

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Poe, Edgar Allan.; Edgar Poe ; overs. af Jakob Hansen ; ill. af Arild Rosenkrantz.

Hemmelighedsfulde Fortællinger

Vol. 1

København : Gyldendal, 1907-08

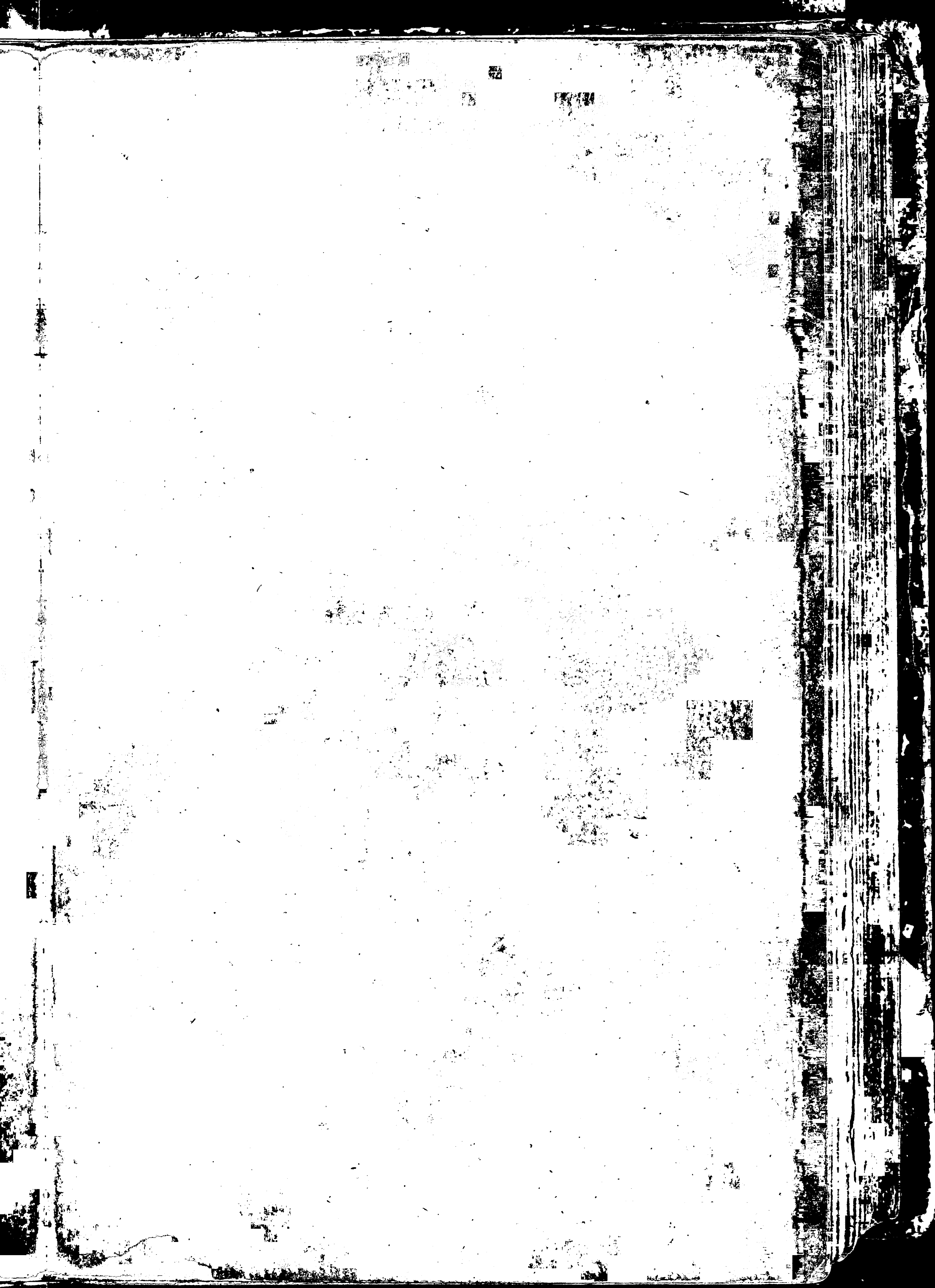
2 bd.

DK

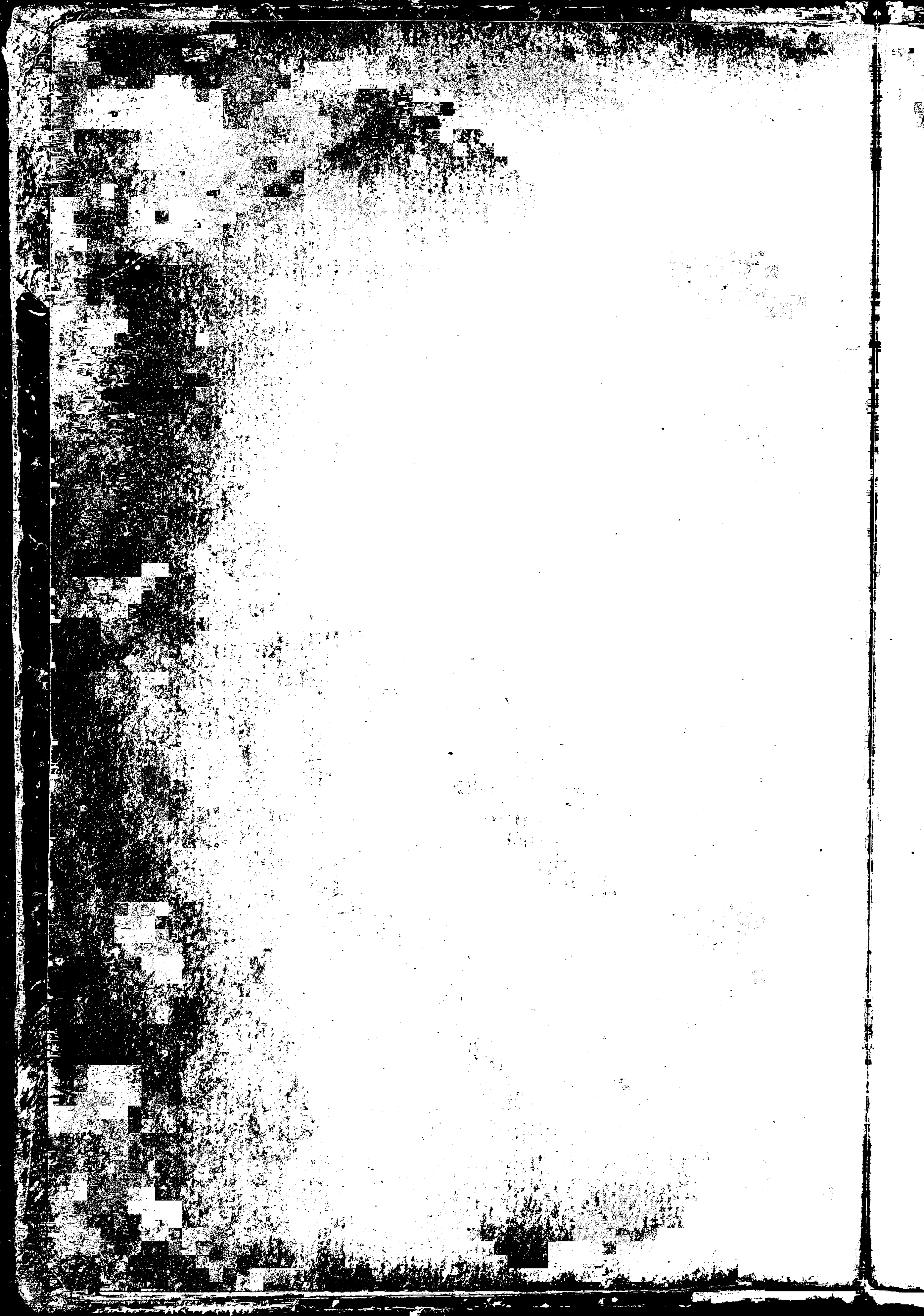
Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

EDGAR POE

**HEMMELIGHEDSFULDE
FORTÆLLINGER**

OVERSAT AF JAKOB HANSEN

ILLUSTR. AF ARILD ROSENKRANTZ

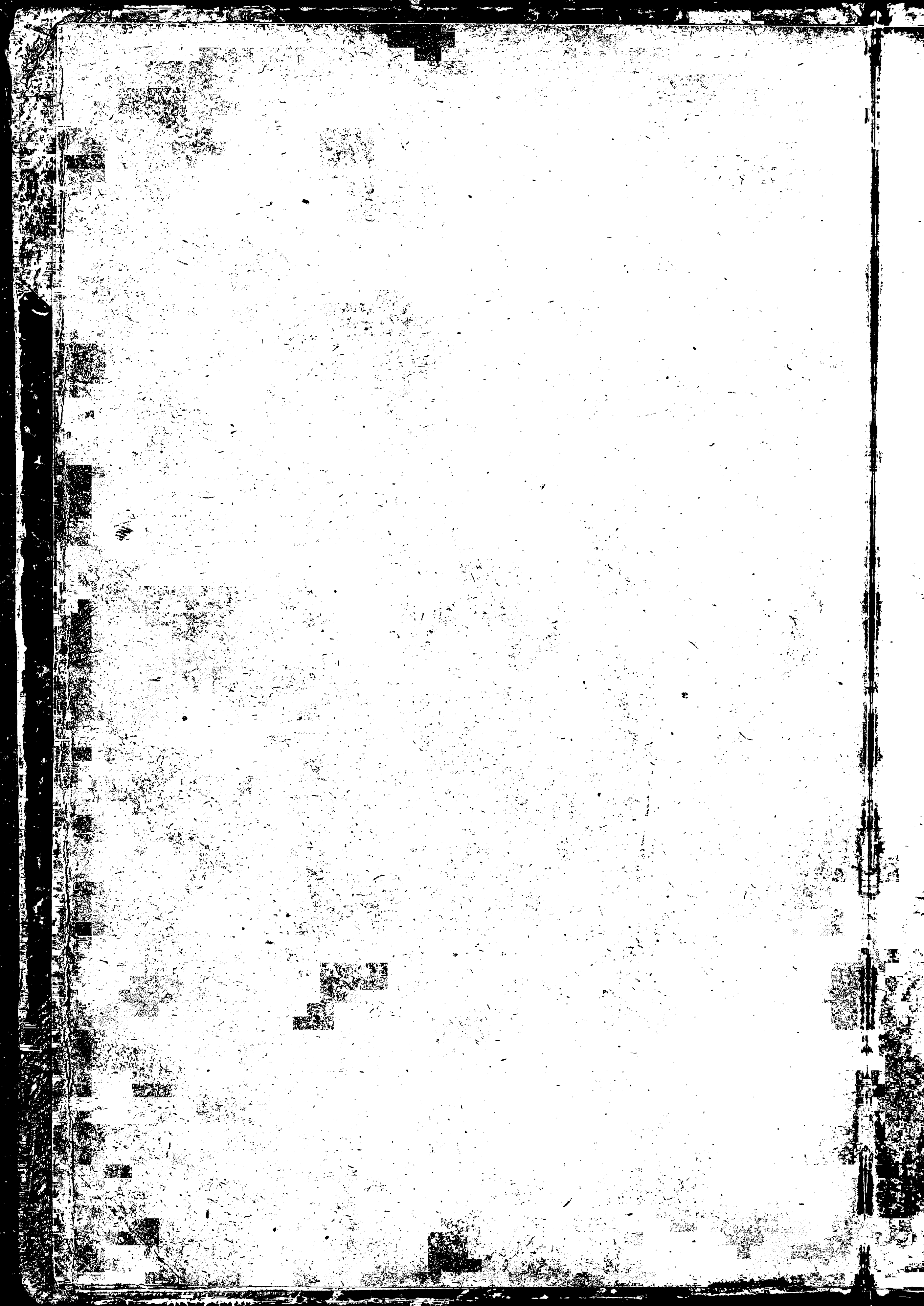
I. BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL • NORDISK FORLAG

KØBENHAVN

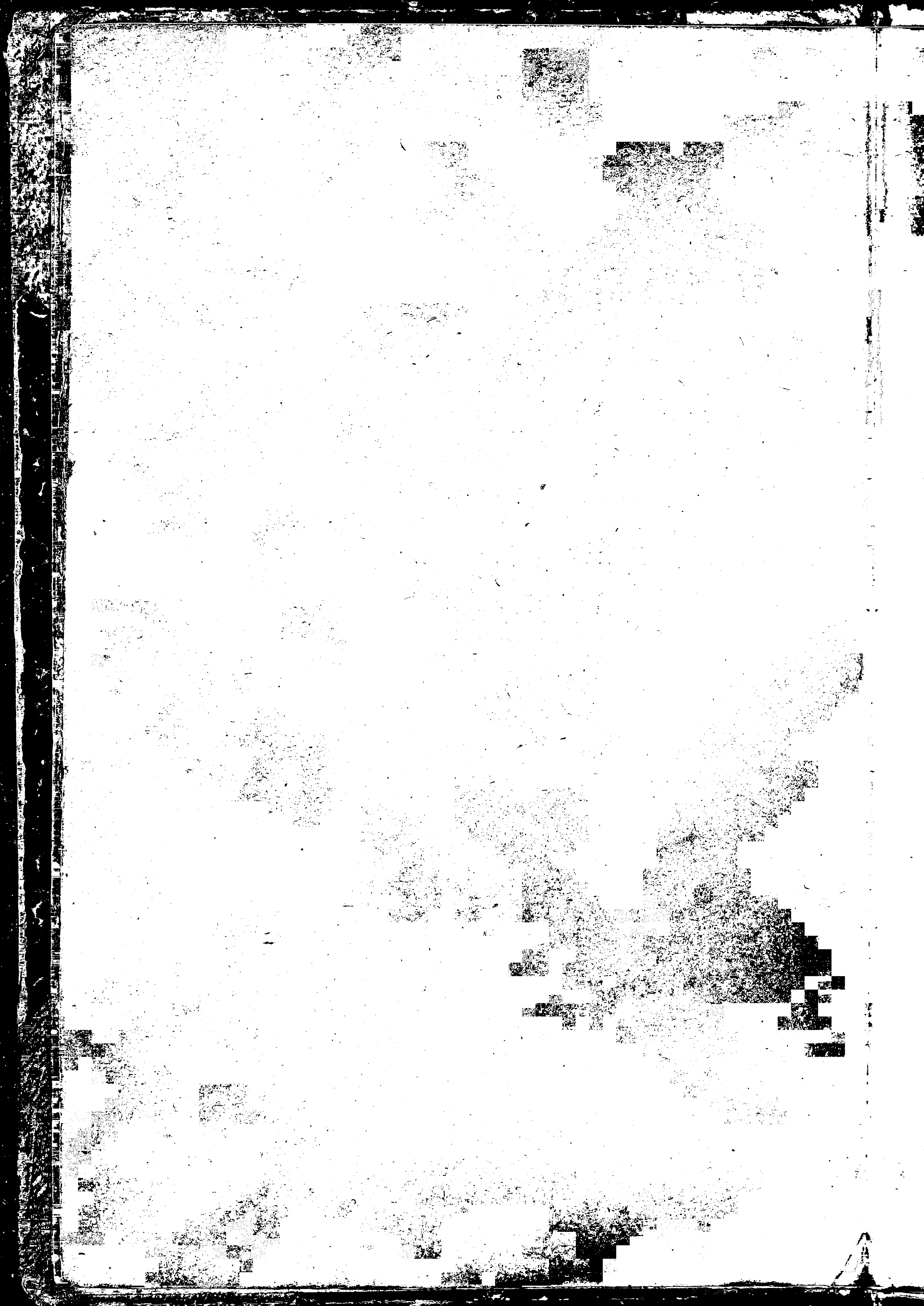
KRISTIANIA

HEMMELIGHEDSFULDE
FORTÆLLINGER

EDGAR POE

HEMMELIGHEDSFULDE
FORTÆLLINGER

OVERSAT AF
JAKOB HANSEN

ILLUSTRERET AF ARILD ROSENKRANTZ

FØRSTE BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1907

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

Mysteriet Marie Rogêt.¹⁾

Es giebt eine Reihe idealischer Begebenheiten, die der Wirklichkeit parallel läuft. Selten fallen sie zusammen. Menschen und Zufälle modificieren gewöhnlich die idealische Begebenheit, so dass sie unvollkommen erscheint, und ihre Folgen gleichfalls unvollkommen sind. So bei der Reformation; statt des Protestantismus kam das Lutherthum hervor.

Novalis: Moral. Ansichten.

Der finder en Række Begivenheder Sted i Ideens Verden, der løber jævnsides med de virkelige. De falder sjælden sammen. Menneskene og Tilfældet ændrer almindeligvis den ideelle Begivenhed, saa den fremtræder ufuldkommen saavel i sig selv som med Hensyn til sine Følger. Et Exempel derpaa er Reformationen. I Stedet for Protestantismen kom Lutheranismen for Dagen.

Novalis: Moralske Betragtninger.

Selv blandt de roligste Tænkere er der meget faa, som ikke lejlighedsvis er blevet skræmt ind i en vag og uhyggevækkende Halv-Tro paa det overnaturlige

---

¹⁾ Da Fortællingen Marie Rogêt første Gang offentliggjordes, blev det anset for overflødigt at forsyne den med Fodnoter. Men da der nu er forløbet adskillige Aar, siden hin sørgelige Begivenhed, der ligger til Grund for Fortællingen, fandt Sted, turde de —

af Sammentræf, der er saa vidunderlige, at Forstanden vægrer sig ved at opfatte dem som blotte Sammentræf. Saadanne Følelser; — ti de Tilløb til Tro, som her er Tale om, antager aldrig Tankens klare Form — lader sig sjælden helt udrydde, hvis man ikke bringer Læren om Tilfældet, „Sandsynligheds-Beregningen“, i Anvendelse paa dem. Denne Beregning er i sit Væsen rent mathematisk, deraf det Særsyn, at vi kommer til at anvende den mest exakte, den mest videnskabelige af alle Methoder paa den Side af vor Tænkning, der er mest skyggeagtig, mest aandeagtig og usporlig.

De besynderlige Begivenheder, som jeg nu staar i Begreb med at fortælle, vil — hvad Tidsfølgen angaar — fremtræde som første Led af en Række fast uforstaaelige Sammentræf, hvis andet eller afsluttende Led af alle Læsere vil blive genkendt i det nylig paa Mary Cecilia Rogers i New York begaaede Mord.

Da jeg for et Aar siden i en Beretning, kaldet „Mordene i Rue Morgue“, forsøgte at skildre visse ejendommelige Aandsevner hos min Ven, Adelsmanden

---

tilligemed et Par forklarende Ord — nu være paa deres Plads. En ung Pige, Mary Cecilia Rogers, blev myrdet i Nærheden af New York, men skønt hendes Død vakte stor og varig Opmærksomhed, henstod den dog uopklaret, da nærværende Fortælling blev skrevet og offentliggjort (i November 1842). Forfatteren har under Skin af at fortælle en Pariser-Grisettes Skæbne gengivet alle væsentlige Træk af det Mord, der fandt Sted paa Mary Rogers. Bevisførelsen har Bud til Virkeligheden; Formaalet var at opspore Sandheden.

„Mysteriet Marie Rogêt“ blev udarbejdet langt borte fra Forbrydelsens Skueplads, og Forfatteren havde ikke andre Hjælpkilder til sin Raadighed end Avisernes Beretninger. Ikke des mindre blev saavel hans Opfattelse, som den Række Antagelser, hvorpaa han havde bygget den, senere hen til Fulde bekræftede ved Tilstaaelser, der aflagdes af to forskellige Personer (den ene af dem var Fortællingens Fru Deluc) til forskellig Tid.

C. August Dupin, faldt det mig ikke ind, at jeg nogensinde skulde vende tilbage til det Tema. Denne Karakterskildring var mit eneste Formaål, og Opgaven løstes fuldt ud under Medvirkning af de frygtelige Begivenheder, som indtraf, og som bidrog til at kaste det skarpest mulige Lys over Dupins ejendommelige Karakter. Jeg kunde opstillet andre Exempler, men Resultatet vilde være blevet det samme. De besynderlige Begivenheder, der nu er indtrufne, har imidlertid bevæget mig til at fremkomme med yderligere Meddelelser. De er halvvejs fravristet mig som en Art Tilstaaelse. Det vilde vel ogsaa være sært, om jeg med de Tidender for Øje, der nu er indtrufne, kunde tie med, hvad jeg alt længst saa og hørte.

Saa snart Dupin havde opklaret den Tragedie, der knyttede sig til Fru L'Espanays og hendes Datters Død, skænkede han ikke længer den Sag mindste Opmærksomhed men hensank paany i sine tunge Drømmerier, og jeg, der alle Dage har næret Sky for Virkeligheden, vandrede villig i hans Fodspor. Vi blev ved at bebo vor Lejlighed i Faubourg Saint Germain; vi lod Fremtiden svinde os af Syne, vi slumrede trygt i Nuet indhyllede i de Drømme, til hvilke vor Fantasi forvandlede den træge Verden.

Men disse Drømme blev stundom afbrudte. Den Rolle, min Ven spillede i Dramaet i Rue Morgue, havde jo ikke undladt at gøre stærkt Indtryk paa det parisiske Politi. Hans Navn var blevet et staaende Udtryk blandt dets Medlemmer. De simple Ræsonnementer, i Kraft af hvilke han havde opklaret Mysteriet, var ikke blevet meddelt Politidirektøren, de var overhovedet ikke blevet betroede til andre end mig, og derfor tog hans Indgriben sig ud som noget af et Mirakel og hans analytiske Evner skaffede ham Ry for at være synsk. Oprigtig, som Dupin var, vilde

han strax have gjort Ende paa en saadan Vildfarelse, hvis Lejlighed havde frembudt sig dertil, men hans Ladhed forbød ham overhovedet at beskæftige sig med et Emne, der for længst havde tabt al Interesse for ham. Paa den Maade kom han til at staa for Politiet som en Slags Ledestjerne; og det var ikke saa ganske faa Sager, i Anledning af hvilke der rettedes Henvendelse til ham om Bistand. Et af de mærkeligste Tilfælde var Mordet paa en ung Pige, Marie Rogêt.

Denne Begivenhed indtraf omtrent to Aar efter Forbrydelsen i Rue Morgue. Marie Rogêt, hvis For- og Efternavn strax vil vække Opmærksomhed paa Grund af deres Lighed med den ulykkelige „Cigar-Piges“ Navne, var eneste Datter af Enkefru Estelle Rogêt. Faderen var død, mens hun endnu var lille, og siden da og indtil halvandet Aar før Mordet havde Moder og Datter boet sammen i Rue Pavée Saint Andrée¹⁾; Moderen havde et Pensionat, og Datteren gik hende til Haande. Imidlertid blev Marie 22 Aar gammel og udmærkede sig ved stor Skønhed. En Parfumehandler, Hr. Le Blanc²⁾, der havde Butik i Stueetagen i Palais Royal, og hvis Kundekreds hovedsagelig bestod af de desperate Eventyrere, der driver deres Spil i Kvarteret der omkring, kom nu i Tanker om, at den smukke Maries Expedition sikkert vilde betyde en stor Gevinst for hans Butik. Han gjorde et særdeles rundhaandet Tilbud, som den unge Pige begærligt modtog, hvorvel hendes Moder lagde nogen Betænkelighed for Dagen.

Parfumørens Forhaabninger gik i Opfyldelse; den muntre og yndefulde Expeditrice gjorde hans Butik berømt. Hun havde vel været i hans Tjeneste et

---

¹⁾ Nassau Street. ²⁾ Andersen.

Aars Tid, da hun en Dag pludselig blev borte fra Butiken til stor Bestyrtelse for hendes mange Tilbedere. Le Blanc kunde ingen Oplysninger give, og Fru Rogêt var ude af sig selv af Angst og Bekymring. Aviserne blandede sig i Sagen, og Politiet stod netop i Begreb med at foranstalte grundige Efterforskninger, da Marie efter en Uges Fravær en Morgenstund paany indtog sin vante Plads bag Disken frisk og sund som altid og kun en Smule nedtrykt. Nu indstilledes naturligvis al Efterforskning. Hr. Le Blanc anstillede sig fremdeles komplet uvidende. Fru Rogêt og Marie besvarede alle Spørgsmaal med den Besked, at hun havde tilbragt sidste Uge hos en Slægtning paa Landet. Paa den Maade døde Sagen hen og skreves snart i Glemmebogen, saa meget mere som den unge Pige — aabenbart for at blive paatrængende Nysgerrighed kvit — snart efter opsagde sin Stilling hos Parfumehandleren og søgte Tilflugt under sin Moders Tag Rue Pavée Saint Andrée.

Men omtrent 5 Maaneder senere opskræmtes hendes Venner paany af hendes pludselige Forsvinden. Tre Dage gik, og der indløb ingen Efterretninger om hende. Fjerdedagen blev hendes Lig fundet drivende i Seinen¹⁾ nær Bredden overfor Kvarteret St. Andrée et Sted, der ikke ligger langt fra Barrière du Roule²⁾.

Mordets Grufuldhed (ti at der forelaa et Mord, var fra første Øjeblik klart), Offerets Ungdom og Skønhed og den Omstændighed, at Marie var saa godt kendt, bidrog altsammen til at bringe de letbevægelige Parisere i den stærkeste Affekt. Jeg mindes i al Fald ingen lignende Begivenhed, der i

---

¹⁾ Hudsonfloden. ²⁾ Weehawken.

den Grad har gjort stærkt Indtryk paa alle. I adskillige Uger glemte man endda alle Politikens brændende Spørgsmaal for at drøfte dette ene alt opslugende Emne. Politidirektøren gjorde sig overordentlige Anstrængelser, og det følger af sig selv, at det parisiske Politi blev anspændt til det yderste.

Strax da Liget blev fundet, gik man ud fra, at Morderen i al Fald kun en kort Tid vilde kunne undgaa Retfærdighedens Haand. Først da en Uge var gaaet, ansaa man det for nødvendigt at udlove en Belønning, og selv da nøjedes man med et Beløb paa 1000 Francs. Imidlertid førtes Undersøgelsen videre med Kraft om end ikke altid med Klogskab, og mange Mennesker blev forhørte til ingen Nytte, mens Ophidselsen blandt Publikum steg, fordi man endnu ikke havde fundet mindste Spor, der kunde lede til Forbrydelsens Opklaring. Da ti Dage var forløbne, fandt man det raadeligt at fordoble den udlovede Belønning; og da 14 Dage var gaaede, og endnu intet var opdaget, hvorimod den Uvilje, der altid er tilstede i Paris mod Politiet, et Par Gange var kommet til Udbrud, brød Politidirektøren overtvært og udlovede 20,000 Francs „for Morderens Paagribelse“, eller hvis flere havde været i Ledtog: „for Paagribelsen af en enkelt af Morderne“. I den Proklamation, hvori denne Belønning udlovedes, indrømmedes tillige fuldkommen Straffrihed, saafremt nogen af de i Forbrydelsen indviklede vilde melde sig og afsløre sine Medskyldige, og overalt, hvor Proklamationen blev opslaaet, vedføjedes en Plakat, hvori en Kreds private Borgere tilbød at yde 10,000 Francs som Tillæg til den af Øvrigheden udlovede Sum. Hele Belønningen beløb sig da til ikke mindre end 30,000 Francs, et meget stort Beløb, naar man

tager Pigens ringe Stand og slige Forbrydelsers Hyp-pighed i en Storstad med i Betragtning.

Ingen betvivlede nu, at Mysteriet snart vilde blive opklaret. Der foretoges ogsaa et Par Anholdelser, der syntes at skulle bringe Lys i Sagen, men de mistænkte formaaede at godtgøre deres Skyldfrihed, og Politiet maatte atter løslade dem. Det kan synes besynderligt, at der var forløbet 3 Uger, siden Liget blev fundet, uden at hverken Dupin eller jeg havde hørt det mindste om den Sag, der — stedse uopklaret — beskæftigede Publikum saa stærkt. Vi var imidlertid fordybede i Undersøgelser, der optog al vor Interesse; og der var gaaet omtrent en Maaned uden at nogen af os havde været udenfor en Dør eller modtaget en Gæst, og i al den Tid havde vi knap kastet mere end et Blik paa de politiske Ledere i Avisen. Den første Efterretning om Mordet blev bragt os af G. i egen Person. Han besøgte os tidlig paa Eftermiddagen den 13de Juli 18— og blev til langt ud paa Natten. Han var i ondt Lune, fordi det slet ikke var lykkedes ham at opsnuse Morderne. Hans Anseelse stod paa Spil, sagde han. Hans Ære. Publikums Øjne hvilede paa ham; og for Resten vilde han ikke sky noget Offer for at bringe Lys i Sagen. Han sluttede sin pudsige lille Tale med en Lovprisning af Dupins „Takt“, som han behagede at udtrykke sig, hvorpaa han gjorde ham et i og for sig meget gunstigt Tilbud, hvorom jeg ikke mener mig berettiget til at udtale mig nærmere; heller ikke vedkommer det min Historie.

Lovprisningen værgede min Ven sig imod, men Tilbudet modtog han, skønt dets Fordele var i høj Grad betingede. Da den Ting var i Orden, begyndte Politidirektøren paa en lang Udredning af sine Synspunkter isprængt med vidtløftige Kommentarer til

Vidneudsagnet, som jo endnu var os ganske ubekendt. Han argumenterede meget, og utvivlsomt meget grundigt, mens jeg nu og da vovede at indskyde en Bemærkning, som Aftenen sled sig hen. Dupin sad roligt i sin vante Lænestol og saa ud som den ærbødige Agtpaagivenhed i egen Person. Han bar Briller under hele Sammenkomsten, og et Blik, jeg tilfældig kastede ind under deres grønne Glas, overtydede mig om, at han sov trygt de sidste 7—8 trælsomme Timer af Politidirektørens Besøg.

Næste Morgen skaffede jeg fra Politikontoret en fuldstændig Redegørelse for det aflagde Vidsnesbyrd og fra de forskellige Bladkontorer Numrene af de Aviser, i hvilke der fra først til sidst var fremkommet vigtige Oplysninger vedrørende den sørgelige Begivenhed. Med Udeladelse af alt, som allerede var faktisk modbevist, stod Sagen saaledes:

Marie Rogêt forlod sin Moders Bolig Rue Pavée St. Andrée Kl. 9 Søndag Morgen d. 22. Juni 18—. Da hun gik ud, meddelte hun en Hr. Jaques St. Eustache¹⁾ — og ham alene — at hun havde i Sinde, at tilbringe Dagen hos en Tante, der boede i Rue des Drômes. Denne Gade er en kort og smal men tæt befolket Tværgade i Nærheden af Flodbredden; den ligger omtrent en halv Mil borte fra Fru Rogêts Pensionat, saafremt man da regner med den absolut korteste Vej imellem de to Steder. St. Eustache var Maries Forlovede; han saavel boede som spiste i Pensionatet. Han skulde have hentet sin Kæreste ved Mørkets Frembrud og ledsaget hende hjem. Men om Eftermiddagen gav det sig til at regne stærkt, og da han gik ud fra, at hun, i Lighed med hvad der tidligere var sket, vilde foretrække at

---

¹⁾ Payne.

overnatte hos sin Tante, ansaa han det ikke for nødvendigt at holde sit Løfte. Som Natten faldt paa, hørte man Fru Rogêt, der var en skrøbelig gammel Dame nær de halvfjerds, udbryde, at hun maaske aldrig mere vilde faa sin Marie at se, en Udtalelse, der dog kun vakte ringe Opmærksomhed den Gang.

Om Mandagen fik man at vide, at den unge Pige slet ikke havde været i Rue des Drômes, og da Dagen gik til Ende uden Efterretning fra hende, paabegyndte man en lidet ihærdig Efterforskning forskellige Steder i Byen og Omegnen. Men først Fjerdedagen efter hendes Forsvinden fik man noget at vide om hende. Paa denne Dag (det var Onsdagen den 25de Juni) fik en Hr. Beauvais¹⁾, der sammen med en Ven havde afsøgt Seinebredden i Nærheden af Barrière du Roule ligeoverfor Rue Pavée St. Andrée, Underretning om, at nogle Fiskere havde fundet et Lig drivende i Floden og netop nu slæbt det ind til Bredden. Han tog det i Øjesyn og erklærede efter et Øjebliks Betænkning, at det var Marie Rogêts Lig. Hans Ven kendte det strax.

Ansigtet var overgydt af mørkt Blod; og der løb fremdeles Blod ud af Munden. Fraade, som altid viser sig, naar der foreligger et Tilfælde af Drukning, saas ikke. Cellevævet var uskadt. Kun paa Halsen var der Kvæstelser og Finger-Aftryk. Armene var knuget fast sammen om Brystet. Højre Haand var knyttet, venstre halvt aaben. Paa venstre Haandledd var Huden skrabet af to Steder; det skyldtes øjensynlig Reb — eller et enkelt Reb, der havde været slynget om i flere Vindinger. En Del af højre Haandledd var stærkt opsvulmet, ligeledes hele Ryggen, men især Skulderpartiet. Fiskerne havde be-

---

¹⁾ Crommelin.

tjent sig af et Reb til at transportere Liget ind til Bredden; men Hudafskrabningerne skyldtes ikke den Omstændighed. Halsen var stærkt ophovnet. Flænger saas ikke, heller ikke Mærker af Slag. En tynd Snor var bundet saa fast om Halsen, at man slet ikke kunde se den; den laa fuldstændig begravet i Kødet; Knuden, som holdt den sammen, fandtes under venstre Øre. Her var Dødsaarsagen. Lægernes Erklæring hævdede paa det bestemteste den unge Piges Uskyld. Hun havde været Offer for raa Vold. Liget var, da det blev fundet, i en saadan Tilstand, at det ikke vilde falde vanskeligt for Venner at genkende det.

Klæderne var iturevne og i Uorden. I Kjolen var en Strimmel paa en Fods Bredde revet løs fra Underkanten og op til Midjen; men den var ikke revet af. Derimod var den slynget tre Gange om Livet og fastgjort bagtil med et Stik. Marie var iført en Underklædning af tyndt Musselin; og af den var der med stor Akkurateesse udrevet en Stump paa 18 Tommers Bredde. Den fandtes om hendes Hals; den sad løseligt og var knyttet i en haard Knude. Ligeledes fandtes hendes Hattebaand slyngede rundt om Halsen, Hatten hang ved; de var ikke fastgjorte med en almindelig Knude men med en Sømandsknude, et Halsstik.

Da Liget var blevet genkendt, blev det ikke, som ellers Skik og Brug er, ført til Lighuset, men i al Hast begravet i Nærheden af det Sted, hvor det var bragt ind til Bredden. Beauvais gjorde sig Umage for saa vidt mulig at dysse Sagen ned, og der hengik adskillige Dage, før Publikum kom i Bevægelse. Imidlertid tog et Ugeblad¹⁾ langt om længe Affære, Liget blev gravet op igen og paany undersøgt, hvor-

---

¹⁾ New Yorker-Bladet „Mercury“.

ved iøvrigt intet nyt fremkom. Nu blev imidlertid den dræbtes Klæder overgivet til Familien, og det godtgjordes til Fulde, at det var de Klæder, som den unge Pige havde været iført, da hun forlod Hjemmet.

Imidlertid voxede Bevægelsen blandt Publikum for hver Time der gik. Adskillige Personer blev anholdte og paany løsladte. Særlig omkring St. Eustache koncentreredes Mistanken, og det lykkedes ham ikke strax at gøre Rede for, hvor han havde opholdt sig den Søndag, da Marie forlod Hjemmet. Senere hen formaaede han imidlertid at bevise sit Alibi og gøre Regnskab for hver eneste Time af den omtalte Dag. Som Tiden gik og intet opdagedes, opstod de vildeste og mest splidagtige Rygter, og Journalisterne fik travlt med at opstille allehaande Hypoteser. Blandt disse var der særlig en, der vakte Opmærksomhed, nemlig den, at Marie Rogêt endnu levede, og at Liget, der fandtes i Seinen, slet ikke var hendes. Jeg anfører her nogle Betragtninger, hvori ovennævnte Anskuelser kommer til Orde. De er Ord til andet oversatte fra „L'Etoile“¹⁾, en i al Almindelighed særdeles velredigeret Avis:

„Marie Rogêt forlod sin Moders Bolig Søndagen den 22. Juni 18— i den foregivne Hensigt at besøge sin Tante eller en anden Slægtning i Rue des Drômes. Siden da har ingen set hende. Intet Spor er fundet, ingen Efterretninger indløbne . . . . Ingen som helst har til Dato meldt sig og meddelt, at han overhovedet har set hende, siden hun forlod sin Moders Dør . . . . Nuvel, skønt vi ikke har noget Bevis for, at Marie befandt sig i de levendes Land

---

¹⁾ New Yorker-Bladet „Brother Jonathan“, redigeret af H. Hastings Weld.

efter Kl. 9 om Morgen Søndagen den 22. Juni, saa ved vi, at hun indtil det Tidspunkt var i Live. Onsdag Middag Kl. 12 opdagedes Liget af en Kvinde i Floden i Nærheden af Barrière du Roule. Det var altsaa 3 Dage efter Maries Bortgang fra Hjemmet, nøjagtig 3 Dage, hvis vi gaar ind paa den Antagelse, at hun allerede efter en tre Timers Forløb er kastet i Floden. Men, hvis der er begaaet et Mord paa Marie Rogêt, saa vil det være urimeligt at tro, at det skulde kunne være begaaet saa tidligt, at Morderne har fundet Lejlighed til at kaste Liget i Vandet før Midnat. Den Slags Folk plejer at foretrække Mørket for Lyset . . . . Vi kommer da til det Resultat, at det Lig, der fandtes i Floden, kun kan have befundet sig der i halvtredie, allerhøjest tre Døgn, saafremt det var Marie Rogêts Lig. Men al Erfaring godtgør, at der udkræves fra 6 til 10 Dages Forraadnelse, før druknede stiger op til Vandets Overflade; og det samme gælder om Legemer, der er kastede i Vandet strax efter forudgaaende Voldsdød. Selv naar man ved Affyring af en Kanon bringer et Lig, der kun har ligget i Vandet en 5—6 Dage, til at stige op i Vandskorpen, saa vil det atter synke til Bunds, saafremt man ikke træffer Forholdsregler derimod. Og nu spørger vi: er der da i dette ene Tilfælde Grund til at antage en Afvigelse fra Naturens sædvanlige Love? . . . . Hvis Liget var blevet opbevaret paa Kysten til Tirsdag Nat, vilde man sikkert der have fundet Spor af Morderne. Desuden er det tvivlsomt, om Legemet alligevel saa hurtigt vilde være steget op til Vandets Overflade, selv om det først var kastet i Floden to Dage efter Dødens Indtræden. Ydermere er det højst usandsynligt, at Forbrydere, der havde gjort sig skyldige i en Forbrydelse som den her antagne, skulde have kastet Liget

Edgar Poe. I.

i Floden uden at forsyne det med en Byrde, der kunde holde det nede, tilmed da det var let nok at træffe en saadan Forsigtighedsforanstaltning.“

Artiklens Forfatter gaar derpaa over til den Paastand, „at Liget maa have ligget i Vandet ikke blot 3 Dage men i det mindste 5 Gange 3 Dage,“ fordi Opløsningen var saa vidt fremskredet, at Beauvais havde Vanskelighed ved at genkende det. Denne sidste Paastand blev imidlertid modbevist. Jeg gaar videre med Oversættelsen:

„Hvad er det nu for Kendsgærninger, der for Hr. Beauvais tilintetgør enhver Tvivl om, at Liget er Marie Rogêts? Han sprættede Kjoleærmet op og sagde, han fandt Mærker, der overtydede ham om Identiteten. Publikum gik i Almindelighed ud fra, at der med disse Mærker var Tale om visse Ar. Det var ikke Tilfældet. Han gned Armen og fandt Haar paa den. Vi skulde dog tro, at det var et saa ligegyldigt Faktum som tænkes kan, saa betydningsløst i Beviskraft som den Omstændighed, at han fandt en Arm i Ærmet. Hr. Beauvais vendte ikke tilbage den Aften men sendte ved Syvtiden Bud til Fru Rogêt, at Undersøgelsen fremdeles var i Gang. Hvis vi gaar ind paa, at Fru Rogêt var saa nedbrudt af Sorg og Alderdomsskrøbelighed, at hun ikke kunde begive sig over til den anden Flodbred, — og det er en meget vidtgaaende Indrømmelse —, saa kunde det dog tænkes, at der maatte være en eller anden, som fandt det Umagen værd at begive sig did og være med til Undersøgelsen, hvis de troede, at Liget var Maries. Men ingen ulejlignede sig did. I Rue Pavée St. Andrée blev der slet ikke talt om Sagen. St. Eustache, Maries Forlovede og vordende Mand, som boede til Huse hos hendes Moder, erklærer, at han først næste Morgen erfarede, at hans Tilkom-

mendes Lig var fundet; da kom nemlig Beauvais ind i hans Værelse og fortalte det. Os forekommer det, at en saa vigtig Efterretning fandt en yderst kølig Modtagelse.“

Paa den Maade søgte Avisen at vække Forestillingen om en Ligegyldighed hos Maries Paarørende, der ikke kunde staa i Samklang med en Tro paa, at Liget virkelig var hendes. Den insinuerede slutte- lig, at Marie i mindre hæderligt Øjemed havde for- ladt Byen med sine Paarørendes Samtykke, og at disse, da et Lig, der til en vis Grad lignede den unge Pige, blev fundet i Seinen, havde grebet Lej- ligheden og søgt at faa Folk til at tro paa hendes Død. Men „L'Etoile“ var paany for ivrig. Den for- modede Ligegyldighed existerede slet ikke; den gamle Dame var saa skrøbelig og saa nedbrudt af Sorg, at det var hende ganske umuligt at tage Vare paa noget som helst, og hvad St. Eustache angaar, da modtog han saa langtfra Efterretningen med Kulde, at han tværtimod var ude af sig selv af Sorg og opførte sig saa forstyrret, at Beauvais maatte anmode en Ven om at tage sig af ham og hindre ham i at være til- stede, da Liget blev gravet op og undersøgt paany. Endvidere hævdede „L'Etoile“, at Liget ved den anden Begravelse blev begravet paa Offentlighedens Bekostning. at Familien havde afslaaet et yderst liberalt Tilbud fra Private om at afholde Omkost- ningerne, og at endelig ingen af dens Medlemmer havde bivaanet Ceremonien; men alle disse Paa- stande, som Bladet fremsatte for at give sin Op- fattelse Vægt, blev fyldestgørende modbeviste. I et senere Nummer af Bladet forsøgte det at kaste Mis- tanken over paa Beauvais med følgende Vendinger:

„Der kommer et nyt Moment ind i Sagen. Der fortælles, at en Fru B. ved en vis Lejlighed opholdt

sig hos Fru Rogêt, og at Hr. Beauvais, som da netop stod i Begreb med at gaa ud, rettede den Bemærkning til hende, at man kunde vente en Gendarm, men at hun ikke maatte fortælle ham noget, han, Beauvais, skulde nok selv besørge det fornødne . . . Hr. Beauvais synes nu ganske at have forpagtet Sagen. Det er ikke muligt at foretage noget uden ved hvert Skridt at støde paa ham . . . Af en eller anden Grund har han sat sig i Hovedet, at ingen uden ham skal foretage sig noget, og han har fuldstændig albuget Maries mandlige Slægtninge af Vejen. Han synes endogsaa at have sat sig imod, at hendes Paarørende fik Liget at se.“

Den Mistanke, der var kastet paa Beauvais, fandt Støtte i følgende Kendsgærning: Nogle faa Dage før den unge Piges Forsvinden havde en Mand søgt Beauvais paa hans Kontor uden at træffe ham, og han havde da lagt Mærke til, at der var stukket en Rose i Nøglehullet, og at der paa en Tavle, som hang ved Siden af Døren, var skrevet Navnet „Marie“.

Den almindelig udbredte Opfattelse syntes dog — efter Aviserne at dømme — at være den: at Marie var faldet i Hænderne paa en Flok Banditer, der havde slæbt hende med sig over paa den anden Side Floden, mishandlet og derpaa myrdet hende. Denne Anskuelse forfægtedes endog med megen Iver af „Le Commercial“¹⁾ et overordentlig indflydelsesrigt Blad. Jeg anfører følgende efter dens Spalter:

„Vi tror, at Undersøgelsen hidtil har været inde paa et forkert Spor, for saa vidt den har koncentreret sig om Barrière du Roule. Det er umuligt, at en Person, der som denne unge Kvinde var kendt

---

¹⁾ New Yorker-Bladet „Journal of Commerce“.

af Tusinder, skulde kunne passere saa meget som tre Carréer uden at blive set af en Bekendt og uden at blive husket, saa stor Interesse som hun vakte hos alle, der kendte hende. Hun gik jo hjemmefra, da Gaderne var fulde af Folk . . . . Det er umuligt, at hun skulde kunne gaa til Barrière du Roule eller til Rue des Drômes uden at blive genkendt af mindst en halv Snes Personer; og dog har ingen meldt sig med den Efterretning, at han har set hende paa Gaden; Vidnesbyrdet rækker kun til hendes egen Paastand, at det var hendes Agt at gaa ud. Hendes Kjole var revet i Stykker, slynget omkring hende og fastgjort saaledes, at Legemet lod sig bære som et Knippe. Hvis Mordet var begaaet ved Barrière du Roule, behøvedes ikke disse Anstalter. At Liget blev fundet i det Nabolag siger intet med Hensyn til, hvor det kastedes i Vandet . . . . Der var revet et Stykke Tøj paa to Fods Længde og en Fods Bredde ud af den ulykkelige Piges Skørt, og det var fastgjort om hendes Hage og Baghoved, sandsynligvis for at hindre Skrig. De Banditer, som gjorde det, har ikke været i Besiddelse af et Lommetørklæde.“

Et Par Dage før Politidirektøren gæstede os, indløb der imidlertid til Øvrigheden en Meddelelse, der i al Fald for Hovedpunktets Vedkommende ganske syntes at kuldaste „Le Commercial“s Argumentation. To Smaadrenge, Sønner af en Fru Deluc, havde strejfet omkring i Skoven i Nærheden af Barrière du Roule; de var tilfældig trængt ind i en tæt Tykning, hvor der fandtes 3—4 store Stene, der dannede et Slags Sæde med Ryg og Fodskammel, og de havde der fundet følgende Genstande: paa Ryg-Stenen hang et hvidt Skørt, paa Stensædet laa der et Silke-Skærf, endvidere fandtes en Parasol, Handsker og et Lommetørklæde; sidstnævnte var mærket med Ordene „Marie

Rogêt“. Tøjstumper fandtes rundt omkring paa Grene. Jorden var fortrampet, Buskene brækkede ned; alt tydede paa, at en Kamp havde fundet Sted. Paa Strækningen mellem Tykningen og Floden viste det sig, at Hegnene var brudt ned; tillige saas det, at en tung Byrde var blevet slæbt henad Jorden.

Et Ugeblad, „Le Soleil“¹⁾, knyttede følgende Betragtninger til den gjorte Opdagelse, Betragtninger der i øvrigt kun var et Ekko af Pariserpressens almindelige Opfattelse:

„De fundne Genstande havde aabenbart henligget paa Stedet i det mindste 3 til 4 Uger. De var allesammen stærkt beskadigede af Regn, jordslaaede og skørnede. Græsset havde groet op over nogle af dem. Parasolens Silke var af god Kvalitet, men Traadene havde dog krympet sig sammen; de var jordslaaede og helt raadne, og den gik i Stykker, da man aabnede den . . . . De Stumper, som Buskene havde revet ud af hendes Kjole, var en 3 Tommer brede og 6 Tommer lange; den ene var revet fra forneden, som det fremgik af Sømmen, den anden ikke. De saa ud som Strimler, der var flænget fra, og de hang paa Tornene omtrent en Fod over Jorden . . . . Der kan da ingen Tvivl være om, at denne skrækkelige Forbrydelses Gærningssted nu er fundet.“

Strax efter denne Opdagelse indløb nye Efterretninger. Fru Deluc meddelte, at hun er Ejer af en Landevejs-Kro ikke langt fra Flodbredden og lige overfor Barrière du Roule. Det er et særdeles af-sides Strøg, om Søndagen Tilflugtssted for den store Bys Kumpaner, som sætter over Floden i Baade. Omtrent Kl. 3 om Eftermiddagen, Søndagen den 22.,

---

¹⁾ Philadelphia „Saturday Evening Post“.

kom en ung Pige til Kroen ledsaget af en ung Mand, hvis Ansigtssfarve var meget mørk. De opholdt sig nogen Tid. Ved deres Bortgang tog de Retning mod de tætte Skove i Nærheden. Fru Deluc lagde Mærke til den unge Piges Dragt, fordi en afdød Slægtning af hende havde besiddet en lignende. Særlig Skærfet faldt hende i Øjnene. Snart efter Parrets Bortgang indfandt en Flok Bøller sig; de larmede op, aad og drak uden at betale, slog ind paa samme Vej som det unge Par, i Skumringen vendte de atter tilbage til Kroen og satte over Floden i stor Hast.

Og samme Aften kort efter Mørkets Frembrud hørte saavel Fru Deluc som hendes ældste Søn en Kvinde skrige. Skrigene var voldsomme men kortvarige. Fru Deluc genkendte ikke blot Skærfet, som blev fundet i Tykningen, hun genkendte tillige Klæderne, som den dræbte var iført. En Omnibus-Kusk ved Navn Valence¹⁾ meldte sig nu ogsaa og bevidnede, at han omtalte Søndag havde set Marie Rogêt i en Færge paa Seinen i Selskab med en ung Mand af mørk Ansigtssfarve. Han, Valence, kendte Marie for godt til at tage fejl. De Genstande, der fandtes i Tykningen, blev alle genkendte af Maries Slægtninge.

Den Viden, jeg efter Dupins Anvisning havde sanket sammen fra Aviserne, indeholdt kun endnu et Punkt af Vigtighed. Det fremgik, at St. Eustache kort efter ovennævnte Opdagelse var blevet fundet livløs eller næsen livløs i Nærheden af det Sted, der nu af alle ansaas for Gærningsstedet. En lille tom Flaske, der bar Etiketten „Morfin“, fandtes ved hans Side. Man kunde lugte Giften af hans Aandedræt. Han døde uden at komme til Orde. Man fandt et Brev hos ham, der kortelig omtalte hans store

---

¹⁾ Adam.

Kærlighed til Marie og hans Hensigt at begaa Selvmord.

„Jeg behøver vel næppe fortælle Dem,“ sagde Dupin, da han var blevet færdig med Gennemlæsningen af mine Optegnelser, „at vi her staar overfor en Sag, der er ganske anderledes indviklet end Forbrydelsen i Rue Morgue, fra hvilken den adskiller sig i en væsentlig Henseende. Vi staar her overfor en almindelig Forbrydelse, hvor grufuld den saa end er. Intet særlig usædvanligt klæber ved den. De ser nok, at man af den Grund er forfaldet til den Tro, at Mysteriet let lod sig opklare, mens man netop deraf burde slutte til dets Vanskelighed. Man ansaa det f. Ex. til en Begyndelse for overflødigt at udlove en Belønning. G.s Hærskarer var strax i Stand til at begribe, hvorledes og hvorfor en saadan Ugærning kunde være begaaet. De kunde forestille sig Maaden, mange Maader; de kunde udpølse et Motiv, mange Motiver; og fordi enhver af disse Maader, ethvert af disse Motiver kunde være rigtigt, saa ansaa man det ogsaa for givet, at Forbrydelsen maatte passe til et af de udtænkte Tilfælde. Men den Lethed, hvormed mange forskellige, i og for sig plausible Hypotheser lod sig opstille, burde været opfattet netop som et Bevis paa Sagens Vanskelighed og ikke paa dens Nemhed. Jeg har gjort mig til Talsmand for den Anskuelse, at det er de Punkter, der rager op over det almindelige, der viser Forstanden Vej ved dens Søgen efter Sandheden, og at man ikke i Sager som denne skal stille Spørgsmaalet: „Hvad er der sket?“ men derimod Spørgsmaalet: „Hvad er der sket som aldrig før er sket?“ Ved Undersøgelsen i Fru L'Espanayes¹⁾ Hus tabte

---

¹⁾ Jævnfør „Mordene i Rue Morgue.“

Politiagenterne Hovedet, fordi de stod overfor det usædvanlige, en Omstændighed, der af en vel kultiveret Intelligens vilde være blevet opfattet som et yderst gunstigt Varsel, mens samme Intelligens lettelig kunde henfalde til Fortvivlelse over en Sag som Marie Rogêts, der kun frembyder lutter almindelige Træk og indgiver Politiet den Tanke, at her er en Sag, som det er saare let at faa Bugt med.

I Fru L'Espanayes og hendes Datters Sag var vi fra første Færd af ikke i Tvivl om, at der forelaa et Mord. Ogsaa i dette Tilfælde er enhver Tanke om Selvmord udelukket. Det Lig, der blev fundet ved Barrière du Roule, fandtes under saadanne Omstændigheder, at slet ingen Tvivl rejser sig paa det vigtige Punkt. Men den Paastand er blevet fremsat, at det fundne Lig slet ikke er Maries; og det er jo for Paagribelsen af hendes Morder eller Mordere, at Belønningen er udlovet, det er jo udelukkende hende, vor Aftale med Politidirektøren gælder. Vi kender denne Hædersmænd tilstrækkeligt. Det er ikke raadeligt at stole altfor meget paa ham. Hvis vi gaar ud fra det fundne Lig som Udgangspunkt og opsporer Morderen men gør den Opdagelse, at Liget ikke er Maries, eller hvis vi henholder os til den levende Marie, eftersøger og finder hende i levende Live, saa vil vi i begge Tilfælde have gjort vort Arbejde for intet, siden det nu én Gang er Hr. G., vi har at trækkes med. For vor egen Skyld, om ikke for Retfærdighedens Skyld, er det da uomgængelig nødvendigt, at vi allerførst gør os det klart, om det fundne Lig er Marie Rogêts eller ikke.

„L'Etoile"s Betragtninger har gjort Indtryk paa Publikum, og at Bladet selv er overtydet om deres Vigtighed fremgaar klart af den Maade, hvorpaa det

indleder en af sine Artikler om det foreliggende Emne. Bladet skriver: „Adskillige af Morgenaviserne dvæler ved den Artikel i Mandagsnumret af „L'Etoile“, hvori vi fremdrager Konsekvensen af vore Overvejelser.“ Jeg ser ikke andet og mere i den Artikel end dens Forfatters Ivrighed. Vi er jo nødt til at huske paa, at vore Aviser ikke saa meget har den Opgave at udfinde Sandheden som at vække Sensation, som at bringe deres egne Synspunkter til Sejr. Kun naar Sandheden falder sammen med Sensationen, interesserer man sig for den. Det Blad, der kun giver Udtryk for den gængse Opfattelse — hvor vel begrundet denne saa end er — gør intet Indtryk paa Mængden, der nu en Gang kun anser det for dybt, der stiller sig i skærende Modsætning til den almindelige Mening. Saavel i en Bevisførelse som i Litteraturen er det Epigrammet, der vækker den viligste og almindeligste Beundring. Og paa begge Omraader er dets Værdi kun yderst ringe.

Jeg vil hermed understrege, at det er det paa én Gang epigramatiske og melodramatiske i den Tanke, at Marie endnu lever, der har betinget dens Opstaaen hos „L'Etoile“ saavel som sikret den en gunstig Modtagelse hos Publikum. Lad os undersøge Hovedleddene i „L'Etoile“s Bevisførelse uden at tage Hensyn til den Mangel paa Sammenhæng, hvormed de først fremsattes.

Journalisten søger allerførst at bevise, at der er forløbet en saa kort Tidsfrist mellem Maries Forsvinden og Fundet af Liget i Floden, at det umulig kan være hendes. Følgelig stemmer det med hans Interesse at indsnævre dette Tidsrum saa meget som muligt. Og han forfølger det Maal saa ivrigt, at han lige fra Begyndelsen af vover sig ud paa de rene Antagelsers Glatis. Han siger: „Hvis der er begaaet

Mord paa Marie Rogêt, saa vil det være urimeligt at tro, at det skulde kunne være begaaet saa tidlig, at Morderne har fundet Lejlighed til at kaste Liget i Vandet før Midnat.“ Og hvorfor det? vil vi strax spørge. Hvorfor vilde den Antagelse, at Mordet blev begaaet inden fem Minuter efter den unge Piges Bortgang fra Hjemmet, være urimelig? Hvorfor kunde man ikke tro Mordet begaaet paa et hvilket-somhelst Tidspunkt af Dagen. Der er blevet begaaet Mord paa alle Døgnet's Timer. Og hvis Mordet havde fundet Sted paa et hvilket-somhelst Tidspunkt af den 22de Juni mellem Kl. 9 om Morgen og Kl. 11³/₄ om Aftenen, saa vilde der jo dog have været Tid nok til at „kaste Liget i Vandet før Midnat.“ Antagelsen gaar da i Virkeligheden ud paa, at Mordet slet ikke blev begaaet om Søndagen, og hvis vi føjer „L'Etoile“ i den Formodning, saa kan vi ligesaa godt tillade det at tage sig alle mulige Friheder. Den Passus, der begynder med: „Hvis der er begaaet Mord paa Marie Rogêt, saa er det urimeligt . . .“ o. s. v., kan — rent bortset fra dens Affatning i Bladet — tænkes at have set saadan ud i dens Forfatters Hjerne: „Hvis der er begaaet Mord paa Marie Rogêt, saa vil det være urimeligt at tro, at det skulde kunne være begaaet saa tidligt, at Morderne har fundet Lejlighed til at kaste Liget i Floden før Midnat; vi siger, det vilde være urimeligt, saafremt man samtidig antager, at Liget ikke blev kastet i Floden før efter Midnat (og den Antagelse gaar vi ud fra)“. Denne Sætnings Meningsløshed er selvindlysende; og dog er den ikke slet saa akavet som den, der foreligger paa Tryk.

„Hvis vi kun havde den Opgave,“ fortsatte Dupin, „at bringe Rede i dette Afsnit af „L'Etoile“'s Bevisførelse, saa kunde vi slaa os til Ro, men det er jo

vor Opgave at komme til Bunds i selve Sagen. Som Sætningen staar, har den kun en Mening, den Mening, som jeg har fremhævet. Men lad os nu gaa bagved Ordene og søge den Tanke, som de har forfejlet at give Udtryk. Journalisten har villet sige, at det er usandsynligt, at Morderne skulde have vovet at bære Liget ned til Floden før Midnat, paa hvad Tidspunkt af Søndagen Mordet saa end er begaaet. Og her støder vi netop paa den Antagelse, som jeg retter mine Indvendinger imod. Han gaar ud fra, at Mordet er begaaet paa et Sted og under Omstændigheder, der nødvendiggjorde dets Bæring til Floden. Men Mordet kan jo være begaaet paa Flodbredden eller Floden selv, og i saa Fald vilde man jo paa et hvilket som helst Tidspunkt af Dagen eller Natten have tyet til at kaste Liget i Vandet som den nemmeste og bekvemmeste Udvej. Jeg vil ikke hermed begrunde en Formodning eller fremsætte en personlig Opfattelse; jeg holder mig indtil videre borte fra Sagen selv; jeg vil kun advare mod „L'Etoile"s Anbringender ved at paavise, hvor partiske de er lige fra Begyndelsen.

Efter nu at have afstukket en Grænse i Samklang med sine egne forudfattede Meninger, efter at have fæstnet den Antagelse, at Liget, hvis det var Maries, kun kunde have været i Vandet en kort Tid, gaar Bladet videre og siger:

„Men al Erfaring godtgør, at der udkræves fra 6 til 10 Dages Forraadnelse, før druknede stiger op til Vandets Overflade; og det samme gælder om Lege-mer, der er kastede i Vandet strax efter forudgaaende Voldsdød. Selv naar man ved Affyring af en Kanon bringer et Lig, der kun har ligget i Vandet 5—6 Dage, til at stige op i Vandskorpen, saa

vil det atter synke til Bunds, saafremt man ikke træffer Forholdsregler derimod.“

Hver eneste Avis i Paris saa nær som „Le Moniteur“¹⁾ har ved sin Tavshed indrømmet disse Paastande. Og det nævnte Blad tager kun Afstand, hvor Talen er om de „drukne“, og kun ved at anføre 5—6 Tilfælde, i hvilke druknede Personers Lig er flydt op til Overfladen i Løbet af kortere Tid end den af „L'Etoile“ hævdede. Men der er jo noget højst ufilosofisk i „Le Moniteur“s Forsøg paa at ville gendrive „L'Etoile“s i al Almindelighed fremsatte Paastand ved at fremføre nogle enkelte Tilfælde, der staar i Modstrid med denne Paastand. Selv om det havde været muligt at fremsætte ikke blot fem, men ti Gange fem Tilfælde, i hvilke druknede flød op til Vandets Overflade i Løbet af 2—3 Dage, saa vilde disse halvtredsindstyve Tilfælde jo kun have været at betragte som Undtagelsen fra „L'Etoile“s Regel, saa længe selve Reglen fremdes stod ved Magt. Saa længe man indrømmer Reglen (og „Le Moniteur“ benægter ikke dens Gyltighed, eftersom den kun fremhæver nogle Undtagelser, saa længe staar „L'Etoile“s Bevis ved Magt; ti det befatter sig jo kun med Sandsynligheden for eller mod, at Liget i mindre end tre Dage skulde flyde op til Overfladen, og her taler Sandsynligheden til Gunst for „L'Etoile“s Standpunkt lige indtil de Exempler, der saa barnagtigt er ført i Marken som Argumenter, bliver saa talrige, at der af dem kan udledes en ny og modsat Regel.

Selvfølgelig bør alle Indvendinger paa dette Punkt rettes imod Reglen selv, og vi bliver derfor nødt til at undersøge dens Berettigelse. I Almindelighed

---

¹⁾ New Yorker-Bladet „Commercial Advertiser“.

er det menneskelige Legeme hverken meget tungere eller meget lettere end Seinens Vand, det vil sige, det menneskelige Legemes Tyngde svarer temmelig nøje til Tyngden af det Rumfang ferske Vand, som det fortrænger. Fede og kødfulde Personer med spinkel Benbygning er lettere end magre og knogelstærke, Kvinder i Almindelighed lettere end Mænd. Hvad Flodvandets Tyngde angaar, saa kan den i nogen Grad være afhængig af Tidevandet. Men selv om vi lader den Omstændighed ude af Betragtning, vil selv i fersk Vand meget faa menneskelige Legemer synke til Bunds. Næsten enhver, der falder ud i en Flod, vil være i Stand til at flyde, hvis han til fulde lader Vandets Tyngde modvirke sin egen Tyngde, hvis han lader hele sin Person paa den mindst mulige Undtagelse nær omslutte af Vandet. Den, som ikke kan svømme, skal indtage samme oprejste Stilling som under Gangen og kaste Hovedet godt tilbage, saaledes at kun Mund og Næseborer rager frem over Vandfladen. Indtager man den Stilling, vil man finde, at man flyder uden Vanskelighed og Besvær. Det er imidlertid øjensynligt, at Legemets Tyngde og Tyngden af det Rumfang Vand, det fortrænger, er noget nær ens, saa at en Ubedydelighed er nok til at skabe Overvægt paa én af Siderne. Hvis en Arm f. Ex løftes op over Vandet og saaledes unddrages dets Støtte, betyder det en saadan Vægtforøgelse, at Hovedet strax synker helt under; paa den anden Side vil en lille Stump Tømmer være tilstrækkelig til at løfte Hovedet saa meget, at det bliver muligt at se sig om. Men falder en, som ikke er øvet i Svømning, i Vandet, saa slaar han i Almindelighed omkring sig, han strækker uvægerlig Armene til Vejrs, og han forsøger at holde Hovedet i dets vante lodrette Stilling. Resultatet

bliver, at hans Mund og Næseborer kommer under Vand, og at han under sine Forsøg paa at aande indtager Vand i Lungerne. Meget Vand slipper ogsaa ned i Maven, og hele Legemet bliver tungere som Følge af den Forskel, der er i Vægten paa den Luft, der tidligere udfyldte disse Hulheder, og det Vand, som nu er trængt ind. Denne Forskel er som Regel tilstrækkelig til at bringe Legemet til at synke, men den er utilstrækkelig overfor Personer med spinkel Benbygning, eller Personer, der er rigeligt forsynede med Fedtvæv. De flyder ovenpaa selv efter indtraadt Drukning.

Det Lig, der befinder sig paa Bunden af en Flod, vil forblive der, indtil dets Tyngde af en eller anden Grund er blevet mindre end Tyngden af det Rumfang Vand, det fortrænger. Denne Forandring indtræder f. Ex. som Følge af Opløsningsprocessen. Forraadnelsen udvikler Gas, der udvider Cellevævet og alle Legemets Hulheder og giver det dets hæslige opdunstede Udseende. Naar denne Udvidning er saa vidt fremskredet, at Legemets Rumfang er væsentlig forøget uden at dets Masse og Vægt jo er blevet forøget i tilsvarende Grad, saa bliver dets Tyngde mindre end det fortrængte Vands, og det stiger strax op til Overfladen. Men selve Forraadnelsen er afhængig af mangfoldige Aarsager, der kan fremskynde eller forhale den, f. Ex. Aarstidens Hede eller Kulde, Vandets Tilsætning af mineralske Bestanddele eller Renhed, dets Dybde eller Grundhed, dets Bevægelse eller Stillestaaenhed, Legemets Temperatur og den Omstændighed, hvor vidt det før Døden var sundt eller angrebet af Sygdom. Derfor kan vi heller ikke med blot nogenlunde Nøjagtighed angive det Tidspunkt, paa hvilket et Lig, som Følge af Forraadnelsen, vil stige op til Vandets Overflade.

Det kan under visse Forudsætninger ske i Løbet af en Time, under andre Forudsætninger senere hen eller overhovedet slet ikke. Visse kemiske Bestanddele kan for bestandig bevare en Organisme mod Forraadnelse; Chalumel er en af dem. Men rent bortset fra Forraadnelsen finder der sædvanlig en stærk Gasudvikling Sted i Maven som Følge af den stærke Gæring, der opstaar i de i den indeholdte vegetabiliske Næringsmidler, og den deraf fremkaldte Udvidning af Legemet vil som Regel være tilstrækkelig til dets Opdrift. Ved Affyringen af en Kanon bliver der Tale om en Svingningsvirkning. Rystelsen bidrager enten til at løsne Liget fra det Lag Mudder, hvori det ligger indlejret, og bringer det derved til at flyde op, naar andre Aarsager i Forvejen har gjort det skikket dertil; eller ogsaa overvinder den Modstanden i det henraadnende Kadaver, saa det giver efter og tillader de indre Hulrum at udvide sig for Trykket af den udviklede Gas.

Da vi nu har belyst dette Spørgsmaal fra alle Sider, vil det være let at vurdere „L'Etoile"s Paastande. Bladet skriver: „Al Erfaring godtgør, at der udkræves fra 6 til 10 Dages Forraadnelse, før druknede stiger op til Vandets Overflade; og det samme gælder om Legemer, der er kastede i Vandet strax efter forudgaaende Voldsdød. Selv naar man ved Affyringen af en Kanon bringer et Lig, der kun har henligget i Vandet en 5--6 Dage, til at stige op i Vandskorpen, saa vil det atter synke til Bunds, saafremt man ikke træffer Forholdsregler derimod.“

Hele dette Afsnit fremtræder nu som et eneste Væv af Meningsløshed og Mangel paa Sammenhæng. Al Erfaring godtgør netop ikke, at druknede udkræver fra 6 til 10 Dages Forraadnelse, før de sti-

ger op til Vandets Overflade. Baade Videnskab og Erfaring godtgør, at Tidspunktet for deres Opdrift er og nødvendigvis maa være ubestemt. Endvidere: hvis en Kanons Affyring har bragt et Lig til at flyde op, saa vil det ikke, hvis det overlades til sig selv, atter synke til Bunds, i hvert Fald ikke før Forraadnelsen er saa vidt fremskredet, at den udviklede Gas undslipper. Værd at lægge Mærke til er endvidere den Sondring, der er gjort mellem „drukne“ og „Legemer, der er kastede i Vandet strax efter forudgaaende Voldsød“. Skønt Artiklens Forfatter vedgaar, at her er Tale om to forskellige Ting, saa henviser han dem dog til samme Rubrik. Jeg har paavist, hvorledes det gaar til, at en, der drukner, bliver tungere end det samme Rumfang Vand, og jeg har fremhævet, at han overhovedet slet ikke vilde synke, hvis han ikke i sin Kamp for Livet strakte Armene til Vejrs og snappede Vand i Stedet for Luft i sig. Men alt dette finder jo slet ikke Sted hos et „Legem, der kastes i Vandet efter forudgaaende Voldsød“. I sidstnævnte Tilfælde vil Legemet derfor som Regel overhovedet slet ikke synke, en Kendsgerning, som „L'Etoile“ aabenbart er uvidende om. Ja, naar Forraadnelsen er vidt fremskredet, saa vidt, at Kødet begynder at falde fra Knoglerne, da vil vi ganske vist tabe det af Syne, men heller ikke før.

Og hvorledes stiller det sig nu med det Argument, at det fundne Lig ikke kunde være Marie Rogêts, fordi der kun var forløbet tre Dage fra hendes Forsvinden og til dets Tilsynekomst? Hvis hun var druknet, da var der Mulighed for, at hun som Kvinde overhovedet slet ikke var sunket; og hvis hun var sunket, da kunde hun være flydt op i Vandskorpen i Løbet af 24 Timer eller endnu kor-

tere Tid. Men ingen tror jo, at hun er druknet; og naar hun er dræbt, før hendes Lig kastedes i Vandet, da vil det findes flydende til hvilken som helst Tid senere hen.

„Men,“ siger „L'Etoile“: „hvis Liget var blevet opbevaret paa Kysten til Tirsdag Nat, vilde man sikkert der have fundet Spor af Morderne.“ Her er det lidt vanskeligt at fatte Meningen. Forfatteren har villet værges sig mod en Indvending, som han mente kunde rejses mod hans Teori, nemlig den: at Liget jo kunde have henligget paa Kysten og været udsat for en hurtigere Forraadnelse end i Vandet. I saa Fald — og kun i saa Fald — gaar han ud fra, at det allerede kunde flyde op til Overfladen om Onsdagen. Derfor faar han travlt med at paavise, at det ikke blev opbevaret paa Kysten; ti hvis saa var, „vilde man sikkert der have fundet Spor af Morderne.“ Denne Konklusion er jo kun til at le ad. Eller mon nogen kan fatte, hvorledes den blotte Varighed af Ligets Tilstedeværelse paa Kysten skulde kunne mangedoble Mordernes Spor? Jeg kan i hvert Fald ikke.

„Ydermere,“ fortsætter vor Avis, „er det højst usandsynligt, at Forbrydere, der havde gjort sig skyldige i en Forbrydelse som den her antagne, skulde have kastet Liget i Floden uden at forsyne det med en Byrde, der kunde holde det nede, tilmed da det var yderst let at træffe en saadan Forsigtighedsforanstaltning.“ Hvilken latterlig Begrebsforvirring! Ingen — heller ikke „L'Etoile“ — bestrider, at der er begaaet Mord paa det fundne Legem. Beviserne er altfor aabenbare. Journalisten har kun sat sig den Opgave at paavise, at dette Legem ikke er Maries. Han vil fastslaa, at Marie ikke blev myrdet, og ikke, at det fundne Legem ikke blev det. Og dog argu-

menterer han jo kun for det sidste. Her er et Lig uden vedføjet Byrde. Mordere vilde ikke have kastet det i Vandet uden at forsyne det med en Byrde. Altsaa er det ikke kastet i Vandet af Mordere. Ja, heri udmunder hele Beviset, hvis det overhovedet udmunder i noget som helst. Identitets-Spørgsmaalet er slet ikke berørt, og „L'Etoile“ har kun gjort sig megen Umag med at modsige, hvad den selv har indrømmet et Øjeblik i Forvejen. Bladet skriver jo: „Vi er fuldt og fast overtydede om, at det fundne Legem var en myrdet Kvindes.“

Dette er heller ikke det eneste Tilfælde, i hvilket Artiklens Forfatter uden at vide af det argumenterer mod sig selv. Det er, som jeg har fremhævet, hans Formaal at begrænse Tidsrummet mellem Maries Forsvinden og Ligfundet. Og dog ser vi ham forfægte den Paastand, at ingen har set den unge Pige, siden hun forlod sit Hjem. Han siger: „Vi har ikke noget Bevis for, at Marie befandt sig i de levendes Land efter Kl. 9 om Morgen den Søndagen den 22de Juni.“ Eftersom hans Argumentation ganske øjensynlig er partisk, kunde han gerne ladet denne Omstændighed ude af Betragtning; ti, var det vitterligt, at nogen havde set Marie om Mandagen — eller skal vi sige om Tirsdagen, saa vilde det omtalte Tidsrum jo i høj Grad være blevet formindsket og samtidig — efter hans Bevisførelse — Sandsynligheden for, at det fundne Lig kunde være Maries, betydeligt forringet. Ikke desmindre forfægter „L'Etoile“ pudsigt nok sin Paastand, som om den derved føjede et nyt Led til sin Beviskæde.

Gennemlæs en Gang de Kommentarer, der knyttes til Beauvais Genkendelse af Liget. Med Hensyn til „Haaret“ paa Armen har „L'Etoile“ aabenbart været yderst uheldig. Hr. Beauvais kunde selv-

følgelig ikke uden at være Idiot paastaa, at han genkendte Liget, fordi det havde Haar paa Armen. Ingen Arm er uden Haar. Udtrykkets Almindelighed hos „L'Etoile“ er en Forvrængning af Vidnets Ud-sagn. Han maa have fremhævet en særlig Ejendommelighed ved dette Haar, enten med Hensyn til Farve, Tæthed, Længde eller Voxeplads.

„Hendes Fødder var smaa,“ siger Bladet, „men der er Tusinder af Kvinder, der har smaa Fødder. Hendes Strømpebaand er intet Bevis, hendes Sko heller ikke; ti Strømpebaand og Sko sælges i Dusinvis. Det samme gælder om Blomsterne i hendes Hat. En Ting, som Hr. Beauvais særlig stærkt fremhæver, er den Omstændighed, at Spændet paa hendes Strømpebaand var skubbet tilbage for at indsnævre det. Men dette betyder slet intet; ti de fleste Kvinder foretrækker at købe et Par Strømpebaand og tage dem med hjem og tilpasse dem til de Lemmer, de skal omslutte, fremfor at prøve dem i selve Butiken.“ Paa dette Punkt er det ikke let at tro Forfatteren alvorlig. Hvis Hr. Beauvais under sin Søgen efter den savnede Pige havde fundet et Lig, der i Størrelse og Udseende svarede til hende, saa vilde han — rent bortset fra Spørgsmaalet om Klæde-dragten — have god Grund til at betragte sin Efterforskning som tilendebragt. Hvis han ydermere paa Ligets Arm havde genfundet en ejendommelig Haarbevoxning, som han kendte fra den levende Marie, saa vilde hans Formodning med Rette have vundet i Styrke, og dens Tilnærmelse til Vished maatte staa i ligefremt Forhold til Haarmærkets Ejendommelighed eller Usædvanlighed. Hvis endvidere saavel Ligets som Maries Fødder var smaa, saa vilde Sandsynligheden for, at hun og det fundne Lig var en og samme Person, ikke blot øges med en ny Addend,

men med en helt ny Faktor. Føj dertil Skoene, der var af samme Slags som de, hun havde været iført Dagen for hendes Forsvinden, og Sandsynligheden øges — trods alt Salg i Dusinvis — saa den grænser til Vished. Den Kendsgerning, der i og for sig ikke er i Stand til at fastslaa Identiteten, forvandles, naar den staar sammen med og støttes af andre, til det mest afgørende Bevis. Giv os nu yderligere Blomster i Hatten af samme Slags, som den unge Pige havde paa, giv os blot en eneste Blomst, — og vi forlanger ikke mere. Hver eneste ny Tilføjelse er nu ikke blot et nyt Led i Beviskæden; den er en Mangedobling af Beviset. Opdager vi til Overflod, at Liget er iført Strømpebaand af samme Slags, som den levende Marie plejede at gaa med, da er det næsten Daarskab at ville fortsætte Undersøgelsen. Men det viser sig ydermere, at disse Strømpebaand er indsnævrede ved Hjælp af Spændet, der er skudt tilbage; og det samme var Tilfældet med Maries Strømpebaand. Nu vil det være Galskab eller Hykleri at tvivle længer. „L'Etoile"s Bemærkning om det almindelige i en saadan Indsnævring af Strømpebaandene vidner kun om Bladets stædige Fastholden ved Vildfarelsen. Spænde-Strømpebaandets Elasticitet er tilstrækkeligt Vidnesbyrd mod Sædvanligheden af dets Forkortning. Det, der er indrettet med egen Tilpasning for Øje, maa naturligvis kun i sjældne Tilfælde kræve Tilpasning udefra. Og det maa betragtes som et Tilfælde i strængeste Forstand, at Maries Strømpebaand behøvede den omtalte Indsnævring. De alene vilde have været i Stand til at godtgøre hendes Identitet. Men her er jo ikke Tale om, at Liget var iført den savnede Piges Strømpebaand eller hendes Sko eller hendes Hat eller at det havde hendes Fødder eller hendes Mærke paa Armene

eller hendes Størrelse og Legemsbygning, — her er Tale om det altsammen i Forening. Hvis det kunde bevises, at Redaktøren af „L'Etoile“ virkelig under disse Omstændigheder fremdeles nærede sine Tvivl, saa vilde det være ganske overflødigt at indlægge ham til Observation. Han har anset det for kløgtigt at optræde som Ekko af Prokuratorernes Sniksnak, og de paa deres Side gør jo intet uden at efterplapre Rettens firkantede Formularer. Hermed vil jeg kun sige, at meget af det, der af en Ret forkastes som Vidnesbyrd, godkendes som saadant af den sunde Sans. Ti Retten, der selv gaar frem efter de almindelige Principer for Vidneforklaring — efter de anerkendte og bogførte Principer — vil altid være utilbøjelig til at gøre Afvigelser i de enkelte foreliggende Tilfælde. Og denne trofaste Vedhængen ved Principet og dens Ringeagt for Undtagelsen er i det lange Løb en sikker Methode til den størst mulige Sandheds-Erkendelse. Fra et filosofisk Standpunkt er der intet at indvende imod dens Anvendelse i al Almindelighed, og dog er det lige saa vist, at den i de enkelte Tilfælde kan føre til store Vildfarelser.¹⁾

Hvad nu de Insinuationer, der rettes mod Beauvais, angaar, saa vil De næppe skænke dem en Tanke.

---

¹⁾ „En Teori, der baseres paa en Genstands Egenskaber, vil hindre den i at udfolde sig i Overensstemmelse med sine Øjemed; de Emner, der betragtes under deres Aarsagers Synsvinkel, vil ikke blive vurderede i Forhold til deres Virkninger. Ethvert Folkeslags Retspleje vil derfor bære Vidnesbyrd om, at Loven ophører at være Retfærdighed, saasnart den bliver omsat i Videnskab og System. De Vildfarelser, som den blinde Iver efter at rubricere har ført Loven ind i, fremgaar maaske bedst af den Omstændighed, at Lovgivningsmagten saa tit maa træde til paany for at genskabe den Ret og Billighed, som den forgæves havde taget Sigte paa.“

De har sikkert allerede loddet Dybden i denne brave Mands Sjæl. Han er en Vindmager, romantisk anlagt og lidet kløgtig. En Person med denne Karakter vil let, naar han geraader i Affekt, opføre sig paa en saadan Maade, at han bliver mistænkelig i de altfor kløgtiges og i de ildesindedes Øjne. Hr. Beauvais havde, som det fremgaar af Deres Optegnelser, et Par Sammenkomster med „L'Etoile"s Redaktør og krænkede ham ved fremdeles — trods Redaktørens Teorier — at mene, at Liget slet og ret var Maries. „Han vedbliver at paastaa, at Liget er Maries," skriver Bladet: „men han formaar intet yderligere at fremføre, der kunde bibringe andre den samme Tro. Han henholder sig til det allerede anførte og af os optrevlede Bevismateriale." Selv om vi ser bort fra den Omstændighed, at bedre Beviser til at „bibringe andre den samme Tro" overhovedet næppe lader sig opdrive, saa er det jo dog indlysende, at et Menneske ved en Lejlighed som den foreliggende meget vel selv kan have Troen i Hænde og dog være ude af Stand til at give andre Grunde for den. Enhver kender sin Nabo, og dog er han kun i yderst faa Tilfælde klar over, hvad det er, han kender ham paa. „L'Etoile"s Redaktør havde derfor ingen Aarsag til at være vred paa Hr. Beauvais, selv om han ikke formaaede at belægge sin Overbevisning med gode Grunde.

Det, der gør ham mistænkelig og faar Bladet til at tro paa hans Skyld, er ikke vanskeligt at forklare, naar man gaar ud fra min Hypothese, der opfatter ham som en sværmerisk anlagt og geskæftig Person. Man forstaar nu Rosen i Nøglehullet, Ordet „Marie" paa Tavlen saavel som hans Iver for at albue de mandlige Slægtninge af Vejen, hans Uvilje mod at lade dem se Liget, hans Advarsel til Fru B.

mod at indlade sig med Gendarmen — kort sagt, hans Trang til at ordne alt paa egen Haand. Det forekommer mig utvivlsomt, at Beauvais gjorde Kur til Marie, og at hun koketterede med ham; og lige saa vist er det, at han gjerne vil give det Udseende af, at han har besiddet hendes fulde Tillid og Fortrolighed. Vi kan nu lade denne Side af Sagen ude af Betragtning; og eftersom Vidneudsagnet fuldstændig gendriver „L'Etoile"s Paastande om Moderens og de øvrige Slægtninges Lige gyldighed, en Lige gyldighed, der ikke lod sig forene med den Antagelse, at de for Alvor troede paa, at Liget var den savnede Piges, saa kan vi nu betragte Identiteten som fastslaaet og trøstig gaa videre.“

„Og hvad mener De om „Le Commercial"s Opfattelse?“ spurgte jeg.

„Jeg mener, at dens Betragtninger fortjener langt større Opmærksomhed end alt det øvrige, der er fremsat om Sagen,“ sagde Dupin. „Konklusionen er en logisk Følge af Forudsætningerne; men jeg mener ganske vist, at Forudsætningerne paa et Par Punkter støtter sig paa mangelfuld lagttagelse. „Le Commercial“ vil vække den Forestilling, at Marie blev overfaldet af en Flok Bøller ikke langt fra sit Hjem. „Det er umuligt“ — hævder den — „at en Person, der som denne unge Kvinde var kendt af Tusinder, skulde kunne passere saa meget som tre Carréer uden at blive set af en Bekendt.“ Se, saadan tænker en Mand, der længe har boet i Paris, en offentlig Person, én, der i lange Tider har gaaet til og fra sit Kontor. Han ved, at han ikke kan gaa ret langt uden at møde Bekendte, uden at nogen tiltaler ham. Han ved, at Parfumeri-Pigen ligesom han selv har talrige Bekendte, at der i saa Henseende næppe er Forskel paa dem, og han kommer til det Resultat,

at hun lige saa lidt som han vil kunne gaa ret langt uden at støde paa Bekendte. Han glemmer her, at hans egne Ture er yderst regelmæssige og begrænsede til ganske bestemte Kvarterer. Han bevæger sig med visse Mellemrum indenfor et ganske bestemt Omraade, hvor han møder mange Mennesker, hvis Opmærksomhed han vækker, fordi hans Beskæftigelse er beslægtet med deres egen. Om Marie tør det vel antages, at hun snart gik denne, snart hin Vej. I hvert Fald tør man sikkert gaa ud fra, at hun Søndagen den 22de slog ind paa en alt andet end sædvanlig Vej. „Le Commercial“ har derfor kun Ret i sin Bevisførelse, hvis vi tænker os det Tilfælde, at de to Personer, som her er Tale om, gennemkrydsede den hele By; i saa Fald vilde de — forudsat at deres Bekendtskabskreds var lige stor — have Udsigt til at møde lige mange Bekendte. Hvad mig angaar, saa anser jeg det for muligt, ja for mere end sandsynligt, at Marie til hvilkensomhelst Tid vilde være i Stand til at færdes ad en af de mange Veje, der fører fra hendes til Tantens Bopæl, uden at blive set af nogen, hun kendte, eller nogen, der kendte hende. Hvis vi vil se dette Spørgsmaal i den rette Belysning, maa vi stadig huske paa den uhyre Forskel, der er selv paa den mest udstrakte Bekendtskabskreds og hele Paris' Befolkning.

Den Vægt, „Le Commercial“s Bevisførelse iøvrigt kan have, formindskes imidlertid betydeligt, naar vi tager Tidspunktet for den unge Piges Bortgang fra Hjemmet med i Betragtning. „Gaderne var fulde af Folk,“ skriver Bladet. Men det forholder sig ikke saaledes. Byens Gader er ganske vist fyldte indtil Trængsel hver Morgen ved Nitiden; de er det blot ikke om Søndagen. Den Dag holder Folk sig indendørs ved den Tid og belayer sig paa at gaa i Kirke.

Ingen Iagttager vil have undgaaet at lægge Mærke til Byens mærkeligt øde Udseende hver Søndag mellem 8 og 10. Mellem 10 og 11 er der Trængsel i Gaderne men ikke Kl. 9.

Der er et andet Punkt, hvor „Le Commercial“ synes at forraade bristende Iagttagelsesevne. Bladet skriver: „Der var revet et Stykke Tøj paa to Fods Længde og en Fods Bredde ud af den ulykkelige Piges Skørt og fastgjort om hendes Hage og Baghoved sandsynligvis for at hindre hende i at skrige. De Banditer, som gjorde det, har ikke været i Besiddelse af et Lommetørklæde.“ Hvor vidt den her udtalte Formodning holder Stik eller ikke, vil vi undersøge senere hen; men med Udtrykket, „de Banditer har ikke været i Besiddelse af et Lommetørklæde,“ tænker Bladet aabenbart paa Forbryderklassens Udskud. Men disse mangler aldrig Lommetørklæde, selv om de ikke har Skjorten paa Kroppen. Netop i de senere Aar er Lommetørklædet blevet en Uundværlighed blandt de rene Bøller.“

„Og hvad skal vi nu tro om „Le Soleil“s Artikel?“ spurgte jeg.

„At det er Jammerskade, at dens Forfatter ikke blev født som Papegøje; ti han vilde være blevet den mest berømmelige af alle Papegøjer. Han har jo blot efterplapret de forskellige Hovedpunkter af den Opfattelse, som allerede har dannet sig; og han har ved paaskønnelsesværdig Flid samlet dem snart fra en, snart fra en anden Avis. Han skriver: „De fundne Genstande havde aabenbart henligget paa Stedet i det mindste 3 til 4 Uger, der kan da ingen Tvivl være om, at denne skrækkelige Forbrydelses Gerningssted nu er fundet.“ Derom har jeg nu mine Tvivl, som ikke rokkes af de af „Soleil“ fremførte Kendsgerninger, som vi senere hen skal

undersøge nøjere i Forbindelse med en anden Side af Sagen.

I Øjeblikket maa vi hellige os til helt andre Undersøgelser. De har sikkert lagt Mærke til den Overfladiskhed, hvormed Liget blev ransaget. Identitets-spørgsmaalet var let nok at klare, eller burde have været det, men der var andre Ting, som skulde været dragne med ind i Undersøgelsen. Havde der fundet Plyndring Sted? Havde den unge Pige, da hun forlod Hjemmet, haft Smykker paa sig? Og i bekræftende Fald — var disse blevet genfundne paa Liget? Disse vigtige Spørgsmaal berøres slet ikke af Vidneudsagnet; og der er andre ligesaa vigtige, som ogsaa lades helt ude af Betragtning. Vi maa derfor selv anstille vore Undersøgelser. St. Eustaches Forhold maa undersøges paany. Jeg har ingen Mistanke til ham, men det betaler sig altid at gaa methodisk til Værks. Vi vil forvisse os om Værdien af hans Alibi-Bevis. Hvis vi finder alt i Orden, kan vi for Eftertiden ganske lade St. Eustache ude af Betragtning. Hvis der er Mangler ved hans Alibi-Bevis, maa hans Selvmord betragtes som en mistænkelig Omstændighed; i modsat Fald er det berettiget at søge andre i og for sig rimelige Motiver til det og uden Hensyn til det fortsætte vor Undersøgelse ad den lige Vej.

Efter min Mening bør vi se bort fra Begivenhedens Kærne og fæste vor Opmærksomhed ved Skallen. Den hyppigste Vildfarelse ved saadanne Undersøgelser er jo den, at man begrænser dem til det væsentlige og ganske taber det tilfældige og Biomstændighederne af Syne. Retsplejen er slet nok til at indskrænke Vidneudsagnet og Drøftelsen til det, der „vedrører Sagen“. Og dog har Erfaringen vist, og al virkelig Tænkning vil bestandig komme

til det Resultat, at en stor, maaske den største Del af Sandheden, udspringer fra det, der tilsyneladende ikke vedrører Sagen. Det er i Kraft af dette Princip Aand om maaske ikke i Kraft af dets Bogstav, at den moderne Videnskab har besluttet sig til at tage det uforudsete med ind i sine Beregninger. Maaske forstaar De mig ikke ganske. Den menneskelige Videns Historie har saa uvægerlig vist, at vi staar i Gæld til Biomstændighederne og de tilfældige Hændelser for langt de talrigste og mest værdifulde Opdagelser, at man tilsidst af Hensyn til kommende Fremskridt har fundet det nødvendigt at gøre de videst gaaende Indrømmelser til de Opfindelser, der kan opstaa tilfældig og helt udenfor den velgrundede Forventnings Omraade. Det anses ikke længer for videnskabeligt at bygge sine Beregninger op paa det erfaringsmæssigt vedtages Grundvold. Ogsaa Tilfældet maa tages med som Udgangspunkt. Vi gør det til Genstand for Beregning. Vi indordner det uforudsete, det uforestillede, under matematiske Formler.

Jeg gentager, det er mer end bevisligt, at største Parten af Sandheden har sin Kilde i Biomstændighederne; og det er i Kraft af det Princip, som vi kan udlede af denne Kendsgerning, at jeg i det foreliggende Tilælde ønsker at lede Undersøgelsen bort fra selve Begivenhedens fortrampede og golde Grund og ind paa de ledsagende Omstændigheders Omraade. Mens De forvisser Dem om Alibi-Bevisets Værdi, vil jeg underkaste Aviserne et mere alsidigt Eftersyn, end De har gjort. Hidtil har vi kun rekognosceret Undersøgelsens Terrain, men det skulde gaa underligt til, om ikke et samlet Overblik over Aviserne skulde skaffe os visse bestemte Holdepunkter for Retningen af vor Efterforskning.“

Paa Dupins Anmodning underkastede jeg nu Alibi-beviset en nøje og grundig Prøvelse og blev fast overbevist om dets Gyldighed og dermed om St. Eustaches Brødefrihed. Imens fordybede min Ven sig i Avisartiklerne med en Grundighed, der forekom mig saa temmelig hensigtsløs. Efter en Uges Forløb forelagde han mig følgende Uddrag:

„For omtrent halvfjerde Aar siden vakte en lignende Opstandelse som nu ved den selvsamme Marie Rogêts Forsvinden fra Parfumehandleren Hr. Le Blancs Butik i Palais Royal. Efter en Uges Forløb indfandt hun sig imidlertid paany ganske som sædvanlig; kun var hun maaske en Smule blegere end ellers. Le Blanc og hendes Moder foregav, at hun blot havde været i Besøg hos en god Ven paa Landet, og Begivenheden skreves snart i Glemmebogen. Vi antager, at hendes Fraværelse nu som den Gang skyldes et ungdommeligt Lune, og at hun om en Uges Tid — eller maaske først om en Maaned atter vil vise sig iblandt os.“ (En Aftenavis fra Mandagen den 23. Juni.¹⁾)

„Et herværende Aftenblad af Gaars Dato hen- tyder til en tidligere gaadefuld Forsvinden af Frk. Rogêt. Det er ingen Hemmelighed, at hun, den Uge hun var borte fra Le Blancs Parfumeri, færdedes sammen med en ung Søofficer, der er berygtet for sine Udskejelser. Det formenes, at en opstaaet Uenighed bragte hende til at vende hjem igen. Vi kender Navnet paa den omtalte Don Juan men be- holder det af nærliggende Grunde for os selv; han er for Tiden stationeret her i Paris.“ Le Mercurie, Tirsdag Morgen den 24. Juni.²⁾

---

¹⁾ New York Express.

²⁾ New York Herald.

„I Forgaars blev en skrækkelig Udaad øvet i Byens umiddelbare Nærhed. En Mand, der var ledsaget af sin Hustru og Datter, lejede i Skumringen 6 unge Fyre, der laa og drev paa Floden, til at ro sig over til dens modsatte Bred. De naaede Land, Passagererne steg ud, og de var allerede kommet saa langt bort, at de havde tabt Baaden af Syne, da den unge Pige opdagede, at hun havde glemt sin Parasol. Hun vendte tilbage for at hente den, og blev nu grebet af Banden, slæbt med ud paa Floden, ilde medhandlet og sluttelig landsat omtrent paa det Sted, hvor hun og hendes Forældre var gaaede om Bord i Baaden. Slynglerne er endnu ikke paagrebne, men Politiet er i Hælene paa dem; og nogle af dem vil snart være under Laas og Lukke.“ — En Morgenavis for den 25. Juni.¹⁾

„Vi har modtaget et Par Indlæg, der søger at fastslaa Mennais²⁾ som Gerningsmanden til den nylig begaaede Forbrydelse. Men da det ved den retslige Undersøgelse har vist sig, at Hr. Mennais er fuldstændig brødefri, og da vore Meddelere synes mere ihærdige end skarpsindige, anser vi det for utilbørligt at gengive deres Indlæg.“ (En Morgenavis den 28. Juni.³⁾)

„Vi har fra forskellige Sider modtaget vægtige Indlæg, der udtaler Forvisning om, at den ulykkelige Marie Rogêt er blevet Offer for en af de talrige Flokke af Bøller, der hærger Byens Omegn om Søndagen. Vor egen Anskuelse gaar ubetinget i samme Retning. Vi skal senere hen se at skaffe Plads til

---

¹⁾ New York Courier and Inquirer.

²⁾ Mennais var blandt de oprindelig Mistænkte; han arresteredes men løslodes atter af fuldstændig Mangel paa Bevis.

³⁾ New York Courier and Inquirer.

nogle af disse Betragtninger.“ (Et Aftenblad Tirsdag den 1. Juli.¹⁾)

„I Mandags fandt en af Toldvæsenets Rorsbetjente en tom Baad drivende ned ad Seinen. Sejlene laa i Bunden af Baaden. Betjenten bugserede den ind til Toldkontoret. Næste Morgen blev den bortfjærnet uden at nogen af Betjentene havde Nys derom. Roret opbevares nu af Toldkontoret.“ (La Diligence Torsdagen den 26. Juni.²⁾)

Da jeg læste disse forskellige Uddrag, forekom det mig, at de ikke havde det mindste med hinanden at gøre; heller ikke kunde jeg se nogen Forbindelse mellem dem og den foreliggende Sag. Jeg afventede en Forklaring af Dupin.

„Jeg har ikke for Øjeblikket i Sinde at opholde mig ved de to første Uddrag,“ sagde han. „Jeg har hovedsagelig gjort dem for at henlede Deres Opmærksomhed paa Politiets utrolige Skødesløshed; ti det har ikke, saa vidt jeg kan faa ud af Politidirektøren, i mindste Maade bekymret sig om at opspore den Søofficer, som der hentydes til. Og dog vil det jo være Daarskab at gaa ud fra, at der ikke skulde kunne tænkes at være en Forbindelse mellem Maries første og anden Forsvinden. Lad os antage, at hendes første Flugt er udmundet i Uenighed mellem de Elskende og den Forledtes derpaa følgende Hjemvenden. Det falder da naturligt at opfatte den anden Bortførelse som et Bevis paa nye Anstrængelser fra Forførerens Side og ikke som et Bevis paa Tilskyndelser fra en helt anden Person; vi er tilbøjelige til at tro, at vi her staar overfor den gamle Kærligheds Opgør og ikke overfor Be-

---

¹⁾ New York Evening Post.

²⁾ New York Standard.

Begyndelsen til en helt ny Kærlighed. Der er ti mod en Mulighed for, at den, der en Gang er løbet bort med Marie, paany foreslaar hende en Bortførelse, fremfor at hun modtager et saadant Forslag af en helt anden Person. Lad mig henlede Deres Opmærksomhed paa en Ting: den Tid, der er forløbet mellem den første, vitterlige og den anden, formodede Bortførelse, er kun nogle faa Maaneder længere end den Tid, der sædvanlig bruges af vore Orlogsmænd til deres Krydstogter. Maaske er Forføreren blevet hindret i sit slette Forehavende første Gang, fordi han atter skulde ud paa Togt, og maaske har han ved sin Tilbagekomst grebet Lejligheden til paany at fremme de Planer, der én Gang var mislykkedes, i hvert Fald mislykkedes for ham. Derom kan man intet bestemt vide.

De vil maaske indvende, at der i det andet Tilfælde slet ikke er Tale om en Bortførelse. Ganske vist ikke, — men tør vi paastaa, at en saadan ikke var tilsigtet? Naar St. Eustache — og maaske Beauvais — undtages, saa havde Marie ingen aabenlys, anerkendt og hæderlig Bejler. Der var ikke Tale om nogen saadan. Men hvem er da den hemmelige Elsker, som Slægtningene — i al Fald de fleste af dem — er uvidende om, men som Marie mødes med Søndag Morgen, og til hvem hun nærer saa stor Tillid, at hun ikke tager i Betænkning at dvæle med ham i Barrière du Roules ensomme Skove til Aftenens Skygger falder? Hvem er den hemmelige Elsker, om hvem i al Fald de fleste af Slægtningene er uvidende, hvem er han, spørger jeg? Og hvad betyder Fru Rogêts besynderlige Forudsigelse samme Morgen som Marie forsvandt, hvad betyder hendes Ytring: „Jeg frygter, jeg aldrig mere faar min Marie at se.“

Men selv om vi ikke kan tænke os Fru Rogêt som Medvider i en Bortførelsesplan, kan vi saa ikke alligevel tænke os, at den unge Pige har næret et saadant Forsæt? Da hun forlod Hjemmet, lod hun sig forlyde med, at hun havde i Sinde at besøge sin Tante i Rue des Drômes, og St. Eustache fik Paalæg om at hente hende ved Mørkets Frembrud. Nuvel, denne Kendsgærning synes ved første Øjekast at staa i Modstrid med min Opfattelse; lad os imidlertid undersøge den lidt nøjere. Det er godtgjort, at hun traf sammen med en Mand, fulgte ham over Floden og saa sent som Kl. 3 om Eftermiddagen indtraf i Barrière du Roule. Men da hun samtykkede i at ledsage ham, da maa hun — hvad saa end Øjemedet var, enten Moderen saa var Medvider eller ikke — have tænkt paa sit Foregivende ved Bortgangen fra Hjemmet og paa den Forbavselse og Mistanke, som hendes Forlovede, St. Eustache, maatte opfyldes af, naar han til aftalt Klokkeslet indfandt sig i Rue des Drômes og fik at vide, at hun slet ikke havde været der, og naar han derpaa vendte tilbage til Pensionatet med sin foruroligende Nyhed, og saa, at hun heller ikke var der. Hun maa have tænkt paa alt dette, siger jeg. Hun maa have forudset St. Eustaches Bekymring, alles Mistanke. Hun kan ikke have tænkt paa at vende tilbage og byde denne Mistanke Trods; men Mistanken bliver en Bagatel i hendes Øjne, saafremt vi gaar ud fra, at hun ikke havde i Sinde at vende tilbage.

Vi kan forestille os, at hun har ræsonneret som saa: „Jeg skal møde en bestemt Person i den Hensigt at flygte bort med ham eller i en anden Hensigt, som kun jeg ved af. Vi maa undgaa andres Mellemkomst, vi maa have tilstrækkelig Tid til at undslippe Forfølgerne; jeg vil lade, som om jeg har

i Sinde at tilbringe Dagen hos min Tante i Rue des Drômes, jeg vil bede St. Eustache om ikke at hente mig før Aften; paa den Maade kan jeg være hjemme fra et godt Stykke Tid uden at vække Uro og Mistanke; jeg vil vinde den mest mulige Tid. Hvis jeg beder St. Eustache om at hente mig, naar det bliver mørkt, saa vil han ikke komme før den Tid; hvis jeg derimod ikke beder ham om at hente mig, saa vil jeg faa mindre Tid til at slippe bort i; ti man vil vente mig tidligere hjem, og min Udeblivelse vil derfor saa meget des tidligere vække Uro. Hvis jeg overhovedet havde i Sinde at vende tilbage, hvis jeg kun paatænkte en lille Udflugt, saa vilde det være uklogt at bede St. Eustache om at hente mig; ti ved sit Komme vilde han jo erfare, at jeg havde ført ham bag Lyset, men det vil han aldrig faa at vide, saafremt jeg gaar min Vej uden at sige noget, vender tilbage før Aften og angiver, at jeg har været i Besøg hos min Tante i Rue des Drômes. Men da jeg ikke agter at vende tilbage — eller ikke før om nogle Uger, ikke før det er lykkedes at dølge visse Ting — saa maa mine Bestræbelser ene og alene gaa ud paa at vinde Tid.“

De har i Deres Optegnelser fremhævet, at den mest udbredte Opfattelse fra først af og fremdeles gaar ud paa, at den ulykkelige Pige maa være faldet i Hænderne paa en Bande Bøller. Nuvel, Folkets Røst skal man i al Almindelighed ikke foragte. Naar dets Overbevisning opstaar helt af sig selv uden Paavirkning udefra, saa kan den godt taale Sammenligning med det Klarsyn, der er den enkelte geniale Mands Særmærke. I 99 af 100 Tilfælde vil jeg bøje mig for den. Men det er af megen Vigtighed, at der ikke finder Paavirkning Sted udefra. Opfattelsen maa i strængeste Forstand være den

store Almenheds egen; og her er det ofte yderst vanskeligt at paavise og fastslaa Skillelinien. I det foreliggende Tilfælde forekommer det mig, at den „offentlige Mening“ er opstaaet under Indflydelse af en samtidig Begivenhed, som omtales i det tredie af mine Uddrag. Hele Paris er kommet i Bevægelse ved Opdagelsen af Maries, en ung, smuk, velkendt Piges Lig. Det er blevet fundet i Seinen, og dets Udseende tyder paa anvendt Vold. Og nu rygtes det, at der samtidig eller omtrent samtidig med Mordet paa den unge Pige er begaaet en ganske lignende Forbrydelse, en Voldshandling, der ganske vist ikke havde Døden til Følge, mod en anden ung Pige, og at denne Forbrydelse er begaaet af en Bande. Er det da besynderligt, at den ene Forbrydelse, hvis nærmere Omstændigheder man kender, faar Indflydelse paa den folkelige Opfattelse af den anden Forbrydelse, hvis nærmere Omstændigheder man ikke kender? Denne Opfattelse behøvede et Fingerpeg, som den afslørede Misgærning syntes at frembyde. Desuden blev Marie fundet i Floden, og denne samme Flod var ogsaa Skuepladsen for den afslørede Forbrydelse. Tilknytningen mellem de to Begivenheder var saa haandgribelig, at det vilde været et sandt Under, om de brede Lag ikke havde slaaet ned paa den. Og dog er den Omstændighed, at en Forbrydelse vitterligt er begaaet paa denne eller hin Maade, kun tjenlig som Bevis for, at en anden paa samme Tid begaaet Forbrydelse ikke kan være begaaet paa samme Maade. I Virkeligheden vilde det jo have været et Mirakel, hvis der, mens en Flok Banditer paa et vist bestemt Sted var i Færd med at øve en uhørt Forbrydelse, havde været en ganske lignende Flok paa et lignende Sted i den samme By, under de samme Omstændigheder, med

de samme Midler og den samme Fremgangsmaade i Færd med at øve nøjagtig den samme Forbrydelse, paa nøjagtig samme Tidspunkt. Men det er jo et saadant Mirakel, den offentlige Mening i dette Tilfælde vil have os til at tro paa.

Lad os, før vi gaar videre, underkaste det formentlige Mordsted i Barrière du Roules Tykning en Prøvelse. Denne Tykning var ganske vist tæt, men den befandt sig i Nærheden af en offentlig Vej. Inde i den fandtes 3—4 store Stene, der dannede et Slags Sæde med Rygstød og Fodskammel. Paa den øverste Sten fandtes et hvidt Skørt, paa den næste et Silkeskærf. Tillige fandtes en Parasol, Handsker, samt et Lommetørklæde. Lommetørklædet bar Navnet „Marie Rogêt“. Tøjstumper saas paa Grenene rundt omkring. Jorden var fortrampet, Buskene brækkede, alt forraadte, at en voldsom Kamp havde fundet Sted.

Trods det Fryderaab, hvormed Pressen hilste Opdagelsen af denne Tykning, og trods den Enstemmighed, hvormed den blev lyst i Kuld og Køn som Gerningsstedet, saa kan det ikke nægtes, at der er særdeles gode Grunde til at nære Tvivl. Hvis Forbrydelsen var begaaet i Rue Pavée St. André's Nabolag, som „Le Commercial“ hævdede, saa vilde Gerningsmændene, forudsat at de endnu opholdt sig i Paris, naturligvis føle sig yderst ilde berørte af at vide Mistanken ledet i den rigtige Retning, og Ønsket om at aflede den maatte opstaa hos dem. Og da Mistanken allerede havde kastet sig over Barrière du Roules tætte Skove, kunde Tanken om at henlægge Sagerne, hvor de siden hen blev fundne, grumme let opstaa. Trods „Le Soleil“s Opfattelse foreligger der intet virkeligt Bevis for, at de fundne Sager har henligget i Tykningen mere end nogle

faa Dage, mens der af selve Forholdenes Natur kan udledes et ganske antageligt Bevis for, at de ikke uden at vække Opmærksomhed kan have ligget der alle de 20, siden hin skæbnesvangre Søndag forløbne Dage. „Le Soleil“, der snakker sine Forængere efter Munden, siger: „De var allesammen stærkt beskadigede af Regn, jordslaaede og skørnede. Græsset var groet op over nogle af dem. Parasollens Silke var af god Kvalitet, men Traadene havde dog krympet sig sammen; de var jordslaaede og helt raadne; og den gik i Stykker, da man aabnede den.“ Hvad nu angaar det Græs, der „var groet op over nogle af dem,“ saa fastslaas denne Kendsgerning ene og alene af to Smaadrenge's Udsagn, af deres Erindring; ti de bortfjernede Sagerne og tog dem med hjem, før tredie Person havde haft Lejlighed til at se dem. Men naar Vejret er varmt og fugtigt, som det just var, da Mordet fandt Sted, saa er Græs i Stand til at voxer to til tre Tommer om Dagen. Hvis en Parasol henlagdes paa en friskslaaet Plæne, saa vilde der ikke gaa en Uge, før den var fuldstændig skjult af det opvoxende Græs. Og hvad Jordslaaetheden angaar, som „Le Soleil“ er saa stærkt optaget af, at den nævner Ordet gentagne Gange, saa skyldes den Tilstand jo Meldugen, en af de mange Smaasvampe, der opstaar og gaar til Grunde igen i mindre end 24 Timer. Skulde det virkelig være nødvendigt at oplyse Bladet herom?

Vi ser da med et eneste Blik, at alt det, der triumferende er blevet hævdet som Støtte for den Antagelse, at Sagerne har henligget „i det mindste 3—4 Uger“ i Tykningen, ikke beviser det allermindste i saa Henseende. Tværtimod vil man vanskeligt kunne faa sig selv til at tro, at disse Gen-

stande har befundet sig i den omtalte Tykning længere end en Uge, længere end fra Søndag til Søndag. De, der kender noget til Paris' Omegn, ved, hvor umaadelig vanskeligt det er at finde Ensomhed, med mindre man søger langt bort fra dens Forstæder. Man kan slet ikke tænke sig et ubemærket eller blot mindre hyppigt gæstet Tilflugtssted i de omliggende Lunde og Skove. Lad en Mand, hvis Pligter lænker ham til den store Hovedstads Smuds og Hede, skønt hans Hjærte brænder for Naturens Skønhed og Ynde, lad ham — selv en Hverdag — ile ud i Omegnen og forsøge at slukke sin Tørst efter Ensomhed, og han vil ved hvert andet Skridt støde paa Vagabonder og larmende Svirebrødre. Han vil med Sorg i Hjærtet ile tilbage til det besudlede Paris, hvis Urenhed forekommer ham mindre naturstridig og derfor mindre modbydelig. Men naar Byens Omegn er saaledes befængt om Hverdagen, hvor meget mere da ikke om Søndagen? Det er jo da, at Byens Udskud, udfriet af Arbejdets Tvang eller berøvet den vante Lejlighed til Forbrydelse søger ud i Omegnen — ikke af Kærlighed til de landlige Omgivelser, som de i deres Hjærte foragter — men for at slippe bort fra Samfundslivets Baand og Vedtægter. De interesserer sig adskilligt mindre for de grønne Træer og den friske Luft end for den ubundne Frihed, som Landet skænker dem. Her ved Landevejskroen eller inde under Skovens Løvtag, hvor alene Kammeraternes Øjne hviler paa dem, hengiver de sig til alle den forlorne Lystigheds kaade Løjer, der skylder Frihed og Alkohol i Forening deres Oprindelse. Jeg siger ikke mer, end hvad enhver uhildet Iagttager vil give mig Ret i, naar jeg gentager, at det maa betragtes som et Mirakel, hvis de omtalte Genstande uden at blive opdagede har

henligget længere end fra Søndag til Søndag i en hvilkensomhelst Tykning i Paris' nære Omegn.

Men der er andre Grunde til Mistanke om, at Sagerne er blevet henlagte i Tykningen for at bortlede Opmærksomheden fra Forbrydelsens virkelige Gerningssted. Først og fremmest Datoen for deres Opdagelse. Sammenlign den med Datoen for mit femte Uddrag af Aviserne. De vil se, at Opdagelsen fulgte i Hælene paa de ihærdige Indlæg, der tilstilledes Aftenavisen. Disse Meddelelser var forskellige, og de stammede tilsyneladende fra forskellige Kilder, men de havde alle et og samme Formaal: at udpege en Bande som Forbrydelsens Udøvere og Barrière du Roule som Gærningsstedet. Vi vil ikke lægge Vægt paa, at Sagerne blev fundne af Drengene som Følge af disse Meddelelser eller som Følge af den Opsigt, disse Meddelelser havde vakt blandt Publikum; derimod har vi al mulig Grund til at formode, at Sagerne ikke før blev fundne af Drengene, fordi de simpelthen ikke før befandt sig i Tykningen, hvor de først blev henlagte samtidig med eller lidt før Meddelelsernes Fremkomst, og hvor de blev henlagte af disse samme Meddelelsers brødebetyngede Ophavsmænd.

Tykningen var endogsaa meget ejendommelig. Inde i dens naturlige Løvskjul fandtes tre Stene, der dannede et Sæde med Ryg og Fodskammel. Og denne ejendommelige Tykning befandt sig i Nærheden af, kun nogle faa Favne borte fra Fru Delucs Bopæl; og hendes Drenge havde for Vane at ransage Buskene paa det omhyggeligste under deres Søgen efter Sassafras-Bark. Mon det vilde være et ubesindigt Væddemaal at holde Tusind mod en paa, at der aldrig gik en Dag, uden at disse Drenge eller i det mindste en af dem søgte Skjul i den skyggefulde

Løvhytte og klatrede op paa Stensædet? For at betænke sig paa et saadant Væddemaal maa man enten aldrig have været Dreng eller ogsaa helt forglemt Drengenaturen. Jeg gentager: det er overordentlig vanskeligt at fatte, hvorledes Sagerne skulde kunne henligge i Tykningen mere end en, højst to Dage uden at blive opdagede. Derfor er der, trods al „Le Soleil“s dogmatiske Uvidenhed, god Grund til at nære den Mistanke, at de forholdsvis sent er blevet anbragte, hvor de fandtes.

Men der er endnu andre og stærkere Grunde for denne Formodning end de, jeg allerede har anført. Læg en Gang Mærke til den kunstlede Maade, hvorpaa Sagerne var anbragte. Paa den øvre Sten laa et hvidt Skørt, paa den følgende et Silkeskærf; spredte omkring paa Jorden laa en Parasol, Handsker og et Lommetørklæde, der bar Navnet „Marie Rogêt“. Det er netop en saadan Ordning, som vilde forekomme en jævnt begavet Mand naturlig. Og dog er den alt andet end naturlig. Det havde været langt bedre, om alle disse Ting havde ligget paa Jorden nedtraadte og fortrampede. I Betragtning af Løvhyttens ringe Omfang vilde Skørtet og Skærfet næppe beholdt deres Plads paa Stenene under en hidsig Kamp. „Alt tydede paa, at en Kamp havde fundet Sted,“ siges der. „Jorden var fortrampet, Buskene brækkede“ — men Skørtet og Skærfet fandtes jo som henlagte paa Hylder. „De Stumper, som Buskene havde revet ud af hendes Kjole, var en 3 Tommer brede og 6 Tommer lange. En var revet fra forneden, som det fremgik af Sømmen. De saa ud som Strimler, der var revet fra.“ Her har „Le Soleil“, sig selv uafvidende, anvendt en meget mistænkelig Vending. Ja, efter Beskrivelsen at dømme ser Tøjstumperne netop ud som Strimler, der er revet

fra med Forsæt, og med Haanden. Det turde være et yderst sjældent Tilfælde, hvor en Stump Tøj rives ud af en Klædning af en Torn. Bliver en Torn eller et Søm indfiltret i en Dragt, da vil den rive to Flænger, der danner en ret Vinkel med hinanden med Spidsen paa det Sted, hvor Tornen er trængt ind; men derved kan man ikke tænke sig en Tøjstump „revet af“ — det kan jeg i al Fald ikke. Til at rive en Stump Tøj ud af et vævet Stof vil der i saa godt som alle Tilfælde udkræves to forskellige Kræfter, der virker i modsatte Retninger. Hvis der er to Kanter paa Stoffet, hvis det f. Ex. er et Lommetørklæde, da — og kun da — vil én Kraft være tilstrækkelig. Men i det foreliggende Tilfælde er der Tale om en Kjole, som kun frembyder en Kant. At rive en Stump Tøj ud af dens Indre, der ingen Kanter frembyder, vilde være et Mirakel, som i al Fald ingen enkelt Torn kunde præstere. Men selv naar vi holder os til Kanten, udkræves der to Torne, hvoraf den ene virker i to bestemte Retninger, den anden i en. Og alt dette under Forudsætning af, at Kanten er usømmet. Hvis den er sømmet, kan der næppe være Tale om det. Vi ser da, at der kan rejses talrige og vægtige Indvendinger mod Tøjstumper, der er „revet af“ af Torne, og dog forlanges det af os, at vi skal tro ikke paa én, men paa mange saadanne Tøjstumper. Og „en var revet fra forneden, som det fremgik af Sømmen; en anden var usømmet;“ det vil sige: den var af Torne revet ud af Kjolens Indre, der ingen Kanter frembyder! Saadan noget er der vel Tilgivelse for ikke at tro. Og dog er alle disse Omstændigheder maaske ikke nær saa mistænkelige som den ene, højst mærkelige: at Mordere, der var forsigtige nok til at slæbe Liget bort med sig, overhovedet lod

disse Ting blive tilbage i Tykningen. De misforstaar mig imidlertid, hvis De tror, det er min Hensigt at fastslaa, at denne Tykning ikke er Gerningsstedet. Noget kan være sket her eller maaske snarere hos Fru Deluc. Men det ligger der i Øjeblikket mindre Vægt paa. Vi søger ikke nu at udfinde Gerningsstedet men Mordets Udøvere. Det, jeg har fremført, har trods al Nøjagtighed kun haft til Hensigt for det første at paavise Taabeligheden af „Le Soleil“s bestemte og hovedkulds fremsatte Paastande, og for det andet og hovedsagelig at lede Dem ad den naturligste Vej til en fornyet kritisk Prøvelse af, hvor vidt dette Mord er en Bandes Værk eller ikke.

Vi vil genoptage dette Spørgsmaal med et Sideblik til de urimelige Forklaringer, Retslægen afgav til Protokollen. Vi kan nøjes med at henvise til, at de Slutninger, han uddrog med Hensyn til Forbrydernes Antal, er blevet stemplede som ubeføjede og ganske grundløse og gjorde til Genstand for Latter af alle Parises mere ansete Kirurger. Sagen kunde maaske nok have forholdt sig saaledes; blot var der ingen Beviser, der pegede i den Retning; — men nu vil vi opstille det Spørgsmaal: er der ikke Beviser, der peger i en helt anden Retning?

Det siges, at en Kamp har fundet Sted, som har efterladt sig Spor — og disse Spor er blevet opfattede til Gunst for Teorien om en Bande. Mon de ikke allersnarest maatte bevise det modsatte? Hvorledes skulde der kunne udkæmpes en Kamp, der var saa haardnakket og voldsom, at den efterlod sig Spor i alle Retninger, mellem en svag og forsvarsløs ung Pige og en hel Flok Banditer? Nogle faa plumpe Armes stilfærdige Greb, og alt vilde have været forbi. Offeret vilde have været fuldstændig i deres Vold. De vil her lægge Mærke til, at de Ind-

vendinger, der kan rejses mod Tykningen som Gerningsstedet, hovedsagelig kun gælder, saa længe Talen er om en Forbrydelse begaaet af flere og ikke af en enkelt Person. Hvis vi forudsætter en enkelt Voldsmand, saa kan vi meget vel forestille os en Kamp af en saa haardnakket og voldsom Natur, som de efterladte Spor syntes at tyde paa.

Endvidere: jeg har allerede berørt den Mistanke, der nødvendigvis maa opstaa af den Omstændighed, at de omtalte Genstande overhovedet fik Lov at blive tilbage i Tykningen, hvor de opdagedes. Det synes umuligt, at disse Beviser paa Brøde rent tilfældigt skulde være blevet ladet tilbage. Der var — som man gaar ud fra — tilstrækkelig Aandsnærværelse tilstede til at bortfjerne Liget, men hvorfor da lade et endnu stærkere Bevis end Liget selv, hvis Træk Forraadnelsen snart vilde udviske, henligge aabenlyst paa Gerningsstedet? Jeg sigter hermed til Lommestørklædet, der var forsynet med den afdødes Navn. Hvis det skyldes et Tilfælde, saa kan det Tilfælde ikke bringes i Forbindelse med en Bande. Det bliver kun forstaaeligt, hvis Talen er om en enkelt Person. Ja, lad os tænke os, at Enkeltmand har begaaet Mordet. Han er alene med sin Forbrydelse. Han forfærdes ved Synet af det afsjælede, ubevægelige Legeme, der ligger udstrakt foran ham. Hans Lidenskab har raset ud; hans Hjærte har nu Rum for den Gru, Handlingen naturligt fremkalder. Han ejer intet af den Fortrøstning, som de manges Nærværelse uvægerlig indgiver. Han er alene med sin Gerning. Han skælver, han er raadvild. Men Liget maa jo bringes bort. Han bærer det ned til Floden, og de øvrige Beviser paa sin Brøde lader han tilbage; ti det er vanskeligt, om ikke umuligt, at medbringe alt paa en Gang, og det vil være let at vende til-

bage. Men under hans møjsommelige Vandring til Floden fordobles hans Angst. Livets Lyde sniger sig frem til ham. Mangfoldige Gange hører han eller tror at høre en lagttagendes sagte Skridt. Og Byens Lysglans forvirrer ham. Han slæber sig frem, han maa ofte stanse pint af sin Dødsens Angst, og han naar endelig ned til Floden, hvor han — muligt ved Hjælp af en Baad — bliver sin grufulde Byrde kvit. Og nu findes ikke saa stor en Skat i Verden, saa frygtelig en Hævn-Trusel, at den vilde formaa den ensomme Morder til paany at slaa ind paa hin farlige og trælse Sti, som han nys vandrede, og vende tilbage til Tykningen og de frygtelige Erindringer, der knytter sig til den. Han vender ikke tilbage, hvad saa Følgerne end maatte blive. Han kunde ikke, selv om han vilde. Hans eneste Tanke kredser om at slippe bort. Han vender sig for bestandig bort fra disse forfærdelige Buskadser, han undflyer som for den kommende Vrede.

Men nu en Bande? Dens Antal vilde have gjort den tryk, saafremt det overhovedet skorter forhærdede Forbrydere paa Sindsligevægt; og af saadanne bestaar jo udelukkende de Bander, som her er Tale om. Dens Antal, siger jeg, vilde hindret hin forvildede og sanseløse Rædsel i at opstaa, som kande tænkes at lamslaa den enlige Ugerningsmand. Hvis en, ja to eller tre af dem gjorde sig skyldige i en Forglemmelse. saa vilde sikkert den fjerde raadet Bod derpaa. De havde ikke behovet at lade noget blive tilbage. Deres Antal vilde tilladt dem at medbringe alt paa en Gang.

Tag nu den Omstændighed med i Betragtning, „at der i Ligets Kjole var revet en Strimmel af en Fods Bredde løs fra den nederste Kant og op til Livet, hvorom den var slynget 3 Gange og fastgjort bagtil

ved et Stik.“ Dette var aabenbart gjort for at skaffe en Hank, hvori Liget kunde bæres. Men vilde en Flok Mænd drømt om at tage deres Tilflugt til en saadan Foranstaltning? For tre eller fire Mænd vilde Ligets Lemmer have frembudt ikke blot tilstrækkeligt, men det bedst mulige Hold. Den Foranstaltning kan kun skyldes Enkeltmand, og vi kommer til at tænke paa, „at Hegnene var brudt ned paa Strækningen mellem Tykningen og Floden, og det saas, at en tung Byrde var blevet slæbt hen ad Jorden!“ Vilde en Flok Mænd have gjort sig den Ulejlighed at nedbryde et Hegn for at slæbe et Lig igennem, naar de kunde have løftet det over i et Øjeblik? Vilde en Flok Mænd overhovedet have slæbt et Lig henad Jorden og derved fremkaldt mistænkelige Spor?

Vi maa nu henvise til en Udtalelse af „Le Commercial“, som jeg iøvrigt allerede til en vis Grad har belyst. Bladet skriver: „Et Stykke Tøj var revet ud af den ulykkelige Piges Skørt og fastgjort om hendes Hage og Baghoved sandsynligvis for at hindre Skrig. De Banditer, som gjorde det, har ikke været i Besiddelse af et Lommetørklæde.“

Jeg har før antydnet, at en ægte Bølle aldrig mangler Lommetørklæde. Vi kan i Øjeblikket lade den Side af Sagen ude af Betragtning. At dette Bind ikke — som „Le Commercial“ mener — er blevet anvendt i Mangel af et Lommetørklæde, turde fremgaa af den Omstændighed, at et saadant blev fundet i Tykningen; og lige saa lidt synes det anvendt for at „hindre Skrig“. Vidneudsagnet siger om bemeldte Tøjstykke, „at det fandtes om hendes Hals, det sad løseligt og var knyttet i en haard Knude.“ Disse Udtryk er ganske vist saa temmelig vage, men de afviger paa væsentlige Punkter fra „Le Commercial“s.

Tøjstykket var 18 Tommer bredt; det kunde derfor — uagtet det var af Musselin — forvandles til et taalelig stærkt Baand, naar det foldedes sammen paa langs. Og det fandtes netop sammenfoldet paa den Maade. Jeg drager nu den Slutning: at den enlige Morder har baaret Liget et Stykke Vej (enten fra Tykningen eller andetsteds fra) ved Hjælp af det Baand, der var slynget om Livet og fastgjort med et Stik, og at han saa har følt sig for træt til at bringe det videre paa den Maade. Han har da besluttet sig til at slæbe det. Med dette Formaal for Øje maatte han fastgøre en Strikke eller lignende til dets Hoved- eller Fodende. Halsen vilde frembyde sig som det bekvemmeste Anlægspunkt; da Hovedet jo vilde hindre en Strikke i at glide af. Og nu kom Morderen sikkert i Tanker om Baandet, der var svøbt om Livet. Han følte sig fristet til at bruge det; men nu var det slynget flere Gange om Liget, det var fastgjort med et Stik, desuden var det heller ikke „revet fra“ Kjolen. Altsaa var det lettere at rive en ny Strimmel ud af Skørtet. Han rev Strimlen af, fastgjorde den om Halsen og slæbte nu sit Offer ned til Flodbredden. At dette Bind, der kun saa nogenlunde svarede til sin Hensigt, og hvis Tilvejebringelse voldte Ulejlighed og Ophold, overhovedet anvendtes, beviser, at Nødvendigheden af dets Anvendelse udsprang fra Omstændigheder, der frembød sig paa et Tidspunkt, da Lommetørklædet ikke længer var ved Haanden, det vil sige: efter at Tykningen var forladt (saafremt Tykningen da var Gerningsstedet), altsaa paa Vejen mellem den og Floden.

De vil maaske indvende, at Fru Delucs Vidnesbyrd udtrykkelig paapeger Tilstedeværelsen af en Bande i Nærheden af Tykningen paa det Tidspunkt,

da Mordet fandt Sted. Jeg indrømmer det. Det skulde ikke undre mig, om der ikke var en halv Snes som den af Fru Deluc beskrevne Bande i Barrière du Roules Nabolag just da Mordet fandt Sted. Men den Bande, der har vakt Fru Delucs afgjorte Uvilje og fremkaldt hendes mærkeligt sene og meget mistænkelige Vidnesbyrd, er den eneste Bande, om hvem den brave og betænksomme gamle Dame siger, at den har spist hendes Kager og sat hendes Drikkevarer til Livs uden at gøre sig den Ulejlighed at erlægge Betaling. Maaske er det derfor, hun er saa fortørnet.

Lad os undersøge hendes Vidnesbyrd nøje. Fru Deluc siger: „En Flok Bøller indfandt sig; de larmede op, aad og drak uden at betale, slog ind paa samme Vej som det unge Par, i Skumringen vendte de tilbage og satte over Floden som i stor Hast.“

Nuvel, denne store Hast syntes maaske endnu større i Fru Delucs Øjne, fordi hun endnu med tunge Tanker dvælede hos sine hærgede Drikkevarer og Kager, fordi hun maaske endnu nærede et svagt Haab om Erstatning. Hvorfor ellers bide Mærke i Hastværket, det var jo i Skumringen. Det er sikkerlig ingen Grund til Forbavselse, at en Flok Bøller skynder sig hjemad, naar de skal sætte over en stor Flod i smaa Baade, naar det truer med Storm og Natten stunder til.

Jeg siger stunder til; ti det er endnu ikke Nat. Det var i Skumringen, at disse ryggesløse Personers Hastværk forargede Fru Delucs sobre Blik. Men nu faar vi at vide, at det var just denne samme Aften, at Fru Deluc saa vel som hendes ældste Søn „hørte en Kvindes Skrig i Nærheden af Kroen.“ Og med hvilke Ord angiver Fru Deluc Tidspunktet,

da disse Skrig blev hørte? „Det var kort efter Mørkets Frembrud,“ siger hun. Men „kort efter Mørkets Frembrud“ er i det mindste mørkt; og „i Skumringen“ er endnu delvist lyst. Det er da mer end tilstrækkelig godtgjort, at Banden tog bort fra Barrière du Roule, før Skrigene hørtes (?) af Fru Deluc. Men, skønt de Udtryk, jeg anfører, anføres i nøjagtig samme Form i de foreliggende talrige Gengivelser af Vidneudsagnet, saa har endnu ingen taget Anstød af deres grove Selvmodsigelse; og det gælder saa vel Bladene som Politiets Hærskarer.

Jeg skal endnu kun rejse en Indvending mod Paastanden om en Bande. Men den er ganske vist efter mit Skøn aldeles uimodstaaelig. Naar der er udlovet en stor Belønning samt fuld Tilgivelse til den, der røber sine Kammerater, saa er det utænkeligt, at ikke et Medlem af en lavtstaaende Bande, ja af hvilken som helst Samling Mænd, forlængst skulde have forraadt sine Medskyldige. Hver eneste af en Bandes Medlemmer er i slige Tilfælde ikke saa grisk efter Lønnen, som han er ivrig for at undslippe og angst for at blive forraadt. Han forraader ivrigt og i god Tid af Frygt for selv at blive forraadt. At Hemmeligheden ikke er kommet for en Dag er det bedste Bevis paa, at det virkelig er en Hemmelighed. Den frygtelige Udaad kendes kun af en eller to levende Væsnere og af Gud.

Lad os nu undersøge vor vidtløftige Undersøgelses magre men tilforladelige Resultater. Vi er da naaet frem til den Overbevisning, at en uheldsvanger Begivenhed har fundet Sted under Fru Delucs Tag, eller ogsaa at Mordet er begaaet i Barrière du Roules Tykning af en Elsker, i hvert Fald af en fortrolig og hemmelig Ven af den unge Pige. Hans Ansigtssfarve er „mørk“. Ansigtssfarven, „Stikket“ og „Sømands-

knuden“, hvormed Hattebaandene var bundne, tyder paa, at han er Sømand. Hans Forbindelse med den afdøde, der var munter og livsglad men ingenlunde en Allemands Pige, tyder paa, at han ikke hører hjemme i de menige Søfolks Rækker. Som en Be-kræftelse herpaa kan de velskrevne og indtrængende Indlæg, der blev tilstillet Bladene, opfattes. Den første Bortførelse, som er skildret af „Le Mercurie“, leder Tanken fra denne „Sømand“ og hen paa Sø-officeren, der vides først at have ført den unge Pige paa Afveje.

Og dertil kommer, at den „mørke“ stadig holder sig skjult. Jeg fremhæver denne Mands mørke, sortsmuskede Ansigtssfarve, — den maa have været det i høj Grad, eftersom den er det eneste Kendemærke, der angives saavel af Fru Deluc som af Valence. Men hvor er denne Mand blevet af? Blev han myrdet af Banden? Og hvis saa er, hvorfor er der da kun fundet Spor af den unge Pige? Skuepladsen for begge Forbrydelser maa jo antages at være den samme. Hvor er da hans Lig? Det er højst rimeligt, at Morderne har handlet ens med begge deres Ofre. Nu kan den Paastand fremsættes, at denne Mand lever men holder sig i Baggrunden af Frygt for at blive mistænkt for Mordet. Det kunde tænkes, at en saadan Tankegang besjælede ham nu, da Vidneudsagnet har sat ham i Forbindelse med Marie, men da Mordet fandt Sted, vilde den ikke have paatvunget sig ham. En skyldfri Mands første Tilskyndelse vilde drive ham til at anmelde Forbrydelsen og være behjælpelig med at udfinde Forbryderne. Hans Klogskab vilde tilskyn-
de ham i samme Retning. Han var bleven set sammen med Pigen. Han var i Følge med hende sat over Floden i en aaben Færgebaad. Selv en Taabe vilde have indset, at hans eneste Middel til at fri sig selv

for Mistanke vilde være Angivelse af Morderne. Vi kan da umuligt tro, at han hin skæbnesvangre Søndag Aften var saavel uden Skyld som uvidende om den begaaede Forbrydelse. Og kun hvis vi nærer en saadan Antagelse, forstaar vi, at han — endnu i Live — undlader at anmelde Morderne.

Men hvad Midler har vi nu til at komme til Bunds i Sagen? Det vil vise sig, at de tager til i Talrighed og Anvendelighed, som vi skrider frem. Lad os undersøge den første Bortførelse til Bunds. Lad os faa Officerens Historie opklaret, ikke at forglemme den sidste Tids, og lad os faa at vide, hvor han opholdt sig, da Mordet fandt Sted. Og lad os omhyggeligt sammenligne de Meddelelser, der sendtes Bladene i den Hensigt at vælte Skylden over paa en Bande. Lad os derpaa sammenligne dem — saa vel hvad Haandskrift som Affattelse angaar — med de Meddelelser, der i sin Tid sendtes Morgenavisen i den Hensigt at stemple Mennais som Gerningsmanden. Og lad os, naar alt dette er gjort, sammenligne Meddelelserne med Officerens Haandskrift. Lad os ved gentagne Forhør over Fru Deluc og hendes Dreng saavel som Omnibuskusken Valence se at faa noget mere at vide om „Manden med den mørke Ansigtsfarve“, om hans Udseende og Adfærd. Snildt affattede Spørgsmaal vil ikke undlade at fremskaffe Oplysninger paa dette eller andre Punkter, som de afhørte maaske ikke selv er klare over, at de sidder inde med. Og lad os nu efterspore Baaden, der blev optaget af Rorsbetjenten Mandagen den 23de Juni og som atter blev fjærnet fra Toldkontoret — uden Roret og uden at den vagthavende Betjent lagde Mærke til det — en Tid forud for Ligets Opdagelse. Ved Omhu og Ihærdighed vil det ufejlbarlig lykkes os at opspore denne Baad; ti Rorsbetjenten, som optog den, vil kunne genkende den,

og desuden er Roret ved Haanden. En Sejlbaads Ror vilde ikke uden videre være blevet ladet i Stikken af en, der havde en god Samvittighed. Og her frembyder sig endnu et Spørgsmaal. Det blev ikke bekendtgjort, at Baaden var fundet. Den blev i al Stilhed ført til Toldkontoret, og den blev i al Stilhed bortfjærnet derfra. Hvor kunde det da være, at Ejeren eller Brugeren af den allerede Tirsdag Morgen kunde vide, hvor den befandt sig — med mindre vi tænker os, at han havde Forbindelse med Marinen, en personlig og stadig Forbindelse, der medførte Kendskab til alle dens Forhold, selv til dens lokale Smaanyt?

Da jeg antydede, hvorledes den enlige Morder slæbte sin Byrde ned til Flodens Bred, antydede jeg allerede, at han sandsynligvis benyttede sig af en Baad. Vi vil nu undersøge, hvad der taler for, at Marie Rogêt er blevet kastet i Vandet fra en Baad. Det er en saare naturlig Udvej; Liget kunde ikke godt være kastet ud i det grunde Vand inde ved Bredden. Mærkerne paa Offerets Ryg og Skuldre henleder Tanken paa Spanterne i en Baad. At Liget blev fundet uden nogen vedføjede Byrde bekræfter ogsaa Formodningen. Hvis det var kastet ud fra Kysten, vilde det være blevet forsynet med en Byrde. At den mangler, kan vi kun forklare ved den Antagelse, at Morderen maa have forsømt at forsyne sig med den, før han satte af. Da han stod i Begreb med at kaste Liget i Vandet, er han utvivlsomt kommet i Tanker om sin Forglemmelse; men han var nu ude af Stand til at raade Bod paa den. Han vilde nu heller løbe hvilkensomhelst Fare fremfor at vende tilbage til den ulykkesvangre Kyst. Han skilte sig af med sin grufulde Byrde og skyndte sig ind til Byen. Der er han sprunget i Land paa en afsides Brygge. Og vilde han sikre Baaden? Han vilde have for meget Hastværk til at

fortøje en Baad. Desuden vilde det forekomme ham, at han ved at sikre Baaden sikrede Vidnesbyrd mod sig selv. Hans naturlige Følelse vilde tilskynde ham til at kaste alt, hvad der stod i Forbindelse med Mordet, saa langt fra sig som muligt. Han vilde ikke blot selv fly bort fra Bryggen; han vilde heller ikke lade Baaden blive tilbage. Han vilde sikkerlig lade den drive med Strømmen. Lad os gaa endnu videre i vore Fantasier. Næste Morgen hjemfalder Uslingen til usigelig Rædsel ved at erfare, at Baaden er taget op og bevares paa et Sted, hvor han daglig kommer, et Sted, hvor maaske hans Pligt tvinger ham til at komme. Og da det bliver mørkt fjærner han den uden at driste sig til at spørge efter Roret. Hvor er nu den rorløse Baad? Vor første Bestræbelse maa gaa ud paa at finde den. Saa snart et Glimt af den viser sig, vil det dages for vort Forehavende. Denne Baad skal føre os med en Hurtighed, der endogsaa vil forbavse os selv, til ham, der benyttede den hin skæbnesvangre Søndag-Nat. Bevis vil dynges sig paa Bevis og Morderen vil blive fundet.“

[Af Grunde, som vi ikke nærmere skal gøre Rede for, men som sikkert adskillige af vore Læsere vil skønne, har vi tilladt os at udelade den Del af det os betroede Manuskript, der omhandler Efterforskningen af det tilsyneladende utydelige Spor, som Dupin havde paavist. Kun skal vi anføre, at Undersøgelsen førte til det forventede Resultat, og at Politidirektøren i et og alt, om end nølende, opfyldte sin Del af Kontrakten med Dupin. Hr. Poes Beretning slutter med følgende Ord: — Redaktionen]. ¹⁾

— Man forstaar, at jeg taler om Sammentræf og intet mere. Hvad jeg allerede har anført desangaaende, maa være tilstrækkeligt. Mit Hjærte rummer ingen

---

¹⁾ Af „Southern Literary Messenger.“

Tro paa det overnaturlige. Intet Menneske, der for-
 maar at tænke, vil nægte, at Gud og Naturen er to.
 Og ligesaa utvivlsomt er det, at Gud, der skaber Na-
 turen, hvis han vil, kan omforme og omændre den.
 Jeg siger, „hvis han vil“ ; ti Spørgsmaalet drejer sig
 her om Vilje og ikke om Magt, som en forrykt Logik
 har bildt sig ind. Der foreligger intet om, at Gud-
 dommen i k k e k a n ændre sine Love ; men vi haaner
 ham ved at tænke os en mulig Nødvendighed for Om-
 ændring. Disse Love blev formede til at omfatte alt,
 hvad Fremtiden kunde indeholde. For Gud er alt Nu.

Jeg gentager, at jeg kun beretter om Sammentræf.
 Dernæst: det fremgaar af min Beretning, at der er
 Overensstemmelse mellem den ulykkelige Mary Ce-
 cilia Rogers Skæbne, for saa vidt denne Skæbne er os
 bekendt, og Marie Rogêts Tilskikkelser — i al Fald
 til et vist Tidspunkt af hendes Historie, en Overens-
 stemmelse, der er saa vidunderlig, at vor Forstand
 staar stille ved Betragtningen af den. Jeg siger, at alt
 dette fremgaar af Beretningen. Men man maa ikke
 blot for et eneste Øjeblik tro, at jeg ved at gaa videre
 i min sørgelige Fortælling om Marie fra nævnte Tids-
 punkt og ved at opklare det Mystorium, der indhyl-
 lede hendes Skæbne, har haft til lønlig Hensigt at an-
 tyde en videregaaende Overensstemmelse eller blot
 antyde, at de Forholdsregler, der blev truffet i Paris
 til Opdagelsen af en Expeditrices Morder, eller For-
 holdsregler baserede paa en lignende Argumentation,
 ogsaa skulde føre til et lignende Resultat. Ti ved Op-
 stillingen af en saadan Hypothese maa man vel huske
 paa, at den ubetydeligste Forskel vil være nok til at
 afstedkomme den allerstørste Fejlregning ; det forhol-
 der sig her som i Matematiken: en Fejl, der i og for
 sig er ringe, fører ved Gang paa Gang at multipliceres
 i Regnestykket til et Resultat, der fjærner sig uhyre

langt fra Sandheden. Og med Hensyn til den faktisk foreliggende Overensstemmelse, da maa vi ikke glemme, at Sandsynlighedsberegningen, som jeg har henvist til, netop forbyder en saadan Udstrækning af Overensstemmelsen — ja nedlægger et saa meget skarpere Veto derimod, som denne Overensstemmelse alt i Forvejen har været nøjagtig og strakt sig over et langt Tidsrum. Vi har her at gøre med et af disse omvendte Forhold, der tilsyneladende appellerer til en alt andet end matematisk trænet Forstand og som dog alene kan forstaas til Fulde af Matematikeren. Intet er f. Ex. vanskeligere end at tvinge den almindelige Læser til at forstaa, at man, saafremt en Tærningespiller har kastet Sexere to Gange i Træk, kan holde Hundrede mod en paa, at han ikke vil formaa det tredie Gang. En saadan Henstilling forkastes brat af Forstanden. Det synes ikke, at de to Kast, der er fuldbyrdede og nu tilhører Fortiden, kan have Indflydelse paa det Kast, der hører hjemme i Fremtiden. Muligheden for at kaste Sexere anses for nøjagtig lige saa stor som til en hvilken som helst anden Tid, den ses kun i Forhold til de andre Kast, der kan gøres. Og denne Tankegang forekommer saa selvindlysende, at Forsøg paa at omstøde den snarere mødes med et haanligt Smil end med opmærksom Agtpaagivenhed. Den Vildfarelse, som dølger sig her, er rig paa Fortrød; men med den Plads, der er indrømmet mig, ser jeg mig ikke i Stand til at stille den blot; for Tænkeren behøves det heller ikke. Lad det være nok at sige, at denne Vildfarelse er én i en uendelig Række, der optaarner sig paa Fornuftens Vej paa Grund af dens Tilbøjelighed til at udlede Sandheden af de enkelte foreliggende Kendsgerninger.

Guldbillen.

What ho, what ho, this fellow is dancing mad,
He hath been bitten by the tarantula.

All in the Wrong.

For mange Aar tilbage sluttede jeg mig nøje til en vis William Legrand. Han var af gammel Huguenotfamilie og havde en Gang været velhavende; men en Række Uheld havde gjort ham fattig. For at undgaa den Tilsidesættelse, der vilde blive Følgen af hans Vanskæbne, forlod han sin fædrene By, New Orleans, og opslog sin Bopæl paa Sullivans-Øen, i Nærheden af Charleston i Syd-Carolina.

Denne Ø er meget ejendommelig. Den bestaar næsten ikke af andet end Sand, og den er omtrent $\frac{3}{4}$ Mil lang, mens dens Bredde intetsteds overgaar en Fjerdingvej. Den skilles fra Fastlandet ved en ubetydelig Vig, hvis Vande piner sig gennem et Uføre af Slam og Siv, Vandhønenes Yndlingsopholdssted. Plantevæksten er som venteligt kun ringe eller i hvert Fald forkrøblet. Træer af nogen betydelig Størrelse ses ikke. Længst mod Vest, hvor Moultry-Fortet ligger og hvor der ogsaa findes nogle elendige Træhuse, der ved Sommertid bebos af Folk, der er flygtet bort fra Charllestons Støv og Feber, voxer der ganske vist nogle tjavsede Arekapalmer; men ellers er hele Øen,

med Undtagelse af denne Vestpynt og en haard, hvid Kyststrækning ud mod Havet, bedækket med et tæt Kratskov af den vellugtende Myrthe, der yndes saa meget af Englands Haveelskere. Buskene naar her ofte en Højde af 15—20 Fod; de danner en næsten uigennemtrængelig Tykning og mætter Luften med deres Duft.

Dybt inde i denne Kratskov, ikke langt fra Øens Østkyst, der laa længst borte fra Charleston, havde Legrand bygget sig en lille Hytte, som han beboede, da jeg, rent tilfældig, kom i Berøring med ham. Vort Bekendtskab modnedes snart til Venskab, ikke uden Grund; ti der var meget hos Eneboeren, som maatte vække Interesse og indgyde Agtelse. Han havde faaet en god Opdragelse, hans Aandsevner var usædvanlige; kun var han meget menneskesky, og hans Sindsligevægt undergravedes af ideligt skiftende Stemninger; snart var han begejstret over et eller andet, snart nedsænket i træg Melankoli. Han ejede mange Bøger, men han gjorde sjælden Brug af dem. Hans Hovedfornøjelse bestod i at jage og fiske eller slentre afsted langt Stranden og gennem Myrtheskoven, hvor han søgte efter Skaldyr og Insekter; — hans Samling af sidstnævnte var en saadan, at den vilde have opfyldt selve Swammerdamm med Misundelse. Paa sine Udflugter ledsagedes han sædvanlig af en gammel Neger, der gik under Navnet Jupiter, og som var blevet frigiven før Familiens Ruin; men intet, hverken Trusler eller Løfter, havde kunnet formaa ham til at opgive, hvad han ansaa for sin gode Ret: at blive hos sin unge „Massa Will“. Troligt nok har Legrands Slægtninge, der ansaa ham for at have en Skrue løs, gjort deres til at indpode denne Halsstarighed i Jupiter, for at han kunde have en Slags Opsyn med og et Slags Formynderskab over Flygtningen.

Vintrene paa den Bredegrad, hvor Sullivans-Øen ligger, er sjældent synderlig strænge, og der er sjældent om Efteraaret Brug for Varme i Kakkelovnen. Men midt i October, Aaret 18... indtraf imidlertid en Dag, der udmærkede sig ved en højst usædvanlig Kulde. Netop lige ved Solnedgang banede jeg mig Vej gennem Myrtherne til min Vens Hytte; der var gaaet adskillige Uger siden jeg sidst havde gæstet ham; ti jeg boede da i Charleston, to Mil borte fra Øen, og Samfærdselsmidlerne den Gang lod jo adskilligt tilbage at ønske. Jeg naaede Huset og bankede paa, men ingen svarede „Kom ind“, hvorfor jeg opsøgte Nøglen, hvis Gemmested jeg kendte, aabnede Døren og traadte ind. En klar Ild blussede paa Arne-stedet; det var noget nyt og ingenlunde noget ubehageligt nyt. Jeg kastede Overfrakken og tog Plads i en Lænestol henne ved de spragende Brændeknuder og afventede taalmodigt mine Værtsfolks Komme.

Snart efter Mørkets Frembrud indtraf de og bød mig paa det hjærteligste Velkommen. Jupiter grinede fra det ene Øre til det andet og fik snart travlt med at tilberede nogle Vandhøns til Aftensmad. Legrand havde et af sine Anfald — ja, hvad skal jeg ellers kalde det? — af Begejstring. Han havde fundet en Musling, som slet ikke var kendt men maatte henføres til en hel ny Art; ydermere havde han ved Jupiters Hjælp fanget en Skarabæ, som han ligeledes ansaa for hidtil ukendt; derom ønskede han dog næste Morgen at indhente min Mening.

„Og hvorfor ikke lige saa godt i Aften?“ spurgte jeg, idet jeg gned mine Hænder over den blussende Ild og iøvrigt ønskede hele Skarabæ-Familien Fanden i Vold.

„Havde jeg blot vidst, at du var her,“ sagde Legrand. „Men det er saa længe siden, jeg

har set dig, og hvor kunde jeg vide, at du netop i Aften vilde besøge mig. Paa Hjemvejen mødte jeg Løjtnant G. fra Fortet og var letsindig nok til at laane ham Billen, saa du kan umuligt faa den at se før i Morgen. Men bliv nu Natten over, saa skal jeg sende Jupiter efter den ved Solopgang. Jeg har aldrig i mit Liv set noget saa dejligt.“

„Er det Solopgangen, du mener?“

„Snak om en Ting, Billen! — naturligvis. Den skinner som purt Guld; den er godt og vel saa stor som en Valnød. Ved Ryggens ene Ende findes to sorte Pletter, ved den anden en, som er noget mere langstrakt af Form. Hvad Antennerne angaar —“

„Der er ikke Spor af Tin i ham, Massa Will,“ afbrød Jupiter; „det vil jeg bare lade Dem vide. Det er en Guldbille, helt igennem, hver Stump af den, altsammen Guld saa nær som Vingerne. Aldrig i mit Liv har jeg haft Fingre i saa tung en Bille.“

„Sæt nu ogsaa, du har Ret,“ sagde Legrand med langt større Alvor end egentlig paakrævet, „saa er det vel ingen Grund til at lade Fuglene forkulle. Farven“ — her vendte han sig paany til mig — „er virkelig saadan, at den alene næsten retfærdiggør Jupiters Forestilling. Man kan ikke tænke sig en mere straalende Metalglans end den, Dækvingerne udstraa-ler; men derom vil du kunne dømme i Morgen. Imidlertid kan jeg give dig en Forestilling om Formen.“

Med disse Ord satte han sig til et lille Bord, hvorpaa der forefandtes Pen og Blæk; men Papir var der intet af. Han saa efter i en Skuffe; heller ikke der var noget. „Det gør nu heller ikke noget,“ sagde han sluttelig; „jeg kan jo bruge dette her.“ Hvorpaa han trak en Stump snavset, hvidt Papir op af Vestelommen og gjorde et raat Udkast derpaa med Pennen.

Mens han var sysselsat hermed, sad jeg bestandig

hende ved Ilden; ti jeg frøs endnu. Da han var færdig med Tegningen, rakte han den over til mig uden at rejse sig. Netop som jeg tog imod den, lød en høj Knurren og en Skraben paa Døren. Jupiter gik hen og lukkede op, og en stor Nyfundlænder, som tilhørte Legrand, fór ind i Stuen, sprang op mod mine Skuldre og overøste mig med Kærtegn; jeg havde nemlig givet mig meget af med den under mine tidligere Besøg. Da den var færdig med sine Krum-spring, kastede jeg mine Øjne paa Papiret, og sandt at sige blev jeg ikke saa lidt forbavset ved at se, hvad det var, min Ven havde tegnet.

„Jeg skal gjerne indrømme,“ sagde jeg efter i nogle Minutter at have taget Tegningen i Øjesyn, „at det er en højst mærkelig Skarabæ. For mig er den i hvert Fald absolut ny; jeg har aldrig set Magen — det skulde da være en Hjærneskal eller et Dødningehoved, som den ganske vist ligner mere end noget som helst andet, jeg har haft Lejlighed til at observere.“

„Et Dødningehoved,“ gentog Legrand. „Aa ja saamænd; den kan maaske nok se saadan ud paa Papiret. De to forreste sorte Pletter kan tage sig ud ud som Øjne, og den bagerste, mere langstrakte, som en Mund; desuden er jo Formen oval.“

„Det er meget muligt; men jeg er rigtignok bange for, at du ikke er nogen stor Kunstner, Legrand. Jeg maa nok vente, til jeg faar Billen selv at se, hvis jeg skal danne mig en Forestilling om dens virkelige Udseende.“

„Det forstaar jeg ikke,“ svarede han en Smule stødt; „jeg tegner taalelig godt, i hvert Fald burde jeg gøre det, jeg har haft gode Lærere, og jeg bilder mig ind, at jeg ikke er en ren Klodrian.“

„Kære Ven,“ sagde jeg, „saa vil du nok drive Løjer med mig. Dette her er et meget respektabelt

Dødningehoved, lad os anlægge en populær Maalestok og sige, at det er et særdeles fortræffeligt Dødningehoved, men saa maa din Skarabæ ogsaa være den besynderligste Skarabæ her paa Jorden, hvis den virkelig har Lighed dermed. Vi kan saamænd faa et helt gruopvækkende Stykke Overtro ud af den Lighed. Jeg antager, du vil kalde din Bille *scarabæus caput hominis* eller noget i den Retning; der er mange slige Titulaturer i Naturhistorien. Men hvor er Antennerne, som du talte om?"

„Følehornene!“ sagde Legrand, der syntes at blive hed i Hovedet; „dem maa du da kunne se; jeg gjorde dem lige saa tydelige som de er paa selve Insektet; jeg skulde tro, det maa være tilstrækkeligt.“

„Det er meget muligt; ikke desto mindre er det mig umuligt at faa Øje paa dem,“ sagde jeg og rakte ham Papiret uden yderligere Bemærkninger, da jeg ikke ønskede at irritere ham. Jeg var imidlertid meget forbavset over den Vending, Samtalen havde taget; min Vens slette Lune foruroligede mig; men hvad Tegningen angaar, saa indeholdt den absolut ingen Følehorn, og den lignede særdeles nøje en ganske almindelig og jævn Fremstilling af et Dødningehoved.

Han modtog Papiret med en gnaven Mine og knugede det sammen i Haanden øjensynlig for at kaste det paa Ilden, da et tilfældigt Blik paa Tegningen pludselig ligesom fastnaglede hans Opmærksomhed. Først blev hans Ansigt blussende rødt, derpaa ligehvidt; og han undersøgte i nogle Minutter Tegningen paa det omhyggeligste; alt imens blev han siddende, hvor han sad. Tilsidst rejste han sig, tog et Lys fra Bordet og gik hen og satte sig paa en Skibskiste i en afsides Krog af Stuen. Her foretog han paany en grundig Undersøgelse af Papiret, idet han vendte og drejede det paa alle Ledder og Kanter. Han sagde

imidlertid ingen Ting, og hans Opførsel forbavsede mig højlig; dog ansaa jeg det for klogest at tilbageholde mine Bemærkninger for ikke at ophidse ham i hans nuværende dystre Lune. Pludselig fremtog han en Tegnebog af Inderlommen, gemte omhyggeligt Papiret deri og lagde begge Dele ned i en Skrivepult, som han lukkede i Laas. Nu faldt der mere Ro over ham, men hans oprindelige oprømte Stemning var og blev borte; dog syntes han mere distrait end egentlig forstemt. Som Aftenen sled sig hen, blev han mer og mer fordybet i Drømmerier; og mine spøgefulde Udfald formaaede ikke at vække ham af dem. Det havde været min Hensigt at overnatte, som jeg havde gjort saa mange Gange før, men da min Vært var kommet i det Hjørne, fandt jeg det rettest at tage Afsked. Han holdt heller ikke paa mig; men da jeg skulde gaa, trykkede han min Haand endnu hjærteligere end sædvanlig.

Der kunde vel være gaaet en Maaned (og i den Mellemtid havde jeg intet set til Legrand), da jeg i Charleston fik Besøg af hans Tjener, Jupiter. Jeg havde aldrig før set den gamle Neger saa modfalden, og jeg blev bange for, at der skulde være tilstødt min Ven en Ulykke.

„Naa, Jup,“ sagde jeg, „hvordan gaar det? Hvordan har din Herre det?“

„Sandt at sige, Massa, saa har han det ikke saa godt, som han kunde have det.“

„Har han det ikke godt; det gør mig ondt. Hvad siger han da, han fejler?“

„Han siger, han fejler ingen Ting; men han er bare meget syg alligevel.“

„Meget syg! det kunde du have sagt strax. Maa han holde Sengen?“

„Næ, det maa han ikke, næ, for han er aldrig til at

finde; dér er det, Skoen trykker. Aa, mit Sind er meget bekymret for stakkels Massa Will."

„Det vilde glæde mig meget, om jeg kunde forstaa, hvad det er, du snakker om, Jupiter.. Du siger, din Herre er syg, har han da ikke fortalt dig, hvad der er i Vejen?"

„Naa, naa, Massa, der er vel ikke noget at blive fornærmet over? Massa Will siger, at der er ingen Ting i Vejen. Men hvorfor gaar han da altid og hænger med Hovedet nede mellem Skuldrene, og hvorfor er han saa hvid som en Gaas i Ansigtet? Og hvorfor tegner han saadanne underlige Figurer paa Tavlen?"

„Underlige Figurer?"

„Ja netop, det er hvad han gør, de underligste Tegn og Figurer, som han maler op paa Tavlen hele Dagen igennem. Det er det, der gør mig urolig. Jeg maa passe vældig godt paa ham nu. Men forleden Dag stak han alligevel fra mig og blev borte hele den lange velsignede Dag; han var jo oppe, før Solen stod op. Men jeg skar mig da ogsaa en god tyk Stok for at give ham en djævelsk god Dragt Prygl, naar han kom igen; men jeg er saadan en gammel Nar, jeg kunde ikke faa mig selv til det; han saa nu ogsaa meget daarlig ud."

„Hvad for noget! — men tror du nu ikke, du skulde være lidt mindre stræng mod det arme Menneske? Lad være at slaa ham, Jupiter; det kan han ikke taale. Men kan du ikke sige mig, hvad der har bevirket denne sygelige Tilstand — eller maaske rettere: denne forandrede Opførsel. Er der indtruffet noget ubehageligt siden sidst?"

„Nej, Massa; ikke siden. Jeg er bange for, at det indtraf før, at det indtraf selvsamme Dag, som De var der."

„Hvorledes? Hvad mener du?"

„Det var jo denne hersens Bille.“

„Hvad for noget?“

„Billen; se, jeg er nu ganske vis paa, at Massa Will er bleven bidt i Hovedet af denne Guldbille.“

„Og hvad Grund har du til en saadan Formodning?“

„Den har Klør nok, Massa, og Mund har den ogsaa. Jeg har aldrig i mit Liv set en saa nederdrægtig Bille; den rev og sled i alt, hvad der kom i Nærheden af ham. Massa Will fangede den først, men maatte slippe ham i en Fart, og saa kan det jo være, han er blevet bidt. Jeg holdt nu heller ikke af at se paa den Mund, som Billen havde, saa jeg vilde ikke tage den med min bare Haand, saa var det, at jeg fangede den med et Stykke Papir, som jeg fandt. Jeg svøbte den ind i Papiret og puttede en Flig af det i Munden paa den. Se, saadan gik nu det til.“

„Du tror altsaa virkelig, at din Herre blev bidt af Billen, og at Biddet gjorde ham syg?“

„Jeg tror det ikke, jeg ved det. Hvorfor skulde han altid drømme om Guld, hvis han ikke var bleven bidt af Guldbillen? Det er nu ikke første Gang, at jeg har hørt om disse hersens Guldbiller.“

„Hvor ved du for Resten af, at han drømmer om Guld?“

„Hvordan jeg ved det, fordi han snakker om det i Søvn, og jeg hører efter.“

„Nuvel Jup. Maaske du har Ret. Men hvilken lykkelig Omstændighed skal jeg tilskrive Æren af dit Besøg i Dag?“

„Hva’?“

„Har du noget Bud til mig fra Hr. Legrand?“

„Nej, Massa, Bud har jeg ikke; men jeg har et Papir.“ Og her rakte Jupiter mig en Billet, der havde følgende Indhold:

„Kære Ven!

Hvorfor har jeg ikke set dig saa længe? Jeg haaber da, du ikke er saa dum, at du er blevet stødt, fordi jeg var en Smule kort for Hovedet sidst.

Iøvrigt har jeg siden da haft megen Grund til Bekymring. Jeg har noget at fortælle dig; og dog ved jeg knap nok, hvordan jeg skal faa det sagt, eller om jeg overhovedet skal fortælle det.

Jeg har ikke været rigtig rask i nogle Dage, og den stakkels gamle Jup plager næsten Livet af mig med sine velmente Paafund. Vil du tro mig, forleden Dag havde han lavet sig en rigtig god tyk Stok, som det var Meningen at jeg skulde revses med, fordi jeg havde pudset ham og ganske alene tilbragt Dagen mellem Bjærgene ovre paa Fastlandet. Jeg tror virkelig, det kun var mit lidende Udseende, der frelste mig fra at faa en Dragt Prygl.

Jeg har ikke føjet noget nyt til min Samling, siden du sidst var her.

Hvis det paa nogen Maade er dig muligt, vær da saa elskværdig at følge med Jupiter herover. Kom endelig! Jeg maa tale med dig endnu i Aften. Det er en yderst vigtig Forretning. Jeg forsikrer dig, af den alleryderste Vigtighed.

Din heng.

William Legrand.“

Der var noget i dette Brev, der fyldte mig med den største Uro. Stilen lignede slet ikke Legrands sædvanlige Maade at udtrykke sig paa. Hvad gik han nu og fantaserede om? Hvilken ny Grille havde besat hans exalterede Hjerne? Hvad var det for en Forretning af „alleryderste Vigtighed“, som han skulde have besørget. Jupiters Beretning varslede

intet godt. Jeg frygtede, at Modgangens bestandig vedvarende Tryk tilsidst havde overmandet min Vens Forstand. Uden et Øjeblikks Tøven gjorde jeg mig derfor rede til at ledsage Negeren.

Da vi naaede Havnen, lagde jeg Mærke til en Le og tre Spader, der øjensynlig alle var nye; de laa i Bunden af den Baad, i hvilken vi skulde gøre Turen.

„Hvad betyder alt dette, Jup?“ spurgte jeg.

„Det er en Le, Massa, og Spader.“

„Det ser jeg nok; men hvorfor er de her?“

„Jeg har købt dem; Massa Will sagde, jeg skulde købe Le og Spader i Byen; og en skammelig Hovn Penge har de kostet.“

„Men — ved alt, hvad der er forrykt — hvad skal Massa Will bruge Leer og Spader til?“

„Det er mer end jeg ved, og den Onde maa tage mig, om jeg ikke tror, at det ogsaa er mer end han selv ved af. Men det er nu altsammen kommet af denne hersens Bille.“

Da jeg saa, at jeg ikke kunde faa nogen fyldestgørende Besked hos Jupiter, hvis Aandsevner ganske syntes opslugte af Forestillingen om „Billen“, gik jeg ombord i Baaden og hejste Sejl. Begunstigede af en stærk Brise løb vi snart ind i den lille Bugt Nord for Moultry-Fortet, og efter en Spaseretur paa knap en halv Mils Vej naaede vi Hytten. Klokken var omtrent 3 Eftermiddag, da vi ankom. Legrand havde ventet os syg af Længsel; og han greb mine Hænder med en nervøs Hæftighed, der foruroligede mig og øgede den Mistanke, der allerede var vakt i mig. Hans Ansigt var overordentligt blegt og hans dybtliggende Øjne stirrede mig i Møde med en næsten overnaturlig Glans. Efter at have forhørt mig om hans Befindende, spurgte jeg — da just det faldt mig ind — om han havde faaet sin Skarabæ tilbage fra Løjtnant G.

„Ja,“ svarede han og rødmede stærkt, „jeg fik den tilbage næste Morgen. Intet i Verden skal friste mig til at skille mig af med den Bille. Ved du vel, at Jupiter har fuldkommen Ret med Hensyn til den?“

„I hvilken Henseende?“ spurgte jeg med en trist Forudanelse.

„I Henseende til sin Formodning, at den er af ægte Guld,“ sagde han med en højtidsfuld Alvor, der skar mig i Hjærtet.

„Denne Bille skal bringe mig Lykken,“ fortsatte han med et triumferende Smil; „den skal gengive mig min Families Besiddelser. Er det da saa sært, at jeg vurderer den højt? Siden Fru Fortuna nu en Gang har forundt mig at komme i Besiddelse af den, saa er det kun min Opgave at anvende den paa rette Maade og saaledes komme i Besiddelse af det Guld, som den varsler om. Jupiter, hent mig Billen.“

„Billen, Masa! Hvis det kom an derpaa, saa vil jeg helst lade være at ulejlige den Bille. Det er nok bedst, I selv henter den.“

Nu rejste Legrand sig med en alvorlig Mine og bragte mig Billen, som han havde indesluttet i en Glasæske. Det var en meget smuk Skarabæ, en Art, der den Gang var ukendt af Naturforskerne og derfor — fra et videnskabeligt Standpunkt set — yderst værdifuld. Forrest paa Ryggen var der to sorte Pletter, bagerst en sort Streg. Dækvingerne var overordentlig haarde og glansfulde, ganske at se til som blankt Guld. Insektets Vægt var ogsaa paafaldende stor, og tog man dette i Betragtning, saa kunde man næppe dadle Jupiter for den Opfattelse, han havde dannet sig af Billen. Men hvad der havde bragt Legrand til at slutte sig til den Opfattelse, ja det kunde jeg ikke danne mig nogen Mening om, om det saa skulde kostet mig mit Liv.

„Jeg sendte Bud efter dig,“ sagde han nedladende, da jeg var blevet færdig med min Undersøgelse af Billen; „jeg sendte Bud efter dig for at æske dit Raad og din Bistand til Fremme af Skæbnens og Billens Planer —“

„Kære Legrand,“ afbrød jeg ham; „bare du ikke er syg. Du skulde tage lidt Hensyn til dig selv. Du maa heller gaa i Seng; jeg vil blive hos dig det Par Dage, til dette er overstaaet. Du har Feber —“

„Føl min Puls,“ sagde han.

Jeg undersøgte den, og jeg fandt virkelig ikke det ringeste Symptom paa Feber.

„Man kan nu ogsaa være syg uden at have Feber. Tillad mig for en eneste Gang at give dig Forskrifter. For det første maa du gaa i Seng. For det andet — —“

„Du tager fejl,“ indvendte han, „jeg har det saa godt, som jeg kan have det med den Spænding, jeg gaar i. Hvis du virkelig ønsker mit Vel, saa hjælp mig ud af den Spænding.“

„Og hvordan skal jeg bære mig ad med det?“

„Det er meget let. Jupiter og jeg skal afsted paa en Expedition mellem Bjærgene paa Fastlandet, og til denne Expedition behøver vi en paalidelig Mands Bistand. Du er den eneste, til hvem vi kan sætte vor Lid. Og hvad enten vi har Held med os eller ikke, saa vil den Ophidselse, som du nu finder hos mig, fortage sig.“

„Der er intet, jeg hellere vil, end gøre dig en Tjeneste,“ svarede jeg. „Men er det virkelig din Mening, at denne bandsatte Bille har noget at gøre med din Expedition til Bjærgene?“

„Ja!“

„I saa Fald, Legrand, kan jeg ikke tage Del i et saa forrykt Forehavende.“

„Det gør mig ondt, meget ondt; ti i saa Fald maa vi jo forsøge det alene.“

„Forsøge det alene! Du maa jo være gal, Mand; men hør en Gang, hvor længe er du til Sinds at blive borte?“

„Sandsynligvis hele Natten. Vi tager afsted nu strax og er i hvert Fald tilbage ved Solopgang.“

„Og vil du give mig dit Ord paa, at du, naar du er kommet til Ende med dit kulrede Indfald, og naar hele Bille-Forretningen (aa, du forbarmende Gud!) er ordnet til din Tilfredshed, at du da vil vende tilbage og følge mine Anvsninger med blind Lydighed, som om jeg var din Læge?“

„Ja, det lover jeg dig. Men lad os nu bryde op; vi har ingen Tid at spille.“

Med tungt Hjærte ledsagede jeg min Ven. Vi begav os paa Vej ved Firetiden, Legrand, Jupiter, Hunden og jeg. Jupiter bar Leen og Spaderne, han forlangte at have det hele — mere, tror jeg, af Frygt for at hans Herre skulde faa Fingre i noget af disse Redskaber, end egentlig af Tjenstiver og Velvilje. Han var i hvert Fald yderst knarvoren, og Udtrykket: „den fordømte Bille“, var de eneste Ord, der undslap hans Læber paa hele Turen. Hvad mig angaar, saa maatte jeg tage Vare paa et Par Lygter, mens Legrand nøjedes med at bære Billen fastgjort i Enden af en lang tynd Snor; alt som han skred fremad, svingede han den hid og did med sære Fagter som en Trolldmand. Da jeg lagde Mærke til dette sidste, klare Vidnesbyrd om min Vens Sindstilstand, havde jeg Møje med at holde mine Taarer tilbage; imidlertid fandt jeg det rigtigst at føje mig efter ham, i det mindste i Øjeblikket, eller saa længe til jeg med Udsigt til Held kunde bringe kraftigere Forholdsregler i Anvendelse. Imidlertid forsøgte jeg — men omsonst — at udfritte ham

med Hensyn til Expeditionens Formaal. Da han først havde opnaaet mit Følgeskab, syntes han ganske utilbøjelig til at drøfte Sager af underordnet Vigtighed, og til alle mine Spørgsmaal havde han kun det ene Svar: „Vi faar se!“

Vi satte over Vigen i en Baad, besteg den høje Kyst ovre paa Fastlandet og vandrede derpaa i nordvestlig Retning gennem en vild og øde Egn, hvor der ikke saas mindste Spor af Mennesker. Legrand viste Vej med stor Sikkerhed; kun nu og da tøvede han et Øjeblik for at raadføre sig med, hvad han ved tidligere Lejlighed syntes at have udvalgt sig som sikre Land-Mærker.

Saaledes vandrede vi afsted vel i omtrent to Timer, Solen nærmede sig stærkt den vestlige Horisont; og den Egn, vi nu kom igennem var usigelig øde og vild, en Slags Højslette omkring et stejlt, næsten utilgængeligt Bjærg, der var tæt bevoxet med Skov fra Fod til Top og oversaaet med uhyre Klippeblokke, der syntes at ligge løse paa Jorden og som mange Steder kun hindredes i at styrte ned i Dalen ved Bjærgets Fod af Træerne, som havde standset deres Fald. Dybe Kløfter, der strakte sig i forskellige Retninger, bidrog til at give Landskabet et endnu mere barsk og alvorligt Præg.

Højdedraget, som vi var naaet op paa, viste sig at være helt opfyldt af Brombærranker, som det vilde været ganske umuligt at trænge igennem, hvis vi ikke havde haft Leen med. Jupiter maatte gaa forud og paa sin Herres Anvisning rydde Vejen hen til Foden af et umaadelig højt Tulipantræ, der stod paa Plateauet mellem en Klynge Egetræer, som det ragede højt til Vejrs over, ligesom det iøvrigt langt overgik alle Træer, jeg hidtil havde set, saa vel ved sin Forms som sit Løvs Skønhed, sin Krones vide Fang og sit

imponerende Udseende i al Almindelighed. Da vi naaede dette Træ, vendte Legrand sig mod Jupiter og spurgte, om han troede, han kunde klatre op i det. Jupiter, der ikke længer var nogen Aarsunge, syntes forbløffet over Spørgsmaalet, og der gik en Stund, inden han svarede. Endelig nærmede han sig den uhyre Stamme, gik langsomt rundt om den og undersøgte den paa det omhyggeligste. Da han havde tilendebragt sin Undersøgelse, sagde han blot:

„Ja Massa, Jup kan klatre op i alle Træer, som han har set i sit Liv.“

„Saa maa du til Vejrs saa hurtigt som muligt; ti det vil snart blive for mørkt til at se det, vi skal se.“

„Hvor højt skal jeg op, Massa?“ spurgte Jupiter.

„Klavre nu først op ad Stammen, saa skal jeg sige nærmere til, — men stop lidt! du skal have Billen med.“

„Billen, Massa Will, Guldbillen,“ skreg Negeren og tumlede forskrækket tilbage. „Hvorfor slæbe den Bille helt op i Træet? Fanden ta' mig, om jeg gør!“

„Hvis du er bange, Jup, — du, en stor, tyk Neger — for at røre ved en lille, uskyldig, død Bille, saa kan du jo holde den i Snoren her, — men hvis du ikke tager den med, enten paa den ene eller den anden Maade, saa ser jeg mig nødsaget til at flække Hovedet paa dig med denne Spade.“

„Hvad er der nu i Vejen, Massa?“ raabte Negeren, der aabenbart skammede sig i den Grad, at han var parat til at give efter. „Hvorfor gøre saa meget Kvalm med et gammelt Øg som mig? Det var jo kun Komers fra min Side. Skulde jeg være bange for den Smule Bille! —“ Her tog han forsigtigt fat i den yderste Ende af Snoren, holdt Insektet saa langt ud fra sig, som paa nogen Maade muligt, og gjorde sig rede til at stige op i Træet,

I den unge Alder er Tulipantræet eller *liriodendron tulipiferum* det prægtigste af alle Amerikas Skovtrær. Dets Stamme er overordentlig glat og hæver sig til stor Højde uden at skyde Sidegrene. Men naar det bliver ældre, bliver Barken knudret og ujævn, og talrige korte Grene skyder ud fra Stammen. Derfor var Vanskeligheden ved at klatre op i Træet ogsaa i det foreliggende Tilfælde mere tilsyneladende end virkelig. Jupiter omsluttede saa vidt mulig den vældige Stamme med Arme og Ben, fandt Holdepunkter for sine Hænder i enkelte smaa Udvæxter og Støtte for sine nøgne Tæer i andre; han var et Par Gange ved at falde ned, men endelig lykkedes det ham at mase sig op i Træets første store Gaffeldeling, og han syntes nu at betragte det hele som overstaaet. I Virkeligheden var ogsaa Faren ved Foretagendet overstaaet, skønt den klatrende nu befandt sig 60—70 Fod over Jordens Overflade.

„Hvad Vej skal jeg nu, Massa Will?“ raabte han.

„Følg den største Gren — til denne Side!“ raabte Legrand. Negeren adlød prompte og steg uden synlig Møje højere og højere til Vejrs. Snart efter kunde vi ikke se mindste Glimt af hans tykke Krøp, som ganske blev borte for os i det tætte Løvskjul, der omgav den. Med et lød hans Stemme paany i et langt Raab:

„Hvor længe skal jeg blive ved endnu?“

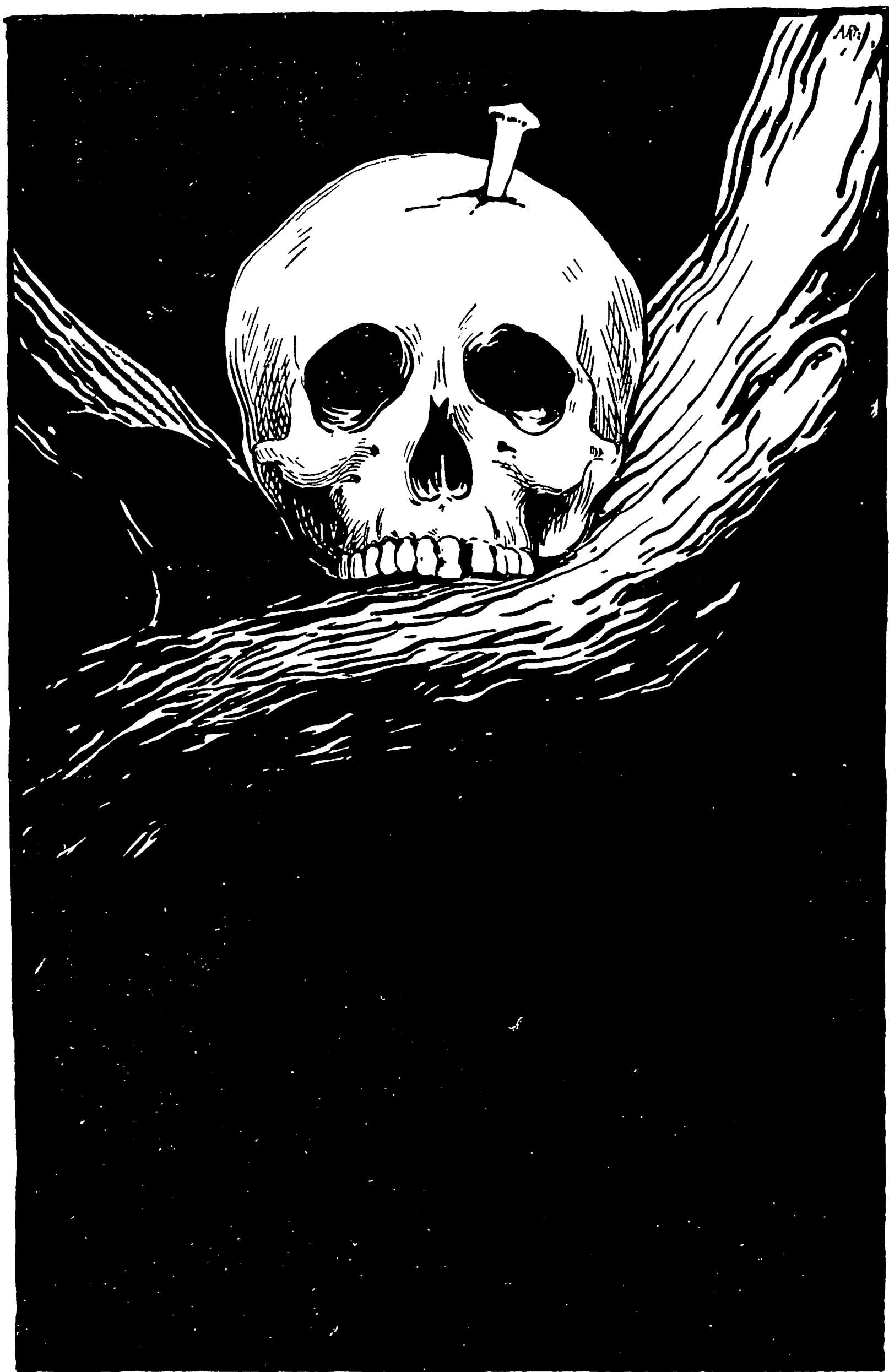
„Hvor højt oppe er du?“ spurgte Legrand.

„Meget højt oppe; jeg kan se Himlen oven over Træets Top.“

„Bryd dig bare ikke om Himlen men hør efter, hvad jeg siger. Kast et Blik ned ad Stammen og tæl de Grene, du har under dig paa denne Side.“

„En, to, tre, fire, fem! — Jeg har passeret fem store Grene paa denne Side.“

„Saa maa du en Gren højere op.“

I Løbet af faa Minutter hørtes Stemmen paany og forkyndte, at nu var den syvende Gren naaet.

„Nu Jup,“ raabte Legrand stærkt ophidset, nu maa du arbejde dig ud paa den Gren saa langt som muligt. Og hvis du faar Øje paa noget besynderligt saa lad mig det vide.“

Hvis jeg havde en Smule Tvivl tilbage med Hensyn til min Vens Forrykthed, saa forsvandt den nu; jeg kunde umuligt anse ham for andet end gal, og jeg længtes inderligt efter at faa ham hjem. Som jeg nu grundede over, hvorledes det bedst lod sig udføre, lød Jupiters Stemme paany.

„Jeg er bange for at klatre ud paa denne Gren; den er vissen.“

„Hvad siger du! er Grenen vissen?“ raabte Legrand med skælvende Røst.

„Ja, den er vissen, helt død og borte, det er vist.“

„Hvad i Himlens Rige skal jeg dog gøre,“ udbrød Legrand i bitter Fortvivlelse.

„Hvad du skal gøre?“ sagde jeg glad over at faa Lejlighed til at indføre et Ord. „Du skal naturligvis gaa hjem og i Seng. Vær nu skikkelig. Det er sent, og desuden — du husker jo nok dit Løfte.“

„Jupiter,“ raabte han uden at tage mindste Notits af mig, „kan du høre, hvad jeg siger?“

„Ja, javel!“

„Saa stik i Grenen med din Kniv og se efter, om den er meget raadden.“

„Den er raadden,“ sagde Negeren efter et Øjeblik Forløb; „det er sikkert nok; men det kunde jo været værre. Selv kunde jeg maaske nok vove mig et lille Stykke ud paa Grenen.“

„Selv! — hvad mener du med det?“

„Jeg mener Billen. Den er saa gruelig tung; men

hvis jeg nu kastede den ned først, saa kunde Grenen vel nok bære Vægten af en stakkels Neger.“

„Din infame Slyngel,“ raabte Legrand nu i godt Humør, „hvad er din Mening med at fortælle mig saadan noget Sludder? Hvis du lader Billen falde, saa knækker jeg Halsen paa dig. Hører du, hvad jeg siger?“

„Ja Massa; det er slet ikke nødvendigt at tiltale en stakkels Neger paa den Maade.“

„Godt; hør nu rigtig efter. Hvis du vil vove dig saa langt ud paa Grenen, som du skønner, den kan bære dig, og hvis du ikke giver Slip paa Guldbillen, saa skal du faa en Dollar i Sølv, naar du kommer ned igen.“

„Jeg er undervejs, Massa; jeg er snart helt ude paa Spidsen,“ raabte Negeren.

„Ude paa Spidsen,“ skreg Legrand. „Siger du, at du er ude paa Spidsen af den Gren?“

„Snart, snart, Massa — — o—o—oh! Herre Jesus, hvad er dog det!“

„Ja, hvad er det?“ raabte Legrand glædedrukken.

„Det er justement et Dødningehoved. Der er en, der har glemt sit Hoved oppe i Træet, og nu har Kragerne hakket alt Kød af.“

„Et Dødningehoved, siger du; godt. Hvorledes er det fæstet til Grenen? Hvad holder det fast?“

„Det sidder fast nok; nu skal jeg se efter, hvad der holder det. Et stort, tykt Søm, Massa.“

„Jupiter, hør nu efter og gør nøjagtig som jeg siger.“

„Javel!“

„Find allerførst Dødningehovedets venstre Øje.“

„Det har skam intet venstre Øje; begge Øjnene er borte, Massa.“

„Aa, dit Hoved! Kender du din venstre Haand fra den Højre?“

„Vel gør jeg det. Det er den venstre Haand, som jeg hugger Brænde med.“

„Ja, rigtigt; du er jo kejthaandet. Du ved jo nok, at dit venstre Øje er paa samme Side som din venstre Haand. Find mig saa det venstre Øje paa Dødningehovedet, eller det Sted, hvor det har siddet. Har du fundet det?“

Her fulgte en lang Pause; endelig spurgte Negeren.

„Er det venstre Øje paa Dødningehovedet ogsaa paa samme Side som den venstre Haand? For Resten har det nu slet ingen Haand, men det er ogsaa lige meget, jeg skal nok finde Øjet. Nu har jeg fundet det; hvad skal jeg saa gøre med det?“

„Du skal fire Billen ned gennem Øjet, saa langt Snoren rækker. Men pas paa og giv ikke Slip paa Snoren.“

„Det er gjort, Massa Will. Det var let nok at faa Billen gennem Hullet. De maa snart kunne se den dernede.“

Jupiter kunde slet ikke ses, mens denne Samtale stod paa; men nu kom Billen til Syne for Enden af Snoren, som han havde firet ned. Den funkede som det pure Guld, belyst af den synkende Sol, hvis sidste Straaler endnu naaede Højen, hvorpaa vi befandt os. Skarabæen hang frit mellem Grenene, og den vilde falde lige for vore Fødder, hvis der blev givet Slip paa den. Legrand greb nu Leen og ryddede lige under Insektet en kredsrunder Plads paa vel en 5—6 Alen i Diameter. Da han havde gjort det, befalede han Jupiter at slippe Snoren og stige ned fra Træet.

Nøjagtigt paa det Sted, hvor Billen faldt, stak min Ven en Kæp i Jorden; derpaa tog han et Baand-Maal op af Lommen, fastgjorde den ene Ende til det Punkt paa Træets Stamme, der var nærmest ved Kæppen,

rullede derefter Maalet op, til han naaede Kæppen, og blev ved i den lige Linie, hvis Retning angaves af Træet og Pinden, til han var naaet et halvt hundrede Fod ud fra Træet, — alt imens gik Jupiter foran og ryddede Vej med Leen. Her blev nu en anden Kæp stukket i Jorden, og med den som Centrum blev en Cirkel paa omtrent 4 Fod i Diameter slaaet. Saa tog Legrand en Spade og gav mig og Jupiter hver en, hvorpaa han bad os grave paa det eftertrykkeligste.

Ærlig talt satte jeg ikke stor Pris paa den Slags Motion, og i dette Tilfælde skulde jeg i hvert Fald gerne givet Afkald derpaa; ti Natten var i Frembrud, og jeg var træt nok af den overstaaede Møje; men jeg saa ingen Udvej til at slippe fri; jeg vilde jo nødig forstyrre min Vens Sindsligevægt ved et Afslag. Kunde jeg blot stolet paa Jupiters Hjælp, vilde jeg ikke betænkt mig paa med Magt at føre den afsindige hjem; men jeg kendte Negerens Sindelag tilstrækkeligt til at vide, at han under ingen Omstændigheder vilde gaa med til at lægge Haand paa sin Herre. Hvad Legrand angaar, saa var jeg nu fuldstændig paa det rene med, at han var blevet smittet af en eller anden af de i Syden saa gængse, uhjemlede Historier om nedgravede Penge, og at hans fixe Ide havde faaet ny Næring ved Fundet af Billen eller maaske af Jupiters stædige Paastand om, at den var af „rigtigt Guld“. En svag Hjerne er yderst modtagelig for den Slags Indbildninger, især naar de falder i Traad med forud nærede Yndlingsideer; jeg kom nu i Tanker om min stakkels Vens Snak om Billen, der „varslede om Rigdom“. Alt i alt var jeg nedslaaet og urolig; tilsidst besluttede jeg mig dog til at gøre en Dyd af Nødvendigheden, at grave saa vidt jeg orkede, for saaledes saa meget snarere at hjælpe Fusentasten til

ved Selvsyn at overbevise sig om, hvor grundløse og falske de Forestillinger var, han nærede.

Lygterne blev tændte, og vi gik nu løs paa Arbejdet med en Iver, der var en bedre Sag værdig. Og mens Lysskæret oplyste os selv og vore Redskaber, kunde jeg ikke andet end tænke paa, hvilken male-risk Gruppe vi i Grunden dannede, og hvor besyn-derligt og mistænkeligt vort Arbejde maatte forekom-met enhver, der tilfældig var faldet over os og vor Færden.

Vi gravede uafbrudt i to Timer. Der blev kun talt lidt; derimod forulempedes vi meget af Hundens Gøen; den syntes overordentlig interesseret i vort Forehavende. Tilsidst gav den Hals i den Grad, at vi blev bange for, at den skulde alarmere en og an-den i Nabolaget; jeg siger „vi“; jeg burde snarere sige Legrand; ti hvad mig angaar, saa vilde jeg glædet mig over enhver Afbrydelse af Arbejdet; jeg vilde maaske derved blive sat i Stand til at bringe Søvn-gængerer hjem. Tilsidst gjorde Jupiter grundigt Ende paa Spektaklet; han krøb med dyster Alvor præget i alle Miner op af Hullet, snørede sin ene Sele fast sammen om Hundens Mund og vendte der-paa med en grum Latter tilbage til sit Arbejde.

Da de to Timer var forløbne, var vi naaede 4—5 Fod ned i Grunden; men Skatten havde vi endnu ikke set noget til. Vi holdt allesammen inde, og jeg fattede et svagt Haab om, at Farcen nu var forbi. Men Legrand tørrede sin Pande og begyndte paany, skønt han ganske øjensynlig var yderst forstemt. Vi havde udgravet hele Cirklen; nu udvidede vi Græn-serne noget og gik endnu to Fod dybere. Der var stadig ingenting at se. Guldsøgeren, som jeg havde den inderligste Medlidenhed med, klatrede nu op af Gruben; den bitreste Skuffelse stod at læse i hans

Ansigtstræk; og han gav sig nølende, ligesom modstræbende til at trække Frakken paa; han havde taget den af ved Arbejdets Begyndelse. Jeg afholdt mig fra enhver Bemærkning, og Jupiter begyndte paa et Vink af sin Herre at samle Værktøjet sammen. Derpaa blev Hunden befriet for sin Mund-Snøre, og vi rettede i dyb Tavshed vore Skridt mod Hjemmet.

Vi havde vel gaaet en halv Snes Skridt, da Legrand med en barsk Ed sprang løs paa Jupiter og greb ham i Kraven. Den skrækslagne Neger aabnede Øjne og Mund paa vid Gab, tabte sine Spader og faldt paa Knæ.

„Din Slyngel,“ hvæsedes Legrand mellem fast sammenbidte Tænder. „Din infame sorte Bandit, sig mig paa Øjeblikket og uden Omsvøb, hvilket er dit venstre Øje?“

„O Gud, o Gud, Massa Will — er dette her da ikke mit venstre Øje?“ hylede den rædselslagne Neger, idet han med Haanden skjulte sit højre Synsorgan og blev ved at holde det skjult, som frygtede han, at hans Herre skulde rive det ud paa Stedet.

„Jeg tænkte det jo nok! Jeg vidste det! — Hurra!“ brølede Legrand; hvorpaa han slap sit Tag i Negeren og gav sig til at danse og springe omkring paa en Maadé, der højlig forbavsede hans Tjener, som nu havde rejst sig op af sin knælende Stilling og nu saa maalløs fra sin Herre og til mig og fra mig og til sin Herre.

„Kom, vi maa tilbage igen. Spillet er endnu ikke tabt,“ sagde Legrand og førte os atter hen til Tulipantræet.

„Jupiter,“ sagde han, da vi naaede derhen, „var Dødningehovedet naglet fast med Ansigtet opad eller med Ansigtet ind til Grenen?“

„Ansigtet var opad, Massa; saadan at Kragerne rigtig kunde gøre sig til Gode med Øjnene.“

„Godt. Var det saa gennem dette Øje eller dette her, at du firede Billen ned?“ spurgte Legrand, idet han rørte ved begge Jupiters Øjne.

„Det var dette hersens Øje, Massa, det venstre Øje, saadan som De forlangte — akkurat,“ sagde Negeren og pegede paa sit højre Øje.

„Det er godt. Vi maa begynde forfra.“

Min Ven, i hvis Galskab jeg nu skimtede eller troede at skimte en Slags Methode, flyttede nu den Kæp, der betegnede det Sted, hvor Billen var faldet, omtrent tre Tommer længere mod Vest. Derpaa førte han atter Baand-Maalet fra det nærmeste Punkt af Stammen og ud til Kæppen og videre 50 Fod ud i lige Linie. Det Punkt, han derved kom til, befandt sig adskillige Favne borte fra det Sted, hvor vi før havde gravet.

Omkring det nye Punkt som Centrum blev der atter slaaet en Cirkel, denne Gang noget større end forrige Gang; og vi tog paany fat paa Spaderne og Arbejdet. Jeg var frygtelig træt; men uden egentlig at gøre mig det rigtig klart hvorfor, saa nærede jeg ikke længer Uvilje mod Arbejdet. Min Interesse var blevet vakt paa en ubegribelig Maade, ja, jeg var ligefrem yderst spændt paa Udfaldet af vort Forehavende. Maaske der i Legrands extravagante Adfærd alligevel rummedes en vis Forudseen, en fast Plan, der i nogen Grad gjorde Indtryk paa mig. Jeg gravede ivrigt og spejdede virkelig nu og da med en Følelse, der stærkt nærmede sig til Forventning, efter den Skat, hvis Fantasibillede havde bragt min arme Vens Forstand af Lave. Just som slige Tanker spøgede i min Hjerne, og vi allerede havde arbejdet en halvanden Times Tid, blev vi atter forstyrrede af Hundens voldsomme

Gøen. Forrige Gang havde dens Uro været stor nok, men den havde haft sit Udspring i Kaadhed; denne Gang lød dens Tuden dump og ildevarslende; og da Jupiter paany søgte at binde Munden til paa den, satte den sig rasende til Modværge, sprang ned i Hullet og begyndte hidsig at skrabe Jorden til Side med sine Poter. I Løbet af faa Sekunder havde den blottet en Hob Menneskeben, der tilsammen udgjorde to Skeletter, samt adskillige Metalknapper og noget, der kunde se ud som henraadnet uldent Tøj. Et Par Spadestik bragte Klingen af en stor spansk Kniv for Lyset. og da vi gravede videre kom nogle løse Guld- og Sølvmonter til Syne.

Ved Synet af disse kunde Jupiter næppe styre sin Glæde, mens hans Herres Ansigt udtrykte den dybeste Skuffelse. Imidlertid ansporede han os til nye Anstrængelser; og hans Ord var næppe døet hen, da jeg snublede og tumlede forover, fordi Spidsen af min ene Støvle havde faaet fat i en stor Jærnring, der laa halv skjult af den løse Jord.

Nu arbejdede vi for ramme Alvor; og jeg har aldrig i mit Liv oplevet en voldsommere Spænding, end den, der rummedes af de nu paafølgende ti Minutter. I Løbet af dem havde vi udgravet en aflang Trækiste, hvis Velbeholdenhed og Haardhed bar Vidnesbyrd om, at den i sin Tid maatte have gennemgaaet en mineraliserende Proces. Den var tre og en halv Fod lang, tre Fod bred og halvtredie Fod høj. Den var ligesom indesluttet i et Bur af stærke, smedede fastnaglede Jærnbånd. Oventil var der paa hver Side af Kisten anbragt tre Jærnringe, saaledes at sex Personer bekvemt kunde bære den. Vore forenede, til det yderste spændte Anstrængelser, formaaede næppe nok at rokke den i dens Leje. Vi indsaa strax Umuligheden af at flytte saa tung en Byrde; men til al

Lykke var Laaget kun lukket ved Hjælp af to Slaaer. Disse trak vi fra, skælvende og stakaandede af Forventning. I næste Nu funkledede en Skat af uberegnelig Værdi os i Møde. Som Lysskæret fra Lygterne faldt ned i Gruben, mødtes vore Øjne af et blændende Lyshav, der straaledede ud fra en uordentlig sammen-dynget Hob af Guld og Juveler.

Jeg skal ikke forsøge at beskrive de Følelser, med hvilke vi stirrede paa disse Rigdomme. Selvfølgelig var vi overvældede af Forundring. Legrand var aldeles udmattet af Spænding og aabnede knap nok sin Mund. Jupiters Ansigt var i nogle Minutter saa dødblegt, som et Negeransigt overhovedet kan blive. Han syntes bedøvet, lynslaaet. Pludselig faldt han paa Knæ i Gruben og begravede sine nøgne Arme op til Albuerne i Guld, ligesom badede dem i Guld. Tilsidst sukkede han og mumlede hen for sig:

„Og alt dette er kommet af Guldbillen! den smukke, rare Guldbille, den stakkels, stakkels lille Guldbille, som jeg var saa styg imod. Skammer du dig ikke over dig selv, væmmelige, gamle Nigger?“

Tilsidst maatte jeg minde baade Herre og Tjener om, at det var paa Tiden at bringe Skatten i Sikkerhed. Det var allerede sent, og vi kunde ikke ligge paa den lade Side, hvis vi skulde have alting bragt i Hus, inden Sol stod op. Det var vanskeligt at sige, hvad der skulde gøres, og megen Tid spildtes med Overvejelser; saa forstyrrede var vi alle blevne. Vi gjorde sluttelig Kisten lettere ved at udtage to Trediedele af dens Indhold, og nu kunde vi, om end med Møje, løfte den ud af Gruben. De Sager, vi maatte lade blive tilbage, gemte vi under Buskene og efterlod Hunden for at passe paa dem, idet Jupiter gav den stræng Ordre til hverken at røre sig af Pletten eller aabne sin Mund, før vi var vendt tilbage. Der-

paa begav vi os i Hast hjemad med Kisten og naaede velbeholdne men efter usigelig Møje og Besvær Hytten Kl. 1 Morgen. Det stod ikke i menneskelig Magt at udrette mere i Øjeblikket saa udslidte, som vi var. Vi tog os da en Times Hvil og spiste til Aften og begav os derpaa atter afsted til Bjærgene, forsynede med tre rummelige Sække. Lidt før fire naaede vi Gruben, delte efter Skøn Resten af Byttet imellem os og begav os atter, uden at kaste Hullerne til, tilbage til Hytten, i hvilken vi for anden Gang nedlagde vor gyldne Skat, just som Dagens første svage Skær glimtede frem over Træernes Toppe i Øst.

Vi var nu fuldstændig udasede; men vor stærke Ophidselse hindrede os i at finde Hvile. Efter en kort, urolig Søvn, der varede en 3—4 Timer, stod vi allesammen op — som havde det været en Aftale — for at undersøge vor Skat.

Kisten havde været fuld til Randen, og vi tilbragte hele Dagen og største Parten af den paafølgende Nat med en grundig Undersøgelse af dens Indhold, som vi forefandt kastet sammen hulter til bulter uden nogen som helst Orden. Da vi havde sorteret alt, fandt vi os i Besiddelse af endnu langt større Rigdom, end vi ved første Øjekast havde drømt om. I rede Penge var der snarere over end under halvfemte Hundrede Tusind Dollars, naar vi, saa vidt gørligt, regnede Pengestykkernes Værdi ud efter Tidens Kurs. Sølvpenge var der ingen af, kun Guld; og de var af gammel Dato og højst forskellige: der var franske, spanske og tyske Penge; der var nogle faa engelske Guineer og der var en Del Mønter, som vi aldrig havde set Magen til; desuden var der adskillige store og vægtige Mønter, hvis Præg var saa slidt, at vi slet ikke kunde læse Indskrifterne. Amerikanske

Penge var der ingen af. Juvelernes Værdi havde vi ikke saa let ved at beregne. Der var i alt Hundrede og ti Brillanter; nogle af dem var meget store og smukke, og ikke en eneste af dem var lille. Der var atten Rubiner af straalende Skønhed. Der var tre Hundrede og ti Smaragder; allesammen meget smukke. Der var en og tyve Safirer samt en Opal. Disse Stene var allesammen brækkede ud af deres Indfatninger og kastede løse i Kisten. Selve Indfatningerne, som vi sankede frem mellem alt det andet Guld, syntes at være blevne udhamrede som for at hindre Genkendelse. Foruden alt dette var der en Mængde massive Guldsmykker: næsten to Hundrede Finger- og Ørenringe; kostbare Kæder, trediv, om jeg husker ret; treogfirs meget store og tunge Krucifixer; fem Røgelsekar af stor Værdi; en uhyre Punschebolle af Guld, rigt smykket med ciseleret Vinløv og bachantiske Figurer; desuden to overordentligt smukt indlagte Sværdfæster samt mange mindre Genstande, som jeg ikke længer erindrer. Vægten af disse Kostbarheder beløb sig til over 300 Pund, og saa har jeg i denne Beregning slet ikke medtaget 197 fortrinlige Guldure, blandt hvilke 3 i hvert Fald var saa værdifulde, at de maatte vurderes til 500 Dollars Stykket. Mange af dem var ganske vist meget gamle, og værdiløse som Ure betragtet, Værkerne havde lidt mer eller mindre, men de var alle rigt udsmykkede med Juveler, og Kapslerne var af stor Værdi. Vi vurderede den Nat hele Kistens Indhold til halvanden Million Dollars; og da vi senere hen skilte os af med Smykkerne og Juvelerne, hvoraf vi kun beholdt nogle faa til eget Brug, viste det sig, at vi i høj Grad havde undervurderet vor Skat.

Da vi tilsidst var kommet til Ende med vor Undersøgelse, og vor stærke Ophidselse nogenlunde havde

lagt sig, tog Legrand sig for at give mig en Forklaring; han saa jo, hvorledes jeg fortæredes af Nysgærrighed efter at komme til Bunds i denne forbavsende Gaade.

„Du husker nok den Aften,“ sagde han, „da jeg rakte dig det flygtige Udkast, som jeg havde gjort af Billen. Du erindrer maaske ogsaa, at jeg blev stødt, fordi du paastod, at min Tegning lignede et Dødningehoved. Da du først kom med den Paastand, troede jeg, det var en Spøg fra din Side, men saa kom jeg i Tanker om de ejendommelige Pletter, Billen havde paa Ryggen, og jeg maatte indrømme, at din Bemærkning ikke var absolut ugrundet. Alligevel følte jeg mig irriteret af dine Spotterier; ti jeg bliver anset for en god Tegner og derfor greb jeg Pergamentstumpen, som du rakte mig, krøllede den sammen og vilde netop kaste den paa Ilden.“

„Du mener nok Papirstumpen?“ sagde jeg.

„Nej, det lignede Papir; jeg troede ogsaa, det var Papir; men saa snart jeg kom til at tegne paa det, opdagede jeg, at det var et Stykke meget tyndt Pergament. Du husker nok, det var ganske smudsigt. Men, som sagt, jeg skulde netop til at kaste det paa Ilden, da mit Blik faldt paa Tegningen, som du havde taget i Øjesyn, og hvem kan skildre min Forbavselse, da jeg opdagede Billedet af et Dødningehovede netop der, hvor jeg bildte mig ind at have tegnet Billen. I første Øjeblik var jeg for overvældet af Forbavselse til at kunne tænke klart. Jeg vidste, at min Tegning var vidt forskellig fra denne i sine Enkeltheder, hvorvel den, hvad de ydre Omrids angik, frembød en vis Lighed. Jeg tog da strax et Lys, satte mig hen i den anden Ende af Værelset og undersøgte Pergamentet paa det nøjeste. Da jeg vendte det om, fandt jeg min egen Tegning paa Bagsiden, netop som jeg havde ud-

ført den. Og nu opfyldtes jeg af Forbavselse over den højst mærkelige Lighed i Omrids, og over det besynderlige Sammentræf, at der, uden at jeg vidste det, fandtes et Dødningehoved paa den anden Side af Pergamentet lige under mit Billede af Skarabæen, og over at dette Dødningehoved ikke blot i Form, men ogsaa i Størrelse paa det nøjeste svarede til min Tegning. Jeg maa indrømme, at dette sælsomme Sammentræf ganske overvældede mig. Saadan gaar det jo gerne i slige Tilfælde. Forstanden søger at finde Sammenhæng, en Række af Aarsager og Virkninger, og ude af Stand dertil bukker den under for en Slags kortvarig Lammelse. Men da jeg lidt efter lidt paany vandt Brugen af mine Aandsevner, dagedes der i mig en fast Overbevisning, der gav mig endnu langt mere Grund til Forundring end Sammentræffet. Min Hukommelse forsikrede mig klart og tydeligt om, at der ingen Tegning havde været paa Pergamentet, da jeg udkastede min Skitse af Billen. Det var aldeles sikkert; ti jeg huskede nu, at jeg havde vendt Pergamentet for at finde den reneste Side. Hvis Dødningehovedet havde været der, kunde jeg ikke undgaaet at lægge Mærke til det. Her forelaa et Mystorium, som det ikke stod i min Magt at opklare; — og dog fremglimtede allerede nu i den lønligste og dulgtteste Krog af min Bevidsthed — ligesom en St. Hans Orms Gløden i den mørke Nat — en svag Anelse om den Sandhed, der blev saa straalende bekræftet af sidste Nats Eventyr. Jeg rejste mig, gemte Pergamentet under Laas og Slaa og opsatte alle yderligere Overvejelser, til jeg blev alene.

Da du var gaaet og Jupiter laa i tryk Søvn, gik jeg over til en mere systematisk Efterforskning. Allerst tog jeg Maaden, hvorpaa Pergamentet var kommet i min Besiddelse, under Overvejelse. Det Sted,

hvor vi opdagede Billen, laa paa Fastlandet, omtrent en Fjerdingvej øst for Øen og kun i ringe Afstand fra Kystens Højvandslinie. Da jeg greb fat i den, bed den mig saa slemt, at jeg maatte give Slip paa den. Derpaa flygtede den over mod Jupiter, og han, der er forsigtig af Naturen, saa sig om efter et Blad eller lignende, hvormed han kunde gribe den. Just da fik han, saa vel som jeg, Øje paa Pergamentstumpen, som jeg da antog for at være Papir. Den laa halvt begravet i Sandet, kun et Hjørne af den stak frem. I Nærheden af dens Findested fik jeg Øje paa nogle Vragrester, der kunde se ud til at have tilhørt en Storbaad, men som iøvrigt maatte have ligget der meget længe, eftersom de næsten var helt hensmuldrede.

Naa, Jupiter tog Pergamentstumpen op, svøbte den om Billen og rakte mig den. Strax efter vendte vi hjemad og mødte paa Vejen Løjtnant G. Jeg viste ham Insektet, og han spurgte mig, om han maatte laane det med hjem paa Fortet. Jeg gav mit Samtykke, og han puttede strax Billen i Vestelommen, men uden Pergamentet, som den havde været indsvøbt i; det var jeg bleven staaende med i Haanden, mens han besigtigede Insektet. Han frygtede maaske for, at jeg skulde tage mit Løfte tilbage, og skyndte sig derfor at bringe Byttet i Sikkerhed; du ved, hvilken Entusiast han er i alt, hvad der vedrører Naturhistorien. Samtidig maa jeg, uden at tænke over det, have puttet Pergamentet i min egen Vestelomme.

Du husker nok, at jeg gik hen til Bordet for at finde et Stykke Papir, hvorpaa jeg kunde tegne Billen; men jeg fandt intet; og heller ikke i Skuffen var der noget, hvorfor jeg undersøgte mine Lommer i Haab om at finde et gammelt Brev. Paa den Maade var det, at jeg fik fat i Pergamentet. Jeg fortæller

dig saa nøje, hvorledes det kom i min Besiddelse; ti alle disse ydre Omstændigheder gjorde netop et stærkt Indtryk paa mig.

Du vil nok anse mig for en Fantast, men jeg havde allerede nu fundet en vis Sammenhæng; jeg havde sammenknyttet to af Kædens Led. Der laa en Baad ved Stranden, og ikke ret langt fra Baaden laa der et Stykke Pergament, ikke et Stykke Papir, hvorpaa der var tegnet et Dødningehoved. Du vil naturligvis spørge, „hvor er Forbindelsen?“ og jeg svarer: at Hjærneskallen eller Dødningehovedet er Sørøverens vel kendte Mærke. Flaget med Dødningehovedet vajer over alle hans Kampe.

Jeg har fremhævet, at Strimlen var af Pergament og ikke af Papir. Men Pergament er holdbart, næsten uforgængeligt. Sager af ringe Vigtighed vil sjældent blive betroede til Pergamentet, eftersom Papir i al Almindelighed er langt anvendeligere til Tegning og Skrivning. Denne Betragtning lagde en vis Mening, en vis Betydning i Dødningehovedet. Jeg undlod heller ikke at lægge Mærke til Pergamentets Form; skønt dets ene Hjørne var blevet ødelagt, kunde man dog tydeligt se, at den oprindelige Form havde været aflang. Det var netop en saadan Strimmel, man kunde have valgt til et Memorandum, til en Optegnelse, der skulde huskes længe og omhyggeligt bevares.“

„Men,“ afbrød jeg, „du paastaar jo, at Hovedskallen ikke var paa Pergamentet, da du tegnede Billen. Hvor kan der da være nogen Forbindelse mellem Skibsbaaden og Dødningehovedet, siden sidstnævnte (Gud ved hvordan og af hvem!) i Følge din egen Indrømmelse maa være blevet tegnet, efter at du havde tegnet Billen?“

„Ja, her ligger netop Hunden begravet. Og dog var

Gaaden paa dette Punkt ikke vanskelig at løse. Min Fremgangsmaade var sikker og maatte føre til et bestemt Resultat. Jeg ræsonnerede saadan: Da jeg tegnede Billen, var der intet Dødningehoved at se paa Pergamentet. Da jeg havde fuldført Tegningen, rakte jeg det over til dig og iagttog dig nøje, til du leverede det tilbage. Det var altsaa ikke dig, der tegnede Dødningehovedet; og der var heller ingen anden til Stede, som havde Lejlighed til det, det blev ikke tegnet af Menneskehaand og dog stod Billedet der.

Da jeg var naaet saa vidt i mine Overvejelser, søgte jeg at erindre enhver Omstændighed, der stod i Forbindelse med det Tidspunkt, hvorom vi taler; og det lykkedes mig at erindre alt endda særdeles nøje. Vejret var koldt — et saare lykkeligt Træf — og et Baal blussede paa Arnen. Jeg var varm af Anstrængelse og sad henne ved Bordet; mens du havde trukket din Stol nær hen til Ovnen. Netop som jeg havde givet dig Pergamentet i Hænde, og du skulde til at kigge paa det, kom Wolf, Nyfundlænderen, ind og sprang op mod dine Skuldre. Med venstre Haand kærtegnede du Hunden og værgede dig imod den, mens du lod din højre Haand med Pergamentet synke ned mellem Knæerne tæt foran Ilden. Jeg troede et Øjeblik, at Ilden vilde naa det, og jeg stod netop i Begreb med at advare dig, da du løftede Haanden og gav dig til at undersøge Tegningen. Da jeg tog alle disse Omstændigheder i Betragtning, tvivlede jeg ikke et Øjeblik om, at Heden havde været det Middel, der havde bragt Dødningehovedet frem paa Pergamentet. Jeg behøver ikke fortælle dig, at der existerer og i umindelige Tider har existeret kemiske Forbindelser, ved Hjælp af hvilke, det er muligt at skrive saa vel paa Papir som paa Pergament, saaledes

at det skrevne kun bliver synligt ved at udsættes for stærk Hede. Saflor opløst i Kongevand og fortyndet med en Vandmængde, der vejer 4 Gange saa meget som det selv, anvendes undertiden; det giver en grøn Tinktur. Kobolt opløst i Salpeterspiritus giver en rød. Disse Farver forsvinder, efterhaanden som det Materiale, hvorpaa de er bragt i Anvendelse, afkøles; og de viser sig paany, naar de bliver udsat for Varme.

Nu undersøgte jeg Dødningehovedet med Omhu. Dets Omrids udad mod Pergamentets Rand var tydeligere end Tegningen indad til. Det fremgik klart heraf, at Opvarmningen havde været utilstrækkelig eller uensartet. Jeg gjorde strax Ild paa og udsatte enhver Del af Pergamentet for stærk Hede. Først opnaaede jeg kun det Resultat, at de svage Linier i Dødningehovedet blev noget stærkere; men da jeg fortsatte mit Experiment, viste der sig i Pergamentlappens ene Hjørne, modsat Dødningehovedet, en Figur, som jeg strax antog for at være en Ged; mens en nøjere Undersøgelse belærte mig om, at det skulde forestille et Kid.“

„Ha, ha, ha! —“ udbrød jeg. „Ja, i og for sig har jeg ingen Ret til at le af dig, halvanden Million Dollars er en ganske alvorlig Sag, men du vil vel ikke fortælle mig, at du er i Færd med at føje et nyt og tredie Led til din Kæde, du vil vel ikke paastaa, at der er nogen Forbindelse mellem dine Sørøvere og en Ged? Sørøvere har ikke det mindste at bestille med Geder, der som bekendt falder ind under det landøkonomiske.“

„Jeg har jo netop sagt, at Figuren ikke forestillede en Ged.“

„Et Kid er da noget nær det samme.“

„Noget nær, men ikke ganske det samme. Du har maaske hørt Tale om en vis Kaptajn Kidd. Jeg be-

tragtede strax Dyrebilledet som en Slags Rebus — eller Hieroglyph-Underskrift. Jeg siger udtrykkeligt Underskrift, fordi dets Plads paa Pergamentet vakte Forestillingen herom. Dødningehovedet i det modsatte Hjørne gjorde paa samme Vis Indtryk af at være en Slags Stempel eller Segl. Men jeg var jo rigtignok i stor Forlegenhed, eftersom alt det øvrige manglede, hele Indholdet i mit formentlige Dokument, Texten til min Kontext.“

„Jeg formoder, du ventede at finde et Brev mellem Stemplet og Underskriften?“

„Noget i den Retning, ja. Sagen er den, at jeg følte mig uimodstaaelig gennemtrængt af Forudfølelsen af en stor Lykke, der ventede mig i en nær Fremtid. Jeg kan næppe sige hvorfor. Maaske var det mere et Ønske end en virkelig Overbevisning; men, vil du tro mig, Jupiters enfoldige Snak, at Billen var af massivt Guld, gjorde virkelig et dybt Indtryk paa min Fantasi. Og nu den hele Række af højst besynderlige Tilfældigheder og Sammentræf! Tænk en Gang over det rent tilfældige i, at alle disse Begivenheder indtraf den eneste Dag i hele Aaret, hvor det har været koldt nok til at fyre i Ovn, og at jeg uden Illden eller uden Hundens Mellemkomst netop i det Øjeblik, da den viste sig, aldrig vilde have opdaget Dødningehovedet og saaledes heller aldrig være kommet i Besiddelse af Skatten.“

„Javel, men gaa videre; jeg brænder af Utaalmodighed.“

„Du har naturligvis hørt de mange Historier, der fortælles, de tusind vage Rygter, der er i Omløb om Penge, som Kidd og hans Stalbrødre skal have nedgravet etsteds paa Atlanterhavskysten. Disse Rygter maa have haft skellig Grund. Og naar disse Rygter havde holdt sig saa længe, saa maatte det efter

min Mening tilskrives den Omstændighed, at den nedgravede Skat endnu stedse befandt sig i Jordens Skød. Hvis Kidd kun havde skjult sit Bytte for en Tid og atter bemægtiget sig det, saa vilde Rygterne næppe have naaet ned til os i deres nuværende uforanderlige Form. Læg en Gang Mærke til, at alle de Historier, der fortælles, drejer sig om Skattesøgere og ikke om Skattefindere. Hvis Sørøveren atter havde hentet sine Penge, vilde Sagen dermed været forbi. Mig forekom det, at et Tilfælde, f. Ex. Tabet af en Optegnelse, der angav Skattens Gemmested, maatte have berøvet ham Midlerne til at genvinde den, og at dette var kommet til hans Følgesvendes Kundskab, som muligvis ellers aldrig vilde hørt Tale om, at en Skat overhovedet var blevet skjult, og som nu fik travlt med frugtesløse Forsøg paa at finde den, frugtesløse, fordi Nøglen var gaaet tabt, men tilstrækkelige til at fremkalde de Rygter, der siden hen blev saa gængse og almindeligt udbredte. Har du nogen Sinde hørt, at en betydelig Skat er fundet i Nærheden af Kysten?"

„Nej aldrig.“

„Men det er en kendt Sag, at Kidds ophobede Skatte var umaadelige. Jeg ansaa det derfor for afgjort, at Jorden endnu rummede dem; og du vil næppe blive forbavset, naar jeg forsikrer dig, at jeg nærede et Haab, der grænsede til sikker Forvisning, om at det under saa sælsomme Omstændigheder fundne Pergament, indeholdt en Angivelse af Gemmestedet.“

„Men hvordan gik du til Værks?"

„Jeg holdt paany Pergamentet over Ilden efter at have øget Heden; men intet viste sig. Nu faldt det mig ind, at mit Uheld muligvis maatte tilskrives det Lag af Smuds, der dækkede Pergamentet, hvorfor jeg rensede det omhyggeligt ved Hjælp af varmt Vand.

Derpaa anbragte jeg det med Dødningehovedet nedad i en Tinpande, som jeg satte over et Varmebækken med glødende Trækul. Da Panden i Løbet af faa Minutter var blevet fuldstændig gennemhedet, tog jeg Pergamentet ud og fandt det til min usigelige Glæde paa flere Steder oversaaet med Mærker, der nok kunde tage sig ud som Bogstaver ordnede i Rækker. Jeg anbragte det paany i Panden og lod det blive der endnu et Minut. Da jeg igen tog det ud, var det hele, som du nu ser det."

Legrand havde under vor Samtale ophedet Pergamentet, og han rakte mig det nu til Eftersyn. Nedenstaaende Skrifttegn fandtes, temmelig plumpt udførte, mellem Dødningehovedet og Kiddet; deres Farve var rød:

53 $\begin{smallmatrix} \dagger\dagger \\ \dagger\dagger \end{smallmatrix}$ $\dagger$ 30 5)) 6 * ; 4 8 2 6) 4 $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$.) 4 $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$
) ; 8 0 6 * ; 4 8 $\dagger$ 8 § 6 0)) 8 5 ; 1 $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$ (; ;
 $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$ * 8 $\dagger$ 8 3 (8 8) 5 * $\dagger$; 4 6 (; 8 8 * 9 6 *
 ? ; 8) * $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$ (; 4 8 5) ; 5 * $\dagger$ 2 : * $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$ (; 4 9
 5 6 * 2 (5 * — 4) 8 § 8 * ; 4 0 6 9 2 8 5)
 ;) 6 $\dagger$ 8) 4 $\begin{smallmatrix} \dagger\dagger \\ \dagger\dagger \end{smallmatrix}$; 1 ($\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$ 9 ; 4 8 0 8 1 ; 8 : 8
 $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$ 1 ; 4 8 $\dagger$ 8 5 ; 4) 4 8 5 $\dagger$ 5 2 8 8 0 6 *
 8 1 ($\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$ 9 ; 4 8 ; (8 8 ; 4 ($\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$? 3 4 ; 4 8)
 4 $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$; 1 6 1 ; : 1 8 8 ; $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$? ;

„Men," sagde jeg, idet jeg leverede Strimmelen tilbage; „alt er endnu indhyllet i det tætteste Mørke for mig. Selv om alle Golkondas Juveler ventede mig

som Løn for Løsningen af denne Gaade, saa vilde jeg være ganske ude af Stand til at fortjene dem.“

„Og dog,“ sagde Legrand, „er Løsningen slet ikke saa vanskelig, som det kunde synes ved en første, flygtig Betragtning af Skrifttegnene. Disse Skrifttegn maa, som enhver let kan tænke sig, henføres til et Ciffersprog; de maa altsaa rumme en Betydning. Men efter hvad der vides om Kidd, er der ingen Grund til at tro ham i Stand til at konstruere en synderligt udviklet Lønskrift. Jeg var strax klar over, at denne hørte til de lettere af Slagsen, hvorvel den maatte forekomme Sømanden, med hans uudviklede Forstand, aldeles uløselig, naar man da ikke havde Nøglen til sin Raadighed.“

„Og du tydede virkelig Skriften?“

„Med Lethed. Jeg har tydet andre, der var tusindfold sværere. Omstændigheder og en vis Tilbøjelighed har vakt min Interesse for slige Gaader, og det er vel tvivlsomt, om menneskeligt Snille formaar at udpølse en Gaade af den Art, som ikke ogsaa menneskeligt Snille rettelig anvendt formaar at løse. Da jeg først havde faaet at gøre med sammenhængende og læselige Skrifttegn, skænkede jeg i Virkeligheden næppe Vanskeligheden ved at udfinde deres Betydning en eneste Tanke.

Her som i alle lignende Tilfælde maa man først spørge om, i hvilket Sprog Lønskriften er affattet. De Principper, man bringer i Anvendelse ved Løsningen, er afhængige af og varierer med det anvendte Tungemaal's Ejendommelighed. I Almindelighed har man kun den Udvej at prøve sig frem ved Hjælp af alle de Sprog, der staar til ens Raadighed, til man finder det rette. Men hvad den Lønskrift angaar, som ligger foran os, saa bortfjærnede Underskriften enhver Vanskelighed paa det Punkt. Dens

Allusion til Ordet „Kidd“ kan kun tænkes anvendt i det engelske Sprog. Uden denne Omstændighed vilde jeg først have taget min Tilflugt til Spansk og Fransk, som de to Sprog, i hvilke en saadan Hemmelighed med størst Sandsynlighed vilde være blevet optegnet af en Sørøver fra spansk Sydamerika. Nu var jeg klar over, at Lønskriften maatte tydes paa Engelsk.

Du ser nok, at der ingen Mellemrum er mellem Ordene. Havde der været det, vilde Arbejdet have været forholdsvis let. I saa Tilfælde vilde jeg nemlig begyndt med en Samstilling og Analyse af alle korte Ord, og hvis et Ord paa kun et eneste Bogstav var forekommet (*a* eller *I* f. Ex.*), da vilde jeg betragtet Opgaven som allerede løst. Men da der nu ingen Mellemrum fandtes, gik jeg frem paa den Maade, at jeg mærkede mig saavel de talrigst som de sjældnere forekommende Skrifttegn. Jeg talte dem alle og opstillede følgende Liste:

Af Cifferet	8	findes	33
—	;	-	26
—	.4	-	19
—	† og)	-	16
—	*	-	13
—	5	-	12
—	6	-	11
—	† og 1	-	8
—	0	-	6
—	9 og 2	-	5
—	: - 3	-	4
—	?	-	3
—	§	-	2
—	— og .	-	1

---

*) *a* er paa Engelsk den ubestemte Artikel; *I* er jeg.

Nu er e det i Engelsk hyppigst forekommende Bogstav. Og derefter kommer i Rækkefølge: a o i d h n r s t u y c f g l m w b k p q x z; e fremher i den Grad, at en længere Sætning sjælden ses, uden at det er dens hyppigst forekommende Bogstav. Her har vi altsaa strax Grundlag for noget mere end en blot og bar Gætning. Den Brug, der i al Almindelighed kan gøres af Listen, er indlysende, men i det foreliggende Tilfælde behøver vi dog kun i ringe Grad dens Hjælp. Eftersom det hyppigst forekommende Skrifttegn er 8, vil vi til at begynde med antage det for e i det rigtige Alfabet. For at bekræfte vor Formodning ser vi efter, om 8 ofte forekommer parvis; ti netop i Engelsk fordobles e saare hyppig, f. Ex. i saadanne Ord som „meet, fleet, speed, seen, been, agree.“ Vi finder nu i det foreliggende Tilfælde en Fordobling ikke mindre end fem Gange, skønt Lønskriftet kun er kort.

Lad os derfor gaa ud fra, at 8 betyder e. Af alle Ord i det engelske Sprog forekommer intet saa hyppigt som „the“, den bestemte Artikel. Lad os derfor se efter, om der ikke findes Gentagelser af tre Skrifttegn i samme Rækkefølge, saaledes at det sidste af dem er 8. Hvis vi finder saadanne Gentagelser, vil de efter al Sandsynlighed svare til Ordet „the“. Ved Eftersyn finder vi ikke færre end syv saadanne Samstillinger, indeholdende Skrifttegnene: ; 4 8. Vi antager nu, at ; betyder t, 4 h og 8 e, hvilket sidste nu maa være hævet over enhver Tvivl. Derved er vi allerede kommet et godt Skridt fremad.

Nu da vi har fundet et enkelt bestemt Ord, er vi naaet frem til et Punkt af stor Vigtighed; ti vi er nu i Stand til at fastslaa, hvor adskillige andre Ord begynder og hvor de slutter. Lad os som Exempel vælge det næstsidste Tilfælde, i hvilket Samstillin-

gen ; 4 8 forekommer ikke langt fra Textens Slutning. Vi ved, at det ;, der følger umiddelbart efter, er Begyndelsen til et nyt Ord og af de 5 derefter følgende Cifre kender vi Betydningen af de 4. Lad os da nedskrive disse Tegn og erstatte dem med de Bogstaver, som vi ved, de betyder, idet vi lader en aaben Plads tilbage for det ubekendte. Vi faar da Udtrykket:

t . e e t h

Her kan vi strax bortkaste th; disse to Bogstaver kan ikke høre med til det Ord, der begynder med t; ti selv om vi gennemgaar hele Alfabetet, vil vi ikke være i Stand til at anbringe et Bogstav paa den tomme Plads, saaledes at th bliver en Del af Ordet. Vi kan altsaa begrænse os til:

t . e e

Gaar vi nu om fornødent hele Alfabetet igennem ligesom før, sa viser det sig, at Ordet tree (Træ) er den eneste mulige Læsning. Derved har vi vundet et nyt Bogstav, r, karakteriseret ved Tegnet (, samt Ordene the tree i Samstilling.

Tager vi disse Ord som Udgangspunkt, saa finder vi lidt længere fremme i Texten atter Forbindelsen ; 4 8 ; og betragter vi nu denne som Slutning, saa faar vi Udtrykket:

the tree ; 4 ($\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$? 3 4 the

eller, hvis vi sætter Bogstaver i Stedet for de Tegn, vi kender:

the tree thr $\begin{smallmatrix} \dagger \\ \dagger \end{smallmatrix}$? 3 h the

Hvis vi nu lader Pladserne for de ubekendte Tegn staa blanke eller udfylder dem med Prikker, kommer vi til Udtrykket:

the tree thr . . . h the

og Ordet through (igennem) indfinder sig strax som det eneste rette. Men derved har vi indvundet endnu 3 Bogstaver o, u og g, udtrykte ved Tegnene $\dagger$, ? , 3.

Hvis vi nu nøje undersøger Texten for at finde Forbindelser af Bogstaver, som vi allerede kender, saa støder vi ikke langt fra Begyndelsen paa følgende Sammensætning:

8 3 (8 8 eller egree,
der øjensynlig er Slutningen af Ordet „degree“ (Grad) og beriger os med et nyt Bogstav „d“, der betegnes ved $\dagger$.

Fire Bogstaver længere fremme finder vi Forbindelsen:

; 4 6 (; 8 8 *

Sætter vi nu Bogstaver i Stedet for de kendte Tegn og Prikker i Stedet for de ukendte, faar vi:

t h . r t e e . ,

en Sammenstilling, der strax henleder Tanken paa Ordet „thirteen“ (tretten) og forsyner os med to nye Bogstaver i og n, betegnede ved 6 og *.

Vender vi os nu til Lønskriftets Begyndelse, finder vi Udtrykket:

5 3 $\dagger$ $\dagger$ $\dagger$
 $\dagger$ $\dagger$ $\dagger$

og ved Omskrivning:

.good,

der underretter os om, at det første Bogstav er et a, de to første Ord: a good (et godt).

Det er nu paa Tide, at vi for at undgaa Forvexling saa vidt mulig ordner vor Nøgle i alfabetisk Orden. Den kommer til at se saadan ud:

5 betyder a
 $\dagger$ „ d

8	„	e
3	„	g
4	„	h
6	„	i
*	„	n
†	„	o
†	„	o
(	„	r
;	„	t
?	„	u

Vi har saaledes ikke mindre end elleve af de vigtigste Bogstaver, og det er unødigt yderligere at gaa i Detailler. Jeg har sagt tilstrækkeligt til at vise, hvor let det er tyde en Cifferskrift af den Beskaffenhed og til at give dig en vis Indsigt i Methoden ved Løsningen. Men vær overbevist om, at den Lønskrift, vi har for os, hører til de mindst indviklede. Nu vil jeg give dig den fuldstændige Oversættelse af Pergamentets Indhold. Og den lyder saaledes:

A good glass in the bishops hostel in the devils seat forty-one degrees and thirteen minutes north-east and by north main branch seventh limb east side shoot from the left eye of the deaths head a bee-line from the tree through the shot fifty feet out. (Et godt Glas i Biskops Hotel i Djævlesædet en og fyrretyve Grader og tretten Minutter Nord Nordost Hovedstamme syvende Gren østlig Side skyde fra det venstre Øje af Dødningehovedet en Bi-Linie fra Træet gennem Skuddet halvtredsindstyve Fod ud).

„Gaaden synes mig saa vanskelig at løse som nogen Sinde,“ sagde jeg. „Hvor er det muligt at faa nogen Mening ud af al den Snak om Djævlesæder, Dødningehoveder og Biskophoteller?“

„Jeg indrømmer, at Sagen bestandig tager sig noget vanskelig ud,“ sagde Legrand, „i hvert Fald flygtig

beset. Min første Bestræbelse gik derfor ud paa at inddele Skrivelsen i de Led, som den skrivende maa have haft for Øje.“

„Du mener at interpunkttere den?“

„Noget i den Retning, ja.“

„Og hvordan lod det sig praktisere?“

„Jeg gik ud fra, at den skrivende med Forsæt havde skrevet Ordene i et for derved at gøre Løsningen saa meget des vanskeligere. En ikke altfor kløgtig Mand, der stiller sig en saadan Opgave, gør sig næsten altid skyldig i Overdrivelse. Naar han kommer til et Sted, hvor det vil være naturligt at gøre et Ophold eller anbringe et Skilletegn, vil han netop dér føle sig fristet til at makke Ordene tæt sammen. Hvis du vil se efter i Manuskriptet, vil du let opdage, at Skriften paa fem Steder er usædvanlig sammentrængt. Dette tog jeg mig til Efterretning og inddelte Texten saaledes:

A good glas in the bishops hostel in the devils seat — forty-one degrees and thirteen minutes — north-east and by north — main branch seventh limb east side — shoot from the left eye of the deaths head — a bee-line from the tree through the shot fifty feet out.

„Selv denne Inddeling gør mig ikke det mindste klogere,“ sagde jeg.

„Ja, det gik mig ligesaadan nogle faa Dage,“ sagde Legrand, „og den Tid anvendte jeg til at udforske Sulivans-Øens Nabolag for om muligt at finde en eller anden Bygning, der gik under Navnet „bishops hotel“; ti naturligvis tog jeg ikke Hensyn til den gammeldags Form for Ordet: hostel. Min Efterforsken var resultatløs, og jeg stod netop i Begreb med at udvide Omraadet for min Undersøgelse og gaa mere systematisk til Værks, da det en Morgen ganske plud-

selig faldt mig ind, at dette „bishops hostel“ muligvis kunde staa i Forbindelse med en gammel Familie ved Navn Bessop, som i umindelige Tider havde besiddet en gammel Herregaard en Mils Vej Nord for Øen. Jeg tog da over til Plantagen og udspurgte de ældste af Negrene. Og endelig sagde en af de allerældste af Kvinderne, at hun havde hørt Tale om noget, der hed Bessops Castle (befæstet Slot), og nok kunde vise mig Vej dertil, men det var for Resten hverken noget Slot eller nogen Kro men en høj Klippe.

Jeg tilbød at betale hende godt for hendes Ulejlighed, og efter nogen Tøven indvilligede hun i at ledsage mig derhen. Vi fandt med Lethed Stedet, hvorpaa jeg lod hende gaa og begyndte at anstille mine Undersøgelser. Bessops „castle“ bestod af en uregelmæssig Samling Klipper og Klinter, og blandt de sidste lagde jeg særlig Mærke til en, der overgik de andre i Højde og udmærkede sig ved sin isolerede Beliggenhed og sit besynderlige Udseende. Jeg steg op paa Toppen af den, og nu vidste jeg for Resten ikke, hvad jeg videre skulde tage mig til.

Mens jeg spekulerede herover, fik jeg Øje paa en smal Afsats paa Klippens østlige Væg omtrent halvanden Alen under Toppen, hvorpaa jeg stod. Denne Afsats sprang en atten Tommer frem, og den var ikke mere end en Fod bred, men en Niche i Klippen ovenover gav den en vis flygtig Lighed med en af de hulryggede Stole, som vore Forfædre brugte. Jeg tvivlede ikke om, at jeg her havde det Djævlesæde, hvortil der hentydedes i Skrivelsen, og det forekom mig, at jeg nu havde Gaadens Løsning i Hænde.

„Et godt Glas“, vidste jeg, kunde ikke betyde andet end en Kikkert; ti Ordet Glas anvendes sjælden af Søfolk i anden Betydning. Jeg indsaa da strax, at her var Brug for en Kikkert, iligemaade, at den Ret-

ning, i hvilken den skulde bruges, paa det nøjeste var angivet; ti der var jo ingen Tvivl om, at Ordene „en og fyrrer Grader og tretten Minutter“ og „Nord Nordost“ maatte tage Sigte paa Kikkertens Retning. Henrykt over disse Opdagelser skyndte jeg mig hjem, skaffede mig en Kikkert og vendte tilbage til Klippen.

Jeg steg ned paa Afsatsen, og det viste sig umuligt at komme til Sæde paa den undtagen i en ganske bestemt Stilling. Denne Omstændighed bestyrkede mig i den Anskuelse, jeg allerede havde dannet mig. De „en og fyrrer Grader og tretten Minuter“ kunde selvfølgelig kun hentyde til Kikkert-Højden, siden den horisontale Retning klart angaves af Ordene „Nord Nordost“. Sidstnævnte Retning fandt jeg strax ved Hjælp af et Lommekompass, og derpaa anbragte jeg Kikkerten saa vidt muligt efter det blotte Skøn i en Højde af en og fyrrer Grader og bevægede den varmsomt op og ned, til min Opmærksomhed fængsledes af en cirkelrund Aabning i Løvet paa et stort Træ, der langt borte ragede op over adskillige andre Træer. Midt i denne Aabning fik jeg Øje paa en hvid Plet uden strax at kunne skelne, hvad det var. Jeg indstillede imidlertid Kikkerten, saa paany efter og opdagede nu, at det var en menneskelig Hovedskal.

Denne Opdagelse gjorde mig saa sangvinske, at jeg allerede betragtede Gaaden som løst; ti Udtrykket „Hovedstamme, syvende Gren, østlig Side“ kunde kun hentyde til Hovedskallens Anbringelse paa Træet, mens Ordene „skyde fra det venstre Øje af Døningehovedet“ maatte indeholde en bestemt Anvisning til at søge efter en skjult Skat. Jeg forstod, at man skulde lade en Kugle falde fra Hovedskallens venstre Øje, og at en Bi-Linie eller med andre Ord en lige Linie draget fra Stammens nærmeste Punkt og gennem „Skuddet“ (det Sted, hvor Kuglen faldt)

og derfra forlænget til en Afstand af halvtredsindstyve Fod vilde angive et bestemt Punkt; og jeg ansaa det i hvert Fald for muligt, at der paa det Sted laa en Skat begravet."

"Alt dette," sagde jeg, "er overmaade klart og om end sindrigt dog simpelt og ligetil. Men hvad foretog du dig, da du forlod „Biskops Hotel"?"

"Jeg mærkede mig nøje Træets Beliggenhed og vendte derpaa hjem. Men i det Øjeblik jeg forlod „Djævlesædet", forsvandt den kredsformige Aabning, og jeg kunde ikke opfange det mindste Glimt af den, i hvilken Retning jeg saa vendte mig. Og denne Kendsgærning (ti gentagne Forsøg overbeviste mig om, at det var en Kendsgærning), at den omtalte cirkelrunde Aabning ikke var synlig fra noget som helst andet tilgængeligt Punkt men alene fra den smalle Afsats paa Klippens Side, forekommer iøvrigt mig at være det snildeste ved det hele Paafund.

Paa min Udflugt til „Biskops Hotel" var jeg blevet ledsaget af Jupiter, der aabenbart havde lagt Mærke til min besynderlige Opførsel i de sidste Uger og lod sig det være magtpaaliggende ikke at tabe mig af Syne. Men næste Dag stod jeg meget tidlig op, og det lykkedes mig at smutte fra ham, hvorpaa jeg begav mig afsted til Bjærgene for at søge efter Træet. Efter megen Møje og Besvær fandt jeg det. Da jeg kom hjem ved Aftenstid havde min Tjener sat sig i Hovedet, at jeg skulde have en Dragt Prygl. Resten af Eventyret kender du lige saa godt som jeg selv."

"Jeg antager," sagde jeg, "at du forfejlede Stedet ved det første Forsøg, fordi Jupiter var dum nok til at lade Kuglen falde ned fra Dødningehovedets højre i Stedet for dets venstre Øje?"

"Netop. Fejltagelsen betød en Forskel paa henved

halvtredie Tomme i „Skuddet“, det vil sige: ved den Pind, der stod nærmest ved Træet. Hvis Skatten nu havde befundet sig under „Skuddet“, saa havde Afvigelsen været uden Betydning; men da „Skuddet“ samt det nærmeste Sted paa Træet kun var to Punkter, der angav Retningslinien, saa maatte Afvigelsen øges mere og mere, hvor ringe den end var i Begyndelsen, og da vi var naaet de halvtredsindstyve Fod ud, bragte den os helt bort fra Sporet. Hvis min Overbevisning, at Skatten virkelig var begravet et Sted i vor Nærhed, ikke havde været saa rodfæstet, vilde al vor Møje have været spildt.“

„Men din forvirrede Tale og den sære Maade, hvorpaa du gik og svang Billen! Du maa jo have været gal. Og hvorfor var du saa opsat paa at lade Billen falde ned fra Dødningehovedet i Stedet for en Kugle?“

„Aa, jeg var ærlig talt en Smule stødt over din Mangel paa Tillid til min Forstand, og saa besluttede jeg i al Ro og Mag at straffe dig ved en Smule velberegnet Mystification. Af den Grund gik jeg og svingede med Billen, og af den Grund lod jeg den falde fra Træet. En Bemærkning, som du selv kom med om dens betydelige Vægt, indgav mig i øvrigt Tanken om det sidste.“

„Nu er jeg med. Kun er der en Ting, som jeg ikke rigtig kan klare. De Skeletter, som vi fandt i Hullet, hvor stammer de fra?“

„Derom ved jeg saa lidt Besked som du. Og dog synes der kun at være en naturlig Forklaring paa deres Tilstedeværelse, faar saa være at den vækker mindre hyggelige Forestillinger. Det er klart at Kidd, hvis Kidd da skjulte denne Skat, hvorom jeg i øvrigt ikke nærer Tvivl, det er klart, at han maa have haft Hjælp til sit Arbejde. Men da Arbejdet var tilende-

bragt, kan han have anset det for praktisk at blive alle Delhavere i Hemmeligheden kvit. Maaske udkrævedes dertil kun et Par Slag med en Hakke, da hans Hjælpere var travlt sysselsatte i Gruben, maaske udkrævedes der en halv Snes Slag, — hvem kan vide det?“

Amontillado-Fadet.

Alt det onde, Fortunato tilføjede mig, fandt jeg mig i, som jeg kunde bedst; men da han skred til aabenlys Forhaanelse, svor jeg Hævn. De kender min Sjæl til Bunds, og De vil forstaa, at ikke den mindste Trusel kom over mine Læber. Jeg vilde have Hævn; det var afgjort; og derfor var det ogsaa afgjort, at jeg selv ingen Fare skulde løbe. Jeg vilde ikke blot straffe, jeg vilde straffe uden at nedkalde Ulykken over mit eget Hoved. En Uret bliver ikke gjort god igen, naar Gengældelsen rammer den, som søger at raade Bod paa den. Den bliver heller ikke gjort god igen, naar det ikke lykkes for Hævneren at blive opfattet som Hævner af Urettens Øver.

Jeg havde hverken i Ord eller Gerning givet Fortunato Grund til at tvivle om min Velvilje. Jeg smilede til ham som før, og han fattede ikke, at mit Smil nu skyldtes Tanken om hans Tilintetgørelse.

Han havde et svagt Punkt, den gode Fortunato, skønt han i andre Henseender var en Mand, som man maatte nære Agtelse for, ja frygte. Han bildte sig ind, at han forstod sig paa Vin. Meget faa Italienere er Specialister. Største Parten af deres Entusiasme gaar med til at tage Tiden og Lejligheden i Agt til at tage engelske og østrigske Millionærer ved Næsen. Naar

det drejede sig om Malerier og Juveler var Fortunato som sine Landsmænd en Humbugmager, naar Spørgsmaalet drejede sig om gamle Vine var han paalidelig. I den Henseende stemte vi overens. Jeg forstod mig godt paa de italienske Vine, og jeg gjorde store Indkøb, naar Lejlighed bød sig.

Det var i Mørkningen, at jeg mødte min Ven; Karnevalet var paa sit højeste. Han kom mig hjærteligt i Møde; han havde drukket tæt. Han var iført Narreklædning. Han bar en stramtsluttende stribet Dragt, og paa hans Hoved tronedes den spidse Narrehue med Bjælderne. Jeg var saa glad ved at se ham, at jeg næsten ikke kunde holde op med at kryste hans Haand. Jeg sagde til ham:

„Vel mødt, kære Fortunato! Hvor ser du brilliant ud i Dag. Jeg har for Resten købt et Fad Amontillado, ja, det skulde det da være, men jeg har nu mine Tvivl.“

„Hvad for noget?“ sagde han, „Amontillado? Et Fad? Nu i Karnevalstiden! Umuligt!“

„Jeg har mine Tvivl; men jeg var tosset nok til at betale den fulde Amontillado-Pris uden først at have raadført mig med dig. Du var ikke til at finde; og jeg var bange for at gaa glip af Handelen.“

„Amontillado!“

„Jeg har mine Tvivl.“

„Amontillado!“

„Og dem maa jeg se at faa Bugt med.“

„Amontillado!“

„Jeg er nu paa Vej til Luchesi; du er jo optaget. Og hvis nogen har Forstand paa de Dele, saa er det ham; han vil sige mig —“

„Luchesi kan ikke skelne Amontillado fra Sherry.“

„Visse Folk er dumme nok til at paastaa, at hans Smag er lige saa god som din.“

„Kom, lad os gaa!“

„Hvorhen?“

„Til din Kælder.“

„Kære Ven, nej, nej, jeg vil ikke misbruge din Godmodighed. Jeg skønner, du har truffet en Aftale, Luchesi —“

„Jeg har ingen Aftale truffet, — kom.“

„Kære Ven, lad Aftale være Aftale, men du maa da tage Hensyn til den svære Forkølelse, du har paa-draget dig. Kælderhvælvingerne er utaaleligt fugtige. De er belagte med en hel Skorpe af Salpeter.“

„Lad os nu gaa derhen alligevel. Min Forkølelse har intet at sige. Amontillado! — Man har taget dig ved Næsen. Og hvad denne Luchesi angaar, saa kender han ikke Sherry fra Amontillado.“

Med disse Ord greb Fortunato min Arm. Jeg skjulte mit Ansigt under en sort Silkemaske, indhyllede mig i en Kappe og fulgte den utaalmodige til mit Palads.

Der var ingen Tjenestefolk hjemme; de havde fjær-net sig for at deltage i Karnevalslystigheden. Jeg havde fortalt dem, at jeg ikke agtede at vende tilbage før henad Morgen og udtrykkelig paalagt dem ikke at sætte deres Ben udenfor Huset. Jeg vidste, at disse Ordre var tilstrækkelige til at faa dem til alle som en at løbe deres Vej, saa snart jeg vendte Ryggen til.

Jeg tog to brændende Fakler fra deres Holdere, rakte Fortunato den ene og ledsagede ham gennem mange Værelser til den Buegang, der førte til Hvælvingerne. Jeg steg ned ad en lang Vindeltrappe; jeg lagde ham paa Sinde at se sig godt for, idet han fulgte mig. Endelig naaede vi ned og traadte nu paa den fugtige Jordbund i Montresorernes Katakomber.

Min Vens Gang var usikker, og Bjælderne paa hans Hue klirrede for hvert Skridt han tog.

„Fadet?“ spurgte han.

„Det er længere borte,“ svarede jeg. „Men læg en Gang Mærke til det hvide Fletværk, der glimter os i Møde fra Væggene.“

Han vendte sig om mod mig og saa paa mig med Øjne, der var dunkle og døsige af Rusen.

„Salpeter?“ spurgte han langt om længe.

„Salpeter,“ svarede jeg. „Hvor længe har du ellers haft den Hoste?“

„Ugh! ugh! ugh! — ugh! ugh! ugh! — ugh! ugh! ugh! — ugh! ugh! ugh! —“

Min arme Ven var i nogle Minuter ganske ude af Stand til at svare mig.

„Det betyder intet,“ fik han tilsidst sagt.

„Kom, lad os vende tilbage,“ sagde jeg bestemt. „Dit Helbred er kostbart. Du er rig, anset, beundret, elsket; du er lykkelig; det var jeg ogsaa en Gang. Du vil efterlade dig Savn. Med mig er det en anden Sag. Lad os vende tilbage; her vil du blive syg; og jeg tør ikke paatage mig Ansvar. Desuden kan jo Luchesi —“

„Det er nok,“ sagde han. „Den Hoste betyder ingen Ting; den vil ikke slaa mig ihjel; jeg dør ikke af en Smule Hoste.“

„Sandt nok, sandt nok,“ svarede jeg. „Heller ikke har jeg i Sinde at forlede dig til unyttig Ængstelse; men Forsigtighed skader aldrig. En Slurk af denne Medoc vil væbne os mod Fugtigheden.“

Jeg knækkede Halsen paa en Flaske, som jeg tog op fra Jorden, hvor den laa i Række med mange andre.

„Drik,“ sagde jeg og rakte ham Vinen.

Han hævede den til sine Læber med et Sideblik til mig. Han holdt inde, nikkede fortroligt til mig, saa alle Bjælderne raslede, og sagde:

„Skaal for alle de døde, som hviler rundt om os.“

„Og maatte du leve længe, derpaa drikker jeg.“

Han tog paany min Arm, og vi gik videre.

„Disse Hvælvinger er vidtstrakte,“ sagde han.

„Montresorerne“, svarede jeg, „var en talrig Slægt.“

„Jeg kan ikke huske jert Vaabenmærke.“

„Det er en stor, gylden Menneskefod i et azurblaat Felt; Foden knuser en krybende Slange, hvis Gift-tænder har boret sig ind i dens Hæl.“

„Og Devisen?“

„Nemo me impune lacessit.“¹⁾

„Godt,“ sagde han.

Vinen funkledede i hans Øjne, og Bjælderne klirrede. Min egen Fantasi opflammedes af Medocen. Vi var kommet forbi hele Mure af opstablede Ben, hvor imellem der laa Fade og Tønder; vi vor trængt ind i den fjærneste Del af Katakomberne. Jeg stansede og nu tog jeg Mod til mig og greb Fortunato ved Armen lidt ovenfor Albuen.

„Salpeteren,“ sagde jeg. „Se, der bliver mere og mere af den. Den hænger som Mos paa Hvælvingerne. Vi er nu inde under Floden. Draaber af Væde drypper mellem Knoglerne. Kom, nu vil vi vende om, før det bliver for sent. Din Hoste —“

„Den betyder intet,“ sagde han; „lad os gaa videre. Men først maa vi have endnu en Slurk Medoc.“

Jeg aabnede og rakte ham en Flaske de Grâve. Han tømte den i et Aandedrag. Hans Øjne funkledede med en uhyggelig Glans. Han lo og kastede Flasken til Vejrs med en Gestus, som jeg ikke forstod.

Jeg saa forbavset paa ham, og han gentog den besynderlige Bevægelse.

„Forstaar du ikke?“ sagde han.

¹⁾ Ingen krænker mig ustraffet.

„Nej.“

„Saa tilhører du altsaa ikke Broderskabet.“

„Hvad for et Broderskab?“

„Du er ikke Frimurer.“

„Jo, jo, — netop.“

„Du? Umuligt! — Frimurer?“

„Ja.“

„Saa giv mig et Tegn.“

„Her er det,“ sagde jeg og fremdrog en Murske af min Kappes Folder.

„Du spørger,“ udbrød han og veg tilbage. „Men lad os komme i Kast med den Amontillado.“

„Lad os det,“ sagde jeg, gemte paany Murskeen under Kappen og rakte ham min Arm. Han lænede sig tungt til den, og vi fortsatte vor Vandring mod Amontilladoen. Vi vandrede gennem lave Buegange; vi steg gentagne Gange nedad og naaede sluttelig ind i en dyb Krypt, hvor Luften var saa daarlig, at vore Fakler snarere glødede end flammede.

For Enden af denne Krypt var en anden og mindre Krypt. Dens Vægge havde været beklædte med Menneskeknogler, der var stablet helt op til Hvælvingen foroven ligesom Tilfældet er i Katakomberne under Paris. Tre af Væggene i den indre Krypt var endnu udsmykkede paa den Maade. Fra den fjerde var Benene kastet ned; de laa nu imellem hverandre paa Jorden og dannede en ret anselig Dyng. I denne nøgne Væg saa vi et endnu fjærnere Dyb, der var 6—7 Fod højt, 3 Fod bredt og fire Fod dybt. Det syntes ikke at være indrettet i særligt Øjemed, det dannede kun Melletrummet mellem to af de mægtige Søjler, der bar Katakombernes Tag, og omsluttedes helt af deres Granitvægge.

Fortunato løftede sin ulmende Fakkel og søgte for-

gæves at udspejde dette Dyb, hvis Grænser det svage Lys ikke afslørede for os.

„Gaa videre,“ sagde jeg; „der er Amontilladoen. Hvad Luchesi angaar —“

„Luchesi er en Ignorant,“ sagde min Ven og gik usikkert fremad, mens jeg fulgte ham tæt i Hælene. I Løbet af et Øjeblik naaede han Nichens Bund og stansede fortumlet over at støde mod Klippen. Et Øjeblik endnu, og jeg havde lænket ham til Graniten, i hvilken der jævnhøjt, i en indbyrdes Afstand af to Fod sad to Jærnkramper; fra den ene af dem hang en kort Lænke, fra den anden hang en Hængelaas ned. Jeg slyngede Lænken om hans Liv, det var Sekunders Værk at fastgøre den; ti han var altfor overvældet til at yde Modstand. Jeg trak nu Nøglen ud af Laasen og traadte tilbage fra Nichen.

„Lad din Haand glide hen over Muren,“ sagde jeg; „du kan ikke undgaa at føle Salpeteren. Her er virkelig meget fugtigt. Jeg bønfaller dig endnu en Gang om at vende tilbage. Du vil ikke? Saa bliver jeg nødt til at forlade dig. Men jeg vil først vise dig al den Opmærksomhed, der staar i min Magt.“

„Amontilladoen!“ brast det ud af min Ven, der endnu ikke var kommet sig rigtig af sin Forbavselse.

„Det er rigtigt, Amontilladoen,“ svarede jeg.

Og jeg gav mig nu i Lag med den Bendynge, som jeg før har nævnt; jeg kastede Knoglerne tilside og forefandt Mursten og Kalk. Og nu fremtog jeg min Murske og begyndte at mure Nichens Indgang til.

Jeg havde næppe nok lagt det første Lag af Muren, før det gik op for mig, at Fortunatos Rus var gaaet over. Det første Varsel derom bragtes mig af et sagte, jamrende Skrig, der klang ud fra Nichens Dyb. Det var ikke en drukken Mands Skrig. Det efterfulgtes af en langvarig, haardnakket Tavshed. Jeg lagde

andet Lag, tredie og fjerde, og da hørte jeg Lænkens voldsomme Raslen. Larmen varede adskillige Minuter, og jeg holdt inde med mit Arbejde saa længe og satte mig ned paa Knoglerne for at kunne høre efter i Mag. Da Støjen hørte op, tog jeg atter fat paa min Murske og fuldførte nu uden Afbrydelse femte, sjette og syvende Lag. Muren naaede mig nu næsten til Brystet. Jeg holdt inde med mit Arbejde; jeg løftede min Fakkell, og et svagt Lysskær faldt hen over Skikkelsen der indenfor.

En Række høje og skarpe Skrig brast ud af det lænkede Væsens Strube og slog mig voldsomt tilbage. Et kort Øjeblik nølede jeg, skælvede jeg. Jeg trak min Kaarde af Skeden og gennemfamlede Nichen. Men snart vandt jeg atter Herredømme over mig selv; jeg lænede min Haand mod en af Katakombernes svære Støtter og følte mig rolig. Jeg nærmede mig atter til Muren. Jeg besvarede den skrigendes Hyl: jeg gentog dem som et Ekko, jeg støttede dem, jeg overgik dem i Styrke og Voldsomhed. Og nu tav den skrigende stille.

Det var blevet Midnat, og mit Arbejde var snart tilendebragt. Jeg var blevet færdig med ottende, niende og tiende Lag. Jeg havde fuldført en Del af 11te og sidste Lag; der var nu kun en eneste Sten, som skulde lægges til Rette og mures ind. Jeg havde mit Besvær med den paa Grund af dens Vægt; jeg kunde ikke rigtig faa den i Leje. Og nu lød der fra Nichen en sagte Klukken. Og derpaa lød en bedrøvet Røst, som jeg havde vanskeligt ved at genkende. Røsten sagde:

„Ha, ha, ha, — he, he — det var en god Spøg, en ganske fortræffelig Spøg. Den vil skaffe os megen Moro siden hen, naar vi sidder i Paladset — he, he, he, — over vor Vin, he, he, he!“

„Vor Amontillado!“

„He, he, he — he, he, he, — ja, vor Amontillado. Men er det ikke ved at blive sent? Mon de ikke venter os i Paladset, Fru Fortunato og de andre? Lad os gaa?“

„Ja,“ sagde jeg, „lad os gaa.“

„For Guds Barmhjærtigheds Skyld, Montresor.“

„Ja,“ sagde jeg, „for Guds Barmhjærtigheds Skyld.“

Jeg lyttede omsonst efter Svar paa disse Ord. Min Taalmødighed brast. Jeg raabte højt.

„Fortunato!“

Intet Svar. Jeg raabte paany.

„Fortunato!“

Jeg jog en Fakkell gennem Aabningen og lod den falde ned indvendig. En Bjælde-Klirren svarede mig. Jeg blev syg om Hjertet; der var jo ogsaa meget fugtigt i Katakomberne. Jeg skyndte mig at fuldføre mit Arbejde. Jeg bragte den sidste Sten i Leje; jeg murede den ind. Jeg genrejste den gamle Ben-Vold foran den nye Mur. Der er gaaet et halvt hundrede Aar, og ingen dødelig har forstyrret den.

In pace requiescat!¹⁾ —

---

¹⁾ Han hvile i Fred!

Mordene i Rue Morgue.

What song the Syrens sang, or what name Achilles assumed, when he hid himself among women, although puzzling questions, are not beyond *all* conjecture.

Sir Thomas Brownn.

De Aandsevner, der benævnes de analytiske, er i sig selv kun lidet tilgængelige for Analyse. Vi bedømmer dem efter deres Virkninger. Vi ved blandt andet, at de er en Kilde til den højeste Nydelse for den, der besidder dem i usædvanlig Grad. Mens Atleten glæder sig over sin Legemsstyrke og finder Behag i Øvelser, der bringer hans Muskler i Virksomhed, saa glæder Analytikeren sig over alt Aandsarbejde, der gaar ud paa at *udgranske*. Han finder Fornøjelse selv i Bagateller, blot de giver hans særegne Talent Lejlighed til at udfolde sig. Han morer sig med Gaader, Rebuser og Hieroglyfer, idet han ved Løsningen af dem udfolder en Skarpsindighed, der maa forekomme almindelige Mennesker helt overnaturlig. Og i Virkeligheden synes de Resultater, han kommer til, som udsprungne af en Vision, hvorvel de netop skylder den strængeste og mest nøjagtige videnskabelige Methode deres Tilblivelse.

Evnen til Udgranskning styrkes maaske ved Stu-

diet af Matematik, og da især ved Studiet af den højeste Gren deraf, som — iøvrigt med Urette og kun paa Grund af sin tilbagegaaende Methode — fortrinsvis har faaet Navn af Analyse. Men at udregne er ikke det samme som at analysere. En Skakspiller gør f. Ex. det ene og ikke i mindste Maade det andet. Følgelig misforstaas Skakspillets Indvirkning paa de menneskelige Aandsevner i allerhøjeste Grad. Jeg er ikke i Færd med at skrive en Afhandling, jeg skriver tværtimod paa Indledningen til en ret besynderlig Historie, og jeg hjælper mig med ret tilfældigt valgte Bemærkninger; jeg vil derfor benytte Lejligheden og komme med den Paastand, at Reflexionsevnen langt mere afgørende og virkningsfuldt sættes paa Prøve af det jævne og beskedne Damspil end af al Skakspillets vel gennemtænkte Overfladiskhed. I Skak, hvor Brikkernes Bevægelser er uensartede og uregelmæssige og hvor deres Værdi er forskellig og foranderlig, forvexler man — som sædvanlig — det, der kun er indviklet, med det, der er dybsindigt. Det, som det her kommer an paa, er Agtpaagivenheden; hvis den slappes blot et eneste Øjeblik og man gør sig skyldig i en Overseen, saa bliver Resultatet Tab eller totalt Nederlag. Da de mulige Træk ikke blot er mangfoldige men tillige mangeartede i deres Konsekvenser, bliver Muligheden for en saadan Overseen mangedoblet; og i de ni af ti Tilfælde bliver det den mest opmærksomme og ikke den skarpsindigste Spiller, der gaar af med Sejren. I Dam derimod, hvor Trækkene er ens og kun lidet variable, formindskes Sandsynligheden for Uopmærksomhed, Spillet bliver ikke afhængigt af blot og bar Agtpaagivenhed, derfor maa de Fordele, som vindes af den ene af Parterne, tilskrives hans overlegne Skarpsind. Lad os gøre Spørgsmaalet saa lidt indviklet som muligt ved at

forestille os et Parti Dam, hvor der kun er fire Damme tilbage, og hvor der følgelig ikke er Grund til at vente nogen Overseen. Spillernes lige store Dygtighed forudsat er det klart, at Sejren i dette Tilfælde kun kan sikres ved en Række fint gennemtænkte Træk, Resultatet af en stor Aandsanspændelse. Analytikeren vælger, naar de almindelige Hjælpekilder er udtømte, den Taktik at sætte sig ind i Modstanderens Tankegang, saa at sige gøre sig til et med hans Person, og han ser da ofte med et eneste Øjekast den Fremgangsmaade — og den kan være ubeskrivelig nem — ved hvilken han kan forlede ham til Fejltræk eller ved Hastværk lokke ham ind i forkerte Beregninger.

Whist har længe haft et godt Ry paa sig for sin Indflydelse paa Evnen til at beregne, og det er vitterligt, at Mænd af den højeste Intelligens har fundet stort, tilsyneladende umotiveret Behag deri, mens de vragede Skak som ubetydeligt. Uden Tvivl er der heller intet Spil, der i samme Grad som det, sætter den analytiske Evne paa Prøve. Den bedste Skakspiller i hele Kristenheden er muligvis intet andet og mere end den bedste Skakspiller, mens den, der besidder Duelighed i Whist, ogsaa vil lægge sin Overlegenhed for Dagen paa andre Omraader, hvor menneskelig Kløgt og Snille udkæmper deres Kampe. Naar jeg siger Duelighed, mener jeg dermed det fuldkomne Herredømme over Spillet, der tillader én at udnytte hver lovlig Hjælpekilde til det yderste. Og disse er ikke blot mangfoldige, de er tillige mangeartede, og de befinder sig tit paa et Omraade af Intelligensen, der er absolut utilgængeligt for den jævne, almindelige Begavelse. Skarp Iagttagelse fører til nøjagtig Erindren; for saa vidt kommer den opmærksomme Skakspiller ikke tilkort i Whist, og

Hoyles Regler, der kun tager Hensyn til det rent tekniske i Spillet, maa anses for tilstrækkelige ligesom de ogsaa er let fattelige. I Almindelighed regnes det jo for Hovedsagen i Spil: at have en god Hukommelse og i øvrigt følge Reglerne. Men det er netop langt paa den anden Side enhver Regel, at Analytikerens Evne aabenbarer sig. Han gør i Stilhed en Række Iagttagelser og uddrager sine Slutninger af dem. De øvrige Spillere gør maaske ligesaa, og Forskellen i det Udbytte, der opnaas, beror ikke saa meget paa Slutningernes Gyldighed som paa de gjorte Iagttagelsers Værdi. Frem for alt maa man vide, hvad det gælder om at iagttage. Analytikeren begrænser sig ikke; fordi Spillet er Hovedsagen, indskrænker han ikke sine Iagttagelser til det alene. Han lægger nøje Mærke til sin Medspillers Ansigt og sammenligner det med Modspillernes. Han ser efter, hvorledes hver især ordner Kortene i sin Haand; og han kan ofte slutte sig til, hvor mange Trumfer eller Grandkort, der haves paa Haanden — alt efter det Blik, hvormed deres Ejemand betragter dem. Han mærker sig hvert skiftende Ansigtsudtryk, som Spillet skrider fremad, og han samler sig et Fond af Viden fra de forskellige Udtryk af Forvisning, Overraskelse, Triumf eller Ærgrelse. Efter den Maade, hvorpaa Spilleren tager et Stik hjem, slutter han sig til, om han kan gøre et nyt i samme Farve. Naar der spilles „fordækt“, ser han det strax af den Maade, hvorpaa Kortet slænges paa Bordet. En tankeløs Bemærkning, et tilfældig tabt Kort og den Ligegyldighed eller Ængstelse, der lægges for Dagen, med Hensyn til at skjule det, Tælningen af Stikkene, deres Anordning, Forlegenhed, Tøven, Iver eller Skælven — alt dette, som han tilsyneladende opfatter med et eneste Blik, giver ham det rigtige Indblik i Spilleets Gang.

Og er der først gjort 3—4 Udspil, er han fuldstændig klar over, hvad hver enkelt har paa Haanden, og han spiller sine egne Kort med en saadan Sikkerhed, som om de andre havde vist ham deres.

Den analytiske Evne maa ikke forvexles med Begavelse i al Almindelighed; ti mens Analytikeren nødvendigvis er talentfuld, saa er den talentfulde tværtimod meget ofte alt andet end Analytiker. Den syntetiske Evne, Evnen til at sammenfatte og kombinere, der sædvanlig er den dominerende hos Talentet, og som endogsaa af Phrenologerne — jeg tror med Urette — har faaet anvist et eget Organ, har man jo saa ofte iagttaget hos Mennesker, hvis Aandsevner paa andre Punkter grænsede til Idioti i den Grad, at det nødvendigvis har maattet vække stor Opmærksomhed blandt Psykologer. Paa Geni og analytisk Evne er der i Virkeligheden langt større Forskel, end der er paa Fantasi og Indbildningskraft, om end Forskellen er af lignende Art. Det vil vise sig, at den geniale altid besidder Fantasi, og at den, der virkelig besidder Indbildningskraft, tillige ejer analytisk Evne.

Efterfølgende Fortælling vil i nogen Grad kunne tjene Læseren som Kommentar til de her fremsatte Paastande.

Da jeg boede i Paris Foraaret og Sommeren 18..., stiftede jeg Bekendtskab med en vis Hr. C. August Dupin. Han var ung, af god, ja af udmærket Familie, men megen Modgang havde gjort ham fattig og overvældet hans Energi, saa han havde opgivet at tage sig noget til og forsøge paa at genvinde sin tabte Formue. Hans Kreditorer havde været saa elskværdige at lade ham beholde en lille Rest af sin Fædrenearv, og han holdt saa økonomisk Hus med Indtægterne heraf, at han havde det nødvendige til Livets Ophold, det overflødige bekymrede han sig ikke om; Bøger

var hans eneste Luxusfornødenhed, og dem er det i Paris let at skaffe sig.

Vi traf hinanden for første Gang i et lille Bibliothek i Rue Montmartre, hvor vi begge var kommet hen for at søge et meget sjældent og meget ejendommeligt Værk, hvilket saa førte til at vi stiftede Bekendtskab. Vi saas atter og atter. Jeg følte den dybeste Interesse for hans Historie, som han betroede mig med al den Oprigtighed, en Franskmand lægger for Dagen, naar Talen kun er om ham selv. Tillige imponeredes jeg af hans uhyre Belæsthed, men fremfor alt følte jeg mig tiltalt af hans Indbildningskrafts Glød og livfyldte Friskhed. I Betragtning af Formaalet for mit daværende Pariserophold var jeg klar over, at Omgangen med en saadan Mand vilde være mig til uskatteleg Nytte, hvilket jeg frimodigt betroede ham. Tilsidst blev vi enige om at bo sammen, saa længe jeg opholdt mig der i Byen, og da jeg, hvad det timelige angaar, var adskilligt bedre stillet end han, blev det mit Hverv at leje et sært gammelt Hus, der forlængst var blevet forladt paa Grund af visse overtroiske Forestillinger, hvis Natur vi ikke forhørte os nærmere om, og som nu gik sin Undergang i Møde i en afsides og øde Krog af Faubourg St. Germain, og at indrette det i Overensstemmelse med den fantastiske og dystre Smag, der var fælles for os begge.

Hvis vor Livsførelse, mens vi boede der, havde været kendt af den store Mængde, var vi sikkert blevet anset for gale, om end maaske nok vor Galskab var blevet betegnet som uskadelig. Vor Afsondretthed var fuldkommen; vi tog aldrig imod Besøg; endogsaa for mine tidligere Bekendte var Hemmeligheden med vort Tilflugtssted blevet omhyggelig bevaret; og hvad Dupin angaar, saa havde han forlængst ophørt

at have Bekendte i Paris. Vi levede kun for og ved os selv.

Det var et af min Vens Luner — ja, hvad skal jeg ellers kalde det — at elske Natten for dens egen Skyld; og jeg føjede mig rolig i denne som i alle hans øvrige Særheder, idet jeg med fuldstændig Hengivenhed gik ind paa alle hans vilde Ideer. Mørkets Guddom kunde ikke bestandig dvæle hos os, men det stod i vor Magt at fremlokke Skinnet af den. Saa snart Morgenens gryede, lukkede vi alle vor gamle Bygnings svære Skodder og tændte et Par stærkt parfumerede Voxlys, der kun udsendte et svagt, spøgelsesvidt Lysskær, og derpaa hengav vi os til vore Drømmerier, til Læsning, Skrivning eller Samtale, til Klokkens Slag forkyndte os, at nu var det sande Mørke kommet. Saa begav vi os Arm i Arm ud i Gaderne, fortsatte med Drøftelsen af Dagens Emner eller strejfede viden om til langt ud paa Natten. Omgivne af den folkerige Bys stærke Lysglans og dybe, dunkle Skygger hengav vi os til den rige Aandsvirksomhed, der kan fremkaldes af stilfærdig Iagttagen.

Ved saadanne Lejligheder kunde jeg ikke undgaa hos Dupin at bemærke og beundre en sjældent udviklet analytisk Evne, hvorvel hans Aandslivlighed og store Idérigdom havde forberedt mig derpaa. Og Udfoldelsen — om end ikke nogen Art Stillen til Skue — af denne Evne syntes at berede ham hæftig Glæde, hvad han iøvrigt ogsaa beredvilligt tilstod. Han pralede for mig med en sagte klukkende Latter, at de fleste Mennesker overfor ham gik rundt med Vinduer i Brystet, og han plejede at belægge slige Paastande med direkte og særdeles forbløffende Beviser paa hans fortrolige Kendskab til mig selv. Hans Adfærd plejede da at være kølig og uinteresseret, hans Blik udtryksløst, mens hans til dagligt fyldige og klang-

skønne Stemme slog over i en skarp Diskant, der vilde have lydt irriterende, hvis hans Ord ikke var blevet udtalte saa betænksomt og distinkt. Naar jeg saa ham i det Lune, kom jeg ofte til at tænke paa den gamle filosofiske Lære om Dobbeltsjælen, og jeg morede mig med at fantasere om to Dupiner: en skabende, og en paany sønderdelende.

Man maa ikke efter det her sagte tro, at jeg er i Færd med at skildre et Mystorium eller nedskrive en romantisk Historie. De Egenskaber, jeg har fremhævet hos min franske Ven, skyldtes ene og alene en højt spændt, maaske en sygelig Intelligens. Et Exempel vil kunne tjene til Belysning af hans Udtalelser ved Lejligheder som ovenfor antydet.

Vi vandrede en Nat henad en lang, snavset Gade i Palais Royals Nabolag. Vi var begge — tilsyneladende i al Fald — fordybede i vore egne Tanker, og ingen af os havde ytret en Stavelse det sidste Kvarters Tid eller mere. Pludselig brød Dupin Tavsheden med disse Ord:

„Ja, synderligt stor er han jo ikke; han vilde passe langt bedre for Théâtre des Variétés“.

„Utvivlsomt,“ svarede jeg uvilkaarlig; jeg havde været saa optaget af mine egne Tanker, at jeg ikke strax bed Mærke i den sælsomme Maade, hvorpaa den Talende gav Ord til mine Overvejelser. I næste Nu var jeg klar derover, og min Forbavselse var overvældende.

„Dupin,“ sagde jeg alvorligt; „dette gaar over min Forstand. Jeg tilstaar, jeg er ikke alene forundret; nej, jeg kan næppe tro mine egne Øren. Hvor kunde De dog vide, at jeg tænkte paa —?“

Her holdt jeg inde for at faa en utvivlsom Bekræftelse paa, om han virkelig vidste, hvem jeg havde tænkt paa.

„Chantilly,“ sagde han. „Hvorfor holdt De inde? De gik netop og tænkte paa, at hans uanselige Skikkelse gjorde ham mindre egnet for Tragedien.“

Det var netop det, jeg havde tænkt paa. Chantilly var en forhenværende Skoflikker fra Rue St. Denis; han var blevet teatergal og havde forsøgt sig som „Xerxes“ i Crebillons Tragedie af samme Navn, og han var i den Anledning blevet rakket ganske eftertrykkeligt til.

„Forklar mig for Guds Skyld,“ udbrød jeg, „den Methode, hvis det da er en Methode, der har tilladt Dem at trænge ind i mine Tanker.“

„Det var Frugtsælgeren,“ sagde min Ven, „der bragte Dem paa den Tanke, at Saalelapperen ikke var tilstrækkelig høj til at spille Xerxes *et id genus omne*.“

„Frugtsælgeren! Jeg har ikke Spor af Kendskab til nogen Frugtsælger.“

„Den Mand, der løb Dem paa Ærmet, netop som vi gik ind i Gaden her; det kan vel være et Kvarter siden.“

Nu huskede jeg ganske rigtig, at en Frugtsælger, der bar en stor Kurv Æbler paa Hovedet, af Vanvare nær havde revet mig omkuld, just som vi fra Rue C. gik ind i den Gade, hvor vi nu befandt os. Hvad dette havde med Chantilly at gøre begreb jeg imidlertid ikke. Men der var ikke mindste Præg af Charlataneri udbredt over Dupin, og han sagde roligt:

„Jeg vil give en Forklaring; og lad os, for at De kan forstaa alt nøje, allerførst efterspore Deres Tankeforbindelser lige fra det Øjeblik, jeg tiltalte Dem, og til Mødet med omtalte Frugtsælger. Hovedledene i Kæden ser saaledes ud: Chantilly, Orion, Dr. Nichols, Epikur, Stereotomi, Brostenene, Frugtsælgeren.“

Der er vel ikke ret mange Mennesker, uden at de

ved en eller anden Lejlighed har moret sig med at efterspore de Tankeforbindelser, der har affødt en bestemt Tankeslutning. Det kan være meget interessant, og den, der første Gang forsøger sig paa det Omraade, bliver særdeles forbavset over den tilsyneladende grænseløse Afstand og Mangel paa Samhørighed, der kan være mellem Tankens Udgangspunkt og det Maal, den sluttelig naar til. Saa meget des større maatte min Forbavselse blive, da jeg hørte min franske Ven tale, som han nys havde gjort, og da jeg maatte indrømme, at han havde talt sandt. Han fortsatte:

„Husker jeg ret, saa havde vi talt om Heste kort før vi forlod Rue C. Det var det Emne, vi sidst drøftede. Netop som vi drejede ind i denne Gade, fo'r en Frugtsælger med en stor Kurv Æbler paa Hovedet forbi os og skubbede Dem over mod en Stabel Brosten, der ligger ophobet et Sted, hvor Brolægningen er under Reparation. De kom til at træde paa en af de løse Stene, gled, forvred Ankelen en Smule, saa ud til at blive ærgerlig eller gnaven, mumlede nogle faa Ord, vendte Dem om og saa paa Stendyngen og gik derpaa videre i Tavshed. Jeg lagde ikke særligt Mærke til Dem, men i den senere Tid er Iagttagelse blevet en Slags Selvfølgelighed hos mig.

Deres Blik var fæstet mod Jorden, og De saa med et irriteret Udtryk paa Hullerne og de dybe Hjulspor i Brolægningen, hvoraf jeg kunde slutte mig til, at De endnu tænkte paa Brostenene, indtil vi kom til den lille Gennemgang, der er opkaldt efter Lamar-tine og forsøgsvis brolagt med sammenfalsede og med Nagler forbundne Blokke; her klarede Deres Ansigt op, og da jeg saa Deres Læber bevæge sig, tvivlede jeg ikke om at De mumlede Ordet Stereotomi, et Udtryk, der ret unaturligt anvendes om denne Art Bro-

lægning. Jeg vidste, at De ikke kunde tænke paa Stereotomi uden at komme i Tanker om Atomer og som Følge deraf: om Epikurs Teorier. Men da vi fornylig diskuterede det Emne, gjorde jeg Dem opmærksom paa, i hvilken Grad — noget, der i øvrigt er gaaet temmelig upaaagtet hen — hin berømmelige Grækens vage Formodninger har fundet Bekræftelse i den nyere Tids Hypothese om Urtaagen, og derfor tænkte jeg mig, at De nok vilde kaste Deres Øjne opad mod den store Taageplet i Stjernebilledet Orion, ja, jeg ventede med Sikkerhed, at De vilde gøre det. De gjorde det ogsaa, og jeg var nu forvisset om at have eftersporet deres Tankegang Fjed for Fjed. Men i den ramme Udgydelse om Chantilly, som stod at læse i Gaarsdagens Nummer af „Musée“, gør den satiriserende Anmelder en sjofel Hentydning til Skoflikkerens Forandren af sit Navn, da han gik til Teatret, og han gør det ved at citere en latinsk Sætning, der ofte har været paa Tale mellem os, nemlig: *Perdidit antiquum litera prima sonum.**)

Jeg havde fortalt Dem, at disse Ord sigtede til Orion, der tidligere blev skrevet Urion; og jeg var vis paa, at De ikke kunde have glemt det, da vor Samtale derom havde været præget af stor Ilterhed. Derfor var jeg klar over, at De ikke kunde undlade til Forestillingen om Orion at knytte en Forestilling om Chantilly. Og min Formodning bekræftedes af det Smil, der glimtede frem om Deres Læber. De tænkte paa Masakren af den arme Skoflikker. Hidtil havde De gaaet foroverbøjet, men nu rettede De Dem i Deres fulde Højde. Jeg følte mig da overbevist om, at De tænkte paa Chantillys Lidenhed. Paa dette Tidspunkt afbrød jeg Deres Overvejelser

---

*) Det første Bogstav tabte sin gamle Lyd.

Edgar Poe I.

med den Bemærkning, at han virkelig var en meget lille Mand, den samme Chantilly, og at han vilde passe bedre for Théâtre des Variétés."

Ikke længe herefter sad vi og studerede Aftenudgaven af „Gazette des Tribunaux“, og vor Opmærksomhed fængsledes af følgende Passus:

Gaadefulde Mord.

I Morges omtrent Kl. 3 skræmmedes Beboerne af Kvarteret St. Roch op af deres Søvn ved en Række frygtelige Skrig, der syntes at komme fra fjerde Etage i et Hus i Rue Morgue, der kun beboedes af en Fru L'Esplanaye og hendes Datter Frøken Camilla L'Esplanaye. Efter et Ophold foraarsaget af frugtesløse Forsøg paa at aabne Porten med en Nøgle, sprængte man den ved Hjælp af en Jærnstang, og 8—10 af Naboerne trængte ind i Huset tilligemed to Gendarmer. Paa dette Tidspunkt var Skrigene hørt op; men just som Mændene ilede op ad de nederste Trapper, skelnedes to eller flere grove Stemmer i hæftig Ordvexel, og Lyden syntes at komme oppe fra Huset. Da man var naaet op til den anden Trappeafsats, var imidlertid ogsaa disse Lyde ophørte, og alt var fuldkommen stille. Mændene skiltes og ilede fra Værelse til Værelse. Paa fjerde Sal kom de til et stort Gaardværelse, hvis Dør var laaset (Nøglen sad indvendig) og som derfor blev sprængt, og her frembød der sig et Syn, der fyldte alle de tilstedeværende med Rædsel og ikke mindre med Forbavselse.

Værelset var i den frygteligste Uorden, Bohavet sønderbrudt og slængt omkring hulter til bulter. Der fandtes kun en Seng, og fra den var Sengklæderne taget og kastet ud midt paa Gulvet. Paa en Stol laa en Barberkniv oversmurt med Blod. Paa Ildstedet fandtes to—tre tykke Lokker af graa Menneske-Haar;

de saa ud til at være rykkede ud med Rode, de var ligeledes sølede i Blod. Paa Gulvet fandtes fire Napoleondorer, et Ørensmykke af Topas, tre Sølvsker, tre mindre Sker af blandet Metal og to Poser, der indeholdt omtrent 4000 Francs i Guld. Skufferne i en Sekretær, der stod i et Hjørne, var aabne og antagelig plyndrede, skønt der endnu laa mange Ting i dem. Et lille Jærnpengeskab opdagedes under Sengklæderne. Det var aabent, Nøglen sad endnu i Laasen; det indeholdt kun nogle faa gamle Breve og andre Papirer af ringe Betydning.

Fru L'Espanaye saa man ikke det mindste til; derimod henledte en usædvanlig Mængde Sod paa Ildstedet Opmærksomheden paa Kaminen; en Undersøgelse blev foretaget, og Datterens Lig blev med Hovedet nedad trukket frem derfra. Det var blevet tvunget et ganske betydeligt Stykke op gennem den snævre Aabning. Legemet var endnu varmt. En Undersøgelse af det godtgjorde, at Huden flere Steder var flaaet af, utvivlsomt som Følge af den Voldsomhed, hvormed det var blevet presset op i Kaminen og atter udfriet. Paa Ansigtet fandtes ikke saa faa alvorlige Skrammer, og paa Halsen saas mørke Pletter og dybe Mærker efter Negle, hvilket tydede paa at afdøde var blevet kvalt.

Efter indgaaende men resultatløs Undersøgelse af hele Huset, begav Mændene sig ned i en lille brolagt Gaard bagved Huset, og her fandt de Liget af den gamle Dame. Halsen var skaaret saa grundigt over, at Hovedet skiltes fra Kroppen, da man forsøgte at løfte hende op. Krop saavel som Hoved var frygteligt lemlæstede, — førstnævnte i den Grad, at dens menneskelige Udseende næsten var gaaet tabt.

Til Løsningen af denne skrækkelige Gaade har man

endnu ikke, saa vidt vi ved, det mindste Udgangspunkt.“

Avisen for næste Dag indeholdt følgende yderligere Enkeltheder:

„*Tragedien i Rue Morgue*. Mange forskellige Personer er blevet afhørte i Anledning af denne frygtelige og højst besynderlige Begivenhed; men intet er fremkommet, som kan kaste Lys over den. Vi gengiver nedenstaaende de vigtigste af de afgivne Vidnesbyrd.

Pauline Dubourg, Vaskerkone, erklærer, at hun har kendt de afdøde i tre Aar, idet hun i den Tid har vasket for dem. Den gamle Dame og hendes Datter syntes at leve i god Forstaaelse; de var meget kærlige mod hinanden. De var udmærkede Betalere. Hun kunde intet bestemt sige om deres Maade at leve paa og om deres Indtægtskilder; men hun antog, at Fru L'Espanaye ernærede sig ved at spaa. Hun ansaas for at have Penge mellem Hænder. Vidnet erklærede videre, at hun aldrig mødte nogen i Huset, naar hun kom for at hente Vasketøjet eller gik sin Vej med det. Hun var sikker paa, at de ikke havde Tjenestetyende. Kun fjerde Etage af Huset syntes at være møbleret.

Pierre Moreau, Tobakshandler, erklærer, at han i omtrent fire Aar til Stadighed har solgt Tobak og Snus i smaa Partier til Fru L'Espanaye. Han var født i Nabolaget og havde altid boet der. Afdøde og hendes Datter havde beboet Huset, i hvilket deres Lig blev fundne, i mere end sex Aar. Tidligere blev det beboet af en Juvelér, som atter lejede Værelserne i de øvre Etager ud til forskellige Personer. Huset var Fru L.s Ejendom. Hun blev misfornøjet med sin Lejers Skalten og Valten med Ejendommen; hun flyttede selv ind og afslog at udleje noget af Huset. Den

gamle Dame var barnagtig. Vidnet havde kun set Datteren 5—6 Gange i alle de 6 Aar. De levede overordentlig tilbagetrukkent; gik for at have Penge. Han havde hørt Naboerne fortælle, at Fru L'Espanaye spaaede, men han troede det ikke. Han havde aldrig set andre gaa ind i Huset end den gamle Dame selv og hendes Datter, samt et Bybud et Par Gange, og en Læge 8—10 Gange.

Mange af Naboerne afgav et lignende Vidnesbyrd. Ingen var blevet set at komme i Huset til Stadighed. Det vidstes ikke, om Fru L'Espanaye og hendes Datter havde Slægtninge i Live. Skodderne foran Vinduerne til Gaden blev sjældent aabnede. Ud til Gaarden var de altid lukkede, undtagen de, der hørte til det store Gaardværelse paa fjerde Sal. Huset var et godt Hus, temmelig nyt.

Isidore Musèt, Gendarm, erklærer, at han blev hidkaldt omtrent Kl. 3 om Morgen og ved Huset fandt en 20—30 Personer, der forsøgte at aabne Porten og saaledes slippe ind. Sluttelig brød han den op med sin Bajonet — ikke med en Jærnstang. Det kostede i øvrigt ikke stor Anstrængelse; det var en Dobbeltport, og den var hverken stængt foroven eller forneden. Skrigene blev ved, til Porten sprængtes, og da hørte de pludselig op. De syntes at hidrøre fra et Menneske (eller Mennesker) i stor Dødsangst; de var høje, langtrukne, ikke korte og hurtige. Vidnet løb i Spidsen for de andre op ad Trapperne. Da han naaede den første Trappeafsats, hørte han to Stemmer i højt og vredt Ordskifte; den ene Stemme var grov, den anden skingrende, en højst besynderlig Stemme. Han kunde skelne nogle Ord, udtalte af den første; den tilhørte en Franskmand. Han var sikker paa, at det ikke var en Kvindes Stemme. Han kunde skelne Ordene „sacré“ og „diable“. Den skingrende Stemme

maatte tilhøre en Udlænding. Han kunde ikke afgøre, om den tilhørte en Mand eller en Kvinde. Han forstod ikke, hvad der blev sagt, men han troede, at Sproget var Spansk. Vidnet beskrev derefter Værelsets og Ligenes Tilstand, saaledes som vi skildrede det i Gaarsdagens Nummer.

Henri Duval, en Nabo, Sølvsmed af Profession, erklærer, at han var blandt de første, der trængte ind i Huset. Han bekræfter i Hovedsagen Musés Vidnesbyrd. Lige saa snart, de havde tiltvunget sig Adgang til Huset, laasede de Porten paany for at holde Mængden ude; ti trods den sene Nattetime samlede der sig snart en stor Hob Mennesker. Den skingrende Stemme maatte efter Vidnets Mening tilhøre en Italiener. I hvert Fald ikke en Franskmand. Han kunde ikke med Bestemthed afgøre, om det var en Mands Stemme. Det kunde ogsaa være en Kvindes. Han var ikke det italienske Sprog mægtig. Han kunde ikke skelne de enkelte Ord, men Tonefaldet overbeviste ham om, at den talende maatte være Italiener. Han kendte Fru L'Espanaye og hendes Datter; havde hyppig talt med begge; han var forvisset om, at den skingrende Stemme ikke tilhørte nogen af de afdøde.

— *Odenheimer*, Restauratør. Meldte sig frivillig som Vidne; forhørtes ved Tolk, da han ikke taler det franske Sprog. Er født i Amsterdam. Passerede Huset paa den Tid, da Skrigene hørtes. De varede adskillige Minutter, sandsynligvis en halv Snes. De var høje og langtrukne, de var uhyggelige, gruopvækkende. Han var blandt dem, der trængte ind i Huset. Stadfæstede det forudgaaende Vidnesbyrd saa nær som paa et Punkt: han var sikker paa, at den skingrende Stemme tilhørte en Mand — en Franskmand. Han kunde ikke skelne Ordene. De udtaltes højt, hurtigt, usammenhængende, og de syntes at tyde paa

Frygt saavel som paa Vrede. Det var en barsk Stemme, ikke saa meget skingrende som barsk. Han kunde ikke kalde det en skingrende Stemme. Den grove Stemme sagde gentagne Gange: „sacré“, „diable“ og en Gang „mon Dieu“.

Jules Mignaud, Bankdirektør af Firmaet Mignaud og Søn, Rue de Loraine. Det er den ældre Mignaud. Fru L'Espanaye besad nogen Formue. Hun var traadt i Forbindelse med hans Bank om Foraaret for 8 Aar siden. Hun gjorde ofte Indskud i Smaasummer. Hun havde intet hævet før tredie Dagen før sin Død, da indfandt hun sig personlig og udtog 4000 Francs. Beløbet blev udbetalt i Guld, og en Kontorist blev sendt til hendes Hjem med Pengene.

Adolphe Le Bon, Kontorist hos Mignaud og Søn, erklærer, at han den omtalte Dag ved Middagstid ledsagede Fru L'Espanaye til hendes Bolig med de 4000 Francs forvarede i to Poser. Da Døren aabnedes, viste Frøken L'Espanaye sig; hun modtog den ene Pose af hans Hænder, mens Fruen skilte ham af med den anden. Derpaa tog han Afsked og gik. Han saa ikke et Menneske i Gaden. Der er en Sidegade, og den er meget øde.

William Bird, Skræder, erklærer, at han var en af dem, der trængte ind i Huset. Han er Englænder. Har opholdt sig i Paris i to Aar. Var en af de første, der løb op ad Trappen. Han hørte Stemmerne, der skændtes. Den grove Stemme tilhørte en Franskmand. Han opfangede adskillige Ord, men kan ikke nu erindre dem alle. Han hørte tydeligt Ordene „sacré“ og „mon Dieu“. Der hørtes i det Øjeblik en Lyd, som om flere Personer var indviklede i Kamp, en skrabende og forvirret Lyd. Den skingrende Stemme var meget høj, højere end den grove. Er sik-

ker paa, at den ikke tilhørte en Englænder. Han syntes, at den tilhørte en Tysker. Var muligvis en Kvindestemme. Forstaar ikke Tysk.

Fire af ovennævnte Vidner blev paany kaldt ind og erklærede, at Døren til det Værelse, i hvilket Frøken L'Esplanayes Lig fandtes var laaset indvendig fra, da de naaede den. Alt var fuldkommen stille, ingen Jamren, ingen Lyd af nogen Art hørtes. Da Døren blev aabnet med Magt, saas ikke et Menneske. Vinduerne, saavel de der hørte til det forreste som de der hørte til det bagerste Værelse, var nede og solidt lukkede indvendig fra. En Dør, der forbandt de to Værelser, var lukket men ikke laaset. Døren, som førte fra Forværelset ud til Gangen var laaset, og Nøglen sad indvendig. Et lille Værelse for Enden af Gangen i fjerde Etage og ud til Gaden, var aabent og Døren stod paa Klem. Dette Værelse var opfyldt af gamle Sengklæder, Æsker og lignende. Disse blev flyttede ud og omhyggeligt undersøgte. Der var ikke en Krog af hele Huset, uden at den jo blev undersøgt paa det grundigste. Koste blev jaget op og ned gennem Skorstenene. Huset bestod af fire Etager samt Kvist. En Lem, der førte op til Loftet, var sømmet fast og syntes ikke at have været i Brug i mange Aar. Den Tid, der forløb fra det Øjeblik, da man hørte de skændende Stemmer, og til Døren blev sprængt, angaves forskelligt af de forskellige Vidner. Nogle anslog den til tre Minuter, andre til fem. Døren lod sig kun vanskeligt bryde op.

Alfonzo Garcio, Bedemand, erklærer, at han bor i Rue Morgue. Er Spanier af Fødsel. Han var en af dem, der trængte ind i Huset. Han gik ikke op ad Trapperne. Er nervesvag og frygtede for Følgerne af stærk Sindsbevægelse. Hørte Skænderiet. Den grove Stemme tilhørte en Franskmand. Kunde ikke skelne

Ordene. Den skingrende Stemme tilhørte en Engländer; det er han sikker paa. Forstaar ikke Engelsk men dømmer efter Tonefaldet.

Albert Montani, Konditor, erklærer, at han var en af de første, der løb op ad Trappen. Han hørte de omtalte Stemmer. Den grove Røst tilhørte en Franskmand. Han skelnede adskillige Ord. Den talende syntes at gaa i Rette med den anden. Han kunde ikke skelne de Ord, der udtaltes af den skingrende Stemme. Talen var hurtig og usammenhængende. Tror, at den Stemme tilhørte en Russer. Bekræfter i Hovedsagen de givne Vidneforklaringer. Er Italiener. Har aldrig talt med en Russer.

Adskillige af Vidnerne kaldtes ind paany og forklarede, at alle Skorstene var saa snævre i fjerde Etage, at det var umuligt for et Menneske at slippe bort gennem dem. Med Udtrykket „Koste“ havde de ment den Slags cylinderformede Fejekoste, som Skorstensfejerne bruger. Disse Koste havde man trukket gennem hvert eneste Rør i hele Huset. Der findes ingen Bagtrappe, ad hvilken Undvigelse kunde være sket, da de løb op ad Trappen. Frøken L'Españayes Lig var presset saa fast op i Skorstenen, at det først lod sig rive løs, da 4—5 Mand tog fat med forenede Anstrængelser.

Paul Dumas, Læge, erklærer, at han blev hidkaldt ved Daggry for at syne Ligene. De laa da begge paa de Madratser, der hørte til Sengen i det Værelse, hvor Frøken L. blev fundet. Den unge Dames Lig var oversaaet med Skrammer og hudløst mange Steder. Den Omstændighed, at det var blevet presset op i Skorstenen, gav tilstrækkelig Forklaring herpaa. Halsen var stærkt opsvulmet. Der var adskillige dybe Flænger lige under Hagen, samt en Række stærkt farvede Pletter, øjensynlig Mærker efter Fingre. An-

sigtet var uhyggeligt misfarvet; Øjnene sprang frem; og Tungen var delvis gennembidt. Der fandtes et blodunderløbet Sted paa Maven; det kunde tænkes frembragt ved Trykket af et Knæ. Efter Hr. Dumas Mening var Frøken L'Esplanade blevet kvalt af en eller flere Personer. Moderens Lig var frygteligt lem-læstet. Alle Knoglerne i hendes højre Ben og Arm var mer eller mindre knuste. Hendes venstre Skin-neben saavel som Ribbenene i venstre Side var slaaede i Stykker. Hendes hele Legeme oversaaet med Skrammer og misfarvet paa det skrækkeligste. Det var umuligt at sige, hvorledes disse Beskadigelser var blevet iværksatte. En tung Trækølle, en svær Jærnstang, en Stol, et hvilket som helst stort, tungt og sløvt Vaaben vilde have frembragt slige Virkninger, hvis det var blevet anvendt af en meget stærk Mand. Ingen Kvinde kunde have uddelt saadanne Slag. Af-dødes Hoved var, da Vidnet saa det, fuldstændig skilt fra Kroppen; det var ogsaa stærkt forslaaet. Struben var øjensynlig blevet skaaret over med et meget skarpt Instrument, rimeligvis en Barberkniv.

Alexandre Etienne, Kirurg, hidkaldt tilligemed Hr. Dumas for at syne Ligene. Bekræftede sin Kollegas Udsagn og sluttede sig til hans Opfattelse.

Der blev intet yderligere fremdraget af Vigtighed, skønt adskillige andre Personer ogsaa var i Forhør. Et saa gaadefuldt og i alle Enkeltheder ubegribeligt Mord er aldrig før begaaet i Paris — hvis det da er et Mord. Politiet er ganske i Vildere. Der er ikke det ringeste Spor at gaa efter.“

Aftenudgaven af Avisen konstaterede, at der stadig herskede den største Ophidselse i Kvarteret St. Roch, at Huset paany var blevet omhyggelig undersøgt, og at der var foretaget nye Vidneafhøringer, — alt sammen uden Resultat. En Notits meddelte, at Adolph

Le Bon var blevet anholdt og arresteret, skønt intet yderligere var fremkommet imod ham.

Dupin syntes stærkt interesseret i Sagens Forløb; det sluttede jeg i hvert Fald af hans Opførsel; ti selv gjorde han ingen Bemærkninger derom. Det var først, da Meddelelsen om Le Bons Arrestation fremkom, at han afæskede mig min Mening om Mordene.

Jeg indskrænkede mig til at sige det samme som hele Paris, 'at de maatte betragtes som en uløselig Gaade. Jeg saa ingen Udvej, der kunde bringe paa Spor efter Morderen.

„Derom er det urigtigt at dømme efter den ganske overfladiske Undersøgelse, der er foretaget. Det parisiske Politi, der hæves til Skyerne for sin Skarp-sindighed, besidder en vis Snuhed men heller ikke mere. Det indretter sig for meget efter det givne Tilfælde og gaar ikke frem efter en bestemt, velovervejet Methode. Det udfolder en Overdaadighed af Forholdsregler, men disse er ganske vist saare ofte saa lidet paa deres Plads, at man kommer til at tænke paa Hr. Jourdain, der lod sin Slobrok bringe for bedre at kunne nyde Musiken. De Resultater, der naas ad den Vej, er ofte betydelige, men de skyldes udelukkende Flid og Paagaahenhed. Og naar disse Egenskaber ikke slaar til, saa glipper det for dem. Vidocq f. Ex. gættede ofte rigtigt, og han var en energisk Mand. Men da hans Tænkeevne ikke var skolet, tog han hyppig fejl netop i Kraft af sin Ihærdighed. Han formindskede sin Synsevne ved at holde Genstandene for nær hen til Øjet. Han saa maaske et eller to Punkter usædvanligt klart og skarpt, men mistede derved nødvendigvis Synet af Sagen i sin Helhed. Man kan ogsaa være for dyb. Sandheden findes ikke altid paa Bunden af en Brønd. Jeg tror i hvert Fald, at al Viden af større Betydning er ufra-

vigelig overfladisk. Dybden er i Dalene, hvor den bliver søgt og ikke paa Bjærgtoppene, hvor den bliver fundet. Disse Veje og Metoder til at naa frem til Vildfarelsen paa, belyses iøvrigt ganske godt af den Maade, hvorpaa vi betragter Himmellegerne. Hvis man betragter Stjærnerne med Sideblikke, hvis man nøjes med at vende Udkanten af Nethinden, der er mere modtagelig for svage Lysindtryk end dens centrale Del, mod dem, da ser man dem klart, da faar man det stærkeste Indtryk af deres Glans — og denne Glans tilsløres just i samme Grad, som man vender Blikket lige imod dem. Et større Antal Straaler træffer ganske vist Øjet i sidstnævnte Tilfælde, men Lysstraalerne mødes i førstnævnte Tilfælde af en langt finere Modtagelighed. Ved Grundighed i urette Tid forvirres og svækkes Tænkeevnen; vi kan drive det til at lade selve Venus forsvinde fra Himlens Hvælv ved altfor vedholdende, altfor anspændt, og altfor direkte Opmærksomhed.

Hvad nu disse Mord angaar, saa lad os først foretage en Undersøgelse, før vi danner os nogen Mening om dem. En saadan Undersøgelse vil more os. Desuden har Le Bon en Gang gjort mig en Tjeneste, som jeg er ham taknemmelig for. Lad os gaa hen og betragte Aastedet med vore egne Øjne. Jeg kender G., Politidirektøren, og det vil ikke volde mig Vanskelighed at opnaa den nødvendige Tilladelse.“

Tilladelsen erholdtes, og vi begav os strax hen til Rue Morgue, en af de usle Tværgader, der forbinder Rue Richelieu og Rue St. Roch. Det var sent paa Eftermiddagen, da vi naaede derhen, eftersom det Kvarter ligger langt fra det, i hvilket vi boede. Huset var let at finde; ti der stod endnu stadig lige overfor det en stor Menneskemængde og stirrede med tom Nysgerrighed op mod de lukkede Skodder. Det var et

almindeligt parisisk Hus, forsynet med en Port; til hvis ene Side der fandtes et Aflukke, et Portnerrum, hvis Vindu var forsynet med en Glug. Vi gik ikke strax ind, vi gik længere frem i Gaden, drejede ind gennem en Smøge og naaede derved bag om Huset, og alt imens iagttog Dupin Nabolaget og Huset selv med en Omhu, hvis Aarsag var mig ret ufattelig.

Vi gik tilbage til Husets Indgang, ringede paa og blev ved Forevisning af vort Adgangsdokument indladte af de vagthavende Betjente. Vi gik op ad Trapperne og ind i det Værelse, hvor Frøken L'Esplanaye var blevet fundet, og hvor begge Ligene endnu henlaa. Som sædvanlig havde man ladet alt forblive urørt. Jeg saa intet ud over hvad jeg havde læst mig til i „Gazette des Tribunaux“. Dupin undersøgte alt paa det nøjeste, — Ligene ikke at forglemme. Derpaa tog vi de øvrige Værelser og Gaarden i Øjesyn, overalt ledsagede af en Gendarm. Undersøgelsen optog os, til det blev mørkt, og derpaa begav vi os hjem. Undervejs var Dupin et Øjeblik inde paa et af Dagbladenes Kontorer.

Jeg har fortalt, at min Vens Indfald var utallige, og at jeg føjede mig efter dem. Nu behagede det ham at undvige enhver Drøftelse af Mordet lige til næste Dag ved Middagstid. Da spurgte han mig pludselig, om jeg intet særligt havde opdaget paa Mordstedet.

Han lagde et saadant Eftertryk paa Ordet „særligt“, at jeg kom til at gyse uden egentlig at vide hvorfor.

„Nej, intet særligt,“ sagde jeg; „i hvert Fald ikke andet end hvad vi har læst i Avisen.“

Hertil svarede han:

„Jeg er bange for, at Avisen ikke rigtig har faaet fat paa det usædvanligt grufulde i Begivenheden. Men lad os nu ikke tænke mer paa det Papirs ligegyldige

Anskuelser. Det forekommer mig, at man betragter denne Gaade som uløselig paa Grund af dens usædvanlige Præg, mens man netop skulde betragte den som let løselig af den Grund. Politiet er forvirret af den tilsyneladende Mangel paa Motiv — ikke til Mordet selv, men til den Grusomhed, hvormed det er begaaet. Det er tillige bragt i Vilderede, fordi det synes ganske umuligt at bringe følgende Kendsgærninger i Samklang: Der hørtes Stemmer ovenpaa, men der fandtes ikke andre end den myrdede Frøken L'Esplanade, og der var ingen Mulighed for at slippe bort uden at blive opdaget af de Mænd, der trængte ind i Huset. Den frygtelige Uorden i Værelset, Liget, der med Hovedet nedad var presset op i Skorstenen, den gamle Dames grufuldt mishandlede Legem, alle disse Omstændigheder tilligemed dem, jeg netop har omtalt, og andre, som jeg ikke behøver nævne, har været tilstrækkelige til fuldstændig at lamslaa Rettens Haandhævere, fordi deres berømte Skarpsind her kom ganske til kort. De har gjort sig skyldige i den plumpe men almindelige Fejltagelse: at forvexle det usædvanlige med det ufattelige. Men det er netop disse Afvigelser fra det almindelige, der vejleder Forstanden i dens Søgen efter Sandheden. I Undersøgelser af den Art, som vi nu beskæftiger os med, skulde man aldrig spørge om, „hvad er der sket“, men om: „hvad er der sket, som ikke er sket før.“ Den Lethed, hvormed jeg vil naa — eller rettere sagt: har naaet til Løsningen af denne Gaade, staar i Virkeligheden i ligefremt Forhold til dens tilsyneladende Uløselighed i Politiets Øjne.“

Jeg saa paa den talende med maalløs Forbavselse.

„Jeg venter netop nu,“ sagde han med et Blik mod Døren, „en Person, som vel ikke selv har øvet denne Bloddaad, men som dog ikke er uden Forbindelse

med dens Udøvelse. Den tungeste Del af Skylden hviler sandsynligvis ikke paa hans Skuldre. Jeg haaber, jeg har Ret i denne Formodning; ti paa den bygger jeg min Forventning om helt at kunne løse Gaa-den. Jeg venter, at Manden skal vise sig her i Stuen, hvad Øjeblik det skal være. Ganske vist er der en Mulighed for at han udebliver, men Sandsynligheden taler for, at han indfinder sig. Hvis han kommer, er det nødvendigt at holde paa ham. Her er Pistoler, vi forstaar jo begge at bruge dem, hvis Omstændighederne skulde kræve det."

Jeg tog imod Pistolerne som i Tanker; jeg vidste knap, hvad jeg gjorde, eller om jeg skulde tro, hvad jeg hørte. Dupin fortsatte som i Enetale med sig selv. Jeg har allerede omtalt hans aandsfraværende Udtryk ved saadanne Lejligheder. Hans Tale gjaldt mig, men hans Stemme prægedes, skønt han absolut ikke talte højt, af det Tonefald, som sædvanlig anvendes i Tiltale paa Afstand; og hans udtryksløse Blik var rettet mod Væggen.

„Det fremgaar klart af de afgivne Vidnesbyrd," sagde han, „at de Stemmer, der hørtes ovenpaa, ikke tilhørte de to Kvnder. Denne Omstændighed udelukker enhver Tanke, om at den gamle Dame først kunde have myrdet Datteren og derefter begaaet Selvmord. Jeg nævner kun dette for en Ordens Skyld; ti Fru L'Espanayes Kræfter vilde have været altfor svage til at presse Datterens Lig op i Skorstenen, ligesom de Saar, der var tilføjet hende selv, udelukker enhver Tanke om Selvmord. Altsaa maa Mordet være begaaet af Trediemand, hvilket netop bekræftes af Vidnesbyrdet om „Stemmerne". Lad os nu fæste Opmærksomheden — ikke paa det hele Vidneudsagn angaaende disse Stemmer men paa den ejendomme-

lige Side af det. Var der noget, De særlig lagde Mærke til?"

Jeg bemærkede, at alle Vidnerne stemte overens i den Paastand, at den „grove“ Stemme tilhørte en Franskmand, men at de var højst uenige med Hensyn til den „skingrende“ — eller som en Enkelt udtrykte sig — den „barske“ Stemme.

„Det var Vidneudsagnet men ikke dets Ejendommelighed," sagde Dupin. „De har ikke iagttaget skarpt; og dog var der noget, som var værd at iagttage. Vidnerne var, som De siger, enige med Hensyn til den grove Stemme, fuldkommen enige. Hvad nu den skingrende Stemme angaar, saa bestaar Ejendommeligheden ikke i, at de var uenige, men i den Omstændighed, at en Italiener, en Englænder, en Spanier, en Hollænder, en Franskmand — der søgte at karakterisere den, alle opfattede den som tilhørende en Udlænding. Enhver af dem er sikker paa ikke at have hørt en af sine Landsmænd tale. Enhver henfører den hørte Stemme — ikke til en Nationalitet, med hvilken han er fortrolig, men omvendt. Franskmanden antager, det er en Spaniers Stemme og „vilde have skelnet enkelte Ord, hvis han havde kunnet Spansk.“ Hollænderen hævder, at den maa have tilhørt en Franskmand; men vi finder det godtgjort, „at dette Vidne blev forhørt ved Tolk, da han ikke forstod Fransk.“ Englænderen tror, det er en Tyskers Stemme, og er ukyndig i Tysk. Spanieren er „sikker“ paa, at det er en Englænder, men „dømmer efter Akcenten“, da han ikke kan Engelsk. Italieneren tror, det er en Russers Stemme; men „han har aldrig talt med en indfødt Russer.“ En anden Franskmands Udsagn afviger ydermere fra den førstes; han er sikker paa, at Røsten tilhører en Italiener, men da han

er uden Kendskab til det italienske Sprog, dømmer han ligesom Spanieren efter Lyden. Hvor højst besynderlig maa ikke den Stemme have været, der kunde fremkalde slige Vidneudsagn: den Stemme, der viste sig at være fuldkommen fremmed for Folk fra fem af Europas største Lande! De kan indvende, at den muligvis har tilhørt en Asiater eller Afrikaner. Hverken Asiater eller Afrikanere er der mange af i Paris; jeg vil imidlertid ikke nægte den Mulighed, men kun henlede Deres Opmærksomhed paa tre Punkter. Et Vidne kalder Stemmen „snarere raa end skingrende“. To andre siger, at den var „hurtig og usammenhængende“ i sin Tale. Ikke et eneste Vidne kunde fremhæve enkelte bestemte Ord, Lyde, der maatte antages at være Ord.

Jeg ved ikke“ — vedblev Dupin — „hvilket Indtryk mine Betragtninger har gjort paa Dem; men jeg betænker mig ikke paa at sige, at der allerede af den Del af Vidneudsagnet, der vedrører den grove og den skingrende Stemme, kan uddrages berettigede Slutninger, der er betydningsfulde nok til at vække en bestemt Mistanke, der maa angive Retningen for al videre Eterforsken i den Sag. Jeg sagde „berettigede Slutninger“; det er ikke det nøjagtige Udtryk for min Mening. I Virkeligheden mener jeg, at disse Slutninger er de eneste mulige, og at omtalte Mistanke uundgaaeligt maa blive Resultatet af dem. Hvorpaa denne Mistanke gaar ud, vil jeg foreløbig lade uomtalt; jeg vil blot henvende Deres Opmærksomhed paa, at den var tilstede hos mig og tilstrækkelig stærk til at give min Undersøgelse af Værelset en ganske bestemt Retning.

Lad os nu — i Tanken — begive os hen til det Værelse. Vi søger da nødvendigvis allerførst at blive klar over den Maade, hvorpaa Morderne er sluppet

bort. Det er vel ikke for meget at sige, at ingen af os tror paa overnaturlige Begivenheder. Fru og Frøken L'Esplanaye blev ikke dræbt af Aander; Gerningsmændene var af Kød og Blod og undslap paa naturlig Vis. Men hvorledes da? Lykkeligvis er der kun en eneste Methode at gaa frem efter, og denne Methode maa føre til et afgørende Resultat. Lad os undersøge Mulighederne for Undvigelse en for en. Det er indlysende, at Morderne var i det Værelse, hvor Frøken L'Esplanaye blev fundet, eller i det mindste i det tilstødende Værelse, da de Mænd, der trængte ind i Huset, løb op ad Trapperne. Vi behøver da kun at tage disse to Værelses Udgange i Betragtning. Politiet har underkastet Væggene, Gulvene og Lofterne den grundigste Undersøgelse. En Løn-Udgang vilde næppe undgaaet deres Opmærksomhed. Til yderligere Sikkerhed har jeg selv foretaget en Undersøgelse, og der fandtes ingen hemmelig Udgang. Men de Døre, der fører fra Værelserne ud til Gangen, var forsvarligt laasede, og Nøglerne sad indvendig. Hvad nu Røgkanalerne angaar, saa er de af sædvanlig Vidde til 8—10 Fod over Ildstederne, men højere oppe er de saa snævre, at ikke engang en stor Kat vil kunne slippe igennem. Det er altsaa fuldkommen umuligt at slippe bort ad disse Veje; og vi har nu kun Vinduerne tilbage. Ad dem til Gaden vilde det være umuligt at slippe bort uden at blive opdaget af alle de Mennesker, der havde samlet sig udenfor Huset. Altsaa maa Morderne have flygtet bort gennem Vinduerne til Gaarden. Da nu alle Grunde taler for denne Slutnings Berettigelse, saa gaar vi som tænkende Mennesker ikke hen og kaster Vrag paa den, selv om vi kommer til at staa Ansigt til Ansigt med den tilsyneladende Umulighed. Vi maa

se at bevise, at Umuligheden ogsaa netop kun er tilsyneladende.

Der er to Vinduer i Værelset. Foran det ene staar der ingen Møbler, og det er fuldt ud synligt. Derimod skjules det nederste af det andet af en stor Seng, der staar tæt opad det. Det første fandtes forsvarligt lukket indvendig fra. De største Anstrængelser for at skyde det til Vejrs viste sig ganske frugtesløse. I Rammen til Venstre var der boret et stort Hul, og deri sad — omtrent lige til Hovedet — et svært Søm. Da man undersøgte det andet Vindu, fik man Øje paa et ganske lignende Søm, der var anbragt paa lignende Maade, og et kraftigt Forsøg paa at skyde Vinduet opad viste sig ganske resultatløst. Og nu var Politiet fuldkommen paa det rene med, at Undvigelse ikke kunde have fundet Sted ad denne Vej. Og derfor betragtedes det som ganske overflødigt at trække Sømmene ud og aabne Vinduerne.

Min egen Undersøgelse var noksaa omhyggelig, fordi jeg — som ovenfor angivet — vidste, at her maatte al tilsyneladende Umulighed vise sig kun at være tilsyneladende.

Jeg sluttede saaledes ud fra de givne Forudsætnin-
ger. Morderne undslap gennem et af disse Vinduer. De kunde altsaa ikke have lukket dem igen indefra. Men saaledes fandtes de lukkede. Det var netop det soleklart indlysende i dette Ræsonnement, der satte en Stopper for videre Efterforskninger af Politiet paa dette Punkt. Ja, Vinduerne var lukkede. De maatte altsaa være i Stand til at lukke sig selv. Dette var den eneste tænkelige Udvej. Jeg gik hen til det frie Vindu, trak med noget Besvær Sømmet ud og forsøgte at hæve Rammen; det viste sig, som jeg havde ventet, at være ganske umuligt. Jeg var nu klar over, at der maatte findes en skjult Fjeder; og denne Be-

kræftelse af en Tanke, jeg allerede nærede, overbeviste mig om, at jeg i det mindste var gaaet ud fra rigtige Forudsætninger, hvorvel Sømmenes Tilstedeværelse gav mig endnu en Gaade at løse. En omhyggelig Undersøgelse lod mig snart finde den skjulte Fjeder, og tilfreds med min Opdagelse undlod jeg at skyde Vinduet op.

Jeg satte atter Sømmet paa Plads og betragtede det opmærksomt. En Person, der steg ud af Vinduet, kunde have ladet det falde i, og Fjederen vilde have bidt sig fast; men han kunde ikke have anbragt Sømmet. Denne Slutning var uimodsigelig, og den indsnævrede paany mit Observations-Felt. Morderne maatte være undslupne gennem et andet Vindu. Gik man nu ud fra, hvad der var sandsynligt, at begge Vinduers Fjedre var ens, saa maatte Sømmene være forskellige — eller i det mindste anbragt forskelligt. Jeg stod nu op paa Sengens Madratser og undersøgte omhyggeligt det andet Vindu. Jeg stak min Haand ned bag Sengegavlen og fandt med Lethed Fjederen, der, som jeg formodede, ganske lignede den anden. Derpaa tog jeg Sømmet i Øjesyn. Det var ligesaa svært som det andet og øjensynlig anbragt paa samme Maade — slaaet ind lige til Hovedet.

Nu tror De maaske, at jeg gik fra Koncepterne; men De tager fejl. I Virkeligheden havde jeg ikke et eneste Øjeblik været paa Vildspor. Der manglede ikke et eneste Led i Kæden. Jeg havde fulgt Hemmeligheden til dens sidste Forskansning: Sømmet. Det saa ganske ud som det andet; men denne Kendsgerning var betydningsløs — hvor afgørende den end kunde synes — i Sammenligning med den Omstændighed, at her endte Sporet. „Der maa være noget i Vejen med det Søm,“ sagde jeg til mig selv. Jeg tog fat i det og beholdt Hovedet tilligemed en kvart

Tomme af Stilken i Haanden. Resten af Stilken blev siddende i Hullet, hvor Bruddet fandtes. Og det var et gammelt Brud, (Endefladerne var dækkede med Rust) øjensynlig fremkommet, da Sømmet hamredes i. Jeg anbragte atter Sømhovedet i det Hak, hvorfra jeg havde taget det, og man maatte nødvendigvis tro at se et helt Søm for sig; Bruddet var ganske skjult. Jeg trykkede nu paa Fjedren og skød lempeligt Vinduet et Par Tommer til Vejrs. Hovedet fulgte med! Jeg lukkede atter Vinduet og stod paany overfor et tilsyneladende helt Søm.

Gaaden var nu for saa vidt løst; Morderen var undsluppet gennem det Vindu, der vendte mod Sengen. Vinduet var faldet i af sig selv, eller maaske det var blevet lukket med Vilje, Fjederen havde haget sig fast, og dens Modstand var af Politiet fejlagtig blevet tilskrevet Sømmet, hvorfor enhver videre Undersøgelse paa dette Punkt var blevet opgivet som unødvendig.

Det næste Spørgsmaal bliver Nedstigningen. Hvad det Punkt angaar, havde jeg set mig for, da vi to gik bag om Huset. En 5—6 Fod fra omtalte Vindu løber der en Lynafleder. At naa fra denne og hen til Vinduet, end sige stige ind ad det, vilde have været ganske umuligt. Jeg lagde imidlertid Mærke til, at Skodderne for fjerde Sals Vinduer var af en særlig Slags; de parisiske Bygningssnedkere kalder dem „ferrades“; de bruges ikke ofte nutildags, men de ses hyppig paa ældgamle Huse i Lyon og Bordeaux. De har Form som en almindelig Enkelt-Dør, paa det nær, at den nederste Del af dem bestaar af Tremmer og saaledes afgiver et udmærket Holdepunkt for en Haand. I det foreliggende Tilfælde var disse Skodder godt og vel halvfjerde Fod brede. Da vi tog dem i Øjesyn, stod de begge halvt aabne; det vil sige: de dannede

rette Vinkler med Muren. Sandsynligvis har Politiet ligesom jeg undersøgt Husets Bagside; men de har ikke lagt Mærke til Skoddernes store Bredde, i hvert Fald ikke taget den tilstrækkeligt i Betragtning. Da de en Gang var komne til det Resultat, at der ikke kunde være Tale om Flugt ad denne Vej, er det jo kun naturligt, at de her har nøjedes med en flygtig Undersøgelse. Mig stod det imidlertid klart, at det Skod, der hørte til Vinduet ved Sengen, vilde naa indtil to Fod fra Lynaflederen, naar det blev drejet helt tilbage mod Væggen. Det stod mig ogsaa klart, at en usædvanlig Grad af Behændighed og Mod vilde sætte en Mand i Stand til fra Lynaflederen at trænge ind i Værelset. Forudsat at Skoddet stod helt aabent og altsaa befandt sig en Alen fra Lynaflederen, vilde en Bandit kunne sikre sig et forsvarligt Tag i Tremmerne. Slap han derpaa Lynaflederen, stemte sine Fødder mod Muren og satte dristigt fra, vilde han kunne svinge Skoddet tilbage og — saafremt Vinduet stod aabent — sig selv ind i Værelset.

De maa huske paa, at jeg har forudsat en ganske overordentlig Grad af Behændighed som fornøden til Fuldførelsen af et saa dumdristigt og farefuldt Forehavende. Jeg vil for det første vise Dem, at det lader sig udføre, men for det andet og fornemmelig vil jeg fastslaa, at dertil udkrævedes en ganske usædvanlig, en næsten overnaturlig Behændighed.

De vil maaske sige, at jeg i egen Interesse heller skulde undervurdere end overvurdere den Omstændighed. Saadan plejer man vel at gøre for Retten. Men Fornuften har helt andre Formaal; nemlig at erkende Sagen til Bunds. Jeg vil netop bede Dem side stille den af mig fremhævede usædvanlige Behændighed og den højst ejendommelige skingrende (eller raa) og uregelmæssige Stemme, hvis Nationali-

tet ikke to Vidner kunde blive enige om, og af hvis Udbrud intet enkelt Ord kunde opfanges."

Ved disse Ord dæmrede der hos mig en vag og halvklar Forestilling om hvad Dupin egentlig mente. Jeg var paa Nippet til at forstaa, ligesom man undertiden kan være lige ved at erindre og dog ikke blive sig sin Erindring bevidst. Min Ven gik videre:

„De ser,“ sagde han, „at jeg har vendt op og ned paa Spørgsmaalet; før talte vi om at undslippe, nu om at trænge ind i Værelset. Jeg havde den Hensigt at vise, at Vejen var den samme i begge Tilfælde. Lad os nu vende tilbage til Værelset og tage Tingene i Øjesyn. Det paastaas, at Sekretærens Skuffer var blevet plyndrede, skønt mange Klædningsstykker endnu fandtes i dem. Det er en højst urimelig Antagelse, en blot og bar Gætning — tilmed en taabelig — og intet mere. Hvor kan vi vide, at de Sager, der fandtes i Skufferne, ikke var alt hvad disse havde indeholdt? Fru L'Esplanade og hendes Datter levede overordentlig tilbageskræmt, saa ingen Fremmede hos sig, gik sjælden ud og havde saaledes ikke Brug for talrige Dragter. De, der fandtes, var netop saadanne, som man kunde vente at finde i disse Damers Eje. Hvis en Tyv havde stjaalet nogle, hvorfor havde han da ikke taget de bedste, hvorfor ikke alt? Kort sagt: hvorfor lod han 4000 Francs i Guld ligge for at belæse sig med en Bylt Linned? Guldet blev vraget. Næsten hele den af Bankdirektør Mignaud omtalte Sum fandtes i Poser paa Gulvet. Se derfor ganske roligt bort fra den forvirrede Forestilling om et Motiv, der er opstaaet i Politimændenes Hjørner paa Grundlag af den Del af Vidnesbyrdet, der handler om Penge, afleverede ved Husets Dør. Sammentræf, der er ti Gange saa mærkværdige som dette: — Penge, der afleveres og Mord, der inden tre Dages

Forløb begaas paa Modtagerne, — hænder os alle hver Time paa Dagen uden at vække den ringeste Opmærksomhed. I al Almindelighed er saadanne Sammentræf at betragte som store Anstødsstene for de Mennesker, hvis Uddannelse intet har lært dem om Sandsynlighedernes Teori, den Teori, som de mest ophøjede Emner for menneskelig Undersøgelse netop skylder deres mest straalende Belysning. I nærværende Tilfælde vilde Guldets Forsvinden i Forbindelse med dets Aflevering tre Dage tilforn have betydet noget mere end et Træf. Ovennævnte Forestilling om et Motiv vilde være bleven styrket. Men som Sagen nu forholder sig, kan vi ikke tænke os Guldets som Forbrydelsens Motiv uden samtidig at anse Gerningsmanden for en saa vaklevorn Taabe, at han paa én Gang maa have ladet Guldets saa vel som sit Motiv i Stikken.

Lad os nu fastholde de Punkter, som jeg har henledet Opmærksomheden paa: den ejendommelige Stemme, den usædvanlige Behændighed, den højst overraskende Mangel paa Motiv, og lad os saa kaste et Blik paa selve Mordet. Her findes en Kvinde, der er kvalt og presset op i Skorstenen med Hovedet nedad. Saadan plejer almindelige Mordere ikke at bære sig ad. Mindst af alt handler de saadan med deres Offers Lig. De maa indrømme mig, at i den Maade, hvorpaa Liget var presset op i Skorstenen, er der noget højst unaturligt, noget der absolut strider mod vore tilvante Forestillinger om menneskelig Handlemaade, selv om vi antager Gerningsmændene for at staa paa det lavest mulige Trin. Og læg saa vel Mærke til den umaadelige Styrke, der maa være anvendt for at presse Liget saa fast op i den snævre Aabning, at flere Mænd maatte slaa sig sammen for blot at drage det ned igen.

Ogsaa andre Beviser er der paa Udfoldelsen af en ganske vidunderlig Styrke. Paa Ildstedet blev der fundet tykke Lokker — meget tykke Lokker — graa Menneskehaar. De var revet ud med Rode. Men der skal meget gode Kræfter til for paa en Gang at rykke 20—30 Haar ud. De saa ligesom jeg de omtalte Haartotter. Deres Rødder endte i Klumper af Kød og Hud, et sikkert Bevis paa den uhyre Styrke, der maa være anvendt for paa én Gang at løsrive maaske indtil en halv Million Haar. Den gamle Dames Strube var ikke blot skaaret over, Hovedet var fuldstændig skilt fra Kroppen, og kun en Barberkniv var anvendt som Vaaben. Jeg beder Dem tillige at lægge Mærke til den dyriske Vildhed, der kendetegner Ugerningen. Jeg taler ikke om Saa-rene paa Fru L'Espanayes Legem. Hr. Dumas og hans ærede Kollega paastaar, at de maa være tilføjede med et eller andet stumt Instrument; og deri har de ganske Ret. Det stumpe Instrument var Gaardens Brolægning, paa hvilken Offeret faldt fra Vinduet ved Sengen. Denne Anskuelse kan synes ret selvfølgelig, og dog opstod den ikke hos Politiet, saa lidt som de skænkede Skoddernes Bredde nogen Tanke, fordi Sømmenes Tilstedeværelse havde ligesom hermetisk forseglet deres Bevidsthed mod den Forestilling, at Vinduerne overhovedet havde været aabnede.

Hvis De nu lægger alt dette sammen: den sælsomme Uorden i Værelset, den overvældende Behændighed, den overmenneskelige Styrke, der er udfoldet, den dyriske Vildskab, dette Slagteri uden Motiv, denne Rædslernes Farce, der synes blottet for al Menneskelighed, og denne Stemme, som Folk af mange forskellige Nationer ikke kunde blive kloge

paa, og som ikke udtalte et eneste tydeligt og skelneligt Ord. — hvad Resultat kommer De saa til?”

Det kribledde mig i Kroppen af Rædsel, da Dupin gjorde mig dette Spørgsmaal. „En gal Mand,” sagde jeg, „en rasende Afsindig har øvet denne Daad undsluppen fra et Galehus i Nabolaget.”

„I visse Henseender,” svarede han, „er Deres Anskuelse velbeføjet. Men en gal Mands Stemme har — selv under den vildeste Paroxysme — intet til fælles med den besynderlige Stemme, der blev hørt paa Trappen. Gale Folk tilhører en eller anden Nation, deres Tale kan vel mangle Ordenes, men aldrig Stavelsernes Sammenhæng. Desuden ser en gal Mands Haar ikke ud som det, jeg nu holder i Haanden. Jeg vristede denne lille Tot ud af Fru L'Españayes krampagtigt lukkede Haand. Lad mig nu høre Deres Mening om dette Haar.”

„Dupin,” sagde jeg stærkt rystet, „det er højst besynderligt, — det er ikke Menneske-Haar.”

„Det har jeg heller ikke paastaaet,” sagde han; „men lad os, før vi gaar videre, kaste et Blik paa den lille Skitse, som jeg her har tegnet. Det er en nøje Gengivelse af det, der i en Del af Vidneudsagnet beskrives som „blodunderløbne Kvæstelser og dybe Mærker efter Negle” paa Frøken L'Españayes Hals og i en anden Del (af d'Hrr. Dumas og Etienne) som „en Række stærkt farvede Pletter, der øjensynlig skyldes Tryk af Fingre.”

De vil lægge Mærke til,” vedblev min Ven, idet han bredte Papiret ud paa Bordet foran os, „at denne Tegning vækker Forestillingen om et fast og sikkert Greb. Taget har ikke glippet. Hver eneste Finger har bibeholdt — vel sagtens til Offerets Død — det frygtelige Greb, hvormed den fra først af knugede sig

fast. Forsøg nu samtidig at anbringe alle Deres Fingre, som Mærkerne udviser.“

Jeg forsøgte det forgæves.

„Maaske lader vi ikke Sagen komme til sin Ret. Papiret ligger udbredt paa en plan Flade, mens Menneskets Hals har Form som en Cylinder. Her er et Stykke Brænde af passende Omfang; svøb Papiret om det og gør Forsøget endnu en Gang.“

Jeg forsøgte det — men med endnu ringere Held end forrige Gang. „Disse Mærker,“ sagde jeg, „stammer ikke fra et Menneskes Haand.“

„Læs nu dette Afsnit af Cuvier,“ sagde Dupin.

Det var en nøjagtig anatomisk og almindeligt beskrivende Opsats om den store gulbrune Orang-Utang fra de ostindiske Øer. Disse Pattedyrs mægtige Legemsbygning, deres vidunderlige Styrke og Behændighed, deres glubende Vildskab og deres Hang til Efterligning er vel kendt af alle. Jeg forstod med et Mordet og al dets Gru.

„Beskrivelsen af dette Dyr's Fingre,“ sagde jeg, da jeg havde tilendebragt Læsningen, „svarer nøje til Tegningen. Jeg indser, at intet Dyr uden en Orang-Utang af den her omtalte Slags kan have frembragt de Mærker, som De har gengivet i Deres Tegning. Og denne gule Haartot hører ogsaa hjemme hos Cuviers Dyr. Jeg forstaar blot ikke de nærmere Omstændigheder ved denne frygtelige Begivenhed. Desuden hørt jo to Stemmer i Trætte, og det er utvivlsomt, at den ene var en Franskmands.“

„Ganske rigtigt; og De vil erindre et Udtryk, der næsten enstemmigt af Vidnerne tillagdes denne Stemme, nemlig Udtrykket: „Mon Dieu!“ (min Gud!), og som af et af Vidnerne, Montani, Konditoren, fuldkommen rigtigt mentes at rumme en Bebrejdelse, en Irettesættelse. Paa disse to Ord har jeg fornemmelig

bygget mit Haab om Gaadens fuldstændige Løsning. En Franskmand var Medvider i Mordet. Det er sandsynligt, ja, det er meget mere end sandsynligt, at han var uden mindste Lod og Del i den blodige Ugerning, som fandt Sted. Orang-Utangen kan være sluppet bort fra ham; han kan have fulgt efter den lige til Værelset, men under de foreliggende Omstændigheder vil det sikkert have været umuligt for ham at indfange den igen. Den er stadig i Frihed. Jeg vil ikke gaa videre i disse Gisninger, — jeg har jo ikke Ret til at kalde dem mere, siden de Tankeglimt, af hvilke jeg har sammenføjet dem, knap nok godkendes af min egen Forstand, og jeg langt mindre vil kunne gøre dem indlysende for andres. Lad os da kalde dem Gisninger og tale om dem som saadanne. Hvis den omtalte Franskmand, som jeg formoder, virkelig er uskyldig i Forbrydelsen, saa vil dette Avertissement, som jeg i Aftes paa Hjemvejen indleverede paa „*Le Monde*“'s Kontor (et Blad, der har sat sig Varetagelsen af de Søfarendes Interesser til Opgave, og som læses meget af Søfolk) faa ham til at aflægge os et Besøg.“

Han rakte mig Avisen, og jeg læste følgende:

„Fanget. Tidlig om Morgen d.... ds. (den Morgen, da Mordet fandt Sted), blev en stor, gulbrun Orang-Utang af Borneo-Arten fanget i Boulogne-skoven. Ejeren (om hvem det vides, at han er Matros paa et maltesisk Skib) kan faa Dyret tilbage mod at godtgøre sin Ejendomsret og betale Omkostningen ved dets Tilfangetagelse og Forvaring. Man henvende sig 3die Sal Nr. ... Gade ..., Faubourg St. Germain.“

„Hvor kan De vide, at han er Matros paa et maltesisk Skib?“ spurgte jeg forbavset.

„Jeg ved det ikke,“ sagde Dupin; „jeg er ikke sikker paa det; her er imidlertid en lille Stump Baand, der at dømme efter dets Form og fedtede Ydre — øjensynlig har været brugt til at binde Haaret i en af disse Piske, som Sømænd holder saa meget af at gaa med. Desuden er det bundet i en Knude, som kun anvendes af Søfolk og særligt af Malteserne. Jeg samlede Baandet op ved Foden af Lynaflederen. Det kan ikke have tilhørt nogen af de myrdede. Hvis jeg alligevel tager fejl i den Formodning, at Franskmanden er Matros paa et Malteser-Skib, saa vil den Form, jeg gav mit Avertissement dog ingen Skade gøre. Hvis jeg tager fejl, vil han blot antage, at jeg er blevet vildledet af en Tilfældighed, som han ikke vil grublisere nærmere over. Men hvis jeg har Ret i min Formodning, er meget vundet. Da Franskmanden er Medvider om end uskyldig i Mordet, vil han naturligvis blive betænkelig ved at svare paa Avertissementet og forlange sin Orang-Utang. Han vil ræsonnere som saa: „Jeg er uskyldig; jeg er fattig; en Orang-Utang er meget værd for en Mand i mine Kaar, — skulde jeg nu gaa hen og miste den af taabelig Frygt for en mulig Fare? Her er den, indenfor min Rækkevidde. Den blev fundet i Boulogneskoven — langt borte fra Mordstedet. Hvorledes skulde Mistanken nogensinde kunne falde paa et umælende Dyr? Politiet er paa Vildspor; de har ikke fundet det mindste Holdepunkt. Selv om de skulde komme Dyret paa Spor, vil det være umuligt at bevise min Medviden eller indvikle mig i Skyld paa Grund af den Medviden. Desuden, jeg er kendt, den averterende betegner mig som Dyrets Ejerman. Jeg er ikke klar over, hvor meget han ved. Hvis jeg lader være at forlange en Ejendel af saa stor Værdi tilbage, og om hvilken det vides, at den tilhører mig, saa udsætter

jeg i hvert Fald Dyret for Mistanke. Det stemmer ikke med min Politik at henlede Opmærksomheden paa mig selv saa lidt som paa Dyret. Jeg vil gaa efter Avertissementet, faa min Orang-Utang og holde den bag Laas og Slaa, til Sagen er døet hen.“

I dette Øjeblik hørtes Trin paa Trappen.

„Vær parat med Pistolerne,“ sagde Dupin, „men De maa hverken bruge dem eller vise dem frem, før jeg giver Signal dertil.“

Gadedøren havde faaet Lov til at staa uafloaset, og vor Gæst var traadt ind uden at ringe paa og var naaet et godt Stykke op ad Trappen. Nu syntes han imidlertid at tøve, og vi hørte ham gaa ned igen. Som Dupin ilede hen imod Døren, hørte vi ham vende tilbage. Og denne Gang gjorde han Alvor af det, gik rask op ad Trappen og bankede paa Døren til vort Værelse.

„Kom ind,“ raabte Dupin i en munter og jovial Tone.

En Mand traadte ind. Han var øjensynlig Matros, en høj, kraftig, muskuløs Skikkelse med et vist fandenivoldsk Udtryk i Ansigtet, der egentlig ikke klædte ham ilde. Hans Ansigt, der var stærkt solbrændt, skjultes mere end halvt af Kinds kæget og Moustaschen. I Haanden havde han et solidt Egespir men saa ellers ud til at være ubevæbnet. Han bukkede kejtet og bød os „God Aften“ paa et Fransk, der mindede om Neufchatel men dog ingenlunde fornægtede sin parisiske Oprindelse.

„Vær saa god og tag Plads,“ sagde Dupin. „Jeg antager, De er kommen i Anledning af Orang-Utangen. Sandt at sige er jeg lige ved at misunde Dem den. Det er et sjælden smukt, utvivlsomt et meget værdifuldt Dyr. Hvor gammel tror De, den kan være?“

Matrosen aandede ud som en Mand, der er blevet befriet for en utaalelig Byrde, og han svarede rolig.

„Det kan jeg ikke sige; men mere end 4—5 Aar kan den ikke være. Har De den her?“

„Nej, nej; her er vi skam ikke indrettede paa at have den. Den er anbragt i en Hestestald i Rue Dubourg tæt herved. De kan faa den i Morgen tidlig. De kan vel bevise Deres Ejendomsret?“

„Det kan Herren forlade sig paa.“

„Det vil ligefrem gøre mig ondt at skilles fra den,“ sagde Dupin.

„Selvfølgelig er det ikke min Mening, at De skal have haft al den Ulejlighed for ingen Ting,“ sagde Matrosen. „Det kunde man jo ikke vente. Og jeg er villig til at betale Findeløn, hvad der kan være ret og rimeligt, forstaar sig.“

„Godt,“ sagde min Ven; „det er altsammen som det skal være. Lad mig se, hvad skal jeg forlange? Aa, nu har jeg det: De skal som Belønning give mig al den Oplysning, De er i Stand til, om disse Mord i Rue Morgue.“

Dupin sagde disse Ord meget sagte og meget roligt; og han gik ligesaa roligt hen til Døren, laasede den af og stak Nøglen i Lommen. Derpaa trak han en Pistol frem af Brystlommen og lagde den stilfærdigt paa Bordet.

Matrosens Ansigt blussede, som om han var ved at kvæles. Han sprang op og greb sin Stok, men i næste Nu sank han tilbage i Stolen; han skælvede stærkt, og hans Ansigt var dødblegt. Han sagde ikke et Ord. Det gjorde mig inderlig ondt for ham.

„Min Ven,“ sagde Dupin beroligende, „De ængstes uden Grund. Vi har intet ondt i Sinde mod Dem. Jeg giver Dem mit Ord som Gentleman, som Franskmand paa, at vi ikke tilsigter at skade Dem. Jeg ved meget

godt, at De er uskyldig i Forbrydelsen i Rue Morgue. Men det kan ikke nytte at nægte, at De paa en vis Maade er indviklet i den. Af hvad jeg allerede har sagt, kan De slutte Dem til, at jeg har haft Midler til at skaffe mig Underretning om den Sag, som De end ikke har kunnet drømme om. Forholdet er altaa dette: De har ligget under for det uundgaaelige; De er ikke delagtig i Brøden; De har end ikke gjort Dem skyldig i Tyveri, da De havde Lejlighed til at stjæle uden Risiko. De har intet at skjule. De har ingen Grund til at ville skjule noget. Derimod er De som Mand af Ære forpligtet til at sige alt, hvad De ved. I dette Øjeblik sidder en uskyldig Mand i Fængsel anklaget for den Forbrydelse, hvis Gerningsmand De kan paapege.“

Matrosen genvandt nogenlunde sin Fatning, mens Dupin fremsatte disse Bemærkninger, men hans tidligere sikre Holdning var som blæst bort.

„Saa sandt hjælpe mig Gud,“ sagde han efter en kort Pause, „jeg vil nu fortælle Dem alt, hvad jeg ved om denne Sag; men jeg venter ikke, at De vil tro blot Halvdelen af, hvad jeg siger; jeg vilde være en Taabe, om jeg troede det. Og dog er jeg uskyldig, og jeg vil fortælle alt, selv om det skal koste mig mit Liv.“

Hans Beretning gik i Hovedsagen ud paa følgende: Han havde fornylig gjort en Rejse til det indiske Øhav. En Del af Mandskabet — deriblandt han — var gaaet i Land paa Borneo og havde gjort en Udflugt til det indre af Øen. Han selv og en Kammerat havde fanget Orang-Utangen. Da denne Kammerat senere hen var død, var Aben tilfaldet ham alene. Paa Hjemrejsen havde Fangen voldt ham meget Bryderi ved sin ustyrlige Vildskab; men endelig var det lykkedes ham at anbringe den i sikker

Forvaring i hans egen Bopæl i Paris, hvor han for at undgaa ubehagelig Nysgerrighed fra Naboernes Side holdt den omhyggelig skjult, mens han ventede paa, at den skulde komme sig af et Saar i Foden, som den havde faaet af en Splint ombord i Skibet. Det var hans Hensigt at sælge den.

Den Nat, eller rettere Morgen, da Mordet fandt Sted, var han vendt hjem fra et Gilde og havde antruffet Aben i sit eget Sovekammer, hvortil den havde skaffet sig Adgang fra et lille, tilstødende Indelukke, hvor han havde troet den sikkert forvaret. Orang-Utangen sad fuldstændig indsæbet med en Barberkniv i Haanden foran Spejlet og forsøgte at barbere sig, en Handling som den uden Tvivl gennem Nøglehullet havde set ham selv foretage. Da han saa' et saa frygteligt Dyr i Besiddelse af et saa farligt Vaaben, som det tilmed ypperligt vilde være i Stand til at bruge, tabte han til en Begyndelse ganske Hovedet. Han havde imidlertid altid kunnet ave Dyret med en Pisk, selv naar det teede sig allerværst; og til den tog han nu sin Tilflugt. Men da Orang-Utangen fik Øje paa Pisken, fo'r den ud af Døren og ned ad Trappen og sprang derpaa gennem et Vindu, som til alt Uheld stod aabent, ned paa Gaden.

Franskmanden fulgte fortvivlet efter den; og Aben fo'r afsted med Kniven i Haand, stansede nu og da og gjorde Fagter til sin Forfølger, til han næsten var den inde paa Livet, saa satte den paany afsted. Paa den Maade fortsattes Jagten lang, lang Tid. Gaderne var som uddøde, Klokken var jo 3 om Morgen. Som Flygtningen løb ned ad en Gyde bagved Rue Morgue, blev dens Opmærksomhed vakt af det Lys, der skinnede ud fra det aabne Vindu i Fru L'Esplanayes Værelse paa 4de Sal i det af hende

beboede Hus. Den fo'r hen til Bygningen, fik Øje paa Lynaflederen, klatrede med ufattelig Hurtighed til Vejrs, greb fat i Skoddet, der var lukket helt tilbage mod Muren, og svang sig ved dets Hjælp ind paa Sengegavlen. Det hele varede ikke et Minut. Skoddet var atter blevet sparket tilbage af Orang-Utangen, da den trængte ind i Værelset.

Matrosen var imidlertid paa en Gang baade glad og højst bekymret. Han havde det bedste Haab om at indfange Dyret, der næppe kunde slippe ud af den Fælde, i hvilken det havde vovet sig ind, uden at benytte Lynaflederen, og i saa Fald kunde han gribe det, naar det kom ned. Paa den anden Side var der al mulig Grund til Ængstelse for hvad det kunde finde paa at foretage sig i Huset. Tanken herom bragte ham til at fortsætte Forfølgelsen. Det er ikke saa vanskeligt at klatre opad en Lynafleder, i hver Fald ikke for en Sømand; men da han var naaet op i Højde med Vinduet, der befandt sig et godt Stykke til Venstre for ham, kunde han ikke naa videre. Alt hvad han formaaede var at strække sig saa langt frem, at han lige kunde kaste et Blik ind i Værelset. Men ved dette Blik var han nær styrtet til Jorden overvældet af Rædsel. Netop nu var det, at de afskyelige Skrig, der skræmmede Rue Morgues Beboere op af deres Søvn, klang ud i Natten. Fru L'Esplanaye og hendes Datter, begge i Natdragt, havde aabenbart været i Færd med at ordne nogle Papirer i det Jærnskrin, der som omtalt fandtes henkastet midt i Værelset. Det stod aabent, og dets Indhold laa ved Siden af det paa Gulvet. Ofrene maa have siddet med Ryggen mod Vinduet; og at dømme efter den Tid, der forløb mellem Dyrets Indtrængen i Værelset og Skrigene, er det sandsynligt, at de ikke strax er blevet det

var. Skoddets Klapren kan de jo have tilskrevet Vinden.

Da Matrosen kiggede ind, havde det vældige Dyr grebet Fru L'Esplanade ved Haaret, der hang løst, som havde hun nylig redt det, og svingede Barberkniven foran hendes Ansigt, idet den ganske efterlignede en Barbers Bevægelser. Datteren laa ubevægelig udstrakt paa Gulvet; hun var faldet i Afmagt. Den gamle Dame skreg og værgede for sig, hvorunder Haaret blev revet af hendes Hoved, men denne Modstand bevirkede, at Orang-Utangens fra først af fredelige Hensigter gik over til Vrede. Med en energisk Sammentrækning af sin muskelstærke Arm skilte den paa det nærmeste hendes Hoved fra Kroppen. Synet af Blod opflammede dens Vrede til Raseri. Den skar Tænder, dens Øjne funkede, og den styrtede sig nu over den unge Pige, borede sine frygtelige Negle ind i hendes Hals og slap ikke sit Tag, før hun havde udaandet. Dens vilde, flakkende Blik faldt i dette Øjeblik paa Sengegavlen, over hvilken dens Herres i Rædsel stivnede Ansigt dukkede frem. Aben, der vel stedse havde den frygtede Pisk i Erindring, gik nu fra Raseri over til Frygt. Den var sig bevidst at have fortjent Straf, den syntes ivrig efter at skjule sin Udaad og sprang omkring i Værelset i den frygteligste Ophidselse og Angst; alt imens væltede den Møblerne omkuld, sønderbrød dem og kastede Sengeklæderne fra Sengen og ud paa Gulvet. Sluttelig greb den først Datterens Lig og pressede det op i Skorstenen, saadan som det siden blev fundet, og dernæst Moderens, som det slyngede ud gennem Vinduet.

Da Aben nærmede sig Vinduet med sin lemlæ-

stede Byrde, veg Matrosen forfærdet tilbage og snarere gled end klatrede nedad Lynaflederen, hvorpaa han skyndte sig hjem opfyldt af Angst for Følgerne af den blodige Daad og derfor ubekymret om Orang-Utangens Skæbne. De Ord, der hørtes af Vidnerne paa Trappen, var Franskmandens Udbrud af Rædsel og Frygt afbrudte af Dyrets infernalske Glammen. —

Jeg har kun lidt at tilføje. Orang-Utangen maa være sluppet bort fra Værelset ved Hjælp af Lynaflederen, umiddelbart før Døren blev sprængt. Den maa have lukket Vinduet, da den undflyede. Den blev senere hen fanget af Ejeren selv, der solgte den til den zoologiske Have for en meget betydelig Sum. Le Bon blev øjeblikkelig løsladt, da vi paa Politidirektørens Kontor havde afgivet vor Beretning om de nærmere Omstændigheder ved Mordene. Uagtet sin Velvilje for Dupin formaaede denne Øvrighedsperson dog ikke ganske at skjule sin Ærgrelse over den Vending, Sagen havde taget, og han maatte give sig Luft i et Par spydige Bemærkninger om det passende i, at enhver skötter sin egen Dont.

„Lad ham snakke,“ sagde Dupin, der ikke havde fundet sig beføjet til at give Svar paa Tiltale. „Lad ham ræsonnere; det vil berolige hans Samvittighed. Det er mig nok at have overvundet ham i hans egen Fæstning. At det ikke lykkedes ham at trænge til Bunds i dette Mysterium er imidlertid langt fra saa mærkeligt, som han tror; ti sandt at sige er vor Ven Politidirektøren for snu til at være vis. Der er ingen Rygrad i hans Visdom. Han har for meget Hovede ligesom en vis Fisk af Kabliauslægten. Men han er nu alligevel et meget

rart Menneske. I Særdeleshed sætter jeg Pris paa en Ejendommelighed hos ham, der har skabt hans Ry¹⁾ for Skarpsindighed, nemlig hans Evne til at „nægte det, som er, og forklare det, som ikke er.“ —

---

¹⁾ Rousseau: Nouvelle Héloïse

Det stjaalne Brev.

Nil sapientiae odiosius acumine
nimio.

Seneca.

En stormfuld Efteraarsaften lige efter Mørkets Frembrud sad jeg sammen med min Ven C. Auguste Dupin i hans lille Bagkammer paa 3die Sal, Rue Dunôt Nr. 33, Faubourg St. Germain i Paris og hengav mig paa én Gang til den dobbelte Nydelse af mine egne stille Tanker og en Merskumspibe. Vi havde siddet mindst en Time fordybede i Tavshed, og tilsyneladende var vi begge to ene og alene optagne af de hvirvlende Røgskyer, der opfyldte Værelset. Hvad mig angaar, saa grublede jeg imidlertid over visse Emner, som vi havde beskæftiget os med i vor Samtale tidligere paa Aftenen, nemlig Affæren i Rue Morgue og det hemmelighedsfulde Mord paa Marie Rogêt. Jeg betragtede det derfor som noget af et mærkeligt Sammentræf, da Døren aabnedes og indlod vor gamle Bekendt, Hr. G., Politidirektøren.

Vi bød ham hjærtelig velkommen; ti han var virkelig tilnærmelsesvis halvt saa morsom, som han var foragtelig, og desuden havde vi ikke set ham i adskillige Aar. Vi havde siddet i Mørke, og Dupin rejste sig nu for at tænde en Lampe, men satte sig

igen uden at gøre det, da G. bemærkede, at han var kommen for at raadføre sig med os, eller rettere sagt for at høre min Vens Mening om en Sag, der havde skaffet ham adskillige Bryderier paa Halsen.

„Hvis det er noget, der kræver Eftertanke,“ sagde Dupin, idet han undlod at tænde Vægen, „saa vil vi have mer Fordel af at anstille vor Undersøgelse i Mørke.“

„Der har vi igen en af Deres løjerlige Ideer,“ sagde Direktøren, som havde den Vane at kalde alt, hvad han ikke forstod, for „løjerligt“ og som derfor levede omgivet af talløse Løjerligheder.

„Ganske rigtigt,“ sagde Dupin, som nu rakte sin Gæst en Pibe og rullede en magelig Stol frem til ham.

„Og hvad er der saa nu i Vejen?“ spurgte jeg. „Jeg haaber, det ikke er noget i Retning af Mord?“

„Absolut ikke, nej. Sagen er i Virkeligheden overmaade simpel, og vi kan sagtens faa Bugt med den selv; men jeg kom i Tanker om, at det nok vilde more Dupin at høre dens Enkeltheder, netop fordi den er saa besynderlig.“

„Simpel og besynderlig,“ sagde Dupin.

„Naa ja; men heller ikke just det. Sagen er den, at vi allesammen er kommet i Forlegenhed, fordi Affæren er saa ligetil og dog holder os for Nar.“

„Maaske det netop er Simpelheden, der gør Sagen vanskelig,“ sagde min Ven.

„Hvor De dog kan vrøvle,“ sagde Politidirektøren og lo hjærteligt.

„Maaske Mysteriet er for let gennemtrængeligt,“ sagde Dupin.

„Har man hørt Mage til Paastand!“

„Stikker altfor meget i Øjnene.“

„Ha, ha, ha, ha, ho, ho, ho,“ brølede vor Gæst inderligt fornøjet. „Dupin, det ender med, at De lægger mig i Graven.“

„Men hvad er det da for en Sag?“ spurgte jeg.

„Det skal jeg sige Dem,“ svarede Politidirektøren, udstødte eftertænksomt en vældig Røgsky og satte sig mageligt til Rette i Stolen. „Jeg vil fatte mig kort, men lad mig allerførst henlede Deres Opmærksomhed paa, at dette er en Sag, som udkræver den strængeste Diskretion. Rimeligvis mistede jeg min Stilling, hvis det kom ud, at jeg havde indviet uvedkommende i den.“

„Fortæl,“ sagde jeg.

„Eller lad være,“ tilføjede Dupin.

„Nuvel, jeg har modtaget personlig Meddelelse fra en meget højtstaaende Person, om at et vist Dokument af yderste Vigtighed er blevet stjaalet fra de kongelige Gemakker. Den Person, der har tilistet sig det, er kendt; man har set ham tage det. Endvidere ved man, at det endnu er i hans Besiddelse.“

„Hvoraf ved man det?“ spurgte Dupin.

„Det kan man slutte sig til,“ svarede Politidirektøren, „paa Grund af Dokumentets Natur, og fordi visse Resultater er udeblevne, skønt de uvægerlig maatte vise sig, saa snart Brevet ikke længer var i Tyvens Besiddelse, det vil sige: saa snart han havde anvendt det paa den Maade, han maa have til Hensigt.“

„Forklar Dem en Smule tydeligere,“ bad jeg.

„Nuvel, jeg tør maaske sige saa meget, at dette Dokument giver Ihændehaveren en vis Magt paa et vist Sted, hvor denne Magt er uhyre værdifuld,“ sagde Politidirektøren, der yndede at udtrykke sig diplomatisk.

„Jeg forstaar det ikke ganske endnu,“ sagde Dupin.

„Ikke? Nuvel, Aabenbarelsen af Dokumentets Indhold til en tredie Person, hvis Navn jeg ikke tør nævne, vilde bringe en meget højtstaaende Persons Ære i Fare, og dette giver Dokumentets Indehaver en vis Magt over denne høje Person, hvis Ære og Fred saaledes er gjort usikre.“

„Men denne Magt,“ afbrød jeg, „maatte bero paa Tyvens Kundskab om, at den bestjaalne vidste, hvem han var. Og hvem vilde vove —“

„Tyven er D., Gesandten, der har Mod til alt, saa vel hvad der sømmer sig, som hvad der ikke sømmer sig for en Mand. Den Maade, hvorpaa han begik Tyveriet er ikke mindre snedig end fræk. Det Dokument, her er Tale om — et Brev, naar jeg skal sige det lige ud — var blevet modtaget af den bestjaalne, mens hun befandt sig alene i sit Boudoir. Da hun var i Færd med at læse det, blev hun afbrudt ved en anden meget højtstaaende Persons Indtræden i Værelset, en Person, for hvem hun fremfor alt maatte ønske at skjule det. Efter et hastigt og frugtesløst Forsøg paa at kaste det i en Skuffe blev hun nødt til at lægge det paa Bordet, aabent som det var. Adressen vendte imidlertid opad, og da Indholdet saaledes var skjult, undgik Brevet at vække Opmærksomhed. Paa dette Tidspunkt traadte D., Gesandten, ind. Hans Falkeblik opdager strax Brevet, han genkender Haandskriften, han iagttaget en vis Forvirring hos den Person, til hvem Skrivelsen er adresseret, og slutter sig til hendes Hemmelighed. Først haster han paa sin sædvanlige ilfærdige Maade gennem nogle Forretningssager, trækker derpaa et Brev, der i nogen Grad ligner det omtalte, op af Lommen, lader som om han læser

i det og lægger det derpaa paa Bordet ved Siden af det andet. Paany taler han et Kvarters Tid om Stats-sager, og idet han tager Afsked, tilegner han sig det Brev, der ikke tilhører ham. Dets retsmæssige Ejer saa det, men turde selvfølgelig ikke gøre Indsigelse af Frygt for den tredie Person, som var tilstede. Og Gesandten fjærnede sig og efterlod sit eget Brev, der var ganske betydningsløst.“

„Her har De netop, hvad De ansaa for nødvendigt til at gøre Tyvens Magt til en Realitet,“ sagde Dupin til mig, „nemlig Tyvens Kundskab om, at den bestjaalne ved, hvem han er.“

„Ja,“ svarede Politidirektøren, „og den saaledes opnaaede Magt er allerede i nogle Maaneder blevet udnyttet i politiske Øjemed i en højst uhyggelig Udstrækning. Den bestjaalne Person bliver, for hver Dag der gaar, mere og mere overtydet om Nødvendigheden af at erholde sit Brev tilbage. Det kan naturligvis ikke gaa aabenlyst for sig. I sin Fortvivlelse har hun tilsidst bekvemmet sig til at overgive Sagen i mine Hænder.“

„Man kunde vist heller ikke ønske sig en kløgtigere Mellemand, ja endda blot forestille sig en saadan,“ sagde Dupin fuldstændig skjult af en tyk Røgsky.

„Nu gør De Dem skyldig i Smiger,“ sagde Politidirektøren, „dog er det muligt, at hun har staaet i den Formening.“

„Det er indlysende,“ sagde jeg, „at Brevet — som De hævder — endnu bestandig er i Gesandten's Besiddelse, siden det er Besiddelsen og ikke Anvendelsen af det, der forlener ham med hans Magt. Saa snart han anvender det, vil han jo gaa glip af denne Magt.“

„De har Ret,“ sagde G., „og jeg har netop hand-

let i Overensstemmelse med denne Overbevisning. Min første Opgave var en grundig Gennemsøgelse af Gesandts Bopæl; og her havde jeg en stor Vanskelighed at overvinde i den Omstændighed, at han intet maatte vide om min Søgen. Jeg var fremfor alt bleven advaret mod den Fare, der vilde opstaa, hvis han fik Nys om vort Forehavende.“

„Her bevæger De Dem dog paa kendt Grund,“ sagde jeg; „Pariser-Politiet har foretaget den Slags Undersøgelser utallige Gange.“

„Ganske rigtigt. Den Side af Sagen satte mig nu heller ikke graa Haar i Hovedet. Gesandts Levevis var ogsaa i min Favør. Han tilbringer hyppig Natten ude. Hans Tjenerskab er ikke synderlig talrigt. Folkene sover langt borte fra deres Herres Værelse, og da de næsten allesammen er Neapolitanere, er det let at drikke dem fulde. Jeg har, som De ved, Nøgler, der er i Stand til at aabne hver eneste Dør i hele Paris. Der er ikke forløbet en Nat de sidste tre Maaneder, uden at jeg personlig har anvendt en stor Del af den til at undersøge D.s Palæ. Min Ære staar paa Spil, og — ja, nu røber jeg en stor Hemmelighed — der er udlovet en enorm Belønning. Derfor opgav jeg heller ikke Efterforskningen, før jeg var fuldstændig paa det rene med, at Tyven er snedigere end jeg. Jeg skulde mene, at jeg har ransaget hver Krog og hvert Hjørne indenfor det Omraade, hvor der kan være Tale om at Brevet er skjult.“

„Er det ikke muligt,“ indskød jeg, „at Gesandten, hvorvel han utvivlsomt er i Besiddelse af Brevet, kan have skjult det andre Steder end just i sin egen Bolig?“

„Det er næppe muligt. Saadan som Sagerne nu staar ved Hoffet og i Særdeleshed det Intrigespil, i

hvilket D. er indviklet, saa er Brevets øjeblikkelige Anvendelighed, Muligheden for at bringe det til Veje paa kortest muligt Varsel omtrent af lige saa stor Betydning som at besidde det.“

„At bringe det til Veje?“

„Ja, for at kunne tilintetgøre det,“ sagde Dupin.

„I saa Fald maa Dokumentet være i Gesandtsens Bolig. Ti der kan vel ikke være Tale om, at det befinder sig paa hans Person?“

„Absolut ikke. Han er to Gange blevet overfaldet, og han er blevet undersøgt paa det omhyggeligste under mit eget Tilsyn.“

„Den Ulejlighed kunde De have sparet Dem,“ sagde Dupin. „Jeg antager, at D. ikke er nogen Dumrian, og hvis han ikke er det, vidste han vel nok, at han maatte være fattet paa slige Overfald.“

„Han er maaske ingen Dumrian, men Digter er han i hvert Fald, og de to Ting er der nu efter min Mening ikke saa stor Forskel paa.“

„Det er rigtigt nok,“ sagde Dupin og pusted langsomt og eftertænksomt Røgen fra sig, „hvorvel jeg maa indrømme, at jeg selv har gjort mig skyldig i adskillige ubehjælpomme Vers.“

„Kanske De vil meddele os Gangen i Deres Undersøgelser?“ sagde jeg.

„Nu ja, vi gav os god Tid, og vi søgte overalt. Jeg har jo megen Erfaring paa det Omraade. Jeg eftergik hele Bygningen Værelse for Værelse; jeg anvendte hver eneste Nat i en hel Uge paa hvert enkelt. Først undersøgte vi Møblerne. Hver Skuffe blev aabnet; jeg antager, De ved, at hemmelige Skuffer er et Begreb, der slet ikke eksisterer for en veluddannet Opdager. Den Mand, der lader en hemmelig Skuffe undslippe sig ved en saadan Undersøgelse, er simpelt hen et Fjog. Der er jo intet at

tage fejl af. Vi staar jo i hvert enkelt Tilfælde overfor et vist Rumfang, overfor en vis Masse, som der skal gøres Rede for. Og vi har ganske bestemte Regler at gaa efter. Halvtredssindstyvendedelen af en Linie vilde ikke undgaa vor Opmærksomhed. Først undersøgte vi Skabene og dernæst Stolene. Hynderne efterforskede vi ved Hjælp af de lange, tynde Naale, som De har set mig anvende. Vi tog Pladerne af Bordene.“

„Hvorfor det?“

„Fordi det hænder sig, at den, som ønsker at skjule en Genstand, fjærner Bordpladen og derpaa udhuler et af Bordbenene, hvorpaa Genstanden anbringes i Hulningen, og Pladen paany sættes paa. Top- og Fodende paa Sengestolper anvendes paa lignende Maade.“

„Kunde man ikke forvisse sig om Hulheden ved at banke?“ spurgte jeg.

„Paa ingen Maade, hvis Rummet omkring Genstanden bliver udfyldt med Vat; desuden var vi nødt til at arbejde lydløst.“

„Men De kunde da ikke skille alle de Møbler ad, som det var muligt at anvende som Gemmested paa den omtalte Maade. Et Brev lader sig rulle sammen, saa det hverken i Form eller Størrelse afviger synligt fra en stor Strikkepind, og da kan man f. Ex. presse det ind i en Stolesprække. De skilte da ikke alle Stolene ad?“

„Vi gjorde det, som var bedre, vi undersøgte hver eneste Stolesprække i hele Palæet, overhovedet hver eneste Møbel-Sammenføjning ved Hjælp af et yderst kraftigt Mikroskop. Havde der været mindste Tegn paa noget usædvanligt, vilde vi øjeblikkelig have opdaget det. Et eneste Fnug af Smuld fremkommet ved Boring vilde vi lige saa let have faaet Øje

paa som paa et Æble. Det mindste aparte ved Limingen, enhver nok saa lidt gabende Sammenføjning vilde have ledt os paa Sporet.“

„Jeg kan tænke mig til, at De ikke glemte Spejlene men undersøgte Mellemmrummene mellem Glasene og Bagklædningen, saa lidt som De vel gik udenom Sengene og Sengklæderne, Gardinerne og Tæpperne?“

„Selvfølgelig undersøgte vi alle disse Ting, og da vi var blevet færdige med Bohavet, tog vi fat paa selve Bygningen. Vi delte al Overflade i mindre Dele, som vi nummererede for ikke at glemme nogen af dem, og derpaa undersøgte vi med Mikroskopet hver eneste Kvadrattomme i Huset samt i de to tilstødende Huse.“

„De to tilstødende Huse! De maa have haft nok at gøre.“

„Ganske vist; men Belønningen er ogsaa enorm.“

„Medtog de Grundene omkring Husene?“

„Javel; de er brolagte med Mursten og voldte os kun ringe Ulejlighed. Vi undersøgte Mosset mellem Stenene og fandt, at det ikke havde lidt Overlast.“

„De eftersaa naturligvis D.s Papirer og Bøgerne i hans Bibliothek?“

„Vær vis paa det. Vi aabnede hver Pakke og hvert Bundt; vi aabnede hver Bog og vendte alle Blade i den; vi nøjedes ikke som visse Politimænd med at ryste dem. Vi tog nøjagtigt Maal af hver eneste Bogs Bind, og vi undersøgte dem alle omhyggeligt med Mikroskopet. Hvis der var blevet foretaget noget med et af Bindene, vilde det ikke undgaaet vor Opmærksomhed. Og fem sex Bøger, der lige var kommet hjem fra Bogbinderen, gennemstak vi paa langs med vore Naale.“

„Og Gulvene under Tæpperne?“

„Vi aftog hvert eneste Tæppe og undersøgte Gulvbrædderne ved Hjælp af Mikroskopet.“

„Og Tapeterne?“

„Selvfølgelig.“

„Men eftersaa De Kælderne?“

„Ja vi gjorde.“

„I saa Fald ser det ud til, at Deres Beregning er forkert, og at Brevet ikke — som De formoder — befinder sig i Huset.“

„Jeg frygter, De har Ret,“ sagde Politidirektøren. „Og hvad vil De nu raade mig til, Dupin?“

„Til at undersøge Huset nok en Gang.“

„Det er ganske ørkesløst,“ sagde G. „Saa sandt jeg lever, Brevet er der ikke.“

„Jeg kan ikke give Dem noget bedre Raad. Naturligvis har De en nøjagtig Beskrivelse af Brevet?“

„Ja, ja vist.“ Og Politidirektøren fremtog sin Notebog og gav sig til at oplæse en minutios Beskrivelse af, hvordan det savnede Dokument saa ud saa vel indvendig som navnlig udvendig. Kort efter endt Gennemlæsning tog han Afsked; og den brave Mand var mere nedtrykt, end jeg nogen Sinde tidligere havde set ham.

Omtrent en Maaned efter aflagde han os paany Besøg og fandt os noget nær beskæftigede som sidst. Han tog en Pibe, satte sig og begyndte en Samtale om ganske almindelige Ting. Tilsidst sagde jeg:

„Men hvordan gaar det saa med det stjaalne Brev? Jeg antager, De er kommet til den Erkendelse, at De ikke kan hamle op med Gesandten?“

„Ja; gid Pokker havde ham. Jeg foretog imidlertid en ny Undersøgelse, som Dupin foreslog. Det var spildt Arbejde, hvad jeg vidste i Forvejen.“

„Hvor stor var det, De sagde, den Belønning var?“ spurgte Dupin.

„Naa, den er meget stor, en særdeles rundhaandet Belønning; jeg vil ikke saa gerne sige netop hvor stor; men jeg vilde ikke betænke mig paa at give den Mand, der skaffede mig Brevet, en Anvisning paa 50,000 Francs. Sagen er den, at dets Betydning bliver større og større for hver Dag, der gaar. Den udlovede Belønning er nylig blevet sat op til det dobbelte. Men om den saa blev tredoblet, kunde jeg ikke gøre mere end hvad jeg allerede har gjort.“

„Naa-aa,“ drævede Dupin og udpustede svære Røgskyer. „Det forekommer rigtignok mig, at De ikke har anspændt Dem til det yderste i denne Sag. De kunde nok have udrettet lidt mere — hvad?“

„Hvorledes? Paa hvad Maade?“

„Jo-o -- bak! bak! -- De kunde jo -- bak! bak! -- indhente Raad i Sagen -- ikke? -- bak! bak! bak! -- Kan De huske Historien om Abernethy?“

„Nej. Gid Fanden havde ham.“

„Ja gid. Men, ser De, en Gang vilde en rig Gnier luske sig til at konsulere Abernethy gratis. I et privat Selskab gav han sig til at konversere Lægen og forelagde ham sit Tilfælde, som om det hele drejede sig om en tænkt Person. „Hvis vi antager, at hans Sygdom frembyder de og de Symptomer,“ sagde Gnieren, „hvad vil saa De, Hr. Doktor, anbefale ham at gøre?“ „Jeg vil anbefale ham at raadføre sig med en Læge,“ svarede Abernethy.“

„Men jeg er jo i høj Grad villig til at indhente Raad,“ sagde Politidirektøren en Smule forlegen, „og til at betale derfor. Jeg gav virkelig gerne 50,000 Francs til den, der kunde hjælpe mig til Brevet.“

„Ja, naar saa er,“ sagde Dupin, idet han aabnede en Skuffe og tog en Vexel-Blanket frem, „saa kan De lige saa gærne strax udfylde mig en Anvisning paa det nævnte Beløb. Saa snart den er underskrevet, skal De faa Brevet.“

Jeg var forbavset. Politidirektøren stod som ramt af Lynet; han mælede ikke et Ord, han rørte sig ikke ud af Pletten, hans Mund stod vidt aaben, og han stirrede paa min Ven med store, vantro Øjne, der syntes at ville springe ud af deres Huler. Lidt efter lidt kom han dog nogenlunde til sig selv igen, han greb en Pen, og efter nogen Tøven og Stirren udfyldte og underskrev han en Vexel paa halvtredssindstyve Tusinde Francs, som han rakte over Bordet til Dupin, der granskede den nøje og gemte den i sin Lommebog, hvorpaa han gik hen og aabnede sin Skrivepult og fremtog et Brev, som han overrakte G. Denne Øvrighedsperson greb det i et fuldstændigt Dilerium af Henrykkelse, aabnede det med rystende Haand, kastede et flygtigt Blik paa Indholdet, slog ud med Arme og Ben, fo'r henimod Døren, ud af Stuen og bort fra Huset uden at sige Farvel, uden saa meget som at have ytret en Stavelse, fra det Øjeblik Dupin bad ham udfylde Anvisningen.

Da han var borte, begyndte min Ven at forklare mig Sagen.

„Det parisiske Politi er paa sin Vis overordentlig dygtigt,“ sagde Dupin. „Det bestaar af energiske, kløgtige, snu og veløvede Folk. Da G. fortalte mig, hvorledes han havde undersøgt Gesandtskabshotellet, var jeg derfor ikke et Øjeblik i Tvivl om, at han havde gjort sit Arbejde grundigt, som han nu havde lagt det an.“

„Som han havde lagt det an?“

„Ja. De trufne Forholdsregler var ikke blot de bedste i deres Slags, Anvendelsen af dem var tillige yderst fuldkommen. Hvis Brevet havde befundet sig indenfor disse Undersøgelsers Rækkevidde, saa var det ufejlbarlig blevet fundet.“

Jeg lo; men han syntes at tale i ramme Alvor; han fortsatte:

„Forholdsreglerne var gode nok, og de blev godt anvendte; de havde blot den Mangel, at de ikke passede til denne Sag og overfor denne Mand. Den Methode, Politidirektøren anvender, er i og for sig sindrig nok, men den bliver let til en Prokrustes-Seng, hvorefter han afpasser sin Fremgangsmaade. Snart farer han vild, fordi han er for grundig, snart fordi han er for overfladisk, i Forhold til den foreliggende Sag. Man kan træffe Skoledrenge, der ræsonnerer bedre end han. Jeg kendte en paa 8 Aar, der ligefrem vakte Opsigt ved sin Evne til at gætte rigtigt i Spillet „Lige eller Ulige“. Det er et meget simpelt Spil, hvortil der anvendes Marmorkugler. En af Drengene holder nogle af disse i sin Haand og spørger, om Antallet er lige eller ulige. Hvis der nu gættes rigtigt, faar den gættende en Kugle, i modsat Fald taber han en. Den Dreng, jeg taler om, vandt alle Skolens Marmorkugler. Selvfølgelig gik han frem efter et bestemt Princip, og det bestod alene i en rigtig Vurdering af Modstandernes Snuhed. Der staar maaske en vitterlig Dumrian overfor ham, rækker sin lukkede Haand til Vejrs og spørger: „Lige eller Ulige?“ Han svarer „Ulige“ og taber! men allerede næste Gang vinder han; ti han siger til sig selv: „Fæet havde Lige første Gang, og han er akkurat snedig nok til at have Ulige anden Gang; derfor vil jeg gætte Ulige“; det gør han og vinder. Er hans Modstander en

Smule kløgtigere, vil han derimod ræsonnere som saa: „Han husker paa, at jeg i første Tilfælde gættede Ulige, og hans første Indskydelse vil gaa ud paa, at jeg i næste Omgang vil gætte Lige, men det gaar snart op for ham, at denne Variation er for ligetil, og han vil atter møde frem med et lige Antal Stene; altsaa gætter jeg Lige.“ Det gør han og vinder. Kammeraterne kaldte den Dreng „heldig“, men der kunde jo nok findes en anden Benævnelse paa den Tankevirksomhed, han udfoldede.“

„Han gør sig jo til et med sin Modstander ved at sætte sig ind i hans Tanker.“

„Det gør han,“ svarede Dupin, „og da jeg udspurgte ham om hans Fremgangsmaade, svarede han: „Naar jeg ønsker at udfinde, hvor klog eller hvor dum, hvor god eller hvor slet en eller anden er, eller hvilke Tanker, der i Øjeblikket opfylder ham, saa anbringer jeg mit Ansigtsudtryk saa nøje i Overensstemmelse med hans som muligt, og saa venter jeg og ser hvilke Tanker og Følelser, der opstaar i mig svarende til Udtrykket.“ Dette Skoledrengens Svar ligger i Virkeligheden paa Bunden af al den forlorne Dybsindighed, som man har tilskrevet Rochefaucault, La Bougive, Machiavelli og Campanella.“

„Og denne Evne til at gøre sig til et med sin Modstander afhænger, hvis jeg forstaar Dem ret, af den Nøjagtighed hvormed man forstaar at udmaale hans Intelligens?“

„Dens Nytteanvendelse beror derpaa,“ sagde Dupin. „Og Politidirektøren og hans Folk tager saa ofte fejl, fordi de glemmer at sætte sig ind i Modstanderens Tankegang, og fordi de vurderer hans Begavelse forkert, eller rettere sagt fordi de ganske undlader en saadan Vurdering. De har kun deres egne Forestillinger om Kløgt i Hovedet; og skal de

efterspore en skjult Genstand, har de kun de Maader, hvorpaa de selv vilde have skjult den, for Øje. De har for saa vidt Ret heri, som deres egen Kløgt paa det nøjeste svarer til Mængdens; men staar de nu overfor en Forbryder, hvis Snuhed er af en anden Art, saa bliver det naturligtvis ham, der holder dem for Nar. Dette hænder altid, naar hans Kløgt overgaar deres, og det hænder meget hyppig, ogsaa naar han er dem underlegen. Deres Methode er uden Variation: de driver det aldrig videre end til at anvende den med størst muligt Eftertryk, naar der f. Ex. er udlovet en stor Belønning, eller naar Sagen er af usædvanlig Beskaffenhed. Hvad har G. f. Ex. præsteret i Retning af ændret Fremgangsmaade? Al denne Boren, Sondering og Banken, denne mikroskopiske Undersøgelse og Inddeling i indregistrerede Kvadrattommer — hvad er det vel altsammen uden en Overdrivelse af den Methode, der er baseret paa visse, ganske bestemte Forestillinger om menneskelig Kløgt og Snille, som Politidirektøren nu en Gang har vænnet sig til i sin lange Tjeneste? Ser De ikke, at han betragter det som givet, at alle Mennesker vil skjule et Brev — om ikke just i et Hul, der er boret i et Stoleben, saa dog i et lignende Hul eller en Krog, der frembyder sig i Kraft af den samme Tankegang, der faar et Menneske til at skjule et Brev i et Hul, der er boret i et Stoleben? Ser De ikke, at den Slags Skjulesteder kun passer under ganske almindelige Forhold, og at de kun foretrækkes af ganske jævne Begavelse; ti i alle de Tilfælde, hvor noget skal skjules, vil Tanken om, at det netop er skjult paa en saadan Maade, opstaa af sig selv, og Opdagelsen vil aldeles ikke bero paa nogen Slags Skarpsindighed, men alene afhænge af de Søgendes Omhu, Taalmodighed og

Ihærdighed, og disse Egenskaber vil det aldrig skorte paa, naar Sagen er af Vigtighed, eller naar — hvad der er det samme i Politiets Øjne — den udlovede Belønning er betydelig. De forstaar vel nu, hvad jeg mente med min Bemærkning om, at det stjaalne Brev ufejlbarlig vilde være blevet fundet, hvis det havde været indenfor Politidirektørens Undersøgelses Rækkevidde, med andre Ord: hvis det var blevet skjult efter et Princip, der rummedes af de for Undersøgelsen normgivende Principer. Politidirektøren er imidlertid blevet fuldstændig mystificeret, og den inderste Aarsag til hans Nederlag er den af ham nærede Opfattelse, at Gesandten maatte være en Taabe, siden han havde vundet Ry som Digter. Alle Narre er Digtere, det har Politidirektøren paa Fornemmelsen, og han gør sig kun skyldig i den Fejltagelse deraf at slutte, at alle Digtere er Narre.“

„Er han da virkelig Digter?“ spurgte jeg. „Der er to Brødre, saa vidt jeg ved, og de har begge vundet sig et Navn som Skribenter. Gesandten har skrevet lærde Afhandlinger om Differential-Beregning. Han er Mathematiker og ikke Digter.“

„De tager fejl; jeg kender ham godt; han er begge Dele. Som Digter og Mathematiker er han i Stand til at drage Fornuftsslutninger, som Mathematiker alene vilde han have været ude af Stand til det og et let Bytte for Politidirektøren.“

„De forbavser mig med disse Anskuelser, der ganske strider mod den gængse Opfattelse. De har da ikke i Sinde at underkende Aarhundreders velafvejede Dom. De matematiske Slutninger er jo dog hidtil blevne betragtede som uovertræffelige.“

„Man kan holde meget paa,“ svarede Dupin med et Citat af Chamfort, „at enhver gængs Opfattelse, enhver nedarvet Forestilling maa være en Taabelig-

hed, eftersom den er faldet i Flertallets Smag. Jeg indrømmer Dem, at Mathematikerne har gjort deres Bedste for at udbrede den gængse Vildfarelse, som De sigter til; men Vildfarelsen bliver ikke mindre, fordi den udgives for Sandhed. De har eksempelvis med en Iver, der var en bedre Sag værdig, indsmuglet Udtrykket „Analyse“ i Algebraen. Det er Franskmændene, der har Æren af denne specielle Tilsnigelse; men hvis en Betegnelse er af Betydning, hvis Ordenes Værdi afhænger af deres rette Anvendelse, saa kan man vel sige, at Analyse har lige saa lidt med Algebra at gøre, som de latinske Udtryk „ambitus“, „religio“ og „homines honesti“ med Ambition, Religion og honnête Folk.“

„Jeg ser nok, De har et Horn i Siden paa Parises Matematikere; men gaa nu videre.“

„Jeg bestrider Gyldigheden og dermed Værdien af enhver Fornufts slutning, der ikke er baseret paa en strængt logisk Foruddannelse. Jeg underkender i Særdeleshed det Ræsonnement, der har matematisk Studium til Forudsætning. Matematikken er en Videnskab, der beskæftiger sig med Form og Størrelse, og matematiske Slutninger er kun logiske, naar de anvendes paa Iagttagelser om Form og Størrelse. Den store Vildfarelse bunder i, at de rent matematiske Sandheder ogsaa bliver betragtede som Sandheder i al Almindelighed. Og Fejltagelsen er saa iøjnespringende, at det højlig forbavser mig at se, hvor vidt udbredt den er. Matematiske Grundsætninger er nu en Gang ikke sande i al Almindelighed. Hvad der er sandt, naar Talen er om Forhold — Form og Størrelse — er f. Ex. ofte bundfalsk, naar Talen er om Moral. I denne Videnskab holder det sjælden Stik, at de tilsammenlagte Dele er lig det Hele. Den matematiske Sandhed kommer ogsaa

til kort, naar Talen er om Motiver; ti to Motiver af en vis given Værdi, faar ikke nødvendigvis, naar de lægges sammen, en ny Værdi der udgør Summen af de to Enkeltværdier. Der er talrige andre matematiske Sandheder, som kun har Gylgighed saa længe Talen er om Forhold. Men Mathematikeren anvender af Vane det, der er Sandhed i hans Videnskab, i al Almindelighed, og Mængden gør ligesaa i god Tro. Bryant omtaler i sin lærde „Mythologi“ en lignende Kilde til Vildfarelse, naar han siger: „Skønt vi ikke tror paa de hedenske Fabler, saa glemmer vi os dog bestandig selv og bygger Slutninger paa dem, som om en Virkelighed svarede til dem.“ Hvad Mathematikerne angaar, saa er de Hedninger, saa tror de paa deres „Fabler“ og udtager deres Slutninger i Overensstemmelse dermed — ikke saa meget af Tankeløshed, som fordi deres Hjærner udmarves i Kraft af deres Opdragelse. Jeg har i hvert Fald aldrig truffet en rigtig Mathematiker, som man kunde forlade sig paa, naar han bevægede sig udenfor sine Kvadratrødder; jeg har aldrig truffet nogen, som ikke lønlig ansaa det for en Trosartikel, at $x^2 + px$ uvægerlig var lig med q . Prøv en Gang paa at sige til en af disse Godtfolk, at De tror, der kan indtræffe Tilfælde, hvor $x^2 + px$ ikke ganske er lig med q , og gør ham begribeligt, hvad De mener, og jeg vil raade Dem til hurtigst muligt at komme udenfor hans Rækkevidde, da han ellers ufejlbarlig vil slaa Dem til Jorden.“

Jeg lo blot af denne sidste Bemærkning, og Dupin fortsatte:

„Jeg vilde blot gøre Dem opmærksom paa, at Politidirektøren ikke havde behøvet give mig denne Anvisning, hvis Gesandten kun havde været Mathematiker og intet andet. Jeg vidste imidlertid, at han

baade var Mathematiker og Digter, og jeg traf mine Forholdsregler i Overensstemmelse dermed. Jeg glemte heller ikke, at han var Hofmand og en dristig Intrigant. En saadan Mand kunde ikke være uvidende om Politiets sædvanlige Fremgangsmaade; han kunde heller ikke være uvidende om de Snarer, der vilde blive lagte for ham, hvad Begivenhederne ogsaa tilstrækkelig har godtgjort. Han maatte forudse, at hans Bolig i al Hemmelighed vilde blive undersøgt. Hans hyppige Fravær fra Hjemmet om Natten, der glædede Politidirektøren saa meget, fordi de begunstigede hans Arbejde, ansaa jeg for en List, et Middel til at give Politiet Lejlighed til grundig Undersøgelse og saaledes saa meget des hurtigere indpode dem den Anskuelse, at Brevet ikke fandtes i Huset, hvad jo ogsaa G. tilslut følte sig overbevist om. Tillige var jeg klar over, at de Forestillingskredse, der danner Rettesnoren for Politiets Fremgangsmaade, naar det er ude og søger efter skjulte Genstande, og som jeg lige nu har gjort mig den Ulejlighed at forklare Dem, heller ikke kunde være Gesandten ubekendte. Derfor maatte han nødvendigvis gaa udenom alle gængse Skjulesteder. Det maatte staa ham klart, at den fjærneste og lønligste Krog i hans Palæ vilde vise sig lige saa tilgængelig som den almindeligste Skuffe, naar først Politidirektøren traadte i Virksomhed med alle sine Naale, Vridbor og Mikroskoper. Jeg indsaa derfor, at Forholdene vilde tvinge ham til at anvende den allersimpleste Fremgangsmaade; han havde ikke andet Valg. De husker nok, hvor vanvittigt Politidirektøren lo, da jeg ved vor første Sammenkomst insinuerede, at denne Gaade rimeligvis voldte ham saa meget Bryderi, fordi den var saa let at løse.“

„Ja, jeg husker det godt. Jeg var ligefrem bange for at han skulde faa Latterkrampe.“

„Den materielle Verden er rig paa Lighedhedspunkter med den immaterielle,“ fortsatte Dupin; „og derfor er der et vist Skær af Sandhed over den retoriske Læresætning, at et Billede eller en Lignelse lige saa vel kan forstærke et Argument som forskønne et Udtryk. Inertiens Lov synes saaledes at have Gyldighed saa vel i Fysiken som i Metafysiken. Ligesom den Regel gælder i Fysiken, at et stort Legeme er vanskeligere at sætte i Bevægelse end et lille, og at dets paafølgende Bevægelseskraft kan maales med denne Vanskelighed, saaledes gælder det i Metafysiken, at en Intelligens af større Formaaen — netop fordi den er mægtigere, mere upaavirkelig og virkningsfuld i sine Bevægelser end en af ringere Lødighed — er saa meget des mindre let at sætte i Bevægelse, saa meget mere usikker og tøvende paa de første faa Skridt af dens Bane. Har De for Resten lagt Mærke til, hvilke Butiksskilte det er, der mest fanger Opmærksomheden?“

„Jeg har aldrig skænket det en Tanke,“ sagde jeg.

„Der er en Leg“ — fortsatte han, „hvortil man bruger et Landkort. Den ene af Parterne sætter den anden til at finde et vist opgivet Ord, f. Ex. Navnet paa en By, en Flod eller Stat, kort sagt et hvilket-somhelst Ord, der staar paa Kortets brogede og forvirrende Flade. En Begynder i Legen søger i Almindelighed at bringe sine Modstandere paa Vildspor ved at opgive de Navne, der er trykte med de mindste Bogstaver; den mere kyndige derimod udvælger saadanne Ord, som i store Bogstaver strækker sig fra den ene Ende af Kortet til den anden. Disse undslipper Opmærksomheden, fordi de er for iøjnefaldende, akkurat som det forholder sig med de

altfor storslaaet affattede Plakater og Skilte i Garderne; men hvad der her gælder det legemlige Syn gælder ogsaa for det aandelige, de Betragtninger, der er altfor paatrængende og selvindlysende lader os ganske uberørte. Men dette her er vist noget, der gaar over — eller maaske under Politidirektørens Forstand. Det faldt ham ikke ind, at Gesandten jo kunde have anbragt Brevet lige for Næsen af Alverden just for at ingen skulde faa Øje paa det.

Men jo mere jeg tænkte paa D.s hensynsløse Dristighed og Raadsnarhed, paa den Omstændighed, at Dokumentet hele Tiden maatte have været ved Haanden for at kunne bruges i paakommende Tilfælde, samt paa det afgørende Vidnesbyrd fra Politidirektøren om, at det ikke var skjult indenfor denne Øvrighedspersons Undersøgelsesomraade, des mere følte jeg mig overbevist om, at Ministeren for at skjule Brevet havde taget sin Tilflugt til den snilde Udvej overhovedet ikke at gøre noget Forsøg paa at skjule det.

Opfyldt af disse Tanker udstyrede jeg mig med et Par grønne Briller og aflagde en skønne Morgen ligesom rent tilfældig Besøg i Gesandtskabshotellet. D. var hjemme — ugidelig, gabende, dovnende og drivende som sædvanlig, og plaget af den rædsomste Kedsomhed, saadan lod han i al Fald. Han er maaske den mest energiske af alle nulevende Mennesker — men han er det kun, naar ingen iagttager ham.

For at være paa Højde med ham klagede jeg over mit svage Syn, der nødvendiggjorde Brugen af Briller, og beskyttet af disse underkastede jeg nu hele Værelset en forsigtig og grundig Undersøgelse, mens jeg tilsyneladende kun var optagen af min Værts Aandrigheder.

Jeg lagde særlig Mærke til et stort Skrivebord, i

hvis Nærhed han sad, og paa hvilket der laa forskellige Breve og andre Papirer i uordnet Dyng samt et Par Musikinstrumenter og nogle faa Bøger. Her saa jeg imidlertid intet, der efter grundig og nøje Prøvelse syntes skikket til at vække særlig Mistanke.

Jeg lod mine Øjne løbe rundt i Værelset, og de faldt tilsidst paa en uægte Filigran-Visitkortholder af Pap, der i et snavset blaat Baand hang og dinglede paa en lille Messingknage lige under Kaminhyldens Midte. Den havde tre eller fire Rum og den indeholdt fem-sex Visitkort samt et enkelt Brev. Dette var meget plettet og sammenkrøllet. Det var revet omtrent midt over — som om det havde været Tanken at rive det helt i Stykker som værdiløst, en Tanke, der saa var bleven forandret eller hvis Udførelse maaske blot var udsat. Det var forsynet med et stort sort Segl, hvor Bogstavet D. var meget fremtrædende, og det var med en fin Damehaand adresseret til D. selv. Det var stukket ligegyldigt, ja som foragteligt ned i et af Visitkortholderens øverste Rum.

Jeg havde aldrig saa snart faaet Øje paa dette Brev, før jeg følte mig overbevist om, at det var det søgte. Det var ganske vist i alt Ydre forskelligt fra det, af hvilket Politidirektøren havde forelæst os en saa omhyggelig Beskrivelse. Her var Seglet stort og sort og forsynet med Bogstavet D., hist var Seglet lille rødt og smykket med Familien S.s hertugelige Vaaben. Her var Adressen skrevet med smaa Bogstaver af en Damehaand, hist var Udskriften stilet til en vis Person af kongelig Byrd udpræget fast; kun Brevets Størrelse frembød et Lighedspunkt. Men dertil maatte føjes den overordentlige Forskel i alle andre Henseender, Snavset, Papirets tilsmud-

sede og forrevne Tilstand, der stemte saa lidet med D.s pertentlige Vaner og netop derfor forraadte Hensigten: at narre Betragteren til at anse Aktstykket for værdiløst. Alt dette i Forbindelse med den mer end iøjnefaldende Plads, Dokumentet havde faaet, — der ganske svarede til de Tanker, jeg i Forvejen havde gjort mig — alt dette, siger jeg, maatte højlig styrke Mistanken, naar den allerede i Forvejen var tilstede.

Jeg trak Besøget ud saa længe som muligt, og mens jeg vedligeholdte en livlig Diskussion med Ministeren om et Emne, som jeg af Erfaring vidste interesserede ham stærkt, tabte jeg ikke Brevet af Syne et eneste Øjeblik. Jeg indprentede mig nøje dets Udseende og Plads i Visitkortholderen og gjorde iøvrigt en Opdagelse, der udslettede den Smule Tvivl, jeg endnu nærede. Jeg gjorde nemlig ved at undersøge Papirets Rande den Opdagelse, at de var mere bulne end nødvendigt. De frembød det brækkede Udseende, som stift Papir faar, naar det en Gang har været lagt sammen og er presset med en Brevpresser og saa bagefter er blevet bukket om og omvendt lagt i de oprindelige Folder. Opdagelsen var tilstrækkelig. Det stod mig klart, at Brevet var blevet krænget som en Handske og forsynet med en ny Udskrift og nyt Segl. Jeg ønskede Ministeren Godmorgen og begav mig hjem; ved Bortgangen sørgede jeg for at glemme min Guld-Tobaksdaase paa hans Skrivebord.

Næste Morgen gik jeg hen for at hente min Snusdaase, og vi genoptog Gaarsdagens Samtale med stor Iver. Vi blev imidlertid snart efter afbrudte af et højt Knald, — antagelig et Pistol-skud —, der lød lige under Gesandtskabshotellets Vinduer og efterfulgtes af en Række frygtelige Skrig

og en Folkehobs Raab og Skraal. D. løb hen til Vinduet, smækkede det op og saa ud. Imens traadte jeg hen til Visitkortholderen, tog Brevet, stak det i Lommen og erstattede det med et andet, der i alt Ydre var en tro Kopi af det.

Gadetumulten skyldtes en med en Bøsse bevæbnet Mand, der teede sig ganske afsindig. Han havde affyret sit Gevær mod en Klynge Kvinder og Børn. Det viste sig dog, at det ikke havde været skarp-ladt, og Manden fik Lov at løbe, fordi man ansaa ham for en Drukkendidrik eller et Daarekistelem. Da han var borte, vendte D. tilbage fra Vinduet, hvorhen jeg havde fulgt ham, saa snart jeg havde sikret mig Brevet. Kort efter bød jeg Farvel. Den „Gale“ var engageret af mig.“

„Men hvorfor“ — spurgte jeg — „erstattede De Brevet med en Kopi? Hvorfor sikrede De Dem det ikke første Gang, De var der, og gik bort med det?“

„D.“ — svarede Dupin — „er en meget dristig Mand og desuden er han i Besiddelse af stærke Nerver. Han har ogsaa trofaste Tjenere. Havde jeg uden videre forsøgt at bemægtige mig Brevet, saa var jeg vel næppe sluppet fra Ministeren i levende Live. Den gode By Paris kunde have kigget i Vejviseren efter mig. Men rent bortset herfra havde jeg mine egne Planer. De kender mine politiske Fordomme. I denne Sag handler jeg som Partigænger tilhørende den i Sagen implicerede Dames Parti. I atten Maaneder har Gesandten haft hende i sin Magt. Nu har hun ham i sin — eftersom han ikke aner, at Brevet er blevet ham berøvet og derfor vil blive ved at fremture, som om det endnu var i hans Besiddelse. Han vil alsaar uundgaeligt komme til at compromittere sig og volde sin egen Under-

gang som Politiker. Og hans Fald vil blive lige saa kluntet som brat. Det er godt nok med al den Tale om, hvor let det er at stige ned i Underverdenen, men ved al Slags Klatren gælder det, som Catalani siger om Sangen, at det er lettere at stige opad end nedad. I det foreliggende Tilfælde er jeg blottet for Sympati — i hvert Fald har jeg ingen Medlidenhed med ham, det gaar ud over. Han er hint Monstrum, Geniet uden Principer. Men jeg tilstaar, jeg saare gjerne vilde vide, hvordan hans Tanker ser ud i det Øjeblik, da han trodset af den Dame, som Politidirektøren titulerer „en vis Personlighed“, ser sig nødsaget til at aabne det Brev, som jeg efterlod ham i Visitkortholderen.“

„Indeholder det maaske noget særligt?“

„Naa, det vilde jo have været uhøfligt at nøjes med et Stykke hvidt Papir. D. spillede mig en Gang i Wien et slemt Puds, og jeg forsikrede ham da meget elskværdigt, at jeg skulde bevare det i min Erindring. Desuden tænkte jeg mig, at han vilde føle en vis Nysgerrighed med Hensyn til den Person, der havde overlistet ham, og jeg syntes det var Synd ikke at give ham Nøglen til Gaadens Løsning. Han kender godt min Haandskrift, og jeg nedskrev midt paa det hvide Ark følgende Citat:

— — Un dessein si funeste, s'il n'est digne d'Atrée, est digne de Thyeste.¹⁾

Ordene findes i Crébillons „Atreus“.

---

¹⁾ Saa skæbnesvanger en Daad er, om ikke Atreus, saa Thyestes værdig.

Den sorte Kat.

Jeg hverken venter eller kræver, at nogen skal fæste Lid til den Historie, jeg nu nedskriver; saa forrykt klinger den, skønt den tillige er saa hverdagsagtig jævn. Jeg vilde være gal, om jeg ventede det; jeg fæster jo knap nok Lid til mine egne Sansers Vidnesbyrd. Og dog er jeg ikke gal, og tilvisse drømmer jeg heller ikke. Men i Morgen skal jeg dø, og i Dag vil jeg befri min Samvittighed for en stor Byrde. Mit Formaal er at meddele — Led for Led og uden Kommentar — en Række af et Hjemssmaa Begivenheder. Disse Begivenheder har draget Følger efter sig, der har fyldt mig med Rædsel, pint mig, tilintetgjort mig. Jeg vil ikke prøve paa at forklare dem. For mig rummer de lidet andet end Gru; andre vil maaske finde dem mere barokke end rædselsfulde. En klog Mand vil maaske fremtræde og reducere min fantastiske Historie til en blot og bar Hverdagsbegivenhed, en Mand, hvis Forstand er mere rolig, mere logisk og fremfor alt mindre let paavirkelig end min, og han vil ikke se andet i de Begivenheder, jeg nedskriver med Forfærdelse, end en saare naturlig Rækkefølge af Aarsager og Virkninger.

Lige fra jeg var Barn udmærkede jeg mig ved Villighed og Følsomhed. Min Hjærtens Godhed var endda saa overdreven, at jeg blev en Fabel i mine Legekammeraters Øjne. Især holdt jeg meget af Dyr, og mine Forældre tillod mig at holde mange forskellige Yndlingsdyr. I disses Selskab tilbragte jeg næsten al min Tid, og det var min største Fornøjelse at fodre og kærtegne dem. Min Tilbøjelighed voxede med Aarene og forskaffede mig min Mandoms største Glæder. Dem, der har næret Hengivenhed for en klog og trofast Hund, behøver jeg næppe gøre mig nogen Ulejlighed med at forklare, hvor stor Tilfredsstillelse Kærligheden til Dyr kan berede en. Der er noget i et Dyrs uselviske og opofrende Kærlighed, der taler til dens Hjærte, der har haft rig Lejlighed til at lære Menneskers sølle Venskab og spindelvævsskøre Trofasthed at kende.

Jeg giftede mig tidlig; og min Tilbøjelighed deltes til min store Glæde af min Hustru. Og da hun saa, hvor meget jeg holdt af Husdyr, forsømte hun aldrig nogen Lejlighed til at anskaffe saadanne. Vi havde Fugle, Guldfige, en smuk Hund, Kaniner, en lille Abe og en Kat.

Sidstnævnte var et sjælden stort og smukt Dyr, fuldstændig sort og i Besiddelse af en forbavsende Klogskab. Naar vi talte om dens Kløgt, kom min Kone, der paa Bunden af sit Hjærte slet ikke var saa lidt overtroisk, ofte med Hentydninger til den gamle Almue-Opfattelse, der gaar ud paa, at alle sorte Katte er Hexe. Naturligvis var det ikke hendes alvorlige Mening; jeg omtaler det ogsaa kun, fordi det just nu falder mig ind.

Pluto, saaledes hed Katten, var mit Yndlingsdyr, og jeg holdt meget af at lege med den. Jeg fodrede den altid selv, og den fulgte mig overalt, hvor jeg

gik og stod i Huset, ja det var kun med stort Besvær, at jeg kunde hindre den i ogsaa at følge mig paa Gaden.

Dette vort Venskab varede i adskillige Aar, og imidlertid foraarsagede Drukkenskabens Djævel en fuldstændig Omvæltning i min Karakter. Jeg blev daglig mere og mere lunefuld, irritabel og hensynsløs overfor andres Følelser. Jeg tillod mig at bruge haarde Ord mod min Hustru; tilsidst lagde jeg endogsaa voldelig Haand paa hende. Mine Dyr kom naturligvis ogsaa til at lide under mit forandrede Sindelag. Jeg forsømte dem ikke blot, jeg behandlede dem ilde. For Pluto havde jeg imidlertid bestandig saa meget tilovers, at jeg ikke mishandlede den, mens jeg ikke gjorde mig nogen Skrupler med at tilføje Kaninerne, Aben, ja endogsaa Hunden Overlast, naar de kom mig i Vejen, enten det nu skete tilfældigt eller af Hengivenhed for mig. Men min Sygdom — og existerer der vel en værre Sygdom end Alkohol? — vandt mere og mere Herredømme over mig, og tilsidst fik Pluto, der nu var blevet gammel og noget sær, Virkningerne af mit onde Lune at føle.

En Nat, da jeg stærkt beruset vendte hjem fra en af mine Udflugter i Byen, forekom det mig, at Katten undgik min Nærhed. Jeg greb fat i den, og da kom den af Frygt for min Voldsomhed til at tilføje mig et let Saar i Haanden med Tænderne. Et dæmonisk Raseri opfyldte mig. Jeg kendte mig ikke selv. Min oprindelige Sjæl syntes at flygte bort fra Legemet, mens en mer en djævelsk, brændevinsfostret Ondskab gennemtrængte hver Trevl af mit Legem. Jeg tog en Lommekniv op af min Vestelomme, aabnede den, greb det arme Dyr i Struben og borede med koldt Blod et af dets Øjne ud af

dets Hule. Mine Kinder brænder af Skam, nu da jeg nedskriver hin forbandelsesværdige Grusomhed!

Da Nattens Svir var dampet bort, og Fornuftens fulde Brug vendte tilbage med den kommende Dag, følte jeg baade Samvittighedsnag og Afsky for den Handling, jeg havde begaaet, men det var kun en svag og lidet oprigtig Følelse, som holdt sig paa Overfladen af min Sjæl. Jeg hengav mig til nye Udskjelser og druknede snart enhver Erindring om min slette Handling i Spiritus.

Imidlertid kom Katten sig lidt efter lidt. Tilvisse frembød Hulheden, hvor Øjet havde siddet, et hæsligt Syn, men Katten syntes ikke længer at lide Smerte; den gik rundt i Huset som sædvanlig, kun flyede den, som man kunde vente, i ubeskrivelig Rædsel, saa snart jeg nærmede mig. Jeg havde endnu saa meget af mit gamle Hjærtelag tilbage, at denne Lede hos et Dyr, der en Gang havde holdt meget af mig, voldte mig Sorg. Men denne Følelse gik snart over til Pirrelighed. Og dertil kom en Tendens til Perversitet, der ligesom syntes bestemt til at volde min fuldstændige og uigenkaldelige Undergang. Filosofien tager intet Hensyn til denne Tendens; dog er jeg ikke mere forvisset om, at min Sjæl lever, end jeg er sikker paa, at Perversiteten er en af Menneskehjærtets Grundkræfter, en af de ulidelige Førstehaands Evner eller Følelser, der er bestemmende for Menneskets Karakter. Hvem har ikke mangfoldige Gange begaaet en slet eller ussel Handling alene af den Grund, at han ikke maatte? Har vi ikke en stadig Tilbøjelighed til paa Trods af vor Dømmekraft at krænke Loven, blot fordi vi ved, den er Lov? Denne Tendens til Perversitet, siger jeg, bevirkede min totale Undergang. Det var denne Sjælens ufattelige Higen efter at volde sig selv For-

træd, at gøre Vold paa sin egen Natur, at gøre det onde for det ondes egen Skyld, der drev mig til at fortsætte og sluttelig til at fuldende den Fortræd, jeg havde tilføjet det uskyldige Dyr. En Morgen slyngede jeg med koldt Blod en Løkke om dets Hals, og hængte det paa en Trægren i Haven, hængte det, mens Taarerne strømmede ud af mine Øjne og Samvittighedsnag søndersled Hjærtet, hængte det, fordi jeg vidste, det havde elsket mig, og fordi jeg følte, det ingen som helst Grund havde givet mig til at behandle det ilde, hængte det, fordi jeg vidste, at jeg derved gjorde mig skyldig i en Dødsynd, der vilde bringe min udødelige Sjæl i Fare, bringe den — om sligt kunde tænkes muligt — udenfor den barmhjærtige og forfærdelige Guds uendelige Naades Rækkevidde.

Om Natten, som fulgte denne Ugernings Dag, blev jeg skræmt op af min Søvn ved Raabet: Brand. Min Sengs Omhængsgardiner stod i Flamme. Hele Huset stod i lys Lue. Det var kun med Nød og næppe, at min Hustru, en Tjenestepige og jeg selv undslap fra Brandstedet. Ødelæggelsen var fuldstændig; al min Ejendom var tilintetgjort; og jeg hengav mig til den dybeste Fortvivlelse.

Jeg er hævet over den Svaghed at søge en Aarsagsforbindelse mellem min grusomme Handling og Brandulykken. Men jeg opruller en Kæde af Hændelser, og jeg ønsker at udelukke den Mulighed, at blot et eneste Led skulde mangle. Dagen efter Branden besøgte jeg Ruinerne. Alle Murene var styrtede sammen saa nær som en. Undtagelsen var en Inder-Væg; den var temmelig tynd, den stod midt i Huset; og op mod den havde min Sengs Hovedende staaet. Kalkpudset havde her gjort ikke ringe Modstand mod Ilden, hvad jeg tilskrev den Omstæn-

dighed, at det var frisk paastrøget. Omkring denne Mur var en stor Menneskehob forsamlet, og mange af dem syntes at undersøge et bestemt Sted af Væggen med megen Nysgerrighed. Ordene: „sælsomt“, „besynderligt“ og lignende Udtryk vakte min Opmærksomhed. Jeg nærmede mig og saa Billedet af en kæmpestor Kat, der ligesom i Basrelief var indgravet i den hvide Vægflade. Omkring Dyrets Hals var et Reb.

Ved første Øjekast fyldte dette Syn — jeg kunde næppe faa mig selv til at kalde det andet — mig med stor Forundring og Rædsel. Efter moden Overvejelse faldt jeg sluttelig nogenlunde til Ro. Jeg erindrede, at Katten var blevet hængt i en Have, der stødte op til Huset. Strax, da der blev slaaet Brandalarm, var denne Have blevet fyldt af en stor Menneskehob, og en af dem maatte saa have skaaret Dyret ned fra Træet og gennem et aabentstaaende Vindu kastet det ind i mit Kammer. Dette var sandsynligvis gjort for at vække mig. De øvrige Vægge var faldet sammen og havde trykket Offeret for min Grusomhed ind mod det friske Kalkpuds, og Flammerne, Aadselets Ammoniak og Kalken i Forening havde saa fuldført det Billede, der fyldte mig med saa stor Rædsel.

Skønt jeg saaledes havde gjort min Forstand — om end ikke min Samvittighed — Fyldest med Hensyn til det foruroligende Syn, saa undlod det dog ikke at gøre et stærkt Indtryk paa min Fantasi. Maaneder igennem kunde jeg ikke blive Billedet af Katten kvit, og jeg gennemtrængtes af en vag Følelse, der mindede om men ikke var Samvittighedsnag. Jeg gik saa vidt, at jeg beklagede Tabet af Dyret; og i de Lastens Huler, som jeg nu til Stadighed gæstede, saa jeg mig om efter en Ynd-

ling af samme Art og af lignende Udseende, som kunde yde mig Erstatning for den, jeg havde mistet.

En Nat, da jeg sad halvt bedøvet af Drik i en saadan Skændselens Hule, blev min Opmærksomhed pludselig fængslet af en sort Genstand øverst oppe paa et af de umaadelige Oxehoveder fulde af Genever eller Rom, der opfyldte Værelset i Stedet for Møbler. Jeg havde i nogle Minutter set ufravendt i den Retning, og det forbavsede mig, at jeg ikke før havde faaet Øje paa den sorte Ting. Jeg nærmede mig og rørte ved den. Det var en sort Kat, den var meget stor, fuldt saa stor som Pluto, hvem den lignede i alle Henseender undtagen en. Pluto havde ikke et hvidt Haar paa hele sin Krop, men denne her havde en stor, udflydende, hvid Plet paa Brystet.

Da jeg rørte ved den, rejste den sig strax, spandt indsmigrende, stødte Hovedet mod min hule Haand og syntes glad, fordi jeg tog Notits af den. Her havde jeg da det Dyr, jeg søgte. Jeg spurgte Værten, om den var til Fals; men han gjorde ingen Fordring paa den, kendte den ikke, havde aldrig set den før.

Jeg blev ved at kæle for Katten, og da jeg lavede mig til at gaa hjem, røbede den Lyst til at følge mig. Jeg tog den med, og undervejs bøjede jeg mig nu og da ned og klappede den. Da vi naaede Huset, lod den strax, som var den hjemme, og blev i en Fart særdeles gode Venner med min Kone.

Hvad mig selv angaar, saa blev jeg snart opfyldt af Uvilje mod Dyret. Jeg havde ventet lige det modsatte. Men — hvor det nu kunde være — saa voldte dets store Hengivenhed for min Person mig nærmest Ubehag og Ærgrelse. Lidt efter lidt udvik-

ledes disse Følelser til bittert Had. Jeg undgik Katten, en vis Undseelse og Erindringen om min tidligere Grusomhed afholdt mig dog fra at mishandle den. Der gik nogle Uger, jeg slog den ikke, heller ikke mishandlede jeg den paa anden Maade, men lidt efter lidt kom jeg til at se paa den med uendelig Lede, og jeg undflyede i Tavshed dens Nærhed, som jeg vilde undflyet en pestbefængts Aande.

Utvivlsomt øgedes mit Had til Katten ved den Opdagelse, som jeg gjorde Morgenens efter at jeg havde bragt den hjem; ti da saa jeg, at den ligesom Pluto var bleven berøvet sit ene Øje. Denne Omstændighed gjorde den imidlertid kun saa meget kærere for min Hustru; ti hun besad, som jeg allerede har omtalt, i høj Grad den Medfølelse, der en Gang havde været et af mine fremherskende Karaktertræk og Kilden til mine naturligste og reneste Glæder.

Efterhaanden som min Uvilje mod Katten øgedes, syntes dens Forkærlighed for mig at tiltage. Den fulgte mine Skridt med en Udholdenhed, som det vil være vanskeligt at gøre Læseren forstaaelig. Saa snart jeg satte mig ned, krøb den sammen under min Stol eller sprang op paa mit Skød og overøste mig med sine afskyelige Kærtegn. Naar jeg gik, sprang den mellem Benene paa mig, saa jeg var nærved at falde, eller hagede sig med sine lange, skarpe Klør fast i mine Klæder og kravlede paa den Maade op paa min Skulder. Ved saadan Lejlighed længtes jeg efter at slaa Dyret ned med et eneste Slag, og dog afholdtes jeg fra at gøre det — dels ved Mindet om min tidligere Ugering men hovedsagelig (jeg kan ligesaa godt tilstaa det) af ren og skær Frygt for Dyret.

Det var ikke ubetinget Frygt for Vold mod mit Legem, og dog er jeg i Forlegenhed med, hvad jeg

ellers skal nævne det. Jeg skammer mig næsten ved at tilstaa det, ja selv her i den Dødsdømtes Celle skammer jeg mig ved at tilstaa, at den Rædsel, jeg nærede for Dyret, var blevet højnet ved en af de vildeste Kimærer, som det er muligt at tænke sig. Min Hustru havde fler end en Gang henledt min Opmærksomhed paa den Plet af hvide Haar, som jeg allerede har omtalt, og som udgjorde den eneste synlige Forskel paa denne Kat og den, som jeg havde dræbt. Læseren vil erindre, at dette Mærke — skønt stort — oprindelig havde haft vage, udflydende Omrids, men ved langsomme, gradvise Forandringer, — Forandringer som min Forstand længe stred for at overføre til min egen Fantasis Verden —, havde det tilsidst antaget en skarpt udpræget Form. Det forestillede nu en Genstand, som jeg gyser ved at nævne, og af den Grund væmmedes jeg, frygtede jeg og vilde have skilt mig af med Utysket, saafremt jeg havde vovet; det forestillede nu, siger jeg, Billedet af en afskyelig, en forfærdelig Genstand, Galgen!

Nu var min Elendighed større end Menneskers Elendighed. Et umælende Dyr, hvis Fælle jeg hensynsløst havde dræbt, et umælende Dyr var nu i Færd med at tilføje mig, et Menneske, skabt i den almægtige Guds Billede, de uudholdeligste Lidelser. Ak, hverken Dag eller Nat kendte jeg nu til Hvile. Om Dagen lod Dyret mig ikke ene et Øjeblik; om Natten fo'r jeg Gang paa Gang op af de frygteligste Drømme for at mærke dets hede Aande mod mit Ansigt, for at føle dets umaadelige Vægt tynde mit Hjærte som en Nattemare af Kød og Blod, en Nattemare, der ikke lod sig ryste af.

Under Trykket af Lidelser som disse bukkede den sidste Rest af godt, der fandtes i mig, under.

Onde Tanker blev mine eneste Fortrolige, de mørkeste og mest onde Tanker. Mit Sinds Bitterhed udviklede sig til Had mod alle Ting og alle Mennesker, og det blev min stakkels taalsomme Hustru, der som oftest kom til at lide under de pludselige Udbrud af blindt, ustyrligt Raseri, som jeg nu viljeløst gav mig i Vold.

En Dag ledsagede hun mig i et husligt Ærinde ned i Kælderen til det gamle Hus, som vor nuværende Fattigdom tvang os til at bebo. Katten fulgte med og havde nær faaet mig til at styrte paa Hovedet ned ad de stejle Trapper. Jeg blev afsindig af Raseri. Jeg glemte i min Vrede den barnagtige Frygt, der hidtil havde holdt min Haand tilbage, jeg løftede en Øxe og rettede et Slag mod Dyret, der øjeblikkelig vilde dræbt det, hvis jeg havde ramt, hvor jeg sigtede. Men min Hustrus Haand stansede min Arm. Denne Modstand tirrede mig op til et mer end dæmonisk Raseri; jeg vristede min Arm ud af hendes Tag og begravede Øxen i hendes Hjerne. Hun faldt død paa Stedet uden en Lyd.

Da jeg havde fuldbragt dette afskyelige Mord, gik jeg strax koldblodigt i Gang med at skjule Liget. Jeg vidste, at jeg hverken Dag eller Nat kunde fjærne det fra Huset uden under Fare for at blive iagttaget af Naboerne. Jeg udkastede mange forskellige Planer. Snart tænkte jeg paa at partere Liget og brænde Stykkerne, snart pønsede jeg paa at grave det ned i Kælderens Gulv. Derpaa overvejede jeg, om jeg ikke skulde kaste det i Gaardens Brønd, eller om jeg skulde pakke det i en Kasse ligesom en Vare og saa lade en Drager bringe det bort fra Huset. Sluttelig fandt jeg en Udvej, der tyktes mig langt bedre end nogen af de her nævnte. Jeg besluttede at indemure det i Kælderen, saadan som

det fortælles, at Middelalderens Munke indemurede deres Ofre.

Kælderen var vel egnet for et saadant Formaals. Væggene var kun løst sammenføjede, og de var nylig blevet overstrøgne med daarlig Kalk, som Luftens Fugtighed ydermere havde hindret i at hærde. Desuden var der i en af disse Vægge et Indsnit fremkommet ved en Skorsten, som man havde fyldt ud og bragt til at ligne den øvrige Kælder. Jeg nærede ingen Tvivl om, at det vilde være en let Sag at løsne Stenene paa dette Sted, anbringe Liget, mure det Hele op igen, saa intet Øje skulde kunne opdage noget mistænkeligt.

I denne Beregning tog jeg ikke fejl. Det var en let Sag ved Hjælp af et Koben at bringe Stenene ud af deres Leje; derpaa stillede jeg Liget op ad den indre Mur, stivede det af og genopførte Muren i dens oprindelige Skikkelse. Derpaa skaffede jeg mig med størst mulig Forsigtighed Kalk og Grus og tilberedte en Murkalk, der ikke var til at skelne fra den oprindelige, og dermed overstrøg jeg Muren. Da jeg var færdig, følte jeg mig forvisset om, at alt var saare godt. Væggens Udseende røbede ikke i mindste Maade, at der var foretaget en Forandring med den. Og hvad der nu fandtes paa Gulvet af Affald, samlede jeg omhyggeligt op. Jeg saa mig triumferende omkring og sagde til mig selv: „Her — i det mindste — har mit Arbejde ikke været forgæves.“

Derpaa saa jeg mig om efter Katten, der havde voldet saa stor en Ulykke; ti nu havde jeg endelig fuldt og fast besluttet at dræbe den, men det viste sig, at det lumske Dyr havde taget Varsel af min Vrede og undgik at komme i min Nærhed, saa længe den varede. Det er umuligt at beskrive eller

blot forestille sig hvilken Følelse af livsalig Fred, der besjælede mig, nu da det-modbydelige Dyr var borte. Heller ikke om Natten viste det sig, og saaledes sov jeg i det mindste en Nat trygt og roligt, siden det var sluppet ind i Huset, ja sov, uagtet Bevidstheden om et Mord tyngede min Samvittighed.

Den anden og tredie Dag gik til Ende, og min Plageaand udeblev bestandig. Paany aandede jeg ud som en fri Mand. Utsket havde af Skræk forladt mine Enemærker for bestandig! Jeg skulde aldrig se det mere! Min Lykke var ubeskrivelig. Bevidstheden om min Brøde voldte mig kun ringe Uro. Der var blevet rettet nogle faa Spørgsmaal til mig, og dem havde det været let at besvare. En Undersøgelse var ogsaa blevet iværksat, men selvfølgelig var intet kommet for Dagens Lys. Jeg ansaa min Fremtidslykke for sikret.

Fjerde Dagen efter Mordet kom en Politistyrke hel uventet til min Bolig og begyndte at foretage en ny og grundig Undersøgelse. Jeg var imidlertid fast overtydet om mit Skjulesteds Paalidelighed og følte ikke den ringeste Uro. Politibetjentene bad mig være tilstede ved deres Undersøgelse. Hver Krog, hvert Hjørne blev taget i Øjesyn. Tilsidst gik Politimændene — det var for tredie eller fjerde Gang — ned i Kælderen. Ikke en Trevl i mit Legem skælvede. Mit Hjærte bankede roligt som hos den, der sover de retfærdiges Søvn. Jeg gik hid og did i Kælderen. Jeg krydsede mine Arme over Brystet og spaserede i Mag frem og tilbage. Politiet følte sig beroliget og vilde atter til at gaa. Min Glæde var saa stærk, at det var mig umuligt at lægge Baand paa den. Jeg brændte af Begærlighed efter blot at sige et eneste Ord, der kunde lægge min

Triumf for Dagen og gøre Forvisningen om min Skyldfrihed dobbelt stærk.

„Mine Herrer,“ sagde jeg sluttelig, som de steg op ad Trapperne, „det glæder mig, at Deres Mistanke er faldet til Ro. Jeg ønsker Dem allesammen et godt Helbred og en lille Smule mere Høflighed. I Parentes bemærket, saa er dette Hus særdeles solidt opført, mine Herrer.“ [I mit rasende Ønske efter at føre fri og utvungen Tale vidste jeg knap nok selv, hvad jeg sagde.] „Jeg tror endda, jeg tør sige: aldeles fortrinlig opført. Disse Mure — De gaar vel ikke, mine Herrer? — er godt sat sammen.“ Og her bankede jeg i et Anfald af afsindig Trods med en Stok, som jeg havde i Haanden, paa netop den Del af Muren, bag hvilken Liget af min elskede Hustru stod opstillet.

Maatte Gud skærme mig og udfri min Sjæl af Arvefjendens Klør! Ikke saa snart var Lyden af Slagene bølget til Ro, før jeg blev svaret af en Røst fra Graven, et Skrig, der først var halvkvalt og brudt ligesom et Barns Hulken og derpaa hurtig steg til en langtrukken højt lydende Klynken, et Hyl, der ikke kan sammenlignes med noget, der var ganske umenneskeligt, et Hyl, der syntes en Blanding af Rædsel og Triumf, som man kunde tænke sig det klingende ud fra Helvedes Afgrund paa en Gang fra de fordømte i deres Pine og fra Dæmonerne, der frydede sig over deres Kvaler.

Det vilde være Vanvid at tale om mine egne Følelser. Det svimlede for mig, og jeg vaklede over mod den modsatte Væg. Et Øjeblik stod Politibetjentene stille lamslaede af Rædsel. I næste Øjeblik var et Dusin kraftige Arme i Færd med at nedrive Muren. Den faldt hurtig sammen. Og oprejst for Tilskuernes Øjne stod Liget, der allerede var halvt

fortæret. Paa dets Hoved sad med rød, vidt aaben
Mund og sit ene brændende Øje det lede Dyr, hvis
Træskhed havde forledt mig til Mord, og hvis vars-
lende Røst nu havde givet mig i Bøddelens Vold.
Jeg havde begravet Uhyret sammen med min Hu-
stru! —

I Malstrømmen.

Vi havde nu naaet Toppen af den højeste Klippe, og den gamle Mand syntes i nogle Minutter for udmattet til at kunne tale.

„For ikke saa farlig længe siden,“ tog han slutte-
lig til Orde, „kunde jeg have fulgt Dem denne Vej
saa godt som den yngste af mine Sønner. Men for
omtrent 3 Aar siden, hændte der mig noget, som
aldrig før er hændet nogen dødelig, i hvert Fald har
han ikke overlevet det og siden hen kunnet fortælle
derom, og de 6 Timers Dødsangst, som jeg da gen-
nemlevede, har nedbrudt mig paa Sjæl og Legem.
De anser mig for meget gammel, men det er jeg
ikke. Mindre end en eneste Dag var tilstrækkelig
til at forvandle mit Haar fra kulsort til snehvidt,
svække mit Legem og slappe mine Nerver, saa
jeg nu ryster ved den mindste Anspændelse og lader
mig skræmme af en Skygge. Vil De tro, jeg kan
næppe se ned fra denne Smule Klippe uden at blive
svimmel.“

Den „Smule Klippe“, paa hvis Rand han sorgløst
havde lagt sig til Hvile med Størsteparten af Lege-
met ragende ud over den, mens alene Albuens Pres
mod den yderste, glatte Kant hindrede hans Fald i
Afgrunden, — den „Smule Klippe“ hævede sin

stejle, sorte Mur en 15—1600 Fod over den Verden af øde Klipper, der laa udbredt for vor Fod. Intet skulde fristet mig til at komme dens Rand nærmere end 5—6 Alen. Jeg var endda saa ophidset af min Ledsagers farlige Stilling, at jeg kastede mig fladt ned paa Klippen, klyngede mig fast til en Busk, ja jeg vovede end ikke at se op, mens jeg kæmpede med den Tanke, at selve Bjærget rystedes i sin Grundvold af den stærke Blæst. Det varede længe, før jeg fik indgivet mig saa meget Mod, at jeg kunde sætte mig oprejst og se mig omkring.

„Se nu at blive disse Fantasier kvit,“ sagde Føreren. „Jeg har bragt Dem med hér hen, for at De kan have den bedst mulige Oversigt over Skuepladsen for den Begivenhed, som jeg omtalte, og for at fortælle Dem hele Historien med selve Stedet, hvor den gik for sig, for Øje.

Vi befinder os nu,“ fortsatte han paa den omstændelige Maade, der var ham egen, — „vi befinder os nu paa den norske Kyst, paa den 68-de Breddegrad, i Provinsen Nordland, i Lofotens øde Egn. Det Bjærg, paa hvis Top vi sidder, er Helsinggen, det skyfulde Bjærg. Rejs Dem nu lidt højere op, — hold fast i Græsset, hvis De er svimmel — saaledes — og se ud over det Bælte af Taage, der ligger om Bjærget, og se paa Havet.“

Det svimlede for mig; jeg saa som i en Taage et vidtstrakt Hav, hvis Vande var saa blæksorte, at de strax mindede mig om den nubiske Geografs Beretning om „Mørkets Hav“. Et mere sørgeligt og øde Panorama kan ingen menneskelig Fantasi udpønse. Til Højre og Venstre, saa langt Øjet rakte, laa udstrakt — ligesom Verdens Grænsevolde — Rækker af nøgne, sorte Klipper, hvis dystre Mørke end yder-

ligere fremhævedes af Brændingen, der slyngede sine spøgelsesagtig hvide Bølgetoppe op mod dem under en stedsevarende Hylen og Skrigen.

Ligeoverfor det Forbjærg, paa hvis Tinde vi befandt os, og omtrent halvanden Mil til Havs saas en lille Ø — eller rettere sagt: dens Tilstedeværelse fremgik af de voldsomme Brændinger, der omslyngede den. En halv Mils Vej nærmere mod Land laa en mindre Ø, som var yderst klippefuld og øde og omgivet af flere Skærgaarde.

Havets Udseende paa Strækningen mellem den fjærneste Ø og Kysten var i høj Grad besynderligt. Skønt Blæsten var saa stærk, at en Brig langt ude til Havs krydsede sig op mod Vinden med dobbeltrebet Mellemstagejl og dens Skrog hvert Øjeblik skjultes af Bølgerne, og skønt Vindens Retning var stik mod Land, saa var der dog her intet, der kunde kaldes en regelmæssig Søgang, men kun en kort, hurtig og barsk Krydssø, der gik i alle Retninger — ligesaa vel mod som med Vinden. Af Skum saas kun lidt undtagen i umiddelbar Nærhed af Klipperne.

„Øen længst borte,“ sagde den gamle Mand, „kaldes af Nordmændene for Vurgh. Den i Midten Mosko, og den en Fjerdingvej mod Nord Ambaren. Hist henne ser De Islesen, Hatholm, Kildhjelm, Svarven og Bukholm. Længere borte, mellem Mosko og Vurgh ligger Otterholm, Flimen, Sandflesen og Stockholm. Saadan hedder disse Steder, men hvorfor man har gjort sig den Ulejlighed at give dem Navn er for Resten mere end baade De og jeg kan forstaa. Hører De noget? Ser De en Forandring i Vandet?“

Vi havde nu opholdt os 10 Minutter paa Toppen af Helseggen, og vi var steget derop fra det indre af Lofoten, saa vi havde ikke set et Glimt af Havet,

før vi stod paa Toppen, og det paa en Gang laa udbredt for vore Øjne. Som den gamle Mand talte, hørte jeg en stærk Lyd, hvis Vælde øgedes mere og mere; den mindede mig om en stor Bisonhjords Brølen ude paa Prærien. Og i samme Øjeblik saa jeg, at Krapsøen under vor Fod undergik en Forandring og blev til en rivende Strøm, der gik mod Øst. Hvert Øjeblik tiltog dens Hastighed, og snart styrtede den afsted med hovedkulds Voldsomhed. I Løbet af 5 Minutter blev hele Søen saa langt som til Vurgh pisket op til fraadende Raseri; men det var mellem Mosko og Kysten, at Vandene kom i det voldsomste Raseri. Her sønderflængedes Havet i Tusind stridende Strømme, hævede sig, sydede og hvislede og snoede sig i utallige, kæmpestore Hvirvler — der alle slyngedes mod Øst med en Hurtighed, som man ellers kun ser, naar Vand styrter sig ned fra store, lodrette Højder.

I Løbet af endnu faa Minutter gennemgik Scenen paany en gennemgribende Forandring. Vandfladen udjævnedes til en vis Grad, og Hvirvlerne forsvandt én efter én, mens mægtige Skumstriber kom til Syne hist og her. Disse Skumstriber udvidede sig efterhaanden og fik stor Udstrækning; de forenede sig med hinanden og gik over til en omhvirvlende Bevægelse, der dannede en Slags Erstatning for de Hvirvelstrømme, der havde lagt sig. Denne omhvirvlende Bevægelse syntes at danne Spiren til en anden og større, der nu pludselig viste sig i Form af en Cirkel, hvis Diameter var over en Fjerdingsvej lang. Strømhvirvlens Rand kendetegnedes ved et bredt Bælte af glinsende Søstænk, men ikke et Skumfnug heraf slap ind i Munden paa den forfærdelige Tragt, hvis Indre, saa langt Øjet kunde udmaale det, var en glat, skinnende og kulsort Vand-

mur, der skraanede mod Horisonten under en Vinkel af 45^0 og overdøvede Stormen med sin forfærdelige Røst — halvt Skrig, halvt Brøl — en Røst, hvis Lige end ikke det mægtige Niagara-Fald opløfter mod Himlen i sin Dødsqual.

Bjærget skælvede fra Tinde til Fod, og selve Klippen rørte sig. Jeg kastede mig ned paa mit Ansigt og klyngede mig i stærk Ophidselse til Klippens sparsomme Grønsvær.

„Dette,“ sagde jeg endelig til Oldingen, „maa være Malstrømmen.“

„Saaledes kaldes den somme Tider. Vi Nordmænd kalder den Mosko-Strømmen efter Mosko-Øen.“

De sædvanlige Beretninger om denne Strømhvirvel havde paa ingen Maader forberedt mig paa, hvad jeg saa. Jonas Ramus' er maaske nok den omhyggeligste, men den formaar ikke at vække den svageste Forestilling saa lidt om Scenens Storladenhed som om dens rædselsvækkende Uhygge eller dens Usædvanlighed, der ganske forvirrer Beskueren. Jeg ved ikke fra hvilket Synspunkt eller ved hvilken Lejlighed omtalte Skribent betragtede den, men det kan hverken have været fra Helseggen eller under en Storm. Der er imidlertid nogle Afsnit af hans Beskrivelse, der fortjener at citeres paa Grund af deres Enkeltheder, hvorvel de kun formaar at give en svag Afglans af Virkeligheden.

„Mellem Lofoten og Mosko,“ siger han, „er Vandets Dybde mellem 35 og 40 Favne; men ad den anden Side til, henimod Ver (Vurgh) aftager Dybden, saa den ikke tillader et Skib at passere uden under Fare for at blive sønderslaaet mod Klipperne, hvad endogsaa hænder i Magsvejr. Ved Flodtid løber Strømmen op langs Kysten mellem Mosko og Lofoten med larmende Hast; men den Larm, der op-

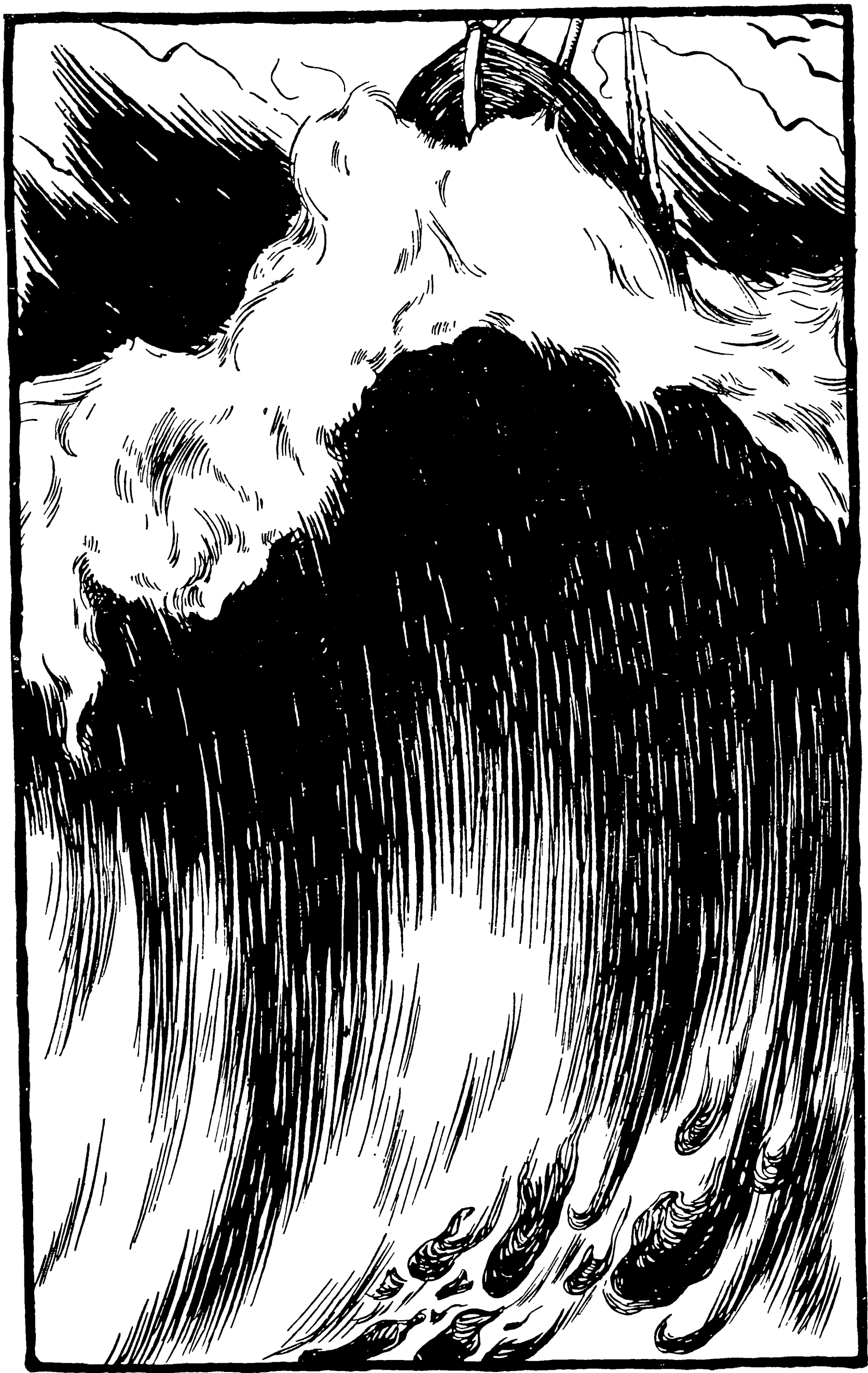
staar, naar den atter ebber tilbage til Havet, kan ikke lignedes med mindre end de mægtigste Katarakter, og den kan høres mange Mile borte. Og Strømhvirvlerne og Vand-Gruberne er af en saadan Udstrækning og Dybde, at det Skib, der kommer indenfor deres Rækkeevne, uundgaaelig rives med og slynges ned til Bunden, hvor det sønderlaas mod Klipperne, hvorpaa Vragstumperne atter udspyes, naar Vandet igen falder til Ro. Men disse rolige Mellemrum indtræffer kun ved Skiftet mellem Ebbe og Flod, de indtræffer kun i stille Vejr, og de varer kun et Kvarters Tid. Naar Strømmen er mest opørt og dens Raseri højnes af en Storm, er det farligt at komme indenfor en Mils Afstand fra den. Baade og Skibe er bleven revne med, fordi de ikke vogtede sig men kom indenfor dens Rækkevidde. Ligeledes hænder det hyppigt, at Hvaler kommer for nær Strømmen og overmandes af dens Voldsomhed; det er ganske umuligt at beskrive deres Brølen og Hysten under deres frugtesløse Anstrængelser for at udfri sig. En Bjørn forsøgte en Gang at svømme fra Lofoten til Mosko, men blev grebet af Hvirvelen og revet med, mens dens skrækkelige Brøl hørtes ned langs Kysten. Store Tømmerstokke af Gran og Fyr rives med af Strømmen og udspyes atter i den Grad sønderbrudte og splintrede, at man skulde tro der voxede Børster paa dem. Heraf fremgaar klart, at Havbunden bestaar af skarpe Klipper, mellem hvilke de er blevne slyngede hid og did. Strømmen afhænger af Havets Ebbe og Flod, idet Højvande og Lavvande regelmæssig indtræder hver 6te Time. I Aaret 1645 om Morgenens, Sexagesima Søndag rasede den med en saadan Voldsomhed, at Husene langs Kysten slog Revner og styrtede sammen.“

Med Hensyn til Vandets Dybde saa indser jeg

ikke, hvorledes den overhovedet kan være bleven maalt i Nærheden af selve Malstrømmen. De „40 Favne“ maa sikkert sættes i Forbindelse med den Del af Løbet, der grænser enten til Mosko eller til Lofoten. Dybden midt i Malstrømmen maa være umaadeligt dybere, bedre Bevis derfor behøves ikke end det Blik, man fra Helseggens Tinde kan kaste ned i Strømhvirvlens Afgrund. Da jeg fra denne Højde stirrede ned paa den hylende Døds-Strøm, kunde jeg ikke lade være at smile ad den Enfoldighed, hvormed den brave Jonas Ramus beretter sine Anekdoter om Hvalerne og Bjørnen, som om det var noget, der vanskeligt kunde tros; ti mig forekom det virkelig selvindlysende, at det allerstørste Linjeskib, om det kom indenfor hin dødbringende Malstrøms Omraade, vilde være lige saa værgeløst som en Fjer er det overfor en Orkan.

Forsøgene paa at forklare Fænomenet, forekom mig nu ganske utilfredsstillende, skønt jeg, — da jeg læste dem — fandt dem yderst antagelige. Den almindelige Forklaring lyder paa, at saavel denne som tre mindre Malstrømme ved Færøerne udelukkende opstaar derved, „at Bølgerne ved Flod og Ebbe støder sammen og optaarner sig mellem Mure af Klipper og Skær, der indeslutter Vandene som i et Bassin, hvorfra de baner sig Vej og styrter ned som et Vandfald. Jo højere Flodvandet nu er steget, des større maa Faldet blive, og som naturlig Følge af alle disse Omstændigheder fremkommer en Strømhvirvel. En saadans mægtige Sugekraft kan man ved Experimenter i beskeden Maalestok danne sig en Forestilling om,“ — saaledes udtrykker „Encyclopædia Britannica“ sig. Kircker og andre paastaar at der i Malstrømmens Centrum er en Afgrund, der strækker sig tværs gennem Jordkloden og udmunder

et eller andet fjærrt Sted; i den bothniske Bugt mener nogle. Denne Anskuelse er ganske vist taabelig, men jeg indrømmer, at det var den, min Fantasi var mest tilbøjelig til at slutte sig til, da jeg stod og stirrede paa Strømmen; og da jeg omtalte den for min Fører, blev jeg nærmest forbavset ved at høre ham sige, at han ikke delte den, - hvorvel den almindeligvis næredes af hans Landsmænd. Hvad den først nævnte Opfattelse angaar, saa forstod han den ikke, og jeg kunde slutte mig til ham heri, ti hvor rimelig den end forekommer paa Papiret, saa synes den urimelig, ja taabelig, naar Afgrundens Torden lyder for ens Øren.

„Nu har De set Strømmen,“ sagde den gamle Mand, „kryb nu i Læ bag Klippen, saa vi kan høre Ørenlyd, saa skal jeg fortælle Dem en Historie, der vil overbevise Dem om, at Malstrømmen ikke er mig ganske ubekendt.“

Jeg efterkom hans Ønske, og han fortsatte:

„Jeg og mine to Brødre ejede en Gang et skonertrigget Fartøj, med hvilket vi plejede at fiske mellem Øerne paa den anden Side Mosko i Nærheden af Vurgh. Overalt i Havet, hvor der er stærk Strøm, er der godt Fiske, hvis man da har Mod til at give sig i Kast med det; af hele Lofotens Fiskerbefolkning var vi tre Brødre i hvert Fald de eneste, som gjorde Fiskeriet blandt de omtalte Øer til vor daglige Dont. De almindeligt søgte Fiskebanker ligger langt mod Syd. Der kan gøres Fangst paa en hvilkenksomhelst Tid af Døgnet og uden stor Risiko; derfor foretrækkes de. Men de Grunde, vi havde udsøgt os, ydede ikke blot den smukkeste Fisk, de ydede den tillige i Overflod, saa vi ofte paa en Dag kunde erhverve, hvad andre mere frygtsomme Baadsmandskaber ikke kunde skrabe sammen i en hel

Uge. Nuvel, vort Arbejde var en dumdristig Spekulation, vor Indsats: Livet i Stedet for Arbejde, Mod i Mangel af Kapital.

Vi havde vort Fartøj liggende i en lille Havn omtrent en Mils Vej længere Nord paa, end vi befandt os, og vi havde for Skik, naar Vejret var gunstigt, at benytte os af de 15 Minutters Dødvande til at slippe over Mosko-Strømmen et godt Stykke højere oppe end selve Hvirvelen for derpaa at kaste Anker i Nærheden af Otterholm eller Sandflesen, hvor Strømmen er mindre voldsom. Her plejede vi at blive liggende, til vi paany var nær ved Dødvande, saa lettede vi Anker og begav os hjem. Vi begav os aldrig ud paa vort Togt, uden der blæste en støt Sidevind, som vi kunde gøre Regning paa vilde holde sig, til vi atter skulde hjemad, og det var yderst sjældent, at vor Beregning slog fejl. To Gange i Løbet af 6 Aar blev vi tvungne til at ligge for Anker hele Natten igennem paa Grund af fuldstændigt Vindstille, noget saare sjældent i disse Egne; og en anden Gang nødtes vi til at blive liggende paa „Grundene“ en hel Uge igennem, skønt vi var ved at sulte ihjel; det skyldtes en Storm, der rejste sig strax efter vort Komme og oprørte Strømløbet, saa det ikke lod sig passere. Ved denne Lejlighed vilde vi være drevne til Havs trods alt; — ti Strømhvirvlerne slyngede os rundt og atter rundt og spolerede vort Anker, saa vi maatte hive det indenbords, — hvis vi ikke var sluppet ind i en Krydsstrøm — en af disse Strømme, der er her i Dag og i Morgen er forsvundne —; den bragte os imidlertid i Læ under Flimen, hvor vi lagde bi.

Jeg kunde ikke fortælle Dem Tyvendedelen af alle de Besværligheder, vi døjede paa „Grundene“; det er et ondt Sted at være, selv naar Vejret er

godt, men vi havde dog Held til at slippe over Mosko-Strømmen, uden at der tilstødte os noget, skønt Hjærtet til Tider har siddet i min Hals, naar det hændte sig, at vi var et Minut eller to bagefter eller foran Dødvandet. Somme Tider var Vinden knap saa stærk, som vi havde gjort Regning paa, da vi lettede Anker; vi kom langsommere afsted, end vi kunde ønske, og Hvirvlerne fik Tag i Fartøjet. Min ældste Broder havde en Søn, der var 18 Aar gammel, og jeg selv havde to raske Dreng. Disse kunde ved saadan Lejlighed have hjulpet os godt ved at bruge Aarerne saa vel som ved Fiskeriet, men hvordan det nu var, vi havde ikke Hjærte til at udsætte de unge for den Fare, vi udsatte os selv for; ti det var, naar alt kom til alt, en frygtelig Fare.

Om nogle faa Dage er det nu netop 3 Aar siden, at det hændte, som jeg vil fortælle Dem. Det var d. 10de Juli 18 — —, en Dag som aldrig vil gaa Folk paa denne Kant af Verden af Minde; ti paa den Dag blæste den forfærdeligste Orkan, som Himlen nogen Sinde har fostret. Og dog blæste det hele Formiddagen og en god Del af Eftermiddagen en blid og jævn Brise, saa end ikke de ældste Søfolk iblandt os kunde have forudset, hvad der skulde komme.

Mine to Brødre og jeg havde krydset over til Øerne Kl. 2 Eftermiddag, og det varede ikke længe, inden vi havde Fartøjet omtrent lastet med Fisk; at de den Dag forekom i større Mængde end nogen Sinde, lagde vi alle Mærke til. Mit Ur stod just paa 7, da vi lettede Anker og satte Kursen hjemad for at slippe over Strømløbet ved Dødvande, som vi vidste vilde indtræffe ved 8-Tiden.

Vi havde en rask Vind fra Styrbord og kom hur-

tigt afsted; vi drømte ikke i fjærneste Maade om nogen Fare; vi mente heller ikke at have mindste Grund dertil. Pludselig blev vi slaaede tilbage af et Vindstød, der kom inde fra Helseggen. Det var højt usædvanligt, noget der aldrig var hændet os før, og jeg begyndte at føle en vis Uro uden nøjagtig at vide hvorfor. Vi drejede Baaden op i Vinden, men Strømhvirvlerne hindrede vor Sejlads; jeg vilde netop foreslaa, at vi skulde vende tilbage og kaste Anker, da vi ved at se os tilbage opdagede, at hele Hori-
sonten skjultes af en besynderlig kobberfarvet Sky, der udfoldede sig med svimlende Hurtighed. Imidlertid var Brisen, der havde stanset os, ophørt; det var blevet absolut Vindstille, og vort Fartøj laa og drev rundt i alle Retninger. Dette varede imidlertid ikke saa længe, at vi fik Tid at skænke det en Tanke. I mindre end et Minut var Stormen over os, i mindre end to var Himlen fuldstændig overtrukken, og det var blevet saa mørkt, at vi ikke kunde se hinanden i Baaden; hertil bidrog ogsaa det rygende Havstænk.

Det vilde være Galskab at forsøge paa en Skil-
dring af den Orkan, som nu blæste. Der lever ikke saa gammel en Sømand i Norges Land, at han har oplevet Magen til den. Vi havde ladet Sejlene falde, før den rigtig kom over os; men saa snart den naaede os, brasede Masterne overbord, som var de blevet savede over; og Stormasten tog min yngste Broder med sig; ti han havde surret sig fast til den for større Sikkerheds Skyld.

Vor Baad var den letteste Fjer, der nogen Sinde flød paa Vandet. Dens Dæk var ganske glat, kun fortil fandtes en Luge, og den plejede vi altid at lukke, naar vi skulde passere Strømløbet, af Frygt for de krappe Søer. Denne Omrtændighed skyldtes

det alene, at vi ikke gik til Bunds med det samme; ti vi laa nogle Øjeblikke fuldstændlg begravne i Vandet. Hvorledes min ældste Broder undslap Døden, ved jeg ikke; ti jeg fik aldrig Lejlighed til at spørge ham derom. Hvad mig angaar, saa kastede jeg mig fladt ned paa Dækket, saa snart jeg havde ladet Fokken falde, og stemte mine Fødder mod det trange Spygat ved Boven, mens jeg med Hænderne greb fat i en Jærnring nær Fokkemasten. Det var sikkert det klogeste, jeg kunde gøre, og det var det blotte Instinkt, der fik mig til at handle saaledes; ti jeg var i Øjeblikket altfor overvældet til at kunne tænke.

I nogle Øjeblikke var vi som sagt fuldstændigt begravne af Vandmasserne, og jeg holdt mit Vejr, mens jeg klyngede mig til Jærnringen. Da jeg ikke længer kunde holde det ud, rejste jeg mig paa Knæerne og fik paa den Maade Hovedet frit, mens jeg stadig holdt fast med Hænderne. I samme Nu rystede vor Baad sig som en Hund, der slipper ud af Vandet, og blev i nogen Grad Bølgerne kvit. Jeg søgte nu at vinde Bugt med den Bedøvelse, der lamslog mig, og paany vinde Herredømme over mine Sanser, saa jeg kunde skønne, hvad der var at gøre, da jeg følte nogen gribe mig ved Armen. Det var min ældste Broder, og mit Hjærte hoppede af Glæde; ti jeg havde følt mig forvisset om, at han var gaaet overbord, men denne Glæde forvandlede i næste Nu til Rædsel; ti han anbragte sin Mund tæt ved mit Øre og raabte det ene Ord: Mosko-Strømmen.

Ingen vil nogen Sinde erfare, hvordan mine Følelser var i det Øjeblik. Jeg rystede fra Isse til Fod som i et voldsomt Anfald af Koldfeber. Jeg fattede fuldt vel, hvad han mente med det ene Ord, jeg forstod, at den Vind, der nu jog os afsted, vilde

drive os lige ind i Malstrømmen, og at intet kunde frelse os.

De forstaar, at vi, naar vi satte over Strømløbet, altid krydsede det et langt Stykke ovenfor Hvirvelen, selv i Magsvejr, og at vi omhyggeligt passede paa at slippe over ved Dødvande, mens vi nu af en frygtelig Orkan dreves ned lige mod selve Malstrømmen. „Ganske vist,“ tænkte jeg, „vil vi indtræffe der netop ved Dødvande, den Omstændighed giver os et svagt Haab“ —, men i næste Nu bandede jeg mig selv, at jeg kunde være saa stor en Taabe at nære det allerringeste Haab. Jeg vidste jo godt, at vi var dødsdømte, om saa vor Baad ti Gange havde været et Linieskib.

Ved dette Tidspunkt havde Stormen udladt sit værste Raseri, eller maaske havde vi kun den Følelse, fordi vi drev afsted for den; men Søerne, der hidtil havde ligget under for Vindens Tryk og fraadet af Raseri, rejste sig i hvert Fald nu saa høje som Bjerge. Ogsaa Himlens Udseende var undergaaet en besynderlig Forandring. Til alle Sider var det vedblivende bælgmørkt, men omtrent lige over vore Hoveder kom paa én Gang en cirkelrund Plet Himmel til Syne — saa klar og blaa som jeg nogen Tid saa Himlen, — og derfra skinnede den fulde Maane frem i al sin Glans og Herlighed og oplyste alt omkring os med den største Tydelighed. Ak, hvilke Rædsler var det ikke, den belyste!

Nu gjorde jeg et Par Forsøg paa at tale til min Broder, men Larmen var steget, jeg fattede ikke hvorledes, og det var ham ikke muligt at høre et Ord, skønt jeg opbød min Stemme til det yderste og skreg Ordene lige ind i hans Øre. Han rystede paa Hovedet, han var bleg som Døden, og han rakte sin ene Finger til Vejrs, som vilde han sige: „lyt!“

Strax kunde jeg ikke forstaa, hvad han mente, men snart flammede en hæsleg Tanke op i min Hjerne. Jeg trak mit Ur op af Lommen. Det gik ikke. Det var gaaet i Staa paa Slaget 7. Dødvandet var allerede forbi, Malstrømmen i sit højeste Raseri.

Naar en Baad er godt bygget, vel rigget og ikke for dybt lastet, saa glider Bølgerne ved stærk Blæst hen under den. Det kan se sært nok ud i Landkrabbernes Øjne; vi kalder det just at ride Stormen af. Det var vi hidtil sluppet heldigt fra; men nu ramte en vældig Bølge os agterskibs, førte os med sig og løftede os som ind i selve Himlen. Jeg vilde ikke troet, en Bølge kunde stige saa højt, hvis nogen havde fortalt mig det. Og derpaa slyngedes vi med svimlende Hast nedad mod Dybet; det sortnede for mine Øjne; jeg havde ganske den samme Fornemmelse som naar man i Drømme styrter ned fra et stejlt Bjærg. Men, mens vi befandt os paa Bølgens Top, havde jeg kastet et hurtigt Blik omkring mig, og det ene Blik var tilstrækkeligt. Jeg overskuede klart vor Stilling i et eneste Nu. Lige foran os 5—600 Alen borte var Malstrømmens Hvirvel, men den lignede ikke mere den dagligdags Malstrøm, end den Strøm, De nu ser, ligner Strømmen i en Vandmølles Sluse. Hvis jeg ikke havde vidst, hvor vi var og hvad der ventede os, saa havde jeg ikke genkendt Stedet. Som det nu var, lukkede jeg uvilkaarligt mine Øjne i Rædsel. Øjenlaagene krympede sig sammen som i Krampe.

Der kunde vel være forløbet 2 Minutter til, saa følte vi pludseligt Bølgerne lægge sig, og vi blev indhyllede i Skumbyger. Baaden gjorde en skarp, halv Vending til Bagbord og derpaa fo'r den afsted i sin nye Retning med Lynets Hast. Paa samme

Tid overdøvedes Vandenes Brølen af et skarpt, gennemtrængende Skrig, — De kan danne Dem en Forestilling om det, hvis De tænker Dem mange Tusind Dampere, der alle paa en Gang slipper Dampen ud under Kedlerne. Vi var nu inde i Brændingen, der altid ombælter Malstrømmen; jeg tænkte følgelig, at vi i næste Øjeblik vilde styrte hovedkulds i Afgrunden, som vi kun dunkelt skimtede paa Grund af den svimlende Hast, hvormed vi førtes afsted. Baaden syntes ikke at flyde paa Vandet, snarere ligesom en Skumboble at svæve henover Brændingen. Dens Styrbord Side var nærmest Hvirvelen, og til Bagbord for os laa Oceanets Verden, som vi nu havde forladt. Vandene stod som en høj, roterende Mur mellem os og Horisonten.

Det kan lyde besynderligt, men nu da vi saa at sige befandt os i Malstrømmens Gab, følte jeg mig roligere til Sinds, end da vi nærmede os til den. Nu havde jeg kastet ethvert Haab overbord og var samtidig blevet en god Del af den Rædsel kvit, som hidtil havde røvet mig mit Mandsmod. Jeg tænker, det var Fortvivlelsen, der staalsatte mine Nerver.

Det kan se ud som Pral — men det forholder sig dog saaledes: jeg begyndte at overveje, hvor prægtig den Død, som skulde falde i min Lod, i Grunden var, og hvor taabeligt det var af mig at tænke paa noget saa usselt som mit eget personlige Liv, her hvor jeg befandt mig Ansigt til Ansigt med en saa vidunderlig Udfoldelse af Guds Almagt. Jeg tror, jeg rødmede af Undseelse, da den Tanke krydsede mit Sind. Efter en Stunds Forløb gennemtrængtes jeg af den hæftigste Nysgerrighed med Hensyn til Malstrømmen selv. Jeg følte et bestemt Ønske om at udsøre dens Dybder, uagtet den jo vilde kræve

mit Liv; og det var min største Sorg, at jeg aldrig skulde vende tilbage og fortælle mine Kammerater paa Kysten de vidunderlige Ting, jeg fik at se. Jeg indrømmer, det var sære Tanker at nære i en saa overhængende Fare, og jeg har ofte siden tænkt paa, at Baadens hurtige Omdrejninger vel nok har gjort mig en Smule skør i Hovedet.

Der var en anden Omstændighed, der bidrog til at give mig min Selvbeherskelse tilbage, den, at Vinden ikke længer kunde naa os. De lagde selv Mærke til, at Brændingens Bælte ligger lavere end Havfladen; og vor Baad laa i Virkeligheden i Læ under en bjærghøj, sort Vandmur. Hvis De aldrig har været paa Havet under en stærk Storm, kan De ikke danne Dem nogen Forestilling om den Forfjamskelse som Vind og Skumrøg i Forening afstedkommer. De berøver en Syn og Hørelse og al Evne til at tænke og handle. Men nu var vi saa at sige helt fri for disse Plager, akkurat ligesom der i Fængslet gøres dødsdømte Forbrydere visse Indrømmelser, der har været dem nægtede, saa længe deres Dom endnu svævede i det uvisse.

Det er umuligt at sige, hvor ofte vi hvirvledes rundt i Skumkredsen. Vi svingedes rundt og atter rundt i mere end en Time maaske; vi snarere fløj end flød, og vi nærmede os mere og mere til Braaddets Midte og dermed til dets frygtelige indre Rand. I al denne Tid havde jeg ikke sluppet mit Tag i Jærnringen. Min Broder opholdt sig agterskibs og holdt sig fast ved en lille tom Vandtønde, der var forsvarligt fastsurret i Agtertrummet. Som vi nærmede os til Grubens Rand, slap han sit Tag i Vandtønden og søgte at faa fat i Jærnringen; og da der ikke var Plads nok til baade hans og mine Hænder, søgte han i sin Dødsens Rædsel at tvinge mine bort.

Aldrig i mit Liv har jeg følt saa bitter en Smerte, som da jeg saa ham forsøge derpaa, hvorvel jeg vidste, at han var gal, rasende afsindig af Rædsel, da han gjorde det. Jeg skøttede ikke om at strides med ham. Jeg vidste, at det kun havde lidt at sige, om overhovedet nogen af os holdt sig fast eller ikke. Jeg slap derfor mit Tag og søgte hen til Vandtønden. Det voldte mig ingen Vanskelighed; ti Baaden fløj afsted støt og paa ret Køl følgende med Strømhvirvelens uhyre Vandbjærge. Næppe havde jeg imidlertid faaet sikkert Tag i Vandtønden, før Baaden gjorde et Spring til Styrbord, og vi styrtede hovedkulds ned i Dybet. Jeg mumlede en hastig Bøn til Gud og tænkte, at nu var alt forbi.

Det svimlede for mig, som vi slyngedes ned i Afgrunden; jeg greb instinktmæssig fastere til om Tønden og lukkede mine Øjne. I nogle Sekunder vovede jeg ikke at aabne dem, fordi jeg ventede Døden hvert Øjeblik, ja undredes over, at jeg ikke allerede laa og udkæmpede min Dødskamp i Vandene. Men Øjeblik efter Øjeblik forløb, og jeg levede endnu bestandig. Følelsen af Fald var ophørt, og Skibets Bevægelse syntes noget nær den samme, som da vi endnu befandt os i Skumbæltet. Jeg tog Mod til mig og saa mig endnu en Gang omkring.

Aldrig skal jeg forglemme den Følelse af Ærefrygt, Rædsel og Beundring, hvormed jeg stirrede omkring mig. Baaden syntes at hænge — som ved Trolddomskraft — midtvejs nede paa den indre Flade af en vidtstrakt og vidunderlig dyb Skorsten, hvis fuldstændig glatte Sider man kunde have troet var af Ibenholt, hvis de da ikke havde snurret rundt med saa svimlende en Hast, og hvis de ikke havde udsendt et spøgelseshvidt Genskær af Maanens Straaler, der som en gylden Glorie strømmede ned fra

hin oven omtalte cirkelrunde Rift i Himlens Skyer, ned langs de sorte Vandmure og fjærnt ned i Afgrundens Dyb.

I Begyndelsen var jeg altfor overvældet til at iagttagte nøje. Jeg havde kun et vagt Indtryk af Gru og Storladenhed. Da jeg atter kom lidt til mig selv, søgte mit Blik uvilkaarlig nedad, hvilket lod sig gøre uden Hinder paa Grund af den Stilling vort Fartøj indtog paa Strøm-Hvirvlens indre Flade. Det laa fuldstændig paa ret Køl, det vil sige: dets Dæk laa i et Plan, paralelt med Vandfladen, men denne skraanede under en Vinkel paa mere end 45 Grader, saa Fartøjet laa altsaa halvt om paa Siden. Jeg mærkede imidlertid snart, at jeg næppe havde mere Besvær nu end forhen med at holde mig fast og med at faa Fodfæste; dette skyldes — antager jeg — den store Hurtighed, hvormed vi drejedes rundt.

Fuldmaanens Straaler syntes at søge ned til selve Bunden af den dybe Tragt; og dog skelnede jeg intet der med Tydelighed, hvilket skyldtes en tæt Taage, der indhyllede alt; oven over den igen var udspændt en pragtfuld Regnbue lig hin smalle og skrøbelige Bro, der efter Muselmændenes Sigende er den eneste Forbindelsessti mellem Tid og Evighed. Denne Taage eller Havfraade foraarsagedes sikkert af Vandmurene, som alle tørnede sammen ved Bunden; men det Hyl, der fra hin Taage steg op mod Himlen, vover jeg ikke et Forsøg paa at beskrive.

Vor første Gliden fra Skumbæltet og ned i Afgrunden havde ført os et langt Stykke ned ad Skraaning, vort fortsatte Fald svarede i ingen Maade dertil. Vi fejedes rundt og atter rundt — ikke støt og jævnt — men i Sæt og Stød, undertiden Strøm-hvirvelen hel rundt, til andre Tider kun faa Hundrede

Alen frem. Vor Fart nedad ved hver Omdrejning var ringe men dog tydeligt mærkbar.

Da jeg saa mig omkring over den vidtstrakte Flade af flydende Ibenholt, paa hvilken vi bares afsted, opdagede jeg, at vor Baad ikke var den eneste Genstand, der befandt sig i Malstrømmens Favn. Baade over os og under os saas Vragstumper, store Mængder af Bygningstømmer og Træstammer tilligemed mange mindre Genstande saasom Stykker af Husgeraad, itubrudte Kasser, Tønder og Stave. Jeg har allerede omtalt den unaturlige Nysgerrighed, for hvilken min oprindelige Rædsel var veget Pladsen. Den syntes at blive større og større, som min forfærdelige Skæbne kom mig nærmere og nærmere. Jeg begyndte nu med sær Interesse at iagttage de mange Ting, der flød afsted i vort Selskab. Jeg maa have været ude af mig selv; ti det ligefrem morede mig at udpønse, hvor hurtigt eller langsomt de forskellige Genstande vilde synke ned i Afgrunden. „Dette Fyrretræ“ — sagde jeg blandt andet til mig selv, — „vil sikkert blive den næste Ting, der forsvinder“; og jeg blev skuffet, da jeg saa Vraget af et hollandsk Koffardiskib indhente det og forsvinde først. Jeg gættede mange Gange, og jeg gættede altid forkert, og selve denne Kendsgerning opvakte Tanker i mig, der atter fik mine Lemmer til at skælve, atter bragte mit Hjærte til at arbejde med tunge, dumpe Slag.

Det var ikke en ny Følelse af Rædsel, der overvældede mig, det var et nyt, urovækkende Haabs Dagning. Dette Haab havde sit Udspring dels fra mine Erindringer og dels fra mine nuværende Iagttagelser. Jeg kom i Tanker om den store Mængde Drivtømmer, der kastedes i Land paa Lofotens Kyst efter først at have været opslugt af Moskostrømmen

og atter udspyt af den. Langt den største Del var ilde medhandlet, splintret og sønderslaaet, men — det slog mig — at adskillige Genstande syntes ikke at have lidt mindste Overlast. Og nu kunde jeg kun tilskrive denne Forskel den Omstændighed, at de sidste var blevet grebne af Hvirvelen paa et saa sent Tidspunkt eller at de — af en eller anden Grund — var blevet ført langsommere nedad, saa de ikke var naaet Bunden, før det atter var blevet Flod eller Ebbe, som nu Tiden var inde til. Jeg ansaa det i begge Tilfælde for muligt, at de kunde blive slyngede op til Oceanets Overflade uden at lide samme Vanskæbne som de, der grebes af Strømmen paa et tidligere Tidspunkt eller slyngedes hurtigere nedad. Jeg gjorde tillige tre vigtige iagttagelser. Den første: at Legemernes Faldhastighed i al Almindelighed tiltog med deres Størrelse; den anden: at to Legemer af lige stort Rumfang men forskellig Form, det ene kantet og det andet kugleformet, bevægede sig med ulige Hastighed, idet det kugleformede Legems nedadgaaende Bevægelse var størst; for det tredie: at to Legemer, hvoraf det ene var en Cylinder og det andet af en hvilken som helst anden Form ogsaa bevægede sig med ulige Hast, det cylindriske Legem langsomst.

Der var én Omstændighed, der i høj Grad bidrog til at indprente mig disse iagttagelser og gøre mig ivrig efter at udnytte dem, og det var den, at vi for hver Omdrejning passerede nu en Tønde og nu en Skibsmast eller Raa, mens adskillige lignende Genstande, der havde været paa Jævnhøjde med os, da jeg først aabnede mine Øjne for Malstrømmens Undere, nu befandt sig langt højere oppe end vi og kun syntes lidet fjærnede fra deres oprindelige Stilling.

Jeg var ikke længer i Tvivl om, hvad jeg havde at gøre. Jeg besluttede at surre mig fast til Vandtønden, skære den løs fra dens Fortøjning og kaste mig ud i Vandet med den. Jeg gjorde Tegn til min Broder, jeg pegede paa de flydende Tønder, der nærmede sig til vor Baad, jeg gjorde alt hvad der stod i min Magt for at faa ham til at forstaa mit Forehavende. Tilsidst troede jeg, at min Hensigt var gaaet op for ham, men enten dette nu var Tilfældet eller ikke, saa rystede han paa Hovedet i Fortvivlelse og vægrede sig ved at give Slip paa Taget i Jærnringen. Det var umuligt at naa ham, Faren tilstedte ingen Opsættelse, og nu overlod jeg ham efter en bitter indre Kamp til hans Skæbne, fastgjorde mig selv til Tønden ved Hjælp af de Reb, hvormed den var fortøjet i Agterrummet og kastede mig i Søen uden et Øjeblikks Tøven.

Resultatet svarede til mine Forhaabninger. Eftersom det er mig selv, der fortæller Dem denne Historie, eftersom De med Deres egne Øjne ser, at jeg er undsluppen, og allerede kender Maaden paa hvilken det skete, kan De tænke Dem til, hvad jeg videre har at fortælle, og jeg kan fatte mig i Korthed. Der kunde vel være forløbet en Time, siden jeg flygtede bort fra Skibet, og det befandt sig nu langt under mig, da det pludselig gjorde 3—4 hastige Omdrejninger og derpaa styrtede ned i Skumhvirvlerne nedenunder medførende min kære Broder. Tønden, som jeg var fastgjort til, sank kun lidt mere end den halve Afstand mellem det Sted, hvor jeg sprang ud og Grubens Bund, før der skete en stor Forandring med Strømhvirvelen. Skraaningen af Grubens Sider blev mindre og mindre stejl; Omdrejningerne blev mindre og mindre voldsomme. Snart efter forsvandt Fraaden og Regnbuen, og Grubens

Bund hævedes højere og højere. Himlen var klar, Vinden havde lagt sig, og Fuldmaanen gik straalende ned i Vest, da jeg atter befandt mig paa Oceanets Overflade med fri Udsigt til Lofotens Kyster og oven over det Sted, hvor Mosko-Strømmen havde været. Det var Dødvande nu, men endnu gik Søen i bjærg-høje Bølger, Orkanens Efterveer. Jeg førtes hurtigt bort af Strømmen, ned langs Kysten og hen over „Grundene“, hvor en Baad tog mig indenbords udmattet som jeg var af Møje og — nu da Faren var ovre — maalløs ved Mindet om den. De, der løftede mig indenbords, var mine gamle Makkere og daglige Kammerater, men de kendte mig ikke mere end de vilde have kendt en, der kom rejsende fra Aander-nes Land. Mit Haar havde været ravnsort Dagen forud, og det var blevet hvidt, som De nu ser det. De siger ogsaa, at mit hele Ansigtsudtryk er blevet et andet. Jeg fortalte dem min Historie, og de troede den ikke. Nu fortæller jeg den til Dem, og jeg kan vel ikke vente, at De skal skænke den større Til-tro, end Lofotens muntre Fiskere gjorde.“

Den røde Døds Maskerade.

Den røde Død havde længe hærget Landet. Aldrig tilforn havde en saa dødbringende og grufuld Pest raset. Blod var dens Varsel og Segl — det røde, rædselvækkende Blod. Hæftige Smerter indfandt sig, pludselig Døs, Blodet strømmede ud gennem alle Porer, og Døden paafulgte. De skarlagensrøde Pletter paa Kroppen, og især paa Offerets Ansigt var det Pest-Mærke, der stængte ham ude fra hans Medmenneskers Hjælp og Medynk; men selve Sygdommen opstod, forløb og afsluttedes paa en halv Time.

Men Fyrst Prospero var lykkelig og uforfærdet; og han var klog. Da hans Rige var halvvejs affolket, omgav han sig med et Hof af Tusind Riddere og skønne Damer og trak sig med dem tilbage til dyb Ensomhed i et befæstet Abbedi. Det var en omfangsrig og prægtig Bygning; den skyldte Fyrstens egen sære og dog ophøjede Smag sin Oprindelse. Den omsluttedes af en høj og stærk Mur. Og i Muren var der Jærnporte. Men da Hoffet var flyttet ind, hidbragte Hofmændene Smelteovne og svære Hammere og nittede Boltene til. Det skulde hverken lykkes Fortvivlelsen udefra eller Galskaben indefra at sprænge Portene. Klosteret var rigeligt for-

synet med Proviant. Nu, da alle Forsigtighedsregler var trufne, kunde Hoffet byde Smitten Trods. Maatte Yderverdenen tage Vare paa sig selv. For dem, der var inde bag Klosterets Mure, vilde det være Daarskab at hengive sig til Bekymringer eller Betragtninger. Fyrsten havde sørget rundeligt for Fornøjelser. Der var Gøglere, Improvisatorer, Balletdanserinder, Musikere; der var Skønhed og Vin. Alt dette var der og desuden Sikkerhed. Men udenfor rasede den „røde Død“.

Der var forløbet 5—6 Maaneder, siden de sluttede sig inde, og Pesten rasede paa det forfærdeligste udenfor, da Fyrst Prosperos forlystede sine Tusind Venner med et sjælden prægtigt Maskebal.

Hvor vellystig skøn var ikke Rammen om den Maskerade! Men lad mig allerførst beskrive de Værelser, i hvilke den fejredes. Det var syv i alt — en kejserlig Suite. I mangfoldige Paladser finder man en saadan Række Værelser i Flugt med hinanden; naar Fløjdørene er skudt helt til Side, er det muligt at overskue dem alle i saa godt som hele deres Udstrækning. Her forholdt det sig helt anderledes, som man jo kunde vente sig af Fyrstens excentriske Smag. Værelsernes Beliggenhed var saa uregelmæssig, at man knap nok havde Overblik over mer end et enkelt ad Gangen. For hver tredive, fyrretyve Alen ændredes Retningen brat; og man stod overfor en ny, vidunderlig Effekt. Saa vel til Højre som til Venstre var der midt i hver Væg anbragt et højt og smalt gothisk Vindu, der vendte ud til en lukket Korridor, som fulgte Værelsernes Krumning. Disse Vinduer var af farvet Glas, og Glassets Farve stemte overens med Værelsets Dekorationer. Værelset mod Øst var f. Ex. prydet med blaa Tæpper og Tapeter, og dets Vinduer var lyseblaa. Det næste Værelses

Prydelser og Tapeter var purpurfarvede, og Ruderne var ligeledes purpurrøde. Det tredie Værelse var overalt holdt i grønne Farver, og Vinduerne var ligeledes grønne. Det fjerde var udstyret og oplyst i orange; det femte i hvidt; det sjette i violet. Det syvende Værelse indhylledes tæt i sorte Fløjlstapeter, der skjulte baade Loft og Vægge og i tunge Folder faldt ned paa et Gulvtæppe af samme Stof og Farve. Men i dette ene Værelse svarede Vinduernes Farve ikke til Dekorationerne. Ruderne var skarlagan — dybt blodfarvede. I intet af de syv Værelser saas en Lampe eller et Kandelaber blandt den Mængde gyldne Smykkegenstande, der fandtes spredt omkring eller hang ned fra Loftet. Intet Lys af hvad Art nævnes kan udgik fra Lampe eller Kandelaber i alle de syv Værelser. Men ude i Korridorerne, der løb jævnsides med Værelserne, stod der ligeoverfor hvert Vindu en tung Trefod med et Kulbækken, hvis Glød skinnede gennem de farvede Ruder og saaledes oplyste Værelset. Derved opnaaedes en Mangfoldighed af straalende og fantastiske Farvevirkninger. Men i det vestlige eller sorte Værelse, hvor Lysskæret faldt paa de sorte Draperier gennem de blodfarvede Ruder, frembragtes en saa uhyggevækkende Virkning, og de indtrædendes Ansigter fik et saa frygteligt Udseende, at det var faa, der overhovedet vovede at trænge ind i det Værelse.

Det var ogsaa i dette Værelse, at der stod et Kæmpeur af Ibentræ opad Væggen mod Vest. Dets Pendul svang frem og tilbage med en dump, tung, enstonig Klang; naar Minutviserne havde drejet sig Urskiven rundt, og Timeslagets Tid var inde, hørtes fra Urets Malmlunger en Lyd, der var høj, klar, dyb og vidunderlig melodisk, men den faldt med saa sælsomt et Eftertryk, at Orkesterets Spillemand

holdt inde med deres Spil for at lytte til Lyden; men derved kom de dansende ud af Trit, og der opstod et Øjeblik Forvirring i det glade Selskab; det kunde ske — mens Urets Slag lød — at selv de sanseløseste blev stille og blege, mens de ældre og mere satte fo'r sig med Haanden til Panden som hensunkne i Drømmeri eller smertelig Eftertanke; men naar Ekkot fuldstændig var død hen, sprudlede Latteren frem i Selskabet; Spillemændene saa paa hinanden med et Smil over deres egen Forskrækelse og Taabelighed og hviskede til hinanden, at næste Gang skulde de ikke lade sig anfægte af Urets Slag; men naar de 60 Minutter — det er saa meget som tre Tusind og sex Hundrede Sekunder af den ilende Tid — atter var forløbne, og Uret paany lod sig høre, da opstod den samme Uro og Skælven, de samme Grublerier som før.

Men til Trods herfor var det et lystigt og prægtigt Gilde. Fyrstens Smag var ejendommelig. Han havde et fint Blik for Farver og Farvevirkninger. Han agtede kun lidet paa Skik og Brug. Hans Planer var dristige og uforfærdede, hans Paafund straaled af barbarisk Glans. Der var ikke saa faa, der ansaa ham for gal. Hans Omgivelser havde paa Følelsen, at han ikke var det. For at være sikker i Sagen, maatte man høre og se ham, komme i Berøring med ham.

Han havde ladet de fleste Møbler og rørlige Genstande flytte bort fra de syv Værelser i Anledning af Festen; og hans Smag havde afgivet Rettesnor for Deltagerne i Maskeraden. De frembød tilvisse et eventyrligt Skue. Der var fuldt op af Glans og Glimmer, fantastiske og pikante Paafund — meget af det, der siden hen kom til at udmærke „Hernani“. Der var sælsomme Skikkelser med sært forvredne Lemmer og Ledemod. Der var Delirier, som

de udspringer af den Gales Fantasi. Der var megen Skønhed, megen Kaadhed og Særhed; der var adskilligt, der kunde indgyde Rædsel, og ikke saa lidt, der maatte vække Afsky. Der vandrede saa vist et Utal af Drømme gennem de syv Værelser. Og disse — Drømmene — slyngede sig ud og ind og laante Farve af Værelserne; det lød som var Orkesterets vilde Musik Genklangen af deres Skridt. Men snart igen lyder Urets Slag i den fløjlsklædte Hal, og i et Nu er alt Stilhed, alt Tavshed undtagen Urets Røst. Drømmene synes froststivnede, ubevægelige. Men Lydens Genklang dør bort — den har kun varet et Nu — og en sagte, halvkvalt Latter følger den til Dørs. Atter svulmer Musiken, Drømmene vækkes til nyt Liv, slynger sig hid og did saa lystigt som nogen Sinde i Skæret fra de farvede Ruder, hvorigennem Lyset fra Trefødderne strømmer. Men nu er der ingen, der vover at trænge ind i Værelset længst mod Vest; Natten er ved at svinde bort, og det Lys, der falder ind gennem de blodfarvede Ruder, bliver rødere og rødere, det sorte Draperi vækker Forfærdelse, og den, hvis Fod hildes i det sorte Gulvtæppe, hører det nære Urs dumpe og højtidsfulde Klang langt eftertrykkeligere, end de, der hengiver sig til Lystigheden i de fjærnere liggende Værelser.

Men disse Værelser var overfyldte, og i dem bankede Livets Puls hastigt og hedt. Og Lystigheden rasede, til Uret slog tolv Midnat. Og Musiken holdt inde, de dansendes Bevægelser stilnede; der var en urofyldt Stansning som de forrige Gange. Men nu havde Uret tolv Slag at slaa, og maaske skyldtes det Tidens større Varighed, at de besindige blandt Gildesbrødrene vaktet til saa meget des større Eftertanke. Og derfor hændte det maaske, at mange af

de tilstedeværende lagde Mærke til en maskeret Persons Nærværelse, som ikke en eneste i Forvejen havde haft Øje for. Og Rygtet om den ny Maske spredtes hviskende fra Værelse til Værelse, og der opstod en Summen og Mumlen, der vidnede om Misbilligelse og Overraskelse — tilsidst om Angst, Rædsel og Afsky.

I en Forsamling af fantastiske Masker, som den jeg har skildret, formaaede selvfølgelig kun det usædvanlige at vække saa stor Opmærksomhed. Friheden med Hensyn til Maskering var saa at sige ubegrænset den Nat, men her var Grænserne overskredne; selv Fyrstens meget lempelige Krav paa Sømmelighed var krænket. Selv de mest ryggesløse Mennesker har i deres Hjærter Strænge, der lader sig sætte i Bevægelse. Selv de mest forhærdede, for hvem Livet og Døden kun er en Spas, tillader ikke, at der drives Spot med alt. Og hele Selskabet syntes dybt gennemtrængt af den Følelse, at den Fremmedes Maske og Lader var blottede saa vel for Vid som for Sømmelighed. Skikkelsen var høj og tynd og fra Hoved til Fod klædt i Gravens Klædebon. Den Maske, der skjulte Ansigtet, mindede i den Grad om Trækkene hos et Lig, at selv den omhyggeligste Efterforskning vilde haft vanskeligt ved at opspore Bedraget. Alt dette kunde de lystige Gildesbrødre fundet sig i om just ikke billiget. Men den maskerede havde paataget sig selve den røde Døds Skikkelse. Hans Klædedragt var tilsølet med Blod, og hans brede Pande og hele Ansigtet var overstænket med Pletter af den frygtelige skarlagens Farve.

Da Fyrst Prosperos Øjne faldt paa denne Spøgelses-Skikkelse, der langsomt og højtideligt — som for at blive i Rollen — vandrede om mellem de dansende, blev han gennemfaret af en hæftig Skælven,

det være sig af Angst eller Væmmelse, men i næste Nu farvedes hans Pande rød af Vrede.

„Hvem vover!“ raabte han hæst til de Hofmænd, der stod nær ham, „hvem vover at haane os med denne ryggesløse Spot? Grib ham og riv Masken af ham, lad os faa at vide, hvem vi skal lade hænge ved Solopgang.“

Fyrst Prospero stod i det østlige, det blaa Værelse, da han udslyngede disse Ord. De klang højt og klart gennem alle syv Værelser; ti Fyrsten var en djærv og kraftig Mand, og Musiken var blevet bragt til Tavshed ved et Vink af hans Haand.

I det blaa Værelse stod Fyrsten, omringet af en Klynge blege Hofmænd. Strax da han talte, sporedes en svag Bevægelse fremad mod den ubudne Gæst, der ej heller var langt borte og nu med statelige og værdige Skridt skred nærmere og nærmere henimod den talende. Men i Kraft af en navnløs Rædsel, som Maskens galne Adfærd havde indgydt alle, vovede ingen at træde frem og lægge Haand paa ham, og han gik nær hen til Fyrsten uden at nogen hindrede ham deri; og alle som en veg tilbage fra Værelsernes Midte og gemte sig ind til Væggene, da han med samme højtidelige og afmaalte Skridt, som fra først af havde særtegnet ham, gik fra det blaa Værelse til det purpurne, derfra til det grønne, gennem det grønne til det orange, fra dette til det hvide og atter fra dette til det violette, før nogen gjorde Mine til at gribe ham. Men nu styrtede Fyrst Prospero vild af Vrede og opfyldt af Skam over sin øjeblikkelige Svaghed i Hast gennem de sex Værelser; men ingen fulgte ham; ti Dødsens Angst havde grebet alle. Højt løftet holdt han sin Dolk, og han var naaet nær hen til den formummede Skikkelse, da denne, som var naaet

Edgar Poe. I.

frem til den fjærneste Væg i det fløjlstilhyllede Værelse, brat vendte sig om mod sin Forfølger. Der hørtes et skarpt Skrig, Dolken faldt blinkende ned mod Gulvets sorte Tæppe, hvor Fyrst Prospero i næste Nu laa udstrakt og livløs. Nu styrtede nogle af Svirebrødrene besjælede af Fortvivlelsens vilde Mod ind i det sorte Værelse, greb den formummede, der stod høj og rank overskygget af Ibentræs-Uret, og aabnede deres Munde i gispende Rædsel; ti Ligmasken og Gravklæderne, som de greb fat i med saa stor Voldsomhed, skjulte ingen haandgribelig Skikkelse.

Nu vidste man, at den røde Død var indenfor Murene. Den var kommen som en Tyv om Natten, og én efter én segnede Gildesbrødrene i de blodduggede Gildessale, og de blev liggende og døde, der de faldt; og Urets Liv udslukkedes i den Stund, den sidste af de glade udaandede, og Treføddernes Flammebaal døde hen, og Mørke, Undergang og den røde Død herskede overalt. —

Brillerne.

Det har i mange Aar været Mode at drive Spot med Forestillingen om „Forelskelse ved første Øjekast“; men enhver som tænker, enhver som føler dybt, er dog stedse traadt i Skranken for den; og de Opdagelser, der er gjort i nyere Tid, i hvad man kunde kalde ethisk Magnetisme eller Følelsens Magnetisme, gør det sandsynligt, at de naturligste, altsaa de oprigtigste og stærkeste menneskelige Lidenskaber, er de, der opstaar som ved et elektrisk Stød, kort sagt: at de skønneste og varigste Sjælens Lænker er de, der nittes sammen i et eneste Nu. Den Tilstaaelse, jeg har at gøre, vil kun føje endnu et Exempel til de utallige, der i Forvejen belyser denne Sandhed.

Min Historie kræver en vis Nøjagtighed. Jeg er meget ung, endnu ikke fyldt de to og tyve. For Tiden bærer jeg det særdeles almindelige, næsten plebejiske Navn Simpson. Jeg siger udtrykkelig „for Tiden“; ti jeg har antaget det Navn i indeværende Aar for at kunne tiltræde en stor Arv efter en fjærn Slægtning, Hr. Adolphus Simpson. Testamentet indeholdt nemlig den Betingelse, at jeg skulde antage Testators Navn — ikke hans Fornavn men hans

Familienavn; mine egne Fornavne er i øvrigt Napoleon Bonaparte.

Kun med Tøven antog jeg Navnet Simpson; jeg var tilgivelig stolt af mit eget Efternavn Froissart, som jeg mente at kunne hidlede fra „Krønikernes“ udødelige Forfatter. Siden jeg er ved Navne, kan jeg lige saa gjerne omtale en pudsig lydlig Overensstemmelse mellem min Families Navne. Min Fader var fra Paris og hed Froissart. Hans Hustru, min Moder, som han ægtede, da hun var femten Aar gammel, var en Frk. Croissart, ældste Datter af Bankdirektør Croissart; og hans Hustru igen, som han ægtede, da hun var 16 Aar gammel, var ældste Datter af en vis Victor Voissart. Hr. Voissart havde, hvor utroligt det end lyder, ægtet en Dame af lignende Navn, en Frk. Moissart. Hun var ogsaa næsten et Barn, da hun førtes til Alteret; og hendes Moder, Fru Moissart var kun 14 Aar gammel, da hun blev gift; saadanne tidlige Ægteskaber er meget almindelige i Frankrig. Her har vi altsaa i lige Linie Navnene Moissart, Voissart, Croissart og Froissart. Mit eget Navn blev imidlertid som fortalt forandret til Simpson, hvad jeg havde saa meget imod, at jeg ligefrem betænkte mig paa at modtage den Arv, hvortil der var knyttet en saa unyttig og fortrædelig Betingelse.

Hvad mit Ydre angaar, har jeg ingen Grund til at beklage mig. Tværtimod; jeg er godt skabt, og jeg besidder, hvad ni Tiendedele af mine Medmennesker vilde kalde et smukt Ansigt. Jeg er fem Fod og elleve Tommer høj; mit Haar er sort og krøllet; min Næse antagelig; mine Øjne er store og graa; deres Sekraft er desværre yderst ringe, men det kan man ikke se paa dem. Denne Svaghed har imidlertid altid pint mig frygteligt, og jeg har tyet

til alle mulige Hjælpemidler imod den, kun ikke til Briller. Dem kan jeg ikke lide; jeg er for ung, og jeg ser for godt ud til at gaa med Briller. Jeg ved virkelig ikke noget, der i den Grad som de forandrer en ung Mands Ansigt og giver ham et sat — ja man kunde fristes til at sige højærværdigt og ældet Udseende. En Monocle derimod smager absolut af Lapsethed og Affektation. Jeg har derfor hidtil hjulpet mig saavel uden det ene som det andet. Men lad det være nok med disse Oplysninger om min egen Person; de er dog uden større Betydning. Endnu kun dette: jeg er af Naturen Sangviniker, jeg er hæftig, ubesindig og entusiastisk; og jeg har alle Dage næret en brændende Beundring for det smukke Køn.

En Aften i Vinters traadte jeg sammen med en Ven, Hr. Talbot, ind i en Loge i P.-Teateret. Det var en Operaaften, og da Forestillingen bød paa en sjælden Nydelse, var Huset komplet overfyldt. Vi kom tidlig for at naa frem til forreste Række, der var blevet forbeholdt os, og naaede efter noget Besvær vore Pladser.

De to første Timer helligede min Ledsager, der er Musik-Entusiast, udelukkende sin Opmærksomhed til Scenen; jeg morede mig imidlertid med at iagttage Tilskuerne, der udgjordes — i al Fald for Størsteparten — af Byens allerbedste Selskab. Da jeg havde tilfredsstillet min Nysgerrighed i saa Henseende, vendte jeg mit Blik i Retning af Primadonnaen, men det fængsledes undervejs af en Skikkelse i en af de private Loger, som hidtil var undgaaet min Opmærksomhed.

Om jeg saa lever og bliver Tusind Aar gammel, vil jeg aldrig glemme den hæftige Sindsbevægelse, der greb mig ved Synet af hin Skikkelse. Det var

en Kvinde, den skønneste jeg nogensinde har set. Hendes Ansigt var vendt mod Scenen og saaledes unddraget mit Blik, men dets Form, hendes Hoveds Linier var af guddommelig Skønhed. Ja, jeg finder intet andet Udtryk end Ordet guddommelig, og selv det synes mig latterlig svagt, nu da jeg nedskriver det.

Det Trylleri, den Trolddomsmagt, som kvindelig Skønhed og Ynde er forlenet med, har jeg aldrig kunnet modstaa; og her stod jeg overfor mine dristigste og mest sværmeriske Drømmes Ideal, Skønheden i egen Person, Skønheden klædt i Kød og Blod. Skikkelsen var noget over Middelhøjde og nærmest, hvad man vilde kalde majestætisk. Dens Holdning og Modenhed var uforlignelig. Hovedet kunde jeg altsaa kun se bagfra, men det mindede mig i sin Form om Grækernes Psyke og dets Skønhed snarere fremhævedes end tilhylledes af den lette Tyll-Hat, der beklædte det. Hendes højre Arm laa hen over Logeranden, og dens fuldendte harmoniske Skønhed fik alle mine Nerver til at sitre. Den var til lidt neden for Albuen indhyllet i et af de aabne, vide Ærmer, der er Mode nutildags; og der under bar den et stramtsluttende Underærme af et sart Stof, der endte med en Kniplingsmanchet, som faldt ud over Haanden, saa kun Fingrene blev synlige; en af disse bar en funklende Diamantring, der maatte være meget kostbar. Haandleddets fortryllende Runding fremhævedes ypperligt af et Armbaand, hvis juvelsmykkede Spænde talte tilstrækkelig tydeligt saavel om den skønne Dames Rigdom som om hendes kræsne Smag.

Jeg stod vel en halv Time, som var jeg stivnet til Sten, og stirrede paa den skønne Skikkelse, og jeg følte til Fulde Sandheden i alt, hvad der er talt

og sunget om „Kærligheden ved første Øjekast“. Mine Følelser mindede slet ikke om, hvad jeg tidligere havde følt selv overfor de mest fejrede Skønheder. En ubegribelig, jeg nødes til at betragte det som en magnetisk Dragning af Sjæl til Sjæl syntes at lænkebinde ikke blot mit Syn, men min hele Tankekraft, al min Følelse til den henrivende Skabning foran mig. Jeg saa, jeg følte, jeg forvissedes om, at jeg var dybt, afsindigt, uimodstaaeligt forelsket — og det endnu før jeg havde set min Elskedes Ansigt. Ja, den Lidenskab, der fortærede mig, var saa hæftig, at jeg tror, den kun i ringe Grad — om overhovedet — vilde være blevet mindsket, hvis de endnu usete Ansigtstræk havde vist sig at være uskønne, saa lidet afhænger den sande og rette Kærlighed, — Kærligheden ved første Øjekast — af de ydre Betingelser, der synes at skabe den og raade for den.

Som jeg nu stod hensunken i Beundring, opstod en let Uro paa Tilskuerpladsen, der fik hende til at vende Hovedet halvvejs om mod mig, saa jeg nu fik hendes Ansigt at se i Profil. Dets Skønhed oversteg endda mine Forventninger, og dog var der noget ved det, som skuffede mig, uden at jeg bestemt kunde sige hvad. Ja, „skuffede“ er maaske ikke det rigtige Udtryk. Mine Følelser blev mere rolige, mere ophøjede. Henrykkelsen fortrængtes af rolig Begejstring, af entusiastisk Hvile. Maaske skrev denne Forvandling af min Følelse sig fra Ansigtets Madonna-Præg, dets Matrone-Udtryk, og dog var jeg strax klar over, at det alene ikke kunde være Grunden. Der var noget andet, et Mystorium, som jeg ikke formaaede at udrede, en Udtrykkets Ejendommelighed, som i nogen Grad foruroligede mig, mens den samtidig vakte min allerstørste Interesse. Jeg

var virkelig i en Sindstilstand, hvori en ung, letvakt Mand gaar til Yderligheder. Hvis Damen havde været alene, havde jeg utvivlsomt dristet mig til at trænge ind i hendes Loge og tiltale hende; nu var hun til alt Held og Lykke ledsaget af to andre, en Herre og en Dame, der saa ud til at være nogle faa Aar yngre end hende selv og i øvrigt udmærkede sig ved stor Skønhed.

Jeg tumlede med tusinde Planer, der allesammen gik ud paa, hvorledes det skulde lykkes mig at blive præsenteret for den ældste af Damerne, eller hvorledes jeg i det mindste i Øjeblikket rigtig skulde komme til at nyde Synet af hendes Skønhed. Jeg vilde have forsøgt at nærme mig til hende; men hindredes deri af Trængselen i Teateret; og Modens strænge Krav havde fornylig nedlagt sit Veto mod at anvende Kikkert ved en Lejlighed som denne, selv om jeg havde haft et saadant Instrument ved Haanden, hvad jeg nu til min store Sorg ikke havde.

Til sidst kom jeg i Tanker om at henvende mig til min Ledsager:

„Talbot,“ sagde jeg, „du har en Teaterkikkert. Lad mig laane den.“

„En Kikkert? Nej, hvad skulde jeg vel med den?“ sagde han utaalmodigt og vendte sig paany mod Scenen.

„Hør nu, Talbot,“ sagde jeg og lagde min Haand paa hans Skulder, „kan du se den Loge der henne? Nej, den næste. Saa du nogen Sinde saa smuk en Kvinde?“

„Ja, hun er meget smuk.“

„Jeg gad vide, hvem hun er.“

„I alle Engles Navn, ved du ikke det? Ikke at kende hende er det samme som selv at høre til de ukendte. Hun er den fejrede Fru Lalande, Dagens

Skønhed, hele Byens Samtaleemne. Hun er umaadelig rig, tilmed Enke, et enestaaende Parti; hun er lige kommen fra Paris.“

„Kender du hende?“

„Jeg har den Ære.“

„Vil du præsentere mig for hende?“

„Selvfølgelig, med største Fornøjelse; og naar skal det være?“

„I Morgen, ved Ettiden; jeg vil komme og hente dig hos B.s.“

„Godt; og ti saa stille, hvis det ellers er dig muligt.“

Denne Talbots Henstilling blev jeg nødt til at tage mig til Efterretning; ti han vendte haardnakket det døve Øre til alle mine Spørgsmaal og Henvelser og beskæftigede sig Resten af Aftenen udelukkende med, hvad der gik for sig paa Scenen.

Jeg blev imidlertid ved at stirre paa Fru Lalande, og jeg var tilsidst saa heldig at faa hendes Ansigt at se. Det var ganske overordentlig smukt, hvad mit Hjærte naturligvis havde fortalt mig længe i Forvejen, — men der var bestandig det noget, som jeg ikke forstod, og som foruroligede mig. Tilsidst tænkte jeg mig, at det maatte være mine egne Sanser, der var besværede af en vis Tynge, et Tungsind, eller snarere af en vis Træthed, der betog hendes Ansigt noget af dets Ynde og Friskhed men samtidig forlenede det med en ophøjet Ømhed og Majestæt, der ikke kunde andet end gøre det langt interessantere i mine romantiske og sværmeriske Øjne.

Mens jeg saaledes frydede mine Øjne, opdagede jeg tilsidst, at Fru Lalande var blevet opmærksom paa min vedholdende Stirren. Og dog var jeg altfor fortryllet til blot et eneste Øjeblik at kunne vende mit Blik til en anden Side. Hun vendte sit Ansigt

bort, og atter saa jeg kun hendes Hoveds fast mejslede Omrids. Efter nogle Minutters Forløb vendte hun langsomt Hovedet om mod mig som drevet af Nysgærrighed efter at se, om jeg blev ved at iagttage hende; og atter mødte hun mit brændende Blik. Hun sænkede øjeblikkelig sine store, mørke Øjne, og en dyb Rødme steg op i hendes Kinder. Men hvor blev jeg ikke forbavset, da jeg saa hende tage en Lorgnet fra Bæltet, hæve den, anbringe den og derpaa iagttage mig flere Minutter igennem med indgaaende og rolig Opmærksomhed.

Om Lynet havde slaaet ned for mine Fødder, var jeg ikke blevet mere forbavset — kun forbavset! ti jeg følte mig ikke i mindste Maade krænket eller oprørt, hvorvel en saadan Dristighed hos enhver anden Kvinde rimeligvis vilde have krænket mig paa det dybeste. Men det hele blev gjort med en saadan Sindsro, en saadan Overlegenhed, en saa fuldendt Velopdragenhed, at det var umuligt at føle sig fornærmet, kort sagt: de eneste Følelser, der i det Øjeblik beherskede mig, var Overraskelse og Beundring.

Jeg lagde Mærke til, at hun, da hun løftede Lorgnetten, syntes at have nok i et flygtigt Overblik over min Person og gjorde Mine til atter at lade den falde men at hun derpaa — som grebet af en pludselig Indskydelse — atter anbragte den for Øjnene og stirrede vedholdende paa mig hele fem Minutter, tror jeg nok.

Denne — i et amerikansk Teater saa enestaaende — Opførsel vakte almindelig Opmærksomhed og fremkaldte stor Bevægelse blandt Tilskuerne. Jeg grebes i første Øjeblik af Forvirring, men Fru Lalande syntes ikke i mindste Maade at lade sig anfægte.

Da hun havde tilfredsstillet sin Nysgerrighed — om det ellers var Nysgerrighed! — lod hun Lorgnetten falde og henvendte paany med stor Sindsro sin Opmærksomhed paa Scenen. Hun sad nu med Profilen vendt mod mig, og jeg blev ved at iagttage hende, skønt jeg var fuldstændig klar over det upassende i min Handlemaade. Og nu saa jeg hende dreje Hovedet langsomt, næsten umærkeligt, og det gik op for mig, at hun, mens hun lod som om hun havde sin Opmærksomhed rettet mod Skuepladsen, i Virkeligheden interesseret betragtede mig. Jeg behøver vist ikke fortælle, hvilken Sindsbevægelse den fortryllende Dames Opførsel hensatte mig i.

Da min Lidenskabs skønne Genstand havde gransket mig nøje et Kvarters Tid, talte hun til den Herre, der var i hendes Følge, og jeg kunde af deres Blikke slutte mig til, at Samtalen gjaldt mig.

Da den var forbi, vendte Fru Lalande sig paany mod Scenen og syntes i de kommende Minutter fuldtud optaget af Forestillingen. Men derpaa blev jeg paany udsat for den hæftigste Sindsbevægelse ved at se hende for anden Gang aabne sin Lorgnet, vende sig lige mod mig og uden at ænse Tilskuernes livlige Opmærksomhed bese mig fra Hoved til Fod med samme vidunderlige Sindsro, som allerede en Gang havde forvirret og fortryllet min Sjæl.

Denne usædvanlige Opførsel, der hensatte mig i en fuldstændig Febertilstand af Ophidselse, et fuldstændigt Delirium af Forelskelse, bidrog snarere til at højne mit Mod end til at gøre mig forsagt. I min Tilbedelses Vildskab glemte jeg alt andet end det tilbedelsesværdige Syn, der foresvævede mit Blik. Jeg tog Øjeblikket i Agt, da jeg troede Tilskuerne fuldt optagne af Operaen, jeg sænkede mit Blik i

Fru Lalandes Blik og gjorde et let men umiskendeligt Buk.

Hun rødmede dybt, derpaa vendte hun sine Øjne bort, og derpaa saa hun sig forsigtig omkring aabenbart for at forvisse sig om, hvor vidt min ubesindige Opførsel var blevet bemærket eller ikke. Derpaa vendte hun sig om mod Herren, som sad ved hendes Side.

Jeg blev nu overfaldet af brændende Skamfuldhed over den Dristighed, jeg havde gjort mig skyldig i; jeg ventede intet mindre end øjeblikkelig at skulle staa til Regnskab, og en højst ubehagelig Forestilling om Pistoler i Forbindelse med den kommende Dag foresvævede mig. Det var mig en stor og hjærtelig Lettelse, da jeg saa, at Damen kun rakte Herren Teaterprogrammet uden at sige noget; og min Forbavselse er slet ikke til at beskrive, min dybe Forundring, den Hjærtets og Sjælens vidunderlige Forvildelse, der greb mig, da hun efter paany at have kastet et stjaalent Blik omkring sig, lod sine klare Øjne hvile paa mig, rettede dem mod mine og derpaa med et blidt Smil, der afslørede hendes perlehvide Tænder, to Gange hurtigt og tydeligt bøjede Hovedet.

Hvorledes skal jeg kunne skildre min Glæde, min Betagelse, mit Hjertes grænseløse Henrykkelse! Hvis et Menneske nogen Sinde gik fra Sans og Samling i et Overmaal af Lykke, saa var det Tilfældet med mig i det Øjeblik. Jeg elskede. Dette var min første Kærlighed, ja saaledes følte jeg det. Dette var den store, den ubeskrivelige Kærlighed, „Kærligheden ved første Øjekast“, og den var blevet gengældt og besvaret ved første Øjekast.

Ja gengældt! Hvorledes kunde jeg vel tvivle derom?

Hvorledes skulde jeg ellers forklare hendes Opførsel? Hvad Bevæggrund skulde jeg tillægge en Dame, der var saa smuk, saa rig, saa fint dannet og fuldendt velopdragen, saa højtstillet i Samfundet, saa agtværdig i enhver Henseende, som jeg følte mig overbevist om, at Fru Lalande var? Ja, hun elskede mig, hun gengældte min entusiastiske Kærlighed med en Entusiasme, der var ligesaa blind, ligesaa ubetinget, ligesaa blottet for Beregning, ligesaa sanseløs, og ligesaa grænseløs som min egen! Disse skønne Tanker og Fantasier blev nu afbrudte af Tæppets Fald. Tilskuerne rejste sig, og den vante Larm og Trængsel opstod. Jeg forlod hurtig Talbot og søgte at bane mig Vej hen i Nærheden af Fru Lalande. Det lykkedes mig dog ikke paa Grund af Menneskemængden, jeg maatte opgive mine Bestræbelser og vendte mine Fjed hjemad. Det var mig en Skuffelse, at jeg end ikke havde naaet at røre ved Sømmen af hendes Klædning, men jeg søgte Trøst i den Tanke, at jeg naar Morgendagen kom, vilde blive præsenteret af Talbot paa behørig Vis.

Denne Morgendag indfandt sig langt om længe, den oprandt efter en lang og slidsom Nat fuld af Utaalmødighed, og saa sled de endeløse, triste Timer sig afsted med Sneglefjed. Men selv Stambul skal faa Ende, siger man, og der blev Ende paa dette lange Intermezzo. Klokken slog et. Netop som Lyden tonede bort, traadte jeg ind hos B.s og spurgte efter Talbot.

„Han er ude,“ sagde Tjeneren — Talbots egen Tjener.

„Ude!“ — jeg vaklede tilbage —, „men det lader sig jo slet ikke høre, det er simpelt hen umuligt, Højstærede. Talbot er ikke ude. Hvad er Meningen?“

„Meningen er bare den, at Talbot ikke er hjemme; det er det hele. Han red over til S. strax efter Frokost, og han gav den Besked, at han ikke vilde vende tilbage før om en Uges Tid.“

Jeg stod forstenet af Skræk og Raseri. Jeg vilde svare, men min Tunge nægtede at gøre Tjeneste. Saa fo'r jeg afsted hvid af Harme, mens jeg indvendig bandede alle Talboter ned i Underverdenens dybeste Afgrund. Min betænksomme Ven, Entusiasten, havde aabenbart forglemt vor Aftale, glemt den i samme Øjeblik som den blev truffet. Han plejede nu ikke at tage det saa nøje med sit Ord. Det fik ikke hjælpe, jeg maatte se at beherske min Ærgrelse saa godt som muligt, og jeg drev nu tungsindig om i Gaderne og udspurgte hver mandlig Bekendt, jeg mødte, om Fru Lalande. Jeg erfarede, at alle kendte hende af Omtale og mange af Udseende; men da hun kun i kort Tid havde opholdt sig i Byen, var der meget faa, der kunde rose sig af hendes personlige Bekendtskab. Og disse faa var endnu halvejs fremmede paa Stedet; de kunde eller vilde ikke tage sig den Frihed at præsentere mig. Mens jeg nu i nedtrykt Sindsstemning stod og talte sammen med tre Venner om den Kvinde, der saa ganske opfyldte mit Hjærte, kom hun netop kørende forbi.

„Saa sandt jeg lever, der er hun,“ udbrød den ene af Trekløveret.

„Hvor er hun dog smuk,“ istemte den anden.

„En Engel paa Jorden,“ tilføjede den tredie.

Jeg stirrede. I en aaben Vogn, der langsomt nærmede sig, sad den fortryllende Skikkelse fra Operaen. Hun ledsagedes af den yngre Dame, der ogsaa havde været tilstede i Logen.

„Hendes Ledsagerinde holder sig for Resten godt,“

sagde den af Vennerne, som først havde taget til Orde.

„Forbavsende godt,“ sagde Nr. to; „men Kunsten er jo ogsaa i Stand til at udrette Vidundere. Paa Ære, hun ser bedre ud nu end hun gjorde i Paris for fem Aar siden. Hun er endnu en smuk Kvinde. Synes De ikke, Froissart —, hvad jeg vilde sagt: Simpson?“

„Endnu!“ sagde jeg, „og hvorfor skulde hun ikke være det. Men sammenlignet med sin Veninde er hun som et Skillingslys mod Aftenstjærnen, en St. Hansorm mod Antares.“

„Ha, ha, ha, Simpson, du har da ogsaa en forbløffende Evne til at opdage Ting, som andre slet ikke kan se.“

Hermed skiltes vi, og en af de tre gav sig til at nynne nogle lystige Vers, hvoraf jeg kun opfangede følgende:

Ned med Ninon, ned med Ninon,
ned med Ninon de l'Enclos!

Under denne lille Episode var der imidlertid sket en Ting, som husvaledede mig, hvorvel mit Hjærtes Brand end yderligere øgedes derved. Da Fru Lalandes Køretøj rullede forbi, saa jeg, at hun genkendte mig. Og mer end det: hun velsignede mig med det mest himmelske af alle Smil.

Men hvad nu Præsentationen angik, saa var jeg nødt til at opgive ethvert Haab derom, til det maatte behage Talbot at vende tilbage fra sit Landophold. I Mellemtiden hiemsøgte jeg ihærdigt ethvert anstændigt Forlystelsessted, og tilsidst kronedes mine Anstrængelser med Held; i Teateret, hvor jeg første Gang saa hende, havde jeg paany den usigelige Lykke at træffe hende og udvexle Blikke med hende.

Men dette skete først, da der var gaaet fjorten Dage. Og hver Dag i al den Tid havde jeg indfundet mig i Talbots Bopæl og spurgt efter ham, og hver Dag var jeg gaaet til af Vrede ved at høre Tjenerens evindelige: „Endnu ikke vendt tilbage.“

Den omtalte Aften var jeg derfor noget nær ude af mig selv. Jeg vidste, at Fru Lalande var fra Paris, at hun nylig var kommen derfra, — kunde hun da ikke pludselig vende tilbage til Paris? vende tilbage, før Talbot var kommen, og blive borte for mig? Tanken var uudholdelig. Siden hele min Fremtidslykke stod paa Spil, besluttede jeg at handle med mandig Beslutsomhed. Kort sagt, da Forestillingen var forbi, fulgte jeg efter Damen til hendes Bopæl, mærkede mig Adressen og sendte hende næste Dag et vel gennemtænkt Brev, hvori jeg lagde hele min Sjæl for Dagen.

Jeg udtalte mig dristigt og frit; min Lidenskab førte Ordet. Jeg skjulte intet, ikke engang min Svaghed. Jeg hentydede til de romantiske Omstændigheder ved vort første Møde, til de Blikke, vi havde udvexlet. Jeg sagde endogsaa, at jeg følte mig forvisset om hendes Kærlighed. Denne Forvisning og min egen stærke Følelse anførte jeg som Undskyldning for min Opførsel, der ellers vilde have været utilgivelig. Desuden nævnte jeg min Frygt for, at hun skulde rejse bort fra Byen, før det var lykkedes mig at blive præsenteret. Jeg sluttede det mest vildt begejstrede Brev, der nogen Sinde er skrevet, med en frimodig Redegørelse for mine Formuesomstændigheder og min Stilling i Samfundet og med et Tilbud om mit Hjærte og min Haand.

I en fuldstændig vanvittig Ophidselse ventede jeg paa Svar. Der gik en Tid — et Aarhundrede tyktes det mig — og Svaret kom.

Ja, det kom virkelig. Hvor romantisk det end klinger, saa modtog jeg virkelig et Brev fra Fru Lalande, fra den smukke, den rige, den tilbedte Fru Lalande. Hendes dejlige Øjne havde talt hendes ædle Hjertes uforfalskede Sprog. Som den ægte, franske Kvinde, hun var, havde hun lyttet til sin Fornufts frimodige Tilskyndelse, havde hun bøjet sig for sin ædle Naturs Impulser lidet ænsende Verdens Dom.

Hun havde ikke modtaget mit Forslag med Ringeagt. Hun havde ikke søgt Tilflugt i Tavshed. Hun havde ikke sendt mit Brev tilbage uaabnet. Nej, hun havde besvaret det; hun havde nedskrevet Svaret med sine egne skønne Fingre. Det lød saaledes:

„Hr. Simpson vil pardonner mig for ikke at komponere hans Lands smukke Tunge saa godt som muligt. Det er først fornylig, at jeg er kommet, og jeg har endnu ikke haft Lejlighed til at studere den.

Med denne Undskyldning vil jeg nu sige ak! — at Hr. Simpson kun har gættet altfor rigtigt. Behøver jeg mere sige? Ak, jeg vist er altfor meget sagt! —

Eugénie Lalande.“

Denne højhjærtede Billet kyssede jeg atter og atter, og den fik mig sikkert til at begaa mange andre mærkelige Ting, som nu er gaaet mig af Minde. Men Talbot var og blev borte! Ak, hvis han blot havde haft den fjærneste Anelse om de Lidelser, hans Fraværelse voldte mig, mon han saa ikke vilde ilet mig til Hjælp? Men han kom ikke. Jeg skrev. Han svarede. Det var vigtige Forretninger, der lagde Beslag paa ham; han vilde i Løbet af kort Tid vende

tilbage. Han formanede mig til at være rolig; jeg skulde beherske mine Lidenskaber, forslaa Tiden med Læsning, nøjes med at drikke Rhinskvind og søge Trøst i filosofiske Betragtninger. Aa, den Taabe! naar han ikke kunde komme selv, hvorfor i Alverden havde han da ikke vedlagt en Anbefalingsskrivelse? Jeg skrev atter og bad ham sende mig en saadan ufortøvet. Mit Brev sendtes tilbage af Tjeneren med følgende Blyants-Indskrift bagpaa. Slubberten var rejst afsted til sin Herre:

„Forlod S. i Gaar, ukendt Bestemmelsessted, ved ikke hvor lang Bortebliven, ansaa det derfor for rigtigst at sende Brevet tilbage, da jeg kender Deres Haandskrift og ved, De altid har saadan Hastværk.

Deres ærb.

Stubbs.“

Jeg behøver vist næppe sige, at jeg nu ønskede saavel Tjener som Herre al Landsens Ulykker. Men min Vrede bragte mig intet Udbytte, og mine Jammerklager skænkede mig ingen Trøst.

Men jeg havde endnu min medfødte Dristighed i Behold. Den havde indtil nu været mig til Nytte, og jeg besluttede, at den skulde tjene mig end yderligere. Desuden havde Fru Lalande og jeg jo allerede vexlet Breve; hun vilde næppe fordømme mig, om jeg paany brød Formerne. Siden den Gang jeg sendte mit Brev var jeg kommet i Vane med at udspejde Fru Lolandes Bolig, jeg vidste derfor, at hun henad Aften plejede at spasere i et offentligt Anlæg, hvortil hendes Vinduer vendte ud; hun var da kun ledsaget af en liberiklædt Neger. Her mellem de yppigt skyggende Trær og skærmet af Midsom-

meraftenens hvide Dunkelhed vovede jeg at tiltale hende.

For at aflede Tjenerens Opmærksomhed traadte jeg dristig hen til Fru Lolande som en god, gammel Bekendt. Med ægte parisisk Aandsnærværelse gik hun strax ind paa min Antydning og rakte mig hjærteligt den mest fortryllende lille Haand. Tjeneren trak sig øjeblikkelig tilbage, og nu talte vi sammen om vor Kærlighed, talte ud af vore overstrømmende Hjærter.

Da Fru Lalande lige saa lidt mestrede det engelske Sprog i Tale som i Skrift, førtes vor Samtale paa Fransk. I dette bløde Sprog, der er saa vel skikket til at tale Lidenskabens Sag, lod jeg nu min brændende Kærlighed komme til Orde og besvor hende med al den Veltalenhed, jeg kunde opbyde, at give sit Samtykke til snarligt Ægteskab.

Hun smilte ad min Utaalmodighed. Hun kom med den gamle Historie om det passende — dette Fugleskræmsel, der kyser saa mangen en fra hans Lykke, til Lykkens Tid for bestandig er forbi. Hun anførte, at jeg havde været uforsigtig nok til at meddele mine Venner, at jeg ønskede at gøre hendes Bekendtskab, og saaledes henledet Opmærksomheden paa, at jeg endnu ikke besad det, hvisaarsag det var blevet umuligt at skjule Tidspunktet for vor Stiften-Bekendtskab. Og det var jo sket for ganske nylig, tilføjede hun rødmende. Det vilde være upassende, om vi giftede os strax, det vilde være usømmeligt, unaturligt. Alt dette sagde hun med en fortryllende Naivitet, der paa en Gang henrev, bedrøvede og overtydede mig. Hun anklagede mig endogsaa smilende for Ubesindighed og Uforsigtighed. Hun bad mig erindre, at jeg jo i Virkeligheden slet ikke kendte hende eller hendes Forhold, hendes

Familieforbindelser og Stilling i Samfundet. Hun bønfuldt mig med et Suk om endnu en Gang at tage mit Tilbud under Overvejelse; hun kaldte min Kærlighed en Vildfarelse, et Blændværk, et Øjeblikkets Lune, der snarere havde sin Rod i Indbildningskraften end i Hjærtet. Alt dette sagde hun, mens Aftenens Skygger svøbte sig tættere og tættere om os, og saa omstyrtede hun med et blidt Haandtryk i et eneste saligt Nu hele den Mur af Argumenter, som hun havde rejst mellem os.

Jeg svarede som jeg kunde bedst, som Kærligheden indgav mig. Jeg talte indtrængende om min Hengivenhed, min Lidenskab; jeg talte om hendes store Skønhed og min egen grænseløse Beundring. Jeg dvælede ved de Farer, der omringer Kærligheden paa dens Vej, som derfor aldrig burde gøres længere end nødvendigt.

Hun syntes tilsidst at vakle i sin Beslutning; hun veg, hun gav efter. Men der var endnu, sagde hun, en Omstændighed, som hun var vis paa, jeg ikke havde taget under tilbørlig Overvejelse. Det var et vanskeligt Punkt at berøre — i Særdeleshed for en Kvinde; hun indsaa, at hun maatte bringe sine Følelser som Offer ved at omtale det, men for min Skyld vilde hun bringe ethvert Offer. Hun hentydede til vor Alder. Var jeg klar, fuldstændig klar over Forskellen i vor Alder? Verden betragtede det som tilstedeligt, ja endogsaa som passende, at Manden var nogle Aar — ja selv 15-20 Aar — ældre end sin Hustru; derimod var det omvendte Forhold sikkert alt andet end heldigt. Det førte desværre altfor hyppig til Ulykke i Fremtiden. Nu vidste hun, at jeg ikke var mer end 22 Aar gammel, jeg derimod var maaske uvidende om, at min Eugenie var betydeligt ældre.

Alt det, hun her sagde, var præget af en Sjælsadel, en Værdighed og Frimodighed, der henrev og fortryllede mig og for evigt lagde mig i Lænker. Jeg formaaede næppe at lægge Baand paa mit Overmaal af Henrykkelse.

„Elskede Eugénie,“ udbrød jeg, „hvad er det dog vi staar og fabler om? Du er nogle Aar ældre end jeg, — og hvad saa? De Sædvaner, der hersker blandt Menneskene, er ikke stort andet end lige saa mange Taabeligheder. Naar man elsker, som vi elsker, hvad Forskel er der da paa et Aar og en Time? Jeg er 22 Aar, siger du — indrømmet! — men du kan lige saa godt nu kalde mig 23. Og du, min kære Eugénie, kan ikke være mere end, end, end —“

Jeg tøvede, jeg ventede, at Fru Lalande vilde nævne sin virkelige Alder. Men en fransk Dame gaar sjælden ligefrem til Værks; hun har sin egen praktiske Maade at besvare et ubehageligt Spørgsmaal paa. I nærværende Tilfælde lod Eugénie et lille Miniaturbillede falde i Græsset; jeg tog det øjeblikkelig op fra Jorden og rakte det til hende.

„Behold det,“ sagde hun med et henrivende Smil. „Behold det for min Skyld, for hendes Skyld, som det saa flatterende gengiver. Desuden vil du maa-ske paa Bagsiden finde Svar paa det Spørgsmaal, du stiller. Det er nok i Færd med at blive mørkt nu, men du kan se efter i Morgen. Nu kan du ledsage mig hjem. Mine Venner er i Færd med at foranstalte en Musikaften. Jeg kan ogsaa love dig god Sang. Vi Franskmænd er ikke nær saa nøjereg-nende som I Amerikanere; det skal nok lykkes mig at smugle dig ind i Selskabet som en god gammel Bekendt.“

Derpaa tog hun min Arm, og jeg ledsagede hende

hjem. Det var et smukt Hus, og, saavidt jeg kunde skønne, indrettet med megen Smag. Derom kunde jeg dog ikke danne mig nogen bestemt Mening; ti det var mørkt, da vi kom; og i bedre amerikanske Huse bliver der om Sommeren sjælden tændt Lys paa denne den skønneste Tid af Døgnet. Omtrent en Time efter mit Komme blev der rigtignok tændt en enkelt, med Skærm forsynet Lampe i Hovedsalonen, hvorved jeg saa, at dette Værelse var udstyret med sjælden Smag og Pragt; men de øvrige Værelser, i hvilket Selskabet hovedsagelig opholdt sig, henlaa hele Aftenen i behagelig Skumring. Dette er iøvrigt en fortræffelig Skik, der lader Gæsterne frit Valg mellem Lys og Skygge; den bude snarest muligt adopteres af vore Venner hinsides Atlanten.

Den Aften, jeg tilbragte her, var den lykkeligste i mit Liv. Fru Lalande havde ikke overdrevet sine Venners musikalske Evner; og hvad Sangen angaar, saa havde jeg aldrig i nogen privat Kreds hørt Mage til den, naar jeg netop undtager i Wien. Det var mange, der spillede, alle i Besiddelse af fremragende Talent. De syngende var næsten alle Damer, og der var ingen af dem, uden at hun jo sang godt. Tilsidst raabte man fra alle Sider paa Fru Lalande, og hun rejste sig uden Tøven og Affectation fra den Chaiselongue, hvor hun sad ved min Side og gik ind til Klaveret, som stod i den store Salon, ledsaget af en eller to Herrer samt hendes Veninde fra Operaen. Jeg vilde selv have ledsaget hende, men i Betragtning af den Maade, hvorpaa jeg var bleven indført i Huset, fandt jeg det rettest at holde mig i Baggrunden. Jeg gik saaledes Glip af den Fornøjelse at se hende, hvorvel jeg ikke hindredes i at høre Sangen.

Hun syntes at elektrisere hele Selskabet, paa mig var Indtrykket naturligvis endnu stærkere. Jeg ved blot ikke rigtig, hvordan jeg skal beskrive det. For en Del havde det vel nok sin Rod i den Kærlighed, der gennemtrængte mig, men hovedsagelig skyldtes det den dybe Følelse, hvormed hun sang. Det er umuligt at lægge mere Udtryk i Melodi og Text, end hun gjorde. Hendes Udførelse af Roman-
cen i Othello, den Følelse hvormed hun gengav Ordene: „Sul mio sasso“ genklinger endnu i min Erindring. Hendes dybe Toner var vidunderlige. Hendes Stemme spændte over tre fulde Oktaver, lige fra det lave til det høje D. Og skønt den var mægtig nok til at fylde et stort Teater beherskede hun den med den størst mulige Fuldkommenhed. Den Virkning, hun opnaaede i Slutningen af Sonambulaen, var simpelt hen vidunderlig. Ordene er disse:

Ah, non giunge uman pensiero
Al contento ond' io son piena.¹⁾

Her efterlignede hun Malebran og afveg fra Bel-
linis oprindelige Frasing; hun lod først sin Stemme stige til det høje G. for derfra med et at hæve den endnu to Oktaver højere.

Da hun rejste sig fra Klaveret efter disse sang-
lige Vidundere, indtog hun paany sin Plads ved min Side, og jeg bevidnede hende min dybeste Beundring og Glæde over hendes Sang. Om min Forbavselse talte jeg ikke, og dog var jeg afgjort forbavset; ti en vis Svaghed eller snarere en vis Skælven i hendes Talestemme, havde indgivet mig den Formodning, at hun ikke vilde formaa at yde noget fremragende i Sang.

¹⁾ Ej fatter et Menneskes Tanke
den Glæde, der fylder mit Bryst.

Vi talte nu længe, alvorligt og uforstyrret sammen; og vi talte uden alt Forbehold. Hun lod mig fortælle om mit tidligere Liv, og lyttede med aandeløs Interesse til hvert Ord i min Fortælling. Jeg skjulte intet, jeg følte, at jeg ikke havde Ret til at skjule noget. Hendes Oprigtighed med Hensyn til sin Alder tilskyndede mig til frimodig Aabenhjærtighed; jeg skriftede ikke blot mine smaa Laster, jeg aflagde fuld Tilstaaelse om mine moralske, ja om mine fysiske Skrøbeligheder, hvad der kræver langt mere Mod og just derfor er det sikreste Bevis paa Kærlighedens Styrke. Jeg hentydede til Studieaarenes Ubesindigheder, jeg omtalte mine Extravagancer, Sviregilder, Gæld og Kurmagerier. Jeg gik saa vidt, at jeg omtalte en tør, ubehagelig Hoste, som jeg en Tidlang havde været plaget af, og en kronisk Reumatisme, en Snert af arvelig Gigt, og til allersidst mine Øjnes besværlige og ubehagelige Svaghed, som jeg hidtil omhyggelig havde holdt skjult.

„Ja, hvad dine Øjne angaar,“ sagde Fru Lalande smilende, „saa er det rigtig uklogt af dig at komme med den Tilstaaelse; ti ingen vilde af sig selv komme paa den Tanke. Kan du for Resten huske,“ tilføjede hun; og det forekom mig, at jeg trods Værelsets Mørke saa Rødmen skyde op i hendes Kinder, — „kan du huske den lille Øjentjener, der hænger ned fra min Hals?“

Og mens hun talte, lod hun den selvsamme Lorgnet, der i Teatret havde hensat mig i saa stor Forvirring, glide mellem Fingrene.

„Om jeg husker!“ stammede jeg og trykkede inderligt bevæget den fine Haand, der rakte mig Lorgnetten til Eftersyn. Det var en overmaade pragtfuld Nipsgenstand, indlagt med Sølv og prydet med Juveler, der maatte være yderst kostbare.

„Nuvel, min Ven,“ sagde hun med en Alvor, der kom mig overraskende. „Nuvel, du har udbedt dig en Gunst af mig, som du selv behagede at kalde uvurderlig. Du har udbedt dig min Haand allerede i Morgen. Hvis jeg nu giver efter for dine Bønner — og for mit eget Hjertes Tilskyndelser, — er det saa urimeligt, om jeg til Gengæld fordrer en lille Indrømmelse af dig?“

„Nævn den!“ raabte jeg med en Hæftighed, der nær havde paadraget os hele Selskabets Opmærksomhed. „Nævn den, min Elskede, min Eugénie! nævn den, og dit Ønske skal blive opfyldt, endnu før det er udtalt.“

„Saa beder jeg dig for din Eugénies Skyld, som du elsker, om at vinde Bugt med den lille Svaghed, du nys har tilstaaet mig. Den er jo i Virkeligheden snarere moralsk end fysisk, og, jeg forsikrer dig, den stemmer slet ikke overens med din ellers saa brave og oprigtige Karakter, og hvis du bliver ved at føje dig efter den, vil den sikkert før eller senere bringe dig i en slem Forlegenhed. Du skal for min Skyld vinde Bugt med den Affektation, der faar dig til at fornægte, til at skjule dit Syns Svaghed; ti du fornægter Svagheden ved at undlade Brugen af de sædvanlige Hjælpemidler mod den. Du forstaar, jeg ønsker, at du skal gaa med Briller, tys, du har allerede indvilliget i at bære dem — for min Skyld. Du skal modtage den lille Genstand, som jeg holder i Haanden; for Synet er den en uvurderlig Hjælp, i sig selv har den ikke stor Værdi. Du ser, at den ved en ringe Omstilling kan anvendes som Briller, og det er saaledes, at du for min Skyld har lovet at bære den og benytte den til Stadighed.“

Jeg skal ikke nægte, at denne Begæring i nogen

Grad forvirrede mig; men den Maade, hvorpaa den fremsattes, umuliggjorde selvfølgelig enhver Tøven.

„Indrømmet,“ raabte jeg med al den Varme, jeg i Øjeblikket formaaede at lægge for Dagen. „Med største Glæde opfylder jeg dit Ønske. For din Skyld vil jeg bringe ethvert Offer. I Aften bærer jeg denne dyrebare Lorgnet ved mit Hjærte, men saa snart Dagen gryr, da jeg bliver saa lykkelig at turde kalde dig min Hustru, da vil jeg anbringe den paa min — paa min Næse og for altid bære den der paa den maaske mindre moderne, mindre romantiske men tilvisse ulige nyttigere Maade, som du ønsker.“

Vor Samtale drejede sig nu om Morgendagens Anliggender. Jeg erfarede af min Tilkommende, at Talbot netop var vendt tilbage til Byen. Jeg skulde strax begive mig hen til ham og sørge for et Køretøj. Selskabet vilde næppe bryde op før ved Totiden. Paa det Klokkeslet skulde Vognen holde for Døren. Under den Forvirring, der opstod ved Selskabets Opbrud, vilde Fru Lalande let finde Lejlighed til at smutte ind i Vognen. Vi skulde saa køre hen til den ventende Præst, blive viede, tage Afsked med Talbot og begive os paa en kortvarig Bryllupsrejse til Østen, saa kunde det gode Selskab hjemme imens snakke af Hjærtens Lyst.

Saa snart alt var planlagt, tog jeg Afsked og begav mig hen til Talbot; undervejs kunde jeg ikke modstaa Fristelsen men gik ind paa en Kafé for at tage Portrætet i Øjesyn. Jeg tog Lorgnetten til Hjælp. Hvor var det dog et vidunderligt Ansigt! Disse store, straalende Øjne, — denne stolte græske Næse, — disse mørke, yppige Krøller! „O,“ sagde jeg henrykt til mig selv, „dette er i Sandhed min Elskedes udtrykte Billed.“ Jeg vendte det om og

læste Ordene: „Eugènie Lalande syv og tyve Aar og syv Maaneder gammel.“

Jeg traf Talbot hjemme og gjorde ham delagtig i min Lykke. Han blev selvfølgelig umaadelig forbavset, men han ønskede mig paa det hjærteligste til Lykke og lovede at staa mig bi paa enhver Maade. Kort sagt alt blev ordnet i Overensstemmelse med vor lagte Plan, og Kl. 2 om Morgen, netop 10 Minutter efter at Vielsesceremonien var fuldbyrdet, sad jeg i en lukket Vogn ved Siden af Fru Lalande — Fru Simpson vilde jeg sige; og vi kørte med stor Hast bort fra Byen i Retning Nordøst til Nord.

Vi havde jo ikke været i Seng den Nat, og Talbot havde derfor truffet den Bestemmelse, at vi skulde gøre Holdt i Landsbyen C. omtrent fire Mil fra Staden, indtage en tidlig Frokost og unde os et lille Hvil. Klokken 4 kørte vi op for Landsbykroen; jeg hjalp min elskede Hustru ud af Vognen og gav Ordre til at servere Frokost ufortøvet. Vi blev imidlertid vist ind i Gæstestuen og satte os ned.

Nu var det næsten lyst, og som jeg sad og henrykt betragtede min Tilbedte, dukkede den besynderlige Tanke op i min Hjerne, at dette jo i Grunden var første Gang efter mit Bekendtskab med den skønne Fru Lalande at jeg havde Lejlighed til at se hendes Skønhed ved Dagens Lys.

„Og nu, min Ven,“ sagde hun, idet hun greb min Haand, „nu da vi er uløseligt forbundne, nu da jeg har givet efter for dine indtrængende Bønner og opfyldt min Del af Overenskomsten, nu tænker jeg, du heller ikke har forglemt, at du har en Gunst at vise mig, et lille Løfte, som du agter at opfylde. Lad mig se, lad mig tænke mig om; ja, nu husker jeg nøjagtig Ordlyden af det Løfte, du aflagde din egen Eugènie i Aftes. Hør nu, du brugte disse

Ord: „Med største Glæde opfylder jeg dit Ønske. For din Skyld vil jeg bringe ethvert Offer. I Aften bærer jeg denne dyrebare Lorgnet ved mit Hjærte, men saa snart Dagen gryr, der giver mig Ret til at kalde dig min Hustru, vil jeg anbringe den paa min — paa min Næse og for stedse bære den paa den maaske mindre moderne, mindre romantiske men tilvisse ulige nyttigere Maade, som du ønsker.“ Saadan talte du, elskede Mand, — ikke sandt?“

„Du har Ret, du har en enestaaende Hukommelse; og hvad mig angaar, min skønne Eugènie, saa nærer jeg ikke mindste Trang til at bryde det ringe Løfte, jeg gav dig. Se her! de passer mig temmelig godt — ikke sandt?“

Og nu anbragte jeg varsomt Brillerne paa Næsen, mens Fru Simpson ordnede sit Hovedtøj, slog Armene over Kors og satte sig til Rette i Stolen paa en underlig stiv og formel Maade.

„Du forbarmende Gud,“ raabte jeg næsten i samme Nu, som Brillernes Indfatning rørte min Næse. „Forbarmende Gud, hvad kan der dog være i Vejen med de Briller?“

Jeg tog dem nu af og aftørrede dem omhyggeligt med mit Silkelommetørklæde og anbragte dem paany.

Men, hvis jeg første Gang var bleven forbavset, saa steg min Forbavselse denne Gang til Forfærdelse. Ved alt hvad der er hæsligt hvad skulde dette betyde? Kunde jeg tro mine egne Øjne? Ja, det var netop Sagen. Var det, var det, var det Sminke, jeg saa? Og havde Eugènie Lalande virkelig Ansigtet fuldt af Rynker? Og I Guder og Gudinder, baade store og smaa, hvad var der blevet af hendes Tænder? Jeg slyngede Brillerne mod Gulvet, jeg sprang op; jeg stillede mig midt paa Gulvet overfor Fru

Simpson, jeg knugede Hænderne i Siden, jeg skar Tænder, jeg fraadede af Raseri, og jeg var ganske ude af Stand til at sige et Ord, saa fuldstændig overvældet var jeg af Forbitrelse og Rædsel.

Jeg har allerede sagt, at Fru Eugénie Lalande — Fru Simpson altsaa — ikke talte Engelsk bedre end hun skrev det; og af den gode Grund undgik hun i al Almindelighed at tale det. Men Vrede faar en Kvinde til at gaa til Yderligheder; i dette Tilfælde fik den Fru Simpson til at tale et Sprog, som hun ikke forstod ret meget af.

„Vel, Mosjø,“ sagde hun efter at have betragtet mig en Tidlang tilsyneladende med stor Forbavselse. „Vel, Mosjø, og vat nu? vat er i Vejen? Er det St. Veits Dans, at du faaet har? Hvis ikke holde af mig, hvorfor saa købe Katten i Sækken?“

„Aa, du elendige,“ sagde jeg og snappede efter Vejret, „du nederdrægtige gamle Hex.“

„Jeg gammel, jeg Hex; jeg slet ikke saa gammel endda, ikke en Dag mere end to og firs.“

„To og firs,“ raabte jeg og for tilbage helt hen til Væggen. „To og firs Hundrede Tusind Bavianer! paa Portrætet stod der syv og tyve Aar og syv Maaneder gammel.“

„Dette er rigtig, men Portrætet er bleven tage for fem og halvtreds Aar. Da jeg ægte min anden Mand, Mosjø Lalande, blev Portrætet tage for min Datter, som jeg have med min første Mand, Mosjø Moissart.“

„Moissart!“ udbrød jeg.

„Jo, Moissart,“ sagde hun og efterabede min Udtale, der nu heller ikke var synderlig god. „Og vat saa? Vat kende du Moissart?“

„Jeg kender ham aldeles ikke, dit gamle Fugle-

skræmsel, uden for saa vidt som der var en Hr. Moissart blandt mine Forfædre.“

„Og vat er der i Vejen med det Navn? Det er meget godt Navn. Min Datter ægte en Mosjø Voissart, og det meget godt Navn begge to.“

„Moissart og Voissart,“ udbrød jeg, „hvad skal det sige?“

„Vat skal det sige? Det skal sige Moissart og Voissart, og Croissart og Froissart, om jeg sige det: Min Datterdatter Frk. Voissart, hun ægte en Mosjø Croissart, og min Datterdatters Datter, Frk. Croissart, hun ægte en Mosjø Froissart; jeg antage, du vil sige, det ikke er meget respektabel Navn.“

„Froissart,“ sagde jeg en Afmagt nær. „Sagde du Moissart og Voissart og Croissart og Froissart?“

„Ja,“ sagde hun, og lænede sig tilbage i Stolen og strakte Benene fra sig i deres fulde Længde. „Ja netop, men denne Mosjø Froissart var — vat du kalde det? — en meget tyk Nar, lige som du selv, for han forlod det skønne Frankrig og rejse til dumme Amerika, og da han komme her fik han en meget dumme, dumme Søn, saadan hører jeg; jeg have endnu ikke det Fornøielse at møde ham, heller ikke have Fru Stefanie Lalande, min Led-sagerske. Han hedde Napoleon Bonaparte Froissart, og jeg antage, du sige heller ikke det en meget respektabel Navn.“

Enten det nu var Talens Længde eller dens Indhold, det skyldtes, saa var Fru Simpson bleven op-hidset til det yderste. Da hun endelig med stor Møje var kommet til Ende med den, sprang hun op fra Stolen som forhexet og spredte Forvirring og Forfærdelse rundt om sig. Da hun var kommet paa Benene, skurede hun sine Gummer mod hinanden, fægtede med Armene, smøg Ærmerne til Vejrs, holdt

mig sin knyttede Næve hen for Næsen og endte Forestillingen med at rive Hatten og en mægtig Paryk af det kostbareste og smukkeste blaasorte Haar af Hovedet og slynge det altsammen mod Gulvet med et Hyl for derpaa at opføre en sand Krigsdans paa Ruinerne.

Jeg sank tilintetgjort ned i den Stol, hun lige havde forladt. „Moissart og Voissart,“ mumlede jeg tankefuldt, just som hun slog en af sine Svalereder, „Croissart og Froissart,“ tilføjede jeg just som hun tilendebragte en ny. „Hør en Gang, du væmmelige gamle Slange, Napoleon Bonaparte Froissart, det er mig. Hører du, det er mig!“ Her raabte jeg saa højt, jeg orkede: „Det er mig! Jeg er Napoleon Bonaparte Froissart; og maatte jeg blive evig fordømt, om jeg ikke har gaaet hen og giftet mig med min Tipoldemoder!“

Fru Eugénie Lalande (Simpson), tidligere Moissart, var simpelt hen min Tipoldemoder. I sin Ungdom havde hun været meget smuk, og endnu i sit to og firsindstyvende Aar havde hun sin majestætiske Holdning, sine smukke Øjne, sit Hoveds linieskønne Omrids og sin græske Næse i Behold. Ved Hjælp heraf og ved Hjælp af Pudder, Sminke, forlorent Haar og forlorne Tænder, Tournure og øvrige Toilettekunster var det lykkedes hende at hævde Stillingen som en af den franske Hovedstads ganske vist lidt falmede Skønheder. I saa Henseende kunde hun tilnærmelsesvis betragtes som den berømte Ninon de l'Enclos jævnbyrdige.

Hun var umaadelig rig, og da hun for anden Gang sad Enke, uden Børn, kom hun i Tanker om mig, der levede ovre i Amerika; hun besluttede at gøre mig til sin Arving og rejste i den Hensigt til

Edgar Poe. I.

de forenede Stater ledsaget af den overordentlig smukke Fru Stefanie Lalande, der var langt ude beslægtet med hendes anden Mand.

I Operaen vakttes min Tipoldemoders Opmærksomhed af min Opførsel, og da hun betragtede mig, blev hun slaaet af en vis Familielighed. Hun vidste, at jeg opholdt mig i Byen og forhørte sig derfor hos sit Følge. Den Herre, der ledsagede hende, kendte mig af Udseende og meddelte hende, hvem jeg var. Hun tog mig nu paany i Øjesyn, en Omstændighed, der fik mig til at tage den Frihed at hilse. Hun gengældte min Hilsen i den Formening, at jeg paa en eller anden mærkelig Maade havde faaet at vide, hvem hun var. Da jeg narret af mit svage Syn og hendes Toilettes Kunst ivrigt spurgte Talbot, hvem den skønne fremmede Dame var, troede han selvfølgelig, at jeg mente den unge og svarede mig — som sandt var — at det var den „fejrede Enke, Fru Lalande“.

Næste Dag mødte min Tipoldemoder Talbot, hvem hun kendte fra Paris, paa Gaden, og Samtalen kom saare naturligt til at dreje sig om mig. Hun fik Underretning om min Svagsynethed, som var almindelig bekendt, hvorvel jeg ikke havde mindste Anelse derom; og min hæderlige gamle Frænke opdagede til sin store Ærgrelse, at hun havde taget fejl, da hun troede, jeg kendte hende; jeg havde blot gjort mig latterlig ved i et Teater at gøre aabenlys Kur til en gammel, mig ubekendt Dame. For at straffe mig for denne Taktløshed indgik hun en Sammen sværgelse med Talbot. Han undgik mig med Forsæt for at slippe for Præsentationen. Mine Forespørgsler paa Gaden efter den „smukke Enke, Fru Lalande“ opfattedes selvfølgelig som gældende den unge Dame, og min Samtale med de tre Herrer lader sig nu let

forklare, saavel som Hentydningen til Ninon de l'Enclos. Jeg havde ingen Lejlighed til at se Fru Lalande ved Dagen, og min taabelige Uvilje mod at bruge Briller hindrede mig i at opdage hendes virkelige Alder den Aften, jeg tilbragte i hendes Hjem. Opfordringen til at synge gjaldt den unge Fru Lalande, og det var hende, der efterkom den; min Tipoldemoder rejste sig blot i samme Øjeblik og ledsagede hende hen til Klaveret for yderligere at hilde mig i min Vildfarelse. Hvis jeg havde ønsket at ledsage hende, vilde hun henstillet til mig, om det ikke var mere passende, at jeg holdt mig i Baggrunden; nu gjorde min egen Betænksomhed en saadan Henstilling overflødig. Det var Fru Stephanie Lalandes Sang, jeg beundrede; det var af den jeg lod mig bestyrke i Forestillingen om min Elskedes Ungdom. Brillerne foræredes mig for at føje en Irettesættelse til det Puds, der blev spillet mig, for at give Epigrammet dets Pointe. De gav Lejlighed til den Lektion over Affektation, der saa højlig opbyggede mig. Det er vist overflødigt at fortælle, at Glassene var blevet ombyttede med et Par, der passede bedre til min Alder. Ja, de passede i Sandhed godt.

Den Gejstlige, der foregav at smede os i Hymens Lænker, var en god Ven af Talbot og alt andet end Præst. Som Kusk var han god nok; da han havde kastet Præstekjolen, indhyllede han sig i en stor Kappe, steg op paa Bukken og slog løs paa Øget, der førte os og vor „unge Lykke“ bort fra Byen. Talbot tog Plads ved hans Side. De to Banditter var saaledes Vidne til Begivenhedernes Gang fra nært Hold. I Kroen gemte de sig bag et halvt aabent Vindu i den inderste Gæstestue, hvor de halvdøde af Latter overværede Dramaets sidste Akt. Jeg bliver vist nødt til at udfordre dem.

Jeg er altsaa imidlertid ikke gift med min Tip-
oldemoder, og det er mig en stor Trøst; derimod er
jeg gift med Fru Lalande — Fru Stefanie Lalande,
hvem min kære gamle Slægtning har smedet mig
sammen med; for øvrigt har hun ogsaaa indsat mig
til eneste Arving ved sin Død — hvis hun da
nogen Sinde dør. Endnu kun dette: jeg skriver aldrig
mere Hyrdebreve, og jeg møder altid med Briller.

Gruben og Pendulet.

Jeg var syg, syg til Døden af den langvarige Kval, og da de endelig løste mig af Lænkerne og lod mig sidde oprejst, følte jeg, at mine Sanser svigtede mig. Dommen, den forfærdelige Dødsdom var de sidste tydeligt udtalte Ord, der naaede mine Øren. Derefter syntes Inkvisitorernes Stemmer at tabe sig i en svag, endeløs Summen. Det bibragte mig Forestillingen om noget omdrejende; maaske kom det af Lydens Lighed med et Møllehjuls Surren. Det varede kun ganske kort, saa hørte jeg intet mere. Men endnu en Stund saa jeg — saa med forfærdende Skarphed og Intensitet! Jeg saa de sortklædte Dommeres Læber. De forekom mig hvide, hvidere end det Ark, hvorpaa jeg henkaster disse Ord, og ufatteligt tynde, ligesom smalnede i et Udtryk af urokkelig Viljefasthed og barsk Ringeagt for menneskelig Lidelse. Jeg saa disse Læber udtale min Skæbne. Jeg saa dem krumme sig til de dræbende Ord. Jeg saa dem nævne Stavelserne i mit Navn. og jeg gøs; thi ingen Lyd naaede mine Øren. I et Øjeblik af vanvittig Angst opfangede jeg tillige den bløde, næsten umærkelige Bevægelse i de sorte Forhæng, der skjulte Kammerets Vægge. Derpaa faldt mit Blik paa de syv høje Kærter, der stod paa Bordet. Et Pust af Barmhjærtighed slog

mig i Møde; de tyktes mig hvide, lyse Engle, der var komne hid for at frelse mig. Men i næste Nu gennemtrængtes jeg af en alt overvældende Modbydelighed; hver Fiber i mit Legeme skælvede, som var jeg kommen i Berøring med Strømmen fra et elektrisk Batteri, og de lyse Engleskikkelser forvandlede sig til tomme Spøgelser med Ildhoveder, fra hvem ingen Hjælp kunde ventes. Og derpaa naaede Tanken om Gravens herlige Hvile min Fantasi som en fjærn, rig Toneklang. Tanken kom med Liste og lønligt; det varede en rum Stund, før jeg blev mig den fuldtud bevidst; og i det Øjeblik, da den stod lyslevende for mig, forsvandt Dommernes Skikkelser som ved et Trylleslag, de høje Kærter blev til intet, Flammerne sluknede, det sorteste Mulm omsluttede mig; alle Fornemmelser syntes opslugte af et vildt, vanvittigt Fald, som fo'r Sjælen ned til Underverden. Og nu herskede Mørke, Øde og Tomhed.

Jeg var faldet i Afmagt, og dog var min Bevidsthed ikke helt udslukt. Hvor meget af den, jeg havde i Behold, vil jeg ikke forsøge at fastslaa, langt mindre at beskrive, men helt og holdent havde den ikke forladt mig. Under den dybeste Søvn, under Febevildelse, under Afmagtstilstande, i Døden — ja, selv i Graven mistes Bevidstheden ikke helt. I modsat Fald var Mennesket ikke udødeligt. Naar vi vaagner af den dybeste Søvn, sønderbryder vi altid det skøre Spind af en eller anden Drøm. Men et Sekund senere erindrer vi intet af vor Drøm, saa fint har dens Spind været. Vor Tilbagevenden til Livet fra en Afmagt frembyder to Stadier, først fornemmer vi vor sjælelige eller aandelige og derpaa vor legemlige Tilværelse. Det synes rimeligt, at vi — hvis vi ved det andet Stadiums Indtræden formaaede at bevare Indtrykkene fra det første — vilde finde dem rige

paa Erindringer fra Svælget hinsides. Og hvorledes er hint Svælg beskaffent? Hvad Forskel er der paa dets og Gravens Skygger? Men, hvis vi ikke vilkaarligt formaar at fremmane Erindringen om det, jeg har betegnet ved det første Stadium, kommer den saa dog alligevel ikke til os — ukaldet og med lange Mellemrum, mens vi fyldes af Undren? Den, der aldrig er faldet i Afmagt, sidder ikke og stirrer ind i en glødende Kulbunke og ser den forvandles til sælsomme Fepaladser eller sært bekendte Ansigter; han ser ikke hine uheldvarslende Syner, der er skjulte for Mængdens Blikke spejle sig i den klare Luft; han føler ingen sær Betagelse ved Duften af en hidtil ukendt Blomst; han hensynker ikke i urolige Drømme ved Lyden af en Tone, som hidtil aldeles ikke har vakt hans Opmærksomhed.

Senere hen, naar jeg har anspændt min Tænkeevne for at erindre, naar jeg har kæmpet og stridt for at der skulde blive givet mig et Tegn fra hin Verden af tilsyneladende Intethed, hvori min Sjæl var nedsænket, har der været Øjeblikke, hvor det saa ud til, at mine Anstrængelser skulde krones med Held. Der har været korte, meget korte Øjeblikke, hvor det lykkedes mig at fremmane Erindringer, som af min klare, vaagne Forstand maatte godkendes som hidrørende fra min bevidstløse Tilstand. Disse Erindrings-Skygger beretter dunkelt om høje Skikkelser, der løftede mig op og førte mig nedad, nedad, bestandig nedad, til en afskyelig Svimmelhed fyldte mig med Tanken om et uendeligt Fald. De beretter ogsaa om en dunkel Rædsel i mit Hjærte, fordi dette Hjærte var blevet saa unaturligt stille. Derpaa fik jeg en Følelse, som var al Bevægelse ophørt, som var hin skrækkelige Skare, der førte mig afsted, naaet til Uendelighedens Grænse og nu bukkede

under for deres Møje. Og derefter mindes jeg en Følelse af at ligge fladt udstrakt og af Fugtighed, og saa er alt Forvirring, en Forvirring som den hjem-søges af, der lader sin Tanke nærme sig det forbudne.

Med et vendte Bevægelse og Lyd tilbage til min Sjæl; det var mit vildt oprørte Hjertes Bevægelse; og Lyden af dets Slag, der ringede i mine Øren. Derpaa en Pause, hvor alt var Tomhed. Og atter igen Bevægelse, Lyd og Følelse, — en kriblende Fornemmelse gennem hele mit Legem. Derpaa den blotte og bare Bevidsthed om at være til, en Tilstand, der var uden klare Tanker og varede meget længe. Derpaa klar Bevidsthed, isnende Rædsel og alvorlig Stræben efter at opfatte min virkelig Stilling. Derpaa et hæftigt Begær efter atter at hensynke i Bevidstløshed. Derpaa Sjælens hastige Genopvaagnen og et Forsøg paa at bevæge mig, der lykkedes. Og nu mindedes jeg klart Forhøret, Dommen, de sorte Forhæng, Domsafsigelsen, mit Ildebefindende, min Besvimmelse. Og derpaa Forglemmelse af alt, som nu paa-fulgte, og som jeg senere hen med stort Besvær har formaaet at genkalde en dunkel og forvirret Erindring om.

Endnu havde jeg ikke aabnet mine Øjne. Jeg følte, at jeg laa udstrakt paa Ryggen, og at jeg var uden Lænker. Jeg rakte Haanden ud; den faldt tungt mod noget fugtigt og hårdt. Jeg lod den blive liggende i dens nye Stilling; jeg anspændte mig for at begribe, hvor jeg var, og hvad der gik for sig med mig. Jeg længtes efter at bruge mine Øjne og dog gøs jeg derfor. Jeg gruede for at oplade Blikket for mine Omgivelser. Jeg gruede just ikke for de Rædsels-Syner, jeg muligt vilde faa at se, jeg ræddedes for, at der slet intet skulde være at se. Endelig slog jeg Øjnene op, og mit Hjerte krympede sig sammen

af Angst. Den evige Nats Mørke omsluttede mig. Jeg snappede efter Vejret. Det var, som skulde det tætte Mørke kvæle mig. Luften var uudholdelig trykkende. Jeg laa fremdeles stille og søgte at holde mine Forestillinger i Ave. Jeg gennemgik i Erindringen, hvad der var sket under Forhøret, og søgte derved at komme til Klarhed over den Skæbne, der ventede mig. Dommen var jo forkyndt mig, og det forekom mig, at der var gaaet lang, lang Tid siden da. Og dog bildte jeg mig ikke et eneste Øjeblik ind, at jeg var død. En saadan Antagelse er — trods alt hvad der digtes og skrives — uforenelig med virkelig Tilværen. Men hvor var jeg, i hvilken Tilstand befandt jeg mig? Jeg vidste, at de dødsdømte sædvanlig ombragtes ved Autodaféer, og at en saadan netop havde fundet Sted samme Dags Aften som Forhøret over mig fandt Sted. Var jeg da blevet ført tilbage til mit Fængsel for at afvente den næste Autodafé, der først skulde afholdes om mange Maaneder? Jeg indsaa strax, at det ikke kunde være Tilfældet. Man havde haft Ofre behov strax. Desuden havde mit Fængsel, i Lighed med alle dødsdømtes Fangeceller i Toledo, haft Stengulv; heller ikke havde Lyset været helt udelukket.

En frygtelig Tanke jog nu Blodet i Strømme til mit Hjærte, og for et kort Spand af Tid faldt jeg paany i Afmagt. Da jeg atter kom til mig selv, sprang jeg hastig op, mens hele mit Legem skjælv af Angst. Jeg huggede blindt omkring mig til alle Sider. Mine Arme mødte ingen Modstand, og dog vovede jeg ikke at flytte en Fod af Frygt for at støde mod Væggene i en Grav. Sveden brast mig ud af alle Porer og samlede sig i kolde Draaber paa min Pande. Uvishedens frygtelige Kval blev mig tilsidst uudholdelig; jeg bevægede mig forsigtigt frem-

ad med udstrakte Arme, mens mine Øjne var ved at springe ud af deres Huler i Haab om at opfange blot den svageste Lysstraale. Jeg gik mange Skridt fremad, bestandig omsluttet af Mørke og Tomhed. Jeg aandede mere frit. Det saa i hvert Fald ud til, at der ikke var tiltænkt mig den frygteligste Skæbne af alle.

Og mens jeg forsigtigt fortsatte min Vandring, dukkede et Utal af vage Rygter om Toledos Rædsler op i min Erindring. Der var blevet fortalt sære Ting om Fængslerne, — Fabler havde jeg anset disse Fortællinger for at være men dog saa sælsomme og saa grufulde, at de kun lod sig fremhviske. Skulde jeg nu dø Hungersdøden i dette underjordiske Mørke, eller ventede der mig en endnu grummere Skæbne? At Døden var Endemaalet, og at det vilde blive en besk Død, det vidste jeg fuldt vel. Det var kun Maaden og Timen, der nagede mine Tanker.

Omsider stødte mine udstrakte Hænder mod en fast Hindring. Det var en Mur, en Stenmur tyktes det; den var glat, slimet og kold at røre ved. Jeg fulgte langs med den; jeg bevægede mig med al den forsigtige Mistro, som visse gamle Beretninger havde indgydt mig. Denne Fremgangsmaade gav mig imidlertid ikke Midler i Hænde til at forvisse mig om mit Fængsels Omfang, eftersom jeg kunde gaa rundt og atter rundt uden at ane, naar jeg naaede tilbage til mit Udgangspunkt, saa jævn og ensartet var Muren. Jeg ledte derfor efter den Kniv, som jeg havde haft i Lommen, da jeg blev fremstillet for Inkvisitorerne, men den var borte; mine Klæder var blevet ombyttede med en grov ulden Kappe. Det havde været min Agt at presse Klingen ind i en Fuge i Murværket og saaledes kendetegne mit Udgangspunkt.

Den Vanskelighed, jeg havde at kæmpe mod, var i Virkeligheden ganske ubetydelig, hvorvel den i min nedtrykte Aandstilstand forekom mig fast uovervindelig. Jeg rev imidlertid en Flig af min Kappe og lagde Tøjstykket paa Gulvet, fra Væggen og udefter i en ret Vinkel. Naar jeg nu famlede mig rundt i mit Fængsel, kunde jeg ikke undgaa at støde paa Tøjstrimlen, naar jeg atter naaede mit Udgangspunkt. Det mente jeg i hvert Fald; men jeg havde gjort Regning uden Fængselets Udstrækning og min egen Svaghed. Gulvet var fugtigt og slibrigt. Jeg vaklede fremad en Tidlang, saa snublede jeg og faldt. Min Træthed var stor nok til at jeg blev liggende, og Søvnens overvældede mig i samme Nu.

Da jeg vaagnede og udstrakte min Haand, fandt jeg et Brød og en Krukke Vand ved min Side paa Gulvet. Jeg var altfor udmattet til at tænke nærmere derover; jeg spiste og drak med Graadighed. Derefter fortsatte jeg min Vandring Fængselet rundt og naaede endelig tilbage til Tøjstumpen. Før jeg faldt, havde jeg tilbagelagt to og halvtreds Skridt, under min fornyede Vandring talte jeg otte og fyrretyve Skridt, til jeg naaede Tøjstumpen. Det var ialt 100 Skridt; jeg taxerede to Skridt til at udgøre saa meget som 3 Fod og anslog altsaa Fængselets Omfang til halvandet Hundrede Fod. Jeg havde truffet paa mange Hjørner i Væggen og kunde derfor ikke danne mig nogen Forestilling om Hvælvingens Form; ti at det maatte være en Hvælving følte jeg mig overbevist om.

Jeg havde intet Formaal — jeg forbandt tilvisse intet Haab med disse Undersøgelser, men en vag Nysgerrighed drev mig til at fortsætte dem. Jeg forlod Væggen i den Hensigt at gaa tværs over Gulvet. Først gik jeg yderst varsomt; Gulvet bestod

ganske vist af et solidt Materiale men det var slibrigt af Fugtighed. Efterhaanden tog jeg Mod til mig og traadte rask til, mens jeg saa vidt mulig søgte at bevæge mig i lige Linie. Paa den Maade var jeg vel gaaet en ti, tolv Skridt frem, da Kappen forvikledes mellem mine Ben, og jeg snublede og faldt næsegrus omkuld.

Bedøvet af Faldet ænsede jeg ikke strax en dog ret foruroligende Omstændighed, som imidlertid faa Sekunder senere, mens jeg endnu laa udstrakt paa Gulvet, tildrog sig min Opmærksomhed. Det var følgende: Min Hage hvilede paa Fængselets Gulv, men mine Læber og den øvre Del af mit Ansigt, der syntes at befinde sig lavere end Hagen, rørte ikke ved noget. Paa samme Tid syntes min Pande at blive badet af en kold og klam Luftstrøm, og den ejendommelige Lugt af raadden Svamp pirrede mig i Næsen. Jeg strakte Armen ud, og jeg gøs; ti jeg var faldet ud over Randen af en cirkelrund Grube, hvis Omfang jeg selvfølgelig ikke kunde danne mig nogen Mening om. Jeg følte mig for med Haanden lige nedenfor Aabningen og det lykkedes mig at løsne en Flis af Murværket, som jeg derpaa lod falde i Dybet. Lyden af dens Fald mod Grubens Sider naaede mig flere Sekunder igennem, og efterfulgtes af et dumpt Plask, der fremkaldte en Række høje Ekkoer. I samme Nu hørte jeg en Lyd som af en Dør, der hastigt blev aabnet og paany slaaet i, mens et svagt Lysskær pludselig glimtede frem i Mørket og ligesaa pludselig forsvandt paany.

Nu saa jeg tydeligt den Skæbne, der var beredt mig, og lykønskede mig til det betimelige Uheld, der havde frelst mig. Endnu et Skridt inden mit Fald, og jeg havde været udslettet af de levendes Tal. Og den Død, jeg var undsluppet, var netop

af den Art, som jeg selv havde stemplet som Fabel og letfærdig Opdigtelse, naar Talen faldt paa Inkquisitionen. Dens Ofre havde kun Udsigt til Døden under de frygteligste legemlige Pinsler eller Døden under de største Sjælekvaler. Mig var den sidstnævnte Dødsmaade forbeholdt. Lange Tidens Lidelse havde brudt mine Nervers Modstandskraft, saa jeg nu rystede endog ved Lyden af min egen Stemme, saa jeg nu var egnet for den særlige Art Tortur, der var mig beredt.

Skælvende over hele Legemet krøb jeg tilbage til Muren for at lægge mig til at dø dér; heller det end udsætte mig for at falde i en af de rædselsfulde Brønde; at der var mange af dem, tilhviskede min opskræmte Fantasi mig. I normal Tilstand vilde jeg vel nok haft Mod til at gøre en brat Ende paa min Elendighed ved et Spring i en af disse Afgrunde; nu var jeg den feigeste blandt fejge. Heller ikke formaaede jeg at glemme, hvad jeg havde læst om disse Gruber: at den bratte Udslukning af Livet ingenlunde hørte med til deres djævelsk udtænkte Opgaver.

Mit voldsomme Sindsoprør holdt mig vaagen Timer igennem; først langt om længe faldt jeg i Søvn. Da jeg atter vaagnede, fandt jeg som før et Brød og en Krukke Vand ved min Side. Jeg plagedes af en brændende Tørst og tømte Kruset i et eneste Drag. Der maa have været et Bedøvelsesmiddel i Vandet; ti jeg havde knap drukket ud, før jeg følte mig overvældet af en uovervindelig Døsighed og faldt i en dyb, dødlignende Søvn. Hvor længe den varede, ved jeg naturligvis ikke, men da jeg atter slog Øjnene op, var Genstandene rundt om mig blevet synlige. Ved Hjælp af et flakkende Fosforskær,

hvis Oprindelse ikke strax stod mig klar, kunde jeg nu skelne mit Fængsels Omfang og Udseende.

Jeg havde taget storlig fejl med Hensyn til dets Størrelse. Dets Omfang beløb sig ikke til mere end en 70 Fod. En Tidlang voldte denne Omstændighed mig en Uendelighed af unødige Bekymringer — ja unødige; ti hvad kunde være mere ligegyldigt for et Menneske i min frygtelige Stilling end hans Fængsels blotte Størrelse? Men min Sjæl klamrede sig lidenskabeligt til betydningsløse Smaating, og jeg gjorde mig megen Møje med at udforske Aarsagen til min Fejlmaaling. Langt om længe gik Sandheden op for mig. Under mit første Forsøg havde jeg maalt 52 Skridt, da jeg faldt. Jeg maa da have befundet mig et Par Skridt fra Tøjstumpen, altsaa i Virkeligheden være gaaet omtrent helt rundt langs Væggen. Derpaa faldt jeg i Søvn, og da jeg vaagnede, maa jeg være gaaet i den modsatte Retning, hvorved jeg kom til den Opfattelse, at Fængselet var dobbelt saa stort, som det virkelig var. Min forvirrede Sindstilstand havde hindret mig i at gøre den Iagttagelse, at jeg begyndte min Vandring med Muren paa venstre Haand og afsluttede den med Muren paa højre Haand.

Ligeledes havde jeg taget fejl med Hensyn til Fængselets Form. Ved at famle mig frem var jeg stødt paa talrige Hjørner og havde deraf sluttet mig til stor Uregelmæssighed; i den Grad er Mørket i Stand til at forvirre Begreberne paa det Menneske, der vaagner af Søvn eller Besvimelse. De Hjørner, jeg havde ment at opdage, var simpelt hen ikke andet end smaa Fordybninger eller Nicher, der forekom med uregelmæssige Mellemrum. Fængselet var firkantet. Det formentlige Murværk viste sig nu at bestaa af Jærnplader — i hvert Fald af Metalplader,

ved hvis Sammenføjning de omtalte Fordybninger var fremkomne. Metalvæggene var helt oversmurt med de raa og smudsige Fantasifostre, der avles af Munkenes aadselbefængte Overtro. Djævleskikkelser med truende Gebærder, Benrade og andre langt grufuldere Billeder dækkede og vansirede Væggene. Jeg lagde Mærke til, at disse Skræmmebilleders Omrids var velbevarede, mens selve Farverne var anløbne og udviskede — antagelig paa Grund af Luftens Fugtighed. Nu saa jeg ogsaa, at Gulvet var af Sten. I dets Midte gabede den cirkelrunde Grube, hvis Svælg jeg lykkelig var undgaaet; men der var heller ikke andre end den.

Alt dette saa jeg kun utydeligt og med stort Besvær; ti der var under Søvnens foregaaet en stor Forandring med mig. Nu laa jeg udstrakt paa Ryggen paa en lav Træbrix, hvortil jeg var surret fast med en lang Rem, der lignede en Sadelgjord. Den snoede sig i mange Vindinger om mine Lemmer og mit Legem; kun mit Hoved og venstre Arm var saa vidt fri, at jeg med stort Besvær kunde forsyne mig med Føde af en Lerskaal, der var stillet ved Siden af mig paa Gulvet. Jeg saa til min Rædsel, at Krukken var borte. Jeg siger „til min Rædsel“; ti jeg plagedes af ulidelig Tørst. Det syntes at være mine Bødlers Hensigt end yderligere at opflamme min Tørst; ti Lerskaalens Indhold bestod af en stærkt krydret Kødspise.

Jeg rettede Blikket opad og betragtede Fængselets Loft. Det befandt sig en 30—40 Fod over mit Hoved og saa ud til at bestaa af samme Materiale som Væggene. I et af Felterne saas en underlig Figur, der ganske lagde Beslag paa min Opmærksomhed. Det var et Billede af Tiden, som den sædvanlig fremstilles, kun at den i Stedet for en Le holdt

Edgar Poe. I.

noget i Haanden, som jeg ved første Øjekast antog for en Afbildning af et mægtigt Pendul, saadan som man ser det paa gammeldags Ure. Der var imidlertid noget paafaldende ved denne Mekanismes Udseende, der fik mig til at se nøjere efter. Og som jeg nu stirrede op paa den, ti den befandt sig lige oven over mig, forekom det mig, at jeg saa den bevæge sig. I næste Nu var jeg vis derpaa. Dens Svingning var kort og følgelig langsom. Jeg laa og saa til i nogle Minutter, halvvejs forskrækket men endnu mere forundret. Tilsidst blev jeg træt af at følge den træge Bevægelse med Øjnene og henvendte min Opmærksomhed paa Cellens øvrige Indhold.

En let Støj fik mig til at se ned paa Gulvet, hvor jeg nu fik Øje paa ikke saa faa kæmpestore Rotter, der for hid og did. De var komne fra Brønden, der befandt sig tæt ved mig til Højre. Og der kom stadig flere og flere, de myldrede frem i Flokkevis hidlokkede af Kødlugten. Og det viste sig meget vanskeligt at skræmme dem bort fra min Mad.

Der kunde vel være gaaet en halv, maaske en hel Time, — jeg havde jo saare vanskeligt ved at holde Regnskab med Tiden, — da jeg paany vendte Blikket opad. Det, jeg nu fik at se, fyldte mig med Undren og Førførelse. Pendulets Svingning havde nu naaet en Udstrækning af tre Fod, og samtidig var Svingningshastigheden følgelig øget ganske betydeligt. Men det forekom mig, at det tillige havde sænket sig, og det var Forvisningen herom, der især foruroligede mig. Jeg saa nu, at dets nederste Ende dannede en Halvmaane af funklende Staal, der maalte ca. en Fod fra Spids til Spids. Disse vendte opad og Eggen, som vendte nedad, saa ud til at være skarp som en Ragekniv. Deri mindede den

ogsaa om en Ragekniv, at Bagen saa ud til at være svær og massiv. Halvmaanen var fastgjort til en solid Metalstang, og det hele skar sig hvislende gennem Luften.

Nu var jeg klar over, hvad Skæbne Munkene, Torturens Mestre, havde beredt mig. Inkquisitionens Tjenere var blevet vidende om mit Kendskab til Gruben, hvis Rædsler ene var en passende Straf for en saa halstarrig Fornægter som jeg, Gruben, selve Helvedes Afbillede, der af Rygtet betegnedes som deres Straffes yderste Raffinement. Jeg havde ved et rent Tilfælde undgaaet min Skæbne. Det var mig bekendt, at Overraskelsen, Snigløbet plejede at udgøre en væsentlig Bestanddel af den Tortur, der gik forud for Døden i de underjordiske Fangeceller. Jeg var ikke faldet i Gruben, og det hørte ikke med til mine Bødlers Fremgangsmaade selv at kaste mig i Afgrunden. Derfor ventede der mig nu en anden, en mildere Død; „mildere!“ — trods mine Lidelser maatte jeg næsten smile ved at anbringe Ordet i denne Forbindelse.

Men hvad baader det at fortælle om de lange, lange, de usigeligt rædselsfulde Timer, da jeg laa og talte Pendulets hastige Svingninger, mens det sank Tomme for Tomme, Linie for Linie, mens det sænkede sig saa langsomt, at dets nedadgaaende Bevægelse kun lod sig fastslaa med lange Mellemrum — saa lange, at de tyktes mig Evigheder. Men det sank — uafladelig, uvægerlig. Der gik Dage, maaske gik der mange Dage, før det fo'r henover mig saa tæt, at dets kolde Aandepust slog mig ind i Ansigtet. Lugten af det skarpe Staal trængte ind i mine Næseborer. Jeg bad, jeg plagede Himlen med mine Bønner, at Pendulet maatte sænke sig hurtigere, hurtigere. Jeg blev ude af mig selv; som en

afsindig søgte jeg at tvinge mit Legem opad mod den frygteligt vuggende Krumkniv. Atter faldt der Ro over mig, og jeg laa stille og smilte til Døden, der nærmede sig i saa straalende en Skikkelse, smilte, som et Barn smiler til en pragtfuld Sæbeboble.

Jeg tabte Bevidstheden, men det varede kun kort; ti da jeg atter kom til mig selv, havde Pendulet ikke sænket sig mærkbart. Og maaske har min Afmagt dog varet længe; jeg vidste jo, at mine Bødler belurede mig; og de kan have standset Pendulets Svingninger for en Tid. Da jeg kom til mig selv igen, følte jeg mig i hvert Fald mat og svag som efter en langvarig Bevidstløshed. Men selv i hine forfærdelige Øjeblikke krævede den menneskelige Natur sin Ret; jeg maatte have Føde. Med uendelig Møje udstrakte jeg min venstre Haand og tog det lidet, som Rotterne havde levnet mig. Som en Bid rørte ved mine Læber, dukkede en halvtænkt Tanke svanger med Haab og Glæde frem i min Bevidsthed. Men hvad havde jeg med Haab at skaffe? Det var, som jeg sagde, en halvtænkt Tanke; af dem opstaar der mange i vor Hjerne, og vi tænker dem aldrig til Ende. Jeg følte, at den forjættede mig Glæde og Haab; og saa blev den borte for mig. Jeg stred forgæves for at kalde den til Live. Mine Lidelser havde udslukt mine Aandsevner; jeg var bleven sløv indtil Idioti.

Pendulets Svingninger gik paa tværs af mit Legem. Halvmaanen havde Sigte paa mit Hjærte. Den vilde flaa i min uldne Kappe; den vilde svinge frem og tilbage, frem og tilbage. Trods dens frygteligt lange Sving — vel 30 Fod eller mere —, trods den susende Vælde, hvormed den sænkede sig, en Kraft, der vilde have været i Stand til at sønderslaa Fængselets Jærnvægge, saa vilde den dog bruge

mange Minutter til blot at gennemskære min Kappe. Jeg stansede ved denne Tanke. Jeg vovede ikke at gaa videre i min Overvejelse. Jeg klamrede mig til den, som om jeg kunde stanse Staalets Fald paa dette Punkt. Jeg tvang mig til at tænke paa den Lyd, hvormed Halvmaanen vilde skære sig gennem min Klædning; jeg fordybede mig i Tanken om den ejendommelige Gysen, der gennemløber Nerverne, naar Tøj sønderflaas. Jeg grublede over alle disse Bagateller, til jeg begyndte at skære Tænder.

Dybere og dybere sank Halvmaanen. Jeg fandt en afsindig Fornøjelse i at sammenligne dens Faldhastighed med dens Svinghastighed. Den fo'r til Højre — den fo'r til Venstre med et Veraab som en fordømt Sjæl; den nærmede sig til mit Hjærte med en Tigers listende Trin. Og jeg lo eller hvidnede, eftersom denne eller hin Forestilling beherskede mig.

Dybere sank den, dybere, usvigeligt, skaanselsløst! Nu fo'r den forbi i en Afstand af 3 Tommer fra mit Bryst. Jeg stred som en rasende, som en afsindig for at faa min venstre Arm fri; ti den var kun fri fra Albuen og nedefter. Jeg kunde med stort Besvær bevæge Haanden fra Fadet ved min Side og op til Munden, men det var ogsaa alt. Hvis det havde været mig muligt at sønderbryde Remmen oven over Albuen, vilde jeg have grebet og forsøgt at stanse Pendulet. Ak, jeg kunde lige saa gjerne have søgt at stanse en Lavine i dens Fald.

Nedad — uophørligt, uundgaaeligt nedad. Hver eneste Svingning fik mig til at snappe efter Luft, mens mit Legem vaandede sig i Krampetrækninger. Mine Øjne fulgte Pendulets Fald og Stigen i sanseløs Fortvivlelse; de lukkede sig krampagtigt, naar det for nedad, skønt Døden vilde være kommen til

mig som en usigelig Lindring. Og dog skælvede jeg i hver en Nerve ved at tænke paa, hvor ubetydelig en Sænkning, der endnu behøvedes, før det skarpe, funklende Staal savede sig gennem mit Bryst. Jeg skælvede, fordi Haabet endnu levede i mig, det Haab, der triumferer over Pinebænkens Kvaler, der hvisker sin Trøst endog til den dødsdømte i Inkquisitionens Fangehuler.

Jeg indsaa, at ti-tolv Svingninger vilde bringe Staalet i Berøring med min Kappe, og ved denne Betragtning gennemtrængtes min Sjæl pludselig af Føtvivlelsens kolde og klare Ro. Jeg tænkte for første Gang i mange Timer eller vel rettere Dage. Det slog mig, at den Rem eller Gjord, der omslyngede mig, kun bestod af et eneste Stykke. Jeg var ikke bundet med flere Baand. Det første Snit af den rageknivskarpe Segl, der traf Remmen — ligegyldigt hvor —, vilde løsne den, saa jeg blev i Stand til at frigøre mig ved Hjælp af venstre Haand. Men i hvilken faretruende Nærhed af Staalet vilde jeg ikke komme! Den mindste Bevægelse kunde bringe mig Døden. Og var det desuden sandsynligt, at min Bøddels Kreaturer ikke skulde have forudset og forebygget denne Mulighed? Var det sandsynligt, at Læderremmen krydsede Pendulets Vej? Ræd for at se mit svage — og som det syntes sidste — Haab tilintetgjort hævede jeg Hovedet saa højt, at jeg kunde tage mit Bryst i Øjesyn. Gjorden slyngede sig i talrige Vindinger om mine Lemmer og mit Legem — kun saaledes, at den ikke kom i Vejen for det dræbende Staal.

Næppe havde jeg ladet mit Hoved falde tilbage, før der i min Bevidsthed lysnede — ja, jeg kan ikke udtrykke mig bedre end ved at kalde det: den anden Halvdel af den Redningstanke, hvis første

Halvdel dunkelt foresvævede mig, da jeg førte Kødet til mine brændende Læber. Nu var hele Tanken tilstede; om den end kun rørte sig svagt, om den end ikke var begrundet af min Fornuft, saa var den dog tilstede, og med Fortvivlelsens anspændte Energi skred jeg strax til dens Udførelse.

Den lave Træbrix, hvorpaa jeg laa, havde i mange Timer været fuldstændig omsværmet af Rotter. De var dristige, glubske, graadige; deres røde funklende Øjne fortalte mig, at de kun ventede paa, at jeg skulde blive stille, for saa at kaste sig over mig som godt Bytte. Og jeg spurgte mig selv: „Monstro hvad Føde de er blevet vant til nede i Brønden?“

Trods alle mine Anstrængelser for at gænge dem bort havde de dog fortæret hele Fadets Indhold paa nær en ubetydelig Levning. Jeg havde uafladelig bevæget Haanden frem og tilbage over Fadet; men selve Bevægelsens Ensformighed havde tilsidst berøvet den dens Virkning. Det graadige Kryb huggede ofte deres skarpe Tænder i mine Fingre. Med den Smule oljet og stærkt krydret Kød, der var tilbage, indsmurte jeg nu Remmen saa langt jeg kunde naa. Derpaa trak jeg Haanden til mig og laa aandeløs stille.

Først blev de graadige Dyr urolige og forskrækkede over Forandringen — den indtraadte Stilhed. De veg skræmte tilbage; mange af dem søgte ned i Brønden. Men kun for et Øjeblik. Jeg havde ikke forgæves gjort Regning paa deres Graadighed. Da de opdagede, at jeg blev ved at ligge stille, sprang et Par af de dristigste op paa Brixen og gav sig til at snuse til Gjorden. Det blev Signalet til en almindelig Fremrykning. Fra Brønden strømmede de hid i Skarevis. De hagede sig fast til Brixen, de

myldrede hen over den, de sprang i Hundredvis omkring paa mig. Pendulets ensformige Bevægelse tog de ikke synderlig Notits af. De veg kun tilside for dets Fald og var ellers fuldt optagne af den indsmurte Rem. De sværmede, de myldrede omkring paa mig i stedse tættere og tættere Skarer. De krøb henover min Strube; deres kolde Læber rørte ved mine; det var som skulde jeg kvæles under deres myldrende Skarer; unævnelig Lede krympede mine Indvolde sammen og lagde sin kolde, klamme Haand paa mit Hjærte. Og dog vidste jeg jo, at Pinen snart vilde faa Ende. Jeg følte, at Remmen løsnedes. Jeg vidste; at den maatte være gennemgnavet paa mer end et Sted. Med overmenneskelig Viljestyrke blev jeg ved at forholde mig rolig.

Jeg havde heller ikke fejlet i mine Beregninger; jeg havde ikke lidt forgæves. Endelig følte jeg, at jeg var fri. Remmen hang i Stumper og Stykker om mit Legem. Men Seglen var allerede naaet frem til mit Bryst. Den havde søndret min Kappe; den havde gennemskaaret Linnedet indenfor. Den svang atter frem og tilbage, og en skarp Smertefornemmelse strøg gennem alle mine Nerver. Men Befrielsens Time var slaaet. Et Slag med Haanden, og mine Befriere tumlede hastig bort. Med en langsom, forsigtig sidelængs Bevægelse smøg jeg mig ud af Remmen og udenfor Krumknivens Rækkevidde. Jeg var frelst, jeg var fri.

Fri! — og i Inkquisitionens Vold! — Jeg havde næppe forladt min Marterbænk og sat Fødderne paa Fængselets Stengulv, før den djævelske Mekanismes Bevægelse ophørte, og jeg saa den ved en usynlig Kraft blive hejst op gennem Loftet. Det var en frygtelig Lære, som herved indprentedes mig. Enhver af mine Bevægelser blev utvivlsomt beluret.

Jeg var fri! — jeg havde undveget Døden i en forfærdelig Skikkelse for at møde den i en anden endnu forfærdeligere. Og jeg stirrede med forvildede Blikke paa de Jærnmure, der omsluttede mig. Det var aabenbart, at der var sket noget usædvanligt, at der var foregaaet en Forandring med Rummet; strax kunde jeg imidlertid ikke blive klar over, hvad det var. Jeg stod længe fortabt i vage Drømme og løse, usammenhængende Formodninger. Og nu opdagede jeg, hvorfra hint fosforagtige Skær, der oplyste Cellen, stammede. Det kom fra en halvtommebred Sprække, der løb hele Fængslet rundt langs Foden af Væggene, der, som det saaledes viste sig, var fuldstændig skilte fra Gulvet. Jeg forsøgte — men naturligvis forgæves — at se ud gennem Aabningen.

Da jeg rejste mig efter Forsøget, blev jeg pludselig klar over, hvori den Forandring, der var foregaaet med Rummet, bestod. Jeg har fortalt, at Billederne paa Væggen fremtraadte med falmede og udviskede Farver om end med skarpe og klare Omrids. Men disse Farver var nu blevet og blev for hvert Øjeblik der gik mere og mere straalende og funklende; hvorved hine spøgelsesagtige og djævelske Ansigter forlenedes med et Udtryk, der kunde bragt stærkere Nerver end mine til at skælve. Dæmoniske Øjne stirrede mig nu i Møde fra alle Sider — ogsaa hvor intet før havde været at se — og deres Blikke luede med en saa livagtig Flammeglød, at jeg umulig kunde antage den for uvirkelig.

Uvirkelig! — Ved hvert Aandedrag fornam mine Næseborer jo Dunsten af ophedet Jærn. Kvælende Hede opfyldte Luften, og i hine Øjne, der stirrede ned paa mine Kvaler, tændtes for hvert Øjeblik en mere og mere luende Glød, mens Blodet paa de

malede Skræmselsbilleder lyste rødere og rødere. Jeg stønnede, jeg snappede efter Luft. Jeg skønnede fuldt vel mine Bødlers Hensigt. De kendte intet til Skaansel, de ubarmhjærtige Djævla. Jeg veg bort fra det glødende Metal og ind mod Fængselets Midte. Truet af Flammedøden søgte jeg hen til Brønden; Tanken om dens svale Ro var min forpinte Sjæl en Vederkvægelse. Jeg styrtede hen til dens Rand. Jeg stirrede anspændt ned i Dybet. Genskæret fra det glødende Loft oplyste dens inderste Kroge. Et eneste sanseløst Nu vægrede min Sjæl sig ved at fatte Betydningen af, hvad jeg saa. Men omsider tvang den sig ind paa mig, banede sig med Magt Vej til min Opfattelse, brændte sig ind i min rædde Bevidsthed. Slig Gru formaar ingen menneskelig Stemme at omtale. Alt andet — kun ikke dette! Jeg fo'r skrigende tilbage fra Brønden, jeg skjulte mit Ansigt i Hænderne og græd bitterlig.

Heden øgedes med frygtelig Hast; jeg saa mig om, og mit Legem overfaldtes af stærke Kuldegysninger. Rummet var paany undergaaet en Forandring; denne Gang var det dets Form, der var bleven ændret. Nu som før anspændte jeg mig forgæves for at fatte, hvad der gik for sig. Dog, min Uvished varede ikke længe. To Gange havde jeg nu narret Inkquisitionen for dens Hævn; jeg skulde ikke længer drive Spot med Pinslernes Konge. Rummet havde været kvadratisk. Nu saa jeg, at de to af Hjørnerne havde antaget Form af spidse Vinkler og de to andre følgelig af stumpe. Og denne frygtelige Forandring øgedes stadig under en sagte Brummen eller Stønnen. I Løbet af kort Tid havde Rummet antaget Form af en Rhombe. Men Forvandlingen var ikke fuldbyrdet hermed, — hvad jeg iøvrigt hverken ønskede eller haabede. Jeg kunde have knuget de

røde Vægge til mit Bryst, indhyllet mig i dem som i en Klædning, der skulde skænke mig evig Fred. „Døden,“ sagde jeg, „en hvilken som helst Død — kun ikke den i Gruben!“ Jeg Taabe! jeg burde jo vidst, at de glødende Vægge havde den Opgave at tvinge mig i Afgrunden. Kunde jeg modstaa Heden? Og selv om jeg kunde, hvorledes skulde jeg da kunne modstaa Trykket? Og Rhomben presseses sammen med en Hurtighed, der ikke levnede mig Tid til Overvejelse. Dens Centrum, altsaa dens største Vidde faldt sammen med den gabende Afgrund. Jeg veg tilbage, men de sammenskydende Vægge drev mig modstandsløst over mod Brønden. Tilsidst havde mit arme, forbrændte Legem kun et tommebredt Fodfæste paa Fængselsgulvet. Jeg gjorde ikke Modstand længer, men min martrede Sjæl gav sig Luft i et vildt, endeløst, skingrende Fortvivlelsens Skrig. Jeg vaklede paa Afgrundens Rand, jeg vendte mine Øjne bort —

Der lød en forvirret Summen som af mange Menneskers Stemmer, en klingende Hornfanfare, en dump, tordenlignende Bragen. De glødende Vægge fløj tilbage. En udstrakt Arm opfangede mig, som jeg svimlende tumlede i Afgrunden. Det var General Lasalles Arm. Den franske Hær havde indtaget Toledo. Inkquisitionen var i Fjende-Vold. —

Levende begravet.

Der er Emner, som vækker en altopslugende Interesse, og som dog ikke lader sig behandle digterisk, fordi de er altfor grufulde. En skønlitterær Forfatter kan kun give dem en overfladisk, en skitsemæssig Behandling, hvis han vil undgaa at vække Anstød og Afsky. De lader sig kun behandle indgaaende, naar Sandhedens strænge Alvor og Majestæt gaar i Borgen for dem. Vi gennembæves f. Ex. af „vellystig Gysen“ ved Beretningerne om Overgangen over Beresina, Jordskælvvet i Lissabon, Pesten i London, St. Bartholomæus Nattens Myrderier eller de 123 Fangers Kvælningsdød i „det sorte Hul“ i Calcutta. Men i disse Beretninger er det Kendsgerningerne, den historiske Sandhed, der bringer vort Blod i Bevægelse. Hvis det var Opdigtelser, vi stod overfor, vilde vi simpelt hen føle Afsky.

Jeg har anført nogle faa storslaaet ulykkelige Begebenheder; i dem alle er det saa vel Ulykkens Omfang som dens Art, der sætter vor Fantasi i Bevægelse. Jeg behøver ikke minde Læseren om, at jeg af Menneskeslægtens lange, uhyggelige Lidelseshistorie kunde have fremdraget Exempler, der var langt rigere paa Lidelse for den enkelte end de anførte Masse-Tilfælde. Den sande Elendighed, den

yderste Smerte er enkeltstaaende og ikke almindelig. Den forfærdeligste Lidelse gennemgaas af det enkelte Menneske og ikke af Menneskemassen, saaledes har Gud i sin Barmhjærtighed besluttet det.

At blive begravet levende er sikkert den frygteligste Skæbne, der nogen Sinde er falden i en dødeligs Lod. Og dog er det hændet mangfoldige Gange. Grænsen mellem Liv og Død er vag og skyggefin. Hvem formaar at afgøre, hvor den ene begynder og den anden hører op? Vi ved, der er Sygdomme, hvor alle Livsfunktioner ophører, og dog er dette Ophør kun midlertidigt, kun en Pause i Organismens vidunderlige Maskineri. En Tid forløber, og paany sætter en løndomsfuld Drivkraft de magiske Hjul i Bevægelse. Den sølverne Stræng var ikke løsnet for stedse, det gyldne Kar var ikke brudt for bestandig. Men hvor var Sjælen i Mellemtiden?

Men rent bortset fra den uomgængelige Førstehaands-Slutning, at slige Aarsager maa fremkalde slige Virkninger, at saadanne vitterligt indtræffende Tilfælde, hvor alt Liv tilsyneladende er udslukt, maa føre til, at Mennesker nu og da begraves i levende Live, saa har vi Erfaringens Vidnesbyrd for, at talrige saadanne Begravelser ogsaa virkelig har fundet Sted. Jeg kunde om fornødent anføre Hundrede autentiske Tilfælde. Et ejendommeligt Tilfælde, hvis nærmere Omstændigheder sikkert erindres af adskillige af mine Læsere, indtraf for kort Tid siden i Baltimore, hvor det vakte stor og pinlig Opmærksomhed. En Kvinde, der var gift med en af Byens mest ansete Borgere, en fremragende Jurist og Medlem af Rigsdagen, blev angreben af et pludseligt og uforklarligt Ildebefindende, der fuldstændig trodsede hendes Læges Bestræbelser. Efter store Lidelser døde hun eller ansaas for at være død. Ingen havde Mis-

tanke om eller Grund til at nære Mistanke om, at hun i Virkeligheden ikke var død. Hun frembød alle de sædvanlige Dødssymptomer. Hendes Ansigt var skarpt og indfaldent; hendes Læber marmorhvide; hendes Øjne glansløse; Legemets Varme var borte; Pulsslaget ophørt. Legemet henlaa tre Dage ubegravet, og i den Tid blev det stivt. Saa fremskyndede man Begravelsen paa Grund af den formentlig hurtig indtraadte Opløsningsproces.

Hun blev hensat i Familiens Gravsted, som derefter forblev uaabnet i tre Aar. Ved Udløbet af dette Tidsrum aabnedes det for at modtage en Sarkofag. Det var en frygtelig Tilskikkelse, der ventede Ægtefællen, som selv lukkede Døren op! Da dens Fløje sloges udad, faldt en hvidklædt Skikkelse raslende om i hans Arme. Det var hans Hustrus Skelet klædt i Ligdragten, som endnu ikke var smuldret hen.

En grundig Undersøgelse godtgjorde, at hun var vaagnet op to Dage efter Begravelsen, at hendes Anstrængelser for at udfri sig af Kisten havde bragt denne til at falde ned fra den Hylde, hvorpaa den var henstillet; ved Faldet mod Gulvet var den gaaet i Stykker, og hun var sluppet ud. En Lampe, der tilfældig var bleven ladet tilbage i Graven fuld af Olie, fandtes tom; men det kunde ganske vist skyldes Fordampning. Paa det øverste af de Trin, der førte ned i det sørgelige Kammer, fandtes et stort Stykke af Ligkisten; ved at banke med det paa Døren havde hun øjensynlig søgt at vække Opmærksomhed. Under dette Forsøg var hun sandsynligvis faldet i Afmagt, eller maaske var hun død af Rædsel; og hendes Ligdragt var blevet indfiltret i Dørens indvendige Jærnbeslag; Faldet var hindret, og hun var raadnet staaende.

I Aaret 1810 indtraf i Frankrig et Tilfælde hvor en endnu levende blev begravet under Omstændigheder, der højlig bekræfter den Paastand, at Virkeligheden er langt sælsommere end nogen Digtning. Historiens Heltinde var en Frøken Victorine Lafourcade, en ung Pige af fornem Familie; hun var rig og udmærkede sig tillige ved stor Skønhed. Blandt hendes talrige Tilbedere var Julien Bossuet, en fattig Litterat eller Journalist i Paris. Hans Talenter og elskværdige Karakter vakte den unge Arvings Interesse; hun synes at have elsket ham oprigtigt, men hendes Fødselsstolthed fik hende dog til at give Afkald paa ham og ægte en Hr. Renelle, en Banquier og ret betydelig Diplomat. Da de først var blevet gifte, forsømte han hende imidlertid, ja maaske endnu værre. Og da hun havde levet nogle ulykkelige Aar sammen med ham, døde hun — i hvert Fald lignede hendes Tilstand i den Grad Døden, at enhver, der saa hende, maatte blive narret. Hun blev begravet — ikke i en Gravhvælving, men i en almindelig Grav i den Landsby, hvor hun var født. Fortvivlet og endnu opfyldt af Mindet om sin dybe Hengivenhed rejste hendes Tilbeder fra Hovedstaden til den fjærne Provins, hvor Landsbyen ligger, i den romantiske Hensigt at grave Liget op og bemægtige sig hendes dejlige Haar. Han finder Graven. Ved Midnatstid graver han Kisten ud, aabner den og vil sætte sig i Besiddelse af Haaret, da han pludselig ser hendes Øjne aabne sig. Hun var blevet levende begravet. Livet havde ikke været helt udslukt, og hun vakte paany ved sin Elskedes Kærtegn af den dybe Søvn, der var blevet forvexlet med Døden. Ude af sig selv bar han hende til sin Bopæl i Landsbyen. Han, der ikke var ukyndig i Lægevidenskaben, anvendte stærke Oplivelsesmidler, og hun

levede op og genkendte sin Redningsmand. Hun blev hos ham, til hun lidt efter lidt vandt sin Førlighed tilbage. Hendes Hjærte var ikke af Sten; det Bevis, hun havde modtaget paa Kærlighed, gjorde det mygt. Hun skænkede Bossuet sin Kærlighed. Hun vendte ikke tilbage til sin Mand, hun skjulte sin Opstandelse fra de Døde for ham og flygtede med sin Elsker til Amerika. Tyve Aar senere vendte de tilbage til Frankrig i den Tro, at Tiden saa grundigt havde forandret hendes Udseende, at de ikke behøvede frygte Genkendelse. De tog imidlertid fejl; Hr. Renelle genkendte sin Hustru og fordrede hende tilbage. Hun vægrede sig derved, og Domstolene gav hende Medhold; de kendte for Ret, at de særegne Omstændigheder og den lange Tid, der var hengaaet, ophævede Mandens Rettighed ikke blot moralsk men tillige juridisk.

Leipzigs „Chirurgische Journal“, et fortræffeligt og meget anset Tidsskrift beretter i et fornylig udkommet Nummer et overmaade sørgeligt Tilfælde af levende Begravelse.

En Artilleriofficer, en Mand af kæmpemæssig Legemsbygning og robust Helbred var bleven slynget til Jorden af en ustyrlig Hest; hans Hoved var blevet stærkt kvæstet, og han var bevidstløs; der var sket et mindre Brud paa Hjærneskallen, men der var ikke Tale om overhængende Fare. Trepanation blev foretaget med Held. Han blev aareladt, og der skaffedes ham Lindring paa anden Vis. Han faldt imidlertid mere og mere hen, og tilsidst troede man, han var død.

Vejret var varmt, og han begravedes med usømmelig Hast i en af Byens Kirkegaarde. Begravelsen fandt Sted om Torsdagen. Den paafølgende Søndag var der som sædvanlig mange Mennesker paa Kirke-

gaarden, og ved Middagstid opstod der stor Bevægelse blandt Mængden, da en Bonde erklærede, at han havde siddet paa Officerens Grav og tydeligt sporet en Bevægelse af Jorden, som om en arbejdede sig opad. Strax skænkede man ikke Mandens Udsagn videre Opmærksomhed, men hans Rædsel og den haardnakkede Paastaaelighed, hvormed han gentog sin Historie gjorde tilsidst sin Virkning. Spader skaffedes i Hast til Veje, og Graven, der ikke var dyb, blev snart saa vidt aabnet, at dens Beboers Hoved kom til Syne. Han saa ud til at være død, men han sad næsten oprejst i Kisten, hvīs Laag han under sine fortvivlede Anstrængelser havde skudt til Vejrs.

Han blev strax bragt til det nærmeste Hospital, hvor man erklærede, at han endnu levede, hvorvel han var skindød. Efter nogle Timers Forløb kom han til Bevidsthed, genkendte sine Bekendte blandt de tilstedeværende og talte i brudte Sætninger om sine Kvaler i Graven.

Det fremgik af hans Fortælling, at han maatte have været ved sin Bevidsthed mere end en Time, mens han laa begravet. Graven var løseligt og skødesløst fyldt med overordentlig porøs Muld, og saaledes var Luftens Tilgang ikke helt umuliggjort. Han hørte Mængdens Fodtrin over sit Hoved og forsøgte til Gengæld selv at blive hørt. Han mente, det var Støjen paa Kirkegaarden, der havde vækket ham af hans dybe Søvn; men aldrig saa snart var han vaagen, før han var fuldstændig klar over sin forfærdelige Stilling.

Beretningen meddeler videre, at Patienten befandt sig vel og syntes godt paa Vej til at komme sig, da han faldt som Offer for Lægernes Trang til at anstille Experimenter. Det galvaniske Batteri brag-

tes i Anvendelse, og han udaandede pludselig under et af de voldsomme Krampeanfald, som det undertiden foraarsager.

Omtalen af det galvaniske Batteri faar mig imidlertid til at huske paa et velkendt og meget mærkeligt Tilfælde, hvor det blev medvirkende til at kalde en ung londonsk Sagfører, der havde ligget i Graven i to Dage, tilbage til Livet. Tilfældet indtraf i Aaret 1831 og vakte overordentlig Opmærksomhed.

Patienten, Hr. Edward Stapleton, var død af Tyfus — i al Fald tilsyneladende — men under ejendommelige Symptomer, der vakte Lægernes Interesse og fik dem til at anmode hans Paarørende om Tilladelse til at obducere Liget; hvad der imidlertid nægtedes dem. Som det saa hyppig sker i Tilfælde af Afslag, besluttede Lægerne at lade hans Lig opgrave og i al Stilhed dissekere det. De traf Aftale med en af de talrige Bander af Ligrøvere, hvormed London vrimler, og tredie Nat efter Begravelsen blev det formentlige Lig gravet op og bragt hen i Operationsstuen i et privat Hospital.

Man havde allerede gjort et Indsnit i Underlivet, da Legemets mærkeligt friske Udseende fik Lægerne til at anstille gentagne Forsøg med det elektriske Batteri. De sædvanlige Virkninger indfandt sig, kun i et Par Tilfælde syntes Sammentrækningerne særligt levende.

Det var blevet sent; det lakkede ad Dag; og man fandt det nu paa Tide at skride til Dissektionen. Kun en af Studenterne var meget ivrig efter at anstille Prøve paa en Teori, som han havde udklækket, og bad om Tilladelse til at bringe Batteriet i Forbindelse med en af Brystmusklerne. Der blev skaaret en Flænge, og Traaden bragtes i al Hast i

Berøring med Muskelen; det var aldrig saa snart sket, før Patienten rejste sig fra Operationsbordet, traadte ud paa Gulvet, saa sig forvirret om nogle Øjeblikke og begyndte at tale. Det var tydeligt udtalte men uforstaaelige Ord, han ytrede. Derpaa faldt han tungt om paa Gulvet.

Alle stod som lammede af Rædsel, men Sagens Alvor gengav dem hurtigt deres Aandsnærværelse. Det viste sig, at Hr. Stapleton levede; han var kun faldet i Afmagt. Anvendelse af Æther bragte ham hurtigt til Live paany, og han genvandt i Løbet af kort Tid sit Helbred og vendte tilbage til sine Paa-rørende, som man havde ladet uvidende om hans Genoplivelse, saa længe der endnu var Fare for Tilbagefald. Deres Forbavselse og deres Henrykkelse kan man lettere tænke sig til end beskrive.

Men dette Tilfældes mest grufulde Enkeltheder rummes af Stapletons egen Beretning. Han erklærer, at han hele Tiden var ved sin Bevidsthed, at han dunkelt og forvirret fattede alt, hvad der foregik med ham fra det Øjeblik, da Lægerne erklærede ham for død, og til den Stund, da han afmægtig sank sammen paa Operationsstuens Gulv. „Jeg er levende,“ var de Ord, som han i sin Rædsel søgte at faa frem, da han forstod, at man var i Færd med at obducere ham.

Det var let nok at fortælle mange saadanne Historier, men jeg undlader det; ti det er ikke nødvendigt for at fastslaa den Kendsgerning, at Mennesker bliver levende begravede. Naar vi tager i Betragtning, hvor sjældent i Følge Sagens Naturlige Tilfælde opdages, saa maa vi indrømme, at de saare hyppig kan indtræffe, uden at vi erfarer noget derom. Og det er sjældent, at Dele af en Kirkegaard

sløjfes, uden at man finder Skeletter i Stillinger, der vækker den frygteligste af alle Anelser.

Men er Tanken derom forfærdelig, saa er selve den levende begravedes Lod uendeligt forfærdeligere. Ingen Tilskikkelse er i den Grad ubarmhjærtigt egnet til at fremkalde et Højdepunkt af legemlig og sjælelig Lidelse. Det uudholdelige Tryk, der hviler paa Lungerne, den fugtige Jords kvælende Dampe, de tætsluttende Ligklæder, den snævre Boligs knugende Favntag, Gravens dybe Mørke, den altomfattende Stilhed, Bevidstheden om Ormene, der usynligt og sejrrigt nærmer sig — alt dette i Forbindelse med Tanken om Luften og Græsset foroven, om dyrebare Venner, der vilde ile hid og frelse en, hvis de anede ens Skæbne; men de vil jo aldrig erfare den; man er saa hjælpeløs, som var man virkeligt død — alt dette, siger jeg, fylder det endnu bankende Hjærte med en Forfærdelse og Rædsel, som selv den mest uforfærdede Fantasi viger tilbage for. Vi kender intet saa kvalfuldt paa Jorden, vi kan ikke forestille os noget halvt saa oprørende i Helvedes Afgrund; derfor vækker alle Beretninger om dette Emne saa dyb en Interesse, en Interesse, der imidlertid paa Grund af Emnets frygtelige Alvor er nøje knyttet til vor Forvisning om Sandheden af det der berettes os. Det, jeg nu vil fortælle, bundes i egne, personlige Erfaringer.

Jeg har i nogle Aar lidt under Anfald af den besynderlige Sygdom, som Lægerne i Mangel af bedre Benævnelse er blevet enige om at kalde Katalepsi. Skønt saavel Sygdommens direkte og indirekte Aarsager som dens Diagnose endnu er hyllede i Mystik, saa er dens ydre Tilsyneladelser en velkendt Ting. Symptomerne synes kun at frembyde en Gradsforskul. Undertiden henligger Patienten kun en Dag

eller endnu kortere Tid som i dyb Søvn. Han er bevidstløs og ude af Stand til at bevæge sig, men Hjærtetslaget spores endnu svagt, og Legemets Varme har ikke helt forladt ham; en Antydning af Farve er endnu tilbage i Kinderne; og holder man et Spejl hen foran hans Mund, viser det sig, at Lungerne endnu arbejder om end trægt og rykvis. Men Afmagten kan ogsaa vare i Uger, ja Maaneder, mens den omhyggeligste lægevidenskabelige Undersøgelse er ude af Stand til at godtgøre nogen Forskel paa Patientens Tilstand og det, vi forstaar ved Døden. Meget ofte frelses han kun fra at blive levende begravet, fordi hans Venner ved, at han lider af kataleptiske Anfald, saa der er al Grund til at være paa sin Post, naar Forraadnelsesprocessen udebliver. Til al Lykke tager Sygdommen gradvis til. Anfaldene bliver mere og mere udprægede og langvarige. Heri ligger væsentligst Sikkerheden for ikke at blive levende begravet. Den ulykkelige, hvis første Anfald var af samme Beskaffenhed som de senere kan være, vilde næsten uundgaaeligt blive overgivet levende til Graven.

Min Sygdom lignede i alt væsentligt de Tilfælde, der beskrives i medicinske Værker. Til Tider kunde jeg uden nogen paaviselig Aarsag lidt efter hensynke i en Tilstand af Halvbevidsthed eller Halvafmagt; jeg led ingen Smerte, men jeg var ude af Stand til at røre mig, eller rettere sagt til at tænke, men jeg havde en dunkel Drømmebevidsthed om Liv og om mine Omgivelsers Nærværelse; og naar Anfaldet var ovre, fik jeg paa en Gang paany Herredømmet over mig selv. Til andre Tider kom Anfaldet pludseligt og voldsomt. Jeg blev syg, følelsesløs, kold og svimmel og sank med et til Jorden. Og saa var alt Uger igennem Tomhed, Mørke og Stilhed; det

hele Univers blev til intet. Alt syntes fuldstændig tilintetgjort. Fra disse sidste Anfald vaagnede jeg kun langsomt op. Som Dagen gryr for den venneløse og hjemløse Tigger, der gennemstrejfer Gaderne den lange, sørgelige Vinternat, saaledes vendte Sjælens Dag tilbage til mig — tøvende og tungt og lidet lysteligt.

Bortset fra min Disposition til at falde i Afmagt syntes min Helbredstilstand iøvrigt god, og saa vidt jeg kunde skønne, var den ikke paavirket af min Sygdom, det skulde da være, at en vis Ejendommelighed ved min Søvn skyldtes den. Naar jeg vaagnede, vaagnede jeg aldrig med et til fuld og klar Bevidsthed; der hengik altid først nogle Minutter fulde af Uklarhed og ængstelig Forvirring; det var som om mine Aandsevner, i Særdeleshed min Hukommelse endnu ikke var tilfaldet mig.

Jeg led ingen legemlige Smerter, men jeg led saa meget mere sjæleligt. Min Fantasi blev aadselbefængt. Jeg talte om Orme, Grave og Gravskrifter. Jeg hensank i Drømmerier om Døden, og Tanken om at blive levende begravet besatte min Hjerne som en fix Ide. Den frygtelige Fare, jeg var udsat for, hjemsøgte min Bevidsthed ved Dag og Nat. Om Dagen var mine Grublerier en Tortur, om Natten en unævnelig Kval. Ja, naar Mørket sænkede sig over Jorden, da rystede jeg ved den blotte Tanke herom. Naar jeg endelig bukkede under for Søvn, var jeg halvt forstyrret af Rædsel ved den Tanke, at jeg kunde vaagne og finde mig indesluttet i en Grav. Og naar endelig Søvn tog mig i Besiddelse, da var det for at indeslutte mig i en sælsom Drømmeverden, der overskyggedes af min altbeherskende Forestilling om Graven.

Af de mørke Billeder, der viste sig for mig i Drømme, vil jeg kun anføre et eneste. Det tyktes mig, at jeg henlaa i en kataleptisk Afmagt, der var dybere og varigere end ellers. Pludselig lagdes en iskold Haand paa min Pande, og en utaalmodig Stemme hviskede Ordene: „staa op“ i mit Øre.

Jeg sad oprejst. Mørket var uigennemtrængeligt. Jeg kunde ikke se den, der havde vækket mig. Jeg kunde hverken erindre Tidspunktet, naar jeg var faldet i Afmagt, eller Stedet, hvor jeg befandt mig. Jeg sad ganske stille og søgte at samle mine Tanker, da den kolde Haand greb mig brutalt om Haandleddet, ruskede hæftigt i mig, mens Stemmen sagde:

„Staa op, bød jeg dig ikke staa op?“

„Og hvem er du?“ spurgte jeg.

„Jeg har intet Navn i de Verdener, hvor jeg færdes,“ sagde Stemmen klagende. „Jeg var dødelig; jeg er Satan. Jeg var ubarmhjærtig; jeg er fuld af Medlidenhed. Føler du, jeg skælver. Mine Tænder klapper i Munden; det er ikke Nattens, den endeløse Nats Kølighed, der bringer dem til at klapre. Men denne Vederstyggelighed er uudholdelig. Hvor kan du sove roligt? Det Skrig, der stiger op fra disse Dødsens Kvaler, lader mig ikke finde Hvile. Disse Syner er mere end jeg kan udholde at se. Staa op, følg mig ud i Natten, og jeg skal vise dig Gravene. Se dig om, er dette ikke en Ynk at se?“

Jeg saa mig om, og den usynlige Skikkelse, som bestandig førte mig ved Haaeden, lod al Menneskeslægts Grave aabne sig, og ud af dem alle strømmede Forraadnelsens svage Fosforlysning, saa jeg kunde se ind i deres skjulteste Kroge og betragte de ligklædte Legemer i deres sorgvækkende Søvn hos Ormene. Men ak, de, som sov, var Millioner

færre, end de som slet ikke sov. Der stredes med svage Kræfter, der herskede en kummerlig Uro alle Vegne; og op fra de talløse Gruber steg en sørgelig Raslen af de begravedes Klædebon. Selv de, der syntes at hvile i Fred, havde for en stor Del skiftet Stilling. Og Røsten sagde atter til mig:

„Er dette ikke et ynkeligt Syn at se?“

Men før jeg kunde finde Ord til Svar, havde Skikkelsen sluppet mine Haandled, Fosforlysningen var døet bort, Gravene sloges til i Hast, men ud af dem steg en Larm af fortvivlede Skrig: „Er dette ikke — o Gud! er dette ikke en Ynk at se?“

Natlige Drømmesyner som dette udøvede ogsaa deres Indflydelse over mine vaagne Timer. Mine Nervers Modstandskraft slappedes; Angsten var altid over mig. Jeg vægrede mig ved at ride ud, ved at spasere, ved at indlade mig paa nogen Idræt, der kunde bringe mig hjemmefra. Jeg vovede mig overhovedet ikke bort fra mine Omgivelser, som vidste Besked med mine kataleptiske Anfald, af Frygt for at Sygdommen skulde komme over mig og jeg skulde blive begravet, før man var klar over min virkelige Tilstand. Jeg mistvivlede om mine kæreste Venners Omhu og Troskab. Jeg frygtede, at de, naar et Anfald varede særligt længe, skulde gaa hen og betragte mig som virkelig død. Jeg frygtede endogsaa, at de kunde være blevet kede af al den Ulejlighed, jeg voldte, saa de med Glæde vilde gribe et langvarigt Anfald som Paaskud til at blive mig kvit. De søgte forgæves at berolige mig med de højtideligste Løfter. Jeg aftvang dem de helligste Eder, at de under ingen Omstændigheder vilde lade mig begrave, før Opløsningen var saa vidt fremskredet, at det ikke længer lod sig opsætte, og selv da lod jeg mig ikke trøste, selv da blev jeg ikke min

Rædsel kvit. Jeg traf en hel Række vel udtænkte Forsigtighedsforanstaltninger. Blandt andet lod jeg Familiegravstedet bygge om, saa det blev til at aabne indvendig fra. Det svageste Tryk paa en lang Vægtstang, der naaede langt ind i Graven, vilde være tilstrækkeligt til at aabne Jærndørene. Der var sørget for fri Tilgang af Lys og Luft, og der var indrettet Opbevaringsrum for Fødemidler og Vand i umiddelbar Nærhed af Kisten, som skulde indeslutte mig. Og selve Kisten var udstyret med varme og bløde Bolstre og forsynet med et Laag, der hvilede paa Fjedre, saa den ringeste Bevægelse af det indesluttede Legeme vilde være i Stand til at aabne det. Desuden hang en mægtig Klokke under Gravens Loft, og der var truffet Aftale om, at et Reb skulde føres fra den gennem et Hul i Laaget og fastgøres til en af Ligets Hænder. Men ak, hvad formaar den kløgtigste Aarvaagenhed mod Menne-skets Skæbne? Alle disse sindrige Paafund formaade ikke at frelse en ulykkelig fra at lide de navnløse Kvaler, der er den levende begravede forudbestemte.

Der kom en Tid — som saa ofte før — da jeg dukkede op fra den fuldkomneste Bevidstløshed til den første svage og vage Fornemmelse af at være til. Langsomt — med Skildpadde-Langsomhed — dagedes det første svage Gry af Sjælens Dag. En dvalebunden Uro. En sløv Fornemmelse af Smerte. Ingen Omtanke, intet Haab, ingen Anspændelse. Derpaa efter lang, lang Tid en Ringen i mine Øren, derpaa efter en endnu længere Tids Forløb: en prikkende eller kriblende Fornemmelse i Lemmerne, dernæst en tilsyneladende Evighed af nydelsesrig Hvile, under hvilken de vaagnende Følelser kæmper sig frem til klare Tanker; derpaa en kortvarig

Tilbagesynken i Bevidstløshed, og saa en pludselig Opvaagnen. Tilsidst en sagtelig Skælven af Øjenlaagene, og derpaa et Stød af dødelig Rædsel, der gennemfarer mig og slynger Blodet i Strømme fra mit Hoved tilbage til Hjærtet. Først nu forsøger jeg at tænke. Først nu prøver jeg at gribe min Erindring. Det lykkes delvis og forbigaaende. Og snart efter har min Hukommelse saa vidt genvundet sit Herredømme, at jeg til en vis Grad er klar over min Stilling. Jeg mærker, at jeg ikke vaagner af en almindelig Søvn; jeg skønner, at jeg har haft et kataleptisk Anfald. Og nu tilsidst overskylledes min sygnende Sjæl som af et Ocean af Tanken om den Fare, der alle Vegne til enhver Tid lurede paa mig.

Jeg laa i nogle Minutter uden at røre mig. Og hvorfor? Fordi jeg ikke vovede at bevæge mig. Fordi jeg ikke vovede at gøre den Bevægelse, der skulde bringe mig Vished om min Skæbne; og dog var der en indre Stemme, der tilhviskede mig, at den var beseglet. Fortvivlelsen — en Fortvivlelse, som ingen anden Elendighed nogen Sinde formaar at fremkalde — fik mig efter lang Tøven til at løfte mine Øjenlaag. Det var mørkt, aldeles mørkt. Og jeg vidste, at Anfaldet var ovre. Krisen var længst forbi. Jeg vidste, at jeg fuldstændig havde genvundet Brugen af mit Syn; og dog var det mørkt, fuldkommen mørkt, den evige Nats uigennemtrængelige Mørke.

Jeg forsøgte at skribe; min indtørrede Tunge og mine Læber bevægede sig convulsivisk mod hinanden under Forsøget, men ingen Lyd steg op fra mine Lunger, der syntes knugede sammen som under Byrden af et Bjærg, der gispede og skælvede med mit skælvende Hjærte ved hvert møjsommeligt og vaandefuldt Aandedrag.

Da jeg bevægede Munden for at skrige, erfarede jeg, at Underkæben var bundet op, som det sædvanlig sker med de døde. Jeg følte ogsaa, at jeg hvilede paa et haardt Underlag, og at mine Sider var trangt indesluttede. Endnu havde jeg ikke vovet at røre mine Lemmer, men nu slyngede jeg mine Arme til Vejrs; de havde ligget udstrakte med korslagte Haandled. De slog mod en solid Træ-Skranke, der omsluttede mig i kun et Kvarters Afstand fra mit Ansigt. Jeg kunde ikke længer tvivle; jeg befandt mig i en Ligkiste.

Men midt i min Elendighed kom Haabet til mig som en Lysets Engel; jeg mindedes mine Forsigtighedsforanstaltninger. Jeg vred og snoede mig; jeg gjorde de voldsomste Anstrængelser, men Laaget lod sig ikke fjærne. Jeg følte efter Klokkens Reb; det var der ikke. Og nu undflyede Trøstens Engel, og min Fortvivlelse var dybere end tilforn; nu følte jeg, at Bolstrene, som jeg havde truffet Omsorg for, manglede; og nu pirredes mine Næsebor pludselig af den skarpe, ejendommelige Lugt, der strømmer ud fra fugtig Jord. Tanken lod sig ikke afvise. Jeg befandt mig ikke i Gravhvælvingen. Jeg maatte være faldet i Afmagt, mens jeg var hjemmefra, mens jeg opholdt mig mellem Fremmede, naar eller hvorledes kunde jeg ikke erindre. Og de havde begravet mig som en Hund, sømmet mig inde i en almindelig Kiste og sænket mig dybt, dybt ned i en almindelig og navnløs Grav.

Da denne forfærdelige Overbevisning gennemtrængte min Sjæl, søgte jeg paany at skrige højt; og denne Gang lykkedes det mig. Et vildt, forrykt, langtrukket Skrig, et Hyl af Dødsens Rædsel skingrede gennem Underverdenens Nat.

„Hov — Halløj!“ svarede en barsk Stemme.

„Hvad i Djævelens Skind og Ben er der i Vejen?“ sagde en anden.

„Hold op med det,“ sagde en tredie.

„Hvad er Meningen med de Kattehyl?“ sagde en fjerde. Og nu blev jeg grebet og rusket af en Flok barsk udseende Personer. De vækkede mig ikke af Søvn; ti jeg var lysvaagen, da jeg skreg; men de gengav mig den fulde Brug af min Hukommelse.

Dette Eventyr hændte mig i Nærheden af Richmond i Virginia. Jeg var sammen med en Ven taget paa Jagt langs James-Flodens Bredder. Natten nærmede sig, og vi fik Uvejr. En lille Slup laa for Anker i Floden ladet med Havejord; dens Kahyt var det eneste Sted, hvor vi kunde komme under Tag. Vi indrettede os saa bekvemt som muligt og tilbragte Natten ombord. Der fandtes to Køjer i Fartøjet, og jeg sov i den ene — hvordan Køjen ser ud i et Fartøj paa 60—70 Tons, er det knap nok Umagen værd at beskrive. Den, der tjente mig til Leje, var ganske uden Køjeklæder. Dens Vidde beløb sig til atten Tommer; og præcis lige saa stor Afstand var der mellem dens Bund og Dækket ovenover. Det var overhovedet særdeles vanskeligt at knibe sig ind i den. Ikke des mindre sov jeg fortræffeligt, og mit Anfald; ti det var ingen Drøm, — opstod som en naturlig Følge af min Stilling, af min altbeherskende Tanke om Graven, og af den Vanskelighed, jeg har ved at samle mig og især ved at genvinde min Hukommelse, naar jeg vaagner. Mændene, som ruskede i mig, var Sluppens Mandskab og nogle Arbejdere, som var ombord for at losse den. Lugten af Jord kom fra selve Ladningen. Bindet om mine Kæber var mit eget Silke-Lomme-tørklæde, som jeg havde bundet om Hovedet i Mangel af min sædvanlige Nathue.

De Kvaler, jeg led, var dog utvivlsomt lige saa store, som hvis jeg virkelig havde været levende begravet. De var forfærdelige; de var ufatteligt gruelde. Men af ondt kommer godt; mit Overmaal af Lidelse fremkaldte en Reaktion. Mit Sind genvandt sin Ligevægt, mit Nervesystem blev atter stemt. Jeg foretog Udflugter. Jeg øvede Sport. Jeg aandede den frie, friske Luft. Jeg tænkte paa alt andet end Døden. Jeg lagde de medicinske Værker paa Hylden. „Buchan“ brændte jeg. Jeg læste ingen „Natte-Tanker“, ingen Kirkegaardsfantasier, ingen Skræmsels-Historier — som denne her. Med faa Ord: jeg blev et nyt Menneske, og jeg levede som et Menneske. Efter hin mindeværdige Nat gav jeg alle Lig-Forestillinger Løbepas, og med dem svandt min kataléptiske Sygdom; maaske har de langt snarere været dens Aarsag end dens Virkning.

Der er Øjeblikke, hvor det selv for Fornuftens rolige Blik kan se ud, som om vi arme Mennesker bebor et Helvede. Men Fantasiens udforsker ikke ustraffet dets Afgrunde. Gravenes utalte Rædsler kan jo ikke betragtes som blotte Fantasifostre, men de maa — ligesom de Dæmoner, der ledsagede Afra-siab paa hans Rejse ned ad Oxus — sove, eller de vil fortære os; de maa slumre, eller vi gaar til Grunde. —

Hjærtet, som sladrede.

Sandt nok, jeg har været nervøs, ganske uhyggeligt nervøs, og jeg er det endnu; men hvorfor vil man paastaa, at jeg er gal? Sygdommen havde skærpet mine Sanser, den havde hverken ødelagt eller sløvet dem. Fremfor alt var min Hørelse skarp. Jeg hørte alt i Himlen og paa Jorden. Jeg hørte meget af det, som foregaar i Helvede. Og mig vil man kalde gal! Hør efter, læg Mærke til, hvor normalt og roligt jeg kan fortælle hele Historien.

Jeg er ude af Stand til at sige, hvorledes Tanken først opstod i min Hjerne; men da den en Gang var undfanget, forfulgte den mig Dag og Nat. Jeg tilskyndedes ikke af noget bestemt Øjemed; jeg var ikke besjælet af en hæftig Lidenskab; tværtimod, jeg holdt af den gamle Mand; han havde aldrig tilføjet mig noget ondt; han havde aldrig fornærmet mig; og jeg attraaede ikke hans Guld; jeg tror, det var hans Øje; ja, det var ganske sikkert hans ene Øje! Det var blegt og blaat som en Gribs Øje og ligesom overtrukket med en tynd Hinde. Naar det rettedes mod mig, frøs mit Blod til Is, og saaledes skete det, at den Beslutning efterhaanden — ganske, ganske langsomt — modnedes i mig, at jeg

vilde berøve Oldingen Livet og derved for bestandig befri mig for Øjet.

Saadan hænger det sammen. Og mig anser man for gal! Men gale Folk har ikke Begreb om noget som helst. Man skulde blot have set, hvor snildt jeg gik til Værks, med hvilken Forsigtighed, med hvilken Forudseenhed og Forstillelse jeg opererede. Jeg havde aldrig været saa elskværdig mod den gamle Mand som i den Uge, der gik forud for Mordet. Og hver Nat, omtrent ved Midnatstid, aabnede jeg hans Dør ganske, ganske sagte. Naar nu Aabningen var stor nok, til at mit Hovede kunde slippe ind, stak jeg allerførst en Blændlygte, der var saa grundigt og omhyggeligt lukket, at den ikke lod det allermindste Lysskær undslippe, ind gennem Spalten og lod dernæst mit Hovede følge efter. Det var til at le ad, saa snedigt som jeg stak mit Hovede ind! Jeg bevægede det langsomt, umaadelig langsomt for ikke at forstyrre Gamlingens Søvn. Jeg var en hel Time om at faa Hovedet saa langt frem, at jeg kunde se ham ligge der henne i Sengen. Hoho, vilde maaske en gal Mand baaret sig saa snedigt ad? Og naar jeg saa havde faaet Hovedet ind i Værelset, aabnede jeg Lygten forsigtigt, aa med en Forsigtighed uden Lige! — ti Hængslerne peb, — og jeg aabnede den akkurat saa meget, at en enkelt tynd Lysstråale faldt paa Gribbeøjet. Og det gjorde jeg i syv lange Nætter — og altid ved Midnatstid; men Øjet var bestandig lukket, og saa var det jo umuligt at udføre Handlingen; ti det var ikke den gamle Mand, der pinte mig, det var hans onde Øje. Og hver Morgen ved Daggry traadte jeg frimodigt ind i hans Værelse, talte dristigt til ham, nævnte ham hjærteligt ved Navn og spurgte, hvordan han havde tilbragt Natten. Tilvisse, han skulde have været en

meget skarpsindig gammel Mand for at gætte, at jeg hver Nat paa Slaget tolv stod og saa paa ham, mens han sov.

Den ottende Nat aabnede jeg Døren endnu forsigtigere end ellers. Min Haand flyttede sig langsommere end Minutviseren paa et Ur. Ingensinde havde jeg som den Nat følt Omfanget af min Energi, min Klogskab. En hoverende Følelse fyldte mit Bryst. At tænke sig til, der stod jeg og aabnede Døren ganske, ganske langsomt, og han havde end ikke den fjærreste Anelse om mit skjulte Forehavende, om mine lønlige Tanker. Forestillingen herom fik det til at klukke i mig. Maaske hørte han det; ti han rørte sig pludselig i Sengen som skræmt op af Søvn. Nu vil man maaske tro, at jeg veg tilbage — paa ingen Maade! Der var bælgmørkt i Værelset; Skodderne var tæt tillukkede af Frygt for Tyve; derfor vidste jeg, at han ikke kunde se, at Døren aabnedes; og jeg blev ved at skubbe den op.

Jeg havde Hovedet indenfor og skulde netop aabne Lygten, da min Tommelfinger gled paa Blikhylsteret, og Oldingen fo'r over Ende i Sengen med Raabet: „Hvem der!“

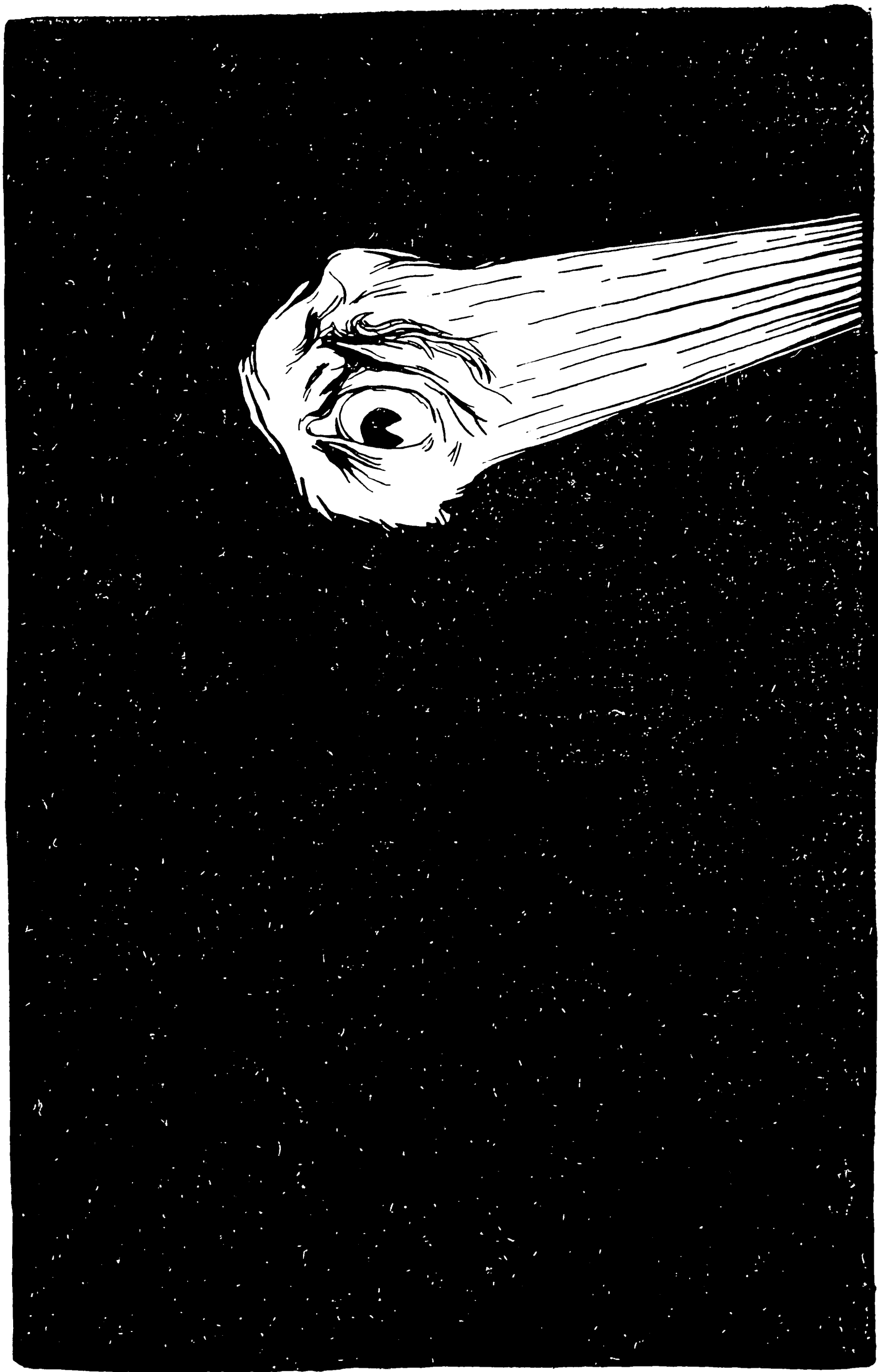
Jeg blev staaende ganske stille, og ikke et Ord kom over mine Læber. En hel Time igennem rørte jeg ikke en Muskel, og i al den Tid hørte jeg ikke, at han lagde sig tilbage i Sengen. Han sad bestandig oprejst i Sengen og lyttede — akkurat som jeg selv havde siddet Nat efter Nat og lyttet til Dødsningeurene i Væggen.

Pludselig hørte jeg en Stønnen; og jeg skønnede, at den Stønnen skyldtes en Dødsens Rædsel. Den havde ikke sit Udspring i Smerte eller Sorg; det var den dumpe, halvkvalte Lyd, der stiger op fra

Sjælens Dyb som Vidnesbyrd om en alt overvældende Gru. Jeg kendte kun altfor godt den Lyd. Mangen en Nat, ved Midnatstide, naar Menneskenes Børn sov, er den strømmet ud fra mit eget Bryst og har ved sit frygtelige Ekko forstærket de Rædsler, der sønderled mig. Ja, jeg kendte den godt. Jeg forstod, hvor Oldingen led, og jeg ynkedes over ham, skønt jeg kluklo indvendig. Jeg vidste, at han havde ligget vaagen, lige siden han ved den første svage Støj rørte sig i Sengen. Og hans Angst havde voxet og voxet. Han havde søgt at indbilde sig selv, at der ingen Grund var til Ængstelse; men det var ham ikke muligt. Han havde sagt til sig selv: „Det er kun et Vindstød i Kaminen . . . det er kun en Mus, der er løbet hen over Gulvet . . . det er kun en Faarekylling, der har pebet.“ Ja, han havde søgt at holde Modet oppe ved alle disse Formodninger; men det havde alt sammen været forgæves. Det havde været forgæves; fordi den sig nærmende Død havde kastet sin Skygge over ham. Og det var denne dystre Skygge, som han ikke sansede, men hvis Nærværelse han dog sporede, der i ham vakte en Følelse af, at mit Hovede var inde i Værelset, skønt han hverken saa eller hørte det.

Da jeg havde ventet længe og taalmodigt og ikke hørt ham lægge sig ned i Sengen, besluttede jeg at aabne Lygten en Smule, en ganske lille Smule. Og nu aabnede jeg den med en Forsigtighed, som ikke er til at beskrive, til endelig en enkelt bleg Lysstraale som en Edderkops Traad skød sig ud fra Sprækken og faldt paa Gribbeøjet.

Det var aabent, vidt aabent, og jeg fyldtes af Raseri ved Synet af det. Jeg saa det tydeligt og skarpt, jeg saa dets blaa-blakkede Farve og den modbyde-

lige Hinde, der isnede mig lige til Marven i mine Knogler; men ellers saa jeg intet af Oldingens Ansigt eller Legem, jeg havde rent instinktmæssig rettet Lysstraalen mod det forbandede Øje.

Har jeg maaske ikke sagt, at det, man fejlagtig anser for Vanvid, ikke er andet end en Overudvikling af Sanserne? Nuvel, her er et Exempel derpaa: jeg hørte pludselig en sagte, halvkvalt, hastigt gentaget Lyd, saadan noget lignende som den Lyd, man hører fra et Ur, der er indsvøbt i Bomuld. Ogsaa den Lyd kendte jeg godt; det var Oldingens Hjærte, der bankede. Den Banken øgede mit Raseri, som Trommehvirvlen øger Soldatens Mod.

Men endnu lagde jeg Baand paa mig og holdt mig stille. Jeg trak knap nok Vejret. Jeg holdt Lygten ubevægelig. Min Bestræbelse gik kun ud paa at fastholde Lysstraalen paa Øjet. Imidlertid tog Hjærtets infernalske Banken til; den blev hurtigere og hurtigere, højere og højere for hvert Øjeblik der gik. Oldingens Rædsel maa have været ubeskrivelig! Hjærtets Banken blev lydeligere og lydeligere for hvert Øjeblik, siger jeg. Læg Mærke dertil. Jeg har omtalt min Nervøsitet; jeg er nu en Gang meget nervøs; og nu midt i den dybe Nat, midt i den frygtelige Stilhed, der herskede i det gamle Hus, opfyldte denne sælsomme Lyd mig med ustyrlig Rædsel. Endnu i nogle Minutter holdt jeg mig stille. Men Hjærtets Banken blev højere og højere; jeg troede, det maatte bryde. Men nu kom der en ny Angst op i mig; sæt, en Nabo hørte Lyden. Oldingens sidste Time var kommen! Med et Hyl vristede jeg Blændlygten helt aaben og sprang ind i Værelset. Han skreg en Gang, kun en Gang. I et Nu havde jeg ham paa Gulvet og de tunge Sengeklæder ovenpaa ham. Jeg smilede muntert, fordi mit

Værk for saa vidt var fuldbragt; men endnu i nogle Minutter blev Hjærtet ved at slaa sine dumpe Slag; dog foruroligedes jeg ikke deraf; ti Lyden kunde umuligt trænge gennem Væggen. Tilsidst ophørte disse Slag; Oldingen var død. Jeg fjærnede Sengeklæderne og undersøgte Liget. Ja, han var død, stendød. Jeg anbragte min Haand over hans Hjærte og lod den forblive der adskillige Minutter; Puls-slaget var ophørt; han var død; hans Øje vilde ikke plage mig tiere.

Hvis nogen endnu anser mig for gal, saa vil han sikkert høre op dermed, naar jeg nu beskriver de kloge Forholdsregler, jeg traf for at skjule Liget. Det var allerede langt ud paa Natten, og jeg arbejdede ilstomt men stilfærdigt. Allerførst skilte jeg Hovede, Arme og Ben fra Kroppen. Derpaa brød jeg tre af Gulvbrædderne op og puttede det hele derned. Derpaa lagde jeg atter Brædderne til Rette, saa behændigt, saa snedigt, at intet menneskeligt Øje — ikke engang hans! — vilde have kunnet opdage noget mistænkeligt. Der var intet at vaske bort, ingen Plet af nogen Art, ikke mindste Stænk af Blod. Dertil havde jeg jo været altfor snedig. En Beholder havde opfanget det alt sammen — ha, ha, ha! —

Da jeg havde tilendebragt disse Arbejder, var Klokken blevet fire, men det var endnu bestandig midnatsmørkt. Just som Klokken slog, blev der banket paa Gadedøren. Med let Hjærte gik jeg ned og aabnede den, — hvad havde jeg vel nu at frygte? Tre Mænd traadte ind og fremstillede sig meget elskværdigt som Opdageré. En af Naboerne havde i Nattens Løb hørt et Skrig; der var opstaaet Mistanke om en eller anden Ugerning; Underretning

var blevet sendt til Stationen; og de (Betjentene) havde faaet det Hverv at undersøge Stedet.

Jeg smilede, — hvad skulde jeg vel ogsaa frygte? Jeg bød Herrerne Velkommen. Hvad Skriget angik, forsikrede jeg dem, saa var det mig selv, der havde skreget tilskyndet af en ond Drøm; og jeg henledte deres Opmærksomhed paa, at den gamle Herre var rejst paa Landet. Jeg førte mine Besøgende rundt i hele Huset; jeg bad dem undersøge alt paa det nøjeste; og tilsidst førte jeg dem ind i hans Værelse. Jeg viste dem hans Ejendele, urørte som de var og i den skønneste Orden. I et Overmaal af Tryghedsfølelse bragte jeg Stole ind i Værelset og bad dem tage Plads der og hvile sig ud ovenpaa deres Anstrængelser, mens jeg selv i vanvittig Triumf anbragte min Stol lige oven over mit Offers Lig.

Betjentene var beroligede; min Opførsel havde fjærnet enhver Mistanke. Selv var jeg besynderligt vel til Mode; de tog Plads, og vi passiarede hyggeligt og fortroligt sammen. Men før lang Tid var gaaet, følte jeg, at jeg blev bleg, og jeg ønskede, de var vel ude af Huset igen. Mit Hovede smertede, og det begyndte at ringe for mine Øren; men de sad der bestandig, de passiarede bestandig. Denne Ringen for mine Øren blev ved, og den blev stærkere og stærkere. Jeg sludrede løs for at blive Fornemmelsen kvit; men den beholdt sit Tag i mig, den blev tydeligere og tydeligere; og sluttelig fandt jeg ud, at Lyden slet ikke havde hjemme i mine Øren.

Uden Tvivl blev jeg meget bleg, da jeg gjorde den Opdagelse; men jeg lod Munden løbe, og jeg hævede min Stemme. Men Lyden tiltog, — hvad skulde jeg dog gøre? Det var en dump, halv-kvalt, hastigt gentaget Lyd, saadan noget lignende som den Lyd, man hører fra et Ur,

der er indsvøbt i Bomuld. Jeg snappede efter Vejret; men Betjentene lagde ikke Mærke dertil. Jeg talte hurtigere, voldsommere; men Lyden blev ved at tage til. Jeg sprang op, jeg geraadede i Affekt over rene Bagateller, jeg raabte op med skingrende Stemme; jeg gestikulerede hæftigt; men Lyden blev ved at tage til. Aa, hvorfor gik de Mennesker dog ikke. Jeg travede frem og tilbage paa Gulvet med lange Skridt, som om jeg var forbitret indtil Raseri over en eller anden Bemærkning, der var faldet; men Lyden blev ved at tage til. Aa Gud, hvad skulde jeg dog gøre? Jeg fraaded, jeg rased, jeg svor! Jeg svang Stolen, paa hvilken jeg havde siddet, og jog den skurende hen over Gulvbrædderne; men Lyden overdøvede alt, og den blev ved at tage til; den blev højere og højere, højere! Og der sad Betjentene og passiarede og spøjte og smilede. Var det da muligt, at de slet intet hørte? Almægtige Gud — nej, nej! De hørte det. De havde Mistanke. De vidste det. De godtede sig over min Rædsel. Saadan troede jeg, og det tror jeg endnu. Men alt var bedre end denne Kval; alt var at foretrække for denne Haan! Jeg kunde ikke udholde at se paa disse hykleriske Smil længer! Jeg følte, at jeg maatte skrige eller dø. Og nu, nu igen, lyt — højere, højere, højere, højere!

Saa skreg jeg da ud:

„I Slyngler, forstil jer ikke længer! Jeg tilstaar jo alt! — Riv Gulvbrædderne op. Der er det, der! Det er hans modbydelige Hjertes Banken.“ —

Ballon-Krøniken.

„Forbavsende Nyheder med Expressen via Norfolk! Vejen over Atlanterhavet tilbagelagt i tre Dage! Afgørende Triumf for Hr. Monck Masons Flyve-maskine! Hr. Mason, Hr. Robert Holland, Hr. Henson, Hr. Harrison Ainsworth og fire andre ankomne til Sullivans Øen i Nærheden af Charleston Syd Carolina i det styrbare Luftskib „Viktoria“ efter en Rejse paa 75 Timer fra Land til Land! Udtømmende Redegørelse!“

Efterfølgende Historie med ovenstaaende „Hoved“ i pragtfuldt store Bogstaver blev i sin Tid offentliggjort som en Kendsgerning i „New York Sun“, et Dagblad, og svarede fuldstændig til sin Hensigt at skabe vældig Sensation blandt alle Nyt-Spørgere — lige til næste Postdamper fra Charleston var ankommet. Efterspørgslen efter „den eneste Avis, der havde Nyheden“, var rent ud overvældende, og for Resten — selv om „Viktoria“ (som nogle vil mene) ikke tilendebragte nævnte Rejse, saa vil det i al Fald være vanskeligt at anføre nogen Grund, hvorfor den ikke skulde have gjort det.

„Endelig er det store Problem løst! Luften er blevet betvunget af Videnskaben som alt Jorden og Havet tilforn; snart vil den blive en gængs og bekvem Færd-

selsvej for Menneskene. Atlanten er passeret i Ballon! og oven i Købet uden Vanskelighed, uden Fare saa vidt kan skønnes, med fuldstændigt Herredømme over Luftskibet, og i det ufatteligt korte Tidsrum af 75 Timer! Takket være vor Charleston-Korrespondents Energi er vi de første, der formaar at bringe Publikum Underretning om denne højst sælsomme Rejse, der udførtes fra Lørdagen d. 6te ds. Kl. 11 Formiddag til Tirsdagen den 9de ds. Kl. 2 Eftermiddag af Sir Everard Bringhurst, Hr. Osborne, en Nevø af Lord Bentincks; Hr. Monck Mason og Hr. Robert Holland, de to velkendte Luftskippere, Hr. Harrison Ainsworth, Forfatteren til „Jack Sheppard“ m. m. og Hr. Henson, Ophavsmanden til den for kort siden forulykkede Flyvemaskine, samt to Sømænd fra Woolwich, i alt otte Personer. Alle Enkeltheder, som meddeles, er autentiske og paalidelige i enhver Henseende, eftersom de paa ringe Undtagelse nær Ord til andet er givne efter Monck Masons og Hr. Harrison Ainsworths Dagbogsoptegnelser; ligeledes kan vor Korrespondent takke disse Herrers store Elskværdighed for mange mundtlige Oplysninger om Ballonen selv, dens Konstruktion og andet af Interesse. Den Forandring, der er foretaget med det os tilsendte Manuskript, gaar alene ud paa at lade vor Meddeler Hr. Forsyths Beretning fremtræde i sammenhængende og let forstaaelig Form.

Ballonen.

To afgjort mislykkede Forsøg, der er foretagne i den senere Tid — Hr. Hensons og Sir George Cayleys — havde i høj Grad svækket Publikums Interesse for Luftsejlad. Hr. Hensons Plan, der til at begynde med endogsaa af Videnskabsmænd ansaas

for udførlig, gik ud paa Anvendelsen af et Skraa-plan, der slyngedes ud fra et højt Punkt og holdtes i Bevægelse af Vinger, noget nær af samme Form som Møllevinger. Men ved alle de Forsøg, der anstilledes med Modeller fra Adelaide Galleriet, viste det sig, at disse Vinger saa langt fra bevægede Flyvemaskinen fremad, at de tværtimod hæmmede dens Flugt. Dens Bevægelse fremad skyldtes udelukkende Skraaplanets Nedfart gennem Luften, og denne Fremfart viste sig at være større, naar Vingerne stod stille end naar de var i Gang, en Kendsgerning, der tilstrækkelig godtgør deres Uanvendelighed; og da det ikke alene var deres Bestemmelse at drive Maskinen fremad men ogsaa at holde den oppe, var Forsøget jo totalt mislykkedes. Sir George Cayley kom imidlertid derved paa den Tanke at anvende Drivkraft til en Maskine, der i Forvejen var i Stand til at holde sig flyvende — med andre Ord til en Ballon. Tanken var jo for saa vidt kun ny og Sir Georges med Hensyn til dens Udførelse i Praxis. Han fremviste en Model af sin Opfindelse i Polyteknisk Lærestanstalt. Drivkraften var ogsaa her Vinger, nemlig fire, men de viste sig ganske ude af Stand til at øve nogen Indflydelse paa Ballonens Bevægelse. Forsøget maatte betragtes som totalt mislykket.

Det var paa dette Tidspunkt, at Hr. Monck Mason, hvis Rejse fra Dover til Weilburg i Ballonen „Nassau“ vakte saa stor Opmærksomhed i 1837, faldt paa den Tanke, at Drivkraften maatte baseres paa den archimediske Skrues Princip, idet han med Rette tilskrev Hr. Hensons og Sir George Cayleys Uheld den Omstændighed, at der var anvendt en brudt Flade af hinanden uafhængige Vinger som Drivkraft. Han gjorde sit første Forsøg for Offent-

ligheden i Willis Etablissement, men flyttede senere hen sin Model til Adelaide Galleriet.

Hans Ballon var ligesom Sir George Cayleys en Ellipsoide. Den var 13 Fod og 6 Tommer lang og 6 Fod og 8 Tommer høj. Den indeholdt ca. 320 Kubikfod Gas; hvis den fyldtes med ren Brint, vilde den være i Stand til at løfte en Byrde paa 21 Pund strax efter Paafyldningen, før noget af Gassen endnu havde faaet Tid at svinde bort. Hele Modellen vejede 17 Pund, der blev altsaa en Frivægt paa 4 Pund tilovers. Neden under Ballonens Midte fandtes en Ramme af let Træ, som paa sædvanlig Maade var fastgjort til Ballonen ved Hjælp af Snore. Og under Rammen hang en Vidjekurv eller Gondol.

Skruen bestaar af en Axe, et hult 18 Tommer langt Messingrør, gennem hvilket der slynger sig en Række Staal-Radier med en Hældning af 15 Grader. Disse Radier er udvendigt forbundne med flade Staalbaand, der danner som en Slags Hylster om Skruen og igen er overtrukne med ferniseret Silke, hvorved en taalelig glat Overflade fremkommer. Skruens Axe mødes ved hver Ende med en hul Messingstang, der er fastgjort til Ballonringen. I de nederste Ender af disse Stænger er der Huller, i hvilke Skruens Tapper drejer sig. Fra den Ende af Axelen, der er nærmest ved Gondolen, udgaar en Staalstang, der sætter Skruen i Forbindelse med et Drev, der faar sin Bevægkraft fra en i Gondolen anbragt meget kraftig Fjedermekanisme. Ved Hjælp af denne Fjeder bringes Skruen til at bevæge sig med stor Hurtighed og forplanter sin Bevægelse til Ballonen, der af Roret lod sig styre i hvilken som helst Retning. Fjedren var meget stærk i Forhold til sit Omfang, den formaaede at løfte 45 Pund 4 Tommer til Vejrs efter første Omdrejning. Den vejede 8 Pund. Roret

var en Ramme af Rotting overspændt med Silke, omtrent af Form som en Kætser; det var omtrent 3 Fod langt og ca. en Fod, hvor det var bredest; det vejede et Lod. Det kunde anbringes horisontalt og det kunde drejes saa vel opad og nedad som til Højre og Venstre og gjorde det saaledes muligt for Luftskipperen at flytte Luftmodstanden, som det maatte møde i hvilkensomhelst Skraastilling, efter Ønske og derved bestemme Ballonens Retning.

Denne Model, som vi af Mangel paa Tid kun har beskrevet højst ufuldkomment, blev forevist i Virksomhed fra Adelaide Galleriet; den opnaaede Hastighed var en Mil i Timen. Modellen vakte besynderligt nok ingen videre Opmærksomhed, i hvert Fald ingen der kan sammenlignes med den, der i sin Tid blev Hr. Hensons ganske anderledes komplicerede Flyvemaskine til Del — saa indgroet er nu en Gang Menneskenes Foragt for det, der er ligetil. Man bildte sig ind, at der for at naa al Luftsejlad's store Maal maatte udfoldes en ganske anderledes indviklet Anvendelse af Mekanikens Love.

Hr. Mason var imidlertid saa fuldt og fast overtydet om sin Opfindelses Fortræffelighed, at han besluttede, om muligt strax, at bygge en Ballon, der kunde levere Beviset ved Udførelsen af en længere Rejse — det var oprindelig hans Hensigt at sætte over Kanalen, som han jo allerede en Gang havde passeret i Ballonen „Nassau“. I det Øjemed søgte og opnaaede han Sir Everard Brighthursts og Hr. Osbornes Protektion; disse to Mænd er vel kendte paa Grund af deres videnskabelige Fortjenester og ikke mindre for den Interesse, de altid har vist Luftsejladsen. Efter Hr. Osbornes Ønske blev Forehavendet holdt hemmeligt for Offentligheden; de eneste, der blev sat ind i Planen, var de Mænd, der havde

med Ballonens Tilvirkning at gøre; den byggedes under Tilsyn af d'Hrr. Mason, Holland, Sir Everard Brighthurst og Osborne paa sidstnævntes Gods i Nærheden af Penstruthal i Wales. Hr. Henson og hans Ven, Hr. Ainsworth, erholdt Tilladelse til at tage Ballonen i Øjesyn i Lørdags, og de to Herrer blev efter derom fremsat Ønske indlemmede i Rejseselskabet. Af hvad Grund de to Søfolk ogsaa kom med, ved vi ikke — men i Løbet af en Dags Tid eller to skal vi have gjort vore Læsere Rede for enhver nok saa ubetydelig Enkelthed ved denne usædvanlige Rejse.

Ballonen er forfærdiget af Silke og ferniseret med Kautschuk-Fernis. Den er af vældigt Omfang og rummer over 40,000 Kubikfod Gas; men eftersom der er anvendt Kulgas i Stedet for den vanskelige og kostbare Brint, beløber dens Bæreevne sig dog kun til 2500 Pund strax efter Paafyldningen. Kulgassen er jo ikke blot langt billigere; den er tillige lettere at skaffe og behandle.

Dens Anvendelse i Luftsejladens Tjeneste skyldes Hr. Charles Green. Før hans Opdagelse var den Ting at fylde en Ballon ikke blot en meget bekostelig men tillige en meget usikker Affære. To, tre Dage er ofte gaaede til Spilde med forgæves Forsøg paa at skaffe den tilstrækkelige Mængde Brint til at fylde en Ballon, hvorfra den igen havde stor Tilbøjelighed til at undslippe i Kraft af sin overordentlige Tyndhed og sin Affinitet til den omgivende Atmosfære. En Ballon, der er i Stand til at bevare sit Indhold af Kulgas uforandret med Hensyn til Kvalitet og Mængde i et Tidsrum af 6 Maaneder, vil ikke kunne bevare et tilsvarende Kvantum Brint rent i 6 Uger.

Da Bæreevnen vurderedes til 2500 Pund og

samtlige Rejsendes Vægt kun beløb sig til 1200 Pund, saa var der jo endnu til Rest 1300 Pund, og af disse gik de 1200 med til Ballasten, der var anbragt i Sække af forskellig Størrelse mærkede med deres respektive Vægt, og til Reb, Barometre, Kikkerter, Kasser med Proviant til 14 Dage, Vandtønder, Kapper, Vadsække og forskellige andre uundværlige Sager, deriblandt en Kaffe-Varmer, der var indrettet til at varme Kaffe ved Hjælp af Læskeskalk, saa Ild helt kunde undværes, hvis det ansaas for raadeligst. Alle disse Sager med Undtagelse af Ballasten og nogle faa Smaating blev fastgjorte til Ballongjorden. Gondolen er relativt mindre og lettere end den, der er benyttet til Modellen. Den er dannet af tynde Vidjer og vidunderlig stærk i Forhold til sin lette Konstruktion. Den er 4 Fod til Bunden. Roret er forholdsvis stort i Sammenligning med Modellens, Skruen er betydeligt mindre. Ballonen er endvidere forsynet med Dræg og Slæbeline; sidstnævnte er af overordentlig Vigtighed. Af Hensyn til de af vore Læsere, der ikke er fortrolige med Luftsejladens Detailler, vil en kort Forklaring være nødvendig.

Saa snart Ballonen forlader Jorden, kommer den under mange forskellige Indflydelser, der bidrager til at forandre dens Vægt og saaledes fremmer eller hæmmer dens Stigning. Der kan f. Ex. paa Silken afsættes et Lag Dug, hvis Vægt beløber sig til endda flere Hundrede Pund; og det bliver da nødvendigt at kaste Ballast over Bord, i modsat Fald synker Ballonen. Hvis det nu bliver klart Solskin snart efter, vil Dugdraaberne fordampe; ydermere vil Gassen blive udvidet af Varmen, og Ballonen vil nu stige hurtigt til Vejrs. Til at stanse denne Stigning har man kun et Middel (eller havde, før Hr.

Green fandt paa Anvendelsen af Slæbelinen), nemlig: at slippe Gas ud gennem Ventilen; men hvad man mister i Gas, mister man ogsaa i Stige-Evne, og Resultatet bliver, at selv den bedst konstruerede Ballon i Løbet af forholdsvis kort Tid har udtømt sine Hjælpemidler og derfor maa vende tilbage til Jorden. Dette var den store Hindring for Foretagelsen af lange Rejser.

Slæbe-Linen overvinder Vanskeligheden paa den simplest tænkelige Maade. Den bestaar blot i et langt Tov, der slæber efter Gondolen og har til Opgave at holde Ballonen paa væsentligt samme Niveau. Hvis f. Ex. Silken bliver overtrukken med Væde og Ballonen som Følge deraf begynder at synke, saa er det ikke nødvendigt at udkaste Ballast for at modvirke Vægtforøgelsen; ti den modvirkes ved at et Stykke Reb af tilsvarende Vægt nu kommer til at slæbe henad Jorden. Hvis Ballonen derimod af en eller anden Grund skulde blive lettere og stige til Vejrs, saa vil denne Stigning afbalanceres af Vægten af det Stykke Reb, der nu løftes op fra Jorden. Saaledes bliver Ballonens Stigen og Synken indrammet indenfor snævre Grænser, og dens Forraad af Gas og Ballast forbliver forholdsvis ubeskaaret. Naar Rejsen gaar over Vandet, er det nødvendigt at anvende smaa Tønder af Kobber eller Træ, der er fyldte med flydende Ballast af lettere Vægt end Vand. Slæbe-Linen opfylder en anden meget vigtig Bestemmelse ved at angive Ballonens Retning. Rebet slæber efter, enten det saa er til Lands eller Vands, mens Ballonen bevæger sig frit; sidstnævnte maa derfor altid befinde sig foran, saafremt der er Tale om Bevægelse, og det bliver da muligt ved Kompassets Hjælp at bestemme Retningen. Og den Vinkel, der dannes af

Slæbelinen med Ballonens lodrette Axe, tjener til at angive Hastigheden. Naar der ingen Vinkel er, med andre Ord: naar Rebet hænger lodret ned, da er der heller ingen Bevægelse, Ballonen staar stille; men jo større Vinklen er, jo mere Ballonen er forud for Rebets Ende, desto større er Hastigheden, og omvendt.

Da den oprindelige Bestemmelse gik ud paa at sætte over Kanalen og saa vidt mulig gaa ned i Paris' umiddelbare Nærhed, havde de Rejsende været saa forsigtige at forsyne sig med Pas til alle Egne af Fastlandet med Opgivelse af Expeditionens Natur, ligesom Tilfældet var da „Nassau“ gjorde sin Rejse, og med Adkomst til Fritagelse for de sædvanlige Kontor-Formaliteter. Uforudsete Begivenheder gjorde imidlertid disse Pas overflødige.

Paafyldningen begyndte i al Ro og Mag ved Dag-gry Lørdagen d. 6. ds. i Gaarden, der hører til Weal-Vor House, Hr. Osbornes Gods en Fjerdingvej fra Penstruthal i det nordlige Wales, og Kl. 11⁷ var alt klart til Afrejse og Ballonen blev sluppet fri; den hævede sig langsomt men støt og tog Retning mod Syd; den første halve Time blev hverken Ror eller Skrue bragt i Anvendelse. Vi skrider nu til en Gengivelse af Journalen, som den er ført af Hr. Monck Mason og Hr. Ainsworth i Forening og i Afskrift meddelt os af Hr. Forsyth. Journalen er ført af Hr. Mason og forsynet med Tilføjelser af Hr. Ainsworth, der er beskæftiget med Udarbejdelsen af en omstændeligere og uden al Tvivl saare interessant Redegørelse for Rejsen, der meget snart vil blive Publikum tilgængelig.

Journalen.

Lørdagen d. 6. April. Vi havde tilendebragt alle Forberedelser i Gaar og begyndte i Dag Paafyld-

ningen ved Daggry. En tyk Taage gjorde imidlertid Ballonens Silke uhandelig, og Klokken blev næsten 11, inden vi blev færdige med Arbejdet. Og nu kappede vi Fortøjningerne i brillant Humør og steg langsomt men støt, mens en let nordlig Brise førte os afsted i Retning af Kanalen. Ballonens Stigeevne viste sig større end beregnet, og da vi var kommet et Stykke til Vejrs og klar af Bjærgene, saa vi blev udsat for Solens Straaler, blev Stigningen meget hurtig. Jeg ønskede imidlertid ikke allerede nu at tage Hul paa Ballonens Gasbeholdning og besluttede derfor at stige indtil videre. Vi løb snart Slæbelinen ud, og selv da den var løftet op fra Jorden, blev vi ved at stige meget hurtigt. Ballonen bevægede sig støt og tog sig prægtigt ud. Omtrent 10 Minutter efter Opstigningen angav Barometeret en Højde af 15000 Fod. Vejret var usædvanlig smukt, og Udsigten til det underliggende Land, der er overmaade romantisk fra hvilket Synspunkt det saa end bliver betragtet, var særdeles pragtfuld. De talløse dybe Dalkløfter viste sig for vore Øjne som Søer, fyldte som de var af Morgenens tætte Taage, og de vildt sønderrevne Klippemasser, der findes mod Sydøst, mindede mest af alt om de østerlandske Fablers taarn- og tinderige Kæmpebyer. Vi nærmede os med stor Hast til Bjærgene, men vi befandt os allerede saa højt oppe, at der ingen Fare var for Sammenstød. Faa Minutter senere sejlede vi hen over dem, og Hr. Ainsworth og Søfolkene blev meget forbavsede ved at se, hvor smaa de tog sig ud sete fra Gondolen; Jordens Uregelmæssigheder svinder jo ind, naar de ses fra stor Afstand. Vi blev ved at holde Retningen mod Syd, og da Klokken var 11¹/₂, fik vi Bristol-Kanalen i Sigte; og da der var gaaet endnu femten Minuter, havde vi Kystens Brændinger

lige under os; vi var gaaet til Havs. Vi besluttede nu at aabne Ventilen og sænke Ballonen saa meget, at Slæbelinen og dens Bøjer naaede Vand. Vi skred strax til Værket, og Ballonen begyndte at synke langsomt. I Løbet af 20 Minutter naaede den første Bøje Havfladen og strax efter Nr. 2, hvorpaa Nedfaldet ophørte. Vi var nu alle ivrige efter at prøve Skruen og Roret, og vi tog dem strax i Brug i det Øjemed at ændre Retningen og sætte Kursen lige mod Paris. Ved Hjælp af Roret lykkedes det os strax at slaa ind i den ønskede Retning, og vi fik Vinden noget nær paa Siden; vi satte nu Skruen i Gang, og det viste sig at den opfyldte sin Bestemmelse og drev Ballonen fremad. Vi istemte et nifoldigt tordnende Hurra og kastede en Flaske i Havet med en Stump Pergament, der indeholdt en kortfattet Redegørelse for Opfindelsen. Vi var imidlertid næppe blevet færdige med vore Glædesytringer, før der indtraf et uforudset Uheld, der gjorde os helt betænkelige. Staalstangen, der forbandt Skruen med Fjedren, blev pludselig kastet ud af sit Leje i Gondolen og hang nu og dinglede udenfor Rækkevidde (Uheldet skyldtes i øvrigt en pludselig, ubetænksom Bevægelse af en af de Søfolk, vi havde faaet med). Mens vi nu glemte alt andet for paany at indfange Staalstangen, kom vi ind i en stærk, vestgaaende Vindstrøm, der med stedse stigende Hast førte os ud mod Atlanterhavet. Det gik snart op for os, at vi drev ud over Havet med en Hurtighed af 12—15 Mil i Timen, og vi befandt os allerede paa Højden af Kap Clear, — vi havde det en 9—10 Mil mod Nord —, da det lykkedes os at faa fat i Stangen og vi skulde til at tænke over, hvad der nu var at gøre. I dette Øjeblik kom Hr. Ainsworth med et dristigt, men efter min Mening aldeles ikke urime-

ligt eller uhjemlet Forslag, og han fandt strax Støtte hos Hr. Holland. Forslaget gik ud paa, at vi skulde benytte os af den stærke Blæst, opgive Turen til Paris og i Stedet for søge at naa over til Amerika. Efter en kort Betænkning gav jeg den dristige Plan min Tilslutning; pudsigt nok var de to Søfolk de eneste, der kom med Indvendinger. Men de maatte jo bøje sig for os andre, som var i stort Flertal. Vi styrede stik Vest, og da vor Fart i ikke ringe Grad hæmmedes af Bøjerne, der slæbtes afsted gennem Vandet, og da vi var fuldtud Herrer over Ballonen med Hensyn til Stigning og Sænkning, kastede vi først halvtreds Pund Ballast udenbords og halede derpaa ved Hjælp af et Spil Rebet til os, saa vi blev klar af Søen. Vor Hastighed forøgedes strax ganske betydeligt; desuden tog Blæsten mere og mere til, og vi fløj snart afsted med en helt ufattelig Hurtighed; Slæbelinen stod lige bagud fra Gondolen som Vimpelen paa et Skib. Vi behøver vist ikke nævne, at vi snarlig tabte Kysten af Syne. Vi passerede utallige Skibe af alle Arter; nogle af dem forsøgte at krydse sig frem mod Vinden, men de fleste laa underdrejede. Ombord i dem alle vakte vi den største Opstandelse til stor Fornøjelse for os — og især for vore to Matroser, der havde faaet en Snaps Genever og nu gav Fanden i al Frygt og Fare. Mange af Fartøjerne affyrede derer Signal-Kanoner, og vi blev hilste med høje Hurraraab og Svingen med Huer og Lommetørklæder. Vi fortsatte vor Rejse Dagen igennem, uden at der indtraf noget af Betydning, og da Nattens Mulm sænkede sig om os, anstillede vi en løselig Beregning af den Vejlængde, vi alt havde tilbagelagt. Den maatte allermindst anslaaes til Hundrede Mil og sandsynligvis til meget mere. Skruen var hele Tiden i Bevægelse og bidrog sikkert til at øge Farten bety-

deligt. Ved Solnedgang gik Stormen over til en fuldstændig Orkan; Vindretningen var hele Tiden den samme og varslede os alt muligt Held. Vi led meget af Kulde, og Luftens Fugtighed var os til stort Ubehag; men saa megen Plads var der da i Gondolen, at vi kunde ligge ned og indrette os det taaleligt ved Hjælp af vore Kapper og et Par Tæpper, vi havde med.

Efterskrift. [Af Hr. Ainsworth] De sidste ni Timer har uden al Sammenligning været de interessanteste i mit Liv. Den Bedrift, der her øves for første Gang, og Faren, som knytter sig til Eventyret, alt bidrager til at sætte mit Sind i Bevægelse. Give til Gud, at vi maatte have Lykken med os. Jeg tænker ikke paa min egen ringe Person, jeg tænker paa Videnskabens Udbytte og den Triumf, det vil være for Menneskeheden. Og dog synes jo Bedriften saa let at øve, at man maa undres paa, at den ikke er øvet før. En eneste Storm, som den vi nu nyder godt af, en eneste Storm, der hvirvler en Ballon afsted en 4—5 Dages Tid (og disse Storme varer jo ofte meget længere) — og den Rejsende føres lettelig i det Tidsrum fra Kyst til Kyst. Ja, haves en saadan Storm til Raadighed, da bliver ikke det vældige Atlanterhav for mere end en Indsø at regne. Der er intet, der i dette Øjeblik gør saa stærkt Indtryk paa mig som den dybe Tavshed, der ruger over Vandene, hvorvel de er i det voldsomste Oprør. Men Bølgerne er uden Mæle. Det grænseløse, forfælsende Ocean vrider sig i den bitreste Vaande; men ingen Klagelyd undslipper det. De bjærghøje Bølger vækker Tanken om Hærskarer af stumme Giganter, der modstandsløst er i Dødskampens Vold. En Nat som denne lever et Menneske et helt Aarhundredes Liv; ja, jeg vilde heller ikke give Afkald paa en

saadan Nat, om der saa bødes mig et helt Aarhundredes Hverdagsliv som Vederlag.

Søndagen d. 7. [Hr. Masons Optegnelser.] Kl. 10 i Formiddags lagde Blæsten sig noget og gik over til en 8—9 Knobs Brise (som man vilde sige ombord i et-Skib); den førte os afsted med en Hastighed af 7—8 Mil i Timen eller maaske mere. Den har imidlertid trukket sig stærkt over mod Nord; og nu ved Solnedgang holder vi Kursen stik Vest ved Hjælp af Skrue og Ror, der beundringsværdigt opfylder deres Bestemmelse. Jeg betragter Opgaven som løst; at sejle gennem Luften i hvilkensomhelst Retning — stik mod Vinden ene undtaget — er ikke længere noget Problem. Den stærke Storm, det var i Gaar, kunde vi ikke have arbejdet os op imod; men vi kunde — om fornødent — have unddraget os dens Herredømme ved at gaa højere til Vejrs. En temmelig stærk Blæst, tror jeg, vi vil være i Stand til at overvinde med Skruen. I Middags steg vi ved at udkaste Ballast til en Højde af 25000 Fod. Vi gjorde det i den Hensigt at søge en gunstig Luftstrøm — men uden Held. Vi har mere end Gas nok til at rejse over denne Smule Dam, om saa Rejsen skulde vare tre Uger. Jeg nærer ikke ringeste Tvivl med Hensyn til Udfaldet. Vanskeligheden er blevet stærkt overdrevet og mistydet. Jeg kan vælge den Luftstrøm, der passer mig bedst; og skulde de alle vise sig kontrære, kan jeg dog bane mig Vej ved Skruens Hjælp. Vi har intet oplevet af Interesse. Natten tegner til at blive smuk.

Efterskrift. [Af Hr. Ainsworth.] Jeg har lidet at meddele ud over den Kendsgerning (der i øvrigt forbavsede mig meget), at jeg i en Højde, der er lig med Cotopaxis, hverken frøs synderligt, led af Hovedpine eller Aandedrætsbesværighed; og det

samme var Tilfældet med Hr. Mason, Hr. Holland og Sir Everard. Kun Hr. Osborne følte en Trykken for Brystet, der imidlertid snart fortog sig. Vi er kommet et godt Stykke afsted i Dagens Løb; vi maa have passeret over det halve af Atlanterhavet. Vi er kommet forbi en 20—30 Skibe og synes at have vakt megen og glad Forbavselse. Naar alt kommer til alt, er det vist slet ikke saa vanskeligt at sætte over Oceanet i Ballon. NB. I 25000 Fods Højde ser Himlen paa det nærmeste sort ud, og Stjærnerne er synlige. Man skulde tro, at Havet frembød en Runding for Øjet, men det er ikke Tilfældet, det frembyder tværimod Billedet af en Hulning.¹

Mandagen d. 8. [Hr. Masons Optegnelser.] I Morges havde vi igen et lille Uheld med Staalstangen, som sikkert maa indrettes anderledes, hvis der ikke en Gaŋg skal indtræffe en alvorlig Kalamitet. Det har blæst stærkt fra Nordøst hele Dagen; vi

¹) Hr. Ainsworth giver ingen Forklaring paa dette Fænomen, som imidlertid meget let lader sig forklare. En Linie fældet fra en Højde af 25000 Fod lodret paa Jordens (eller Havets) Overflade vil danne den ene Kathete i en retvinklet Trekant, hvis anden Kathete udgøres af Linien fra dens Skæringspunkt med Jordoverfladen og ud til Horisonten mens Hypotenusen dannes af Linien fra Horisonten og op til Ballonen. Men 25000 Fods Højde er lidet eller intet i Sammenligning med det for Blikket tilgængelige Rum. Med andre Ord: Grundlinien og Hypotenusen i den tænkte Trekant vil blive saa lange i Forhold til den lodrette Linie, at de næsten maa betragtes som paralelle. Som Følge deraf tager det sig for Luftskipperen ud, som om Horisonten er paa Jævnhøjde med Ballonen. Men eftersom det Punkt, der er lige under ham, ser ud til og virkelig ogsaa er langt borte, kommer det til at tage sig ud, som om det ogsaa befandt sig under Horisonten. Deraf den tilsyneladende Hulhed, og Indtrykket maa holde sig, til Højden bliver saa stor, at Grundliniens og Hypotenusens tilsyneladende Paralellisme ophæves — og først da vil Jordrundingen vise sig.

synes saaledes alt i alt at have Held med os. Lige i Dagbrækningen blev vi forskrækkede af nogle sære Lyde, der kom fra Ballonen. De skrev sig fra Gassens Udvidelse med den tiltagende Varme og den deraf følgende Bristning af det tynde Islag, der i Nattens Løb havde lagt sig som en Skorpe om Ballonens Netværk. Vi kastede adskillige Flasker i Søen til Skibene underneden. Vi saa en af dem blive taget op af et stort Skib — saa vidt vi kunde skønne en af New Yorker Paketbaadene. Vi søgte at forvisse os om dens Navn men blev dog ikke helt sikre i vor Sag. Saa vidt vi kunde se gennem Hr. Osbornes Kikkert var det noget i Retning af „Atalanta“. Klokken er nu 12 Midnat; vi bevæger os stadig næsten stik Vest og med god Fart. Havet er fosforlysende.

Efterskrift: [Af Hr. Ainsworth.] Klokken er nu 2, og det er næsten stille — for saa vidt man kan have nogen Mening derom, da vi jo bevæger os med Vinden. Jeg har ikke sovet siden vi forlod Weal-Vor House; jeg kan ikke holde mig oppe længer men maa se at faa et lille Blund. Vi kan ikke være langt fra Amerikas Kyst.

Tirsdagen d. 9. [Hr. Ainsworths Optegnelse] Kl. 1 Eftermiddag. Sydkarolinas flade Kyst ligger foran os. Problemet er løst. Det er lykkedes at rejse over Atlanterhavet i Ballon! Gud være lovet! Hvem vil efter dette anse noget for umuligt!

Hermed slutter Journalen. Nogle Enkeltheder vedrørende Nedstigningen blev imidlertid meddelt Hr. Forsyth af Hr. Ainsworth. Det var næsten Blikstille, da de Rejsende fik Øje paa Kysten, der strax gen-

kendtes af de to Søfolk og af Hr. Osborne. Da denne havde Bekendte i Fort Moultrie, besluttedes det at foretage Nedstigningen der i Nærheden. Ballonen styredes ind over Stranden; det var Ebbetid, Sandet laa bart, jævnt og fast, fortræffeligt til Landing; Ankeret kastedes ud og huggede sig strax fast. Øens og Fortets Beboere strømmede naturligvis ufortøvet hid for at tage Luftskebet i Øjesyn; men det var med Nød og næppe, at nogen af dem vilde tro, at Rejsen virkelig var gaaet over Atlanten. Ankeret tog Grund Kl. 2 slet; og hele Rejsen var altsaa bleven fuldført i Løbet af 75 Timer — eller snarere mindre, naar man regner fra Kyst til Kyst. Intet alvorligt Uheld indtraf. Ingen virkelig Fare truede paa noget Tidspunkt de Rejsende. Ballonen blev tømt og bragt i Sikkerhed uden Besvær. Da det Manuskript, som denne Meddelelse skyldes, afsendtes fra Charleston, opholdt Luftskepperne sig endnu i Fort Moultrie. Om deres Hensigter forlyder intet, men vi tør trygt love vore Læsere yderligere Underretning enten paa Mandag eller i al Fald Dagen derpaa.

Dette er sikkert den mest storslaede, den interessanteste, den følgerigeste Bedrift, der nogen Sinde er øvet af Mennesker. Det vilde være unyttigt allerede nu at fordybe sig i de vidtrækkende Følger, den vil drage efter sig.

Hans Pfaalls mageløse Eventyr.

With a heart of furious fancies,
Whereof I am commander,
With a burning spear, and a horse of air,
To the wilderness I wander.

Tom O. Bedlam's Song.

Det fremgaar af nylig indtrufne Efterretninger fra Rotterdam, at der er stor Opstandelse i den lærde Verden sammesteds. Og i Virkeligheden er der ogsaa hændet Begivenheder af en saadan Art — saa helt uformodede, hidtil ukendte og fuldstændig i Modstrid med alle til Dato fastslaaede Kendsgerninger, at jeg for mit Vedkommende ingenlunde tvivler om, at hele Europa forlængst er geraadet i Oprør, at Naturvidenskaberne er gaaede i Gæring, Astro-nomi og sund Sans røget i Haarene paa hinanden.

Det fremgaar, at der den . . . (ja, Datoen kan jeg ikke saa lige huske) . . . af en eller anden Grund var samlet en stor Mængde Mennesker paa Børspladsen i den velmeriterede Stad Rotterdam. Det var usædvanlig varmt i Vejret; knap en Vind rørte sig; det kom derfor Mængden saare veltilpas, at den nu og da blev overdystet af en forfriskende Byge, der faldt fra en af de store, hvide Skymasser, der hist og her tilslørede Himlens klare, blaa Hvælv. Hvordan det nu var eller ikke var, saa sporedes ved Middags-

tid en vis Bevægelse i den forsamlede Hob; den efterfulgtes af ti Tusind Tengers Klapren; og i næste Nu vendtes ti Tusind Ansigter opad mod Himmelen, ti Tusind Piber forlod paa en og samme Tid ti Tusind Mundvige, og et Raab, der umuligt kan sammenlignes med andet end Niagaras Brølen, opløftedes og klang ud over Byen og dens Omegn.

Aarsagen til al denne Hurlumhej blev snart aabenbar. Bagfra en af de allerede nævnte Skyer dukkede en Genstand langsomt frem mod den blaa Himmels Baggrund; det var blot ganske umuligt at hitte Rede i den, saa sælsomt formet, saa spøgefuldt sammenføjet var den, og de gode Borgere, som stod neden under med aabne Munde, maatte noksom undre sig. Hvad kunde det være? Ved alle Djævlene i Rotterdam hvad skulde dette Himmeltegn betyde? Ingen vidste det; ingen kunde tænke sig til det; ikke én — end ikke Borgmester Mynheer Superbus van Underduk havde fjærneste Anelse om, hvordan det Mysterium skulde opklares; og da man i Øjeblikket ikke vidste noget fornuftigere at tage sig til, saa plantede alle som én paany Piben i Mundvigen, holdt skarpt Udkig med Fænomenet, udpustede en Røgsky, vraltede afsted, udstødte meget sigende Smaagrynt, vraltede tilbage paa Plads, smaagryntede, hvilede sig ud og udpustede nye Røgskyer.

Under alt dette var imidlertid den Genstand, der havde vakt saa stor Nysgerrighed og afstedkommet saa megen Røg, dalet længer og længer nedad mod den gode By. I Løbet af faa Minutter var den nær nok, til at man kunde iagttage den tydeligt. Det syntes at være, ja, det var utvivlsomt en Slags Ballon, men Mage til Ballon var rigtignok aldrig før set i Rotterdam; ti hvem, om jeg maa spørge, har vel nogen Sinde hørt Tale om en Ballon lavet ude-

lukkende af snavset Avispapir? Sikkerlig ingen i Holland; men her lige for Næsen af Folk, eller rettere sagt i en vis Afstand oven over deres Næser, var en saadan Ballon lavet af Aviser, som man dog ikke hidtil har anvendt til det Brug. Det maatte betragtes som en udsøgt Fornærmelse mod de gode Borgere i Rotterdam. Og selve Tingens Form var endda mere anstødelig. Den lignede nemlig en mægtig Narrehue, som der er vendt op og ned paa. Og denne Lighed svandt ingenlunde ind ved nærmere Eftersyn; tværtimod, man fik Øje paa en vældig Kvast, der hang ned fra Huens Spids, og paa nogle smaa Instrumenter, der kunde ligne Faareklokker, der var fastgjorte langs dens Kant og klingrede lystigt paa Melodien „Betty Martin“. Men det blev værre endnu. Ned fra denne fantastiske Indretning hang der nogle blaa Baand med en Slags Gondol, en kolossal, drapfarvet Kastorhat, der var vældig bredskygget og havde en halvrund Puld smykket med sort Baand og Sølvspænde. Nu er der den Ting at lægge Mærke til, at mange af Rotterdams Borgere vilde aflægge Ed paa, at de havde set den Hat gentagne Gange før, ja hele Forsamlingen syntes ligefrem at betragte den som en gammel Bekendt, og Madam Grettal Pfaall udstødte et Fryderaab ved Synet af den og erklærede, at det var hendes egen kære Mands Hat. Dette var saa meget mærkeligere, som Pfaall tilligemed tre Ledsagere pludselig var forsvundet for fem Aar siden og alle Forsøg paa at erfare noget om deres Skæbne til Dato slaaede fejl. Der var ganske vist fornylig fundet nogle Ben, Menneskeben formodede man, paa et afsides Sted øst for Byen, og adskillige var af den Mening, at der her var blevet begaaet et grumt Mord, og at Ofrene efter

al Sandsynlighed maatte være Hans Pfaall og hans Fæller. Men vi gaar videre.

Ballonen havde nu nærmet sig Jorden til en Afstand af 100 Fod, og Mængden kunde rigtig tage Luftskipperen i Øjesyn. En højst besynderlig Personage var han, knap sine to Fod høj; men denne Højde vilde saamænd have været tilstrækkelig til at faa ham til at tabe Ligevægten og tumble ud over Gondolens Rand, hvis der ikke i Højde med hans Bryst havde været fastgjort et Tværbaand til Ballonens Snore. Den lille Kavalier var usædvanlig tyk og bred, hvorved han i en betænkelig Grad nærmede sig Kugleformen. Hans Fødder kunde man naturligvis ikke faa Øje paa. Hans Hænder var enormt store. Han havde graat Haar, der var flettet i en Pisk bagtil. Hans Næse var forbavsende lang, kroget og stærkt illumineret; hans Øjne store, klare og skarpe; hans Hage og Kinder var ganske vist rynkede af Alderdom, men de var brede, oppustede og dobbelte; af Øren kunde man ikke opdage mindste Spor paa hele hans Hovede. Denne pudsige lille Kavalier var iført en løst siddende Frakke af himmelblaat Atlask og stramme Benklæder fastgjorte ved Knæerne med Sølvspænder. Hans Vest var straalende gul, en hvid Tafts Hue sad forsorent paa Skøns paa hans Hovede, og et højrødt Tørklæde var slynget om hans Hals og faldt ned paa hans Bryst knyttet i en sirlig Sløjfe af fast overnaturlige Dimensioner.

Da den lille Gentleman, som omtalt, havde nærmet sig Jorden til en Afstand af 100 Fod, syntes han pludselig at blive betænkelig ved yderligere Tilnærmelse. Han gav sig derfor til at kaste Sand ud af en Lærredspose, som han løftede med stort Besvær, og det lykkedes ham for en Stund at holde Ballonen svævende i samme Højde. Derpaa trak

han hurtigt og febrilsk en stor Marokins Lommebog op af en Sidelomme i Frakken. Han vejede den betænksomt i Haanden og betragtede den højlig overrasket; han var aabentbart forbavset over dens Vægt. Omsider aabnede han den og fremtog et omfangsrigt Brev, der var forseglet med rødt Vox, og lod det falde til Jorden lige for Fødderne af Borgmesteren, Superbus van Underduk. Hans Excellence bøjede sig ned for at tage det op. Men der var fremdeles stor Uro over Luftskipperen; han havde aabenbart ikke længer det mindste at udrette i Rotterdam; han begyndte at gøre travle Forberedelser til Afrejse; og eftersom det var nødvendigt at udkaste Ballast, for at han atter kunde stige til Vejrs, gav han sig til at kaste 5—6 Poser udenbords, og de faldt uheldigvis lige ned i Ryggen paa Borgmesteren og bragte ham til at rulle 5—6 Gange rundt paa Jorden, mens det ganske Rotterdam stod og saa derpaa. Man tør vel gaa ud fra, at den mægtige Mand ikke lod en saadan Krænkkelse uhævnnet. Det fortælles da ogsaa, at han bakkede ganske rasende paa Piben, som han hele Tiden holdt fast ved — og med Guds Hjælp vil holde fast ved lige til sin Dødsdag, — og for hver Omdrejning udslyngede et halvt Dusin mægtige Røgskyer.

Imidlertid steg Ballonen til Vejrs som en Lærke, svævede afsted højt, højt oppe over Byen og gled omsider roligt om bag en stor Sky og forsvandt dermed for bestandig for de brave Borgeres undrende Øjne. Al Opmærksomhed rettedes nu mod Brevet, der havde vendt saa fuldstændig op og ned paa hans Excellence van Underduks Person og personlige Værdighed. Hin Embedsmand havde imidlertid ikke et Øjeblik under sin roterende Bevægelse glemt at tage Vare paa Brevet, der ogsaa viste sig at være

faldet i rette Hænder, eftersom det var adresseret til ham og Professor Rubadub i deres Egenskab af Præsident og Vicepræsident for det astronomiske Fakultet i Rotterdam. Det blev følgelig aabnet med det samme af disse Standspersoner, og det viste sig at indeholde efterfølgende besynderlige og højst betydningsfulde Meddelelse:

„Til Deres Excellencer van Underduk og Rubadub, Præsident og Vicepræsident for Generalstaternes astronomiske Fakultet i Rotterdam.

Deres Excellencer vil muligvis være i Stand til at erindre en ringe Haandværker, en vis Hans Pfaall, der levede af at reparere Blæsebælge og Ildpustere, og som tillige med tre andre for fem Aar siden forsvandt fra Rotterdam paa en hidtil uopklaret Maade. Jeg, Nedskriveren af denne Meddelelse, er, hvis Deres Excellencer ikke har noget imod det, samme Hans Pfaall. Det er de fleste af mine Medborgere bekendt, at jeg 40 Aar i Træk beboede det lille fir-kantede Murstenshus ved Indgangen til Sauerkraut-stræde, og at jeg havde min Bopæl der, den Gang jeg forsvandt. Ogsaa mine Forfædre har i umindelig Tid boet sammesteds og drevet samme hæderlige og indbringende Haandværk som jeg; ti sandt at sige kunde jo ingen tro Borger i Rotterdam ønske sig en bedre Profession, naar jeg fraregner de sidste Aar, da alle Mennesker kun har interesseret sig for Politik. Krediten var god, der var aldrig Mangel paa Arbejde, og det fattedes mig hverken paa Penge eller Søgning. Men, som jeg sagde, vi Reparatører kom snart til at lide under Friheden og de lange Taler, Radikalismen og alle den Slags Ting. Folk, som før havde været de bedste Kunder af Verden, havde nu ikke Tid til at skænke os en Tanke. De havde nok at

bestille med at læse om Revolutionen og holde Øje med Tidsaanden og Intelligensens Fremskridt. Hvis en Ild trængte til Opmuntring, saa havde de jo altid en Avis ved Haanden; og jeg tror nok, at Jærn og Læder vandt i Styrke, hvad Regeringen tabte, i hvert Fald var der ikke her i Rotterdam en eneste Blæsebælg, der trængte til et Sting eller et ærligt Hammerslag. Paa den Maade kunde det ikke gaa i Længden. Jeg blev snart saa fattig som en Kirkerotte, og da jeg havde Kone og Børn at forsørge, blev Livet mig tilsidst uudholdeligt, og jeg pønsede kun paa, hvordan jeg bedst skulde skille mig af med det. Men mine Rykkere undte mig ikke megen Tid til Overvejelse. Mit Hus blev bogstavelig talt belejret fra Morgen til Aften. Der var især tre, der plagede mig over al Maade, stod Vagt ved min Dør baade tidlig og silde og truede mig med Lovens fulde Strængthed. Disse tre svor jeg en frygtelig Hævn, hvis det nogen Sinde skulde lykkes mig at faa dem i mine Klør; og jeg tror, det udelukkende var Tanken om den Nydelse, der ventede mig, der afholdt mig fra at skyde mig en Kugle gennem Hovedet med det samme. Imidlertid fandt jeg det raadeligst at skjule min Forbitrelse og holde dem hen med Løfter og skønne Talemaader, til Skæbnens Gunst maatte forunde mig en bekvem Lejlighed til Udøvelsen af min Hævn.

En Dag var det lykkedes mig at slippe bort fra dem; jeg var usædvanlig modfalden og vandrede længe uden Maal og Med om i de skumleste og mest afsides Gader, til jeg sluttelig rendte mod Hjørnet af en Boghøkers Udstillingsbord. Der stod en Stol lige ved til Brug for Kunderne; jeg kastede mig fortrædelig i den og gav mig til at blade tankeløst i den første den bedste Bog, jeg fik Fingre i. Det var

en kortfattet Afhandling om spekulativ Astronomi forfattet af Professor Encke i Berlin, eller ogsaa af en Franskmand, der havde et lignende Navn. Jeg sad inde med en Mundsmag af Kundskaber paa nævnte Omraade; jeg blev mere og mere interesseret i Bogens Indhold; jeg læste den skam to Gange fra Ende til anden, før jeg paany vaagnede til Besindelse om Yderverdenen. Det var imidlertid begyndt at blive mørkt, og jeg begav mig paa Hjemvejen. Men Bogen (i Forbindelse med en Opdagelse i Pneumatik, der for kort Tid siden af en Slægtning i Nantes var bleven betroet mig som en Hemmelighed) havde gjort et uudsletteligt Indtryk paa mig, og mens jeg langsomt drev hjemad gennem de skumrende Gader, overvejede jeg nøje Forfatterens dristige, for mig delvis uforstaaelige Betragtninger. Og der var nogle af Bogens Afsnit, der paa det stærkeste paa-virkede min Fantasi; og jo mere jeg grundede, des mere levende blev min Interesse. Den stærkt begrænsede Meddelelse om Opdagelsen, der var bleven mig til Del, og særlig mit Ukendskab til Naturvidenskaberne var saa langt fra at gøre mig skeptisk med Hensyn til Opfattelsen af, hvad jeg havde læst, og indgyde mig Mistillid til de uklare Forestillinger, der var opstaaede paa Grundlag af min Læsning; tværtimod, min Uvidenhed tjente kun til yderligere at opflamme min Fantasi, og jeg var indbilsk nok — maaske fornuftig nok — til ikke at ofre en Tanke paa den Betragtning, at de enkle Forestillinger, der opstaar i mindre velskolede Hjærner og synes udsprungne af Instinkt eller Seerevne, dog vistnok kun i sjældneste Tilfælde svarer til deres formentlige Udspring.

Det var sent, da jeg kom hjem, og jeg gik strax i Seng. Men det var mig ganske umuligt at sove; jeg laa hele Natten og spekulerede. Og næste Morgen

tidlig skyndte jeg mig hen til Boghandlerens Bod og gav mine sidste rede Penge ud for nogle Værker om Mekanik og praktisk Astronomi. Og fra nu af anvendte jeg hvert Øjeblik, jeg kunde faa tilovers, til at læse i disse Bøger, og jeg gjorde snart saadanne Fremskridt, at jeg mente mig i Besiddelse af de fornødne Kundskaber til Udførelsen af en Plan, som enten Djævelen eller min gode Genius havde indgivet mig. Og alt imens søgte jeg at gøre mig gode Venner med de tre Kreditorer, der havde plaget mig saa ubarmhjærtigt. Og det lykkedes mig omsider — dels ved at sælge saa meget af mine Møbler, at jeg kunde betale det halve af Gælden, dels ved Løfte om at betale den anden Halvdel, saa snart jeg var kommet til Ende med et lille Foretagende, til hvis Udførelse jeg udbad mig deres Bistand.

Det var uvidende Personer, jeg havde at gøre med, og det voldte mig ingen synderlig Vanskelighed at vinde dem for min Plan.

Da jeg var naaet saa vidt, lykkedes det mig med min Hustrus Hjælp og under Opbydelsen af al mulig Forsigtighed at sælge Resten af mine Ejendele og i Smaasummer under forskellige Paaskud og uden — det maa jeg til min Skam tilstaa — at skænke den fremtidige Tilbagebetaling nogen Tanke at laane et ikke ringe Beløb i rede Penge. For de Midler, jeg saaledes fik til min Raadighed, anskaffede jeg efterhaanden en hel Del meget fint Musselin i Stykker paa 36 Fod, Seglgarn, Kautsjukfernis, en stor og dyb Vidiekurv, der var lavet efter min Anvisning, samt adskillige andre Sager, der er nødvendige til Konstruktionen og Indretningen af en meget stor Ballon. En saadan befalede jeg min Kone uopholdelig at sy og gav hende de fornødne Anvisninger dertil. Selv forfærdigede jeg af Seglgarnet et

Net af passende Størrelse og forsynede det med en Jærnring og Snore; endvidere indkøbte jeg Instrumenter til Brug ved Undersøgelser i de højere Luftlag. Og nu tog jeg Lejligheden i Agt og bragte ved Nattetid fem Ankere, der kunde rumme omtrent 200 Potter hver, samt et, der var noget større, til et af-sides Sted øst for Rotterdam; endvidere 6 Tinrør, der var tre Tommer i Diameter og 10 Fod lange; samt en Mængde af et vist Metal eller Halvmetal, hvis Navn jeg ikke skal nævne, og et Dusin Kurve-flasker indeholdende en meget almindelig og vel-kendt Syre. Den Gas, jeg agtede at fremstille af disse Stoffer, er en Luftart, der indtil nu ikke er fremstillet af andre end mig, i hvert Fald er den aldrig blevet anvendt i tilsvarende Øjemed. Her kan jeg kun sige, at den er en Bestanddel af Kvælstof, der saa længe er blevet betragtet som et Grundstof, og at den er 37,₄ Gange lettere end Brint. Den er uden Smag men ikke uden Lugt; den brænder med grønlig Flamme, naar den er uden Tilsætning, og den virker øjeblikkeligt dræbende paa Mennesker og Dyr. Jeg skulde ikke have det mindste imod at af-sløre den fulde Hemmelighed vedrørende denne Gas-art, men Hemmeligheden tilhører — som allerede antydet — med Rette en Borger i Nantes i Frank-rig, der i al Fortrolighed meddelte mig den. Han meddelte mig tillige — uden i mindste Maade at kende noget til mine Planer — en Methode til at fremstille Balloner af et vist Dyrs Hud, der er saa at sige fuldstændig uigennemtrængelig for Gas. Jeg fandt imidlertid Fremgangsmaaden altfor kostbar, og ret betænkt ansaa jeg Musselin med et Overtræk af Kautsjuk-Fernis for at være lige saa godt. Jeg an-fører alt dette, fordi jeg anser det for muligt, at Vedkommende vil forsøge en Ballonopstigning med

den nye Gasart, og fordi jeg ikke agter at berøve ham Æren for en højst betydningsfuld Opdagelse.

Paa det Sted, hvor Ballonens Fyldning skulde foregaa, gravede jeg fem smaa Huller; herved fremkom en Cirkel paa fem og tyve Fods Diameter, og i dens Centrum gravede jeg et noget større Hul. I hvert af de fem smaa Huller anbragte jeg en Kasse, der indeholdt 50 Pund, og i det store en Fustage, der indeholdt 150 Pund Kanonkrudt. Kasserne og Fustagen forbandt jeg med Minegange og anbragte derpaa Enden af en fire Fod lang Minetraad i den ene af Kasserne, hvorefter jeg fyldte Hullet med Jord og stillede et af de smaa Ankere oven over, idet jeg sørgede for, at Minetraadens anden Ende lige kom til at stikke frem ved Siden af Ankeret. Og nu øste jeg Jord i de øvrige Huller og anbragte de andre Ankere paa deres Plads.

Foruden de allerede nævnte Sager hidskaffede jeg en af M. Grims forbedrede Luft-Condensatorer, som jeg forvarede omhyggeligt paa min Oplagsplads. Det gik imidlertid op for mig, at denne Maskine trængte til at undergaa en betydelig Forandring, før den vilde være skikket til den Brug, jeg agtede at gøre af den. Men ved Udholdenhed og strængt Arbejde lykkedes det mig at vinde Bugt med alle Vanskeligheder. I Løbet af kort Tid var min Ballon færdig. Den vilde komme til at rumme over 40,000 Kubikfod Gas, og den vilde efter min Beregning med Lethed kunne bære mig, mine Instrumenter samt dertil 175 Pund Ballast. Jeg havde givet den 3 Overstrygninger med Fernis, og jeg fandt, at Musselinet svarede fortræffeligt til sin Hensigt; det var fuldt saa stærkt som Silke, og det var en god Del billigere.

Nu, da alt var rede, lod jeg min Hustru aflægge

Ed paa, at hun vilde tie stille med alt, hvad jeg havde foretaget mig lige siden mit første Besøg i Boghandlerens Bod; jeg lovede til Gengæld at vende tilbage, saa snart Omstændighederne tillod det, og gav hende den Smule Penge, jeg endnu havde i Behold, hvorpaa vi skiltes. Hvad hende angik havde jeg heller intet at frygte. Hun var, hvad man kalder, en betydelig Kvinde og kunde klare sig her i Verden uden min Bistand. Sandt at sige tror jeg, hun betragtede mig som temmelig overflødig, som en Slags Fyldekalk, som en Person, der blot duede til at bygge Luftkasteller, og hun var vistnok glad ved at blive mig kvit. Det var mørk Nat, da jeg sagde Farvel til hende og ledsaget og hjulpet af de tre Kreditorer, der havde plaget mig saa meget, ad en Omvej begav mig afsted med Ballonen, Gondolen og Tilbehør hen til Pladsen, hvor jeg havde de øvrige Remedier i Beredskab. Vi fandt dem i god Behold, og jeg skred strax til Værket.

Det var den første April. Natten var som sagt mørk; der var ikke en Stjerne at se, og nu og da forulempedes vi af en kold Ruskregn. Min største Bekymring gjaldt dog Ballonen, der trods sit beskyttende Lag af Fernis viste betænkelige Tegn til at trække Vand; ligesom der ogsaa var Fare for, at Krudtet kunde tage Skade. Jeg lod derfor mine tre Rykkere arbejde ihærdigt med at lægge Is rundt om Midtertønden og komme Syre i de andre. De kunde imidlertid ikke lade være at plage mig med Spørgsmaal om, hvad alle disse Forberedelser skulde betyde, og besvære sig over det skrækkelige Arbejde, jeg lod dem udføre. De kunde ikke begribe — sagde de — hvad godt det skulde gøre, at de blev vaade lige til Skindet ved at deltage i frygtelige Besværgelser. Jeg begyndte at blive urolig og arbej-

dede som rasende; jeg tror virkelig, Idioterne var af den Formening, at jeg havde sluttet Pagt med Djævelen, og at det kort sagt var en højst mislig Sag, jeg havde for, hvad det jo ogsaa var. Jeg frygtede derfor, at de skulde gaa deres Vej. Det lykkedes mig dog at stille dem tilfreds med Løfter om, at Gælden skulde blive betalt til sidste Hvid, saa snart jeg bare fik tilendebragt mit Foretagende. Selvfølgelig fortolkede de mine Udtalelser paa deres egen Maner; de forestillede sig uden Tvivl, at jeg i hvert Fald vilde komme i Besiddelse af en stor Sum rede Penge; og forudsat jeg betalte, hvad jeg skyldte og lidt til som Vederlag for det Arbejde, de udførte for mig, tror jeg nok jeg tør sige, de ikke brød sig en Døjt om, hvad der maatte blive af min Sjæl eller mit Aadsel.

Omtrent Kl. 4^{1/2} ansaa jeg Ballonen for at være tilstrækkelig fyldt; jeg fastgjorde derfor Gondolen og anbragte mine Instrumenter i den. Disse var: en Kikkert, et Barometer, ved hvilket der var foretaget indgribende Forandringer, et Termometer, et Elektrometer, et Kompas, en Magnetnaal, et Cylinderur, en Klokke, en Raaber o. s. fr. o. s. fr., endvidere en Glaskugle, der var lufttom og omhyggeligt lukket med en Tol, ikke at forglemme Condensatoren, nogen ulæsket Kalk, en Stang Seglvox, en rigelig Forsyning Vand og en stor Mængde Levnetsmidler f. Ex. Pemmikan, der indeholder megen Næring i Forhold til sin Masse. Desuden medførte jeg et Par Duer og en Kat.

Dagen nærmede sig; jeg fandt, det var paa høje Tid at bryde op. Jeg lod, som om jeg tabte min Cigar paa Jorden, bøjede mig ned for at tage den op og antændte i Smug Minetraaden, der som fortalt stak ganske lidt frem under den nederste Kant af

en af de smaa Tønder. Mit Kneb opdagedes ikke af de tre Rykkere; jeg sprang i Gondolen, kappede det eneste Tov, der forbandt mig med Jorden, og havde den Glæde, at Ballonen fo'r til Vejrs med ufattelig Hurtighed med sine 175 Pund Ballast af Bly; den vilde sikkert have kunnet bære lige saa meget til. Da jeg forlod Jorden, stod Barometret paa 29 Tommer, og mit Celsius-Termometer viste 19 Grader.

Næppe var jeg imidlertid kommet et Par hundrede Fod til Vejrs, før jeg indhentedes og indhylledes af en brølende og tordnende Orkan af Ild, Grus, brændende Træstumper, glødende Metalstumper og sønderflængede Lemmer; Hjærtet sank i Livet paa mig, og jeg faldt om i Bunden af Gondolen rystende af Angst. Det gik op for mig, at jeg var gaaet altfor grundigt til Værks med mit Arbejde, og at jeg endnu ikke havde været udsat for Explosionen i dens fulde Udstrækning. I mindre end et Sekund følte jeg alt mit Blod strømme til Tindingerne, og i næste Nu paafulgte en Rystelse, som jeg aldrig skal glemme, en Explosion, der syntes at sønderflænge selve Himlens Hvælv. Siden hen, da jeg fik Lejlighed til rolig Overvejelse, gik det op for mig, at Explosionen ganske naturligt maatte forekomme mig yderst voldsom, eftersom jeg befandt mig lige over den, i dens Bevægelsesretning. Men den Gang tænkte jeg kun paa at redde Livet. Ballonen skrumpede først sammen, udvidede sig derpaa med enestaaende Voldsomhed og hvirvledes rundt med en Hurtighed, saa Syn og Hørelse forgik en; sluttelig slingrede og ravede den hid og did som en Drukkenbolt og slyngede mig ud over Gondolens Kant; heldigvis blev min venstre Fod indfiltret i en tynd Snor, der hang ned gennem en Revne i Vidjekurven, og jeg kom til at hænge og dingle i en fryg-

telig Højde med Hovedet nedad og Ansigtet udad. Det er umuligt — ganske umuligt at danne sig nogen Forestilling om min Stillings Frygtelighed. Mit Bryst gispede krampagtigt efter Vejret, alle mine Nerver og Muskler sitrede og skælvede, mine Øjne truede med at springe ud af deres Huler, en skrækelig Svimmelhed overfaldt mig, og sluttelig mistede jeg al Bevidsthed og faldt i Afmagt.

Hvor længe den Tilstand varede, kan jeg ikke sige, men det har ikke været saa ganske kort; ti da jeg atter nogenlunde kom til mig selv, var Dagen ved at bryde frem, og Ballonen befandt sig højt, højt oppe over et vidtstrakt Ocean, og intetsteds indenfor den vældige Horisonts Grænser var Land at øjne. Og dog var min Rædsel ikke saa stor som venteligt under slige Omstændigheder. Sandt at sige var det rolige Overblik, jeg tog over min Stilling, vel næppe blottet for Galskab. Jeg løftede mine Hænder op til Øjnene og undredes paa, hvad Grunden vel kunde være til Aarernes opsvulmede Tilstand og til den skrækkelige sorte Farve, der udmærkede mine Negle. Bagefter undersøgte jeg omhyggeligt mit Hovede, jeg rystede det atter og atter, jeg trykkede paa det, til det gik op for mig, at det i hvert Fald ikke var større end Ballonen, hvad jeg halvvejs havde hængt og været bange for. Derpaa underkastede jeg mine Lommer en grundig Undersøgelse og gjorde den Opdagelse, at jeg var blevet af med nogle Tabletter og et Tandstikker-Futeral, hvad der ærgrede mig særdeles, da jeg ikke kunde regne ud, hvorledes de var blevet borte. Nu gik det op for mig, at der var stor Uro i mit venstre Ankelled, og en klar Opfattelse af min Stilling var ved at bryde frem i min Bevidsthed. Men, hvor underligt det end lyder, saa var jeg hverken forbav-

set eller ængstelig. Hvis jeg overhovedet besjæledes af nogen Følelse saa var det en dyb Tilfredsstillelse ved Tanken om det Snille, jeg nu skulde udfolde for at fri mig ud af min vanskelige Stilling; ikke et eneste Øjeblik faldt det mig ind at tvivle paa min endelige Redning. I nogle faa Minutter fordybede jeg mig i de grundigste Overvejelser. Jeg kan tydeligt huske, at jeg hyppig pressede mine Læber mod hinanden, anbragte Pegefingern langsk Næsen og gjorde mig skyldig i andre af de Grimer, som Mænd forfalder til, naar de sidder mageligt henslængte i deres Lænestol og grubler over vigtige og indviklede Sager. Da jeg mente at have samlet Tankerne tilstrækkeligt, førte jeg forsigtigt Hænderne om bag Ryggen og løsnede det store Jærnsplænde, der var anbragt i min Buxelinning. Plændet var forsynet med tre Hager og lod sig kun med Vanskelighed aabne og lukke, da det var blevet en Del rustent. Med noget Besvær lykkedes det mig imidlertid at aabne det saa vidt, at Hagerne dannede en ret Vinkel med selve Plændet, og det var mig meget tilpas, at de blev siddende fast i den ny Stilling, jeg gav dem. Jeg gav mig nu til at løsne Sløjfen paa min Halsklud, mens jeg holdt Plændet med Tænderne; jeg maatte hvile mange Gange under det Arbejde, men tilsidst lykkedes det mig da at komme til Ende med det. Og nu fastgjorde jeg Plændet til den ene Ende af Halsbindet, mens jeg bandt den anden fast om mit Haandled. Derpaa kastede jeg mit Legem opad under Opbydelsen af alle mine Kræfter og allerede ved første Forsøg lykkedes det mig at slynge Plændet ind over Gondolen, saa det indfiltredes i Fletværket og blev hængende fast.

Mit Legem dannede nu en Vinkel paa omtrent

45 Grader med Gondolens Side — ikke at forstaa saaledes, at jeg afveg 45 Grader fra den lodrette Linie, tværtimod, jeg laa omtrent vandret udstrakt; men den ændrede Stilling, det var lykkedes mig at indtage, havde tvunget Gondolens Bund ud til Siden; at Situationen var yderst farlig, behøver næppe siges. Det maa dog erindres, at hvis jeg ved mit Fald ud af Gondolen var faldet med Ansigtet indad mod og ikke — som jeg gjorde — med Ansigtet udad fra Ballonen, eller hvis det Reb, der opfangede mig, havde hængt ud over Gondolens Rand og ikke gennem en Revne i dens Bund, saa vilde jeg i begge disse Tilfælde have været ganske ude af Stand til at foretage det, jeg allerede nu havde iværksat til min Redning, og de Afsløringer, jeg her fremsætter, vilde aldrig være blevet Menneskeheden til Del. Jeg havde da god Grund til at være taknemmelig, men jeg var bare for sløv til at nære en saadan Følelse, jeg hang i den beskrevne Stilling maaske et helt Kvarter uden yderligere at foretage mig noget og gennemtrængt af et roligt fjoget Velvære. Men denne Følelse døde snart bort og blev efterfulgt af Angst og Fortvivlelse og Bevidstheden om min Hjælpeløshed og Undergang. Der var jo sket det, at Blodet, der saa rigeligt var strømmet til Blodkarrene i min Hals og mit Hoved og hidtil havde holdt mig oppe i en Slags deliristisk Tilstand, nu genoptog sit naturlige Kredsløb, hvorved jeg fik en klar Opfattelse af den Fare, der truede mig, hvad der imidlertid blot berøvede mig Mod og Selvbeherskelse til at møde den. Til alt Held for mig varede denne Svaghed dog ikke ret længe. Fortvivlelsen kom mig til Hjælp; jeg skreg og anstrængte mig som en afsindig, jeg kastede mit Legem opad, og tilsidst greb min Haand som en Skruestik om

Gondolens saa hedt begærede Rand, jeg tvang mit Legem ind over den, og jeg faldt paa Hovedet og skælvende over hele Kroppen ind i Gondolen.

Først længe efter var jeg saa meget Herre over mig selv, at jeg kunde tage mig af Ballonens Pasning. Jeg undersøgte den med Omhu og fandt den til min store Trøst ganske uskadt. Mine Instrumenter var i Sikkerhed, og jeg havde heldigvis hverken mistet noget af min Proviant eller Ballast. I øvrigt var en saadan Vanskæbne udelukket, da jeg havde fastgjort alt meget omhyggeligt. Jeg saa' paa Uret, det viste sig at Kl. var sex. Ballonen steg bestandig, og Barometret angav nu en Højde af $\frac{3}{4}$ Mil. Lige neden under mig i Oceanet laa der en lille sort aflang Genstand, der i Størrelse og tillige i andre Henseender lignede en Dominobrik. Da jeg bragte min Kikkert i Anvendelse, saa jeg, at det var en engelsk Orlogsmand paa 94 Kanoner; den laa og huggede i Søerne med Stævnen mod Vest Sydvest. Fraregnet dette Skib saa jeg intet uden Havet og Himlen og Solen, som allerede længst var staaet op.

Det turde nu være paa høje Tid, at jeg forklarer Deres Excellencer Formaålet med min Rejse. Som Deres Excellencer vil erindre, havde Nød og Fattigdom i mig modnet Beslutningen om at begaa Selvmord. Jeg afskyede ikke Livet i og for sig, men den Elendighed, der var en Følge af min Stilling, var blevet mig uudholdelig. I denne Sindstilstand, hvor jeg var træt af Livet og dog ønskede at leve, aabnede den lille Afhandling, jeg fandt i Boghandlerens Bod, støttet af min Slægtnings Opdagelse nye Udsigter for min Fantasi. Og jeg tog min Beslutning. Jeg besluttede at forlade Verden og dog vedblive at leve, kort sagt uden alle Omsvøb, jeg besluttede, ske hvad der vilde, at rejse til Maanen. For at man

ikke skal anse mig for mere forrykt, end jeg virkelig er, vil jeg, saa godt jeg formaar, fremsætte de Betragtninger, der hos mig fæstnede den Tanke, at en saadan Bedrift om end vanskelig og farefuld dog muligvis ikke var udførlig for en dristig Aand.

Allerførst maatte Maanens Afstand fra Jorden tages i Betragtning. Det gennemsnitlige Mellemrum mellem de to Planeters Centra er 59,9643 Gange Jordens æquatoriale Radius eller kun ca. 50,700 Mil. Jeg taler om den gennemsnitlige Afstand, men det maa vel erindres, at Maanens Bane er en Ellipse, hvis Excentricitet beløber sig til ikke mindre end 0,05484 af Ellipsens større Halvaxe, og at Jordens Centrum befinder sig i dens Focus, hvis det derfor paa en eller anden Maade kunde lykkes mig at møde Maanen i dens største Jordnærhed, saa vilde ovennævnte Afstand jo blive ganske væsentligt formindsket. Men rent bortset fra denne Mulighed, saa maatte der i hvert Fald fra de 50,700 Mil drages Jordens Radius, lad os sige 855 Mil, samt Maanens Radius 230 Mil eller i alt 1085 Mil, hvorved Gennemsnitsafstanden formindskes til 49,615 Mil, en i og for sig slet ikke overvældende Afstand. Rejser til Lands er gentagne Gange blevet udførte med en Hurtighed af 12—13 Mil i Timen, og man har al Grund til at formode, at denne Hurtighed vil blive øget ganske betydeligt. Men selv med en saadan Hurtighed vilde det ikke tage mere end 161 Dage at naa op til Maanen. Jeg havde imidlertid al mulig Grund til at tro, at jeg vilde kunne opnaa en langt større Hurtighed end 12—13 Mil i Timen; jeg skal senere hen komme nærmere ind paa denne Side af Sagen.

Der var en Ting af ganske anderledes Vigtighed, der ikke maatte lades ude af Betragtning. Naar vi

stiger op til en Højde af 1000 Fod, har vi, som Barometeret angiver, allerede ladet $\frac{1}{30}$ af den atmosfæriske Lufts Masse under os; ved en Højde af 10,000 Fod er vi steget op gennem næsten en Trediedel af den; og ved 18,000 Fod — omtrentlig Cotopaxis Højde — har vi hævet os over Halvdelen af det Luftlag, der omgiver Jorden, vel at mærke, naar vi anvender Luftens Masse som Maalestok. Endvidere har man regnet ud, at Luftens Tyndhed i en Højde af 17 Mil — altsaa ikke mere end en Hundrededel af Jordens Diameter — er saa stor, at intet Dyr vil kunne leve i den, ja, at dens Tilstedeværelse end ikke vil kunne opfattes af vore mest fintmærkende Instrumenter. Men det undgik ikke min Opmærksomhed, at alle disse Beregninger hviler paa vort erfaringsmæssige Kendskab til Luftens Egenskaber og til de mekaniske Love, der er gældende for dens Udvidelse og Sammentrækning, i hvad man — sammenlignelsesvis — kunde kalde Jordens umiddelbare Nærhed; og samtidig gaar man ud fra som en given Ting, at dyrisk Liv er og maa være ude af Stand til at undergaa væsentlig Omændring i en fra Jordens Overflade uopnaaelig Afstand. Fra saadanne Forudsætninger kan man selvfølgelig kun drage Analogislutninger. Den største Højde, Mennesket nogen Sinde er naaet til, er 25,000 Fod, som naaedes under Gay-Lussacs og Biots Ballonfærd. Men det er jo kun en ringe Højde — selv i Sammenligning med de 17 Mil, som her er Tale om; og jeg kunde ikke frigøre mig for den Tanke, at der her var Spillerum nok for Tvivl og Granskning.

Det er jo — som det tydeligt vil fremgaa af det anførte — en Kendsgerning, at en Ballon, der er steget til en vis Højde, ikke ved yderligere Stigning

kommer til at hæve sig over en Luftmasse, der staar i ligefremt Forhold til Vejlængden; tværtimod vil Luftens Masse stadig være i Aftagen. Altsaa kan vi bogstavelig talt ikke, hvor højt vi end stiger, naa til en Grænse, hinsides hvilken ingen Luft findes. Der maa bestandig være Luft, sluttede jeg, hvor fortyndet den saa end er.

Paa den anden Side vidste jeg helt vel, at det ikke har skortet paa Argumenter, der skulde bevise, at der virkelig eksisterede en bestemt Grænse, hinsides hvilken slet ingen Luft fandtes. Men de, der forfægter en saadan Grænse, har, forekommer det mig, glemt at tage en Ting i Betragtning, der ganske vist ikke indeholder en positiv Gendrivelse af deres Dogme men dog forekommer mig at fortjene alvorlig Overvejelse. Drager man Sammenligning mellem Enckes Komets Omløbsperioder for hver Gang den er i sit Perihelium, vil det vise sig — alt skyldigt Hensyn taget til de Uregelmæssigheder, der opstaar som Følge af Planeternes Tiltrækning — at disse Perioder er underkastede en gradvis Formindskelse, det vil sige, at Kometbanens Axe langsomt men gradvis bliver kortere og kortere. Og dette maatte man jo netop vente sig, hvis man gaar ud fra, at Kometen under sit Omløb møder Modstand af et overordentlig tyndt luftigt Fluidum. Ti et saadant Element maa ved at mindske Kometens Hastighed øge dens midtpunktsøgende, idet det hæmmer dens midtpunktflyende Kraft. Med andre Ord: Solens Tiltrækning vil gøre sig stærkere og stærkere gældende, og Kometen vil for hvert Omløb blive draget nærmere. Der er ingen anden Forklaring paa den omtalte Afvigelse. Men dertil kommer: at nævnte Komets Hale trækker sig hurtigt sammen, hver Gang den nærmer sig Solen, mens den atter ud-

vider sig hurtigt, naar Afstanden fra Solen paany øges. Mon jeg skulde have saa megen Uret, naar jeg med M. Voltz formodede, at denne Fortætning skyldtes den ovenfor nævnte ætheriske Substans, hvis Tæthed er jo større jo nærmere den er Solen? Den linseformede Tilsyneladelse, som man kalder Zodiakallyset fortjente ligeledes al mulig Opmærksomhed. Denne Lysning, der ses saa tydeligt i Troperne og ikke kan forvexles med et meteorisk Gen-skin, strækker sig fra Horisonten og skraat opad almindeligvis indtagende samme Retning som Solens Ækvator. Det forekom mig, at den ubetinget maatte sættes i Forbindelse med en tynd Atmosfære, der strækker sig fra Solen udad over Venus' Bane og — efter min Mening — meget længere. Jeg kunde i hvert Fald ikke tænke mig dette Element begrænset til den elliptiske Kometbane og til Solens umiddelbare Nærhed. Derimod frembød den Tanke sig af sig selv, at det omfattede hele Planetsystemet, idet det omkring selve Planeterne fortættes til, hvad vi kalder, atmosfærisk Luft og mulig ved nogle af dem ændredes af rent geologiske Grunde, det vil sige ændredes i sin-Sammensætning — eller helt skiftede Natur — fordi det optog Stoffer, der var forflygtigede fra bemeldte Kloder.

Med det Syn paa Sagen skyndte jeg mig at skride til Værket. Overtydet om, at jeg paa min Færd vilde forefinde Luft af væsentlig samme Beskaffenhed som her paa Jordens Overflade, stod det mig klart, at jeg ved Hjælp af M. Grimms sindrige Apparat lettelig vilde være i Stand til at fortætte den for min Aandedrætsvirksomhed fornødne Mængde Luft. Derved vilde den største Hindring for en Rejse til Maanen være ryddet af Vejen. Jeg havde nu ogsaa anvendt en hel Del Penge og meget Arbejde paa at

indrette Apparatet med ovennævnte Formaal for Øje og imødesaa tillidsfuldt dets Anvendelse, hvis det da maatte lykkes mig at fuldføre Rejsen indenfor en rimelig Tidsfrist. Dette bringer mig til paany at tale om den Hurtighed, det vilde være muligt at opbyde under Rejsen.

Det er vitterligt, at Balloner paa det første Stadium af deres Stigning hæver sig med forholdsvis ringe Hastighed. Aarsagen til Stigningen maa udelukkende søges i den Omstændighed, at den atmosfæriske Luft er tungere end den i Ballonen indeholdte Gas, og det synes ved første Øjekast lidet rimeligt, at Ballonens Hastighed skulde øges, efterhaanden som den stiger opad og følgelig kommer ind i Luftlag, hvis Tæthed stadig mindskes. Paa den anden Side mindedes jeg ikke i nogen Beretning om Ballonfarer at have fundet Meddelelse om en til Stigningen svarende Formindskelse af Bevægelseshastigheden; og det var dog at vente, om ikke af anden Grund, saa fordi mangelfuldt konstruerede Balloner overtrukne med den lidet fyldestgørende almindelig anvendte Fernis lader en hel Del Gas undslippe. Det saa derfor ud til, at Virkningen af dette Gastab blot var i Stand til at opveje den Hastighedsforøgelse, der skyldtes Øgelsen af Ballonens Afstand fra Tyngdepunktet. Jeg sagde nu til mig selv, at forudsat jeg paa min Færd traf det Element, som jeg gjorde Regning paa, og forudsat det i alt væsentligt stemte overens med den atmosfæriske Luft, saa vilde det være af forholdsvis underordnet Betydning, hvor stærkt fortyndet det end forekom — det vil da sige med Hensyn til min Opstigning — ti den af mig anvendte Gas vilde ikke blot selv undergaa en lignende Fortynding (naar det indtraf, maatte jeg lade saa megen undslippe, at jeg

undgik en Explosion) men den vilde, — som den nu en Gang var — vedblive at være lettere end en hvilkensomhelst Forbindelse af Kvælstof og Ilt. Og saaledes var der en Mulighed, ja en meget stor Sandsynlighed for: at jeg ingen Sinde, hvor højt jeg end steg, vilde naa det Punkt, da min Ballons samlede Vægt — Vægten af den uendeligt lette Gas den indeholdt og af Gondolen med dens Indhold — blev ligesaa stor som Vægten af det Rumfang Luft, den fortrængte; og det er jo en uomgængelig Betingelse, saafremt min Flugt skulde stanses. Men selv om jeg naaede til det Punkt, saa kunde jeg disponere over Ballast og andre vægtige Genstande, i alt henved 300 Pund. Og Tyngdekraften vilde bestandig tage af proportionalt med Afstandens Kvadrat, og jeg vilde tilsidst med svimlende Hast nærme mig til hine fjærne Regioner, hvor Jordens Tiltrækningskraft erstattes af Maanens.

Men der var endnu en Vanskelighed, der voldte mig adskillig Bekymring. Ved Ballonopstigninger til betydelig Højde har man gjort den lagttagelse, at ikke blot Aandedrættet besværes, men almindeligt Ildebefindende indtræffer, hyppigt ledsaget af Næseblod og andre ret foruroligende Symptomer, og at det bliver jo mere udpræget jo højere man naar¹⁾. Denne Omstændighed kunde nok give Anledning til foruroligende Betragtninger. Var det ikke sandsynligt, at Symptomerne vilde blive mere og mere ilde-

---

1) Siden første Udgave af Hans Pfaall fremkom, har jeg set, at Hr. Green, kendt fra sin Opstigning med Ballonen „Nassau“, og andre Luftskippere fra den senere Tid benægter Rigtigheden af Humboldts Paastand i denne Henseende og taler om formindsket Ildebefindende — i nøje Overensstemmelse med den her fremsatte Teori.

varslende, og Døden sluttelig indfinde sig? Efter grundig Overvejelse troede jeg det ikke. Deres Oprindelse maatte søges i Ophævelsen af det tilvante atmosfæriske Tryk paa Legemets Overflade og den deraf følgende Udvidelse af Hudens Blodkar — og ikke i nogen positiv Forulempelse af Organismen, som Tilfældet var med Aandedrætsbesværlighederne; ti her var Forholdet jo det, at Luften var for tynd — kemisk utilstrækkelig — til at kunne forny Blodet. Fraregnet Mangelen paa Blodfornyelse kunde jeg derfor ikke se nogen Grund, hvorfor Livet ikke skulde kunne opholdes selv i et lufttomt Rum; ti Brystets Udvidelse og Sammentrækning, som i daglig Tale kaldes Aandedræt, er jo en ren Muskelbevægelse; den er Aandedrættets Aarsag og ikke dets Virkning. Kort sagt, det gik op for mig, at Legemet efterhaanden vilde vænne sig til at undvære det tilvante atmosfæriske Tryk, og at Lidelserne derfor gradvis vilde fortage sig, og jeg stolede paa min jærnstærke Konstitution til at kunne udholde dem, saa længe de stod paa.

Jeg har nu, med Deres Excellencers Tilladelse, fremsat adskillige om end langt fra alle de Grunde, der bragte mig paa den Tanke at rejse til Maanen. Jeg gaar nu videre for at fremlægge Resultatet af et Forsøg, hvis Undfangelse var saa dristig, og hvis Udførelse i hvert Fald er uden Sidestykke i Menneskehedens Historie.

Da jeg var naaet op til den førnævnte Højde — $\frac{3}{4}$ Mil altsaa — kastede jeg nogle Fjer ud fra Gondolen; det viste sig, at jeg fremdeles steg med tilfredsstillende Hurtighed, og der var saaledes ingen Grund til at udkaste Ballast. Det glædede mig; ti jeg ønskede at medføre saa stor Last som muligt af den gode Grund, at jeg jo intet bestemt kunde vide

hverken om Tyngdekraften eller Luftens Tæthed paa Maanen. Indtil nu havde jeg ikke mærket til noget Ildebefindende; jeg trak Vejret frit; og jeg havde ingen Hovedpine. Katten laa nok saa pænt paa min Frakke, som jeg havde trukket af, og betragtede Duerne med en Mine, som var de Luft for den. Disse var i øvrigt fortøjede med et Baand om Benet, for at de ikke skulde flyve bort, og de gjorde sig i Øjeblikket til Gode med nogle Riskorn, som var strøet ud til dem paa Gondolens Bund.

Kl. 20 Minutter over 6 angav Barometeret en Højde af 26,000 Fod. Min Udsigt syntes ubegrænset. Men for Resten kan det jo let ved Hjælp af Trigonometri regnes ud, hvor stor en Del af Jordens Areal der var tilgængelig for mit Blik. Et Segments convexe Overflade forholder sig til selve Kuglen som Segmentets Sinus versus til Kuglens Diameter. I det foreliggende Tilfælde var Sinus versus — det vil sige Tykkelsen af det Segment, der befandt sig neden under mig — omtrent lig med min Højde over Jordens Overflade. „Som $1\frac{1}{12}$ til 1700“ vilde udtrykke Forholdet mellem den Del, jeg saa, og hele Jordens Overflade. Med andre Ord: saadan noget som $\frac{1}{1600}$ var tilgængelig for mit Blik. Havet syntes blankt som et Spejl, hvorvel det, naar jeg tog Kikkerten til Hjælp, viste sig at være i voldsomt Oprør. Skibet var ikke længere synligt; det var aabenbart drevet mod Øst. Nu hjemsøgte jeg af og til af hæftige Hovedsmerter, især ved Ørerne, dog aandede jeg endnu saa temmelig ubesværet. Katten og Duerne syntes fremdeles at befinde sig vel.

Tyve Minutter før syv kom Ballonen ind i en tæt, udstrakt Skymasse, hvilket højligt mishagede mig, da min Condensator udsattes for at lide Skade,

og jeg selv blev vaad lige til Skindet; det var tilvisse et besynderligt Møde; jeg havde i hvert Fald anset det for udelukket, at en Sky af den Beskaffenhed fandtes i en saadan Højde. Jeg ansaa det for raadeligst at udkaste 2 Stykker Ballast, hver paa 5 Punds Vægt, saaledes at jeg beholdt 165 Pund tilbage. Paa denne Maade slap jeg ud af min ubehagelige Stilling, og umiddelbart efter gjorde jeg den Opdagelse, at min Bevægelseshastighed var blevet ganske betydeligt forøget. Faa Sekunder efter at jeg havde forladt Skyen, gennemflammedes den af et Lyn fra Ende til anden og blussede op i hele sin vældige Udstrækning som en antændt Dynge Trækul. Det var, som det vil erindres, ved højlys Dag. Ingen Fantasi vil formaa at udmale den storslaaede Uhygge et saadant Syn vilde frembudt ved Nattetid. Alene Forestillingen om Helvede vilde frembyde et tilsvarende Billede. Selv nu rejste mit Hovedhaar sig af Forfærdelse, som jeg stirrede ned i de gabende Afgrunde, som jeg lod min Fantasi stige ned og vandre om mellem den grufulde og umaadelige Ildverdens sælsomt hvælvede Huler, rødmende Svælg og røde, skrækkelige Kløfter. Jeg var i Sandhed undsluppen med Nød og næppe. Havde Ballonen opholdt sig endnu en føje Stund i Skyen, med andre Ord: havde jeg ikke givet mig til at udkaste Ballast, fordi det generede mig at blive vaad, saa vilde jeg efter al Sandsynlighed være gaaet til Grunde. Farer af denne Art er næppe tilbørligt paaagtede, og dog turde de være de største, der truer den, der rejser i Ballon. Nu var jeg imidlertid steget saa højt, at jeg ikke længer havde noget at frygte i den Henseende.

Jeg steg fremdeles hurtig, og Kl. 7 angav Barometeret en Højde af ikke mindre end to Mil. Jeg

trak nu Vejret med stort Besvær, og mit Hoved smertede stærkt; jeg havde i nogen Tid haft den Fornemmelse, at mine Kinder var fugtige, og jeg opdagede, det var af Blod, der ustanseligt sivede ud af Ørerne. Ogsaa mine Øjne voldte mig Pine; jeg lod Haanden glide hen over dem, og det viste sig, at de var trængt endda ret betydeligt frem af deres Huler; og alle Genstande i Gondolen, ja selve Ballonen antog et sært forvrænget Udseende. Disse Symptomer var jeg ikke forberedt paa, og de voldte mig adskillig Bekymring. Paa dette Tidspunkt kastede jeg uforsigtigt og tankeløst tre Stykker Ballast, hver paa fem Pund, ud af Ballonen. Den Hastighedsforøgelse, jeg derved opnaaede, bragte mig hurtigt og uden tilbørlig Overgang op i et yderst tyndt Luftlag, hvad der nær var blevet skæbnesvangert for min Expedition og for mig selv. Jeg blev pludselig overfaldet af et Krampetilfælde, der varede fulde fem Minutter, og selv da det til en vis Grad var overstaaet, formaaede jeg kun gispende og med lange Mellemrum at trække Vejret, mens min Næse og mine Øren blødte stærkt, ja selv Øjnene, om end kun ganske svagt. Duerne syntes at være yderst urolige og sprællede for at slippe løs, mens Katten mjavede ynkeligt og dinglede hid og did i Gondolen, som var den bleven forgiftet. For sent gik det nu op for mig, hvilken Ubesindighed jeg havde gjort mig skyldig i ved Udkastningen af Ballasten, og jeg overvældedes af Angst. Jeg ventede mig Døden i Løbet af faa Øjeblikke. De store legemlige Smerter, jeg led, bidrog ogsaa deres til at gøre mig uskikket til at foretage mig noget som helst, der kunde tjene til at frelse mit Liv. Jeg var næsten ganske ude af Stand til at tænke, og Smerten i mit Hoved syntes stadig at tage til i Voldsomhed. Jeg indsaa, at jeg

snart vilde miste Bevidstheden helt, og jeg havde allerede grebet fat i en af Ventilsnorene i den Hensigt at forsøge en Nedstigning, da jeg kom i Tanker om det Puds, jeg havde spillet mine tre Kreditorer, og de Følger, det mulig vilde faa for mig, hvis jeg atter viste mig paa Jorden. Jeg slap Snoren, kastede mig ned paa Bunden af Gondolen og søgte paany at vinde Herredømmet over mine Aands-evner. Det lykkedes mig delvis, i hvert Fald besluttede jeg at forsøge mig med en Aareladning. Lancet havde jeg imidlertid ingen af, jeg maatte hjælpe mig, som jeg kunde bedst, og omsider fik jeg da aabnet en Aare i venstre Arm ved Hjælp af min Kniv. Blodet var næppe begyndt at flyde, før jeg følte mig betydeligt lettet, og da jeg havde mistet en lille halv Skaal, var jeg blevet alle de værste Symptomer fuldstændig kvit. Jeg ansaa det ikke for raadeligt at rejse mig op lige strax; jeg bandt Armen op paa bedste Beskub og blev liggende stille et Kvarters Tid. Men Besværligheden med at drage Aande var kun mindsket i en ganske ubetydelig Grad, og jeg indsaa, det snart vilde blive nødvendigt at gøre Brug af Condensatoren. Imidlertid faldt mit Blik paa Katten, der igen laa og krøb sammen paa min Frakke, og jeg opdagede til min store Overraskelse, at den havde benyttet mit Ildebefindende til at bringe et Kuld paa tre Killinger til Verden. Dette var en Forøgelse af Passagerantallet, som jeg slet ikke havde gjort Regning paa, men som imidlertid glædede mig særdeles. Den vilde give mig Lejlighed til at anstille en Slags Prøve paa Rigtigheden af en Antagelse, der mer end noget andet havde tilskyndet mig til at forsøge denne Opstigning. Jeg var kommet til den Overbevisning, at det var Tilvænningen til det atmosfæriske Tryk

nær Jordens Overflade, der var Hovedaarsagen til de i højere Luftlag opstaaende Lidelser. Hvis nu Killingerne blev hjemsøgt af Ildebefindende i samme Grad som deres Moder, maatte jeg betragte min Teori som forfejlet; men hvis de ikke gjorde det, havde jeg Ret til at betragte det som en Bekræftelse paa min Ide.

Kl. otte var jeg naaet til en Højde af fire Mil over Jordens Overflade. Det forekom mig derfor indlysende, at min Bevægelseshastighed ikke blot forøgedes, men at en Forøgelse — om end i ringe Grad — vilde havde fundet Sted, selv om jeg ikke havde udkastet Ballast. Mine Hoved- og Øresmerter vendte tilbage med Mellemrum; ogsaa min Næse blødte af og til; dog led jeg langt mindre end venteligt. Kun mit Aandedræt besværedes mere og mere; hvert eneste Aandedrag var ledsaget af pinefulde Krampe-trækninger i Brystet. Jeg pakkede nu Condensatoren ud og gjorde den rede til øjeblikkelig Brug.

Paa dette Tidspunkt frembød Jorden et prægtigt Skue. Mod Vest, mod Nord og Syd, saa langt Øjet rakte, strakte Havets endeløse, tilsyneladende spejlglatte Flade sig blaanende dybere og dybere. Langt borte mod Øst, men dog skarpt synlige, laa de britiske Øer, hele Frankrigs og Spaniens Atlanterhavs-kyst samt en lille Del af det nordlige Afrika. Af menneskelige Boliger saas ikke mindste Spor; de stolteste Byer var som udslettede af Jordens Overflade.

Det, der allermest forbavsede mig ved mit Nedskue, var den Omstændighed, at Klodens Overflade syntes hul. Jeg havde tankeløst gjort Regning paa, at Jordens Runding skulde aabenbare sig, efterhaanden som jeg steg opad; en Smule Eftertanke var dog tilstrækkelig til at forklare mig Sammenhængen.

En Linie fældet fra mit Stade lodret paa Jorden vilde danne den lodrette Linie i en retvinklet Trekant, hvis Grundlinie strakte sig fra den rette Vinkel og ud til Horisonten, og hvis Hypothenuse strakte sig fra Horisonten til mit Stade. Men min Højde var for lidet eller intet at regne i Sammenligning med mit Udsyn. Med andre Ord: den tænkte Trekants Grundlinie og Hypothenuse vilde være saa lange i Forhold til den lodrette Linie, at de fra mit Synspunkt maatte betragtes som noget nær parallelle. Dette er Grunden til, at Horisonten for Luftskipperen altid synes at være paa Jævnhøjde med Gondolen. Men da det Punkt, der befinder sig umiddelbart under ham, synes og er langt borte, synes det tillige at befinde sig dybt under Horisonten. Derfor Indtrykket af Hulhed; og dette Indtryk maa holde sig, til Højden bliver saa stor i Forhold til Udsigten, at Hypothenusens og Grundliniens tilsyneladende Paralellisme forsvinder.

Da Duerne paa dette Tidspunkt syntes at befinde sig meget ilde, besluttede jeg at skænke dem Friheden. Jeg løste først den ene, en smuk, graaspættet Duerik og satte den paa Gondolens Rand. Den var meget urolig, den saa' sig ængsteligt om til alle Sider, den baskede med Vingerne og kurrede højt; men den var ikke til at formaa til at svinge sig ud fra Gondolen. Tilsidst tog jeg den med Haanden og slyngede den en halv Snes Alen bort fra Ballonen. Den forsøgte imidlertid ikke at flyve ned, som jeg havde ventet, men arbejdede voldsomt for at slippe tilbage igen og udstødte alt imens skarpe, gennemtrængende Skrig. Omsider lykkedes det den at naa tilbage og sætte sig paa Randen, men i samme Nu sank dens Hoved ned paa Brystet, og den faldt død ned i Gondolen. Den anden havde mere Held med

sig. For at hindre den i at følge dens Mages Exempel og vende tilbage slyngede jeg den nedad med hele min Kraft, og jeg havde den Glæde at se den blive ved at stige nedad med stor Hurtighed, idet den brugte Vingerne med Lethed og paa ganske naturlig Maade. I Løbet af kort Tid var den ude af Syne, og jeg nærer ingen Tvivl om, at den naaede hjem i Sikkerhed. Mis, der i høj Grad syntes at have forvundet sit Ildebefindende, gjorde sig nu til Gode med den døde Fugl og lagde sig derpaa til at sove i bedste Velgaaende. Killingerne var helt livlige og havde indtil nu kun lagt Velvære for Dagen.

Klokken var nu $8\frac{1}{4}$, og det voldte mig den ulideligste Pine at trække Vejret, jeg tog derfor uopholdelig fat paa at opstille det Apparat, der hørte til Condensatoren. Dette Apparat kræver nogen Forklaring, og Deres Excellencer vil behage at lægge Mærke til, at min Plan først og fremmest gik ud paa at rejse en Skranke mellem Gondolen og mig og den stærkt fortyndede Luft, i hvilken jeg opholdt mig, i den Hensigt ved Hjælp af min Condensator indenfor samme Skranke at skabe en Luftbeholdning, der var tilstrækkelig fortættet til at kunne tilfredsstille mit Aandedræts Fornødenhed. Med dette Maal for Øje havde jeg forfærdiget en Sæk af et elastisk Stof; den var meget stærk og smidig og fuldkommen lufttæt. I denne Pose, der var tilstrækkelig stor, blev Gondolen saa at sige anbragt. Det vil sige, Sækken blev trukket ud over Gondolen, op langs dens Sider og op om Snorene til Overkanten af den Jærnring, hvortil Ballonens Net er fastgjort. Da jeg nu havde trukket Sækken op om Gondolen og omsluttet denne til alle Sider, stod kun tilbage at lukke dens Aabning ved at føre Stoffet over Ringen — eller rettere sagt mellem Jærnringen og Nettet.

Men hvad skulde bære Gondolen, naar Nettet blev skilt fra Ringen? Nu var imidlertid Nettet fastgjort til Ringen ved en Række Løbeknuder eller Rendløkker. Af disse løsede jeg en Del ad Gangen og lod Resten bære Gondolen. Derpaa førte jeg Posen ind mellem Ringen og Nettet og fastgjorde nu paany Løkkerne — ikke til Ringen, det kunde der jo ikke være Tale om, men til nogle store Knapper, der var anbragte paa Sækken ca. 3 Fod fra Sækkeaabningen; jeg havde sørget for, at Mellemrummene mellem Knapperne svarede til Mellemrummene mellem Løkkerne. Og saaledes blev jeg ved, løsede paany nogle Løkker, skød Sækken imellem og fastgjorde dem til de for dem bestemte Knapper. Paa denne Maade var jeg i Stand til at anbringe den øverste Part af Sækken mellem Ringen og Nettet. Det er indlysende, at Ringen nu maatte falde ned i Gondolen, mens selve Gondolen og dens Indhold alene vilde have Knapperne til at bære sig oppe. Ved første Øjekast kunde det synes en ringe Sikkerhed at forlade sig paa, og dog var der ingen Grund til Frygt, Knapperne var ikke blot i sig selv meget stærke, de sad endvidere saa tæt sammen, at hver enkelt af dem kun kom til at bære en ringe Del af Byrden. Selv om Gondolen med dens Indhold havde været tre Gange saa tung, som den var, havde jeg ikke haft Grund til at nære Bekymring. Jeg løftede nu Ringen op, anbragte den noget nær i dens tidligere Højde og stivede den af ved Hjælp af tre tynde Stænger, som jeg havde i Beredskab. Dette gjorde jeg selvfølgelig for at udvide Sækken foroven og for at Nettet kunde bevare sin oprindelige Form. Nu stod kun tilbage at lukke Indgangen til det saaledes hegnede Rum; og det lod sig let udføre ved at samle Sækkens Ender foroven og

sno dem godt sammen indvendig ved Hjælp af en Tvinge.

I Siderne af det Overtræk, der saaledes omslutede Gondolen, var anbragt tre cirkelrunde Ruder af tykt men klart Glas, gennem hvilke jeg uden Vanskelighed kunde se i enhver horisontal Retning. I den Del af Sækken, der omslutede Gondolens Underside, var der anbragt et lignende, fjerde Vindu, der svarede til en lille Aabning i Gondolens Bund. Derved blev det mig muligt at se nedad; derimod havde det ikke ladet sig gøre at anbringe en lignende Rude foroven; den Maade, hvorpaa Sækken lukkedes, de derved fremkomne Folder lagde Hindring i Vejen for det; men i øvrigt vilde jeg jo ingen Nytte haft af et saadant Vindu; selve Ballonen vilde betaget mig al Udsigt opad.

Omtrent en Fod under et af Sidevinduerne fandtes en cirkelrund Aabning; den var 3 Tommer i Diameter og omfattede en Messing-Rand, der indvendig var forsynet med Skruegænger. I denne Rand var Condensatorens store Rør indskruet; selve Apparatet befandt sig naturligvis inde i det elastiske Rum. Gennem dette Rør blev en Mængde af den tynde, omliggende Luft ved Hjælp af et Vacuum suget ind i Maskinen og af denne i fortættet Tilstand sendt ind i Rummet og blandet med den tynde Luft, som var der i Forvejen. Naar dette havde gentaget sig nogle Gange, tilfredsstillede Luften mine Aandedrætsfor nødenheder. Men i et saa lille Rum vilde den selvfølgelig snart blive bedærvet og ubrugelig paa Grund af sin hyppige Berøring med Lungerne. Den blev derfor sluppet ud gennem en lille Ventil i Gondolens Bund. For at undgaa at mit Opholdssted forvandlede til et fuldstændig luftomt Rum, — foretog jeg denne Udrensning lidt efter lidt, idet

jeg kun aabnede Ventilen nogle faa Sekunder ad Gangen og derpaa atter lukkede den, til nogle faa Stød af Condensatorens Pumpe havde erstattet den undslupne Luft. Jeg havde forsøgsvis anbragt Katten og Killingerne i en lille Kurv og hængt den op ved en Knap udenpaa Gondolen i Nærheden af Ventilen, gennem hvilken jeg kunde række ned og fodre dem. I øvrigt havde dette Arbejde ikke været ganske farefrit; jeg udførte det, før jeg lukkede Sækkens Aabning, idet jeg firede Kurven ned med en af de før omtalte Stænger, som jeg i den Hensigt havde forsynet med en Krog. Saa snart Luften i mit Opholdsrum var blevet fortættet, behøvede jeg ikke længer Jærnringen og Støttestængerne til at udvide Kammerets elastiske Vægge; Luften besørgede det fyldestgørende.

Da jeg havde foretaget alt dette og forsynet mit Opholdsrum med Luft, manglede Klokken ti Minutter i ni. Under hele Arbejdet havde jeg lidt af den skrækkeligste Aandenød, og jeg maatte bittert angre den Ligegyldighed eller rettere sagt Dumdristighed, som jeg havde gjort mig skyldig i ved at opsætte en saa vigtig Foranstaltning lige til sidste Øjeblik. Men da jeg endelig havde iværksat den, varede det heller ikke længe, før jeg høstede Frugten af min Opfindsomhed. Paany trak jeg Vejret frit og let — havde jeg vel Grund til andet? Nu følte jeg mig ogsaa til min behagelige Overraskelse saa godt som helt befriet for de voldsomme Smerter, der hidtil havde plaget mig. En let Hovedpine og en Fornemmelse af Fylde og Svulmen for Haandlede, Ankernes og Halsens Vedkommende var alt, hvad jeg nu havde at beklage mig over. Det saa da ud til, at Størstedelen af det Ubehag, der var opstaaet som Følge af det atmosfæriske Tryks Fjernelse, virkelig

havde fortaget sig, og at mine Lidelser det sidste Par Timers Tid hovedsagelig maatte tilskrives Luftmangel.

Tyve Minutter før ni, det vil sige et Øjeblik før jeg lukkede Indgangen til Rummet, naaede Kviksølvet sin Grænse eller løb ned i Barometeret, der — som jeg før har nævnt — var af udvidet Konstruktion. Det angav da en Højde af 132,000 Fod eller $5\frac{1}{2}$ Mil, og jeg havde følgelig Overblik over ikke mindre end $\frac{1}{320}$ af Jordens Overflade. Da Klokken var ni, kunde jeg ikke længer øjne Land mod Øst og opdagede nu, at jeg med stor Hast drev afsted mod Nord Nordvest. Oceanet under mig blev ved at tage sig ud som en Hulhed, dog skjultes det ofte for mine Øjne af drivende Skyer.

Klokken halvti kastede jeg en Haandfuld Fjer ud gennem Ventilen. De holdt sig ikke svævende, som jeg havde ventet, men sank lodret ned som en Kugle, og de sank meget hurtigt, i Løbet af faa Sekunder var de mig ude af Sigte. Jeg kunde ikke strax forstaa det, jeg kunde ikke tro, at min Bevægelsehastighed var tiltaget saa overordentligt i de sidste Øjeblikke. Men det gik snart op for mig, at Luften allerede var for tynd til at kunne bære en Fjer, og at disse derfor virkelig var faldne med stor Hurtighed, en Hurtighed, der havde forbløffet mig saa meget mere som den forstærkedes af min egen Bevægelse i modsat Retning.

Ved Titiden var der intet, der lagde øjeblikkeligt Beslag paa min Opmærksomhed. Alt gik storartet. Ballonen steg, saa vidt jeg skønnede, med en Hast, der bestandig øgedes, hvorvel jeg nu ikke længer havde noget Middel til at maale Hastighedsforøgelsen. Jeg følte ingen Smerte, intet Ubehag af hvad Art nævnes kan; jeg befandt mig i det Hele bedre

end nogen Sinde, siden jeg forlod Rotterdam; snart saa jeg til mine Apparater og snart fik jeg Tiden til at gaa med at forny Atmosfæren i Rummet. Dette sidste besluttede jeg i øvrigt at gøre hvert fyrretyvende Minut, mere af Hensyn til mit Velbefindende end fordi en saa hyppig Luftfornyelse var strængt nødvendig. Imidlertid kunde jeg ikke lade være at gaa og gøre mig Forventninger. Min Fantasi kastede sig med Graadighed over Maanens vilde, fantastiske Regioner. Indbildningskraften smøg sine Lænker af sig og strejfede efter Behag om mellem et skyggerigt og broget Landskabs stedse nye Under. Snart færdedes jeg mellem ældgamle, mosgroede Skove, bratte Klippeskrænter og Vandfald, der højt larmende tumlede ned i bundløse Afgrunde; snart vandrede jeg om i ensomme middagsstille Egne, hvor ingen Himlens Vind havde rørt sig, og hvor vidtstrakte, valmu- og liljeklædte Enge strakte sig tavst og ubevægeligt ud mod den fjærne Horisont. Og jeg kom langt, langt bort til et andet Land, en eneste stor Sø, der hylledes i Taage og Dis og omrandedes af hvide, bølgende Skyer. Men det var ikke blot saadanne Fantasier, der gæstede min Hjerne. Atter og atter dukkede frygtelige og forfærdende Skræmmebilleder op i min Bevidsthed, og den blotte Tanke, at jeg kunde komme til at staa Ansigt til Ansigt med dem, var nok til at ryste min Sjæl til dens Grundvold. Men jeg lod ikke mine Tanker dvæle ved disse Forestillinger; min Rejse var rig nok paa virkelige og haandgribelige Farer, der fortjente min udelte Opmærksomhed.

Da jeg Kl. 5 Eftermiddag var beskæftiget med at forny Luften i mit Kammer, benyttede jeg Lejligheden til at tage Katten og Killingerne i Øjesyn gennem Ventilen. Katten syntes paany at lide meget,

og dens Lidelser matte utvivlsomt tilskrives Luftmangel; mit Experiment med Killingerne kronedes med ganske overordentligt Held. Jeg havde selvfølgelig ventet at se dem forraade Tegn paa Ildebefindende om end i ringere Grad end Moderen, og det vilde jeg have anset for tilstrækkeligt til at bekræfte min Opfattelse af Tilvænningen til det atmosfæriske Tryk. Men jeg var ikke fattet paa efter nøje Prøvelse at finde dem i fortrinlig Helbredstilstand, i Besiddelse af et frit, ubesværet og fuldkommen regelmæssigt Aandedræt. Jeg blev da nødt til at udvide min Teori til den Antagelse: at den stærkt fortynnede Atmosfære, der omgav mig, efter al Sandsynlighed ikke — som jeg havde anset for givet — var kemisk utilstrækkelig for Livets Behov, og at et Menneske, der fødtes i dette Element, rimeligvis ikke vilde lide nogen Aandedrætsbesværlighed, hvorimod han ved at overflyttes til de tættere Luftlag nær Jordens Overflade muligvis vilde blive udsat for lignende Lidelser som de, jeg nylig havde været underkastet. Det har siden voldt mig megen Fortrydelse, at jeg netop paa dette Tidspunkt mistede min lille Kattefamilie og saaledes berøvedes den Indsigt, fortsat Experimenteren mulig havde skænket mig. Jeg stak Haanden ned gennem Ventilen med en Skaal Vand til den gamle Kat; ved den Lejlighed fik mit Skjorteærme fat i Løkken, der bar Kurven oppe, og løsrede den fra Knappen; og Kurv og Katte forsvandt for mit Syn, som var de blevet borte i Luften. Tiendedelen af et Sekund var sikkert ikke forløbet fra det Øjeblik, da Kurven løsnedes, og til det Øjeblik, da den og dens Indhold sporløst forsvandt. Mine bedste Ønsker ledsagede den til Jorden, men selvfølgelig nærede jeg intet

Haab om, at Kat og Killinger vilde leve længe nok til selv at kunne berette om deres Vanskæbne.

Klokken sex indhylledes en stor Del af den mig synlige Jordflade i dyb Skygge, der rykkede frem fra Øst med stor Hurtighed, og Kl. 6,55 var hele det for mit Blik tilgængelige Jordareal skjult i Natens Mørke. Men først længe efter ophørte den synkende Sols Straaler at forgylde Ballonen, hvad der foraarsagede mig megen Glæde, hvorvel det naturligvis ikke kom mig uventet. Det var klart, at jeg om Morgenens vilde faa Solens Lys at se mange Timer før Rotterdams Beboere, skønt de befandt sig meget længere mod Øst end jeg; og saaledes vilde jeg for hver Dag der gik længere og længere komme til at nyde Godt af Solen. Jeg besluttede nu at gøre daglige Optegnelser om min Rejse, idet jeg regnede Dagene til fireogtyve Timer uden at tage Hensyn til de mørke Mellemrum.

Klokken ti følte jeg mig søvnig og besluttede at sove Resten af Natten; men her frembød der sig en Vanskelighed, der vel kan synes iøjnefaldende men dog indtil nu var undgaaet min Opmærksomhed. Hvis jeg lagde mig til at sove, hvorledes skulde da Luften i Rummet blive fornyet i Mellemtiden? Mere end højst en Time vilde det være umuligt at indaande den; blev Timen trukket ud til blot fem Kvarter, maatte de farligste Følger befrygtes. Den Forlegenhed, jeg her var kommet i, gav mig nok at tænke paa; den forekom mig — trods de Farer, jeg allerede havde gennemgaaet — saa alvorlig, at jeg var ved at opgive Haabet om at naa mit Maal og prøvede paa at forsone mig med Tanken om Nedstigning. Min Forsagthed varede dog kun et Øjeblik. Jeg sagde til mig selv, at Mennesket er en Slave af Vanen, at han betragter mangfoldige Ting som

væsentlige, alene fordi han har vænnet sig til dem. Det var rigtigt nok, at jeg ikke kunde undvære Søvn, men jeg maatte let kunne hæve mig over Ubehageligheden ved at blive vækket hver Time. Jeg behøvede højst fem Minutter til at forny Luft; den Vanskelighed, jeg havde at overvinde, bestod kun i at finde et Middel til at vække mig i rette Tid. Men jeg indrømmer, at Løsningen af den Opgave voldte mig ikke ringe Hovedbrud. Jeg havde rigtignok hørt om en Student, der for ikke at falde i Søvn over sine Bøger sad med en Kobberkugle i Haanden; naar han nu overvældedes af Døsighed, tabte han Kuglen i en lille Kobberskaal, der stod paa Gulvet ved Siden af hans Stol, og Larmen vækkede ham paany. Men med mig var det jo en helt anden Sag; et lignende Paafund vilde ikke være mig til nogen Nytte; jeg ønskede ikke at blive holdt vaagen men at blive vækket med visse bestemte Mellemrum. Omsider hittede jeg paa følgende Udvej; den kan synes simpel og ligetil, men i det Øjeblik jeg fandt paa den, stod den for mig i Rang med Opfindelser som Teleskopet, Dampmaskinen, ja selve Bogtrykkerkunsten.

Lad mig forudskikke den Bemærkning, at Ballonen nu steg med jævn og uforanderlig Hast, og at Gondolen som Følge deraf bevægede sig fuldkommen støt og uden mindste Rystelse. Denne Omstændighed begunstigede i allerhøjste Grad den Plan, jeg havde besluttet at bringe til Udførelse. Mit Vandforraad var blevet bragt indenbords i Tønder, der indeholdt hver 25 Potter; og de var surret omhyggeligt fast langs Gondolens Inderside. Jeg løsnede en af dem; jeg tog to Reb, som jeg bandt stramt tværs over Gondolens Vidjekurv; jeg anbragte dem paralelt med en Fods Mellemrum, saa-

ledes at de dannede en Slags Hylde, paa hvilken jeg anbragte Tønden. Omtrent otte Tommer under disse Reb og fire Fod over Gondolens Bund anbragte jeg en ny Hylde bestaaende af en tynd Planke, for Resten den eneste jeg havde ombord. Paa denne sidste Hylde og lige under Kanten af Tønden anbragte jeg en lille Lerkande. Og nu borede jeg et Hul i Enden af Tønden lige over Kanden og skar af blødt Træ en Tap, som jeg passede til til Hullet. Og derpaa prøvede jeg mig frem med at fæstne og løsne Tappen, til det lykkedes mig at anbringe den saadan, at Vandet, der sivede ud af Hullet, vilde bruge akkurat tres Minutter om at fylde Kanden underneden. Derom kunde jeg selvfølgelig let og hurtigt forvise mig ved at iagttage, hvor meget Vandet steg i Kanden i Løbet af hvilkensomhelst given Tid. Resten af min Fremgangsmaade følger af sig selv. Jeg redte min Seng paa Gondolens Bund, saaledes at mit Hoved kom til at ligge lige under Kandens Tud. Naar Kanden nu blev fuld i Løbet af en Times Tid, maatte den løbe over, og den maatte løbe over gennem Tuden, der var anbragt en Ubetydelighed lavere end Kanden. Vandet vilde da fra en Højde af 4 Fod falde ned i Ansigtet paa mig og sikkert vække mig, sov jeg end aldrig saa fast.

Da jeg havde truffet disse Foranstaltninger, var Klokken blevet elleve, og jeg begav mig ufortøvet til Sengs trygt forladende mig paa min Opfindelse. Jeg blev heller ikke skuffet. For hver Gang tresindstyve Minutter var gaaet, blev jeg punktlig vækket af min paalidelige Tidsmaaler, derpaa tømte jeg Kanden gennem Tøndens Spundshul, slap den daarlige Luft ud og begav mig paany til Sengs. Disse regelmæssige Afbrydelser af min Søvn voldte mig

endda langt mindre Ubehag, end jeg havde ventet; og da jeg sluttelig forlod mit Leje, var Klokken blevet syv, og Solen stod allerede flere Grader over Horisonten.

Tredie April. — Ballonen befandt sig umaadelig højt oppe; Jordens Hulhed syntes overordentlig. Neden under mig i Oceanet laa en Klynge sorte Pletter, utvivlsomt Øer. Oven over mig var Himlen blanksort, og Stjærnerne straaledede klart; de havde iøvrigt været synlige lige fra den første Dag jeg steg op. Langt borte mod Nord saa jeg en smal, hvid, stærkt skinnende Linie eller Streg lige i Kimminger, og jeg tvivlede ikke et Øjeblik om, at det var den sydlige Rand af Polarhavets Ismasser, jeg saa'. Min Nysgerrighed vakt stærkt; ti der var Udsigt til, at jeg drev længere mod Nord, og muligvis vilde jeg komme til at passere over selve Polen. Den store Højde, i hvilken jeg befandt mig, vilde jo beklageligt nok hindre mig i at gøre saa grundige iagttagelser, som jeg kunde ønske. Og dog vilde jeg kunne faa Vished for mangt og meget.

I Løbet af Dagen indtraf ellers intet usædvanligt. Mine Instrumenter befandtes i god Orden, og Ballonen steg jævnt og uden Rystelse. Kulden var overordentlig og tvang mig til at hylle mig godt ind i en Overfrakke. Da Mørket faldt over Jorden, begav jeg mig til Sengs, hvorvel det hos mig var højlys Dag endnu i mange Timer. Mit Vandur opfyldte punktlig sin Pligt, og jeg sov — med Undtagelse af de regelmæssige Afbrydelser — sundt og trygt til næste Morgen.

Fjerde April. — Jeg stod op veltilpas og veltilmode og undrede mig over den besynderlige For-

andring, Havets Udseende var undergaaet. Dets hidtidige dybblaa Farve var forsvundet, i Stedet for var det blevet graahvidt med en Glans, der blændede Øjet. Oceanets Hulhed fremtraadte stærkt, det saa ud som om det fjærne Vands hele Masse tumlede hovedkulds ned over Horisontens Skrænt; ja, jeg strakte mig ligefrem paa Tærne for bedre at kunne lytte til det mægtige Vandfalds Brusen. Øerne kunde ikke længer ses, hvad enten de var gledet ned under Horisonten mod Syd, eller jeg var steget saa højt at de af den Grund var svundet mig af Syne. Antagelig var det sidste Tilfældet. Isranden mod Nord traadte skarpere og skarpere frem. Kulden var ikke længer saa overvældende. Der indtraf intet af særlig Interesse, og jeg tilbragte Dagen med Læsning; jeg havde taget Bøger med.

Femte April. — Jeg nød det ejendommelige Syn at se Solen staa op, mens saa godt som hele den synlige Del af Jordoverfladen vedblev at være indhyllet i Mørke. Efterhaanden trængte imidlertid Lyset frem overalt, og jeg saa atter Islinien mod Nord. Den traadte nu meget tydeligt frem, dens Farve var mørkere end det tilgrænsende Oceans. Det var aabenbart, at jeg nærmede mig til den med stor Hurtighed. Jeg bildte mig ind, jeg paany kunde se en Strimmel Land mod Øst og en anden mod Vest; jeg var dog ikke vis paa det. Vejret taaleligt. Intet af Betydning hændte i Dagens Løb. Gik tidlig til Sengs.

Sjette April. — Til min Overraskelse saa jeg nu Isranden ganske nær ved og en umaadelig Isflade, der strakte sig mod Horisonten i Nord. Saa fremt Ballonen holdt sin nuværende Kurs, vilde jeg

snart befinde mig over Ishavet, og der var ingen Tvivl om, at jeg vilde faa Polen at se. Hele Dagen igennem nærmede jeg mig Isen. Henimod Aften udvidedes min Horisonts Grænser med ét ganske betydeligt, hvilket aabenbart skyldtes den Omstændighed, at Jorden har Form som en afladet Kugle, og at jeg nu befandt mig over de flade Egne i Nærheden af Polarkredsen. Da Mørket sluttelig indhentedede mig, gik jeg til Sengs opfyldt af stor Bekymring for, at jeg skulde passere Maalet for saa megen Nysgerrighed uden Lejlighed til at tage det i Øjesyn.

Syvende April. — Stod tidlig op og havde endelig den Glæde at skue Nordpolen. Ja, det maatte være den, lige under mine Fødder, men ak, jeg befandt mig nu saa umaadelig højt oppe, at intet længer lod sig skelne tydeligt og klart. Hvis jeg beregnede min Stigning efter den Tid, da jeg havde Rede paa den — nemlig fra 6 Morgen den anden April og til tyve Minutter før ni samme Dags Aften, det Tidspunkt da Kviksølvet løb ned — saa kom jeg til det Resultat, at Ballonen nu, Kl. 4 Morgen den 7de April, maatte være naaet til en Højde af ikke mindre end 1550 Mil over Havfladen. Dette kan synes en umaadelig Højde, og dog er der Grund til at tro, at jeg befandt mig endnu højere oppe. I hvert Fald laa hele den nordlige Halvkugle udbredt under mig som et Landkort, og selve Ækvator dannede Grænsen for min Horisont. Deres Excellencer kan imidlertid lettelig forestille sig, at de begrænsede, hidtil udforskede Egne Nord for Polarkredsen, hvorvel de befandt sig lige under mig og derfor saas uden nogen Forkortning, var altfor langt borte til at tilstede en synderlig nøje iagttagelse. Dog det,

der var at se, frembød stor Interesse. Nord for den førnævnte vældige Isrand, der med en vis Beretigelse maaske kunde kaldes Grænselinien for Menneskets Opdagelser i disse Egne, strækker en umaaelig, ensartet eller næsten ensartet Isflade sig. Den forreste Del af den aflades mere og mere, senere hen bliver den plan, endnu senere ikke saa ganske lidt concav, og endelig afsluttes den ved selve Polen med et Centrum, en Rundkreds, hvis Diameter set fra Ballonen spændte over en Vinkel paa fem og tres Sekunder, og hvis omskiftelige mørke Farve i al Fald hele Tiden var mørkere end noget andet Punkt paa den synlige Halvkugle og undertiden fortættedes til dybsort. Ud over dette var der lidet at iagttage. Kl. tolv var den cirkelrunde Plet svundet betydeligt ind, og Kl. syv Eftermiddag tabte jeg den fuldstændig af Syne, idet Ballonen passerede Isens vestlige Rand og hurtig tog Retning mod Ækvator.

Ottende April. — Jordens tilsyneladende Diameter undergaaet en væsentlig Formindskelse, dens vante Farve og Udseende ligeledes stærkt forandret. Den mig synlige Del af Kloden var blevet bleggul, paa Steder af en Glans der blændede Øjet. Mit Nedsyn hindredes ogsaa betydeligt af den tætte, skyopfyldte Atmosfære nær Jordens Overflade; kun nu og da fik jeg et Glimt at se af selve Kloden, en Vanskelighed, jeg iøvrigt havde haft at kæmpe med det sidste Par Døgn; jo højere jeg steg, des mere syntes de svævende Dampmasser at nærme sig til hinanden, og saaledes indskrænkedes mit frie Overblik mere og mere. Saa meget kunde jeg dog se, at min Ballon nu svævede afsted højt oppe over de vældige Indsøer i Nordamerika med Retning lige

mod Syd og med en Hastighed, der snart vilde bringe mig ind over Troperne, en Omstændighed, der voldte mig den inderligste Glæde og af mig opfattedes som et gunstigt Varsel om min Rejses lykkelige Udfald. Sandt at sige havde den hidtil af Ballonen fulgte Kurs vakt min Bekymring; hvis jeg havde fulgt den endnu en Stund, havde jeg sikkert maattet opgive alt Haab om at naa Maanen, hvis Banes Hældning mod Ekliptika kun danner en Vinkel paa 5 Gr. 8 Min. og 48 Sek. Det kan synes sært, men først nu blev jeg klar over den store Fejl, jeg havde gjort mig skyldig i ved ikke til min Opstigning at vælge et Punkt i Maane-Banens Plan.

Niende April. — I Løbet af Dagen mindskedes Jordens Diameter ganske betydeligt, og Overfladens Farve blev for hver Time der gik mere og mere gul. Ballonen holdt stadig sin Kurs mod Syd og naaede Kl. 9 Eftermiddag ud over den nordlige Del af den mexikanske Havbugt.

Tiende April. — Kl. 5 i Morges blev jeg pludselig vækket af min Søvn ved en høj Knagen, en skrækkelig Larm, hvis Oprindelse jeg ikke kunde blive klar over. Den varede kun kort og mindede mig ikke om nogen Lyd, jeg ellers har hørt. Jeg blev selvfølgelig yderst urolig; ti jeg troede strax, at Ballonen var bristet. Jeg undersøgte imidlertid mine Instrumenter, og alt syntes at være i Orden. Jeg tilbragte det meste af Dagen med at spekulere over den usædvanlige Hændelse uden derfor at finde Aarsagen til den. Jeg gik til Sengs i daarligt Humør, meget ængstelig og urolig.

Ellevte April. — Fandt Jordens tilsyneladende Diameter overordentligt formindsket og lagde for

første Gang Mærke til, at Maanens Diameter var voxet ganske betydeligt; det var iøvrigt Fuldmaane paa nær nogle faa Dage. Det krævede nu stort Arbejde at fortætte Luften i mit Opholdsrum tilstrækkeligt for Legemets Behov.

Tolvte April. — En bemærkelsesværdig Forandring indtraf med Hensyn til Ballonens Retning; jeg havde ganske vist ventet den, ikke des mindre fyldte den mig med overstrømmende Glæde. Den var under sin tidligere Kurs naaet til 20de Breddegrad sydlig Bredde og drejede nu pludselig i en spids Vinkel af mod Øst og fortsatte i den nye Kurs hele Dagen igennem, idet den holdt sig tilnærmelsesvis om ikke helt i Maane-Ellipsens Plan. Denne bratte Svingning ledsagedes af en stærk Rystelse i Gondolen, der iøvrigt varede flere Timer.

Trettende April. — Opskræmtes paany af den samme knagende Lyd, der forfærdede mig den 10de. Grublede længe men var ikke i Stand til at finde nogen tilfredsstillende Forklaring. Betydelig Formindskelse af Jordens tilsyneladende Diameter, der nu kun spændte over en Vinkel paa godt og vel 25 Gr. Maanen var ikke synlig, eftersom den befandt sig over mit Hoved. Jeg fortsatte min Retning i Ellipsens Plan, Bevægelsen mod Øst var kun ringe.

Fjortende April. — Umaadelig hastig Formindskelse af Jordens Diameter. Den Tanke paatvang sig mig, at Ballonen nu fulgte Apsis til Perigæum — med andre Ord: bevægede sig i lige Linie mod det Punkt i Maanens Bane, der er Jorden nærmest. Maanen selv stod lige i Zenith og var følgelig skjult

for mit Blik. Stort og vedholdende Arbejde udkrævedes til at fortætte Luften.

Femtende April. — Nu formaaede jeg end ikke med Bestemthed at skelne Fastlandes og Haves Omrids paa Jorden. Da Kl. var omtrent tolv, hørte jeg for tredie Gang den skrækkelige Lyd, der allerede havde voldt mig saa stor Forbavselse. Nu varede den imidlertid ved nogle Øjeblikke og tiltog alt imens i Styrke. Som jeg stod lammet og rædselsslagen og ventede Døden i en eller anden grufuld Form, gav Gondolen sig til at svinge voldsomt, og en vældig, flammende Masse fo'r forbi Ballonen med en Larm som af Tusind Tordenvejr. Da min Skræk og Forbavselse nogenlunde havde lagt sig, slog det mig, at den Masse, der slyngedes forbi mig, maatte tilskrives et vulkansk Udbrud i hin Verden, som jeg saa hastigt nærmede mig til; efter al Sandsynlighed bestod den af samme Bestanddele, som stundom samles op paa Jorden under det lidet sigende Navn Meteorstene.

Sextende April. — I Dag kiggede jeg opad, saa godt det lod sig gøre genrem Sidevinduerne, snart til den ene snart til den anden Side og havde den store Glæde at se Maanens Skive ligesom gro ud over Kæmpeballonens Sider. Min Sindsbevægelse var ubeskrivelig; jeg følte mig overbevist om i Løbet af kort Tid at se Enden paa min farlige Rejse. Der krævedes nu et overvældende Arbejde ved Condensatoren; Hvile kunde der næsten slet ikke være Tale om; Søvn var saa godt som udelukket. Jeg befandt mig helt ilde, mit Legem skælvede af Udmatelse. Den menneskelige Natur maatte inden længe bukke under for saa store Lidelser. Nu var de

mørke Mellemrum kun kortvarige; under et af dem fo'r atter en Meteorsten forbi. Disse Fænomeners Hyppighed begyndte at foraarsage mig megen Frygt.

Syttende April. — Denne Morgen betegner en Epoke i min Rejse. Det vil erindres, at Jorden den trettende spændte over en Vinkel paa 25 Gr. Den fjortende formindskedes denne Vinkel betydeligt, den femtende endnu mere, og inden jeg gik til Ro om Aftenen den sextende havde jeg observeret en Vinkel paa ikke mere end ca. 7 Gr. og 15 Min. Hvor forbavset maatte jeg da ikke blive, da jeg efter en kort, urolig Slummer vaagnede tidlig om Morgen den syttende og fandt, at Jordfladen under mig var tiltaget uhyre i Omfang, at dens Diameter nu spændte over ikke mindre end 29 Gr. Jeg stod som ramt af Lynet; Ord formaar ikke at skildre den yderlige, alt gennemtrængende Rædsel og Forbavselse, der greb mig, der besatte og lamslog mig.

Mine Ben rystede under mig, Tænderne klaprede i Munden paa mig, og mit Haar rejste sig. „Ballonen maatte altsaa virkelig være bristet“, var den første, forvirrede Tanke, der gennemflakkede min Bevidsthed. „Ballonen maatte være bristet; og jeg faldt nu — faldt med den voldsomste, den mest ufattelige Hurtighed. At dømme efter det umaadelige Rum, der allerede var gennemfaret, vilde det kun vare endnu højst 10 Minutter, inden jeg styrtede ned paa Jordens Overflade, styrtede i Tilintetgørelsen!“ Først langt om længe begyndte jeg at tænke mig om; jeg grundede; jeg begyndte at faa mine Tvivl. Det var jo umuligt. Saa hurtigt kunde jeg paa ingen Maade være faldet. Og hvorvel jeg med stor Hastighed nærmede mig til Klodens Overflade under mig, saa var det dog intet i Sammenligning

med den forudsatte Hastighed.. Disse Overvejelser fik Bugt med mit Sindsoprør, og sluttelig naaede jeg at betragte Fænomenet fra et fornuftigt Synspunkt. Bestyrtelsen maa virkelig have faaet mig til at gaa fra Sans og Samling, siden jeg ikke strax lagde Mærke til den store Forskel paa Klodens Overflade under mig og vor gamle Moder Jords Udseende. Sidstnævnte befandt sig nu simpelt hen over mit Hoved og skjultes helt af Ballonen, mens det var Maanen i al sin Glans, der laa udstrakt under mine Fødder.

Den maabende Forbavselse, der opfyldte mig ved denne pludselige Forandring af Tingenes Tilstand, var maaske, naar alt kommer til alt, det uforklarligste ved hele Eventyret; ti Forandringen maatte jo komme; den var naturlig og uundgaaelig, og jeg var belavet paa, at den vilde indtræffe i det Øjeblik, da Maanens Tiltrækning blev stærkere end Jordens. Men ganske vist var jeg lige vaagnet af en dyb Søvn og var endnu ikke rigtig klar i Hovedet, da jeg overraskedes af en Kendsgerning, der om end ventet dog ikke var ventet just i det Øjeblik. Selve Forandringen maa naturligvis være foregaaet gradvis, og det er meget muligt, at jeg — selv om jeg havde været vaagen, da den indtraf, slet ikke vilde have bemærket den ved nogen indre Foreteelse, at sige ved nogen Ulempe for min Person eller mine Instrumenter.

Jeg behøver næppe fortælle, at jeg, saa snart jeg var blevet klar over Situationen og havde faaet Bugt med min Rædsel, helligede mig til en grundig Betragtning af Maanens Udseende. Den laa udstrakt under mig som et Landkort, og skønt den endnu maatte være langt borte, saa fremtraadte Ujævnhederne i dens Overflade dog med en slaaende, helt

ufattelig Tydelighed. Den fuldstændige Mangel paa Ocean eller Hav, overhovedet paa Flod, Indsø og Vandsamling af hvad Art nævnes kan, slog mig strax som dens mest fremtrædende geologiske Ejendommelighed. Og dog saa mit Øje vidtstrakte Flader, hvis Dannelse maatte hidrøre fra Vandets Virksomhed, om end langt den største Del af den synlige Halvkugle dækkedes af talløse Bjerge af vulkansk Oprindelse; de var kegleformede og lignede snarere kunstige end naturlige Højder. De højeste af dem naaede en Højde af $\frac{3}{4}$ Mil; men i øvrigt vilde et Kort over disse vulkanske Egne givet Deres Excellencer et langt bedre Begreb om deres Udsende end min højst uværdige Beskrivelse formaar. De fleste af Vulkanerne befandt sig i stadigt Udbrud og gav mig en højst uhyggelig Forestilling om deres Raseri og Vælde ved de saakaldte Meteorstene, der under Tordenlarm i stedse stigende Mængde slyngedes opad mod Ballonen.

Attende April. Maanens Masse syntes i Dag at have tiltaget ganske overordentligt; min øjensynligt øgede Faldhastighed indgød mig megen Bekymring. Det vil erindres, at jeg under mine Overvejelser af Muligheden for en Rejse til Maanen havde troet at turde gøre Regning paa en Maane-Atmosfære i Klodens Nærhed, et Luftlag, der i Tæthed svarede til Maanens Masse, hvorvel jeg noksom kendte de Teorier, der gaar i modsat Retning, og den almindelige Antagelse, at der overhovedet slet ingen Maane-Atmosfære er. Jeg byggede imidlertid ikke blot min Antagelse paa, hvad jeg allerede har anført med Hensyn til Enckes Komet og Zodiakallyset, jeg fandt den tillige bestyrket af visse af Hr. Schrøter anstillede Observationer. Han observerede den to og en halv Dag gamle Ny-maane strax efter Solnedgang, før den mørke Del

endnu var synlig, og han fortsatte sine Observationer, til den var blevet synlig. Begge Maanens Horn udviste en ringe men tydelig Forlængelse, idet deres Spidser belystes svagt af Solens Straaler, endnu før nogen Del af den mørke Flade var blevet synlig. Strax efter blev hele den mørke Rand belyst. Denne Forlængelse af Spidserne ud over Cirkelbuen ansaa jeg for et Bevis paa, at der maatte findes en Maane-Atmosfære, hvori Solens Straaler brødes. Jeg beregnede ogsaa Højden af Atmosfæren (som var i Stand til at bryde Lyset saa vidt, at der paa den mørke Del skabtes et Tusmørke, der er lysere end Genskinnet fra Jorden, naar Maanen er ca. 32 Gr. fra Nyet) til at være 1356 Pariser Fod; og i Kraft af denne Beregning anslog jeg den største Højde, der var i Stand til at bryde Sollyset, til at være 5576 Fod. Min Opfattelse fandt ogsaa Støtte i et Afsnit af „Filosofiske Afhandlinger“ 82. Bind, hvor der anførtes følgende om en Occultation af Jupiters Drabanter: at den tredie forsvandt efter først at have vist sig utydelig i en à to Sekunder, og at den fjerde udviskedes i Nærheden af Maanens Rand.¹

¹) Herelius skriver, at han adskillige Gange — naar Himlen var fuldstændig klar og endogsaa Stjærner af 6te og 7de Størrelse var synlige, — har fundet, at Maanen og dens Pletter ikke viste sig lige lyse til alle Tider, hvorvel Maanen befandt sig i samme Højde og samme Afstand fra Jorden, og hvorvel han hver Gang benyttede samme fortrinlige Teleskop. Det fremgaar af Observationen, at Aarsagen hertil hverken er at søge i vor Luft, i Kikkerten, i Maanen eller Observatorens Øje men maa søges i noget (en Atmosfære?) omkring Maanen.

Cassini observerede hyppig Saturn, Jupiter og Fixstjærnerne, naar de nærmede sig Maanen indtil Occultation, og iagttog da, at deres cirkelrunde Form forvandlede til oval; ved andre Lejligheder fandt han, at ingen Forandring indtraadte. Man tør deraf slutte, at Maanen til Tider er omgivet af et tæt Stof, hvori Stjærnernes Lysstraaler brydes.

Jeg havde altsaa gjort Regning paa en Atmosfæres Modstand eller rettere Bæreevne, der kunde sikre min Nedstigning. Hvis jeg tog fejl heri, saa kunde jeg ikke vente mig anden Afslutning paa mit Eventyr end at blive knust til Atomer mod Drabantens ru Overflade. Og jeg havde visselig al god Grund til at føle mig rædselsslagen. Min Afstand fra Maanen var højst ubetydelig, men der udkrævedes stadig lige stort Arbejde ved Luft-Fortætteren, og jeg kunde ikke spore mindste Tegn til at Luftens Tyndhed tog af.

Nittende April. — I Morges Kl. ni, da Maanens Overflade viste sig forfærdende nær, og min Ængstelse var stegen til det højeste, viste Condensatorens Pumpe til min store Glæde usvigelige Tegn paa en Forandring i Atmosfæren. Ved Titiden havde jeg al Grund til at anse dens Tæthed for betydeligt forøget. Kl. elleve udkrævedes kun ringe Arbejde ved Apparatet; Kl. tolv løsnede jeg efter nogen Betænkning Skruen; og da ingen Ulempe fulgte dermed, aabnede jeg mit elastiske Kammer og fjærnede Overtrækket fra Gondolen. Som venteligt blev Krampe og voldsom Hovedpine Følgen af et saa farligt og hovedkulds Experiment. Men disse Lidelser og mine Aandedrætsbesværligheder besluttede jeg at døje som bedst; de var jo dog ikke livsfarlige, og de vilde forsvinde af sig selv, saa snart jeg kom ind i de tættere Luftlag nær Maanens Overflade. Men min Bevægelseshastighed var bestandig overordentlig stor, og jeg fik en foruroligende Vished for, at selv om jeg ikke havde taget fejl i min Forventning om en Atmosfære, der i Tæthed svarede til Maanens Masse, saa havde jeg dog gjort mig skyldig i en Fejltagelse, naar jeg formodede, at denne Atmosfære — selv i Maanens umiddelbare Nærhed — vilde

være i Stand til at bære den betydelige Vægt, der indeholdtes i min Ballons Gondol. Det skulde dog have været Tilfældet, naar man gik ud fra, at Tyngdekraften paa Maanen maatte forholde sig til Tiltrækningskraften paa Jorden som den fortættede Luftmasse hist til Atmosfæren her. Men det var ikke Tilfældet, derom aflagde mit hovedkulds Fald tilstrækkeligt Vidnesbyrd; maaske maa Grunden dertil søges i de geologiske Forstyrrelser, jeg før har berørt. I hvert Fald befandt jeg mig nu i Nærheden af Planeten og nærmede mig stadig med faretruende Hurtighed. Jeg spildte følgelig ikke et Øjeblik men kastede først Ballasten over Bord, derpaa Vandtønderne, Condensatoren, Overtrækket og sluttelig enhver Genstand, jeg førte med mig i Gondolen. Men det var til ingen Nytte. Jeg faldt stedse med forfærdende Hast; jeg befandt mig nu kun 2,500 Fod fra Maanens Overflade. Jeg skilte mig af med Frakke, Hat og Støvler og søgte nu til allersidst Redning ved at skære selve Gondolen, hvis Vægt var ret betydelig, løs fra Ballonen og klynge mig fast til Nettet med begge Hænder. Jeg fik lige Tid til at se, at hele Landet, saa vidt mit Blik rakte, var oversaaet med smaa Boliger, før jeg hovedkulds tumlede ned midt i en fantastisk By, midt i en vældig Hob hæslige smaa Mennesker, hvoraf ikke en ytrede en Stavelse eller gjorde sig den Ulejlighed at yde mig en Haandsrækning, men alle stod de og grinede og viste Tænder som en Flok Idioter og skelede til mig og min Ballon med begge Arme i Siden. Jeg vendte mig bort fra dem med Foragt og rettede mit Blik mod Jorden, som jeg havde forladt for saa kort Tid siden, maaske forladt for bestandig, og saa' den som et uhyre, anløbet Kobberskjold fæstet ubevægeligt paa Himlen over

mit Hovede; dens Diameter spændte over to Grader, dens ene Rand funkledede som en gylden Halvmaane. Intet Spor af Land eller Vand var at øjne; hist og her overskyedes den af dunkle Pletter og sribedes af Bælter.

Saaledes — maatte det behage Deres Excellencer — havde jeg nu efter store Ængstelser, uhørte Farer og vidunderlig Frelse endelig nittende Dagen efter mit Opbrud fra Rotterdam lykkeligt og vel naaet til Ende med en Rejse, der sikkert er den sælsomste og den betydningsfuldeste, der nogensinde er planlagt, foretaget og fuldført af nogen Borger paa Jorden. Men endnu staar tilbage at berette om mine Eventyr. Deres Excellencer vil lettelig begribe, at jeg efter et fem Aars Ophold paa en Planet, der ikke blot i sig selv er yderst interessant men bliver det dobbelt ved sin nøje Forbindelse med den af os Mennesker beboede Del af Verden, har fortrolige Meddelelser at gøre Generalstaternes astronomiske Fakultet, Meddelelser, der er af langt større Vigtighed end de i og for sig sælsomme Ting, jeg har haft at berette om min lykkeligt tilendebragte Rejse. Det er netop Tilfældet. Jeg har meget, særdeles meget, som det vilde være mig en Glæde at meddele. Der kan fortælles meget om Planetens Vejrlig; om dens sælsomme Skiften fra Hede til Kulde; om de 14 Dages ubarmhjærtige og brændende Solskin, der afløses af andre 14 Dages isnende Kulde, om en bestandig Overflytning af Væde fra det Punkt, der er lige under Solen, til det Punkt, der befinder sig fjærnest fra den; om et variabelt Bælte af rindende Vand; om selve Befolkningen; om dens Sæder, Skikke og politiske Institutioner; om Maane-Beboernes ejendommelige Legemsbygning; deres Hæslighed; deres Mangel af

Øren, der er unyttige paa Grund af Luftens særlige Beskaffenhed; deres deraf følgende Ukendskab til Talens Brug og dens Ejendommeligheder; deres Surrogat for Talen i Form af en særegen Meddelelser-Methode; om den ufattelige Forbindelse mellem hver enkelt Maane-Beboer og en Beboer af Jorden, en Forbindelse, der frembyder Lighedspunkter med og er afhængig af de to Kloders Bevægelse i Himmelummet, og i Kraft af hvilken Jord- og Maane-Beboernes Liv og Skæbner er sammenknyttede og indfiltrede i hinanden; og fremfor alt — om det saa maatte behage Deres Excellencer — fremfor alt om de forfærdelige og hemmelighedsfulde Begivenheder, der gaar i Svang i Maanens ydre Regioner, Egne, der paa Grund af den næsten mirakuløse Overensstemmelse mellem Drabantens Omdrejning om sin egen Axe og dens Kredsløb om Jorden aldrig er blevet vendt mod Menneskenes ransagende Kikkerter og med Guds naaderige Hjælp heller aldrig bliver det. Alt dette og meget, meget mere er jeg villig til at berette om. Men — uden alle Omsvøb — jeg maa have en Belønning. Jeg længes efter at vende tilbage til min Familie og mit Hjem, og som Vederlag for yderligere Meddelelser — i Betragtning af det Lys, jeg vil formaa at kaste over adskillige Grene saavel af den fysiske som den metafysiske Videnskab — udbeder jeg mig, at Deres hæderværdige Korporation vil gøre sin Indflydelse gældende og opnaa Benaadning for den Forbrydelse, jeg gjorde mig skyldig i ved min Afrejse fra Rotterdam. Dette er Hensigten med min Skrivelse. Dens Overbringer, en Maane-Beboer, som jeg har bevæget til at rejse til Jorden som mit Sendebud og givet al fornøden Underretning, vil afvente Deres Excellencers behagelige Svar og overbringe mig omtalte Benaadning,

saafremt den da paa nogen mulig Maade lader sig erholde.

Jeg forbliver Deres Excellencers ydmyge Tjener
Hans Pfaall.

Det fortælles, at Professor Rubadub, da han kom til Ende med Læsningen af dette sælsomme Aktstykke, tabte sin Pibe paa Jorden af lutter Forbavselse, og at Mynheer Superbus van Underduk tog sine Briller af, tørrede dem omhyggeligt og stak dem i Lommen, hvorpaa han i fuldstændig Forglemmelse af sig selv og sin Værdighed gav sig til at snurre en 2—3 Gange rundt i et Overmaal af Forundring og Henrykkelse. Der var ikke Spor af Tvivl om den Ting, Benaadningen maatte udvirkes. Det svor i al Fald Professor Rubadub med en drøj Ed, og det tænkte den berømmelige van Underduk, da han omsider tog sin Kollegas Arm og skyndte sig hjemad for at overveje, hvad Forholdsregler der nu maatte gribes til. Da de var naaet til Borgmesterens Dør, vovede Professoren imidlertid at antyde, at Benaadningen ingen Nytte vilde være til, eftersom Sendebudet havde anset det for passende at forsvinde, utvivlsomt skræmt halvvejs til Døde af de Rotterdam-Borgeres glubske Udseende, og eftersom Rejsen var saa lang, at næppe nogen anden end en Mand fra Maanen vilde indlade sig paa den. Borgmesteren maatte indrømme Rimeligheden i det her anførte, og dermed var Sagen til Ende. Men dermed var Snakken og Spekulationerne ingenlunde til Ende. Brevets Indhold var blevet bekendt og havde givet Anledning til megen Sladder og Meningstilkendegivelse. Nogle af de overkloge gjorde sig endda latterlige ved at paa-staa, at det hele ikke var andet end en Gavtyvestreg. Men i øvrigt tror jeg, at den Slags Folk kalder alt,

hvad de ikke forstaar, for Narrestreger. Hvad mig angaar, fatter jeg ikke Meningen med den af dem udslyngede Beskyldning. Lad os se lidt paa deres Paastande:

For det første, siger de: at visse Gavflabe i Rotterdam har et Horn i Siden paa visse Borgmestre og Astronomer.

For det andet: at en pudsig lille Dværg og Flaske-Betvinger, hvis tvende Øren paa Grund af en Forseelse var bleven skrællede af Hovedet paa ham, i nogle Dage havde været borte fra Nabobyen Bruges.

For det tredie: at de Aviser, hvoraf Ballonen var lavet, var hollandske Aviser og aldeles ikke hørte hjemme paa Maanen. De var smudsige, meget smudsige, og Gluck, Bogtrykkeren, turde lægge Haanden paa Bibelen og sværge sin Saligheds-Ed paa, at de var trykte i Rotterdam.

For det fjerde: at Hans Pfaall selv, den drukne Laban, og tre dovne Krabater, der gav Partiet som hans Kreditorer, var bleven sete i en Snask i en af Byens Udkanter; de var lige vendt hjem fra en længere Rejse og havde Penge paa Lommen.

For det sidste: at det er en almindelig udbredt Anskuelse, eller burde være en almindelig udbredt Anskuelse, at det astronomiske Fakultet i den By Rotterdam, saa vel som alle andre Fakulteter i alle andre Dele af Verden — for ikke at tale om Fakulteter og Astronomer i Almindelighed — ikke er en Smule bedre, større eller klogere, end de burde være.

Von Kempelen og hans Opdagelse.

Efter at Aragos omhyggeligt udarbejdede Redegørelse er fremkommet, for ikke at nævne den sammentrængte Beretning, der lige er blevet offentliggjort i „Sillimans Journal“ af Løjtnant Maury, vil man selvfølgelig ikke vente, at jeg i nogle faa, hastigt nedskrevne Bemærkninger om von Kempelens Opdagelse skulde have til Hensigt at behandle Sagen fra et videnskabeligt Synspunkt. Det er simpelt hen min Agt at sige et Par Ord om von Kempelen selv, (med hvem jeg havde den Ære for nogle Aar siden at stifte et flygtigt Bekendtskab), eftersom alt hvad der vedrører ham i Øjeblikket nødvendigvis maa kunne paaregne Interesse; dernæst vil jeg tillade mig nogle Betragtninger i al Almindelighed vedrørende Opdagelsens Rækkevidde.

Før jeg fremsætter mine flygtige Bemærkninger, turde det maaske være paa sin Plads at nedlægge den bestemteste Indsigelse mod den — som det synes — gængse Opfattelse (der jo ved slige Lejligheder har sin Oprindelse fra Aviserne), at denne i og for sig forbavsende Opdagelse kommer uventet.

Hvis man søger Oplysning i Sir Humphry Davys „Dagbog“ (udkommen hos Cottle og Monroe, London, 150 Sider) vil man Side 53 og 82 erfare, at denne

berømte Kemiker ikke blot havde syslet med Idéen men med Held anstillet Forsøg i ganske samme Retning som de, der medførte et saa smukt Resultat for von Kempelen, der, hvorvel han ikke kommer med ringeste Hentydning til „Dagbogen“, dog ganske sikkert (jeg siger det uden Tøven, fordi jeg kan bevise det) staar i Gæld til den — i hvert Fald for den første Tilskyndelse til sit eget Foretagende. Skønt det fører ind paa den tekniske Side af Spørgsmaalet, kan jeg dog ikke afholde mig fra at anføre et Par Sider fra „Dagbogen“ tilligemed en af Sir Humphrys Ligninger. (Da vi ikke har de algebraiske Tegn blandt vore Typer, og da „Dagbogen“ er tilgængelig i Bibliotheket „Athenæum“, udelader vi her en ubetydelighed af Hr. Poes Manuskript. Red.)

Den Opsats i „Nyhedsposten“, der nu gaar rundt i Bladene, og som gaar ud paa at tillægge en vis Hr. Kissam fra Brunswick i Maine Æren for Opdagelsen, gør af forskellige Grunde et temmelig utroværdigt Indtryk, hvorvel den fremsatte Paastand i sig selv hverken er urimelig eller særlig usandsynlig. Jeg behøver ikke gaa i Enkeltheder. Min Mening om Artiklen grunder jeg hovedsagelig paa dens Form. Den gør intet vederhæftigt Indtryk. De, der har Kendsgerninger at meddele, er sjældent saa nøjagtige med Hensyn til Tid og Sted, som Hr. Kissam synes at være. Desuden, hvis Hr. Kissam virkelig gjorde Opdagelsen paa den angivne Tid — altsaa omtrent for 8 Aar siden —, hvor kan det da være, at han ikke ufortøvet gjorde Skridt til at høste de store Fordele, der, hvad selv et Tossehovede vilde have indset, kunde udvindes af Opdagelsen for ham selv om ikke for Menneskeslægten som Helhed? Det forekommer mig ganske utroligt, at et Menneske i Besiddelse af jævn sund Sans skulde have

gjort den Opdagelse, som Hr. Kissam paastaar at have gjort, og saa bagefter have baaret sig ad som et Barn, som en Ugle — hvad Hr. Kissam jo indrømmer om sig selv. Men hvem er for Resten Hr. Kissam? Mon hele Artiklen i „Nyhedsposten“ ikke skulde være sat op bare for at skabe Sensation? Det maa indrømmes, at den gør et yderst uvirkeligt Indtryk. Efter min ringe Mening er der i al Fald ingen Grund til at fæste Lid til den, og hvis jeg ikke havde gjort den Erfaring, at Videnskabsmænd saare let lader sig narre, saa snart de kommer uden for deres eget specielle Omraade, saa vilde det have forbavset mig overordentligt at se en saa fremragende Kemiker som Professor Draper indlade sig paa en alvorlig Drøftelse af Hr. Kissams (eller maaske Hr. Qvizzams?) Paastand om, at det er ham, der har gjort Opdagelsen.

Men for at vende tilbage til Sir Humphry Davys „Dagbog“. Dette Skrift var aldeles ikke bestemt til Offentliggørelse, heller ikke ved Forfatterens Død, hvad enhver, der har mindste Kendskab til Skribentvirksomhed, let kan forvisse sig om ved en Betragtning af Stilen. Omtrent midt paa Side 13 forekommer f. Ex. følgende om hans Experimenter med Kvælstofforilte: „Da Aandedrættet endnu havde fungeret en lille halv Minut, formindskedes lidt efter lidt og afløstes som et let Tryk paa alle Muskler.“ At det ikke var Aandedrættet, der aftog, fremgaar noksom af den følgende Text. Sætningen har utvivlsomt haft Meningen: „Da Aandedrættet endnu havde fungeret en halv Minuts Tid, formindskedes [disse Følelser] lidt efter lidt og afløstes [af en Fornemmelse] som et let Tryk paa alle Muskler.“ Utallige andre Exempler kunde anføres som Bevis paa, at det Manuscript, der saa ubetænksomt er blevet offentliggjort,

kun var en Skitsebog bestemt for dens Forfatters egne Øjne; men et Blik paa selve Skriftet vil overtyde hvert tænkende Menneske om Rigtigheden af mit Anbringende. Sagen er jo den, at en Mand som Sir Humphry Davy sidst af alt vilde kompromitere sig i et videnskabeligt Spørgsmaal. Han nærede ikke alene en usædvanlig Afsky for alt, hvad der kunde komme ind under Begrebet Humbug, han nærede en sygelig Rædsel for alt halvgjort Arbejde, han vilde aldrig have udtalt sig, før han var i Stand til at levere det afgørende Bevis. Jeg tror saagar, hans sidste Øjeblikke vilde være bleven forgiftede, hvis han havde anet, at hans Ønske om at brænde denne „Dagbog“ [der var fuld af umodne Tanker] var blevet tilsidesat. Jeg siger „hans Ønske“; ti det forekommer mig, at der ikke kan være Tvivl om, at han indbefattede Notitsbogen blandt de forskellige Papirer, der efter hans Anvisning „skulde brændes“. Om det var et Held eller Uheld, at den undslap Flammerne, vil Tiden vise. At de af mig citerede Steder og andre lignende gav von Kempelen det første Vink, tvivler jeg ikke i mindste Maade om; men jeg gentager, at det først skal vise sig, om denne under alle Omstændigheder saare betydningsfulde Opdagelse vil blive til Gavn eller Skade for Menneskeslægten som Helhed. At von Kempelen og hans Venner i al Fald vil høste et smukt Udbytte af den, vilde det være taabeligt at betvivle. De vil sikkert være kloge nok til i Tide at „realisere“ ved store Indkøb af Huse, Jorder og anden i sig selv værdifuld Ejendom.

Den korte Redegørelse af von Kempelen selv, der fremkom i „Hjemmets Blad“, og siden hen blev gengivet i utallige Blade, synes paa adskillige Punkter at være bleven misforstaaet af Oversætteren, der

efter eget Sigende har taget den fra et af de sidste Numre af Presburg „Schnellpost“. „Viele“ er aabenbart som saa ofte blevet misforstaaet, og det Ord, som Oversætteren gengiver med „Sorger“, har sikkert været „Leiden“, der rettelig oversat betyder „Lidelser“, hvad der vilde give Beretningen et helt andet Præg. Selvfølgelig er dette dog kun en Hypothese.

Von Kempelen er imidlertid ingenlunde nogen „Menneskehader“; i al Fald lægger han det ikke for Dagen. Det var rent tilfældig, at jeg stiftede Bekendtskab med ham, ja, jeg er vel knap nok berettiget til overhovedet at paastaa, jeg kender ham, men blot at have set og talt med en saadan Berømt-hed, som han er eller i hvert Fald vil blive inden længe, har jo ogsaa sin Betydning i disse Tider.

„Den litterære Verden“ omtaler ham i god Tro som født i Presburg (maaske er den bleven vildledt af Beretningen i „Hjemmets Blad“), men jeg er i Stand til med Bestemthed at fastslaa, at han er født i Utica i Staten New York; ti han har selv fortalt mig det; derimod stammer, saa vidt jeg ved, begge hans Forældre fra Presburg. Familien er beslægtet med Möelzel, Opfinderen af den automatiske Skakspiller. (Saa vidt vi ved, var Opfinderen af den automatiske Skakspiller en Kempelen, von Kempelen eller af et lignende Navn. Red.) Han er lavstammet og undersætsig, har store, fede, blaa Øjne, rødt Haar og Kindsæg, en stor men tiltalende Mund, smukke Tænder og — saa vidt jeg husker — romersk Næse. Der er en Fejl ved en af hans Fødder. Han er ligefrem i sin Optræden og gør Indtryk af stor Godmodighed. Han minder overhovedet hverken i sit Udseende, sin Tale eller Handling om en Menneskehader. Vi opholdt os begge for ca. 6 Aar

siden en Uges Tid paa Earls Hotel i Providence paa Rhode Island, og jeg vil antage, at mine Samtaler med ham til forskellige Tider alt i alt kan have strakt sig over en 3—4 Timer. Vore Samtaler drejede sig om Dagens Nyt, og det, han sagde, lod mig ikke ane, at han var en betydelig Videnskabsmand. Han brød op fra Hotellet før jeg i den Hensigt at rejse til New York og derfra til Bremen; det var i denne By, at hans store Opdagelse først blev bekendt eller rettere sagt der, man først fik ham mistænkt for at have gjort den. Dette er omtrent alt, hvad jeg personlig ved om den nu udødelige von Kempelen; jeg tænkte mig at selv dette kunde have Interesse for Publikum.

Der kan næppe være Tvivl om, at de fleste af de vidunderlige Historier, der er i Omløb om denne Sag, ikke er andet end slet og ret Opdigtelse, der fortjener akkurat saa megen Tiltro som Historien om Aladdins Lampe; og dog maa man ikke være blind for, at Sandheden i et Tilfælde som dette — som Tilfældet var med de i Kalifornien gjorde Opdagelser — kan være sælsommere end nogen Opdigtelse. Følgende Beretning er under alle Omstændigheder paalidelig og kan modtages med fuld Tillid:

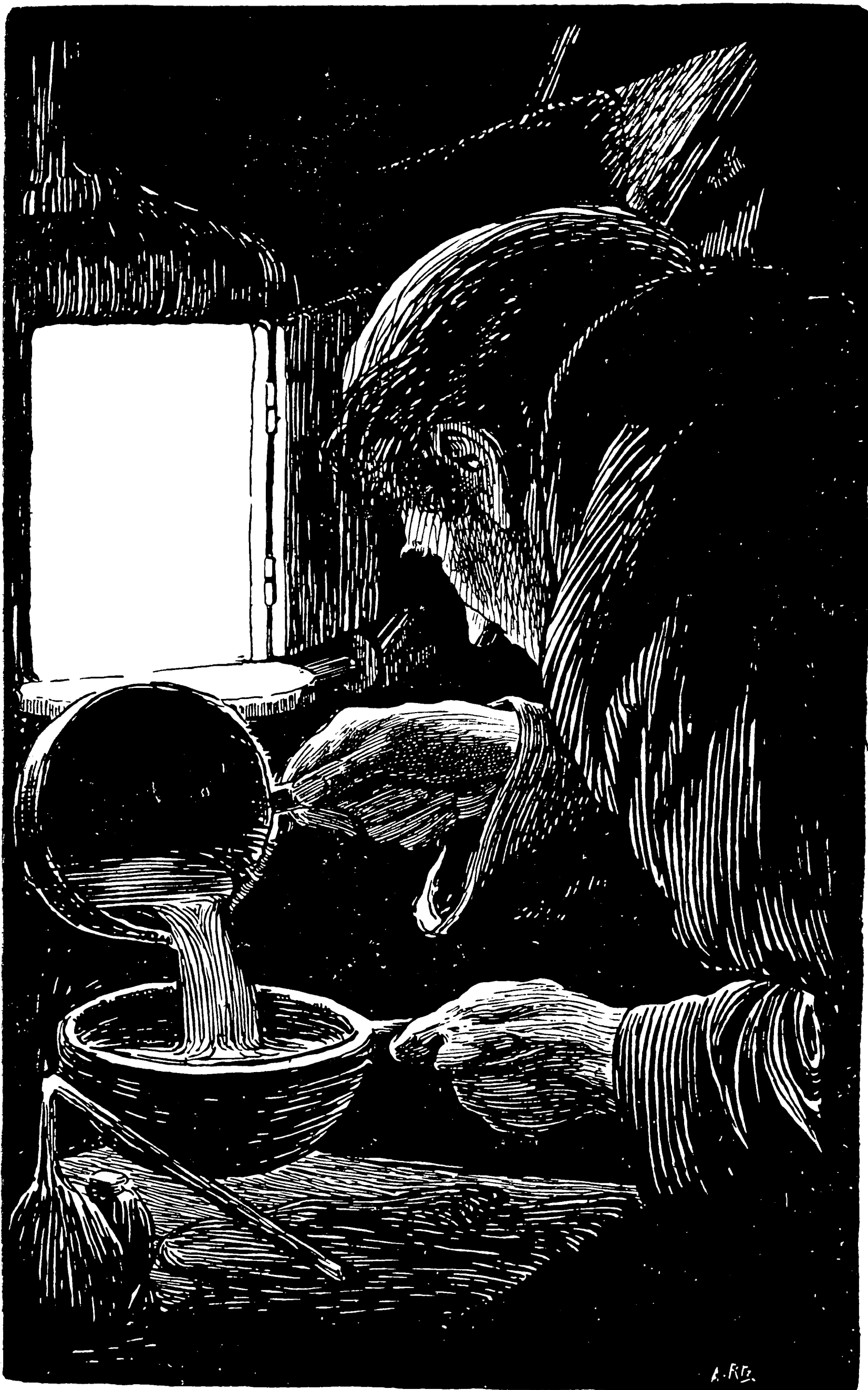
Mens von Kempelen opholdt sig i Bremen, var hans Pengesager i den sørgeligste Uorden, og det er vitterligt, at han ofte havde yderst vanskeligt ved at rejse selv mindre Summer. Da det store Falskneri blev begaaet mod Huset Gutsmuth og Co., rettedes Mistanken mod von Kempelen, fordi han havde købt en stor Ejendom i Gasperith Lane, og fordi han paa Forespørgsel nægtede at opgive, hvorfra han havde Købesummen. Han blev sluttelig sat fast, men da intet afgørende Bevis fremkom mod ham, blev han atter sat i Frihed. Politiet holdt imidlertid skarpt

Øje med ham og gjorde den Opdagelse, at han hyppig forlod sin Bopæl, altid gik samme Vej og altid slap bort fra sine Forfølgere i Nabolaget af de trange og krogede Gyder, der gaar under det stolte Navn „Dondergot“. Sluttelig lykkedes det dem at spore ham til et Kvistværelse i et gammelt syv-etages Hus i en Smøge, der heder Flätplatz; de overraskede ham pludseligt og traf ham (det mente de) optagen af sin Falskmøntervirksomhed. Han syntes overordentlig forskrækket, saa Betjentene nærede ikke fjærreste Tvivl om hans Brøde. De gav ham Haandjærn paa og undersøgte hans Værelse eller rettere sagt Værelser; ti det viste sig, at hele Kvistetagen var hans.

Til Kvistkammeret, hvor han blev paagrebet, stødte et lille Aflukke, der var ti Fod den ene, otte den anden Vej; det indeholdt nogle kemiske Apparater, hvis Bestemmelse man endnu ikke er klar over. I et Hjørne af Aflukket fandtes en meget lille Smelteovn, hvori Ilden glødede, og paa Ilden fandtes en Slags dobbelt Smeltedigel — to Digler forbundne med et Rør. Den ene af disse Digler var næsten fuld af smeltet Bly, som dog ikke naaede op til Rørets Aabning, der var lige ved Randen. Den anden Digel indeholdt en Væske, der, da Betjentene trængte ind, syntes at være i stærk Fordampning. De fortæller, at von Kempelen, da han saa sig overrumplet, greb Diglerne med begge Hænder (de var iførte Handsker, der senere hen viste sig at bestaa af Asbest) og slyngede deres Indhold paa Kammerets Teglstensgulv. Nu var det, de gav ham Haandjærn paa og underkastede ham en omhyggelig Undersøgelse; de fandt dog intet usædvanligt med Undtagelse af en lille Pakke i hans Frakkelomme; den viste sig senere hen at indeholde en omtrent ligelig Blanding af

Edgar Poe. I.

Antimonium og et andet, et ukendt Stof. Alle Forsøg paa at analysere sidstnævnte er hidtil slaaede fejl, men at Analysen tilsidst vil lykkes, kan der jo ingen Tvivl være om.

Betjentene forlod Aflukket med deres Fange, gik igennem en Slags Forstue, hvor intet af Betydning forefandtes, og kom nu ind i Kemikerens Sovekammer. De rummesterede i Skuffer og Skrin men opdagede kun nogle faa betydningsløse Papirer og en Del god Mønt, i Sølv og Guld. Tilsidst kiggede de ind under Sengen og saa der en stor, almindelig Skindkuffert; den var uden Hængsler, uden Haspe og Laas og Laaget laa ganske løst paa dens underste Del. De forsøgte at trække Kufferten frem men gjorde den Opdagelse, at de med forenede Anstrængelser (de var tre, alle kraftige Mænd) end ikke „formaaede at rokke den en Tomme“. De blev meget forbavsede derover, og en af dem kravlede nu ind under Sengen, saa i Kufferten og sagde: „Intet Under, at vi ikke kunde rokke den af Stedet; den er fuld til Randen af gamle Messingstumper.“

Derpaa stemte han Fødderne mod Væggen, satte Ryggen mod Kufferten og skød paa af al Magt; hans Kamerater hjalp til og halede saa godt de kunde, og paa den Maade lykkedes det endelig om end med stort Besvær at faa Kufferten trukket frem, og dens Indhold blev nu undersøgt. Det formentlige Messing, hvormed den var fyldt, forefandtes, lutter smaa glatte Stykker; de varierede i Størrelse fra en Ært til en Specie; de var uregelmæssige i Form — dog alle mer eller mindre flade, de saa i det Hele taget ud „som Bly, der er kastet paa Jorden i smeltet Tilstand og har faaet Lov til at størkne der“. Ikke en af disse Betjente mistænkte et eneste Øjeblik dette Metal for at være andet end Messing. Den

Tanke, at det var Guld, dukkede selvfølgelig ikke op i deres Hjærner. Hvorfra skulde de vel ogsaa faaet en saa vild Idé? Man kan tænke sig deres Forbavselse, da det næste Dag blev bekendt over hele Bremen, at den „Dyngé Messing“, som de saa foragtelig havde kørt til Stationen uden at gøre sig den Ulejlighed at stikke den mindste Stump i Lommen, var ikke blot Guld — rigtigt Guld — men langt finere Guld end det, der anvendes i Mønten, Guld, der var absolut rent, jomfrueligt, uden Tilsætning af hvad Art nævnes kan.

Jeg behøver ikke gaa nærmere ind paa von Kempelens Tilstaaelse (for saa vidt han tilstod) og Løsladelse; dem kender Publikum. At han har virkeliggjort den gamle Drøm om de Vises Sten, har intet Menneske, der er ved sin Fornufts fulde Brug Lov at betvivle. Aragos Anskuelser fortjener naturligvis al mulig Opmærksomhed, men ufejlbarlig er han ikke, og hvad han siger om Vismuth i sin Indberetning til Akademiet turde det være rigtigst at behandle med stor Varsomhed. Sandheden er jo dog den, at al Analyse til Dato er slaaet fejl, og det er sandsynligt, at vi ikke kommer af Stedet, før det behager von Kempelen selv at række os Nøglen til Gaadens Løsning. Alt, hvad vi med Bestemthed ved, er, „at rent Guld efter Behag og meget let nu kan fremstilles af Bly og visse andre Stoffer af ukendt Art og Mængde“.

Selvfølgelig er det fristende at anstille Betragtninger over denne Opdagelses øjeblikkelige og fremtidige Følger, en Opdagelse, som de fleste tænkende Mennesker vel næppe vil betænke sig paa at sætte i Forbindelse med den stærkt øgede Interesse for Guldspørgsmaalet, der er opstaaet paa Grundlag af de i Kalifornien indtrufne Begivenheder, og denne

Betragtning medfører uvægerlig en anden, nemlig den: at von Kempelens Opdagelse er kommet paa et overordentlig ubelejligt Tidspunkt. Naar allerede mange lod sig afholde fra at rejse til Kalifornien af Frygt for at Guld skulde falde saa stærkt i Pris paa Grund af den Mængde, hvori det forekom, saa det kunde blive en tvivlsom Forretning at rejse den lange Vej for at søge efter det, — hvilket Indtryk vil saa ikke Beretningen gøre paa dem, der staar i Begreb med at udvandre, og i Særdeleshed paa dem, der allerede befinder sig i Mineegnene; ti Opdagelsen betyder jo simpelt hen, at Guld bortset fra sin Værdi i industrielle Øjemed (om den har en saadan) nu ikke længer er eller snart ikke vil være (ti længe vil von Kempelen dog næppe kunne bevare sin Hemmelighed) af større Værdi end Bly og langt mindre værd end Sølv. Det er nu sin Sag at se ud i Fremtiden, men saa meget kan siges med Bestemthed: var Beretningen om Opdagelsen kommet for 6 Maaneder siden, saa vilde det have øvet stor Indflydelse paa Udvandringen til Kalifornien.

I Europa er de mest betydningsfulde Følger af Opdagelsen til videre: en Stigning paa 200 Procent af Blyets Pris, mens Sølvet er steget ca. 25 Procent.

Scheherezades Tusind og andet Eventyr.

Sandheden er sælsommere end noget Digt.
Gl. Ordsprog.

Visse orientalske Studier, som jeg fornylig beskæftigede mig med, bragte mig i Berøring med „Tellmenow Itsitsoørnot“, et Værk, der (ligesom Simeon Jochaides' „Zohar“) er saa godt som ganske ukendt selv i Evropa, og som aldrig saa vidt jeg ved er blevet citeret af nogen Amerikaner, det skulde da være af Forfatteren til „Kuriøsiteter i den amerikanske Litteratur“, og som jeg bladede i nævnte, yderst interessante Værk, blev jeg ikke lidet forbavset ved at gøre den Opdagelse, at den litterære Verden til Dato har levet i en besynderlig Vildfarelse med Hensyn til den Skæbne, der overgik Vessirens Datter, Scheherezade, som omtales i Eventyr-samlingen „Tusind og En Nat“; det, som fortælles om hende deri, er ganske vist ikke unøjagtigt, det er blot alt andet end udtømmende.

Den videbegærlige Læser, der ønsker fuldstændig Besked om dette interessante Emne, maa jeg hen-vise til selve „Itsitsoørnot“; imidlertid turde det maaske være mig tilladt i Hovedtrækkene at med-dele, hvad jeg opdagede.

Det vil erindres, at der i den gængse Udgave af Eventyrene berettes om en Konge, der havde al god Grund til at være skinsyg paa sin Dronning, og som ikke blot lader hende ombringe men sværger ved sit Skæg og ved Profeten, at han hver Nat vil ægte den skønneste Pige i Riget og næste Morgen overantvorde hende i Bøddelens Hænder.

Da han i mange Aar havde opfyldt sit Løfte med en Samvittighedsfuldhed og Grundighed, der lader hans fromme Sindelag og udmærkede Forstand fremtræde i det skønneste Lys, blev han en Eftermiddag forstyrret (vel sagtens i sine Bønner) af Storvesiren, hvis Datter havde faaet en Ide.

Hun hed Scheherezade, og hendes Ide gik ud paa, at hun vilde befri Landet for den folkeødelæggende Skat, der var lagt paa dets Skønhed, eller efter de bedste Heltinders Mønster gaa til Grunde ved Forsøget.

Altsaa sender hun sin Fader, Storvesiren, afsted til Kongen med Tilbud om hendes Haand, (hvad der var saa meget mere fortjenstfuldt, som det ikke var Skudaar). Og Kongen modtager ivrigt denne Haand (noget, han iøvrigt længe havde haft i Sinde og kun opsat, fordi han var bange for Storvesiren), men idet han nu modtager den, giver han meget tydeligt at forstaa, at han — Storvesir eller ikke Storvesir — ikke er til Sinds at opgive saa meget som en Tøddel af sit Løfte og sine Rettigheder. Naar den skønne Scheherezade alligevel fastholdt sin Beslutning at ville ægte Kongen og virkelig ægtede ham trods Faderens Raad, at det skulde hun lade være med, saa var hendes smukke sorte Øjne i al Fald i Forvejen blevet aabnede for den Skæbne, der ventede hende.

Det lader imidlertid til, at den diplomatiske Frø-

ken, (der sikkert har læst Machiavelli), havde udpønsat et meget snedigt Anslag. Bryllupsaftenen fik hun anbragt sin Søster — under hvad Paaskud husker jeg ikke i Øjeblikket — i Nærheden af det kongelige Leje, saa hun og Søsteren bekvemt kunde tale sammen; og lidt før Hanegal fandt hun Lejlighed til at vække den rare Konge, hendes Husbond (der i og for sig ikke havde det mindste imod hende rent bortset fra, at det var hans Hensigt næste Morgen at lade hende kvæle), — hun havde altsaa Held til at vække ham, (hvorvel han sov fast formedelst sin udmærkede Samvittighed og sin fortræffelige Fordøjelse), med en umaadelig interessant Historie (jeg tror, den handlede om en Kat og en sort Rotte), som hun (ganske sagte forstaar sig) fortalte til sin Søster. Da Dagen brød frem, var Historien tilfældigvis endnu ikke til Ende, og Scheherezade var jo ude af Stand til at fortsætte; ti det var paa høje Tid, at hun kom op og blev kvalt, noget der iøvrigt kun er grumme lidt behageligere end at blive hængt.

Det gør mig ondt at maatte sige det, men Kongens Nysgerrighed var endnu stærkere end hans religiøse Grundsætninger, og den fik ham til for denne ene Gang at udsætte Opfyldelsen af Løftet til næste Morgen, saa havde han jo Haab om i den kommende Nat at høre videre, hvorledes det gik med den sorte Kat (det var vistnok en sort Kat) og Rotten.

Natten kom, og Scheherezade blev ikke blot færdig med den sorte Kat og Rotten (Rotten var blaa) men uden at tænke rigtig over, hvad hun gjorde, forvildede hun sig langt ind i en spændende Beretning, der (hvis jeg ikke tager meget fejl) handlede om en lyserød Hest (med grønne Vinger), der havde

et Urværk inden i sig og blev trukket op med en indigoblaa Nøgle. Denne Historie interesserede Kongen endnu langt mere end den foregaaende; og da Dagen brød frem, før den var fortalt til Ende (skønt Dronningen gjorde sig al mulig Umage for at blive færdig i rette Tid og komme op og blive kvalt), saa var der jo ikke andet for end paany at udsætte Ceremonien i 24 Timer. Og ligesaa gik det næste Nat og næste og næste igen; ja saaledes gik hele Tusind og en Nat, uden at Kongen fik Lejlighed til at opfylde sit Løfte, hvorpaa han enten glemte det helt og holdent eller skaffede sig Absolution eller (hvad der er det sandsynligste) brød det og sparkede sin Skriftefader paa Porten. I hvert Fald gik Scheherezade, der i lige Linie nedstammede fra Eva og maaske har arvet de syv Kurve Krøniker, som nævnte Dame, efter hvad der er os fortalt, samlede op under Træerne i Edens Have, sluttelig af med Sejren, og Skønhedsskatten blev ophævet.

Nuvel, denne Slutning (som er gængs og landskendt) er ganske vist meget passende og saare fornøjelig, men ak, det gaar med den som med saa meget andet, den er mere fornøjelig end sand; „Itsitsoørnot“ sætter mig i Stand til at kunne berigtige den. „Le mieux“ siger et fransk Ordsprog, „est l'ennemi du bien“¹⁾; ved Omtalen af Scheherezade som Arving til de syv Kurve Krøniker burde jeg tilføjet, at hun satte dem paa Rente og Rentes Rente, til de blev til syv og halvfjerdsindstyve.

„Kære Søster,“ sagde hun den Tusind og anden Nat (jeg citerer her Itsitsoørnot ordret) „kære Søster“ — sagde hun — „nu da der ikke længer er

¹⁾ Det bedste er det godes Fjende.

Tale om Kvælning og den kedelige Skat er ophævet, indser jeg, hvor hensynsløst jeg har baaret mig ad mod dig og Kongen (der snorker, noget en Gentleman aldrig burde tillade sig) ved ikke at fortælle Slutningen af Sinbads Historie. Han oplevede nemlig mange andre og endnu interessantere Eventyr end de, jeg har fortalt; naar jeg skal være ganske ærlig, saa var jeg noget søvnig den Nat, jeg fortalte om ham, og fattede mig derfor i alt for stor Korthed, maatte Allah forlade mig min Synd. Men endnu er det jo ikke for sent at gøre min store Uret god igen, og naar jeg nu har knebet Kongen saa vaagen, at han holder op med den skrækkelige Støj, vil jeg derfor fortælle dig og ham (om det behager ham at høre efter) Fortsættelsen af den yderst interessante Historie.“

Som det fremgaar af Itsitsoørnot lagde Scheherezades Søster ikke nogen overdreven Taknemlighed for Dagen i den Anledning; Kongen hørte imidlertid op at snorke, da han var blevet tilstrækkeligt knebet og mumlede: hov — hov! Ord, (de er utvivlsomt arabiske) der af Dronningen opfattedes som Tegn paa, at han var lutter Øre og ikke havde i Sinde at snorke foreløbig, hvorfor hun gik videre i Beretningen om Sinbad, Matrosen.

„Paa mine gamle Dage“ — dette er Sinbads Ord, som de gengives af Scheherezade — „paa mine gamle Dage, da jeg i aarevis havde holdt mig i Ro hjemme, fik jeg endnu en Gang Lyst til at se fremmede Lande; og en Dag pakkede jeg — uden at sige noget til min Familie — nogle kostbare og lidt vægtige Varer sammen i Pakker, hyrede en Drager til at bære dem og fulgtes saa med ham ned til Kysten for at vente paa et Skib, der kunde

føre mig bort fra Landet og hen til Egne, som jeg endnu ikke havde gæstet.

Varerne lagde vi paa Stranden, hvorpaa vi satte os under et Træ og stirrede ud over Havet i Haab om at faa Øje paa et Skib; men der gik adskillige Timer, uden at noget dukkede op. Tilsidst bildte jeg mig ind, jeg kunde høre en sælsom snurrende eller mumlende Lyd, og Drageren erklærede efter nogen Lytten, at han ligeledes kunde høre den. Den tog stærkt til; det, der frembragte Lyden, maatte aabenbart nærme sig. Tilsidst fik vi lige i Kimingen Øje paa en sort Plet, der hurtig tog til i Størrelse og viste sig at være et kæmpemæssigt Uhyre, der svømmede afsted med en stor Del af Kroppen oven over Vandet. Det nærmede sig til os med ufattelig Hurtighed; vældige Skumbølger taarnede sig op om dets Bryst, og en luende Ildsøjle belyste dets Vej og tabte sig langt borte i det fjærne.

Som det nærmede sig, saa vi det tydeligere og tydeligere. Det var saa langt som tre af de højeste Trær tilsammen, og det var saa stort i Omfang som den store Audienssal i dit Palads, o du, den mest ophøjede og gavmilde af alle Kaliferne! Dets Krop, som ikke lignede andre Fiskes, var stærk som en Klippe og blanksort for den Dels Vedkommende, som befandt sig oven over Vandet, med Undtagelse af en smal blodrød Stribe, der løb hel rundt om den som et Bælte. Dets Bug befandt sig under Vandet; kun nu og da skimtede vi den, naar Uhyret steg og sank med Bølgerne, og vi saa da, at den var dækket af metalliske Skæl, hvis Farve var som Maanens i diset Vejr. Ryggen var flad og næsten hvid; den dækkedes af sex Torne, der var omtrent halvt saa lange som hele Kroppen.

Denne skrækkelige Skabning havde saa vidt vi

kunde se ingen Mund; i Stedet for var den forsynet med mindst 4 Snese Øjne, der sprang frem af deres Huler ligesom den grønne Guldsmeds Øjne og sad rundt om paa hele Kroppen i to Rækker, den ene oven over den anden, paralelt med den blodrøde Stribe, der vistnok var en Slags Øjenbryn. To eller tre af disse frygtelige Øjne var meget større end de andre og skinnede som det pure Guld.

Udyret nærmede sig til os med stor Hurtighed, hvad jeg allerede har fortalt, og dets Bevægelse maa være bleven bevirket ved Trolddom; ti det havde hverken Finner som en Fisk eller Svømmefødder som en And eller Vinger som en Vingesnække, der bevæges afsted paa samme Maade som et Fartøj; heller ikke bugtede det sig frem som Aalene. Dets Hovede og Hale var ganske ens, kun var der i Nærheden af sidstnævnte to smaa Huller, der gjorde Tjeneste som Næseborer, og gennem hvilke Uhyret udpustede sin Aande med stor Voldsomhed og under en hvinende, yderst ubehagelig Larm.

Vi ræddedes saare ved Synet af dette frygtelige Gespenst, men vor Skræk blev endda overgaaet af vor Forbavselse, da vi sluttelig paa dets Ryg opdagede en hel Mængde Dyr, der i Størrelse og Udseende mindede om Mennesker, som de ogsaa i andre Henseender lignede paa det nær, at de ingen Klæder havde paa (som Mennesker har), hvorimod de (rimeligvis af Naturen) var forsynede med et hæsligt og ubekvemt Overtræk, der kunde ligne Klæde men bare sluttede saa stramt til Huden, at det gjorde de sølle Stympere latterligt kejtede og sikkert voldte dem stor Pine. Øverst oppe paa Hovedet bar de nogle firkantede Kasser; ved første Øjekast troede jeg, disse skulde gøre Nytte som Turbaner,

men da jeg havde set nøjere til, opdagede jeg, at de var overordentlig tunge og solide, og jeg kom derfor til det Resultat, at det var en Slags Indretninger, der ved deres store Vægt var bestemte til at holde Dyrenes Hoveder fast paa deres Skuldre. Om Halsen bar de sorte Kraver (sagtens Tegn paa, at de var Trælle) ligesom vore Hunde — kun meget højere og stivere, saa det blev ganske umuligt for disse ynkværdige Skabninger at bevæge Hovedet uden samtidig at bevæge Kroppen; de var saaledes dømte til en evig Beskuelse af deres egne Braknæser, et Syn der maatte siges at være i høj Grad væmmeligt om ikke ligefrem forfærdeligt.

Da Udyret var naaet omtrent helt ind til Kysten, hvor vi stod, blev et af dets Øjne paa en Gang frygtelig stort, udsendte en Ildstraale ledsaget af en tyk Røgsky og en tordenlignende Larm. Da Røgen var drevet bort, saa vi et af de pudsige Menneske-Dyr staaende i Nærheden af det store Dyrs Hovede med en Trompet i Haanden, gennem hvilken han (efter at have sat den for Munden) tiltalte os i nogle høje, raa, ubehagelige Toner, som vi maaske vilde have antaget for et Sprog, hvis de blot ikke var kommet gennem Næsen.

Men det var jo aabenbart, at der blev talt til os, og jeg var meget i Vilderede med Svaret, eftersom jeg ikke forstod, hvad der blev sagt; i denne Forlegenhed vendte jeg mig til Drageren, der var lige ved at besvime af Skræk, for at høre hans Mening, om hvad det var for et Uhyre, hvad det vilde, og hvad det var for Skabninger, der sværmede om paa Ryggen af det. Han svarede, at han en Gang før havde hørt Tale om dette Havuhyre; det var en grusom Dæmon med Indmad af Svovl og Blod af Ild; den var skabt af onde Aander for at bringe

Ulykke over Menneskeheden; de Tingester, der saas paa dets Ryg, var Utøj, saadan som man ser det hos Hunde og Katte kun noget større og glubskere, og dette Utøj havde sin Bestemmelse; ti de Lidelser, det voldte Bestiet ved sin Kriblen og Stikken, tirrede det op til højtbrølende Raseri og Fuldbyr-delse af de onde Aanders Anslag.

Denne Beretning fik mig til at tage Benene paa Nakken, og uden at se mig tilbage en eneste Gang løb jeg det bedste jeg havde lært op i Bjærgene, mens Drageren styrtede afsted med lige saa stor Hurtighed, men rigtignok i modsat Retning, saa han slap bort fra mig med mine Pakker, som han nok har taget omhyggeligt Vare paa; indestaa for det kan jeg dog ikke; ti jeg har ikke senere hen set noget til ham.

Hvad mig angaar, saa blev jeg skrappt forfulgt af en Sværm af Menneske-Utøjet (der var gaaet ind til Kysten i Baade); jeg blev snart indhentet, bundet paa Hænder og Fødder og ført med ud paa Dyret, som strax derpaa svømmede midt ud i Havet.

Jeg angrede nu bittert den Daarskab, der havde faaet mig til at forlade mit hyggelige Hjem og ud-sætte mig for alskens Farer og Eventyr; men min Anger nyttede mig jo kun lidet nu, jeg søgte derfor saa vidt muligt at forsone mig med min Stilling og indynde mig hos det Menneske-Dyr, der ejede Trompeten; han syntes nemlig at være Herre over de andre. Og der gik ikke mange Dage, før jeg havde Held med mig; han gav mig ved forskellige Tegn sin Velvilje til Kende, og tilsidst indlod han sig endda paa at lære mig Begyndelsesgrundene af det, som han var indbildsk nok til at kalde sit Sprog; og nu kunde jeg tale med ham og fortælle om min brændende Lyst til at se mig om i Verden.

„Washish squashish squeak, Sinbad, hey-diddle diddle, grunt unt grumble, hiss, fiss, whiss,“ sagde han til mig en Dag, som vi lige havde spist til Middag —, aa Tusind Gange om Forladelse, jeg havde rent forglemt, at Deres Majestæt selvfølgelig ikke er fortrolig med Hane-Vrinskernes¹⁾ Dialekt (saaledes hed Menneske-Dyrene nemlig; jeg antager, Grunden var den, at deres Sprog dannede en Slags Overgangsform mellem Hanens og Hestens). Hvis De ikke har noget imod det, vil jeg oversætte. „Washish squashish“ o. s. v. betyder: „Kære Sinbad, det glæder mig, at du er saadan en flink Fyr; vi er nu i Færd med at foretage, hvad man kalder en Jordomsejling, og siden du har saa stor Lyst til at se dig om i Verden, saa vil jeg give dig fri Rejse paa Ryggen af Dyret.“

Da Scheherezade var kommet saa vidt med sin Fortælling, vendte Kongen sig — i Følge Itsitsoørnot — fra venstre om paa højre Side og sagde:

„Det er højst besynderligt, kære Dronning, at du indtil nu har undladt at fortælle disse Eventyr. Vil du tro mig, jeg finder dem overordentligt sælsomme og underholdende.“

Da Kongen havde givet sine Følelser Luft i dette Udbrud, fortsatte den skønne Scheherezade sin Historie med følgende Ord:

„Sinbad gik videre med sin Fortælling og sagde: „Jeg takkede Menneske-Dyret for dets Venlighed, og det varede ikke længe, før jeg følte mig som hjemme paa Udyret, der svømmede afsted gennem Oceanet med vidunderlig Hurtighed, skønt Havspejlet i den Del af Verden slet ikke er fladt men rundt

---

¹⁾ Cock-neighs (Cockney — en Londoner).

som et Granatæble, saa at vi hele Tiden saa at sige drog op ad Bakke eller ned ad Bakke.“

„Det var dog højst besynderligt,“ udbrød Kongen.

„Det er ikke des mindre ganske sandt,“ svarede Scheherezade.

„Det har jeg mine Tvivl om,“ sagde Kongen, „men vær saa god og gaa videre med Historien.“

„Nuvel — „Dyret,“ fortsatte Sinbad, „svømmede altsaa op ad Bakke og nedad Bakke, til vi omsider landede paa en Ø, der vel var sine Hundrede Mile i Omfang, og som dog var bygget op midt ude i Havet af nogle smaa Maddiker¹⁾.“

„Hm,“ sagde Kongen.

„Vi forlod denne Ø,“ sagde Sinbad — (Scheherezade tog nemlig ingen Notits af sin Ægteherres lidet høflige Afbrydelse) — „vi forlod denne Ø og kom til en anden, hvor Skovene var af Sten og saa haarde, at de bedst hærdede Øxer røg i Splinter, da vi forsøgte at fælde dem²⁾.“

---

¹⁾ Koraldyrene.

²⁾ „En af de største Naturejendommeligheder i Texas er en forstenet Skov i Nærheden af Pasigno-Flodens Udspring. Den bestaar af adskillige Hundrede Træer, der alle i oprejst Stilling er blevet forvandlede til Sten. Nogle endnu voxende Træer er delvis forstenede. Dette er en Kendsgerning, der vil sætte de Naturkyndige i Forlegenhed og tvinge dem til at ændre den gængse Teori om Forstening“. — Kennedy.

Denne Beretning, der først blev modtaget med Mistillid, har senere hen fundet Bekræftelse ved Opdagelsen af en forstenet Skov i Nærheden af Chayenne-Flodens Hovedstrøm, der har sit Udspring i Rocky Mountains.

Der er maaske intet paa Jorden, der frembyder et interessantere Skue end den forstenede Skov ved Kairo. Den Rejsende forlader Byens Porte, passerer Kalifgravene, krydser Vejen, der fører tværs over Ørkenen til Suez, og fortsætter mod Syd gennem en dyb, øde Dal, der dækkes af Sand, Grus og Muslingeskaller, som havde Tidevandet først i Gaar trukket sig tilbage fra den, og naar endelig

„Hm,“ sagde Kongen paany, men Scheherezade lod som om hun ikke hørte det og fortsatte med Sinbads Ord:

„Vi forlod ogsaa denne Ø og kom til et Land, hvor der var en mægtig Hule, der strakte sig 8-9 Mil ind i Jordens Indre og indeholdt en større Mængde og langt prægtigere Paladser end der findes i hele Damascus og Bagdad. Ned fra Hvælvingerne i disse Paladser hang der kostelige Stene, at se til som Diamanter, men de var større end Mennesker, og mellem Slottene, Pyramiderne og Templerne strømmede vældige Floder, der var sorte som Ibentræ og indeholdt en myldrende Mængde Fisk, der ingen Øjne havde.“¹⁾

„Hm!“ sagde Kongen.

„Derpaa svømmede vi et Sted hen, hvor et mægtig Bjærg steg op af Havet. Ned ad dets Sider randt Strømme af smeltet Metal; og nogle af disse Strømme

---

forbi en Række Sandhøje, der i nogen Afstand strækker sig parallelt med Stien. Det Landskab, der nu viser sig for hans Blik, er over al Beskrivelse sælsomt og øde. Dele af Træer, en hel sønderbrudt Skov ligger milevidt henslængt paa Jorden, og alt er stenhaardt, klingrende som Støbejern, naar det rammes af Hestehov. Træet er mørkebrunt, men dets Form er bevaret til Fuldkommenhed; Stykkerne er fra en til femten Fod lange og fra en halv til tre Fod tykke, og de er strøet saa tæt imellem hinanden, at det ægyptiske Æsel knap nok kan finde Plads til sin Fod, og saa naturligt, at man — hvis man befandt sig i Irland eller Skotland — vilde tro, man stod overfor en uhyre tørlagt Mose, hvis Træer nu laa og raadnede i Solen. Rødderne og Grenene er i nogle Tilfælde næsten fuldkomment bevarede; og det kan endnu ses, hvorledes Ormene har gnavet sig ind under Barken. De fineste Saft-Kar og alle finere Dele i Træets Indre er fuldkomment bevarede, ja taaler at efterses med det stærkeste Forstørrelsesglas. Og alt er forvandlet til Sten, saa haardt, at det ridser Glas, og modtageligt for den fineste Politur. — Asiatisk Magasin.

¹⁾ Mammuth-Hulen i Kentucky.

var tre Mil brede og tolv Mil lange¹⁾; og fra en Hule paa Bjærgets Top udslyngedes saa uhyre Aske-masser, at Solen udslettedes af Himlen og det blev mørkere end den mørkeste Nat; selv i en Afstand af 35 Mile fra Bjærgtet formaaede vi ikke at skelne den lyseste Genstand, hvor nær vi saa holdt den til vort Øje.“²⁾

„Hm!“ sagde Kongen.

„Vi forlod denne Kyst, og Dyret ilede afsted, til vi kom til et Land, hvor der syntes at være vendt op og ned paa Tingenes Natur, — i al Fald saa vi en stor Sø, paa hvis Bund der voxede en stor og prægtig grøn Skov.“³⁾

„Naada!“ sagde Kongen.

„Nogle Snese Mile længere borte kom vi ind i et Klima, hvor Atmosfæren var saa tæt, at den kunde bære Jærn og Staal, ligesom Luften hos os kan bære Fjer.“⁴⁾

¹⁾ Paa Island, 1783.

²⁾ „Under Heclas Udbrud i 1766 foraarsagede Askeskyerne et saadant Mørke, at Folk i Glaumba, der ligger over 35 Mile fra Bjærgtet, var nødt til at famle sig frem. Under Vesuvs Udbrud i 1794 var der saa mørkt i Caserta, der ligger 3 Mil borte, at Indvaanerne kun ved Hjælp af Fakler kunde færdes paa Gaden. Den første Maj 1812 bredte en vældig Sky, der bestod af Sand og Aske og kom fra en Vulkan paa St. Vincent, sig ud over hele Barbados og frembragte midt paa Dagen et saadant Mørke, at man var ganske ude af Stand til at øjne Træer eller andre Genstande i ens umiddelbare Nærhed, ja end ikke et hvidt Lommetørklæde, der anbragtes i en Afstand af kun 6 Tommer fra Øjet.“ Murray —

³⁾ „I Aaret 1791 indtraf et Jordskælv i Caracas, en Del af Jordskorpen sank, og der dannedes en Sø, som var 2400 Fod i Tværmaal og fra 80 til 100 Fod dyb. Det var en Del af Skoven ved Aripao, der sank, og Træerne holdt sig grønne i mange Maaneder under Vandets Overflade.“ — Murray.

⁴⁾ Det haardeste Staal, der nogensinde er fremstillet, lader sig ved Hjælp af et Blæserør forvandle til et uendelig fint Støv, der med Lethed holder sig svævende i den atmosfæriske Luft.

„Dimmelimmelim!“ sagde Kongen.

„Vi blev ved at rejse i samme Retning og kom nu til det herligste Land i hele Verden. En prægtig Flod slyngede sig Hundreder af Mile gennem det. Denne Flod var usigelig dyb og mere gennemsigtig end Rav. Den var fra en halv til halvanden Mil bred. Dens Bredder hævede sig lodret til en Højde af 1200 Fod; de kronedes af evigt blomstrende Træer og sødt duftende Blomster; den hele Egn var som en Have at se, men dens Navn var „Rædselens Rige“, og den, som trængte ind i det, var vis paa at dø.“¹⁾

„Ser man det,“ sagde Kongen.

„Vi forlod skyndsomst dette Rige og kom efter nogle Dages Forløb til et andet, hvor vi til vor store Forundring opdagede talløse Mængder af nogle Dyr, hvis Hoveder var forsynede med Leer. Disse modbydelige Skabninger graver vidtstrakte tragtformede Huler i Jorden og udforer dem med Stene, der er stablede saadan ovenpaa hinanden, at de falder sammen, saa snart andre Dyr træder paa dem, hvorved disse styrter ned i Hulen til Uhyrerne, der udsuger deres Blod og derpaa udslynger deres Aadsler af „Dødshulerne“.“²⁾

„Puh,“ sagde Kongen.

„Vi fortsatte vor Rejse og kom til en Egn, der vrimlede med Planter, som ikke voxede paa Jorden men i Luften³⁾. Og nogle var der, som hentede

¹⁾ Landet omkring Niger. Jævnfør Simmonds Koloni-Magasin.

²⁾ Myreløven. Udtryk som Uhyre (Monstrum) kan saavel bruges om lidet som om stort, kun at det afviger fra det almindelige; „vidtstrakt“ er et relativt Ord; i Sammenligning med den røde Myres er Myreløvens Hule vidtstrakt. Et Sandskorn er ogsaa en Sten.

³⁾ Epidendron, Flos Aeris, der hører til Orchideerne og voxer paa Træer, drager ikke sin Næring af disse men udelukkende af Luften.

deres Næring fra andre Planter¹⁾, og der var andre, som voxede paa levende Dyr²⁾. Der var nogle, der lyste og skinnede³⁾, og der var andre, der efter Behag flyttede sig fra Sted til Sted⁴⁾; men hvad der er endnu vidunderligere, vi opdagede Blomster, der levede, aandede og bevægede deres Lemmer frit, ja endogsaa havde samme afskyelige Hang som Menneskeslægten til at gøre andre Skabninger til deres Slaver, og indespærre dem i ensomme, skrækkelige Fangebure, til de udførte det Arbejde, der var paalagt dem.“⁵⁾

¹⁾ Snylteplanterne, f. Ex. den vidunderligt smukke *Rafflesia Arnoldii*.

²⁾ Schouw anfører en hel Klasse Planter, — Plantæ Epizoe —, der lever paa Dyr. Til denne Klasse hører nogle Alger og Tangarter.

Hr. J. B. Williams fra Salem Massachusets gjorde det „nationale Institut“ bekendt med et Insekt fra Ny Zeeland, af hvilket han gav følgende Beskrivelse: „«Hotten» findes ved Rata-Træets Rod, og Planten voxer ud af dens Hovede. Dette højst besynderlige Insekt vandrer op saa vel ad Rata- som Periri-Træerne, og naar den er kommet op i Toppen, æder den sig ned gennem Stammen, til den kommer ud ved Roden, hvorpaa den dør eller falder i Dvale, mens Planten voxer ud af dens Hovede; dens Legem opløses ikke men bliver endnu fastere end da den levede. Af dette Insekt uddrager de Indfødte en Farve, som de anvender til Tatovering.“

³⁾ I Miner og i naturlige Huler findes en Slags Svampe, fra hvilke der udgaar en stærk Fosforlysning.

⁴⁾ Gøgeurt, Skabiose og *Vallisneria*.

⁵⁾ Kronen paa denne Blomst (*Aristolochia Clematitis*), som er rørformig, har nedentil en kugleformig Udvidelse. Den rørformige Del er indvendig besat med Børster, der vender nedad. Den kugleformige Del indeholder Kønsgorganerne, der kun bestaar af en Støvvej og Ar samt Støvdragerne. Men Støvdragerne er end ikke saa lange som Støvvejen, de kan altsaa ikke bringe Støvet i Berøring med Arret, eftersom Blomsten staar opret, saa længe Bestøvningen endnu ikke har fundet Sted. Uden Hjælp udefra vilde Støvet derfor falde ned paa Bunden af Blomsten. Og Na-

„Uha!“ sagde Kongen.

„Vi forlod dette Land og kom snart efter til et andet, hvor Bierne og Fuglene er Matematikere og i Besiddelse af slig Lærdom og Genialitet, at de daglig giver Rigets vise Mænd Undervisning i Geometri. Landets Konge havde udlovet en Belønning for Løsningen af to overmaade vanskelige Opgaver, og de blev ufortøvet løste — den ene af Bierne, den anden af Fuglene. Men Kongen holdt Løsningerne hemmelige, og det var først efter mange dybsindige Granskninger, først da der var gaaet Aar med at skrive tykke Bøger om Emnet, at Menneske-Matematikere kom til det selvsamme Resultat, som Bierne og Fuglene strax havde haft paa rede Haand.“¹⁾

„Tænkte jeg det ikke nok,“ sagde Kongen.

„Vi havde næppe nok tabt dette Land af Syne, før vi nærmede os til et andet, fra hvis Kyster der fløj en Sværm Fugle ud over vore Hoveder, men Flokken var en Fjerdingsvej bred og 50 Mile lang, og hvorvel den fløj en Fjerdingsvej i Minuttet, varede det derfor 4 Timer, før den havde passeret os, men

---

turen har sendt Hjælp i Skikkelse af et lille Insekt, Tiputa Penicornis, der for at søge Honning trænger gennem den rørformige Del og helt ned paa Bunden af Blomsten, hvor det farer omkring, til det er helt dækket af Blomstestøv. Nu kan det imidlertid ikke slippe ud igen, det hindres deri af de nedad vendende Børster, der sidder ligesom Staaltraadene i en Musefælde; det tumler omkring i alle Hjørner og Kroge og bringer saa meget Støv i Berøring med Arret, at Befrugtning finder Sted; og saa snart det er sket, begynder Blomsten at hænge og Børsterne lægger sig ind til Røret, saa Insektet har let ved at undslippe. — P. Keith: Systematisk Plantefysiologi.

¹⁾ Bierne har — saa længe der har været Bier til — konstrueret deres Celler i en saadan Form, i et saadant Antal, og med en saadan Hældning, at de — som det viser sig efter indgaaende matematiske Undersøgelser — har opnaaet den størst mulige Plads i Forbindelse med den størst mulige Soliditet.

den talte jo ogsaa adskillige Millioner Millioner Fugle.“¹⁾

„Man skal høre meget —“ sagde Kongen.

„Aldrig saa snart var vi blevet af med disse Fugle, der generede os slemt, før vi forfærdedes ved Synet af en helt anden Slags Fugl, som var endda uendeligt meget større end Fuglen Roc, som jeg traf paa min forrige Rejse; ti den var større end den største af dit Serails Kupler, o du, den mest gavmilde af alle Kaliferne. Denne frygtelige Fugl havde saa vidt vi kunde se intet Hovede, den bestod udelukkende af Mave, og den var vidunderligt fed og trind og blød og rund og skinnede i forskelligt farvede Striber. Den var aabenbart paa Vej til sin Rede; i Klørne holdt den et Hus, Taget havde den revet af, inde i Huset kunde vi se Mennesker, der sikkert følte sig stedt i den bitreste Vaande ved Tanken om den forfærdelige Skæbne, der ventede dem. Vi raabte og skreg af fuld Hals for mulig derved at skræmme Fuglen til at give Slip paa sit Bytte, men den svarede os kun med en Prusten eller Fnysen og smed en tung Sæk, som viste sig at indeholde Sand, ned i Hovedet paa os.“

„Vrøvl,“ sagde Kongen.

„Strax efter at vi havde oplevet dette Eventyr, kom vi til et vældigt og vidtstrakt Fastland, der ikke des mindre blev baaret paa Ryggen af en him-

---

¹⁾ „Han iagttog en Flok Vandreduer, der drog fra Frankfort ind i Indiana Territoriet; Flokken var mindst en Fjerdingvej bred; den brugte 4 Timer om at passere, hvilket giver en Længde af halvtres Mil, naar man regner med en Hurtighed af en Fjerdingvej i Minuttet; hvis man antager en Due for hver tre Kvadratfod af Flokken, faar man et Antal af 2,230,272,000 Duer.“ — „Rejser i Canada og de Forenede Stater“ af Løjtn. F. Hall.

melblaa Ko, der udmærkede sig ved at have ikke færre end 400 Horn.“¹⁾

„Ja, se det tror jeg,“ sagde Kongen, „for jeg har læst noget lignende i en Bog.“

„Vi passerede under dette Fastland (svømmende mellem Koens Ben) og kom efter nogle Timers Forløb til et vidunderligt Land, og Menneske-Dyret fortalte mig, at det var hans Hjemland og beboedes af Væsner af samme Art som han selv; hvad der hævede ham betydeligt i min Agtelse; ja, jeg begyndte ligefrem at skamme mig over den nedladende Fortrolighed, hvormed jeg havde behandlet ham; ti jeg gjorde snart den Opdagelse, at Menneske-Dyrene udgjorde en Nation af mægtige Troldmænd, der levede med Orme i Hjærnen²⁾, hvilket sikkert har bidraget til at ægge og anspore deres Indbildningskraft i allerhøjeste Grad.“

„Sludder!“ sagde Kongen.

„Troldmændene havde en Mængde besynderlige Husdyr, blandt andet en umaadelig Hest, hvis Ben var af Jærn, og hvis Blod bestod af kogende Vand. Den aad ikke Korn men sorte Stene og trods denne haarde Kost var den i Besiddelse af en saadan Styrke og Hurtighed, at den kunde løbe afsted med en Byrde, der var tungere end det største Tempel her i Staden, tilmed i en Fart, der kun overgaas af de færreste Fugles Flugt.“³⁾

---

¹⁾ Jorden bæres af en blaa Ko, der har fire Hundrede Horn. — Koranen.

²⁾ Indvoldsorme er gentagne Gange blevet fundne i Menneskets Muskler og Hjerne. — Jævnf. Wyatts Physiologi. S. 143.

³⁾ Paa den store Vestbane mellem London og Exeter er opnaaet en Hurtighed af 16 Mil i Timen. Et Tog, der vejede 90 Tons, blev hujet fra Paddington til Didcat (11 Mil) paa 51 Minutter.

„Visvas!“ sagde Kongen.

„Jeg saa ogsaa en Høne, der ingen Fjer havde, men var større end en Kamel; den bestod ikke af Kød og Knogler men af Jærn og Murværk; dens Blod bestod ligesom Hestens, hvilken den i øvrigt i flere Henseender lignede, af kogende Vand, og den aad ligeledes Brænde og sorte Stene og intet andet. Denne Høne udrugede ofte indtil Hundrede Kyllinger om Dagen, og naar de var krøbne ud af Ægget, opslog de deres Bopæl i Maven paa deres Moder, hvor de opholdt sig adskillige Uger.“¹⁾

„Trala-la!“ sagde Kongen.

„En af disse mægtige Troldmænd skabte en Mand af Messing, Træ og Læder og begavede ham med et saadant Snille, at han vilde have været i Stand til at besejre Alverdens Mennesker i Skak med Undtagelse af den store Kalif Harun Alraschid²⁾. En anden af disse Troldmænd fremstillede (af samme Slags Materiale) en Skabning, der endda stillede sin Skaber aldeles i Skygge; ti dens Aandskraft var saa vældig, at den i Løbet af et Sekund foretog Beregninger, som 50,000 almindelige Mennesker vilde have været et Aar om at udføre³⁾. Men en endnu vidunderligere Troldmand frembragte et mægtigt Væsen, der hverken var Menneske eller Dyr; dets Hjerne var af Bly blandet sammen med en sort Masse, der kunde se ud som Beg, og det havde Fingre, som det brugte med en saa ufattelig Hurtighed og Behændighed, at det i Løbet af en Time vilde have kunnet skrive tyve Tusind Kopier af Koranen og gjort det med en saadan Nøjagtighed, at

---

¹⁾ Udrugningsanstalten.

²⁾ Maelzels automatiske Skakspiller.

³⁾ Babbages Regnemaskine.

der ikke blandt alle Kopierne vilde have været en, der udviste saa meget som en Haarsbreds Forskel fra en anden. Dette Væsen besad en umaadelig Styrke, i Løbet af et Nu oprejste eller omstyrtede det de mægtigste Riger; men dets Styrke blev lige saa fuldt anvendt i det ondes som i det godes Tjeneste.“

„Latterligt,“ sagde Kongen.

„Blandt dette Folk af Troldmænd var der ogsaa en, der havde Salamander-Blod i Aarerne, og han betænkte sig ikke paa at sætte sig ind i en gloende Ovn og ryge sin Pibe, mens hans Middagsmad stod og stegte paa Ovnens Gulv¹⁾. En anden besad den Evne at kunne forvandle uædle Metaller til Guld; han behøvede end ikke se til dem, mens Processen stod paa²⁾. En anden havde et saadant Haandelag, at han dannede en Traad, der var saa tynd, at den ikke kunde ses³⁾. En anden besad en saa hurtig Opfattelsesevne, at han talte et elastisk Legemes Svingninger, der beløb sig til 900 Millioner i et Sekund.“⁴⁾

„Absurd!“ sagde Kongen.

„En anden af disse Troldmænd kunde ved Hjælp af en Væske, som ingen endnu har faaet at se, faa sine Venner Lig til at svinge med Armene, slaa ud med Benene, fægte omkring sig, ja springe op og danse, om det lystede ham⁵⁾. En anden havde

---

¹⁾ Chabert og efter ham mange andre.

²⁾ Elektrolyse.

³⁾ Wollaston lavede til Synsfeltet i et Teleskop en Platintraad, der var $\frac{1}{18000}$ Tomme tyk og kun synlig gennem et Mikroskop.

⁴⁾ Newton paaviste, at Øjets Nethinde under Paavirkning af de violette Lysstråler svingede 900,000,000 Gange i Løbet af et Sekund.

⁵⁾ Volta-Søjlen.

udviklet sin Stemme til en saadan Højde, at den kunde høres fra den ene Ende af Jorden til den anden¹⁾. En anden havde saa lange Arme, at han kunde sidde i Damascus og skrive et Brev i Bagdad, ja saa langt borte det skulde være²⁾. En anden befalede Lynet at stige ned fra Himlen til ham, og det kom og forvandledes til et Legetøj i hans Hænder. En anden tog to høje Lyde og skabte Tavshed af dem. En anden skabte Mørke af to klare Lys³⁾. En anden frembragte Is i en glohed Smelteovn⁴⁾. En anden befalede Solen at male hans

¹⁾ Den elektriske Telegraf sender i et Nu Meddelelse — i al Fald saa langt Jorden rækker.

²⁾ Den elektriske Telegrafs Skriveapparat.

³⁾ Almindelige Experimenter i Fysik. Hvis to røde Lysstraaler fra to Lyskilder ledes ind i et mørkt Værelse, saaledes at de falder paa en hvid Flade og afviger 0,00000258 Tomme i Længde fra hinanden, vil Lysstyrken blive fordoblet. Det samme er Tilfældet, hvis Brøken multipliceres med et helt Tal. Multipliceres den med $2\frac{1}{4}$, $3\frac{1}{4}$ o. s. v., frembringes en Lysstyrke, som om der kun var en Lysstraale; men multipliceres den med $2\frac{1}{2}$, $3\frac{1}{2}$ o. s. v., fremkommer totalt Mørke. Paa lignende Maade forholder det sig med de violette Lysstraaler, naar Længde-Forskellen er 0,00000167 Tomme, og ligeledes med alle andre Lysstraaler, — idet Forskellen øges gradvis fra violet til rødt.

Lignende Experimenter med Lyd fører til lignende Resultater.

⁴⁾ Hold en Smeltedigel af Platin over en Spritlampe, til den bliver rødglødende, held derpaa Svovlsyre i, og det vil vise sig, at der ikke undslipper saa meget som en Draabe af denne; Aarsagen dertil er, at den ellers meget flygtige Svovlsyre bliver omgivet af en Damp-Hinde og saaledes slet ikke kommer i Berøring med Smeltedigelen. Derpaa heldes lidt Vand i, Syren kommer nu i direkte Berøring med den hede Digel og forflygtiges som Svovlsyring, og Fordampningsprocessen gaar saa hurtigt for sig, at Vandets Varme opsluges, og det falder ned paa Bunden som en Klump Is. Tager man nu Øjeblikket i Agt, før den paany smelter, kan man altsaa kaste et Stykke Is ud af en rødglødende Digel.

Portræt, og Solen gjorde det¹⁾). En anden tog Solen, Maanen og Planeterne, vejede dem omhyggeligt, undersøgte dernæst deres Indre og udfandt, af hvilke Stoffer de er dannede. Men hele Nationen besidder i øvrigt slige Trolddomsgaver, at deres Børn, ja selv deres ganske almindelige Hunde og Katte uden Vanskelighed er i Stand til at se Ting, som slet ikke er til, eller som gik til Grunde for 20 Millioner Aar siden.“²⁾

„Tøv,“ sagde Kongen.

„Disse uforlignelige store og vise Troldmænds Hustruer og Døtre,“ — fortsatte Scheherezade uden i mindste Maade at lade sig forstyrre af sin Gemals højst upassende Afbrydelser — „disse fremragende Besværgeres Hustruer og Døtre er yderst forfinede og fuldendte i enhver Henseende, og de vilde være særdeles tiltalende og smukke, hvis de blot ikke var hjemfaldne til en grim Skæbne, som end ikke deres Ægtemænds og Fædres vidunderlige Evner hidtil har formaaet at udfri dem fra. Snart kommer Skæbnen over dem i en Form, snart i en anden,

---

¹⁾ Daguerreotypien.

²⁾ Skønt Lyset bevæger sig med en Hastighed af 42,000 Mil i Sekundet, er Stjerne 61 i Stjernebilledet Svanen (den eneste Stjerne, hvis Afstand til Dato er maalt) dog saa ufattelig langt borte, at dens Straaler er mere end ti Aar om at naa Jorden. Stjærner, der er længere borte, tør uden Overdrivelse anslaaes til en 20 — ja til 1000 Aars Lysafstand. Hvis de nu er gaaede til Grunde for 20—1000 Aar siden, vil vi dog endnu den Dag i Dag kunne se dem eller det Lys, som de udsendte for 20—1000 Aar siden. At mange af de Stjærner, vi ser, er gaaede til Grunde, er ikke blot muligt men endog sandsynligt.

Den ældre Herschel paastaar, at de svageste — gennem hans store Teleskop synlige — Taagepletters Lys maa have været 3,000,000 Aar om at naa Jorden. I saa Fald maa nogle, der blev synlige i Lord Roses Teleskop, befinde sig i en Lysafstand af 20,000,000 Aar.

men den, jeg taler om, er kommen i Form af en Grille.“

„En — hvad for en?“ sagde Kongen.

„En Grille,“ sagde Scheherezade. „En af de onde Aander, der altid lurar paa at anstifte Ulykke, har sat disse fint dannede Damer i Hovedet, at personlig Skønhed bestaar i, at den Del, der befinder sig lidt nedenfor Ryggen, springer saa langt frem som muligt. Jo større Pukkel des større Skønhed, siger de. Og da de længe har været besatte af den Ide, og da Bolstre er billige der i Landet, er det nu snart længe siden, at man var i Stand til at skelne en Kvinde fra en Dromedar —“

„Stop lidt,“ sagde Kongen, „nu bliver det mig snart for meget af det gode. Jeg har allerede faaet en skrækkelig Hovedpine af at høre paa disse Løgnehistorier. Desuden er det lige ved at blive Dag. Hvor længe har vi ellers været gifte? — min Samvittighed begynder at røre paa sig. Og saa den Krønike om Dromedaren — anser du mig da virkelig for en Idiot? Du maa vist heller se at komme op og blive kvalt.“

Som det fremgaar af Itsitsoørnot blev Scheherezade saavel bedrøvet som forbavset over disse Ord, men eftersom hun vidste, at Kongen var en strængt retskaffen Mand, hvem det ikke kunde falde ind at bryde sit Ord, fandt hun sig rolig i sin Skæbne. Imidlertid fandt hun (mens Strikken snøredes sammen om hendes Hals) stor Trøst i den Tanke, at hun ikke havde faaet fortalt ret meget af Historien, og at hendes Bæst af en Ægtemand ved at spille fornærmet havde nedkaldt Straffen over sit eget Hoved, idet han nu kom til at gaa Glip af mange ubegribelige Eventyr. —

Tre Søndage i en Uge.

„Du haardhjærtede, torskehovedede, halsstarrige, knarvorne, forhærdede, graaskimlede, mugne, gamle Barbar,“ sagde jeg en Eftermiddag — i Tanken — til min Grandonkel, mens jeg holdt ham min knyttede Næve op i Ansigtet — ligeledes i Tanken.

Kun i Tanken. Sagen er den, at der just da existerede en ubetydelig Uoverensstemmelse mellem, hvad jeg sagde, og hvad jeg ikke havde Mod til at sige, — mellem hvad jeg gjorde, og hvad jeg nok kunde have Lyst til at gøre.

Da jeg aabnede Døren til Dagligstuen, sad den gamle Hvalfisk med Benene oppe paa Kaminpladen og et mægtigt Glas Øl i Kloen; han gjorde sig al optænkelig Umag for at komme til Ende med Visen:

Fyld dit tomme Glas,
tøm dit fyldte Glas! —

Jeg lukkede Døren sagte og traadte hen til ham med mit allerelskeligste Smil paa Ansigtet:

„Kære Onkel, du er altid saa god og betænksom, du har vist din Velvilje paa saa mange — saa utroligt mange Maader, at jeg føler mig overbevist om, at jeg kun behøver forelægge dig Sagen paany, for at du fuldtud skal bifalde den.“

„Meget kønt sagt, og hvad saa videre?“

„Kæreste Onkel, (fordømte gamle Hallunk!) jeg er vis paa, at det ikke er din virkelige og alvorlige Mening at ville modsætte dig min og Kates Forbindelse. Det er kun din Spøg; jeg ved jo, — ha, ha, ha, at du er en Mester i lystige Indfald.“

„Ha, ha, ha! — saamænd! — Pokker ta' ved dig!“ sagde han.

„Ja — ja vist. Jeg vidste jo, at det var din Spøg. Ser du, Onkel, alt, hvad Kate og jeg for Øjeblikket ønsker, er at du vil give os et godt Raad — med Hensyn til Tiden, ser du —, kort sagt, naar passer det dig bedst, at Bryllupet finder Sted?“

„Finder Sted! Hvad mener du med det, din Laban? Var det ikke bedre at vente, til det gaar for sig?“

„Ha, ha, ha, — he, he, he, — hi, hi, hi, — ho, ho, ho, — hu, hu, hu, — storartet, — brilliant! — hvor er du dog vittig. Men ser du, Onkel, alt hvad vi i Øjeblikket ønsker er blot, at du vil bestemme Tiden nøjagtig.“

„Nøjagtig?“

„Ja, Onkel, det vil sige, hvis det passer dig.“

„Var det ikke bedre, Bob, om vi bestemte det noget mere løseligt, om vi f. Ex. sagde i Løbet af et Aars Tid? Skal jeg virkelig bestemme det nøjagtigt?“

„Ja, Onkel, hvis du vilde være saa god.“

„Du er en snu Rad, Bob; du vil have det afgjort med det samme. Saa faar jeg vel føje dig for en Gangs Skyld.“

„Kære Onkel!“

„Ti stille Mosjø.“ [Med Stentorrøst]: „Jeg vil føje dig for en Gangs Skyld. Du skal faa mit Samtykke

— og Millionen, lad os ikke forglemme Millionen — lad mig se, naar skal vi sige? I Dag er det jo Søndag — ikke? Nu vel, dit Bryllup skal staa nøjagtig — hør nu efter! — nøjagtig, naar vi faar tre Søndage i en og samme Uge. Hører du? Hvad staar du og gaber efter? Jeg siger jo, du skal faa Kate og hendes Penge, saa snart vi faar tre Søndage i en Uge men heller ikke før, din Udhaler, heller ikke før, om det saa skal koste mig Livet.“

Og Onkel skyllede sit Øl i sig, mens jeg fortvivlet styrtede ud af Stuen.

Rumgudgeon var en „brav gammel engelsk Kavalier“, som der staar i Visen, men i Modsætning til den i samme omtalte havde han sine svage Sider. Han var en lille, astmatisk, indbildsk, hæftig, halvrund Personage; hans Næse var rød, hans Pandeskal tyk, hans Pung vægtig, og hans Følelse af egen Betydning særdeles udviklet. Han havde det bedste Hjærte af Verden, og dog lykkedes det ham paa Grund af hans udprægede Lyst til Modsigelse at blive anset for en gerrig Knark af alle, der kun kendte ham mere overfladisk. Enhver Anmodning besvarede han med et øjeblikkeligt og bestemt „Nej“; men der var meget faa Anmodninger, som han ikke tilsidst, til aller—allersidst gav efter for. Mod alle Angreb paa Pengepungen forsvarede han sig med haardnakket Tapperhed; men det Beløb, han sluttelig lod sig fravriste, stod gærne i ligefremt Forhold til Belejringens Langvarighed og Forsvarets Haardnakkethed. Ingen var mere godgørende end han, og ingen gav med større Fortrædelighed.

For de skønne Kunster, især for Skønlitteraturen, nærede han den dybeste Ringeagt. Det sidste havde han lært af Casimir Perier, hvis kvikke lille Op-

sats: „A quoi un poète est ilbon?“¹⁾ han ansaa for et Mesterværk af Vid og Aandrighed, som han derfor citerede i Tide og Utide, i øvrigt med en højst pudsigt Udtale. Mine litterære Tilbøjeligheder vakte derfor hans dybeste Mishag. En Dag, da jeg bad ham om en ny Udgave af Horats, forsikrede han mig, at Udtrykket: „Poeta nascitur non fit“²⁾ retteligst burde oversættes: „En Digter bliver til ingen Ting,“ — en Bemærkning, som jeg tog ham saare fortrydeligt op. Hans Uvilje mod den klassiske Dannelselse var ogsaa taget betydeligt til i den senere Tid paa Grund af en tilfældig opstaaet Forkærlighed for hvad han antog for Naturvidenskab. Man havde tiltalt ham paa Gaden i den fejlagtige Formening, at han var ingen ringere end Dr. Dubble L. Dee, som just da holdt Forelæsninger over Kvaksalveri. Dette bragte ham ganske ud af hans Bane; og netop paa det Tidspunkt, som min Historie beskæftiger sig med — der skal nok blive en Historie ud af det efterhaanden —, netop da var han ganske utilgængelig for andre Forestillinger end de, der tilfældig stod i Samklang med de Volter, som hans Kæphest behagede at slaa. For Resten lo han med hele Kroppen, og hans politiske Overbevisning var lige saa indgroet som let forstaaelig. Han mente ligesom Horsley, at „Folket ikke har andet med Loven at gøre end at adlyde den“.

Jeg havde tilbragt hele mit Liv sammen med den gamle Kavalier. Mine Forældre havde kort før deres Død testamenteret mig til ham som en kostelig Arv. Jeg tror, den gamle Slyngel holdt lige saa meget af mig, som om jeg kunde været hans eget Barn — i

¹⁾ Hvad Nytte er Digteren til?

²⁾ Et Menneske bliver ikke Digter, han fødes til det.

al Fald omtrent lige saa meget som af Kate, men det var rigtignok et Hundeliv han lod mig leve. Fra mit første til mit femte Aar betænkte han mig med rigelige Prygl. Fra mit femte til mit femtende Aar truede han mig hver Time paa Dagen med Forbedringshuset. Og fra jeg var femten til jeg blev tyve, gik der ikke en Dag, uden han forsikrede mig, at jeg aldrig skulde faa en rød Øre efter ham. Jeg var en traurig Snegl, det er sandt nok, men det hørte nu en Gang med til min Natur, det var saadan en Slags Trosbekendelse. Men i Kate havde jeg en trofast Ven, og det vidste jeg. Hun var en god Pige, og hun sagde til mig, at jeg gjerne maatte faa hende (Millionen og det hele) saa snart jeg bare kunde faa plaget min Grandonkel Rungudgeon til at give det fornødne Samtykke. Stakkels Pige! hun var kun 15 Aar gammel, og uden hans Samtykke var hendes knappe Mødrenearv ikke tilgængelig, før fem endeløse Somre havde „slæbt sig langsommelig til Ende“. Hvad skulde vi gøre? Naar man er 15 Aar gammel eller 21, som jeg var, synes 5 Aar lige saa lange som 500. Forgæves plagede vi den gamle Herre med vort Overhæng. Her havde han endelig faaet en Godbid mellem Tænderne, der ganske stemte overens med hans Smag. Selv den taalmodige Job vilde være bleven opfyldt af Harme, hvis han havde set, hvordan han legede med os, som Katten leger med et Par smaa usselige Mus. I sit Hjærte nærede han det mest brændende Ønske om vor Forening. Det var noget, han for længe siden havde besluttet sig til. Han vilde i Virkeligheden gjerne have givet 200,000 Kr. af sin egen Lomme (Kates Penge var hendes egne), hvis han havde kunnet finde en Undskyldning for at føje os i vore meget naturlige Ønsker. Men nu havde vi været saa

ufornuftige selv at foreslaa Giftermaal. Og under de Omstændigheder tror jeg oprigtig talt ikke det stod i hans Magt ikke at sige Nej.

Jeg har allerede nævnt, at han havde sine svage Sider. Hermed sigter jeg ingenlunde til hans Halsstarrighed, som var en af hans stærke og absolut ikke en af hans svage Sider. Ved Omtalen af hans Svaghed sigter jeg til en besynderlig gammel-kællingeagtig Overtro, som han var bukket under for. Han gjorde et stort Nummer af Drømme, Varsler og alt det Vrøvl. Han besad en smaaligt nøje-regnende Æresfølelse, og han var en Mand, der holdt sit Ord til Punkt og Prikke. Det var nu en af hans Kæpheste. Han ænsede aldeles ikke, om han krænkede Aanden i sine Løfter; det var kun Bogstaven, der i hans Øjne var hellig. Men denne Troskab mod Bogstaven lykkedes det Kate en skønne Dag at udnytte til vor Fordel. Og da jeg nu som alle moderne Poeter og Talere har brugt al den Tid og næsten al den Plads, der staar til min Raadighed, til Indledningen, saa vil jeg med meget faa Ord fortælle det, der egentlig udgør Fortællingens Indhold.

Skæbnen vilde, at der mellem Kates Bekendte var to Sømænd, der nys havde sat Foden paa Englands Grund efter i et Aar at have faret i udenrigsk Fart. Efter forudgaaende Aftale indfandt min Kusine og jeg os i Følge med disse to Herrer hos Onkel Rungudgeon Søndag Eftermiddag den 10de Oktober — netop tre Uger efter hin mindeværdige Afgørelse, der saa grusomt lagde vore Forhaabninger i Graven. Omtrent en halv Times Tid drejede Samtalen sig om ligegyldige Emner, saa lykkedes det os hel naturligt at give den følgende Vending: —

Kaptajn Pratt: „Ja, nu har jeg lige været et Aar

borte. Lad mig se, ja lige netop et Aar, i Dag er det den 10de Oktober. De husker nok, Hr. Rumgudgeon, at jeg netop i Dag for et Aar siden kom for at sige Farvel. Det synes virkelig at være et mærkeligt Træf — ikke sandt? — at vor Ven Kaptajn Smitherton ogsaa har været lige akkurat et Aar borte.“

Smitherton: „Ja, lige akkurat et Aar. De husker nok, Hr. Rumgudgeon, at jeg netop for et Aar siden kom for at tage Afsked sammen med Kaptajn Pratt.“

Onkel: „Ja, ja vist, det husker jeg godt nok. Meget pudsigt for Resten. I har begge været borte lige et Aar. Et besynderligt Træf, netop hvad Dr. Dubble L. Dee vilde kalde et „usædvanligt Sammentræf af Tilfælde“. Dr. Dub —“

Kate (afbrydende): „Ja vist er det besynderligt, Fa'r; men Kaptajn Pratt og Kaptajn Smitherton rejste jo ikke samme Vej, og det gør en Forskel, som du ved.“

Onkel: „Det ved jeg aldeles ikke noget af, Tøs; jeg ved kun, at det gør Tilfældet endnu besynderligere. Dr. Dubble L. Dee —“

Kate: „Jamen hør nu, Papa, Kaptajn Pratt sejlede rundt om Kap Horn, og Kaptajn Smitherton sejlede forbi Kap det gode Haab.“

„Akkurat, din Tøjte; den ene sejlede mod Øst, den anden mod Vest, og de sejlede begge rundt om Jorden. Men hvad jeg vilde sagt, Dr. Dubble L. Dee —“

Jeg (i Hast): „Kaptajn Pratt og De, Hr. Smitherton, maa endelig komme og tilbringe Aftenen hos os i Morgen Aften og fortælle os noget om Deres Rejser; saa kan vi ogsaa faa os en Whist; og —“

Pratt: „Kære Ven, De glemmer nok, det er Søndag i Morgen. En anden Aften —“

Kate: „Nej, nej, det vilde Robert aldrig glemme. Det er jo Søndag i Dag.“

Onkel: „Ja, ja vist!“

Pratt: „Jeg maa bede Dem begge to saa meget om Forladelse; men i den Grad kan jeg nu heller ikke tage fejl. Jeg ved, at det er Søndag i Morgen; ti —“

Smitherton (meget forbavset): „Hvad tænker I dog paa, Mennesker. Det var jo Søndag i Gaar.“

Alle: „Hvor vil De hen!“

Onkel: „Det er Søndag i Dag, det maa jeg da vel vide?“

Pratt: „Nej, det er Søndag i Morgen.“

Smitherton: „Men er I da allesammen skrupgale. Jeg er saa vis paa, at det var Søndag i Gaar, som jeg er vis paa, at jeg sidder paa denne Stol.“

Kate (springer ivrigt op): „Aa, nu forstaar jeg det, — nu forstaar jeg det. Fa'r, Dommen gaar dig imod; du ved nok med hvad. Lad mig forklare det hele; det skal ikke vare mere end et Minut. Sagen er i Virkeligheden meget simpel. Kaptajn Smitherton siger, at det var Søndag i Gaar; men det var ogsaa Søndag i Gaar, han har Ret. Fætter Robert, Onkel og jeg siger, at det er Søndag i Dag, det er Søndag i Dag, vi har Ret. Kaptajn Pratt paastaar, at det er Søndag i Morgen; det er Søndag i Morgen, han har Ret. Vi har allesammen Ret. Vi har faaet en Uge med tre Søndage i.“

Smitherton (efter en Pause): „Min Sandten, om ikke Kate har Krammet paa os, Pratt. Sikke to Narre vi er. Ser De, Hr. Rungudgeon, Sagen forholder sig saaledes: Jorden er som bekendt 24,000 Kvartmil i Omfang. Nu bevæger Jordkloden sig om sin Axe, drejer sig omkring — snurrer rundt; disse 24,000 Kvartmil bevæger sig altsaa fra Vest

til Øst i nøjagtigt 24 Timer. Er De med, Hr. Rumgudgeon?"

Onkel: „Ja, ja vist. Dr. Dub —“

Smitherton (overdøvende hans Stemme): „Nuvel, Bevægelsen skrider altsaa 1000 Kvartmil frem pr. Time. Hvis jeg nu sejler 1000 Mil herfra mod Øst, saa vil jeg se Solen staa op en Time, før I ser den staa op her i London. Hvis jeg rejser endnu et Tusind Mil i samme Retning, saa ser jeg Solen staa op 2 Timer før I her i London ser den, og saa fremdeles. Sejler jeg nu hel rundt om Jorden og tilbage hertil, saa har jeg sejlet 24,000 Kvartmil mod Øst, saa er jeg kommen 24 Timer forud, det vil sige: jeg er en Dag forud for jer Tid. Er det klart?"

Onkel: „Dubble L. Dee —“

Smitherton (meget højt): „Naar Kaptajn Pratt derimod havde sejlet 1000 Mil herfra mod Vest, saa var han en Time, og naar han havde sejlet 24,000 Kvartmil mod Vest, saa var han 24 Timer eller en hel Dag bagefter Londons Tid. Derfor var det for mig Søndag i Gaar; for Dem er det Søndag i Dag; og for Pratt er det Søndag i Morgen. Og hvad mere er, Hr. Rumgudgeon; vi har faktisk allesammen Ret; ti der lader sig absolut ikke opstille noget Bevis for, at en af os skulde have mere Ret end den anden.“

Onkel: „I har Ret, Dommen er gaaet mig imod. Men jeg er en Mand, der holder mit Ord, — læg Mærke til det. Du skal faa hende, Dreng, Millionen og det hele, naar du selv vil. Færdig, kære. Tre Søndage paa Rad! Det skal dog mere mig at høre Dubble L. Dees Mening om den Sag.“ —

Den aflange Kiste.

For nogle Aar siden tog jeg Skibslejlighed fra Charleston til New York med det smukke Postskib „Uafhængigheden“, Kaptajn Hardy. Vi skulde sejle den femtende (Juni), hvis Vejret tillod det; og jeg gik ombord den fjortende for at indrette mig i min Kahyt.

Jeg saa, at vi skulde have en Mængde Passagerer med, deriblandt flere Damer end sædvanlig. Adskillige af mine Bekendte stod paa Listen, blandt andre en ung Kunstner, Hr. Cornelius Wyatt, som jeg satte megen Pris paa. Vi havde studeret sammen ved Universitetet i C. og omgaaedes meget. Han var som de fleste Genier en underlig Blanding af Menneskeskyhed, Følsomhed og Entusiasme. Dertil besad han det varmeste og mest trofaste Hjærte, der nogen Sinde har banket i et menneskeligt Bryst.

Jeg lagde Mærke til, at hans Navn var slaaet op paa tre Kahytter, og da jeg atter gennemsaa Passagerlisten, saa jeg, at han havde lejet Overfart til sig selv og Hustru, samt til sine to Søstre. Kahytterne var saapas rummelige; hver af dem var forsynet med to Køjepladser, den ene oven over den anden. Disse Køjer var ganske vist for snævre til at rumme mer end en Person, alligevel kunde jeg ikke faa i

mit Hovede, hvorfor disse 4 Mennesker skulde have 3 Kahytter. Jeg befandt mig netop da i en af disse nedtrykte Sindstilstande, hvor man gør Væsen af enhver Bagatel; og jeg tilstaar med Skam at melde, at jeg hengav mig til en Mængde grundløse og urimelige Formodninger angaaende denne overflødige Kahyt. Det var en Sag, der slet ikke vedkom mig, og dog forsøgte jeg haardnakket at løse Gaaden. Endelig kom jeg paa en Tanke, der fyldte mig med stor Forbavselse over, at den ikke strax var faldet mig ind. „Selvfølgelig er det en Tjenestepige,“ sagde jeg til mig selv. „Hvor dumt, at jeg ikke før er kommet i Tanker om det.“ Nu eftersaa jeg paany Listen, men af den fremgik det klart, at ingen Tjenestepige medfulgte, skønt det oprindelig havde været Meningen; ti paa Listen stod der skrevet „en Pige“, men Ordene var bagefter stregede ud. „Aha, Extra-bagage,“ sagde jeg til mig selv; „noget, som han ikke vil have anbragt i Lasten, noget, han selv vil tage Vare paa; — nu har jeg det: et Maleri! men om et saadant har han jo netop købslaaet med Nicolino, den italienske Jøde.“ Med denne Løsning slog jeg mig foreløbig til Ro.

Wyatts Søstre kendte jeg godt; det var to elskværdige og begavede unge Piger. Hans Hustru havde jeg endnu ikke set; de var først fornylig blevet gift; men han havde ofte omtalt hende i min Nærværelse, med sin sædvanlige Entusiasme naturligvis. Efter hans Beskrivelse var hun et Vidunder af Skønhed, Vid og Dannelse. Jeg glædede mig derfor meget til at gøre hendes Bekendtskab.

Den 14de, da jeg besøgte Skibet, fortalte Kaptejnen mig, at ogsaa Wyatt og hans Damer ventedes om Bord, jeg opholdt mig derfor en Times Tid længer end beregnet i Haab om at blive præsenteret

for den unge Kone. De sendte imidlertid Afbud. „Fru Wyatt befandt sig ikke rigtig vel, hvorfor de først vilde komme om Bord næste Dag ved Skibets Afgangstid.“

Den næste Dag kom, og jeg var netop undervejs fra mit Hotel til Havnen, da jeg mødte Kaptajn Hardy, der lod mig vide, at „Uafhængigheden“ paa Grund af „indtrufne Omstændigheder“ (en dum men staaende Frase!) næppe vilde komme til at sejle før om et Par Dages Tid; han skulde nok skikke mig Underretning, naar alt var rede. Denne Opsættelse forekom mig besynderlig, da vi havde en frisk Søndenvind, men trods al Ihærdighed lykkedes det mig ikke at pumpe de „indtrufne Omstændigheder“ ud af Kaptajnen, og jeg maatte vende Næsen hjemad og affinde mig paa bedste Maade med min Utaalmodighed.

Der gik næsten en Uge, før jeg fik det ventede Bud fra Kaptajnen. Endelig kom det, og jeg gik strax om Bord. Skibet var fuldt af Passagerer, og Søfolkene løb frem og tilbage for at gøre Sejlene klar. Wyatts kom 10 Minutter efter mig. De to Søstre var der, den unge Kone og Kunstneren selv; han syntes i øvrigt at have et af sine Anfald af Menneskeskyhed. Til dem var jeg imidlertid saa vant, at det ikke gjorde noget videre Indtryk paa mig. Han præsenterede mig ikke engang for sin Hustru; det overlod han til sin Søster Mariane, en meget sød og opvakt ung Pige, der med et Par hastige Ord forestillede os for hinanden.

Fru Wyatt var tæt tilsløret, og jeg maa tilstaa, jeg blev yderst forbavset, da hun slog Sløret til Side for at gengælde min Hilsen. Og jeg vilde være bleven endnu mere forbavset, hvis ikke lang Erfaring havde belært mig om ikke at stole altfor blindt paa

min Ven, Kunstnerens entusiastiske Udgydelser, naar Talen faldt paa kvindelig Skønhed og Ynde. Ved saadanne Lejligheder, vidste jeg, svang han sig let op i Idealets Sfære.

Sandt at sige fandt jeg Fru Wyatt yderst ordinær. om ikke just grim saa dog noget i den Retning. Hun var imidlertid yderst smagfuldt klædt, og jeg tænkte mig da den Mulighed, at hun havde fortryllet min Vens Hjærte ved sin Følelses og Forstands Skønhed. Hun ytrede kun nogle faa Ord og gik derpaa ind i Kahytten med Hr. Wyatt.

Min gamle Nysgerrighed vaagnede paany. Der var ingen Tjenestepige, — det var en afgjort Sag. Jeg begyndte derfor at holde Udkig efter Extrabagen. Og kort efter kom en Kærre ned til Havnen med en aflang Fyrretræs Kiste, som vi netop syntes at have ventet paa; ti strax efter gik Sejlene til Vejrs, og vi gik over Barren og stod til Havs.

Den omtalte Kiste var som sagt aflang, omtrent 6 Fod i Længden og $2\frac{1}{2}$ i Bredden; jeg lagde nøje Mærke til den; ti jeg er grundig af Naturen. Det var en besynderlig Façon paa en Kiste, og aldrig saa snart havde jeg set den, før jeg lykønskede mig til min egen Skarpsindighed. Jeg var, som man vil huske, kommet til det Resultat, at min Vens Extrabagage bestod af Malerier, i hvert Fald af et Maleri; ti jeg vidste, at han flere Uger igennem havde staaet i Underhandling med Nicolino, og nu saa jeg her en Kiste, hvis Form sagde mig, at den umuligt kunde indeholde andet end en Kopi af Leonardo da Vincis „Den sidste Nadver“, og jeg vidste, at Nicolino i nogen Tid havde siddet inde med en saadan Kopi af „Den sidste Nadver“ udført af Rubini den Yngre i Florens. Jeg følte mig derfor overbevist om min Gissnings Rigtighed. Det kluklo i mig ved Tan-

ken om min egen Skarpsindighed. Det var første Gang, at Wyatt havde en Hemmelighed for mig som Kunstner; ti nu havde han jo aabenbart i Sinde at pudse mig og indsmugle et sjældent Maleri i New York lige for Næsen af mig i den Tro, at jeg ikke kendte noget til det hele. Jeg satte mig for ved Lejlighed ordentlig at have ham til Bedste.

Der var en anden Ting, som ikke rigtig behagede mig. Kisten blev ikke anbragt i Extrakahytten, den blev anbragt i Wyatts egen Kahyt; og der fik den Lov at blive, skønt den fyldte næsten hele Gulvet — utvivlsomt til stor Gêne for Kunstneren og hans Hustru, saa meget mere som den Tjære eller Farve, hvormed Indskriftens store ujævne Bogstaver var malet, udsendte en skarp, ubehagelig, efter min Smag aldeles nederdrægtig Lugt. Paa Laaget var malet følgende: „Fru Adelaide Curtis, Albani, New York. Tilhører Cornelius Wyatt. Denne Side opad — Forsigtig.“

Nu vidste jeg, at Fru Curtis i Albani var Kunstnerens Svigermoder; jeg betragtede derfor Adressen som en Mystification, der ganske særligt var beregnet paa mine Øjne; jeg var ganske paa det rene med, at Kisten med samt dens Indhold aldrig vilde naa længere nordpaa end til min reserverede Vens Atelier i Chambers Street i New York.

De første 3—4 Dage havde vi smukt Vejr om end stik Modvind; den var nemlig sprunget om i Nord, strax efter at vi havde tabt Kysten af Syne. Passagererne havde det som Følge deraf storartet og dyrkede de selskabelige Interesser. En Undtagelse dannedes dog af Wyatt og hans Søstre; de opførte sig stift, efter min Mening ligefrem uhøfligt mod det øvrige Selskab. Wyatts Opførsel tog jeg mig nu ikke saa nær; han var i sin dystre Stemning, han

var ligefrem frastødende, men jeg tog hans ejendommelige Karakter med i Betragtning; for Søstrene derimod kunde jeg ingen Undskyldning finde. De lukkede sig inde i deres Kahytter og vægrede sig trods mine indtrængende Opfordringer bestemt mod at omgaas de andre Passagerer.

Fru Wyatt selv var langt mere indladende. Hun var snaksom, og det er jo en stor anbefaling om Bord. Hun kom snart til at staa paa en særdeles fortrolig Fod med de fleste af Damerne, og til min usigelige Forbavselse kunde hun ikke siges fri for at kokettere med Herrerne. Hun morede os alle meget. Ja, jeg siger „morede“; jeg kan ikke finde noget andet Udtryk; ti sandt at sige blev der let adskilligt mere ad hende selv end ad hendes Vittigheder. Herrerne udtalte sig ikke synderligt om hende; men Damerne erklærede efter kort Tids Forløb, „at hun var en godhjærtet Skabning, temmelig almindelig af Udseende, fuldkommen blottet for Opdragelse og afgjort simpel.“ Og nu spekulerede man jo over, hvad det var, der havde bedaaret Wyatt, og man gisnede paa Rigdom. At dette ikke var Tilfældet, vidste jeg; ti Wyatt havde betroet mig, at hun ikke bragte ham en Øre i Medgift hverken nu eller senere. „Han havde,“ sagde han, „alene giftet sig af Kærlighed, og hans Tilkommende var langt mere værd end han.“ Jeg tilstaar, at disse min Vens Udtalelser gav mig meget at tænke paa. Skulde han virkelig være ved at gaa fra Forstanden? Hvad skulde jeg tro? Han, der var saa forfinet, saa intelligent, saa kræsen, han, der havde en saa skarp Opfattelse af det mangelfulde, en saa fin Modtagelighed for det skønne. Ganske vist, Damen syntes meget indtaget i ham — i hvert Fald, naar han ikke var tilstede; hun gjorde sig ligefrem latterlig

ved idelig at gentage, hvad hendes „elskede Mand, Hr. Wyatt“, havde sagt. Ordet „min Mand“ syntes bestandig at befinde sig „paa Spidsen af hendes Tunge“, som hun selv saa smagfuldt udtrykte sig. Imidlertid kunde enhver se, at han undgik hende paa det omhyggeligste og som oftest lukkede sig inde i sin Kahyt; man kunde sige, at han levede der og indrømmede sin Hustru fuld Frihed til at adsprede sig efter Forgodtbefindende sammen med de øvrige Passagerer.

Det jeg saa og hørte bibragte mig den Overbevisning, at Kunstneren i Kraft af et uransageligt Skæbnens Lune eller maaske under et Anfald af entusiastisk Fantasiforelskelse var bleven knyttet til en Skabning, der stod uendelig langt under ham, og at den naturlige Konsekvens heraf, ubetinget og hurtig indtraadt Afsky, nu havde indfundet sig. Det gjorde mig usigelig ondt for ham, men derfor kunde jeg alligevel ikke tilgive ham hans Mangel paa Aabenhjærtighed med Hensyn til „den sidste Nadver“. Jeg var betænkt paa at hævne mig.

En Dag viste han sig paa Dækket, jeg tog hans Arm som i gamle Dage og spaserede frem og tilbage med ham. Hans Tungsind var saa stort som nogensinde, og det kunde jeg saa inderlig godt forstaa. Han var yderst nedtrykt, og det kostede ham synlig Overvindelse blot at sige noget. Jeg kom med et Par spøgefulde Bemærkninger, og han gjorde et svagt Forsøg paa at smile. Stakkels Fyr! naar jeg tænkte paa hans Kone, saa undrede det mig, at han kunde faa sig selv til blot at lade munter. Tilsidst gik jeg over til Angreb. Jeg besluttede at begynde med en Række forblommede Talemaader om den aflange Kiste for saaledes lidt efter at lade ham mærke, at jeg ikke saa helt og aldeles var blevet et Offer for

hans lille spøgefulde Mystifikation. Jeg aabnede mit maskerede Batteri med en Bemærkning om den „besynderlige Façon“, Kisten havde; og da jeg sagde det, smilte jeg medvidende og puffede ham lempeligt i Siden med min Pegefinger.

Den Maade, hvorpaa Wyatt optog min harmløse Spøg, overbeviste mig om, at han maatte være gal. Først stirrede han paa mig, som om det var ham ganske umuligt at fatte Vittigheden i min Bemærkning, og da dens Betydning lidt efter trængte ind i hans Bevidsthed, saa det ud, som om hans Øjne samtidig vilde krybe ud af deres Huler. Saa blev han blussende rød, dernæst afskrækkende bleg, og saa gav han sig til at skoggerle, som om min Hentydning morede ham kosteligt, og til min Forbavselse blev han ved med sin larmende Latter en halv Snes Minutter. Tilsidst faldt han om paa Dækket saa lang han var. Og da jeg løb til for at løfte ham op, gjorde han Indtryk af at være død.

Jeg raabte om Hjælp, og det lykkedes med stort Besvær at kalde ham til Live igen. Da han vaagnede af sin dybe Afmagt, talte han usammenhængende. Vi aarelod ham og bragte ham til Sengs. Næste Morgen syntes han atter at befinde sig vel, legemlig talt i al Fald; om hans aandelige Tilstand skal jeg ikke udtale mig. Resten af Rejsen undgik jeg ham; Kaptajnen raadete mig dertil, han syntes ganske at dele min Opfattelse af Wyatts Helbreds-tilstand men bad mig om ikke at sige noget til de ombordværende.

Kort efter Wyatts Anfald indtraf der adskilligt, der højnede den Nysgerrighed, som jeg nu en Gang var besat af. Blandt andet dette: Jeg havde været nervøs, — jeg drak for megen stærk, grøn The og sov daarligt om Natten, — i hele to Nætter havde

jeg overhovedet slet ikke sovet. Min Kahyt vendte ud til den store Salon, Spisesalonen, hvilket var Tilfældet med alle de ugifte Mænds Kahytter. Wyatts tre Kahytter vendte ud til Agtersalonen, der kun skiltes fra Forsalonen ved en Skydedør, der aldrig blev laaset, ikke engang om Natten. Denne Dør gled ofte op paa Grund af Skibets Slingren og blev staaende aaben, eftersom ingen gad staa op og lukke den. Jeg lod altid min Kahytsdør staa aaben paa Grund af Varmen, og min Køje var saaledes anbragt, at jeg gennem Skydedøren havde frit Overblik over den Del af Agtersalonen, ud til hvilken Wyatts Kahytter vendte. Nuvel, de to Nætter, da jeg laa vaagen, saa jeg Fru Wyatt ved Ellevetiden liste sig ud af sin Mands Kahyt og ind i Extrakahytten, hvor hun blev, til Hr. Wyatt henad Morgen hentede hende tilbage. Det var tydeligt nok, at de levede adskilte. De havde hver sit Værelse — aabenbart med Henblik paa en mere definitiv Skilsmisse. Nu var jeg da endelig blevet klar over den overflødige Kahyts Bestemmelse.

Der var endnu en Ting, der vakte min Interesse. De to Nætter, da jeg saa Fru Wyatt liste sig ind i Extrakahytten, hørte jeg umiddelbart efter en besynderlig dæmpet, ligesom tilsløret Lyd fra hendes Mands Kahyt. Da jeg en Tidlang havde lyttet med stor Opmærksomhed, var jeg klar over Lydens Betydning. Kunstneren var i Færd med at aabne den aflange Kiste ved Hjælp af Hammer og Mejsel, og Hammerens Hovede var aabenbart indhyllet i et Stykke Tøj for at dæmpe Lyden.

Jeg bildte mig ind at kunne følge med i hvad han foretog sig; jeg sagde til mig selv: nu er Laaget løsnet; nu løfter han det af Kisten; og nu anbringer han det i den underste Køje; det sidste

fremgik af nogle svage Bump, der skyldtes Sammenstødet med Køjepladsens Træværk, idet han lempeligt søgte at skyde det ind; — paa Gulvet var der jo ingen Plads til det. Derefter blev der dødsstille til henad Morgen, og jeg hørte ikke en Lyd, det skulde da være en dæmpet Sukken eller Hulken, der var saa utydelig, at jeg ikke rigtig ved, om jeg hørte den eller om jeg skal tilskrive min Fantasi den. Jeg siger, at den Lyd lignede en Sukken eller Hulken, men det kan der jo ikke være Tale om; Lyden har nok ikke existeret andre Steder end i mine egne Øren. Wyatt har jo nok som van redet en af sine Kæpheste, bukket under for et Anfald af Kunstnerbegejstring. Han har aabnet sin Kiste for at fryde sig ved Synet af Skatten, som den indeholdt. Det kunde da næppe falde ham ind at hulke. Jeg gentager det, det maa have været min egen Fantasi, der spillede mig et Puds, bragt af Lave af den brave Kaptajn Hardys stærke, grønne The. Lige ved Daggry de to omtalte Nætter hørte jeg Hr. Wyatt paany lægge Laaget paa Kisten og fæstne det ved Hjælp af den indhyllede Hammer. Da det var besørget, traadte han fuldt paaklædt ud af sin Kahyt for at hente Fru Wyatt.

Vi havde været 7 Dage undervejs og befandt os paa Højden af Kap Hatteras, da vi blev overfaldne af en voldsom Storm fra Sydvest. Vi var ikke helt uforberedte derpaa; ti Vejret havde længe været truende. Alt blev surret fast baade oppe og nede, og da Stormen stadig tiltog, søgte vi at ride den af for dobbelt rebet Mesan- og Formerssejl.

Med denne Sejlføring holdt vi det gaaende i 48 Timer; Skibet klarede sig godt i Søerne og tog kun lidt Vand ind. Paa dette Tidspunkt var imidlertid Blæsten steget til Orkan, vort Agtersejl flaaedes i

Laser, og vi fik adskillige store Søer ind over os. Tre Mand gik overbord med Kabysen, og næsten hele Bagbordsskanseklædning skylledes bort. Strax efter hang ogsaa Formerssejlet i Laser, men det lykkedes os nu at faa et Stormstagejøl hejst og drejet Skibet op i Vinden paany.

Stormen blev imidlertid ved at rase, og der var ingen Tegn til at den vilde lægge sig. Riggeren begyndte at give efter, og paa Blæstens tredie Dag omtrent Kl. 5 om Eftermiddagen gik Mesanmasten overbord under en svær Overhaling til Luvart. Paa Grund af Skibets voldsomme Rullen brugte vi mer end en Time til at blive den kvit; og endnu før det var lykkedes os, kom Tømmermanden og meldte, at der stod 4 Fod Vand i Lasten. Til al Ulykke fandt vi Pumperne uklare og næsten ubrugelige.

Alt aandede nu Forvirring og Haabløshed, dog søgte vi at lette Skibet ved at kaste saa meget af Ladningen som muligt overbord og ved at kappe de to tiloversblevne Master. Men Pumperne havde vi ingen Gavn af, og Vandet steg og steg i Lasten.

Ved Solnedgang stilnede Stormen og Bølgerne begyndte at lægge sig, hvorfor vi fattede et svagt Haab om at finde Frelse ved Hjælp af Baadene. Ved Ottetiden spredtes Skyerne og Fuldmaanen kom frem, et lykkeligt Tilfælde, der i høj Grad bidrog til at hæve vort sunkne Mod.

Efter utrolig Møje lykkedes det os tilsidst at bringe Storbaaden i Søen. Mandskabet og største Parten af Passagererne indskibedes i den og satte strax fra Borde. De fik mange Lidelser at udstaa men naaede sluttelig tredie Dagen efter Skibbrudet Bugten ved Ocracoke og var frelst.

Fjorten Passagerer samt Kaptajnen var endnu om Bord bestemte paa at sætte deres Lid til Jollen, der

hang agter. Det voldte os ingen Besvær at fire den ned, men da Søen fik Tag i den, var den nær gaaet til Bunds for os med det samme. Jollen indeholdt, da vi gik fra Borde: Kaptajnen og hans Hustru, Hr. Wyatt og Familie, en mexikansk Officer med Hustru og fire Børn, mig selv samt en sort Tjener.

Vi havde naturligvis ikke andet med end de Klæder, vi gik og stod i, nogle faa yderst nødvendige Instrumenter og en Smule Proviant. Ingen havde overhovedet Tanke for at redde noget. Man kan derfor let forestille sig vor Forbavselse, da Hr. Wyatt pludselig — vi var allerede nogle Favne borte fra Skibet — stod op paa Agtertoften og bestemt forlangte Kaptajn Hardy til at vende tilbage, for at han kunde faa fat i sin aflange Kiste.

„Sæt Dem ned,“ sagde Kaptajnen barsk, „De bringer os til at kæntre, hvis De ikke forholder Dem rolig. Rælingen er næsten i Vandskorpen.“

Hr. Wyatt blev ved at staa oprejst og raabte af sine Lungers fulde Kraft:

„Kisten! Kisten! — Kaptajn Hardy, De kan ikke, De vil ikke afslaa min Begæring. Den vejer jo næsten ingen Ting. Ved Deres Moder, ved Himlen, saa sandt De haaber en Gang at blive salig, bønfalder jeg Dem om at vende tilbage efter Kisten.“

Kaptajnen syntes et Øjeblik bevæget af Wyatts inderlige Henvendelse men genvandt sin strænge Ro og svarede blot:

„Hr. Wyatt, De er forrykt. Jeg kan ikke føje Dem. Sæt Dem ned, ellers kæntrer De Baaden. Stans ham, — grib ham! — han vil springe over Bord. Ja, jeg tænkte det.“

Hr. Wyatt var sprunget over Bord; vi befandt os jo i Læ af Skibet, og det lykkedes ham at faa fat i

en nedhængende Tovende. Han klatrede om Bord og styrtede i næste Nu som en afsindig ned i Kahytten.

Imidlertid var vi drevet agterud, og vi var nu ganske i de endnu mægtige Søers Vold. Vi gjorde ihærdige Forsøg paa atter at komme i Læ af Skibet. Men vor lille Baad var som en Fjer i Uvejrets Haand. Det stod os klart, at den ulykkelige Kunstners Dom var beseglet.

Mens vor Baad drev længere og længere bort fra Skibet, saa vi den gale — for andet kunde vi jo ikke anse ham — komme ud af Kahytten slæbende paa den aflange Kiste. Mens vi stirrede paa ham med maalløs Forbavselse, surrede han et tykt Reb først adskillige Gange om Kisten og derpaa om sig selv. I næste Nu laa baade Kiste og Mand i Vandet; de sank strax og for bestandig.

Vi holdt Baaden stille med vore Aarer endnu en Stund og stirrede ufravendt mod Ulykkesstedet. Saa roede vi bort. Der gik vel en Time, uden at nogen talte. Endelig dristede jeg mig til at fremsætte en Bemærkning.

„Lagde De Mærke til, at de sank saa hurtigt, Kaptajn? Var det ikke højst besynderligt? Jeg nærede dog et svagt Haab om hans Redning, da jeg saa ham surre sig fast til Kisten og betro sig til Søen.“

„Det var ganske naturligt, at de gik til Bunds som en Sten,“ svarede Kaptajnen. „De vil imidlertid snart komme op igen. Men ikke før Saltet er smeltet.“

„Saltet?“ udbrød jeg.

„Tys,“ sagde Kaptajnen med et Blik til den afdødes Hustru og Søstre. „Vi kan tale nærmere derom ved en mere passende Lejlighed.“

Vi maatte døje mange Genvordigheder, men Lyk-

ken stod os bi, og efter fire Dages uhørte Lidelser landede vi paa Kysten, der ligger lige overfor Roanoke-Øen. Der opholdt vi os en Uge, led ingen Uskel af Vragrøverne og fik endelig Skibslejlighed til New York.

Omtrent en Maaned efter „Uafhængighedens“ Forlis mødte jeg tilfældig Kaptajn Hardy i Broadway. Vor Samtale kom ret naturlig til at dreje sig om Ulykken og om den stakkels Wyatts sørgelige Skæbne. Jeg erfarede da følgende:

Kunstneren havde tinget Overfart til sig selv, Hustru, to Søstre og en Pige. Hans Hustru var ganske rigtig en overordentlig tiltalende og fint dannet Kvinde. Om Morgenen den 14de Juni var hun pludselig blevet syg og afgaaet ved Døden. Den unge Ægtemand var ude af sig selv af Sorg, men Omstændighederne tvang ham til snarest muligt at rejse til New York. Han besluttede at føre sin elskede Hustrus jordiske Levninger til hendes Moder trods den Hindring, som den gængse Fordom vilde lægge ham i Vejen. De ni Tiendedele af Passagererne vilde jo foretrække at gaa fra Borde fremfor at gøre Rejsen sammen med et Lig.

For at slippe over denne Vanskelighed foreslog Kaptajnen at lade Liget balsamere, nedlægge det i Salt i en Kiste af passende Størrelse, der lod sig føre ombord som en almindelig Pakkasse. Fruens Død maatte slet ikke omtales, men da alle vidste, at hun var indskrevet blandt Passagererne, blev det nødvendigt, at en anden overtog hendes Rolle. Den afdødes Kammerpige var let at formaa hertil. Den Extrakahyt, som var bestilt til hende, blev nu blot bibeholdt, og der tilbragte den foregivne Hustru selvfølgelig Natten. Om Dagen optraadte hun efter Evne som Fru Wyatt; hun kunde saa meget bedre

gøre det, som denne var fuldstændig ukendt af Passagererne om Bord.

Min Fejltagelse var udsprunget af mit altfor tankeløse, altfor nysgerrige og pirrelige Temperament. Men min Nattesøvn er blevet urolig; jeg ser et Ansigt for mig, hvordan jeg saa vender og drejer mig; og jeg hører et vildt Latterudbrud, der for bestandig vil klinge i mine Øren.

Det ovale Portræt.

„Egli è vivo e parlerebbe se non
osservasse la rigola del silentio.“¹⁾

(Indskrift under et italiensk Billede
af St. Bruno.)

Min Feber havde været hæftig og langvarig. Alle de Midler, der lod sig opdrive i Appeninernes øde Bjergegn, var blevet forsøgte — men til ingen Nytte. Min Tjener og eneste Fælle i den ensomme Borg var altfor ængstelig og altfor nervøs til at turde indlade sig paa en Aareladning; desuden havde jeg allerede mistet Blod nok i Sammenstødet med Røverne. Af Hensyn til min Sikkerhed var det heller ikke raadeligt at sende ham bort efter Hjælp. Tilsidst kom jeg i Tanker om en lille Pakke Opium, som jeg havde liggende sammen med min Tobak i den Æske, hvor jeg opbevarede min Vandpibe; jeg havde nemlig i Konstantinopel vænnet mig til at ryge Tobak med en Tilsætning af Opium. Pedro rakte mig Æsken; jeg søgte og fandt Bedøvelsesmidlet. Jeg stod i Begreb med at skære et Stykke af men blev betænkelig. Naar jeg røg, havde det lidet at sige,

---

¹⁾ Han er levende og vilde tale, hvis han ikke havde aflagt Tavshedsløftet.

hvor meget jeg anvendte. Jeg plejede gerne at fylde Pibehovedet med ituskaaret og sammenblandet Tobak og Opium, Hælvten af hvert. Sommetider kunde jeg ryge Piben helt ud uden at spore nogen synderlig Virkning; til andre Tider fik jeg ikke røget mere end to Trediedele af dens Indhold, før der meldte sig saa foruroligende Symptomer, at jeg fandt det klogest at holde op. Virkningen indfandt sig gradvis og var derfor ufarlig. Men i det foreliggende Tilfælde forholdt det sig helt anderledes. Jeg havde aldrig før taget Opium ind. Jeg havde ved Lejlighed brugt Morfin og Laudanum, men med Hensyn til Anvendelsen af den ublandede Gift var jeg ganske uvidende. Og Pedro var ligesaa ukyndig som jeg, saa jeg var henvist til at handle efter bedste Skøn. Det voldte mig dog ingen synderlig Bekymring; jeg besluttede blot at gaa frem med Varsomhed; først vilde jeg tage en lille Dosis, og hvis den ikke virkede, saa vilde jeg tage endnu en lille Dosis, og saadan vilde jeg blive ved, til Feberen mindske, eller jeg opnaaede den Søvn, som jeg saa højlig trængte til, og som mine hensygnende Aandsevner havde maatte undvære nu i næsten en hel Uge. Det var sikkert denne Svækkelse af mine Aandsevner, Følgen af den dumpe Feberdøs, hvori jeg gik, der hindrede mig i at se den manglende Logik i min Tankeslutning, der gjorde mig blind for Taabeligheden i at ville fastslaa noget som stort eller lidet, naar jeg dog manglede enhver Maalestok for Bedømmelsen. Jeg havde i det Øjeblik ikke den fjærneste Anelse om, at det, som jeg ansaa for en meget lille Dosis ublandet Opium, muligvis var at betragte som en meget stor Dosis. Tværtimod, jeg erindrer klart, at jeg tillidsfuldt skønnede over, hvor stort et Kvantum jeg skulde indtage, ud fra Sammenligning med al den Opium, som jeg var i

A. Rosenkrantz

Besiddelse af. Og den Portion, som jeg omsider slugte — og slugte uden mindste Frygt, var ogsaa ganske rigtig kun en lille Del af den Klump, som jeg holdt i min Haand.

Det Slot, i hvilket min Tjener havde tilladt sig at trænge ind fremfor at lade mig i min farligt saarede Tilstand tilbringe Natten under aaben Himmel, var en af hine talrige skumle og majestætiske Borge, der hæver sig truende i Appeninerne. Efter alt at dømme var Stottet blevet midlertidig forladt for kort Tid siden. Vi indstallerede os i et af de mindste og mindst overdaadigt udstyrede Værelser. Det var et afsides Taarnkammer. Dets Udsmykning var rig men gammeldags og medtaget af Tiden. Væggene dækkedes af Tapeter og var behængte med talrige Vaabenskjolde samt med en stor Mængde højst fortræffelige moderne Malerier indesluttede i Rammer af gyldne Arabesker. Maaske var det min begyndende Opiums-rus, der hos mig vakte en hæftig Interesse for disse Malerier, der ikke blot dækkede Vægfladerne men hang foran de talrige Hjørner og Kroge, der var en Følge af Taarnets sære Arkitektur; i hvert Fald bad jeg Pedro lukke de tunge Skodder for Vinduerne — det var allerede Aften — tænde Kandelaberet, der stod ved mit Hovedgærde, og trække de sorte, med Frynser forsynede Fløjlsgardiner, der omsluttede min Seng, saa langt til Siden som muligt. Jeg ønskede alt dette udført, for at jeg, saafremt jeg ikke faldt i Søvn, i det mindste kunde hengive mig til afvexlende at betragte disse Malerier og læse i en lille Bog, som jeg havde fundet paa Hovedpuden, og som indeholdt en Slags Beskrivelse af dem.

Jeg læste længe, længe, og jeg stirrede betaget paa Malerierne. Hurtigt og herligt svandt Timerne bort, og det blev Midnat. Armstagens Stilling mis-

hagede mig; jeg vilde ikke vække min indslumrede Tjener, og det lykkedes mig om end med Besvær at udstrække min Arm og faa Stillingen ændret, saa Lyset nu faldt bedre over Bogen.

Men denne Omflytning af Kandelaberet frembragte en uanet Virkning. Skæret fra de mange Lys faldt paa en Niche, som til nu havde ligget i dyb Skygge fra en af Sengestolperne. Og jeg fik Øje paa et Maleri, som hidtil var undgaaet min Opmærksomhed. Det var et Portræt, der forestillede en ung Pige i Overgangsalderen fra Barn til moden Kvinde. Jeg saa hastigt paa Maleriet og lukkede derpaa Øjenene. Hvorfor jeg gjorde det, vidste jeg ikke engang selv. Men som jeg nu laa stille med lukkede Øjne, søgte jeg at blive klar over, hvorfor jeg havde lukket dem. Bevægelsen havde været ganske uvilkaarlig, var fremkommet som for at vinde Tid til Eftertanke, Tid til at overtøge mig om, at mit Syn ikke havde bedraget mig, Tid til at vinde Herredømme over min Fantasi, saa jeg atter sattes i Stand til at gøre rolige og nøgterne iagttagelser. Efter et Øjeblik Forløb aabnede jeg paany Øjnene og gav mig til at betragte Portrættet med stor Opmærksomhed.

Utvivlsomt opfattede jeg alt klart og tydeligt. Det var, som om den stærke Lysglans, der var faldet over Maleriet, havde henvæjet min begyndende Drømme-Sløvhed og paany kaldt mig tilbage til det vaagne, virkelige Liv.

Det var — som alt sagt — en ung Piges Portræt, kun Hovede og Skuldre, og det var malet i den Stil, som man med et teknisk Udtryk kalder Vignet-Stilen. Det mindede meget om de Billeder, Sully plejede at male. Armene, Barmen og selv det blanke Haar smeltede umærkeligt hen i den vage men dybe Skygge, der tjente Billedet til Baggrund. Rammen var

oval, prægtig forgyldt og udført i maurisk Stil. Som Kunstværk betragtet var Maleriet uforligneligt. Men det kunde hverken have været Arbejdets Udførelse eller Ansigtets uforgængelige Skønhed, der gjorde et saa brat og hæftigt Indtryk paa mig. Mindst af alt kunde jeg i min halvvaagne Tilstand have fantaseret at se et levende Menneske og ikke et Billede. Selve Formen, den ejendommelige Vignet-Stil, og Rammen vilde hindret en saadan Forestilling i at opstaa, om det saa kun var for et Øjeblik. Jeg sad nu støttet til Albuen — maaske en hel Time — og grublede over alt dette, og imens betragtede jeg Billedet nøje. Først da jeg havde udgrundet den hemmelige Aarsag til dets Indvirkning paa mig, lod jeg mig falde tilbage i Sengen. Jeg havde fundet ud, at Billedets Troldomsmagt beroede paa dets vidunderligt levende Udtryksfuldhed, der strax havde slaaet mig for derpaa at forvirre, overvælde og forfærde mig. Betaget og opfyldt af dyb Ærbødighed anbragte jeg paany Armstagen i dens oprindelige Stilling. Og nu, da Aarsagen til min hæftige Sindsbevægelse var udenfor Synsvidde, greb jeg begærligt Bogen, der handlede om Malerierne og deres Historie. Jeg slog op paa det Nummer, der betegnede det ovale Portræt og læste efterfølgende dunkle og sære Ord:

„Hun var en Jomfru af sjældneste Skønhed; og hun var glad, som hun var elskelig. Usalig den Time, da hun saa, elskede og ægtede Maleren. Han var en hæftig, lidenskabelig og barsk Mand, der allerede havde sig en Brud i sin Kunst, mens hun var en Jomfru af sjældneste Skønhed, ikke blot elskelig men rig paa Glæde, mens hun var lutter Smil og Solskin, fuld af kaade Indfald som Skovens Kid, mens hun var rig paa Kærlighed og Kærtegn til alt

og alene hadede Kunsten, hendes Rivalinde, alene gruede for Pallet og Pensler og slige plumpe Redskaber, der unddrog hende Synet af hendes Elskedes Ansigt. Derfor voldte det hende stor Kummer at høre ham ytre Ønsket om at male hende, hans unge Brud. Men hun var sagtmodig og ydmyg; hun sad lydig for ham i mange Uger i det høje, skumle Taarnværelse, hvor Lyset alene fra oven sivede ned paa det blege Lærred. Men han, Maleren, satte en Ære i sit Værk, som skred frem fra Time til Time, fra Dag til Dag. Og han var en lidenskabelig, egen-sindig og lunefuld Mand, der begravede sig i sine egne Drømmerier; han vilde ikke se, at Lyset der gustent sneg sig ind i Taarnværelset, bortstjal hans Elskedes Sundhed og Livsmod; alle andre kunde se det, kun ikke han alene. Og hun beklagede sig ikke, hun sad der smilende; ti hun saa at Kunstneren, hvis Ry var stort, følte en hæftig og brændende Glæde over sit Værk, at han arbejdede Dag og Nat for at afbilde sin Elskede, som daglig blev mere og mere klejnmodig og svag. Og sandelig, nogle, der saa Billedet, talte hviskende om dets store Lighed som et mægtigt Under, som et Bevis ikke mindre paa hans inderlige Kærlighed til hende, hvis Træk han formaaede at gengive med saa stor Kunst. Men tilsidst, da Arbejdet nærmede sig sin Fulden-delse, blev ingen indladt i Taarnet; ti Kunstneren fortæredes af sit Arbejde, og det var sjælden, at han hævede sit Blik fra Lærredet endda for at betragte sin Hustrus Ansigt. Og han vilde ikke se, at de Farver, han henkastede paa Lærredet, blev stjaalet fra hendes Kinder. Og da der var gaaet mange Uger og der kun var lidet at tilføje, — et Penselstrøg ved Munden, lidt stærkere Glans i Øjet —, da blussede hendes Livsaander endnu en Gang op som Lampens

døende Flamme. Og Penselstrøget blev udført, Øjets Glans forstærket; og Maleren stod en Stund henrykt og betragtede sit Værk, men i næste Øjeblik, mens han endnu betragtede det, blev han overfaldet af en Skælven, han blev bleg og forfærdet og raabte med høj Røst: „Dette er i Sandhed Livet selv,“ og han vendte sig brat om og saa paa sin Elskede: — Hun var død.“ —

Spring-Frøen.

Jeg har aldrig kendt nogen, der i den Grad som Kongen forstod at sætte Pris paa en god Spøg. Han syntes kun at leve og aande i lutter Moro. Den Mand, der kunde fortælle en lystig Historie — og fortælle den godt —, var sikker paa at finde Naade for hans Øjne. Derfor var alle hans syv Ministre ogsaa berømte som ypperlige Spasmagere. I endnu en Henseende slægtede de Kongen paa; de var allesammen store, svære og fedtglinsende. Om Folk bliver fede af at spøge, eller om selve Fedtet gør dem lystige, har jeg aldrig kunnet komme paa det rene med, men det er i hvert Fald baade vist og sandt, at en mager Spøgefugl er sjælden her paa Jorden.

Kongen brød sig kun lidt om det udarbejdede Vid, Viddets „Genfærd“, som han udtrykte sig. Hans Smag gik i Retning af Bredde, og Længde kunde han for den Sags Skyld ogsaa godt tage til Takke med. Det altfor forfinede trættede ham. Han vilde have foretrukket Rabelais' „Gargantua“ for Voltaires „Zadig“; han satte kort sagt mere Pris paa en Spøg i Gerning end i Ord.

Min Fortælling foregaar paa den Tid, da det endnu ikke var gaaet helt af Mode at anvende professionelle

Spasmagere ved Hofferne. Adskillige af „Magterne“ paa Fastlandet havde fremdeles deres Narre, der bar stribede Klæder, Narrehætte og Bjælder, og af hvem man ventede, at de altid skulde have en bidende Vittighed paa rede Haand til Gengæld for de Smuler, der faldt af til dem fra det kongelige Bord.

Kongen, som her er Tale om, havde selvfølgelig sin Nar. Sagen er den, han maatte have en vis Daarskab — om ikke for andet saa som Modvægt til hans syv vise Ministres digre Visdom, for slet ikke at tale om hans egen.

Hans Nar var imidlertid ikke blot professionel Spasmager; hans Værdi tredobledes i Kongens Øjne, fordi han tillige var Dværg og Krøbling. Dværge var den Gang lige saa almindelige ved Hofferne som Narre, og flere end en Monark vilde have fundet det vanskeligt at faa Has paa sine Dage, (Tiden plejer jo at snegle sig frem ved Hofferne), uden en Nar, som han kunde le med, og en Dværg, som han kunde le ad. Jeg har allerede bemærket, at Spasmagerne i 99 af 100 Tilfælde er fede, runde og sværvendte Personer, saa Kongen havde god Grund til at lykønske sig med, at han i „Spring-Frøen“ — saadan hed Narren, — besad en trefoldig Skat.

Jeg tror ikke, at Fadderen havde givet Dværgen det Navn i Daaben, det skænkedes ham enstemmigt af de syv Ministre, fordi han var ude af Stand til at gaa paa samme Maade som andre Mænd. „Spring-Frøens“ Gang bestod i Virkeligheden af Vridninger og Spring, en Art Bevægelse, der voldte Kongen usigelig Fornøjelse — og Selvglæde; ti han selv blev af hele Hoffet anset for en meget smuk Mand

trods hans Maves stærke Fremadrunding og hans medfødte Hoved-Omfangsrigthed.

Men skønt Spring-Frøen paa Grund af sine Bens Vanskabthed kun med stor Møje og Besvær bevægede sig henad en Vej eller et Gulv, saa var han til Gengæld i Stand til at klatre i Reb eller Træer med fast utrolig Behændighed; ti Naturen havde — som en Slags Erstatning for hvad hans Ben manglede — forlenet hans Arme med ganske overordentlig Muskelstyrke. Ved saadanne Lejligheder mindede han unægteligt mere om et Egern eller en lille Abe end om en Frø.

Jeg kan ikke med Bestemthed sige, fra hvilket Land Spring-Frøen oprindelig var kommet; men det var et barbarisk Land, som man aldrig talte om; og det laa saare langt fra Kongens Rige. Spring-Frøen og en ung Pige, der var omtrent lige saa lille som han, hvorvel hun udmærkede sig ved smuk Legemsbygning og dansede fortræffeligt, var blevet slæbt bort fra deres Hjem og sendt Kongen som en Gave af en hans altid-sejrrige Generaler.

Det er ikke saa sært, at der under disse Omstændigheder opstod et fortroligt Venskab mellem de to smaa Fanger. Spring-Frøen voldte ganske vist andre megen Morskab, men han yndedes ikke og var derfor sjælden i Stand til at vise Tripetta nogen Tjeneste; hun derimod blev almindeligt beundret og forkælet, fordi hun — skønt Dværg — udmærkede sig ved en sjælden Ynde og Skønhed, hun besad derfor megen Indflydelse og anvendte den ved enhver mulig Lejlighed til Bedste for Spring-Frøen.

Ved en særlig festlig Lejlighed — jeg kan ikke huske hvilken — besluttede Kongen at afholde en Maskerade, og naar en saadan eller lignende Fest afholdtes ved Hoffet, plejede man altid at

lægge stærkt Beslag paa Spring-Frøens og Tripettas Talenter. Han var især dygtig til at finde paa Optog, nye Roller og nye Kostumer, saa det syntes rent umuligt at sætte noget i Scene uden at tage ham med paa Raad.

Fest-Aftenen var oprunden. En pragtfuld Sal var under Tripettas Ledelse blevet udsmykket paa enhver Maade, der kunde bidrage til at give Maskeballet Glans. Hele Hoffet var opfyldt af Forventningens Feber. Man skulde tro, at enhver for længe siden havde truffet sin Bestemmelse med Hensyn til Costume og Rolle. Og mange havde for Dage, ja for flere Uger siden bestemt sig for den Rolle, de vilde optræde i, der var sandt at sige ingen Tvivl tilbage angaaende det Spørgsmaal — undtagen hos Kongen og hans syv Ministre. Hvorfor de trak Tiden ud, skal jeg ikke kunne sige, maaske skyldtes det kun et spøgefuldt Indfald. Eller maaske fandt de det besværligt at tage en Beslutning, de var jo saa tykke og fede. I hvert Fald løb Tiden fra dem, og de maatte sende Bud efter Tripetta og Spring-Frøen og bede dem om Raad.

De to smaa Venner indfandt sig efter Kongens Ordre og fandt ham siddende ved sin Vin sammen med de syv Medlemmer af Statsraadet; men Monarken syntes at være i ondt Lune. Han vidste, at Spring-Frøen ikke holdt af Vin; ti Vin ophidsede den stakkels Krøbling til Raseri, og Raseri er ingen behagelig Følelse. Men Kongen satte nu en Gang Pris paa en god Spøg, og det morede ham at tvinge Spring-Frøen til at drikke og „være munter“, som han kaldte det.

„Kom her hen, Spring-Frø,“ sagde han, da Narren og hans Veninde traadte ind i Værelset, „og tøm dette bredfulde Glas paa dine fraværende Ven-

ners Sundhed" [Spring-Frøen sukkede, da han hørte disse Ord] „og lad os saa se, du kan finde paa noget nyt. Vi trænger til Roller, Menneske! til Roller, til noget nyt, noget usædvanligt. Vi er ked af det evindelige Et-og-det-samme. Kom hid og drik, Vinen vil klare dine Tanker.“

Narren søgte som sædvanlig at besvare Kongens Imødekommenhed med en vittig Spøg; men det klikkede for ham; det var tilfældigvis den sølle Dværge Fødselsdag, og da han fik Befaling til at drikke paa sine „fraværende Venners“ Sundhed, fyldtes hans Øjne med Taarer, og mange tunge og bitre Draaber randt ned i Bægeret, som han ydmygt modtog af Tyrannens Haand.

„A—ha—ha—ha,“ brølede Kongen, mens Dværge modstræbende tømte Glasset. „Se, hvilke Vidundere et godt Glas Vin kan udrette! Dine Øjne skinner jo allerede.“

Stakkels Fyr! hans store Øjne snarere funkede end skinnede; ti den Virkning, Vinen øvede paa hans let modtagelige Hjerne, var ikke blot frygtelig, den indfandt sig tillige øjeblikkelig. Han satte med en nervøs Bevægelse Glasset fra sig paa Bordet og stirrede paa de tilstedeværende med et halv-forrykt Blik. De syntes alle at være henrykte over Kongens vellykkede Spøg.

„Og nu til Forretningerne,“ sagde Konsejlspræsidenten, en meget trivelig Mand.

„Ja,“ sagde Kongen, „nu maa du hjælpe os. Vi trænger til en Rolle, Kammerat; vi trænger virkelig allesammen til at spille en Rolle — ha, ha, ha,“ lo Kongen, og de syv Ministre lo i Kor med ham, da det gik op for dem, at han spøjte.

Spring-Frøen lo ogsaa om end svagt og mindre hjærteligt.

„Naada,“ sagde Kongen utaalmødt, „har du intet Forslag?“

„Jeg prøver paa at udspekulere noget nyt,“ sagde Dværgen tankeløst; ti han var ganske omtaaget af Vinen.

„Prøver paa!“ raabte Tyrannen barsk. „Hvad mener du med det? Aa, nu fatter jeg det. Du er gnaven; du trænger til mere Vin. Her, drik ud.“ Og han skænkede et nyt Glas fuldt til Randen og rakte det til Krøblingen, som blot stirrede paa det og gispede efter Vejret.

„Drik!“ raabte Utysket, „eller ved alle Djævlene.“ —

Dværgen tøvede. Kongen blev purpurrød af Raseri. Hofmændene gebærdede sig ivrigt. Tripetta gik bleg som et Lig frem for Kongens Stol, kastede sig paa Knæ og anraabte ham om at skaane hendes Ven.

Kongen stirrede en Tidlang paa hende lamslaaet af Forbavselse over hendes Frækhed. Det saa ud, som om han hverken vidste, hvad han skulde gøre eller sige, hvorledes han bedst skulde udtrykke sin Harme. Endelig stødte han hende hæftigt fra sig uden at mæle et Ord og slyngede hende Glassets Indhold i Ansigtet.

Den stakkels Pige fik rejst sig op, — hun vovede end ikke at sukke — og indtog paany sin Plads ved den nederste Bordende.

Et halvt Minut igennem herskede Dødsstilhed; man vilde have kunnet høre et Blad, en Fjer falde til Jorden. Stilheden blev afbrudt af en skarp, langtrukken, skurende Lyd, der paa en Gang syntes at komme fra alle Værelsets Hjørner.

„Hvad for noget — hvorfor gør du det Spektakel?“ sagde Kongen og vendte sig rasende mod Dværgen, der nu til en vis Grad syntes at have

faaet Bugt med sin Rus og fast og roligt saa Tyrannen i Øjnene, idet han udbrød:

„Jeg! jeg! — hvordan skulde jeg dog komme afsted med det?“

„Lyden syntes at komme udefra,“ indskød en af Ministrene. „Jeg tror, det var Papegøjen henne ved Vinduet, der hvæssede sit Næb paa Burets Staaltraad.“

„Ja vist,“ sagde Kongen beroliget af denne Forklaring. „Jeg vilde ellers svoret paa, at det var den Lømmel, der stod og skar Tænder.“

Nu skoggerlo Dværgen, (Kongen var for stor en Spøgefugl til at gøre Indvendinger mod at nogen lo), og fremviste et Sæt store, kraftige og meget hæslege Tænder. Desuden erklærede han sig villig til at bælge saa megen Vin i sig, som man bare vilde forlange. Majestæten lod sig forsone, og SpringFrøen tømte uden synderlig Virkning endnu et bredfuldt Glas og gik nu ufortøvet og oprømt i Gang med at udkaste Planer for Maskeraden.

„Jeg kan skam ikke sige, hvor den Tanke kom fra,“ ytrede han saa roligt, som om han aldrig i sit Liv havde smagt Vin,“ men netop som Deres Majestæt havde slaaet Tripetta og kastet hende Vinen i Ansigtet, — netop som Deres Majestæt havde gjort det og ligesom Papegøjen udenfor Vinduet frembragte den besynderlige Støj, kom jeg til at tænke paa en brilliant Spas, en af mit eget Lands kaade Galskaber, der ofte sættes i Scene ved Maskerader. Her vil den jo være ganske ny; desværre udkræves otte Mand —“

„Otte! det er vi jo netop, jeg og mine syv Ministre,“ sagde Kongen og lo ad sin egen træffende Bemærkning. „Lad os høre, hvorpaa gaar det ud?“

„Vi kalder Optoget de otte lænkede Orang-

Utanger," svarede Krøblingen, „og det er virkelig meget morsomt, naar det bliver godt arrangeret.“

„Vi gaar i det Optog," sagde Kongen og kneb grundende Øjnene sammen.

„Det smukke ved Legen bestaar i den Skræk, den forvolder Kvinderne," fortsatte Spring-Frøen.

„Storartet!" brølede Monarken og hans Ministerium i Kor.

„Jeg vil udklæde Herrerne som Orang-Utanger; lad kun mig om det. Ligheden skal blive saa slaaende, at de øvrige Deltagere i Maskeraden skal komme til at anse Dem for virkelige Dyr og som Følge deraf blive mindst lige saa forskrækkede som forbavsede.“

„Men det er jo udmærket!" udbrød Kongen. „Spring-Frø, jeg vil gøre dig til noget stort.“

„Lænkerne skal ved deres Raslen tjene til at øge Forvirringen. Den Formodning vækkes, at hele Flokken er undsluppet sine Vogtere. Deres Majestæt kan næppe forestille sig den Virkning, der frembringes paa en Maskerade, naar otte lænkede Orang-Utanger, der af de fleste anses for ægte nok, under vilde Skrig styrter løs paa de smagfuldt og prægtigt klædte Herrer og Damer. Kontrasten er uforlignelig.“

„Det maa den være," sagde Kongen, og nu afsluttedes Statsraadet i Hast for at bringe Spring-Frøens Plan til Udførelse; ti det var allerede blevet sent.

Den Maade, hvorpaa han udstafferede Kongen og hans Ministre som Orang-Utanger, var yderst simpel og dog formaalstjenlig. De omtalte Dyr var den Gang saa godt som ukendte i den civiliserede Verden; og de Efterligninger, som Dværgen stillede paa Benene, var tilstrækkeligt dyriske og mer end tilstrækkeligt hæslige, til at man kunde tro, det var

virkelige Dyr, man havde for sig. Kongen og hans Ministre blev først iførte stramtsluttende Tricots, som derpaa oversmurtes med Tjære. Da man var kommet saa vidt, var der en, der foreslog Fjere, men Dværgen kulkastede strax det Forslag ved at lade dem med egne Øjne overbevise sig om, at Hør frembød langt mere Lighed med en Orang-Utangs Haar. Et tykt Lag heraf blev nu klistret fast til Tjære-Overtrækket. Derpaa skaffedes en lang Lænke til Veje. Den blev først slynget om Livet paa Kongen og fastgjort, derpaa om en af Ministrene og ligeledes fastgjort, og saaledes hele Rækken igennem. Da dette var fuldbyrdet, og de lænkede havde taget saa stor Afstand fra hinanden som gør ligt, dannede de en Cirkel; og for nu at gøre alt saa naturligt som muligt anbragte Spring-Frøen Resten af Lænken i Form af to Diametre, der skar hinanden under rette Vinkler, tværs over Cirklen ganske paa samme Maade som endnu den Dag i Dag anvendes af de Folk, der fanger Chimpanzeer eller andre store Aber paa Borneo.

Den store Sal, i hvilken Maskeballet skulde finde Sted, var cirkelrund, meget høj, og den fik sit Lys fra et enkelt Vindu i Taget. Den anvendtes som Regel kun om Natten og oplystes da hovedsagelig af en stor Lysekrone, der i en lang Kæde hang under Tagvinduet Midte og som Brug er hævedes og sænkedes ved Hjælp af en Modvægt, der imidlertid af Skønhedshensyn var anbragt udenfor Kuppelen, ovenover Taget.

Tripetta havde haft Overopsyn med Indretningen af Salen; men det syntes, som om hun paa nogle Punkter havde ladet sig lede af sin Ven Dværgens klarere og roligere Dømmekraft. Paa hans Forslag var Lysekronen ved denne Lejlighed blevet fjærnet.

Paa Grund af Varmen kunde det ikke undgaas, at Voxlysene dryppede, og de rigt klædte Gæsters Antal var jo saa stort, at man ikke kunde vente, de alle skulde holde sig borte fra Salens Midte og dermed udenfor Lysekronens Rækkevidde. Til Erstatning var der forskellige Steder i Salen blevet anbragt Fakkelholdere, og enhver af de Caryatider, der i et Antal af 50—60 stod langs Væggen, holdt i sin højre Haand en virakduftende Fakkel.

De otte Orang-Utanger fulgte Spring-Frøens Raad og ventede taalmodigt til Midnat, da Salen var helt fuld af Gæster, før de viste sig. Næppe havde Klokken imidlertid slaaet sine 12 Slag, før de styrtede eller rettere sagt rullede ind; ti Lænken bragte de fleste af dem til at falde og dem alle til at vakle.

Der opstod uhyre Bevægelse blandt Maskerne, og Kongens Hjærte frydede sig. Det gik ganske efter Forventning, mange af Gæsterne antog de grumt udseende Skabninger for en eller anden Slags vilde Dyr om ikke just for Orang-Utanger. Adskillige Kvinder daanede af Skræk; og hvis Kongen ikke havde været saa forsigtig at nedlægge Forbud mod at bære Vaaben i Salen, saa var han og hans Følge let kommet til at betale deres kaade Spas med Livet. Nu søgte Gæsterne i vild Flugt mod Dørene; men de var efter Ordre blevet laasede umiddelbart efter Kongens Indtræden, og Dværgen havde faaet Nøglerne i sin Varetægt.

Da Forvirringen var paa sit Højeste, og enhver af Gæsterne kun tænkte paa sin egen Sikkerhed, som i Virkeligheden ogsaa truedes stærkt af den umaadelige Trængsel, kunde man se Kæden, hvori Lysekronen til daglig hang, og som ved dens Fjernelse var blevet hejst op, ganske langsomt blive firet

ned, til dens nederste med en Krog forsynede Ende befandt sig tre Fod fra Gulvet.

Kongen og hans syv Venner havde imidlertid dinglet rundt i Salen i alle Retninger, og de var tilsidst havnet i dens Midte i umiddelbar Nærhed af Kæden. Dværgen havde hele Tiden holdt sig i Hælene paa dem og ansporet dem i deres Fremmarche; nu sprang han til, greb fat i deres Lænke paa det Sted, hvor Diametrene skar hinanden under rette Vinkler, og fæstnede med Lynets Hast Krogen, hvori Lysekronen ellers plejede at hænge. Og i samme Nu blev Kæden af en eller anden skjult Bevægkraft trukket til Vejrs, saa Krogen slap udenfor Rækkevidde og de syv Orang-Utanger pressedes tæt sammen med Ansigterne mod hinanden.

Maskeballets Gæster havde paa dette Tidspunkt til dels forvundet deres Skræk, de begyndte at betragte Optoget som en vellykket Spøg, og da de nu saa, hvorledes Aberne var gaaet i Fælden, brast de i Skoggerlatter.

„Overlad dem til mig,“ raabte Spring-Frøen, og hans skarpe Stemme brød skingrende gennem Larmen. „Overlad dem til mig. Jeg tror nok, jeg kender dem. Bare jeg rigtig kan faa Kig paa dem, saa skal jeg nok fortælle, hvem de er.“

Og nu klavrede han over Mængdens Hoveder hen til Væggen, hvor han tog en brændende Fakkel fra en af Caryatiderne. Derpaa vendte han tilbage paa samme Vis, sprang med en Abes Behændighed op paa Kongens Hovede og klatrede derfra nogle Fod opad Kæden, mens han holdt Faklen ned for at tage Orang-Utangerne i Øjesyn, idet han raabte: „Jeg skal snart komme paa det rene med, hvem de er.“

Hele Selskabet — Aberne medindbefattede — vred sig af Latter, men nu udstødte Dværgen pludselig

en skarp Fløjten, og Kæden fo'r voldsomt en 30 Fod til Vejrs med sin Byrde af fortvivlede og sprælende Orang-Utanger, som nu kom til at hænge midtvejs mellem Tagvinduet og Gulvet. Spring-Frøen klamrede sig under Opfarten til Kæden og bibeholdt sin Plads nogle faa Fod oven over de andre, og han vedblev — som om intet var forefaldet — at stikke sin Fakkelt ned, som om han gjorde sig Umage for at opdage, hvem de var.

Hele Selskabet var saa lamslaaet af Forbavselse over denne pludselige Himmelfart, at der paafulgte en Dødsstilhed, der vel varede en Minuts Tid. Stilheden blev afbrudt af en sagte, skarp og skærende Lyd som den, der vakte Kongens og hans Statsraads Opmærksomhed, da han havde kastet Vinen i Ansigtet paa Tripetta. Men denne Gang var enhver Tvivl om, hvorfra Lyden kom, udelukket. Det var Dværgen, der frembragte den med sine Rovdyr-Tænder, som han skurede og skar mod hinanden, mens Fraaden stod ham om Munden og han med et Udtryk af afsindigt Raseri stirrede ind i Kongens og hans syv Fællers opadvendte Ansigter. „Aha,“ sagde den rasende Nar langt om længe. „Aha, jeg skønner nu snart, hvem det er, jeg har for mig.“ Og han lod nu, som vilde han undersøge Kongen nøjere, og stak den brændende Fakkelt hen til hans Hør-Pels, der strax stod i lys Lue. I mindre end et Minut havde Ilden forplantet sig til alle otte Orang-Utanger og skjult dem i en Kaabe af Flammer for Maskeballets Gæster, der skreg af Angst og rædselsslagne stirrede opad ganske ude af Stand til at yde mindste Hjælp.

Efterhaanden som Flammerne greb mere og mere om sig, tvang de Dværgen til at klatre højere til Vejrs for at komme udenfor deres ødelæggende

Rækkevidde. I et saadant Øjeblik blev Gæsterne tavse, og han tog paany til Orde:

„Ja, nu ser jeg tydeligt, hvem jeg har for mig. Det er den store Konge og hans syv Raadgivere, Kongen, som ikke betænker sig paa at slaa en forsvarsløs ung Pige, og hans syv Raadgivere, som bifalder hans Forbrydelse. Hvad mig angaar, saa er jeg bare Spring-Frøen, Narren, og dette er min sidste Narrestreg.“

Dværgen havde knap nok afsluttet sin korte Tale, før Hævndaaden paa Grund af Hørrens og Tjærens store Brændbarhed allerede var fuldbyrdet. De otte Lig hang og dinglede i deres Kæder som en stinkende, sortkullet, afskyelig og ukendelig Masse. Krøblingen slyngede sin Fakkellod mod dem og klatrede i Mag opad, hvorpaa han forsvandt gennem Tagvinduet.

Man mener, at Tripetta havde opholdt sig paa Taget og staaet sin Ven bi med hans Hævn-Daad, og at det lykkedes dem begge at flygte bort til deres eget Land; i hvert Fald har ingen siden hen set noget til dem.

William Wilson.

Lad mig for Øjeblikket kalde mig selv William Wilson. Det er ikke nødvendigt at tilsøle det smukke Ark, der ligger foran mig, med mit virkelige Navn, som allerede mer end nok har været Genstand for mine Medmenneskers Foragt, Rædsel og Afsky. Har ikke de vrede Vinde bragt dets grænseløse Skændsel til Jordklodens fjærneste Egne? Er jeg ikke den elendigste af alle elendige, en udstødt, en der er død for Verden? død for dens Hæder, dens Blomster, dens gyldne Higen? Har ikke en tung, mørk, endeløs Sky rejst en evig Skillemur mellem mit Haab og Himlen?

Selv om jeg kunde, vilde jeg ikke nu her nedskrive en Beretning om mine senere Aars usigelige Elendighed og utilgivelige Forbrydelser. Dette Tidsrum, disse senere Aar kan opvise en Stigning i Forbryderiskhed, hvis Oprindelse jeg alene har til Hensigt at paapege. Menneskene bliver i Almindelighed slette lidt efter lidt. Hvad mig angaar, saa lod jeg i et eneste Nu alle gode Egenskaber falde, som man slænger en Kappe fra sig. Fra forholdsvis ringe Slethed bevægede jeg mig med et eneste Kæmpeskridt ind i Udskejelser, der endda overgik Heliogabals. Det er jo om det Tilfælde, den ene

Begivenhed, der bragte alt det onde over mig, jeg gerne vilde have Lov at fortælle. Døden nærmer sig, dens Skygge har allerede naaet mig og gjort sin mildnende Indflydelse gældende paa min Karakter. Nu da jeg vandrer ind i Skyggernes Dal, længes jeg efter mine Medmenneskers Medfølelse, ja næsten efter deres Medynk. Jeg vilde gerne have, de skulde tro mig, naar jeg siger, jeg er bukket under for Omstændigheder, der unddrager sig Menneskets Indseende. Jeg vilde ønske, at de i den Beretning, jeg meddeler, midt i en Ørken af Vildfarelse vilde finde en lille Oase af uafvendelig Skæbne. Jeg vilde gerne have dem til at indrømme, hvad de ikke kan vægre sig ved at indrømme mig, at, hvorvel andre kan have været udsatte for lige saa store Fristelser, saa er i hvert Fald intet Menneske før blevet fristet paa den Maade, saa er ingen faldet paa den Maade. Og har da ingen gennemgaaet de samme Lidelser som jeg? Har jeg maaske levet i en Drøm? Dør jeg ikke som Offer for en gaadefuld, vild og forfærdelig Kimære?

Jeg tilhører en Slægt, der altid har udmærket sig ved levende Fantasi og pirreligt Temperament, og jeg gav allerede i min tidlige Barndom Beviser paa, at jeg til Fulde havde arvet min Families Karakter. Og den udviklede sig mere og mere med Aarene til stor Bekymring for mine Venner, til stor Skade for mig selv. Jeg blev egensindig, jeg gav efter for de mest lunefulde Indfald, jeg blev et Bytte for de ustyrligste Lidenskaber. Mine karaktersvage Forældre, der var behæftede med lignende medfødte Skrøbeligheder som jeg selv, formaaede kun i ringe Grad at lægge Baand paa mine onde Tilbøjeligheder. Nogle svage og mindre velafvejede Forsøg fra deres Side mislykkedes fuldkommen, og følgelig blev det

mig, der gik af med Sejren. Og fra nu af var mine Ord en Befaling, som Huset rettede sig efter; og i en Alder, hvor de fleste Børn endnu gaar i Lede-
baand, var jeg overladt til mit eget Forgodtbefin-
dende og i enhver Henseende — undtagen af Navn
— Herre over mine egne Handlinger.

Mine tidligste Erindringer om et Skoleliv er knyt-
tede til et stort og vidtstrakt Hus, der stammede fra
Dronning Elisabeths Tid og laa i en af Englands
taagede Landsbyer, hvor der var fuldt op af kæmpe-
store, knudrede Træer, og hvor alle Husene var
saare gamle. Hin ærværdige, ældgamle By var som
en fredelig Drømmeverden. Selv nu genføler jeg den
forfriskende Kølighed i de skyggefulde Alléer, jeg
indaander Duften fra dens utallige Buskadser, og
jeg gennemstrømmes paany af ubeskrivelig Fryd ved
at høre den dybt rungende Kirkeklokke med sit
Timeslags pludselige og barske Brøl gennembryde
den tunge, taagede Luft, i hvilken det tavlede go-
thiske Taarn var gaaet til Ro.

At fordybe mig i Erindringer om Skolen og alt,
hvad der vedrører den, er vel nu den eneste Lykke,
der er mig forundt. Min Elendighed overvælder mig
— ak, den er virkelig og nutidig nok — og det
maa tilgives mig, at jeg søger et Øjeblikks Lindring
ved at fortæbe mig i nogle faa, løseligt sammenknyt-
tede Enkeltheder. Vel er de kun ringe i sig selv,
ja maaske latterlige, men de faar Betydning for mig,
fordi de er knyttede til en Tid og et Sted, hvor jeg
modtog de første utvetydige Varsler om den Skæbne,
der senere hen indhyllede mig i sin Skygge. Saa
lad mig da hengive mig til mine Minder.

Bygningen var, som jeg har fortalt, gammel og
uregelmæssig. Dens Grunde var meget omfangsrige,
og det Hele omsluttedes af en høj, solid Stenmur,

der foroven dækkedes af et Lag Mørtel og Glasstumper. Denne Fængselsmur dannede Grænsen for vort Rige; og kun tre Gange om Ugen slap vi udenfor den, — en Gang hver Lørdag Eftermiddag, da det tilstedtes os gelejdede af to af de yngre Lærere at foretage kortere Spasereture i Omegnen, og to Gange om Søndagen, naar vi — ligeledes under Ledsagelse — begav os til Morgen- og Aftengudstjeneste i Landsbykirken. I denne Kirke var vor Skolebestyrer Præst. Med hvilken dyb Undren og Forlegenhed betragtede jeg ham ikke fra vort fjærne Stade paa Galleriet, naar han med langsomme og højtidelige Skridt besteg Prædikestolen. Denne ærværdige Mand med det ydmygeligt næstekærlige Aasyn, med de skinnende og folderige Klæder, med den omhyggeligt pudrede, strænge Paryk, — kunde det være den samme, der endnu for kort Tid siden med surt Ansigt, i snuskede Klæder og med Ferlen i Haand hævdede Akademiets drakoniske Love? Hvilket gigantisk Paradox, hvor umuligt at løse!

I et Hjørne af den solide Mur fandtes en endnu solidere Port. Den var naglet og nittet sammen med Jærnbolte og foroven forsynet med en Række takkede Jærnpigge. Hvilken Ærefrygt indgød den ikke! Den aabnedes kun for os de tre Gange vi — som allerede omtalt — skulde ud og ind; og da fandt vi i hver Piben af dens mægtige Hængsler en Fylde af Mystik, en Verden af Stof for alvorsfulde Bemærkninger og endnu mere højtidelige Overvejelser.

Den vidtstrakte Hegnmur var meget uregelmæssig og rig paa rummelige Fordybninger. Tre eller fire af disse gjorde Tjeneste som Legeplads. Denne var jævn og dækket af fint, haardt Grus. Der fandtes ingen Træer eller Bænke paa den, det husker jeg

godt. Selvfølgelig var dens Beliggenhed bagved Bygningen. Foran laa en lille Plæne beplantet med Buxbom og andre Buskvæxter, men denne hellige Jordbund betraadte vi visselig kun ved yderst sjældne Lejligheder, f. Ex. ved vort første Komme til Skolen eller vor sluttelige Bortdragen derfra, eller maaske naar Forældre eller Venner havde sendt Bud efter os og vi gladelig skyndte os bort for at tilbringe Julen eller Sommerferien i Hjemmet.

Men Huset selv! hvilken mærkelig gammel Bygning var det ikke! i mine Øjne et rigtigt forhexet Slot! Der var nu heller ingen Ende paa dets Krinkelkroge, dets utallige Afdelinger og Underafdelinger. Det var til hvilkensomhelst Tid vanskeligt at afgøre, i hvilket af dets to Stokværk man befandt sig. Fra hvert eneste Værelse førte altid tre-fire Trin enten opad eller nedad til det næste. Og dertil kom Husets utallige, fast ubegribelige Sidefløje, der stod i Forbindelse med hinanden paa en saadan Maade, at de Forestillinger, vi nærede om hele Huset, noget nær stemte overens med de Forestillinger, vi gjorde os om selve Uendeligheden. I alle de fem Aar, jeg boede der, lykkedes det mig ikke at blive klar over, i hvilken afsides Del af Bygningen det lille Soveværelse, som jeg delte med en Snes andre Elever, befandt sig.

Skolestuen var det største Værelse i Huset — i hele Verden, troede jeg den Gang. Den var meget lang, smal og lavloftet med spidsbuede gothiske Vinduer og Egetræsloft. I et fjærnt, ærefrygtindgydende Hjørne fandtes et firkantet Aflukke paa 4—5 Alens Størrelse, hvor Skolens Bestyrer, hans Velærværdighed Dr. Bransby opholdt sig i Timerne. Aflukket var meget solidt og forsynet med en massiv Dør, den vi ikke selv i Hr. Lærerens Fraværelse vilde

have vovet at aabne, om det saa havde gjældt vort arme Liv. To lignende Baase fandtes i to andre Hjørner; de indgød os ganske vist langt fra samme Ærefrygt som hin, og dog betragtede vi dem med al ønskelig Respekt. Den ene af dem rummede vor „klassiske“ Lærers Katheder, den anden indehavdes af Læreren i Matematik og Engelsk. Spredt ud over hele Skolestuen paa kryds og paa tværs i kaotisk Virvar fandtes en utallig Mængde Skolebænke og Borde; de var sorte, gammeldags og slidte, tungt belæssede med stærkt overgramsede Bøger og i den Grad overbroderede med Begyndelsesbogstaver, fulde Navne, groteske Figurer og mangfoldige andre Knivens Frembringelser, at de fuldstændig havde mistet den Smule Façon, de antagelig en Gang har siddet inde med i længst forsvundne Dage. En stor Spand Vand stod i den ene Ende af Stuen og en Klokke af uhyre Omfang i den anden.

Omsluttet af dette ærværdige Akademis svære Mure tilbragte jeg — endda uden Kede og Lede — min Tilværelses tredie Femaar. Barnealderens rigt ynglende Hjerne behøver ingen Indtryk fra Yderverdenen for at beskæftige sig, og Skolelivets tilsyneladende triste Ensformighed var for mig rigere paa Sindsbevægelse, end min Ungdom, som jeg tilbragte i Luxus, end min Manddom, som jeg tilbragte i Forbrydelse. Jeg har dog Grund til at tro, at min første sjælelige Udvikling var ret ualmindelig, for ikke at sige unaturlig. De unge Aars Oplevelser efterlader kun saare sjældent skarpe og klare Indtryk i det voxne Menneskes Sind. Alt er en eneste graa Skygge — en vag, forvirret Erindring — en svag Mindelse om overfladiske Glæder og halvt indbildte Lidelser. — Ikke saaledes med mig. Følelserne hos mig maa allerede da have haft samme

Styrke som hos en voxen Mand, siden Erindringen om dem staar med saa skarpe, klare, uforgængelige Linjer som Præget paa de karthageniensiske Medaljer.

Og dog! hvor lidt var der i Virkeligheden ikke at erindre set med almindelige Menneskers Øjne. Vor daglige Staaen-op og Gaaen-i-Seng paa Kommando, Lektielæsningen, Remserne, Halvfridagene, Spasereturene, Legepladsen med dens Kiv, dens Lege og Intriger, — men alt dette blev i Kraft af en længst glemt Sindets Trylleevne forvandlet til et Virvar af Fornemmelser, en Verden rig paa Begivenheder, et Univers af de mest forskelligartede Sindsbevægelser: „O le bon temps, que ce siecle de fer?“

Selvfølgelig kom jeg snart til at indtage en Særstilling blandt mine Kamerater paa Grund af mit hede, entusiastiske og herskesyge Temperament, og lidt efter lidt vandt jeg Indflydelse over mine jævnaldrende — over alle undtagen en. Denne ene Undtagelse var en Skoledreng, der, hvorvel han ikke var i Familie med mig, dog bar samme For- og Efternavn som jeg, en i og for sig lidet paafaldende Omstændighed; ti trods min gode Herkomst var mit Navn et af disse Hverdagsnavne, som er i hævdvunden Brug blandt Alverdens Mennesker. I denne Fortælling har jeg derfor betegnet mig som William Wilson, en opdigtet Benævnelse, der ikke er synderligt ulig den virkelige. Af hele vor „Bande“, som vi sagde i Skolejargonen, var min Navne den eneste, der søgte at kappes med mig i Studierne og paa Legepladsen, den eneste, der ikke troede blindt paa mine Paastande og underkastede sig min Vilje; ja han vovede endog at gaa paa tværs af mine Forføjninger. Hvis der paa Jorden er et yderliggaaende

og ubetinget Tyranni, saa er det det Tyranni, der øves af en magtkær Dreng over hans mindre energiske Kamerater.

Wilsons Oprør bragte mig i den største Forlegenhed, saa meget mere som jeg trods den haanlige Overlegenhed, hvormed jeg behandlede ham i de andres Nærværelse, alligevel i mit stille Sind nærede Frygt for ham og ikke kunde frigøre mig for den Tanke, at han i Virkeligheden maatte være den overlegne, siden han saa let hævdede sin Ligestilletthed med mig, siden jeg bestandig maatte anspænde mig for ikke at ligge under. Og dog var jeg den eneste, der anerkendte hans Overlegenhed, ja blot hans Jævnmaal med mig; Kameraterne syntes i ufattelig Blindhed ikke at have Gnist af Mistanke derom. Hans Rivaliseren, hans Modstand, hans uforskammede og ihærdige Krydsen af mine Planer var lige saa dulgte som energiske. Han syntes i lige høj Grad at være blottet for den Forfængelighed, der ansporede mig, og den Lidenskabelighed, der tillod mig at hævde Førstepladsen. Man kunde tro, at hans Rivaliseren ene og alene udsprang af et Lune, et Ønske om at lægge mig Hindringer i Vejen, forvirre og ydmyge mig, og dog var der Tider, hvor jeg med en Følelse af Forundring, Flovhed og Ærgrelse maatte indrømme for mig selv, at hans Forhaanelser, Fornærmelser og Modsigelser havde en højst upassende — i hvert Fald højst uvelkommen Tilsætning af Velvilje i Maaden, hvorpaa de fremsattes. Jeg kunde kun opfatte denne besynderlige Opførsel som et Udslag af fuldendt Indbildskhed, der ytrede sig i den gængs Form af Nedladenhed og Beskytterenlighed.

Maaske var det dette Træk i Wilsons Opførsel i Forbindelse med den Omstændighed, at vi havde

ens Navn og rent tilfældig var blevet indskrevne i Skolen samme Dag, der fik den Tanke til at opstaa i de ældre Klasser, at vi to var Brødre; de ældre Elever interesserer sig jo ikke synderligt nøje for, hvad der foregaar blandt deres yngre Meddisciple. Jeg har vist allerede omtalt, at Wilson ikke i mindste Maade var i Familie med mig. Men hvis vi havde været Brødre, saa maatte vi ganske vist have været Tvillingbrødre; ti efter min Udtrædelse af Skolen erfarede jeg rent tilfældig, at min Navne var født den 19de Januar 1813 — et ret mærkeligt Træf, eftersom det netop er min Fødselsdag.

Det kan synes sært nok, at jeg egentlig ikke havde Wilson trods hans idelige Rivaliseren og hans utaalelige Hang til Modsigelse. Næsten hver Dag trættedes vi, og det var ham, der gav efter og lod mig staa med Sejrens Palme i Hænderne, kun lod han mig altid skimte, at den egentlig tilkom ham, og dog vedblev vi i Kraft af min Stolthed og hans naturlige Værdighed at omgaas til en vis Grad venskabeligt, og vore Karakterer frembød mange Lighedspunkter, der bidrog til at vække en Følelse i mig, der muligvis alene af de ydre Forhold hindredes i at modnes til Venskab. Det er vanskeligt at kendetegne, ja blot beskrive de Følelser, jeg nærrede for ham. De dannede en broget, forskelligartet Blanding: et vist Nag, der endnu ikke havde udviklet sig til Fjendskab, megen Agtelse, endnu mere Respekt, megen Frygt og en hel Verden af urofyldt Nysgerighed. Sjælekendere vil ikke være i Tvivl om, at vi to var uadskillelige Kamerater.

Det var sikkert dette uklare Forhold mellem os, der bevirkede, at alle mine Angreb paa ham (og de var mange, saa vel aabenbare som maskerede) fremtraadte i Form af Puds og Skælmsstykker (beregne-

paa at efterlade en Brod og dog tage sig ud som blotte Løjer) og ikke som aabenlyse og erklærede Fjendtligheder. Men mine Bestræbelser kronedes langt fra altid med Held, selv om mine Anslag var aldrig saa kløgtigt udpønsede; ti min Navne udmærkede sig nu en Gang ved den medfødte, rolige Alvor, der gør sin Indehaver usaarlig og absolut ikke frister til Latter. Jeg kunde i Virkeligheden kun finde et eneste saarbart Punkt, en legemlig Ejendommelighed, hvis Oprindelse maaske skyldtes Sygdom, og som vilde være bleven skaanet af enhver Modstander, der var mindre opsat paa at gøre sit Vid gældende end jeg; min Vens Svælg og Gane var defekte, saa han ingensinde var i Stand til at hæve sin Stemme højere end til en ganske sagte Hvvisken. Og denne Svaghed holdt jeg mig ikke for god til at tage mig til Indtægt.

Wilson havde mange Maader at gøre Gengæld paa, og et af hans Paafund var mig i allerhøjeste Grad ubehageligt. Hvorledes han fra først af opsporede, at en saadan Ubetydelighed kunde ærgre mig, er en Gaade, som jeg aldrig har formaaet at løse, men da han først havde gjort sin Opdagelse, benyttede han den uafsladelig til at ærgre mig med. Jeg havde altid følt Uvilje mod mit alt andet end fornemme Familienavn og mit saare almindelige om ikke just plebejiske Døbenavn. Ordene var en Gift for mine Øren, og da endnu en William Wilson dukkede op paa Akademiet samme Dag som jeg, følte jeg Vrede mod ham, fordi han bar Navnet, og dobbelt Afsky for Navnet, fordi en Fremmed bar det, som vilde give Anledning til, at det nu hørtes dobbelt hyppigt, som stadig vilde færdes i min Nærhed, og som tit — det kunde ikke være andet i en

Skole — vilde blive forvexlet med mig selv paa Grund af den afskyelige Navnelighed.

Den Uvilje, der saaledes var opstaaet, blev stærkere og stærkere for hver enkelt Omstændighed, der bidrog til at fremhæve den aandelige eller legemlige Lighed mellem min Rival og mig. Den Gang havde jeg endnu ikke opdaget, at vi var lige gamle; men jeg saa, at vi var af samme Højde, af samme Legemsbygning og Ansigtsform. Desuden følte jeg mig saaret af det Rygte om vort Slægtskab, der var sat i Omløb i de øvre Klasser. Kort sagt: intet pinte mig i den Grad som enhver Hentydning til Lighed mellem os, det være sig i aandelig eller legemlig Henseende eller med Hensyn til vor Stilling. Dog skjulte jeg omhyggeligt mit Mishag for andre, og — bortset fra Rygtet om vort Slægtskab og fra Wilson selv — havde jeg ingen Grund til at tro, at der blandt Kameraterne blev anstillet Betragtninger over Ligheden, ja, at de blot saa meget som havde lagt Mærke til den. At Wilson var klar over Ligheden, viste sig tydeligt nok; at han i den formaaede at finde en Jordbund givtig paa utallige Ærgrelser for mig, maa tilskrives hans førnævnte, ualmindelige Skarpsynethed.

Han havde sat sig det Maal at efterligne mig saa vel i Ord som i Handling, og han spillede sin Rolle fortræffeligt. Min Klædedragt lod sig lettelig kopiere; min Holdning og mine Manerer tilegnede han sig ligeledes uden Vanskelighed; ja selv min Stemme vovede han sig i Kast med trods sin medfødte Svaghed. Selvfølgelig formaaede han ikke at tale højt som jeg, men Tonefaldet var det samme, hans besynderlige Hvisken blev et Ekko af min egen.

Jeg skal ikke indlade mig paa at beskrive, i hvilken Grad denne gennemførte Portræteren (en Kari-

keren kunde det aldeles ikke kaldes), pinte og plagede mig. Jeg havde kun den ene Trøst, at jeg selv var den eneste, der opfattede Efterligningen, den eneste, der forstod Betydningen af min Navnes underfundige og sarkastiske Smil. Tilfreds med den opnaaede Virkning syntes han i Stilhed at godte sig over den mig tilføjede Smerte; de andres Bifald, som hans vel gennemførte og vittige Paafund saa let kunde skaffet ham, nærede han aabenbart den mest ubetingede Ringeagt for. At Skolen ikke lagde Mærke til hans Forehavende, saa' hvor dygtigt det gennemførtes og delagtiggjorde sig i hans Spot, stod i mange angstfulde Maaneder for mig som en uløselig Gaade. Maaske gjorde dens gradvise Udarbejdelse Kopien mindre iøjnefaldende, eller maaske skyldtes min Ubemærkethed snarere Kopistens Mesterskab, den Omstændighed, at han ringeagtede Bogstaven (det eneste, de sløve formaar at se i et Billede) og alene gengav Originalens Aand til min personlige lagttagen og Fortrydelse.

Jeg har allerede flere Gange nævnt den ubehagelige Beskyttermine, han paatog sig overfor mig, og hans hyppige Krydsen af min Vilje. Denne Indblanding antog til Tider Karakteren af Raad — ikke just aabent udtalte Raad men snarere Vink og Antydninger, der alt som Aarene gik blev mig mer og mer ubehagelige. Lang Tid er gaaet siden da, lad mig da nu yde ham den simple Retfærdighed at indrømme: at jeg ikke mindes en eneste Lejlighed, hvor min Rivals Raad havde noget at gøre med de Vildfarelser og Daarskaber, der ellers er saa almindelige i den unge, ubefæstede Alder; at hans Følelse for Ret og Uret i hvert Fald var langt mere udviklet end min, om han end muligvis ellers ikke overgik mig i Kløgt og Begavelse; og at jeg den

Dag i Dag vilde have været et bedre, altsaa et lykkeligere Menneske, hvis jeg mindre hyppig havde kastet Vrag paa de mig tilhviskede Raad, som jeg den Gang kun altfor inderligt hadede og foragtede.

Som det nu var, blev jeg tilsidst stædig til det Yderste overfor al Paavirkning fra hans Side, og jeg harmedes for hver Dag der gik mere og mere over hans utaalelige Overlegenhed. Jeg har fortalt, at mine Følelser for ham i de første Aar af vort Skoleliv meget let kunde have udviklet sig til Venskab; i de sidste Maaneder af mit Ophold paa Akademiet var hans Adfærd ganske vist blevet mere tilbageholdende, men min Følelse for ham havde da noget nær antaget Karakteren af ligefremt Had. Ved en bestemt Lejlighed fik han, saa vidt jeg skønner, Øjnene op derfor, og siden hen undgik han mig eller lod som han undgik mig.

Om jeg husker ret, havde vi omtrent paa den Tid en voldsom Trætte, ved hvilken Lejlighed han glemte sin vante Tilbageholdenhed og talte og optraadte med en Aabenhjærtighed, der ellers ikke kendetegnede hans Opførsel, og jeg opdagede da eller troede at opdage noget ved hans Tale, hans Mine og hans Udseende, der øjeblikkelig vakte min Opmærksomhed og Interesse, fordi jeg derved mindedes om dunkle Syner fra min tidligste Barndom, vilde, forvirrede og myldrende Erindringer om en Tid, da selve Hukommelsen endnu ikke var født. Jeg kan bedst beskrive den Følelse, der gennemtrængte mig, ved at sige, at jeg kun med Vanskelighed formaaede at frigøre mig for den Tro, at jeg for længe, uendeligt længe siden havde kendt den Skabning, der stod foran mig. Illusionen svandt dog hurtigt, som den var opstaaet hurtigt, og jeg nævner den kun,

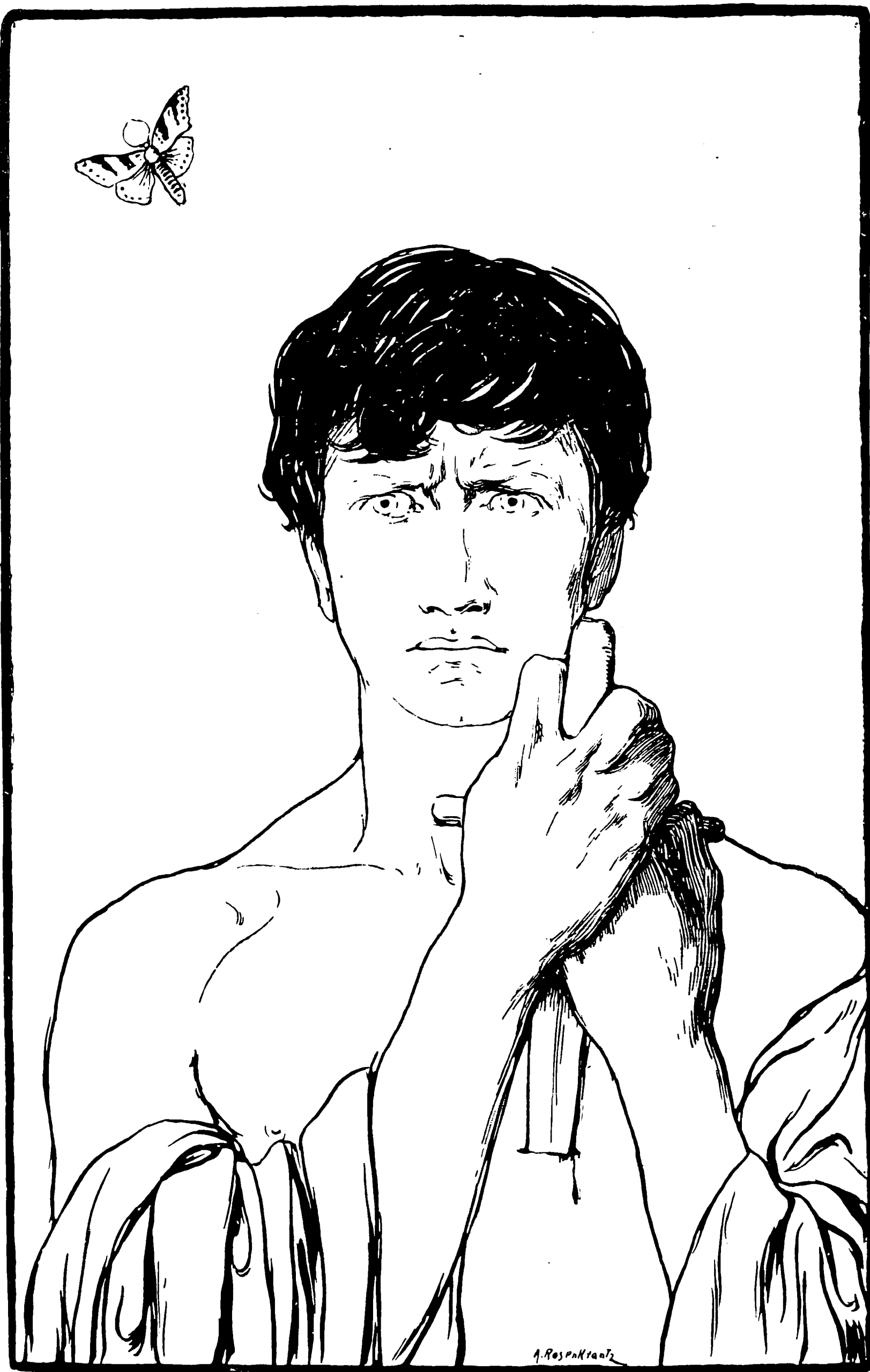

fordi den er knyttet til den sidste Samtale, jeg i Skolen havde med min sære Navne.

Den vidtstrakte gamle Bygning indeholdt adskillige store, indbyrdes forbundne Værelser, hvor største Parten af Eleverne sov. Den indeholdt imidlertid tillige, (som man kan tænke sig til om en Bygning, der var saa slet konstrueret), en Mængde Hjørner og Kroge, som den praktiske og økonomiske Dr. Bransby havde ladet indrette som Soverum, hvorvel disse Aflukker var for smaa til at rumme mere end en enkelt Person. I et af disse Kamre sov Wilson.

En Nat henimod Slutningen af mit femte Skoleaar og umiddelbart efter vor lige omtalte Trætte stod jeg op af min Seng og listede mig, mens alle sov trygt, med Lampe i Haanden gennem en Labyrinth af snævre Gange fra mit til min Rivals Soveværelse. Jeg havde længe gaaet og brygget paa en af disse ondskabsfulde Streger, som jeg hidtil kun havde haft ringe Held til at gennemføre. Nu skulde Planen bringes til Udførelse, nu skulde han føle Dybden af den Ondskab, hvoraf jeg var gennemtrængt. Jeg traadte lydløst ind i hans Aflukke og lod Lampen, der var forsynet med Skærm, blive staaende udenfor. Jeg sneg mig frem og lyttede til hans rolige Aandedrag. Forvisset om, at han sov, gik jeg ud efter Lampen og nærmede mig paany. Tætte Gardiner omsluttede Sengen, dem jeg i Overensstemmelse med min Plan langsomt og roligt trak til Side, og nu faldt det klare Lys paa den sovende, og i samme Nu faldt mit Blik paa hans Ansigt. Jeg stirrede paa ham, og en Lammelse, en Isnen gennemtrængte mit Legem. Mit Bryst hævede sig tungt, mine Knæer skælvede, min hele Sjæl blev opfyldt af en ubestemmelig, uudholdelig Rædsel. Jeg gispede efter Luft, mens jeg sænkede Lampen endnu nær-

Edgar Poe. I.

mere til hans Ansigt. Var det — var det William Wilsons Træk, jeg saa? Det var, og dog skælvede jeg over hele Kroppen i den Tanke, at det ikke var. Og hvorfor fyldtes jeg af slig Uro? Jeg stirrede, og min Hjerne blev segnefærdig under et Mylder af usammenhængende Tanker. Saadan saa' han visselig ikke ud i sine vaagne Timer. Samme Navn, samme Legemsbygning, samme Ankomstdag til Akademiet, dertil hans stædige og urimelige Efterligning af min Holdning, min Stemme, min Klædedragt og mine Manerer. Laa sligt indenfor den menneskelige Muligheds Grænser? Var det, jeg nu saa, kun Resultatet af hans spotske og længe gennemførte Efterligning? Slaaet med Forfærdelse og gysende af Rædsel slukkede jeg Lampen, listede stille ud af Værelset og forlod det gamle Akademi for aldrig tiere at sætte min Fod paa dets Grund.

Efter nogle Maaneders Lediggang i Hjemmet kom jeg til Eton som Student. Den korte Tid, der var forløbet, havde været tilstrækkelig til at svække Erindringerne om Begivenhederne i Dr. Bransbys Skole eller i hvert Fald til at bevirke en væsentlig Ændring i de Følelser, hvormed jeg betragtede dem. Nu kunde jeg finde Rum for Tvivl om mine Sansers Vidnesbyrd, jeg tænkte overhovedet ikke paa Fortiden uden at undre mig over den menneskelige Lettroenheds Omfang, uden at smile ad min medfødte, yderst levende Indbildningskraft. Heller ikke skulde min Skepticisme blive hæmmet af det Liv, jeg førte i Eton. Den Hvirvel af tanketomme Daarskaber, i hvilken jeg strax sorgløst kastede mig ud, bortskyllede de svundne Timers Indhold — for saa vidt det ikke var let som Skummet paa Vand —, begravede ethvert dybt og alvorligt Indtryk og be-

varede kun mit tidligere Livs Letsindigheder i Erin-
dringen.

Jeg skal imidlertid ikke her komme ind paa en Skildring af min Ryggesløshed — en Ryggesløshed, der bød Lovene Trods og listelig unddrog sig Læreanstaltens Aarvaagenhed. Der var gaaet tre Aar i Sus og Dus, et unyttigt anvendt Tidsrum, der kun havde lagt et ikke ringe Maal til min Væxt og behæftet mig med indgroede, lastefulde Sædvaner, da jeg efter en Uges sjælløs Udsvævelse indbød nogle af de mest ryggesløse Studenter til et hemmeligt Drikkegilde paa mine Værelser. Vi mødtes sent paa Aftenen; ti vore Udskejelser skulde fortsættes til den lyse Morgen. Vinen flød i Strømme, og der fattedes heller ikke andre, maaske endnu farligere Fristelser; vort vilde Svirelag var derfor endnu paa sit højeste, da Dæmringens blege Lys svagt viste sig i Østen. Vildt ophidset af Drik og Kortspil vilde jeg netop udbringe en mer end almindeligt gudsforgaaende Skaal, da min Opmærksomhed brat afledtes herfra; ti Døren aabnedes hastigt om end kun paa Klem og Tjenerens Stemme lod sig høre udefra. Han sagde, at der var nogen ude i Forhallen, som ønskede at tale med mig ufortøvet.

I min berusede Tilstand følte jeg ingen Overraskelse, jeg blev maaske snarest glad over den uventede Afbrydelse. Jeg rejste mig strax, og nogle faa vaklende Skridt bragte mig ud i Vestibulen. Dette lave og smalle Rum blev ikke oplyst af nogen Lampe men kun af det blege Dæmringsskær, der sneg sig ind gennem et halvcirkelformet Vindu. Da jeg satte Foden over Tærskelen, blev jeg en ungdommelig Skikkelse var; han var paa Højde med mig, og han var iført en hvid Kassimirs Slobrok af samme ny-modens Slags som min. Saa meget kunde jeg se

ved Dagningens svage Lys, men hans Ansigtstræk formaaede jeg ikke at skelne. Da jeg traadte ind, gik han hastigt hen til mig, greb mig ved Armen med en Bevægelse af misfornøjet Utaalmodighed og hviskede Ordene „William Wilson“ i mit Øre.

Jeg blev ædru i samme Nu.

Der var noget i den Fremmedes Opførsel, i den nervøse Bevægelse af hans oprakte Finger, som han holdt mellem mine Øjne og Lyset, der fyldte mig med den dybeste Forbavselse; men det var ikke det, der havde bevæget mig saa stærkt. Det var den alvorstunge Formaning, der laa gemt i det sære, sagte, hvislende Udbrud; det var fremfor alt Udtryksmaaden, Tonefaldet i disse faa simple, fortrolige og dog fremhviskede Stavelser, der vakte et Mylder af Erindringer om svundne Dage og bibragte min Sjæl et Stød, som var den kommen i Berøring med et elektrisk Batteri. Før jeg atter genvandt min Besindelse, var han borte.

Hvorvel denne Begivenhed gjorde et stærkt Indtryk paa min utøjlede Indbildningskraft, saa svandt dette Indtryk dog atter hurtigt bort. I nogle Uger anstillede jeg ivrige Efterforskninger eller begravede mig i dystre og sygelige Grublerier. Jeg søgte ikke at skjule for mig selv, hvem den Person var, der saa ihærdigt blandede sig i mine Sager og søgte at paatvinge mig sit Raad. Men hvem og hvad var denne Wilson? og hvorfor kom han? og hvad Formaal forfulgte han? Ja, det formaaede jeg ikke at opspore, jeg erfarede kun om ham, at en i hans Familie pludselig indtruffen ulykkelig Hændelse havde bevirket, at han var bleven taget ud af Dr. Bransbys Skole samme Dags Eftermiddag, som jeg var undveget. Men i Løbet af kort Tid ophørte jeg at beskæftige mine Tanker med ham, min paatænkte

Overflytning til Oxford opslugte al min Interesse. Snart efter rejste jeg derhen, og mine tankeløst forfængelige Forældre udstyrede mig ødselt og stillede en aarlig Sum til min Raadighed, der satte mig i Stand til efter Behag at fortsætte det Liv i Luxus, der allerede var blevet mig saa kært, og kappes i Udgifter med de stolteste Arvinger til Englands rigeste Grevskaber.

Forsynet med saadanne Midler gav jeg efter for mine lastefulde Tilbøjeligheder; min medfødte Karakter udfoldede sig i hele sin Styrke; ja, revet med af mine Udskejelser lod jeg endda haant om de Hensyn, man almindeligvis tager til det passende. Men jeg skal ikke gaa i Enkeltheder med mine Udsvævelser. Lad det være nok at sige, at jeg overgik Herodes i Ødselhed, at jeg lagde Navn til en Mængde nye Daarskaber og derved føjede et nyt og omfangsrigt Kapitel til Kataloget over de Laster, der da gik i Svang ved Europas mest udsvævende Universitet.

Det lyder utroligt, at jeg selv nu skulde have glemt min Stilling som Gentleman i den Grad, at jeg tilegnede mig de professionelle Spilleres usleste Kneb, og, da jeg var blevet udlært i denne foragtelige Videnskab, til Stadighed benyttede den som et Middel til at øge mine allerede i Forvejen enorme Indkomster paa mine Medstuderendes Bekostning, og dog var det Tilfældet; og netop fordi min Forbrydelse var en saa uhørt Krænkelser af al hæderlig Mandighed, forblev den uopdaget. Hvem vilde ikke — selv blandt mine ryggesløseste Kamerater! — før have mistvivlet om sine egne Sanser end fattet slig Mistanke til den muntre, frejdige og ædelmodige William Wilson, den mest højsindede, den gavmilde Student i Oxford, han, hvis Daarskaber,

(det sagde hans Snyltegæster), kun var et Udslag af Ungdom og utæmmet Fantasi, han, hvis Vildfarelser var uforligneligt Lune, og hvis sorteste Last kun var sorgløs og blændende Originalitet?

Jeg havde i to Aar med Held udnyttet mine Evner som Spiller, da der til Universitetet kom en ung, nybagt Adelsmand ved Navn Glendinning, der i Følge Rygtet var rig som Herodes Atticus og i øvrigt var kommet lige saa let til sine Rigdomme. Jeg saa snart, at det kun var ringe bevendt med hans Aandsevner, og følgelig udsaa jeg ham til Offer for min Duelighed. Jeg fandt hyppig Lejlighed til at spille med ham og lod ham paa sædvanlig Spillermaner vinde ret betydelige Summer for saa meget sikrere at faa ham i mine Garn. Sluttelig ansaa jeg ham for moden og sørgede for at træffe sammen med ham, (det var min bestemte Hensigt, at Mødet skulde være afgørende), hos en Studenterkamerat (Hr. Preston), der var en god Ven af os begge, men som imidlertid ikke — det skylder jeg ham at sige — havde fjærneste Anelse om mit Forehavende. For at maskere det havde jeg maget det saa, at vi var et lille Selskab paa en halv Snes Mand, og jeg sørgede omhyggeligt for at Forslaget om at spille Kort fremkom ligesom rent tilfældigt og nærmest blev modtaget af Føjelighed mod ham, der skulde være mit Offer. Kort sagt, jeg forsømte intet af de Kneb, der er saa almindelige ved slige Lejligheder, at man undres over, der bestandigt er Mennesker, der er taabelige nok til at lade sig narre af dem.

Vor Sammenkomst havde trukket ud til langt hen paa Natten, og det var tilsidst lykkedes mig at komme til at spille paa Tomandshaand med Glendinning. Det var oven i Købet mit Yndlingsspil, Ecarté, der spilledes. Det øvrige Selskab havde ka-

stet Kortene og stod rundt om som interesserede Tilskuere til vort dristige Spil. Tidligere paa Aftenen havde jeg faaet Glendinning til at kigge dybt i Glas-set, og nu blandede han, gav Kort og spillede med en febrilsk Optagethed, der efter min Mening til Dels men dog ikke helt kunde tilskrives hans Rus. I Løbet af kort Tid var han kommet til at skyldte mig et stort Beløb, han drak sig nu en forsvarlig Slurk Portvin, og foreslog — hvad jeg koldblodigt havde gjort Regning paa — at fordoble vor i Forvejen meget betydelige Indsats. Jeg gjorde al mulig Modstand paa Skrømt; først da min ihærdige Væg-ring havde lagt ham vrede Ord paa Læben, gav jeg fornærmet efter for hans Forlangende. Resultatet viste sig snart; der var endnu ikke gaaet en Time, før hans Gæld var firedoblet. Hans Ansigt havde efterhaanden mistet den blomstrende Kulør, som Vi-nen havde givet det; nu lagde jeg til min Forbav-selse Mærke til, at han var blevet ligefrem forfær-dende bleg. Ja, til min Forbavselse! Jeg havde anstillet ivrige Efterforskninger, og det var blevet forsikret mig, at Glendinning var umaadelig rig; de Summer, han havde tabt, var ganske vist betydelige men dog ikke saa store, at de efter min Mening burde kunne genere ham end sige bringe ham i et saa hæftigt Oprør. At han var blevet fuldstændig omtumlet af den Vin, han nys havde bælget i sig, var den Forklaring der nærmest frembød sig; og mere for at bevare Skinnet i mine Kameraters Øjne end af en mindre egennyttig Bevæggrund vilde jeg netop paa det bestemteste forlange Spillets Ophør, da nogle Bemærkninger, der vexledes af Tilskuerne lige ved Siden af mig, og et fortvivlet Udraab af Glendinning belærte mig om, at jeg havde ruineret ham fuldstændigt under Forhold, der maatte sikre

ham alles Medynk, der burde have beskyttet ham mod selve Djævelens Efterstræbelser.

Det er vanskeligt at sige, hvorledes jeg nu vilde have opført mig. Mit Offers ynkværdige Stilling havde gjort alle forlegne og forstemte, og der forløb nogle Øjeblikke i dyb Tavshed, mens mine Kinder fik Farve under de brændende, foragtmættede Blikke, der tilkastedes mig af de mindst forvorpne i Selskabet. Jeg vil endda indrømme, at en utaalelig Byrde et kort Nu borttoges fra mit Bryst ved den pludselige og mærkelige Afbrydelse, der paafulgte. Værelsets store, tunge Fløjdøre blev nemlig med et slaaede op paa vid Gab med en saadan Voldsomhed, at hvert eneste Lys i Stuen blev slukket som ved et Trylleslag. Det døende Lysskær tillod os netop at se, at en Fremmed var trængt ind i Værelset; han var omtrent paa min Højde, og han var indhyllet i en Kappe. Nu var Mørket imidlertid fuldstændigt, vi følte kun, at han stod i vor Midte. Før nogen af os endnu var kommet sig af den Forbavselse, hvori denne Uforsømmethed havde hensat alle, tog den ubudne Gæst til Orde:

„Mine herrer,“ sagde han med en sagte men tydelig, evigt uforglemmelig Hvisken, der gik mig til Marv og Ben, „mine herrer, jeg beder Dem ikke om Undskyldning for min Opførsel; ti jeg gør kun min Pligt. De er utvivlsomt uden Kendskab til den Persons sande Karakter, der i Aftenens Løb har vundet en stor Sum Penge fra Lord Glendinning. Jeg vil derfor give Dem en bekvem og sikker Anvisning til at erhverve denne højst fornødne Kundskab. Behag at undersøge Fo'ret paa hans venstre Ærmes Opslag og de forskellige Smaapakker, der er at finde i hans broderede Slobroks lidt vel rigelige Lommer.“

Mens han talte, var Stilheden saa dyb, at man vilde hørt en Naal falde til Gulvet. Nu tav han og fjærnede sig med lige saa stor Hast, som han var kommen. Er det nødvendigt, at jeg beskriver mine Følelser? Behøver jeg sige, at jeg følte mig til Mode som en, der er dømt til Døden? Tilvisse levedes der mig ikke synderlig Tid til Eftertanke. Mange Hænder greb raat fat i mig, og Lys skaffedes øjeblikkelig til Veje. En Undersøgelse iværksattes. I mit Ærmeopslag fandtes alle de Honnørkort, der er af Betydning i Ecarté, og i mine Slobroklommer fandtes adskillige Spil Kort, der paa det nøjeste svarede til dem, vi brugte ved vore Sammenkomster, undtagen i en Henseende; mine var nemlig af den Slags, som man med et teknisk Udtryk kalder „afrundede“; Honnørkortene var ganske lidt buede paa Enderne, og Fuserne en Ubetidelighed buede paa Siderne. Som Følge heraf kommer Offeret, der som sædvanlig tager af paa langs af Spillet, ufravigelig til at vende et Honnørkort op til sin Modstander, mens Falskspilleren, der tager af paa tværs af Bunken, lige saa sikkert kun vender et værdiløst Kort op til sit Offer.

Hvis et Udbrud af Forbitrelse havde hilst denne Opdagelse, vilde det gjort et langt mindre pinligt Indtryk paa mig end den tavse Foragt og spotske Sindsro, hvormed den modtoges.

„Hr. Wilson,“ sagde vor Vært, idet han bøjede sig ned og tog en kostbar Pelskappe op fra Gulvet, „Hr. Wilson, værsgod, her er Deres Kappe.“ (Det var koldt i Vejret, jeg havde derfor kastet en Pels over min Slobrok, da jeg forlod mit Værelse, og hængt den fra mig, da jeg naaede mit Bestemmellessted). „Jeg antager, det er overflødigt her (han kastede et Blik paa Kappens Folder) at søge yder-

ligere Vidnesbyrd om Deres Færdighed. Jeg haaber, De indser det er nødvendigt, De forlader Oxford — i hvert Fald, at De ufortøvet forlader min Lejlighed.“

Sandsynligvis havde jeg besvaret denne saarende Tiltale med et Overfald, hvis min Opmærksomhed ikke i det Øjeblik var blevet fastholdt af en højst foruroligende Omstændighed. Min Kappe var forfærdiget af et overordentligt sjældent Pelsværk; hvor sjældent, hvor umaadelig kostbart, vover jeg ikke at fortælle. Dens Snit skyldtes min egen fantasifulde Opfindsomhed; jeg var yderst forfængelig, kræsen og lapset. Da nu Hr. Preston rakte mig den Pels, han havde samlet op fra Gulvet i Nærheden af Døren, saa jeg med en Forundring, der grænsede stærkt til Rædsel, at min egen allerede hang paa min Arm, (hvor jeg utvivlsomt havde anbragt den uden at tænke over det), og at den, der ræktes mig, kun var dens nøje Afbillede i enhver Henseende, ja selv i de mindste Enkeltheder. Det sære Væsen, der havde stillet mig saa ynkeligt blot, havde som jeg huskede været indhyllet i en Kappe, og ingen af Selskabet med Undtagelse af mig havde baaret en saadan. Jeg besad endnu saa megen Aandsnærverelse, at jeg modtog den Kappe, Preston rakte mig, og uden at vække Opmærksomhed anbragte den oven over min egen, hvorpaa jeg forlod Værelset med et trodsigt udfordrende Blik for allerede næste Morgen endnu før Daggry i Rædsel og Skam at flygte bort fra Oxford og begive mig paa Rejse til Fastlandet.

Forgæves var min Flugt. Min onde Skæbne forfulgte mig hoverende; det syntes, at dens gaadefulde Magt over mig først nu rigtig var begyndt. Næppe havde jeg sat min Fod i Paris, før jeg fik

et nyt Bevis paa denne Wilsons forhadte Interesse for mine Anliggender. Aar svandt bort, og Forfølgelsen aflod ikke. Aa, den Skurk! hvor ubetimeligt trængte han sig ikke i Rom som et Genfærd ind mellem mig og min Ærgerrighed. Og ligeledes i Wien! — i Berlin! — i Moskva! — Der var ikke det Sted, hvor jeg ikke havde Grund til at forbande ham af hele mit Hjærte! Tilsidst flygtede jeg rædselslagen for hans uudgrundelige Tyranni; jeg flygtede til Jordens Ender — men forgæves.

Atter og atter spurgte jeg mig selv: „Hvem er han? — hvorfra kommer han? — og hvad er hans Hensigt?“ Men intet Svar kunde gives paa disse Spørgsmaal. Jeg undersøgte nu paa det omhyggeligste hans Form og Methode, de ledende Træk i hans uforskammede Opsyn. Men selv her var der kun lidt, der kunde afgive Grundlag for en Formodning. Det var vitterligt, at han ikke ved nogen af de talrige Lejligheder, ved hvilke han i den senere Tid havde krydset min Vej, havde krydset den uden for at tilintetgøre Planer og hindre Handlinger, der, om de var kommet til Udførelse, vilde have voldet stor Fortræd. Men hvilken sølle Retfærdiggørelse er ikke det af et saa hensynsløst Tyranni! Hvilken mager Undskyldning for en saa ihærdig og haansk Fornægtelse af den naturlige Ret til Selvvirksomhed! —

Jeg havde ogsaa gjort den Iagttagelse, at min Plageaand i lang Tid, (mens han omhyggeligt og med vidunderlig Behændighed forfulgte sin Grille at efterligne min Klædedragt), havde maget det saaledes, at jeg ingen Sinde fik hans Ansigt at se ved de forskellige Lejligheder, hvor han krydsede min Vilje. Lad nu Wilson være, hvem han være vil, saa

var dette da ikke andet end den rene Affektation eller Taabelighed. Kunde han blot et eneste Øjeblik tro, at jeg i min Formaner i Eton, — i min Æres Drabsmand i Oxford — i ham, der krydsede min Ærgerrighed i Rom, min Hævn i Paris, min lidenskabelige Kærlighed i Neapel, og hvad han fejlagtigt kaldte min Pengebegærlighed i Ægypten, min Erkefjende og onde Genius — ikke skulde have genkendt William Wilson fra Skoledagene, min Navne, min Kamerat, min Rival — min forhadte og frygtede Rival fra Dr. Bransbys Skole? Umuligt! —

Jeg var efterhaanden faldet til Føje for hans Herskervilje. Den Følelse af dyb Ærefrygt, hvormed jeg havde vænnet mig til at betragte Wilsons op-højede Karakter, hans majestætiske Visdom og hans tilsyneladende Almagt og Allestedsnærværelse, samt en vis Rædsel, som andre af hans Egenskaber indgød mig, havde bevirket, at der i mig var bundfældet en Forestilling om min egen Svaghed og fuldkomne Hjælpeløshed, som gjorde, at jeg bøjede mig blindt om end uvilligt for hans egenmægtige Vilje. Men i den senere Tid havde jeg hengivet mig fuldstændig til Nydelsen af Vin, og dens ophidsende Indflydelse paa mit letmodtagelige Temperament gjorde mig mer og mer led ved Tvang. Jeg begyndte at knurre, at nøle, at yde Modstand. Og mon det blot var min Fantasi, der fik mig til at tro, at min Plageaand blev svag i samme Grad som jeg selv lagde Fasthed for Dagen? Det være nu som det vil, men i mig vaktet et brændende Haab til Live, og en barsk, urokkelig Beslutning om ikke længer at finde mig i Aaget voxede frem.

Det var i Rom under Karnevalet 18., at jeg var tilstede ved en Maskerade i Neapolitaneren, Her-

tugen af Broglios Palads. Jeg havde hengivet mig til umaadeholden Nydelse af Vin, og den trykkende Luft i de overfyldte Værelser ophidsede mig til det yderste. Den Vanskelighed, det voldte at trænge igennem det myldrende Selskab, bidrog heller ikke lidt til at bringe mit Sind i Oprør; ti jeg søgte med Iver, (lad min uværdige Bevæggrund være unævnt!) efter den unge, livsglade og smukke Kvinde, der var gift med den gamle, aandssløve di Broglio. Hun havde været ubetænksom nok til i Forvejen at betro mig, hvilket Kostume hun vilde være iført; jeg havde lige set et Glimt af hende og søgte nu hen i hendes Nærhed. Men nu rørte en Haand let ved min Skulder, og hin bestandigt-erindrede, sagte, fordømte Hvissen naaede mit Øre.

I afsindigt Raseri vendte jeg mig brat om mod min Fjende og greb ham brutalt i Kraven. Han var, som jeg havde ventet, klædt ganske paa samme Vis som jeg selv; han bar en spansk Kappe af blaåt Fløjl omslynget af et purpurrødt Bælte, hvori der hang en Kaarde. En Maske af sort Silke skjulte fuldstændigt hans Ansigt.

„Skurk!“ sagde jeg med en Stemme, der var hæs af Raseri, og hver Stavelse, jeg ytrede, syntes at kaste nyt Brændsel paa min Forbitrelses Baal. „Skurk, Bedrager, fordømte Slyngel, du skal ikke hundse mig lige til min Død. Følg mig, eller jeg gennemborer dig paa Stedet.“ Med disse Ord ilede jeg fra Balsalen ud i et lille Forværelse; ham slæbte jeg modstandsløst med.

I Forværelset stødte jeg ham rasende fra mig; han tumlede over mod Væggen; jeg slog Døren i med en Ed og bød ham trække blank. Han vægrede sig men kun et Øjeblik, saa trak han med et

let Suk Kaarden af Skeden og satte sig i Forsvarsstilling.

Kampen varede kun kort. Min Ophidselse, der skyldtes mange Aarsager, gjorde mig aldeles rasede. Jeg havde en Følelse, som min ene Arm raadede over mange Mænds Styrke. I Løbet af faa Sekunder tvang jeg ham op mod Panelet, nu var han i min Vold, og jeg gennemborede med dyrisk Vildskab hans Bryst Gang paa Gang.

I det Øjeblik var der nogen, der rørte ved Dørens Haandtag. Jeg skyndte mig hid, for at ingen skulde træde ind i Værelset, og vendte strax efter tilbage til min døende Modstander. Men hvilket menneskeligt Sprog formaar vel til Fulde at skildre den Forbavselse, den Rædsel, der greb mig ved det Syn, der frembød sig for mine Øjne? Der syntes i Løbet af det korte Øjeblik, jeg havde været ved Døren, at være foregaaet en væsentlig Forandring i Værelsets øvre Ende. Et stort Spejl — forekom det mig i min Forvirring — stod nu, hvor der intet havde været i Forvejen; og da jeg forfærdet nærmede mig til det, traadte mit eget Billede mig i Møde med svage og vaklende Skridt og med blegt, blodstænket Ansigt.

Jeg siger, det forekom mig, — ikke at det forholdt sig saaledes. Det var min Modstander, det var Wilson, der stod foran mig i sin Dødskamp. Hans Maske og Kappe laa paa Gulvet, hvor han havde kastet dem fra sig. Der var ikke en Traad i hans Klædedragt, ikke en Linie i hans ejendommelige, markerede Ansigt som ikke var min.

Det var Wilson; men han talte ikke længere hviskende; jeg kunde have troet at høre min egen Stemme, da han sagde:

„Du har sejret, og jeg bøjer mig. Men fra nu af

er ogsaa du død — død for Verden, død for Him-
len, for Haabet! — I mig levede du, og i dette
Billede, som er dit eget, kan du se, hvor fuld-
stændigt du har myrdet dig selv ved at tilføje mig
Døden.“ —

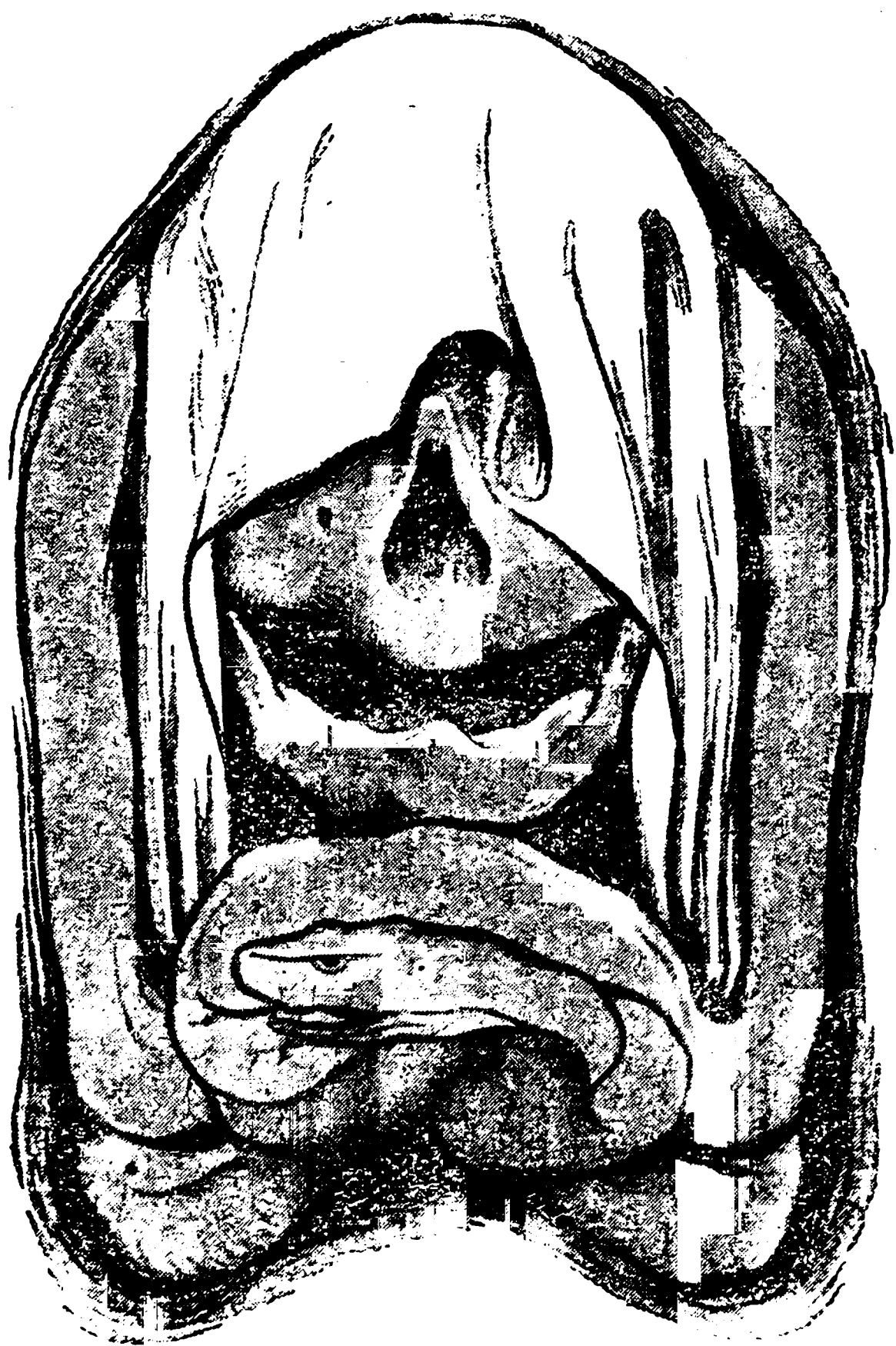
INDHOLD AF FØRSTE BIND

	Side
Mysteriet Marie Rogêt	5
Guldbillen	72
Amontilado-Fadet	123
Mordene i Rue Morgue	134
Det stjaalne Brev	183
Den sorte Kat.	210
I Malstrømmen	226
Den røde Døds Maskerade	250
Brillerne	260
Gruben og Pendulet	294
Levende begravet	317
Hjærtet, som sladrede	337
Ballon-Krøniken	347
Hans Pfaalls mageløse Eventyr	366
Von Kempelen og hans Opdagelse	426
Scheherezades Tusind og andet Eventyr	438
Tre Søndage i en Uge	463
Den aflange Kiste	474
Det ovale Portræt	491
Spring-Frøen	500
William Wilson	515

II HEMMELIGHEDSFULDE
FORTÆLLINGER
AF
EDGAR ALLAN
POE

Hefte

Pris: Øre

YD

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

TROELS-LUND
DAGLIGT LIV I NORDEN
I DET 16. AARHUNDREDE

*ILLUSTRERET
FOLKE-UDGAVE*

Ca. 50 Hefter à 50 Øre

Professor, Dr. phil. Troels-Lunds berømte Arbejde udgives nu for tredje Gang. I Løbet af Aarene 1879—1901 udkom de fjorten Bind, hvoraf Værket bestaar, enkeltvis og er forlængst udsolgt, skøndt nogle af Bindene (deriblandt »Bønder- og Købstadsboliger«, »Herregaarde og Slotte« samt »Livsbelysning«) er bleven trykt i Oplag paa mange Tusinde Eksemplarer, og skønt Prisen var tre Gange højere end den, til hvilken den nu begyndende **illustrerede Folkeudgave** kan erhverves. I Aarene 1903—1905 udkom dernæst i Subskription »Folkeudgaven« (fjorten Bøger i syv Bind), der spredtes ud over Norden i 8,000 Eksemplarer, som ligeledes er fuldstændig udsolgte. Første Hefte af **den illustrerede Folkeudgave**, hvorpaa Subskription nu begynder, er trykt i 20.000 Eksemplarer.

Disse Tal viser, bedre end mange Forklaringer, i hvor høj Grad Troels-Lunds Værk er blevet de nordiske Folks Eje.

Ingen anden af Nordens Historikere har faaet sine Skrifter udbredt i et saadant Omfang som Troels-Lund. Naar det tages i Betragtning, at hans Værk har henvendt sig til et Folkeomraade, som kun spænder over faa Millioner, tør det ogsaa trygt hævdes, at ingen af de store Nationers Historikere, hvis Arbejder udkom paa et Verdenssprog, forholdsvis har opnaaet en Læsekres, der i Størrelse kan sammenlignes med den, som flokker sig om Troels-Lunds historiske Fortælling.

Oprindelsen til dette Værk har Troels-Lund selv gjort Rede for i den berømte Pjece »Om Kulturhistorie« — maaske det mest formfuldendte Arbejde, denne Formens Mester nogensinde

har udsendt. Han udtaler heri, at han efter sit Fædrelands Ulykke i 1864 tog den Beslutning — ligesom samtidig A. D. Jørgensen — at sætte sine Kræfter ind paa et Arbejde, hvorved han kunde være med til »at rejse et Værn om det blødende Folk af dets bedste Minder« og at løse »den nationale Opgave, han inderst inde stræbte efter: at bringe Trøst og Styrke til sit Folk«.

Af disse Tanker voksede Troels-Lunds Værk frem. Det blev fra først til sidst præget af sin Oprindelse og af sin Forfatters rige Personlighed. Æmnet er Livets simpleste Grundforhold: Bolig, Føde, Klæder, Fødsel, Liv og Død. Det spænder imidlertid langt baade i Rum og Tid. En vældig, ubændig Stofmasse blev af Troels-Lund bragt frem for Lyset, og med ét åabenbares dens Skønhed, Glans og Værd, som næppe havde været anet, før den under hans Haand har faaet sin Udformning.

Værkets Grundtone er dets Glæde over Fremskridtet og dets hjemlige Inderlighed. Med en Formens Kunst, der hæver DAG-LIGT LIV I NORDEN til et af de ypperste Prosaværker paa dansk Sprog, har Troels-Lund gennemført sin Erobring af nyt Land for nordisk Historieforskning. Det Oversigtsstade, hvorfra han har iagttaget den historiske Udvikling af de nordiske Folks daglige Liv, er det 16. Aarhundrede, der, ligesom vor Tid, er en gryende, en spirefuld Overgangstid.

Det er da her oppe fra, Troels-Lund viser os tilrette. Vi ser først selve Landet, som det iaar med sine Smaakøbstæder, Herregaarde og fattige Landsbyer, sine store Skove og trælsomt dyrkede Agre; men snart er det Menneskene, der optager al vor Opmærksomhed. Vi faar Øje paa deres Klædedragt, vi hører deres Sprog og føler deres Færd ved Aarets og Dagens skiftende Tider, ved Søgn og Helg. Deres Boliger aabnes for os, baade Herremandens og Bondens, og saa nær kommer vi dem, at vi er med ved deres Bryllup, Barnedaab og i den Stund, da Livs-afslutningen uigenkaldelig nærmer sig. Endnu mere: deres lønlige Tanker om de højeste Forestillinger, deres Tvivl, Kamp og Haab blottes og udredes, saa det synes muligt at følge hver Trækning i Hjerne og Hjærte.

Det enkelte Afsnit i Folkets Liv, der er Troels-Lunds Udgangspunkt, har ikke optaget hele hans Forskertrang, men først ret iaar Betydning for ham, naar dets Ytringsformer blev set i Belysning af den Tid, som gaar forud, og den, der følger efter, helt ned til vore Dage. Derfor er det med Føje bleven sagt, at man ved Læsningen af Troels-Lunds historiske Fortællinger har Indtrykket af »at være om Bord paa en fintrigget, stolt og sikkert sejlene Orlogsmand, hvorfra Lyskastere sender deres dagklare Lysstriber snart langt tilbage over Kølvaslinjens Skumhvirvler, snart langt frem til det Maal, mod hvilket Stævnen peger«. Saaledes bliver det Troels-Lund muligt at give et tydeligt Billede af Kulturfremskridtets og Folketankernes Vej i Norden med dens

Fald og Stigen, dens Sving og Bugter, dens farlige og dens bedst farbare Steder.

Idet Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag nu paany udgiver Professor, Dr. phil. Troels-Lunds DAGLIGT LIV I NORDEN, har Forlaget, i fuld Overensstemmelse med Forfatteren, ønsket at gøre de Værdier, dette monumentale Værk rummer, endnu mere tilgængelig end hidtil for de videst mulige Krese indenfor Nordens tre Folk.

Denne Hensigt er søgt opnaaet ved at forsyne DAGLIGT LIV I NORDEN med et Illustrationsstof, som omfatter med et rundt Tal

To Tusinde Billeder,

fordelte over samtlige de fjorten Bøger.

Dette mægtige Billedmateriale, som Forfatteren har samlet allevegne fra i de tre nordiske Riger, omskaber i Virkeligheden DAGLIGT LIV I NORDEN til **et helt nyt Værk**. Forfatteren har overalt, hvor Forholdene kræver det, samstemt Teksten med de Billeder, der er skaffet tilveje, og som tjener til samtidig at anskueliggøre Fremstillingen og indprente den i Erindringen.

DAGLIGT LIV I NORDEN er derfor ikke længere alene en historisk Læsning, hvis høje videnskabelige og literære Egenskaber giver det en umistelig Værdi, men det er ogsaa et kulturhistorisk Billedværk, der vil drage alle Aldersklasser til sig og som intet andet vil kunne berige de nordiske Folks Kendskab til og Forstaaelse af deres egne Hjem, deres egne Overleveringers Udvikling.

Den illustrerede Folkeudgave af Troels-Lunds DAGLIGT LIV I NORDEN vil derfor blive det Standard-Værk, hvori Slægtled efter Slægtled vil hente Nydelse, Opmuntring, Viden og Kærlighed til Folk og Fædreland.

Den illustrerede Folkeudgave udsendes i ca. 50 Hefter, hvert indeholdende 5 Ark i stort Format. Prisen for hvert Hefte bliver **50 Øre**, og denne rigt illustrerede Folkeudgave vil saaledes blive bragt i Handelen for omtrent samme billige Pris som den tidligere, langt beskednere udstyrede og uillustrerede Folkeudgave.

Indhold af den illustrerede Folkeudgave:

Om Kulturhistorie. — 1. Bog: Land og Folk. — 2. Bog: Bønder- og Købstadboliger. — 3. Bog: Herregaarde og Slotte. — 4. Bog: Klædedragt. — 5. Bog: Fødemidler. — 6. Bog: Hverdag og Fest. — 7. Bog: Aarlige Fester. — 8. Bog: Fødsel og Daab. — 9. Bog: Trolovelse. — 10. Bog: Forberedelse til Bryllup. — 11. Bog: Bryllup. — 12. Bog: Ægteskab og Sædelighed. — 13. Bog: Livsbelysning. — 14. Bog: Livsafslutning.

